

**BIOGRAFSKI
SPOMINI
SV. JANEZA BOSKA
1868–1870**

ZBRAL

JANEZ KRSTNIK LEMOYNE

BiS 9

IZDAJA V SLOVENŠČINI
EDITIO SLOVENICA

BIOGRAFSKI SPOMINI SV. JANEZA BOSKA

9. ZVEZEK

IZDAJA V SLOVENSKEM JEZIKU

MEMORIE BIOGRAFICHE DI SAN GIOVANNI BOSCO

EDITIO SLOVENICA

BIOGRAFSKI SPOMINI SV. JANEZA BOSKA

ZBRAL

JANEZ KRSTNIK LEMOYNE

9. ZVEZEK

LJUBLJANA 2017

BIOGRAFSKI SPOMINI SV. JANEZA BOSKA

ZBRAL JANEZ KRSTNIK LEMOYNE

9. ZVEZEK

V SLOVENSKEM JEZIKU - EDITIO SLOVENICA

BiS 9

NASLOV IZVIRNIKA

MEMORIE BIOGRAFICHE DI DON GIOVANNI BOSCO

RACCOLTE DAL SAC. SALESIANO GIOVANNI BATTISTA LEMOYNE

VOLUME 9

Torino, Tipografia S.A.I.D. "Buona Stampa", 1917

Prevedel: Valter Dermota
Uredil: Stanislav Duh
Lektorirala: Karmen Furlan
Oblikovanje
in grafični stavek: Marjan Lamovšek
Izdal: Salezijanski inšpektorat
Ljubljana 2017
Tisk in založba: Salve d.o.o. Ljubljana
Naklada: 50 izvodov
Spletna izdaja: www.donbosko.si/bis

Izdaja "ad experimentum".

Za tekstnokritično sklicevanje je merilo besedilo v izvirniku.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-36:929Bosco G.
272(450)"18"

LEMOYNE, Giovanni Battista, 1839-1916

Biografski spomini sv. Janeza Boska, ki jih je zbral Janez Krstnik
Lemoyne / [prevedel Valter Dermota]. - Ljubljana : Salve, 2012-<2017>

Dostopno tudi na: <http://www.donbosko.si/bis> - Prevod dela: Memorie
biografiche di Don Giovanni Bosco. - Od 2. zv. dalje: Biografski spomini
sv. Janeza Boska / zbral Janez Krstnik Lemoyne

Zv. 9. - 2017

ISBN 978-961-211-880-8 (zv. 9)

261096704

sv. Janez Bosko
duhovnik

PISATELJEVA IZJAVA

V soglasju z odredbami Urbana VIII. z dne 13. marca 1625 in 5. junija 1631 ter z odredbami Svete kongregacije za obrede slovesno izjavljam, da z izjemo dogem, nauk in vsega, kar je slovesno razglasila sveta rimska Cerkev, vsemu drugemu, kot so čudeži, videnja, prikazovanja še ne kanoniziranih svetnikov nisem izkazoval ne zahteval drugega kot samo človeško vero. V nobenem primeru ne nameravam prehiteti sodbe Apostolskega sedeža, za katerega poslušnega sina se imam in mi je to v čast.

Za pregled Salezijanske družbe

Pregledal: ni zadržka za natis. Turin, 19. marca 1917

Duhovnik PAVEL ALBERA, vrhovni predstojnik

Za cerkveni pregled

Pregledal: ni zadržka za natis. Turin, 23. marca 1917

Duhovnik ALOJZIJ PISCETA, pooblaščen revizor

Naj se natisne. Turin, 24. marca 1917

C. FRANCISCUS DUVINA, generalni provisor

1.

POGLAVJE

1868

Don Bosko piše zgodovino nekega Marijinega svetišča v škofiji Acqui – Pismo varuha tega svetišča don Bosku – Don Bosko prepušča lektoriranje svojih spisov za tisk don Janezu Bonettiju – Don Bonetti, učen in spreten pisatelj; vsi njegovi spisi so prežeti s pobožnostjo; njegova prizadevnost, da bi zapisal vsako don Boskovo besedo; znamenje njegovega spoštovanja do Dominika Savia in Mihca Magoneja – Cvetke, ki jih je don Bosko dal don Bonettiju, in nasveti za vodstvo hiše v Mirabellu – Sveti sklepi – Število članov Družbe sv. Frančiška Saleškega ob koncu leta 1867

OB KONCU LETA 1867 in na začetku leta 1868 je don Bosko končeval knjigo, ki jo je zaradi pomanjkanja prostega časa pisal že tri leta. Če je šlo za slavo matere Božje Marije, se nikdar ni branil dela. Njegovo pero se je že in se spet pripravljalo, da bo opisalo prikazovanja, svetišča, milosti matere Božje v La Salette, v Lurdu in Spoletu. Sedaj je izročil zgodovinske spomine svete Device iz Pieveja v naselju Ponzone v škofiji Acqui duhovniku Jožefu Poggiu, ki ga je prosil za to uslugo.

Svetišče v Pieveju so zgradili v starih časih, gotovo pred letom tisoč; verjetno je celo, da segajo njegovi začetki že v prva stoletja Cerkve. To se nikomur ne more zdeti čudno, ker domnevajo – in to ne brez osnove, da je v Acquiiju in okolici deloval sv. Peter, ko je šel evangelizirat Galijo. Za njim je prišel sveti Sir, njegov učenec, ki je kakor njegov učitelj s pridiganjem in čudeži spreobrnil Acquičane in Ligurijce. Ta dva čudodelna oznanjevalca sta v teh krajih gotovo razširila globoko pobožnost do svete matere Odrešenika Jezusa Kristusa in tako smemo domnevati, da je imenovano svetišče nastalo v teh časih, kakor je to ohranjeno v stalnem in splošnem izročilu.

Družina Ponzone je imela nemo hčerko. Ta je po naročilu staršev pogosto gnala čredo na pašo na hrib nedaleč od planjave, kjer sedaj stori cerkev. In tako se je nekega dne deklici prikazala Gospa, čudovito lepo oblečena in nebeško lepa. Na ustih ji je igral ljubek nasmeh in iz oči ji je sijala neizmerna dobrota in nedosegljiva sladkost. Ob pogledu na Gospo je deklica obstala kakor vkopana, jo nepremično gledala in duša se ji je napolnila z nedopovedljivo srečo. Kmalu je razumela, da ta prelepa Gospa ne more biti nihče drug kot Kraljica nebes.

»Pojdi domov,« je dejala presveta Devica »in povej svojim staršem, naj naročijo prebivalcem vasi in okolice, da naj meni v čast na tem kraju postavijo svetišče.« Nato je izginila.

Dobro dekle je takoj odšlo z gore in stopilo pred starše. Kakor da ne bi bilo nikdar nemo, je začelo govoriti in je govorilo o Marijinem prikazovanju in pri tem ponavljalo besede, ki jih je slišalo iz njenih materinskih ust. Starši in z njimi vsi prebivalci okoliških krajev so bili vsi iz sebe zaradi čudeža na gluhonemi, ki je začela govoriti, in so v kratkem postavili svetišče. Od takrat do danes je bilo brez števila duhovnih in telesnih milosti, ki jih je presveta Devica Marija podelila svojim častilcem.

Don Bosko je listal po dokumentih, obiskoval arhive, prebiral cerkvene zapiske in zdi se, da je bil tudi v Ponzanu.

Danes se na planjavi vrh griča dviga svetišče, obdano z visokim obrambnim zidom in veličastnim portalom v tem zidu. Cerkev ima samo eno ladjo, je precej velika, veličastna po zamisli, bogata s kipi, slikami in s peterimi oltarji.

Na glavnem oltarju kraljuje kip presvete Device Marije, ki ga od davnih časov vsi pobožno častijo.

O knjižici, ki jo je napisal don Bosko, imamo naslednje poročilo.

N. Ž. J. I. M.

Velečastiti gospod don Bosko!

Prejel sem rokopis, v katerem je opisana zgodovina tega svetišča. Da bi izpolnil željo, ki ste mi jo izrazili v vašem zadnjem pismu, sem jo prebral in potem še enkrat. Ker se mi je zdelo, da bi bilo dobro kaj popraviti ali dodati, sem, ne da bi bil za to usposobljen, v zaupanju v Marijino pomoč, ki je sedež modrosti, začel prepisovati in v prepisu dodal spremembe in dodatke, kakor so se mi v mojem omejenem znanju zdeli najprimernejši, medtem ko sem izvornik pustil popolnoma nedotaknjen. Ker upam, da bom v nekaj dneh končal ta precej spremenjeni prepis, sem se odločil, da bom prišel osebno k vam in vaši uglednosti z živo besedo prikazal razloge za vnesene popravke. Toda kljub svojim razlogom za spremembo prepuščam zadnjo sodbo vaši modrosti.

Še preden pa se bom odpravil na pot, vas prosim, da bi bili tako dobri in mi čim prej

sporočili, ali boste doma na začetku prihodnjega tedna, ko bom, če bo Bog tako hotel, prišel k vam. Prav tako predlagam, če vam je prav, da bi zaradi varčevanja s časom in čim manj sitnosti predstavil rokopis škofu v Acquiju, kakor to zahtevajo predpisi. Nazadnje vas prosim, da bi bili tako prijazni in mi v času bivanja v Turinu dajali stanovanje v vašem oratoriju, kajti tako bi lahko čim prej opravil svojo zadevo in se zavaroval pred neprijetnostmi sedanjega letnega časa ter se čim prej vrnil k svojim opravkom. Medtem ko ponižno in goreče prosim presveto Devico Marijo, da bi vam poplačala trud za njeno svetišče, vas lepo pozdravljam in obnavljam svoje globoko spoštovanje do vaše uglednosti.

Najponižnejši služabnik P. JOŽEF POGGIO

Iz svetišča Naše ljube Gospe v Pieveju, 13. novembra 1866

Don Bosko je izročil prepis imenovanega rokopisa don Janezu Bonettiju, ker ga med njegovimi papirji nismo našli. Don Bosko je don Bonettiju, še preden je postal duhovnik, dajal svoje spise, namenjene za tisk, da bi jih pregledal in popravil in po potrebi dopolnil, in tako je delal ves čas svojega življenja.

Don Bonetti je bil v tem don Boskova desna roka in neutruđen delavec. Sam odličen pisatelj, je bil natančen pri popravljanju, kakor je mogoče razbrati iz rokopisov, ki so marsikdaj po večkrat popravljene, tako da jih je težko razbrati. Zapustil je celo vrsto pridig in zdi se, da ni šel nikdar na prižnico, ne da bi prej pridigo v celoti izpisal. Vse je bilo dokumentirano, urejeno in zanesljivo v nauku.

Ker je don Bosko, kakor smo že povedali, izgubil več zvezkov svoje Splošne zgodovine Cerkve, je naročil don Bonettiju, naj bi on zapolnil praznino. Začel je to delo leta 1862 in nadaljeval več let. Vendar sta nam ostala samo dva zvezka rokopisa iz prvega obdobja do strani 1261, s mnogimi navedki iz Sv. pisma, cerkvenih očetov, cerkvenih in svetnih pisateljev. Don Bosko je lastnoročno zapisal veliko pripomb in dodatkov. Toda množica opravkov je prekinila delo, za katero je sam sveti oče želel, da bi bilo napisano v podporo papeške nezmotljivosti.

Don Bonetti je v čast don Viktorja Alasonattija napisal tudi življenjepis blaženega Kerubina Testa, ki ni izšel. Pozneje je napisal še Življenje blažene Device Marije ter Življenje in nauk Jezusa Kristusa, pripovedovana in razložena neki verni družini kot obramba proti napadom brezbožnikov. O drugih spisih, ki jih je objavilo Katoliško branje, bomo še govorili ob svojem času.

Don Bonetti je poleg obširne izobrazbe imel še izredno pobožnost, ki mu jo je od leta 1855, ko je vstopil v oratorij, don Bosko vcepil globoko v srce. Napisi na ovitkih njegovih šolskih zvezkov so besede, ki so izšle iz don Boskovih ust ali izpod njegovega peresa.

Na zvezkih iz gimnazijskih let beremo: - Pogosto zatekanje k Mariji - Odločen beg pred brezdeljem - Marija tvoja mati. Tu je tudi podal etimološki izvor

izrazov in razlago latinskih, grških in celo hebrejskih besed, kakor jih je dajal don Bosko javno in zasebno v pridigah leta 1857.

Na zvezkih iz časa filozofije je zapisal: - Sedes sapientiae ora pro me - Da mihi animas, coetera tolle - Če hočemo doseči popoln mir srca, moramo odtrgati srce od stvari tega sveta. - Kdor se oddaljuje od prijateljev in sorodnikov, se druží z Bogom in njegovimi angeli (Kempčan). In večkrat: - Dominik Savio je bil moj tovariš in sošolec, zato: Si ille, cur non ego? (če on, zakaj ne jaz).

Prav tako mu je bilo drago ime nekega drugega svetega fanta, Mihca Magoneja, kateremu je bil asistent in se mu je priporočal. Hranil je njegove šolske naloge, ki so sedaj v arhivu.

Končno v njegovih zvezkih iz časa študija teologije beremo: - Naj živi Marija! Naj živi Dominik Savio! Naj živi don Bosko! - Hudič naj te najde vedno zaposlenega (sv. Hieronim). - Ljubeznivost množi prijatelje in zmanjšuje sovražnike.

V ovojnici, na katero je don Bosko lastnoročno napisal ,za gospoda klerika Bonettija', smo našli listke papirja, na katerih so napisane cvetke in duhovni nasveti. Tukaj jih podajamo po vrsti:

Zmoli eno ,pozdravljena Kraljica' za ustanovo širjenja vere.

Bodi pri eni sveti maši za spreobrnjenje grešnikov.

Zmoli psalm Usmili se me, Gospod za spreobrnjenje pohujševalcev.

Zmoli rožni venec z litanijami za spreobrnjenje nevernikov, krivovercev in razkolnikov.

Opravi kako telesno zatajevanje ali vzdržnost pri jedi za nezmerne grešnike.

Zmoli dejanje upanja in eno ,pozdravljena Kraljica' za obupane ali v kakem drugem težkem položaju.

Podari svoje srce Jezusu in Mariji.

Zmoli dejanja vere, upanja in ljubezni za potrebe svete Cerkve.

Bodi pri sveti maši za spreobrnjenje Anglije.

Opravi obisk Jezusa v zakramentu v zadoščenje za žalitve, ki jih prejema v presvetem zakramentu.

Pred Marijinim oltarjem zmoli litanije preblazene Device Marije in eno ,pozdravljena Kraljica' za vse tvoje tovariše.

Daruj kak dar za ustanovo širjenja vere.

Zmoli pet očenašev, zdravamarij in slavaočetu v čast trpljenju Jezusa Kristusa.

Zmoli sedem radosti blažene Device z litanijami za vse Božje služabnike.

Zmoli ,pridi, stvarnik Sveti Duh', da bi od Svetega Duha izprosil razsvetljenje in milosti za vse grešnike.

Zmoli sedem zdravamarij v čast Žalostni materi Božji, da boš od nje prejel varstvo v življenju, zlasti pa še v trenutku smrti zase in za svoje starše.

*Ko boš začutil skušnjavo, vzklikni: Moj Jezus, usmiljenje! Marija, pomagaj mi!
Daruj eno sveto obhajilo v čast presvetih Src Jezusa in Marije za vse žive in pokojne
sobrate.*

Zmoli sv. rožni venec za vse tvoje duhovne in telesne dobrotnike.

Zmoli tri zdravamarije, da boš izprosil zase in za svoje starše vztrajnost v dobrem.

Zmoli ‚pridi, stvarnik Sveti Duh‘, da boš prejel od Svetega Duha njegovih sedmero darov.

Zmoli za vse, ki so v nemilosti pri Bogu ‚zdrava, morska zvezda‘.

Prosi preblaženo Devico Marijo, da te razsvetli v tvojem poklicu.

*Prosi Jezusa in Marijo za čednost ponižnosti, čistosti in krščanske ljubezni ter zmoli
v ta namen tri zdravamarije in slavaočetu.*

Don Bonetti nam je zapustil tudi dva spomina, ki ju je prejel od don Boska:

»Pobožnost do presvetega Zakramenta in presvete Device Marije bosta mogočna podpora zate in za vse, ki jim ju boš priporočal.«

»Marija naj bo sedaj in vekomaj tvoja nebeška varuhinja; njej izročam tvojo dušo.«

Na nekem drugem listu beremo: Preden sem 27. novembra 1863 odšel iz Mirabella, mi je don Bosko dejal:

»Želel si, da bi te postavil na preizkušnjo. Sedaj jo imaš. Videli bomo, v kako službo te na poseben način kliče Gospod. Vedno sem mislil in bom mislil nate, in dokler me bo Gospod ohranil pri življenju, se bom trudil za tvojo zemeljsko in nebeško srečo. Bodi dobre volje, in če bo kaka težava ali neprijetnost zadela tvoje telo ali dušo, mi piši in jaz te bom rešil vsake tegobe. Tvojo posest urejemo. Sporočil ti bom, kolikor se zgodi. Prosim te, da pomagaj don Rui. Bog naj te blagoslovi.«

In klerik Bonetti je velikodušno sledil navodilom, ki mu jih je dajal don Bosko. Zato mu je pisal, da se je odločil za naslednje sklepe:

Mirabello, 25. aprila 1864

1. Na vso moč si bom prizadeval, da dosežem tesno združenje z Jezusom in Marijo, zlasti s pogostimi duhovnimi svetimi obhajili in vročimi vzdihljaji.

2. Z vso pozornostjo bom opravljal tudi najmanjša dejanja, molitve. Pri tem bom mislil, da k vsakemu takemu dejanju dodam lepo vrtnico, dragocen biser za svojo nebeško krono. Marija, bodi moja mati.

Pripomnili bi radi, da so bili enakega duha pobožnosti, navdušenja za delo in pripravljenosti na žrtve polni tudi drugi sobratje. Posebej smo to povedali o don Bonettiju zato, ker smo pred kratkim odkrili te in še druge njegove zapiske iz časa, ki ga opisujemo v teh Spominih, in zato, da bi čim bolj prikazali njegove odnose do don Boska.

Drugih članov salezijanske družbe, ki jih bomo obilno omenjali na naslednjih straneh, je bilo na koncu leta 1867 skoraj sto, če prištejemo sobrate v Mirabellu in Lanzu. Duhovnikov je bilo štirinajst, klerikov bogoslovcev osemindvajset, deloma z zaobljubami, deloma novincev in aspirantov. Nekateri, zlasti tisti, ki so prišli iz drugih škofij, so se želeli vrniti. Don Bosko je vse popolnoma zastoj vzdrževal v vsem. Triindvajset jih je študiralo filozofijo in od teh jih dvanajst še ni bilo preoblečenih, ker je don Bosko nameraval zanje ustanoviti višjo gimnazijo ali licej. Končno so bili samo še trije pomočniki z zaobljubami.

Opozorilo,² ki ga je don Bosko dajal vsem, je ponovil tudi v pismu, naslovljenem v Mirabello:

Dragi don Bonetti!

Pogum! Na vso moč skrbi, da boste ohranili enotnost misli in duha s predstojniki, kajti vsi hočemo eno edino stvar, to je rešiti veliko duš in najprej lastno.

Bog naj te blagoslovi in imej me za svojega najvdanejšega v J. K.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, predzadnji dan leta 1863

2.

POGLAVJE

Človeku prirojeno teženje za poznanjem prihodnosti – Napovedi pobožnih duš – Don Boskov nagovor fantom zadnji dan v letu; sanje: napovedi za leto 1868 – Smrt dveh fantov; stanje vesti v oratoriju; vezilo: kuga, lakota, vojna – Pričevanja o točnem poročilu sanj in napovedana smrt – Napoved še drugih smrti tega leta – Razlog za napoved teh sanj

DON BOSKOVI BIOGRAFSKI SPOMINI POROČAJO o dogodkih s konca leta 1867 in mi skupaj s toliko čudovitimi dejanji, ki so se nenehno dogajala, poročamo tudi o sanjah, v katerih odkriva stanje vesti fantov, in o uresničenih napovedih nekaterih splošnih in določnih dogodkov. On je bil prepričan, da je to, kar je trdil, resnično, in to prepričanje so dobili tudi vsi, ki so ga dobre volje poslušali, razen tistih redkih, ki so imeli glavo polno predsodkov in srce polno strasti. Gojenci so imeli od tega neizmerno korist, obenem pa je bila domišljija zaposlena in tako obvarovana pred nevarnimi mislimi. Napoved, da bo don Bosko pripovedoval sanje, je bil vedno velik dogodek v oratoriju in fantje so radovedni in nemirni pričakovali začetek pripovedi.

Seveda je v vsakem človeku prirojena želja, da bi na kak način spoznal prihodnost, zlasti še v tako nevarnih in nesrečnih časih. O tem priča zgodovina vseh ljudstev.¹ Nihče se temu ne sme čuditi in še najmanj razloga za smeh imajo

¹ O tem naravnem nagonu človeške duše so različne osebnosti vpraševale don Boska za sodbo v zvezi z nekaterimi napovedmi, ki so takrat krožile po svetu. Med temi je bil tudi grof Imperiale Crotti iz Costiglioleja, ki mu je don Bosko takole odgovoril: Predragi gospod! Tu gre za slavno prerokbo redovnice in Taggie v izvirmiku. Kar napovedujete, se dan za dnem uresničuje, in če bo šlo tako naprej, bomo doživeli zares hude čase. Naslavljajte name pohvalne ocene, ki jih moja uboga oseba zares ne zasluži, vendar pa obenem kažejo vaše nadvse dobro srce, ki zna najti dobre stvari tudi tam, kjer jih sicer ni. Prosim vas, da v mojem imenu pozdravite očka in mami-co, gospodično Noemi in gospoda D. Scaglio. In medtem ko priporočam sebe in svoje uboge fante dobroti vaše molitve, se izrekam poln hvaležnosti in spoštovanja za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika. DUH. JANEZ BOSKO. Turin, 12. junija 1859. N. B.: Priporočam vam širjenje Katoliškega branja.

tisti, ki moledujejo za napovedi pri mesečnicah in spiritistih. Verni kristjani pa se omejujejo na pričevanje pobožnih duš, ki jih imajo za Bogu ljube in deležne posebnih razsvetljenj.

Nikakor ne zanikamo lahke zmote dobrih kristjanov v njihovem iskanju, toda glede tega nas izkušnja uči, da moramo preprečiti dvoje pretiravanj: popolno zavračanje vsakršne napovedi razen pristnih, ki jih prinaša Sveto pismo, z izključitvijo razlag, in popolno verovanje vsem napovedim, ki jih poštene osebe prikazujejo kot take.

Pred obema pretiravanjema je svaril že sv. Pavel, ki priporoča, da naj prerokovanj ne zavračamo, temveč jih preverjamo: prerokovanj ne zavračajte, temveč vse preverite (Tes 5, 20-21). Proti temu se pregreši tisti, ki jih prezira, kakor tudi tisti, ki jih nekritično sprejema. Te apostolove besede pričajo, da je mogoče imeti tudi druge prerokbe zunaj svetopisemskih prerokovanj. In se izpričuje z dejstvom preroškega daru, ki je kot druge Božje karizme vedno cvetel v Cerkvi in ga je Cerkev vedno priznavala.

Kakor noben katoličan ne more zahtevati od drugih drugega kot človeško vero v zanesljivih in potrjenih napovedih, tako tudi nihče ne more vsiliti odločne nevere v prerokovanjih, o katerih pravijo, da so neverjetna in fantastična. Dokler ne poseže vmes Cerkev, velja za zasebne prerokbe popolna svoboda. Namesto da bi govorili o veri, je bolje govoriti o zdravi pameti in pravem čutu za resnico.

Po teh opombah preidimo k našemu častitemu. Zvečer 31. decembra 1867 je don Bosko zbral fante v cerkvi, stopil po večernih molitvah na prižnico in takole govoril:

V teh dneh imajo starši navado dajati svojim otrokom in prijatelji drug drugemu vezilo. Tako imam tudi jaz navado, da vsako leto na ta večer dam svojim dragim fantom spomin, ki naj bi jim bil vodilo v naslednjem letu.

Zato sem, dragi sinovi, že nekaj dni razmišljal, kakšno vezilo naj vam dam, in čeprav sem se zelo trudil, nisem našel v svoji glavi ustrezne misli. Tudi včeraj zvečer, ko sem bil že v postelji, sem razmišljal, kaj naj bi vam zveličavnega povedal za leto 1868, pa se nisem mogel prav zbrati, ko sem se potem čez nemalo časa, vznemirjen od zavzete skrbi znašel v stanju med spanjem in budnostjo, ko se človek še zaveda samega sebe, v dremežu, v katerem človek lahko vidi, kaj dela, sliši, kar govori, in odgovarja na vprašanja. Znašel sem se v objemu sanj, ki pa niso bile sanje. Stopil sem iz svoje sobe in se znašel na balkonu pred prekrasnim vrtom, v katerem je bilo brez števila vrtnic. Vrt je bil obdan z zidom in nad njegovim vhodom je bilo z velikimi črkami napisano: 68.

Vratar me je popeljal na vrt. Tu sem zagledal naše fante, kako se zabavajo, kričijo in skačejo. Kmalu se jih je veliko zgrnilo okoli mene in mi začelo pripovedovati o veliko

stvarah. Začeli smo se pomikati naprej po vrtu in čez čas ob zidu zagledali skupino fantov, ki so z nekaterimi duhovniki in kleriki prepevali in molili. Približal sem se jim, si jih ogledoval, pa jih nisem mogel prepoznati. Ugotovil sem celo, da jih je veliko popolnoma novih. Peli so ‚usmili se, Gospod‘ in druge molitve za umrle. Pristopil sem bliže in vprašal:

»Kaj delate tukaj? Zakaj molite ‚usmili se me, Gospod‘? Zakaj žalujete? Je mogoče kdo umrl?

»Oh, kaj ne veste?«

»Nič mi ni znano.«

»Molimo za fanta, ki je umrl tega in tega dne ob tej in tej uri.«

»In kdo je to?«

»Kako?« so odgovorili, »ali res ne veste?«

»Ne, ne vem.«

»Saj smo vas vendar obvestili,« so govorili med seboj. Nato so se obrnili k meni: »Prav, vedite, da je umrl ta in ta,« in so mi povedali njegovo ime.

»Kako, ta je umrl?«

»Da, umrl je. Vendar je zelo lepo umrl. Na zavidanja vreden način. Na naše veliko zadovoljstvo je prejel vse zakramente. Vdan v Božjo voljo, je pokazal globoko pobožnost. Sedaj molimo za njegovo dušo, ko ga spremljamo na pogrebu. Upamo, da je že v nebesih in prosi za nas. Da, prepričani smo, da je že pri Bogu, v nebesih.«

»Pravite, da je lepo umrl? Zgodi se Božja volja! Posnemajmo njegove kreposti in prosimo Gospoda, da bi tudi nam podelil milost srečne smrti.«

Po teh besedah sem, še vedno obdan od skupine fantov, odšel od tam. Spet smo se odpravili naprej po vrtu in naredili precej dolgo pot. Prišli smo do lepega zelenečega travnika. Sam pri sebi sem dejal: »Kako je vendar to? Včeraj zvečer sem šel spat v svojo posteljo, sedaj sem pa tu med fanti, ki so raztreseni tu in tam na tem vrtu?«

»Tedaj sem zagledal novo skupino fantov, razporejenih v krogu okoli nečesa, česar nisem mogel točno razložiti. Videl sem, da klečijo. Eni so prepevali, drugi molili. Ko sem se približal, sem videl, da obdajajo krsto, in slišal, da molijo molitve za umrle in prepevajo ‚usmili se me, Gospod‘. Vprašal sem: »Za koga molite?«

Vsi žalostni so odgovorili:

»Umril je neki drug fant. Zelo lepo je umrl. Zelo pobožno je prejel svete zakramente in zelo pobožno umrl. Sedaj ga nesejo k pokopu. En teden je bil bolan. Prišli so ga obiskat tudi njegovi starši.«

Vprašal sem za ime in so mi ga povedali. Novica me je zelo užalostila in sem vzkliknil:

»Kako mi je hudo! Bil je eden izmed tistih, ki so me imeli zelo radi, in težko mi je, da mu nisem mogel dati zadnjega pozdrava. Pa tudi onega drugega nisem mogel videti pred smrtjo. Ali bodo sedaj vsi umirali? En mrtvec tukaj in drugi tam. Je to mogoče? Komaj včeraj je umrl eden in sedaj že drugi.«

»Kaj pravite?« so me vprašali, »Komaj je eden umrl včeraj in danes že drugi. Se vam

zdi to kratek čas? Pa vendar je preteklo že tri mesece, odkar je umrl prvi, tega in tega dne ob tej in tej uri.«

Ko sem vse to slišal, sem menil sam zase: »Sanjam ali ne sanjam?« Zdelo se mi je, da ne sanjam, in nisem vedel, kaj naj rečem o tem, kar sem slišal.

Nato smo se napotili v lep gozdiček. Toda spet smo zaslišali peti »usmili se, Gospod«. Zaustavil sem korak in z menoj so se ustavili vsi, ki so me spremljali. Tedaj sem zagledal še drugo številno skupino fantov, ki se je bližala. Vprašal sem tiste, ki so bili ob moji strani:

»Kaj delajo ti fantje? Kam gredo?«

Prihajali so iz ne zelo oddaljenega kraja in so imeli solzne oči.

»Kaj vam je?« sem jih vprašal, ko sem se jim približal.

»Oh, če bi vedeli!«

»Kaj se je zgodilo?«

»Umril je eden izmed fantov.«

»Kako? Povsod sami mrtvi? In kdo je ta vaš tovariš, ki ga nesete k pogrebu?«

Fantje so se močno začudili:

»Kako? Ali še nič ne veste? Ne veste, da je umrl ta in ta?«

»Tudi on je umrl?«

»Da, revček. Starši ga niso prišli obiskat. Toda ...«

»Kaj toda? Ali ni mogoče lepo umrl?«

»Ne, ni lepo umrl.«

»Ali ni prejel zakramentov?«

*»Najprej jih ni hotel prejeti, potem pa jih je vendarle, a zelo nerad in ni pokazal pravega kesanja. Tako da smo ostali kaj malo potolaženi in se močno bojimo za njegovo večno zveličanje. Hudo nam je, da je eden izmed fantov oratorija tako slabo umrl.«
Tedaj sem jih skušal potolažiti in sem dejal:*

»Če je prejel zakramente, upajmo, da se je zveličal. Ne smemo obupati nad Božjim usmiljenjem. Saj je vendar tako veliko.« Vendar jih nisem mogel prepričati in jih potolažiti.

Ko sem žalosten in nemirne duše razmišljal o vsem tem in vprašal, kdaj so ti fantje umrli, se je nenadoma pojavil nekdo, ki ga nisem poznal. Približal se mi je in dejal:

»Glej torej: trije so.«

Segel sem mu v besedo:

»In kdo si ti, da me ogovarjaš s ti, ne da bi me kdaj videl?«

»Poslušaj me in potem ti bom povedal, kdo so. Rad bi razlago za to, kar si videl?«

»Da, kaj pomenijo te številke?«

»Si videl,« mi je odgovoril, »številko 68 napisano na vratih vrta? To pomeni leto 1868. V tem letu bodo morali umreti trije fantje, ki so ti bili nakazani. Kakor si videl, sta prva dva dobro pripravljena, tretjega pa moraš ti pripraviti.«

Ko sem razmišljal, da bodo morali tega leta umreti prav ti trije, sem dejal:

»Toda kako mi moreš reči kaj takega?«

»Bodi pozoren na to, kar se bo zgodilo, in boš videl,« je rekel.

Iz gotovosti, s katero je govoril, in ljubeznivosti, ki mi jo je izkazal, sem razbral, da je ta oseba naš prijatelj. Šel sem naprej po cesti, ves zaposlen s svojimi mislimi o besedah, ki sem jih slišal.

»Toda ali morda ne sanjam?« sem si ponavljal, »ali ne sanjam? Saj sem vendar buden! Saj vidim, saj slišim, saj spoznavam.«

In ta mi je dejal:

»Prav je, tako je to.«

In jaz:

»Tako je to? Prosim te, bodi tako ljubezniv in reci: govoril si o preteklosti, sedaj pa povej kaj o sedanosti. Kar si želim, je, da mi poveš, kaj naj rečem svojim fantom jutri zvečer za vezilo.«

In on:

»Povej svojim fantom, da kot sta prva dva bila pripravljena, ker sta s potrebnim razpoloženjem prejela sveto obhajilo v življenju, sta ga tudi v smrti prejela v spodbudo vsem, ki so ju videli. Toda zadnji obhajila ni vredno prejemal v življenju, ko je bil še zdrav, zato ga je tudi ob smrtni uri prejel z malo sadu. Reci fantom, da če hočejo lepo umreti, naj v življenju prejema sveto obhajilo s potrebnim razpoloženjem, in da je pravo razpoloženje dobro opravljana spoved. Vezilo naj se zato glasi takole: Pogosto in pobožno obhajilo je najbolj učinkovito sredstvo, da lepo umremo in rešimo svojo dušo. Sedaj me pa poslušaj.«

Napetil se je po stezi na vrtu. Šel sem za njim. Tedaj sem nenadoma zagledal pred seboj zbrane svoje fante, na obširnem prostoru. Ustavil sem se in jih opazoval. Vse sem spoznal in zdelo se mi je, da so taki, kakršne sem vedno videl, nič drugačni. Toda ko sem jih od blizu opazoval, sem opazil nekaj, kar me je napolnilo s strahom in grozo. Izpod pokrivala so se mnogim videli rožički. Eni so imeli bolj kratke, drugi bolj dolge, eni cele, drugi okrnjene, nekaterim je ostalo le še znamenje, kje so jih imeli, ker so bili zlomljeni pri korenu, na novo pa niso zrasli. Drugi pa niso mogli preprečiti, da jim rogovi ne bi spet zrasli; in so jim, potem ko so jih odtrgali, zrasli še močnejši in krepkejši. Nekaterim pa ni bilo zadosti, da so imeli rogove, temveč so z njimi drezali tovariše. Bilo je nekaj takih, ki so imeli samo en rog, zelo močan in krepak, in prav ti so bili najnevarnejši. Končno je bilo tudi veliko drugih, s čistim in mirnim obrazom, katerih čelo ni bilo nikdar omadeževano z nobeno nepravilnostjo.

Tukaj naj povem, da bi za vsakega izmed vas lahko povedal, kaj je delal na vrtu.

Ko sva se s spremljevalcem malo oddaljila od fantov in se odpravila na bližnjo vzpetino, sem od daleč zagledal številna ljudstva, ki so se med seboj pobijala. Bila so v vojni. Dolgo so se brez milosti divje med seboj bojevali. Jasno sem videl, kako so reveži padali mrtvi po tleh. Preteklo je veliko krvi. Vprašal sem svojega spremljevalca:

»Kako je vendar to, da se ti ljudje tako divje med seboj pobijajo?«

»Velika vojna leta 1868. In te vojne ne bo konec prej, kot ko bo preteklo veliko krvi.«

»Bo vojna v naši deželi? Kakšna ljudstva so to? So to Italijani ali tujci?«

»Dobro si oglej uniforme vojakov, pa boš takoj vedel, kateremu narodu pripadajo.«

Pozorno sem pogledal in ugotovil, da so vojaki različnih narodnosti. Večina jih ni imela uniform naših vojakov, vendar so bili med njimi tudi Italijani.

»To pomeni,« mi je rekel vodič, »da se bodo te vojne udeležili tudi Italijani.«

Zapustila sva tisti kraj smrti in šla na drugo stran vrta. Tedaj sem zaslišal glasno kričanje:

»Bežimo od tod, bežimo od tod, sicer bomo vsi mrtvi.«

Videl sem trume ljudi na begu, med njimi veliko krepkih in zdravih, ki so v trenutku padali mrtvi na tla.«

»In zakaj vsi ti ljudje bežijo?« sem vprašal spremljevalca.

»Kolera išče svoje žrtve, in če ne zbežimo, bo pokosila tudi nas,« mi je odvrnil.

»Toda kaj vidim vendar pred seboj,« sem dejal vodiču. »Povsod samo smrt?«

»Velika kolera leta 1868.«

»Kako je vendar to: kolera pozimi? Kaj umirajo od kolere ljudje tudi pozimi, ko je mraz?«

»V Reggio v Kalabriji jih že sedaj umre po 50 na dan.«

Šla sva naprej in videla brezštevilno množico, blede, zbite, utrujene ljudi v razcapanih oblekah.

Nikakor nisem mogel razumeti pobitosti in izčrpanosti te množice ljudi in sem zato vprašal svojega spremljevalca:

»Kaj je tem ljudem? Kaj pomeni vse to?«

»Veliko pomanjkanje leta 1868,« mi je odgovoril. »Ali ne veš, da ti ljudje nimajo ničesar, s čimer bi si utešili glad?«

»Tako? Glad jih je pripeljal v to stanje?«

»Da, tako je.«

Opazoval sem tiste množice, ki so kričale »lačni, lačni!« in iskale kruha, s katerim bi si utešile glad, pa ga niso našle, iskale vodo, pa je niso dobile.

Tedaj sem poln strahu rekel svojemu tovarišu:

»To pomeni, da se bodo to leto zgrnile na našo deželo vse te strahote? In ni sredstva, da bi se izognili tem nesrečam?«

»Oh, seveda bi se mogli izogniti nesrečam, če bi se vsi ljudje zedinili in ne bi več grešili. Ko bi prenehalo preklinjanje, ko bi začeli častiti Jezusa v najsvetejšem zakramentu, ko bi se zatekli k blaženi Devici Mariji, ki so jo sedaj zapustili.«

»In ta glad in suša bosta v telesnem ali duhovnem pogledu?«

Dejal je: »Oboje. Ene bo prizadelo, ker nočejo druge, ker ne morejo.«

»In oratorij bo zaradi teh okoliščin tudi trpel? Bodo tudi moji fantje umirali za kolero?«

Moj vodič me je pogledal od glave do pet in dejal: »Pogojno. Če bodo tvoji fantje trdnega srca, da bi ne grešili in bi čistili Jezusa v najsvetejšem in preblaženo Devico Marijo, se bodo rešili, kajti s tema dvema branikoma se doseže vse in brez njiju je vse zaman. Če ne bodo tako delali, bodo vsi pomrli. Toda zadosti je, da samo eden smrtno greši, in že bo Božja jeza padla na ves oratorij.«

Vprašal sem ga še: »Bodo moji fantje mogoče tudi morali trpeti pomanjkanje kruha?«

»Na žalost! Tudi tvoji dečki bodo trpeli zaradi pomanjkanja.«

»Menim, da bi pomanjkanje moralo doleteti samo mene, ker moram jaz skrbeti za njihovo prehrano. Če bo v hiši zmanjkalo kruha, ga fantje gotovo ne bodo mogli priskrbeti.«

»Ti boš čutil glad, glad pa bodo čutili tudi tvoji fantje. Njihovi starši ali dobrotniki ne bodo več mogli plačevati mesečnine in drugih za življenje potrebnih stvari. Nekateri ne bodo mogli ničesar več plačevati in hiša se bo znašla brez sredstev, da bi jim pomagala. In tako bodo vsi morali trpeti.«

»Toda ali bomo trpeli tudi pomanjkanje duhovne hrane?«

»Da. Nekateri zato, ker je ne bodo hoteli prejeti, drugi pa, ker je ne bodo mogli prejeti.«

V takem pogovoru sva šla naprej po vrtu. Kar nenadoma pa se je nebo zakrilo s črnimi oblaki. Dvignil se je silen vihar. Ozrl sem se okoli in videl, kako so se fantje razbežali. Pustil sem vodiča samega in šel, da bi jih spravil na varno. Toda kmalu sem jih izgubil iz vida. Bliski in gromi so si sledili drug za drugim, kot da bi nas hoteli spremeniti v prah in pepel. Začelo je liti kakor iz škafo. Nikdar nisem doživel podobne nevihte. Hodil sem po vrtu in iskal svoje fante, da bi jih odpeljal v kako zavetišče, pa nisem našel niti fantov niti zavetišča. Ves kraj je bil popolnoma zapuščen. Skušal sem priti do izhodnih vrat, pa mi kljub naglici ni uspelo, nasprotno, vedno bolj sem se oddaljeval od njih. Končno je začela padati tako debela toča, kakršne nisem videl nikdar prej. Nekaj debelih zrn mi je padlo na glavo. Zbudil sem se na svoji postelji. Rečem vam, da sem bil po vsem tem, kar sem doživel, veliko bolj utrujen kot zvečer, ko sem legel spat.

Kakor sem vam povedal, so vse to, kar sem videl, bile sanje, in ne maram, da bi jih vzeli zares, temveč vzemite tisti nauk, ki vam koristi. Tisto, kar se nas ne tiče, imejmo za sanje, za resnico pa vzemimo, kar nam more biti v korist. To še toliko bolj, ker so se stvari, ki sem vam jih napovedal drugikrat, uresničile in bi se mogle uresničiti tudi te. Znajmo se okoristiti, bodimo pripravljeni na smrt, zatekajmo se k presveti Devici Mariji in bežimo pred grehom.

Končno vam za vezilo puščam naslednje vodilo: Pogosta in pobožna spoved sta odlično sredstvo za zveličanje naše duše.

Lahko noč!

Don Bosko je te sanje pripovedoval dva večera. Zgoraj navedeno poročilo je sestavil klerik, študent bogoslovja Štefan Bourlot. Poročilo je zapustil s svojim podpisom z dne 28. januarja 1868.

Na koncu je še pripisal: »Don Boskove sanje podajam tako, kakor sem jih slišal, in se jih spominjam v istem razporedu, vendar ne tako, da bi dobesedno ponavljal vse, kakor je rekel on, ker vsega se tako natančno ne spominjam. Vem pa, da je smisel točen, in to je glavno.«

V potrdilo veljavnosti tega pričevanja in moči duha, ki ga je preveval, naj povemo, da ga je don Bosko po duhovniškem posvečenju poslal kot misijonarja v Ameriko. Zaupali so mu veliko in razgibano župnijo Boca v Buenos Airesu, ki je bila tiste čase kotišče protikrščanskih sekt. On pa je s svojo prizadevnostjo, odločnim značajem, odkritosrčno in odprto besedo, vedno prepojeno z duhom vere in z veliko krščansko ljubeznijo, premagal upornost volje teh nesrečnežev. Spreobrnil je prebivalce, ljubljen od dobrih, spoštovan od hudobnih, zlasti še, ko je s svojim časopisom Cristoforo Colombo postal razsodnik javnega mnenja v Boci, kjer je zgradil veliko svetišče, en zavod za fante in drugega za dekleta, ustanovil praznične oratorije, katoliška združenja za medsebojno pomoč in konference sv. Vincencija Pavelskega. Ker je imel v svoji župniji več kot 60.000 Italijanov, se je naučil njihovih narečij, obhajal z njimi praznike zavetnikov posameznih italijanskih pokrajin, vzbujal veliko domovinsko navdušenje in jih privabljal v cerkev z veličastnimi procesijami, ki so jih spominjale na navade rodnega kraja. Bil je neutrujen v župnijskem apostolatu in neprekosljiv v skrbi za bolnike.

Don Bourlot, resen in zelo nadarjen fant, je pred kratkim vstopil v oratorij z namenom, da bi postal salezijanec. V sebi je čutil določen odpor, da bi verjel don Boskovim sanjam, ki so mu jih pripovedovali njegovi starejši tovariši. Zato je s kritičnim očesom opazoval, kaj se bo tokrat zgodilo v zvezi s smrtmi treh fantov in z okoliščinami, ki naj bi jih spremljale. Zato je z don Joahimom Bertom in don Jožefom Bologno točno zapisoval vse, kakor so se dogajale. Vsi trije so podpisali zapisnik, potem ko se je uresničila kaka napoved. Na koncu so vsi začudeni strmeli, da se je vse natančno izpolnilo, kakor je napovedal don Bosko. Na žalost so se ti zapisniki ob prenašanju izgubili po krivdi osebe, ki ni imela pojma o njihovi vrednosti. Ostal je samso en list, na katerem je govor o smrti prvega fanta. Na srečo se je don Bourlot za nekaj časa vrnil iz Amerike in nam je poleg nekaterih podatkov o sanjah dal še opis preostalih dveh fantov. Zapustil nam je naslednjo izjavo z dne 12. oktobra 1889: »Pod prisego lahko potrdim, da se je smrt treh don Boskovih sinov uresničila, kakor moreta to tudi potrditi don Berto in don Bologna.« Povedal je, da četudi se ne spominja priimka drugega in

tretjega, lahko zagotovi, da se je priimek enega izmed obeh začel z B in da je bil kovač. Umrli pa je v bolnišnici, kjer ga je don Bosko zadnjič spovedal.

Poročilo don Bourlota bomo dopolnili z nekaterimi zapiski don Rue in z nekrologi, ki jih bomo predložili bralcu med pripovedovanjem o dogodkih leta 1868.

Naj še povemo, da napoved smrti teh treh nikakor ni izključila smrti drugih fantov, ki so bili prav tako poklicani v večnost. Avguštín Parigi nam je nekaj dni pozneje povedal, da je don Bosko napovedal, da bo poleg treh šlo v večnost še šest drugih in da je nekemu tovarišu, ki se je bal, da bi bil med njimi, don Bosko zagotovil: »Bodi miren. Gospod te za zdaj še noče.« In tako se je tudi zgodilo.

Torej je bilo izmed 800 in več prebivalci zavoda devet tistih, ki so morali iti v večnost. In zakaj govorijo sanje samo o treh? Njihov odhod se je moral zgoditi v teku celega leta, smrt preostalih šestih pa v vmesnih obdobjih, vendar nadržnosti niso bile znane. Te tri smrti naj bi spodbujale prebivalce oratorija, da bi pogosto razmišljali o sanjah in o opisu stanja vesti.

Uresničitev napovedi treh smrti je tudi zadostno potrdilo o napovedi treh bičev. Tako so tudi preroki v Izraelu napovedovali dogodke, ki so se uresničili v stoletjih. S tem pa, da se je uresničil eden izmed napovedanih dogodkov, je potrdil tudi preostale. Pa tudi o tem bomo še govorili.

3.

POGLAVEJE

Don Bosko zaradi snega ne more zapustiti oratorija – Družinski pogovori: smernice za klerike za pridiganje – Katoliško branje – Pisma dvema duhovnikoma iz Lucchese: Don Bosko priporoča Katoliško branje in cerkev Marije Pomočnice; objubi molitve nekemu novemu župniku – Pismo vitezu Oregli; da mu naročila za razne osebe v Rimu – V Turinu je draginja, sneg in mraz; predvidevanje tegob: mati Božja Marija poskrbi za cerkev in za hišo – Ponovno pismo predsednici Tor de'Specchi za oltar, ki naj bi ga postavili v cerkvi Marije Pomočnice – Ravnateljju zavoda v Lanzu: zahvali naj se gojencem za voščila; priporoča medsebojno ljubezen in pogoste obiske presvetemu Zakramentu; nasveti za ravnatelja

Prve dni januarja je don Bosko pisal plemenitemu mladeniču Oktaviju Boscu, sinu Ruffina:

Predragi Oktavij!

Zapadli sneg in obilno sneženje, ki še traja, sta me oropala zadoščenja, da bi mogel nočoj biti deležen veselja pri večerji. Zato ti lahko želim le srečno potovanje in jutri se te bom pri sveti maši spomnil s posebno molitvijo.

Želim ti vse najboljše, prav tako tvoji gospe mami in sestri Juliji. Priporočam se dobroti vaših molitev in vsakega posebej pristrčno pozdravljam.

Najvdanejši prijatelj DUH. JANEZ BOSKO

Turin, tretji dan leta 1868

Zaradi slabega vremena, ki ga je prisililo, da je ostal doma, tudi ni bilo obiskovalcev in tako je imel veliko mirnih ur. Prosti čas je uporabil za pogovore o nadrobnostih sanj, za razlago okoliščin in dajanje nasvetov tistim, ki so ga za to prosili. Zlasti duhovniki in kleriki so se veselili pogovora z njim, saj so se vedno kaj novega naučili.

Neki večer ga je neki duhovnik vprašal, kako bi se izvlekel iz zadrege, če bi ga kdo nenadoma prosil, da bi imel slavnostni govor. Don Bosko je takole odgovoril:

»Najprej je treba take primere predvideti. Zato ti priporočam, da že sedaj začneš pripravljati pridige, ki jih lahko uporabiš za vsako priložnost. Tako na primer pripravi pridigo o materi Božji Mariji, v kateri boš razvil naslednje misli: 1. Marija je Božja mati. 2. Marija je naša mati. To je vsebina, ki jo lahko uporabimo za vse Marijine praznike. Prav tako z možnostjo bodoče nenajavljene pridige obravnavaj kako krepost, kot krščansko ljubezen, pokorščino, molitev, čistost itn., tako da s kako dodano okoliščino obeležiš svetnika in ga pokažeš kot predstavnika kreposti, ki si si jo izbral za predmet pridige.«

Nekateri so ga vpraševali, kako bi koristno pridigali.

Odgovoril jim je:

»Ni zadosti, da se pripravimo in uredimo snov, s katero bomo pridigali, temveč moramo upoštevati tudi čas, ko bomo stopili na prižnico. Cerkev nam zapoveduje, da naj obhajamo praznike temporibus suis (ob svojem času), in pridigar mora upoštevati želje Cerkve. Tako moramo v adventu in za božič pomagati dušam, da bodo z veseljem pripravile bivališče detetu Jezusu. Tako naj bo v postu cilj pridiganja pokora grešnikov, za sprejem odrešenja, ki nam ga je Jezus Kristus zaslužil s svojim trpljenjem in smrtjo na križu. Za binkošti lahko obravnavamo darove Svetega Duha, ustanovitev Cerkve, čudeže apostolov, zmage mučencev, slavje papeštva itn.«

Nato je nadaljeval:

»Pridigar se mora ozirati na poslušalce, ki jih delimo glede na starost, družbeni položaj, izobrazbo.

Če so poslušalci mladi ljudje, se mora govornik spustiti na raven njihovega razumevanja. Ne dajati kruha za žvečenje tistim, ki nimajo zob, temveč mleko, kot pravi sv. Pavel v pismu Korinčanom. Pri tej vrsti poslušalcev naj se govornik potruži, da bo približal resnico z zgledi, dogodki, prisposodobami. To gotovo deluje. Za vsako snov bo našel potrebne primere. Njegov priročnik je katekizem, ki bi moral prav tako služiti za vse vrste ljudi.

Kar se tiče družbenega položaja poslušalcev, je treba govoriti glede na položaj, ki ga zavzemajo v družbi. Gotovo ne bomo govorili revežem tega, kar morajo slišati bogati, niti služabnikom in hlapcem tega, kar se tiče gospodarjev. Poleg splošnih obveznosti in zakonov so za vsak stan še posebna pravila. Vendar pa naj méd krščanske ljubezni teši grenkobo graje. Nikdar ne smemo žaliti ljudi z očitki in napadi. Zlasti v majhnih krajih naj se ne izrekajo izrazi, ki bi mogli meriti na kako določeno osebo. Prav tako je treba opustiti vsak namig na

politične razmere. Kar trdimo, skušajmo podpreti s Svetim pismom, zlasti še iz življenja in nauka Jezusa Kristusa. Tako se nihče ne bo mogel čutiti užaljenega, čeprav so nekatere resnice na videz zelo trde. Če na primer govorimo o bogatih, katerih dolžnost je darovati, nikar ne govorimo o trdoti srca. Tu bo najbolje pripovedovati priliko o bogatašu in ubogem Lazarju.

Kar se tiče stopnje izobrazbe, naj govornik govori tako, da bodo mogli vsi razumeti, tudi če so med poslušalci neizobraženi. Tem se je treba prilagoditi v govorici, skušati misliti, kakor mislijo oni, vživeti se v njihovo življenje, deželo, delavnico, trgovino in različne obrti. Tako je delal Božji učenik, ko je pridigal v Galileji pastirjem, ribičem in poljedelcem. Če so poslušalci izobraženi, je treba uporabiti vzvišenejši govor, vendar v mejah, kot jih zahteva evangeljska beseda. Največja odlika je vedno čim večja jasnost v izražanju, mislih, predmetu, ki ga obravnavamo. Sveti govornik naj svoje modrosti ne zajema iz modrosti sveta, temveč naj govori v smislu Božjega duha. Nikakor naj ne zaide v prerekanje in polemiko. Postavljati na prižnici znanstvene ugovore in jih potem reševati nikakor ni prava metoda, kajti del poslušalcev se v podzavesti postavi na stran ugovarjajočega in potem kritično sprejema govornikove odgovore. To pa onemogoča pravi učinek. Poleg tega je treba še omeniti, da večina odgovorov na ugovore dostikrat sploh ne razume ali jih napačno razume in v določenih glavah ostanejo globlje vtisnjeni ugovori kot pravilni odgovori. Take razgovore je treba prepustiti učenjakom s široko izobrazbo in dolgoletnimi izkušnjami, ki so si spretnost razgovora pridobili s temeljitim študijem. Ti lahko spregovorijo ob pravem času, na pravem mestu, pač glede na potrebe poslušalstva, ki je za to usposobljeno in prenese dolga in nadrobna dokazovanja.

Če so v kakem kraju krivoverci, naj govornik poskrbi, da ne bo niti malo ranil njihove občutljivosti. V njegovih besedah naj bo vedno krščanska ljubezen in dobrohotnost. Njihove zmote in lažne dokaze naj zavrača s trdnimi dokazi resnic, ki jim ugovarjajo. Če prehitimo ugovore, izbijemo orožje iz rok nasprotnikov. Navedke iz Svetega pisma, ki so z namenom spopadanja po navadi navedeni napačno, jasno razložimo v pravem smislu in z njimi dokažimo naše trditve. Napadanje ne vodi k spreobrnjenju, temveč draži samoljubje, ki se hoče braniti in začne napadati. To je bila metoda sv. Frančiška Saleškega, ki jo je vsem toplo priporočal. Pripovedoval je, da so ga protestanti hodili trumoma poslušat; ugaljal jim je, ker se ni besno zaletaval kot njihovi ministri.«

Medtem je izšlo Katoliško branje z naslovom Papeži od svetega Petra do Pija IX. – Zgodovinska dejstva.

V zvezku so predstavljena velika dejanja papežev: gorečnost in junaštvo papežev ob preganjanju poganov, ob oznanjevanju evangeljske resnice vsemu

svetu, ob zavračanju krivih ver, pomirjevanju, poučevanju in spreobračanju barbarskih ljudstev, ki so vdiralna v Italijo, v obrambi ljudstev proti njihovim zatiralcem, v vzdrževanju dobredelnih ustanov po svetu v vseh okoliščinah človeške stiske, v oznanjevanju križarskih vojn proti Turkom, v gojitvi znanosti, umetnosti, leposlovja, obrti in trgovine, v boju proti revolucionarnemu duhu, ki uničuje vsak moralni, verski in državni red, v obrambi upravičenosti časne papeške posesti in prednosti, ki jih navajajo tudi Bossuet, Fleury in Napoleon I.

Končno je v rubriki Razno pripovedoval o opatu Dominiku Sireju, ki je na dan stoletnice prvakov apostolov daroval papežu tristo miniaturnih natisnjenih in rokopisnih v zlatu, srebru in dragocenih kamnih vezanih primerkov bule Ineffabilis Deus (neizrekljivi Bog) o razglasitvi dogme o brezmadežnem spočetju presvete Device Marije.

Papež! To je tema, o kateri je don Bosko hotel povsod govoriti, ker je želel, da bi slava in vodstvo naslednika Jezusa Kristusa bila vedno v mislih vernikov. Zato je v svojih pismih, čeprav je govoril o mnogih zadevah, nenehno priporočal naročanje na Katoliške branje. Na pismo, ki mu ga je iz Lucce poslal duhovnik don Rafael Cianetti, je takole odgovoril:

Predragi gospod don Cianetti!

Prejel sem vaše cenjeno pismo. Medtem ko izražam svoje globoko sožalje zaradi izgube rektorja iz San Leonarda, pa se hkrati veselim previdnostne odredbe, da ste vi postali župnik in da je goreči don Bertini postal novi rektor. Upam, da korist duš ne bo prav nič trpela; še več, da bo šlo vse vedno na boljše.

Molim in tudi druge bom povabil, da bodo molili za živahnega sina, ki ga priporoča njegova mati vdova. Upam, da bo dar za cerkev Marije Pomočnice, moje skromne molitve, vaše goreče molitve in vaše matere pomagale, da se bo gospe izpolnila želja. Prosim vas, da izročite fantu tukaj priloženo svetinjico.

Prav tako bom molil za vašo bolno mater kakor tudi za vašo prav tako bolno sestro. Vaša uglednost naj posebno skrbi za tri vrste ljudi: otroke, starejše ljudi in bolnike. Če se boste zavzemali za te, boste dosegli vse drugo.

Pošiljam vam seznam del, ki jih moramo še opraviti na naši cerkvi. Bi mogoče vi našli sredstva in ljudi, ki bi prevzeli katero od teh in stroške v čast Marije Pomočnice? Ne pozabite, da je Marija velikodušna plačnica in da so njeni darovalci imeli v njej mogočno zavetnico med kolero in ob drugih nesrečah.

Priporočam vam tudi Katoliško branje. Sedaj, ko ste stopili v dušno pastirstvo, ga lahko priporočate z večjim uspehom.

Kdaj boste znova prišli in prebili pri nas nekaj dni? Vaša soba je vedno pripravljena. Molite zame in za moje dečke in me imejte vedno za vaše uglednosti najvdanejšega v J. K.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 2. dan leta 1868

Tudi novemu rektorju pri San Leonardu v Lucci, don Salvatorju Bertiniju, je poslal svoje čestitke in spodbude, ker ga je nadškof izbral za tako odgovorno službo.

Predragi gospod don Bertini, rektor!

Z velikim veseljem sem prejel novico o imenovanju vaše uglednosti za rektorja pri San Leonardu. Deo gratias. Jaz vidim v tem vaše zaslužnje na eni strani in Božjo slavo na drugi. Vaša gorečnost ne potrebuje spodbud, če pa naše skromne molitve lahko kakor koli pomagajo, vam zagotavljam, da jih bomo opravljali vsak dan. Časi so težki, vendar Bog bo vedno z nami. Močno si želim, da bi izpolnili vašo obljubo in prišli za kak dan k nam na obisk. Pogovoriti se morava o toliko stvareh. Vaša soba je že pripravljena.

Posebej vam priporočam Katoliško branje, ki ste ga vi uvedli v Lucco, sedaj ga je treba podpirati; upam, da don Cianetti ne bo zaostajal pri tem.

Sebe in svoje drage dečke priporočam dobroti vaših molitev. V veliko tolažbo mi je, da se morem z vso hvaležnostjo izreči za vaše uglednosti najvdanejšega v J. K.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 2. dne leta 1868

Dan pozneje je pisal vitezu Frideriku Oregli di Santo Stefano. Vprašuje ga, ali so v Rimu končali natis Stoletnice svetega Petra, kakor je bilo dogovorjeno, da bi zvezek natisnili pred očmi tistih cerkvenih revizorjev, ki so to zahtevali. Nato podaja novice iz oratorija.

Predragi gospod vitez!

Prejel sem vaše pismo. Storili bomo, kakor želite. Kako je s Stoletnico svetega Petra? Pošljite mi en izvod.

Pošiljam vam pismo grofa Bonsiglioneja, ki je naslovljeno name. Naročilo za Unità Cattolica bo izpolnjeno. 104 franki čakajo pri meni.

Ondesite to pismo p. Chemeniju, rektorju Nazarenskega kolegija. Naklonjen je naši hiši. Izročite mu seznam del pri cerkvi. Pripovedujte mu o Katoliškem branju. Že večkrat mi je govoril o njem.

Predsednici v Torre de' Specchi nesite pismo in ji recite, da bodo na dan Gospodovega razglašnja naši fantje darovali sveto obhajilo po njenem namenu in jaz bom daroval zanjo sveto mašo.

Vitez Villanova je pri meni; pozdravlja vas in si želi vaše vrnitve.

Tegobe rastejo iz dneva v dan. Strašno! Kilogram kruha stane 50 centov, vsega skupaj približno dvanajst tisoč frankov na mesec. Imamo dolg za dva meseca. Imamo pol metra snega, zelo je mrzlo in polovica fantov v letni obleki. Molimo.

Lakota, žeja, mrtvi in mogoče celo vojna se nam obetajo to leto. Poglejte, če mi lahko

pošljete načrt z opombami Vigne. Bomo videli, kaj je mogoče storiti.

Kmalu vam bom pisal še o drugih stvareh.

Zahvaljujem se vam za denar, ki nam ga obljubljate, čeprav bodo samo kapljice na izsušene ustnice. Toda voda je. Oh, da bi bil balzam.

V hiši so vsi zdravi in vas pozdravljajo. Presveta Devica Marija je skoraj edina dobiteljica, ki skrbi tako za cerkev kakor za hišo.

Pozdravljam vas in vse, ki ste jih omenjali. Bog naj vas blagoslovi. S pozdravi gospoda Ceratoja, ki je tukaj pri nas, in mojimi se poslavlja najvdanejši v J. K.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 3. dan leta 1868

Pismo, ki ga je vitez nesel velečastiti materi Magdaleni Galeffi, predstojnici samostana v Tor de' Specchi, se glasi:

Velečastita gospa mati!

Vitez Oreglia mi je sporočil, da ste vi, velečastita mati predstojnica, skupaj z vašimi sestrami oseba, ki mi bo pomagala postaviti en oltar v cerkvi Marije Pomočnice. Če morete, izpolnite to dejanje krščanske ljubezni. Marija vam bo dvojno poplačala vašo dobroto, ker smo v zelo težkem položaju: primanjkuje nam kruha in polovica fantov je v tej hudi zimi v poletnih oblekah. S tem, da nas podprete pri gradnji cerkve, pomagajte vsej naši družini. Marija Pomočnica je velikodušna in med drugimi prednostmi boste deležni tudi njenega varstva pred kolero.

V vsakem primeru vam sporočam naročilo v imenu Marije Pomočnice in prosim to nebeško zavetnico, da navdihne ljudi, da bodo opravili to dobro delo.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo redovno družino in vam da dolga leta zdravja in srečnega življenja in na koncu večno življenje v nebesih. Amen.

Najvdanejši služabnik DUH. JANEZ BOSKO

V tistih dneh je častitljivi želel odgovoriti na mnoga pisma z voščili za božič in novo leto. Tudi iz Mirabella in Lanza so mu pisali. V Lanzo je takole odgovoril:

Predragi don Lemoyne!

Pred kratkim sem prejel tvoje pismo, skupno pismo fantov in nekaj posebnih sporočil gojencev. Prebral sem jih v svoje največje zadovoljstvo in priznati moram, da me je večkrat presunila dobrota in ljubezen teh naših dragih sinov. Obžalujem, da nimam časa, da bi vsakemu posebej odgovoril na pismo. Vendar upam, da bom mogel to v kratkem storiti.

Prosim te, da jim sporočiš naslednje tri stvari:

1. Da se vsem iz vsega srca zahvaljujem za ljubezen in pozornost, ki ste mi jo izkazali, bolj kot si to zaslužim. Skušal se vam bom izkazati hvaležnega tako, da se vas bom vsak dan spominjal pri sveti maši, kakor če bi vas imel vse okoli sebe.

2. V tem letu nujno potrebujem, da od najvišjega do najnižjega predstojnika vlada ljubezen, ki se kaže v tem, da potrpežljivo prenašamo nadloge drugih in da si dajemo dobre nasvete, ko se ponudi za to priložnost. To je ključ, ki odpira vrata k sreči vsega leta.

3. Priporočajte pogoste obiske presvetemu Zakramentu kot učinkovito sredstvo, oziroma edino sredstvo, ki odvrta od nas veliko tegob, ki nas bodo to leto zadele tako skupno kakor zasebno.

Te stvari je treba ob pravem času primerno razložiti in jih vzeti za moralne nagovore, kakor se bodo ponudile priložnosti.

Letos se moramo truditi, da bomo preprečili branje slabega tiska in priporočali branje dobrih knjig. Zato bi mi bilo zelo ljubo, če bi se vsi naši gojenci naročili na Katoliško branje. Naši predstojniki in vsi naši fantje naj bi jih priporočali ljudem, od katerih lahko pričakujemo dober odziv. Prilagam nekaj načrtov za bodoče delo. Ti in Sala priložita te liste pomembnejšim pismom in napišita kratko priporočilo.

Ti pa bodi buden in povesod navzoč, oznanjaj veselo novico, izpolni nalogo, ki ti je izročena. Spodbujaj, zaklinjaj, navdušuj v vsej potrpežljivosti in znanju v vseh težkih stvareh in ponavljaj: vse premorem v njem, ki me spodbuja.

Bog blagoslovi tebe, tvoje napore, učitelje, asistente, fante. Molite zame, ki sem ves vaš najvdanejši v J. K.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 8. januarja 1868

4.

POGLAVJE

Don Bonettijeva posebna prošnja don Bosku – Don Bosko pošlje vsakemu prebivalcu v Mirabellu Marijino poslanico – Pismo nekega klerika, v katerem se don Bosku zahvaljuje za vezilo – Grofici Callori piše, da je bil malo bolan; sporoča ji, da je v zavodu v Valsaliceju obiskal njenega sina; opravičuje se zaradi počasnosti napredovanja njene knjige; prekine prizadevanje za ustanovitev liceja; izredno visoka cena kruha; nujnost, da gojence obvaruje mraza; upa, da jo bo videl v Caselleju – Iz vojaškega skladišča so poslali v oratorij odeje – Don Boskova krščanska ljubezen

ČE JE DON BOSKOVO PISMO z veseljem napolnilo srca in spodbudilo k dobrim sklepom prebivalce zavoda v Lanzu, je še veliko bolj navdušilo gojence v Mirabellu neko drugo pismo, ki so ga zaradi izrednih razmer nepotrpežljivo pričakovali. Proti koncu meseca novembra je ravnatelj don Janez Bonetti takole pisal don Bosku:

Predragi gospod don Bosko!

V dneh, ko se bližamo devetdnevnici Marije Brezmadežne, mi je prišla v glavo čudna misel. Zdi se mi primerna, da vam jo predstavim. Marijo kličemo za našo mater, medtem ko pravimo, da je za angele njihova kraljica. Zato smo mi njeni sinovi in ne sužnji ali podložniki. Ne za angele, temveč za nas so bile izrečene tiste besede: Glej, tvoj sin; glej, tvoja mati. Po vsem tem sem si dejal: brez dvoma mora biti ljubezen sina veliko bolj goreča kakor še tako vdanega podanika in zato naša ljubezen do Marije ne sme biti manjša od ljubezni angelov. Čeprav morejo angeli, to pa zaradi stanja blaženosti, v katerem so, bolj ljubiti Marijo kakor mi, pa imamo mi kot sinovi več pravic, tehtnejše razloge, večje obveznosti, da jo ljubimo, in to še zlasti zaradi velikih uslug, ki nam jih je storila.

Zato sem svojim sinovom v Mirabellu predložil stvar, ki se na prvi pogled zdi preveč drzna: da bi namreč izzvali angele na tekmovanje, kdo bo bolj goreče opravljal de-

vetdnevnicu Mariji Brezmadežni. Povabil sem jih, da bi se v teh dneh v svoji goreči ljubezni do Marije tako odlikovali, da bi prekosili ljubezen angelov do njihove nebeške kraljice. Ob težavi, ki so mi jo izrazili, češ da angeli nimajo strasti, skušnjav, slabih nagnjenj, ki bi jih morali premagovati, sem dejal, da so prav to priložnosti, ki jih angeli nimajo, da pokažejo našo ljubezen do Marije, in tako še lažje zmagajo v tekmovanju. Kajti prav s pomočjo Jezusa in Marije bi mogli te težave premagati. In Bog, ki bi moral razsojati med nami in angeli, bi upošteval te naše dodatne napore. Naj bo že prav ali ne, fantom sem predložil načrt tekmovanja in oni so ga sprejeli. Danes smo začeli devetdnevnicu z nemajhnim zagonom in lepo število jih je pripravljenih, da zmagajo ali umrejo. Potrebna mi je previdnost dobrega generala, da pravilno usmerjam njihovo gorečnost.

Toda znašel sem se v zagati. Vprašujejo me, kdo je razsojevalec tekmovanja med fanti in angeli. In jaz sem verjetno v prevelikem zaupanju odgovoril, da to prepuščam materi Božji Mariji. Ona nam bo poročala o izidu tekmovanja. Bojim se, da sem s tem preveč skušal Boga. Zato se obračam na vašo uglednost, da mi priskočite na pomoč. Kako? Z običajnimi sanjami, za katere bom prosil nebeško mater Marijo, da vam jih pošlje v času te devetdnevnic.

Rad bi, da bi v takih sanjah ali v čem podobnem videli naše fante v Mirabellu v večini ali vsaj dobršnem delu kot zmagovalce tekmovanja ali vsaj, da bi mati Božja Marija izrekla svoje zadovoljstvo za napor, ki so ga pokazali v teku te devetdnevnic. Ob koncu devetdnevnic ali na sam praznik bi vi zadevo končali tako, da bi nam Marija po vas sporočila izid naše pobožnosti.

Gospod don Bosko, za božjo voljo, ne pustite me v zadregi, temveč mi pravočasno priskočite na pomoč.

Bolnik, ki sem vam ga priporočil v molitev, je že ozdravel. Sedaj je zbolel neki drug (neki Stella) – nečak kanonika Manfredija iz Voghere. Priporočite ga Mariji.

Vsi drugi so zdravi. Natančno število gojencev, brez tistih, ki jih še pričakujemo, je 145, deset manj kot lansko leto. Molite za nas. Sem ves popolnoma vaš

DUH. JANEZ BONETTI

Don Bosko se je ob branju tega pisma smejal. Toda ker je šlo za iskanje načina, kako bi čim bolj podžigal ljubezen do presvete Device Marije, je po temeljitem premisleku, potem ko se je v zaupanju obrnil na nebeško mater, bil prepričan, da bo uslišan. Vendar je počakal z odgovorom. Don Bonettija je prosil za seznam vseh gojencev zavoda, vsega osebja in članov družine Provera. Dal je, da so obhajali praznik Brezmadežne. Imena so morali napisati na začetku vrste, da je don Bosko lahko dodal opomin, nasvet, geslo, pohvalo, grajo matere Božje Marije. Don Bosko je te gojence videl komaj enkrat, nekaterih pa sploh ni poznal, ker so prišli v zavod komaj meseca novembra. Don Bonetti mu je poslal imena na listih, ki so na zadnji strani ostali nepopisani. Vse se je ponovilo tako, kakor ob vezilu 1862 v oratoriju, ko je don Bosko lastnoročno izpolnil vse liste.

Tudi tokrat jih je izpolnil in poslal v Mirabello z naslednjim pismom:

*Turin, 7. dan leta 1868
Predragi don Bonetti!*

Z malo zamudo prihajam z odgovorom, ki ga daje Marija fantom iz Mirabella po tekmovanju z angeli.

Nisem mogel napisati prej, ker je bil narek malo dolg. Videl boš, da je nekaj zelo resnih opominov, vendar naj se nobeden ne užalosti. Če ima kdo kake opazke, naj jih pove naravnost Mariji. Gotovo pa je, da nobeden ne more reči, da to vezilo ni zanj.

Nasi, Chicco, Cerruti, Belmonte so mi pisali pisma, ki sem jih prebral s pravim zadovoljstvom. So pred menoj na pisalni mizi in čakajo na odgovor.

Odgovori so zelo strjeni. Kriv si pa ti, ker mi pri spisku imen nisi pustil zadosti prostora. Pomagaj torej prebrati napisano. Vsak naj si svoje napiše na listek. Ko bom potem prišel v Mirabello, bom skušal na dolgo in široko vsakemu razložiti, kar se ga tiče.

Naj Gospod pošlje veliko blagoslova na fante in naše drage predstojnike. Ne bom dajal vezila, ker ne bi rad ‚miscere sacra profanis‘ (mešal svetega s posvetnim). Vale! Moli za vašega vdanega

DUH. JANEZA BOSKA.

P. S.: Priporočajte in širite Katoliško branje. Dodajte pismom, če je umestno, tudi načrt in povabilo.

Don Bonetti je prejel don Boskovo pošiljko, prepisal vsebino v zvezek in zapisal samo začetnice imen, razrezal izvornik na posamezne listke z imeni in jih razdelil naslovnikom. Zdi se, da so najprej prišli na vrsto predstojniki hiše, učitelji in asistenti.

Don Boskova opozorila se glasijo:

Govori pogosto in ljubeznivo s svojimi podrejenimi.

Če hočeš zleteti visoko, začni nizko. Ponižnost je osnova cele duhovne stavbe.

Skušaj izpolnjevati, kar drugim priporočas z besedami.

Išči najprej Božje kraljestvo. Kvišku srca!

V potrpežljivosti je tvoja sreča in odrešenje.

Pazi, da ne boš položil rok na plug in se oziral nazaj.

Majhni križi, ki jih prenašamo na zemlji, se spreminjajo v vrsto kron v nebesih.

Na veliko načinov nas Bog kliče k sebi. V potrpežljivosti boš ohranil svojo dušo.

Usluge predstojniku ugajajo tudi Bogu. Naprej!

Ostajaj nepoznan.

Delaj ne veliko, temveč tisto, kar ugaja Bogu.

Ljudje vidijo, kar se kaže na zunaj, Bog pa vidi notranjost.

Nisi še začel. In to, kar si začel, ni Bogu po volji.

Greš naprej? Kaj hočeš? Prosi, moli in delaj.

Posveti Gospodu svoje zdravje in prejel ga boš.
 Spodbujaj zaspance in samega sebe, če te bodo obrekovali.
 Premišljevanje in obhajilo te bosta rešila.
 Si vinum bonum, opera bona, feceris, laetificabis cor Dei et hominum (Če boš delal dobro vino in dobra dela, boš razveseljeval srca Boga in ljudi).
 Če boš že moral dajati obračun za besede in misli, kaj šele za dela.
 Si cum bonis bonus eris, cum perversis perverteris (Če boš dober z dobrimi, boš slab s slabimi).
 Skrbi, da boš z dobrimi deli zagotovil svoj poklic.
 Zakaj ne izpolnjuješ obljub? Kako se končujejo sklepi?
 Če boš opravljal premišljevanje in duhovno branje, boš premagal lenobo in pregreho, ki sem ti jo povedal.
 Začni. Bog ni zadovoljen s teboj.
 Kdor lepo govori in hudo dela, ga bo hudo ugonobilo.
 Ljubezen in ponižnost sta krili, ki te bosta ponesli k Bogu.
 Ni zadosti začeti, treba je tudi nadaljevati, pa čeprav za ceno žrtve.
 Jezus Kristus naj bo tvoj prijatelj: beži pred lahkomišelnimi tovariši.
 Tako slabi svetovalci kakor slabo svetovani so v veliki nevarnosti, da se pogubijo.
 Bogu je odvratna tvoja lenoba. Zakaj ne opravljaš dobro svojega premišljevanja in duhovnega branja?
 Slabi nasveti ti kopljejo na glavo Božjo jezo. Spremeni življenje, še imaš čas.
 Zaupno odpri svoje srce ravnateljju in prejemaj sveto obhajilo.
 Pogum, če hočeš prejeti plačilo. Drugo ti bo povedal don Bosko.
 Če se ne boš vrnil, boš zašel na pot, ki te vodi v pogubo.
 Končaj že neumnosti, bodi luč z dobrim zgledom.
 Slabi svetovalci ti slabo svetujejo. Poslušaj spovednika.
 Če ne boš začel izpolnjevati ponižnosti, boš izgubil najlepšo krepost.
 Kdor daje in prejema slabe nasvete, postane hudičev suženj.
 Preteklo zlo naj ti bo opozorilo za prihodnost.
 Tistim, ki začenjajo, se obljublja plačilo, prejmejo pa ga tisti, ki so delo opravili.
 Čaka te veliko plačilo. Ne glej na žrtve.
 Pogosto obhajilo in premišljevanje ti kujeta srečo.
 Nadutost in izgubljen čas bosta dva trna, ki te bosta mučila ob smrti.
 Druži se z dobrimi in poslušaj spovednikove nasvete.
 Beži pred prazno slavo in lenobo. Opravljaj obiske Najsvetejšemu.
 Bodi pogumen, delaj dobro in se ne oziraj na nikogar.
 Izrabljaj čas, prejemaj obhajilo in bodi pokoren.
 Če želiš nagrado, hodi k obhajilu.
 Kdor grdo govori, je hudičev služabnik. Popravi to.
 Pogosto se zatekaj k Mariji in pojdi naprej.
 Druži se z dobrimi, prejemaj obhajilo. Pogum!
 Zakaj misliš toliko na dom? Zakaj ne misliš na svojo dušo?

Izpolnjuj spovednikove nasvete.

Opravljaj premišljevanje in duhovno branje. To ti je nujno potrebno. Pogosto prejemaš sveto obhajilo.

Bog hoče od tebe več: ljubi ga; pogosto prejemaš obhajilo.

Še imaš čas, vendar ne odlašaj. Izogibaj se brezdolja.

Skrbi bolj za dušo, manj za telo. Pogum! Še imaš čas.

Svet te vara: poslušaj Boga, ki ti je pripravil veliko plačilo.

Tvoja hladnost in tvoja brezbržnost te izpostavljata veliki nevarnosti pogubljenja.

Varuj se slabih svetovalcev. Bodi prijatelj svojega ravnatelja in učitelja.

Pogum! Pogosto prejemaš sveto obhajilo, beži pred brezdoljem.

Marija te kliče. Ne poslušaj nikogar in se ne meni za nikogar.

Bodi ponižen in bolje opravljaj premišljevanje.

Poišči si dobre svetovalce, sicer boš v veliki nevarnosti.

Umij pogosto dušo in poslušaj spovednika.

Ne skrivaj strupa v duši, izberi si boljše prijatelje.

Imej več zaupanja do predstojnikov in izpolnjuj njihove nasvete.

Izogibaj se brezdolja in bolje opravljaj premišljevanje.

Manj šal pa več pobožnosti in delavnosti.

Še imaš čas. Delaj dobro in se ne oziraj na nikogar.

Tvoji bratje pričakujejo od tebe lepe zglede in dobre nasvete.

Premišljevanje, duhovno branje, pogosto obhajilo bodo tvoja sreča, če jih boš dobro opravljaj.

Če ne boš opustil greha, za katerega veš, si boš pripravil žalostno prihodnost.

Zaupaj svojim predstojnikom in izpolnjuj nasvete svojega spovednika. Svet je slab plačnik: družijo se z dobrimi tovariši in prejemaš pogosto sveto obhajilo.

Zakaj ne popraviš preteklosti? Zakaj ne opustiš greha? Zateci se k Mariji, ona ti bo pomagala.

Svet te vara. Samo Bog ti pripravlja resnično plačilo. Kliči ga.

Nasveti tvojih predstojnikov naj bodo pravilo tvojega ravnanja.

Dobro si namili dušo in beži pred grehom.

Bodi dober sosed z dobrim zgledom in prejemaš pogosto obhajilo.

Bog ni zadovoljen s teboj; treba se je korenito spremeniti.

Pokorščina in delavnost vodita v nebesa.

Ne glej na trud, temveč na plačilo, ki ga daje Bog tistim, ki mu služijo.

Krotkost in pokorščina sta ti nujno potrebni.

Družijo se z dobrimi in beži pred hudobnimi.

Ne delaš hudega. Toda to ni zadosti. Bog hoče, da bi delal dobro.

Odpri predstojniku srce in boš imel pomoč v težavah.

Kdor je trdovraten, izgublja. Bodi pokoren.

Izpolnjuj sklepe, ki jih delaš pri spovedi.

Tvoje jeze in tvojih slabih zgledov se vsi bojijo. Popravi se.

Zakaj misliš na toliko stvari in pozabljaš na dušo?

Daješ slabe nasvete in misliš preveč na telo. Popravi se.
 Veš, kje je dežela preprirov? Potrpežljivost in pokorščina.
 Kdor je len v življenju, bo jokal ob smrti zaradi izgubljenega časa.
 Greh ti pripravlja veliko nesrečo, če se ne boš poboljšal.
 Bodi bolj odkritosrčen. Izrabljaj čas in beži itn.
 Obhajila in premišljevanja bodo tvoja sreča.
 Premalo skrbiš za dušo, pa tudi premalo prizadeven si.
 Drži bolj obljube, ki jih daješ Bogu.
 Ali sta lenoba in nestalnost tvoja prijatelja?
 Izrabljaj čas, dajaj dober zgled in Bog ti bo pomagal.
 Bog pričakuje od tebe večjo zavzetost pri tvojih dolžnostih.
 Druži se z dobrim tovarišem in beži pred brezdcljem; Bog ti bo pomagal.
 Misli manj na dom; trudi se bolj za svojo dušo in šolo.
 Ne oziraj se na nikogar, druži se z dobrimi in delaj dobro.
 Izogibaj se lenobe in bodi bolj zbran v cerkvi.
 Izogibaj se lahkomišelnih tovarišev in bodi bolj delaven.
 Misli na svoje dolžnosti in bolj skrbi za dušo.
 Več dobrote do tovarišev in bojuj se zoper pregreho, ki jo poznaš.
 Marija pričakuje od tebe več zavzetosti v opravljanju dolžnosti.
 Bodi bolj pobožen v cerkvi in zbran v šoli.
 Več zbranosti pri premišljevanju in duhovnem branju.
 Spoštuj predstojnike in kroti svojo jezo.
 Marija bi te rada videla pokornega in pobožnega.
 Ali se spreobrneš ali te čaka slab konec; še imaš čas.
 Čas, ki ga izgubljaš, te vodi v greh. Če bo šlo tako naprej, kako boš končal?
 Tvoja lenoba žali Gospoda. Postani bolj priden.
 Stvari lahko skriješ pred svetom, ne pa pred Bogom. Odkritosrčnost!
 Bodi bolj pozoren v šoli in bolj vdan Mariji.
 Preveč raztresen. Bodi bolj delaven in zatekaj se k Mariji.
 Usta, ki izrekajo laž, ubijajo dušo.
 Pozabi preteklost in začni novo življenje.
 Ravnaj se po nasvetih in ukazih predstojnikov.
 Ljubezen do tovarišev, spoštovanje do predstojnikov in več zbranosti v cerkvi.
 Če si začel dobro, nadaljuj. Pokorščina in pobožnost.
 Prejemaj zakramente. Pozor na duhovno branje.
 Skrbi, da boš hodil s tovariši, ki imajo radi pobožnost.
 Odpri srce ravnatelju in stori, kar ti poreče.
 Pobožnost in učenje te bosta osrečila.
 Bolje izrabljaj čas in bodi bolj zbran v cerkvi.
 Če govoriš o nepravem času, škoduješ telesu in duši.
 Tvoja nemarnost Bogu ni všeč. Bolj izrabljaj čas.
 Pobožnost v cerkvi ti bo prinesla veliko blagoslova.

Poslušaj svoje predstojnike in se ne boš zmotil.
 Duhovno branje in pokorščina sta zate prava pot.
 Zakaj motiš v cerkvi? Bodi v prihodnje bolj pobožen.
 Tvoja raztresenost Gospodu ne ugaja. Kdaj se boš spremenil?
 Smeh in nemarnost prinašata tvoji duši veliko škodo.
 Če ne boš opustil malomarnosti in prerekanja, ti Bog ne bo dal uspeha v življenju.
 Poskušaj biti malo bolj pokoren in bo šlo vse bolje.
 Kaj si zasluži za plačilo lenuh in malomarnež?
 Več pobožnosti in več krščanske ljubezni do tovarišev.
 Če hočeš uspeti, več dobrote do tovarišev in spoštovanja do predstojnikov.
 Pozornost v šoli in pobožnost v cerkvi te bosta naredili Bogu ljubega.
 Uči se od mravlje in razmišljaj o 7. Božji zapovedi.
 Ni zadosti začeti, treba je tudi nadaljevati in dobro končati.
 Pusti laži. Malomarnosti Bogu ne ugajajo.
 Hočeš postati dober: bodi pozoren v šoli in pobožen v cerkvi.
 Z nemarnostjo in odvečnim govorjenjem škodiš svoji duši.
 Zate je poslušnost vse. Zateci se k Mariji.
 Hočeš hoditi po pravi poti? Ubogaj.
 Če se ne boš izogibal lenobe, bo slabo predlo tvoji duši in telesu.
 Hudič te hoče zapeljati v lenobo; ne poslušaj ga.
 Druži se z dobrimi in izogibaj se nemarnežev in bo prav.
 Če se ne boš temeljito spremenil, si na slabi poti.
 Nasveti tvojega spovednika in učitelja bodo tvoja sreča.
 Hočeš postati dober? Bodi pobožen v cerkvi in pozoren v šoli.
 Če ne boš začel sedaj, si v nevarnosti za prihodnost.
 Če boš vdan Mariji, ti bo koristilo na duši in na telesu.
 Prosi za nasvet ravnatelja in se ga drži.
 Si začel? Odlično! Sedaj glej, da boš nadaljeval.

Devet naslednjih listkov se zdi, da je namenjenih služabnikom.

Visoko ceni vse versko.
 Če boš prenašal druge, bodo drugi prenašali tebe. Več pobožnosti.
 Sedaj bi mogel, pa nočeš. Prišel bo čas, ko bi hotel, pa ne boš mogel.
 Kdor misli veliko na telo in malo na dušo, zapade v hudičeve zanke.
 S pogostejšim prejemom zakramentov si lahko zagotoviš nebesa.
 Bog je v evangeliju obsodil lenega služabnika. Pogum!
 Če nočeš, da ne bi slabo govorili o tebi, ne govori ti slabo o drugih.
 S spoštovanjem in pokorščino boš naredil veliko dobrega.
 Bodi zvest in delaj iz ljubezni do Gospoda, ki ti bo dobro plačal.

Naslednji listi so bili namenjeni članom družine Provera, ki jih je don Bosko v svoji hvaležnosti štel za svoje duhovne otroke.

*Vrečo potrpežljivosti z mladimi!
 Prenašajmo napake drugih.
 Pri delu iščimo Božjo slavo.
 Ob vsaki priložnosti oštejte krivega. S palico, če je treba (staremu očetu).
 Pogum, na koncu bomo dobili plačilo.
 Z dejanji, z besedami učite v družini vero (materi).
 Pomagaj očetu opozarjati in učiti, ne pozabi sama nase.
 Po težavah in bojih ti je pripravljena velika nagrada.
 Varuj duhovno in telesno zdravje svoje družine.*

Razdelitev teh listkov je postala slavna za Mirabello. Medtem ko so dečki razmišljali o svojih listkih, so pričakovali don Boskov obisk. Don Bosko je prejemal veliko zahvalnih pisem. Eno je tako polno preproste dobrote, da ga bomo objavili.

*Mirabello, 15. januarja 1868
 Velečastiti gospod don Bosko!*

Koliko poljubov je prejelo vaše drago vezilo! Prihaja iz don Boskovih rok, kakor je narekovala mati Božja Marija. Pa tudi jaz bi vam rad poklonil vezilo, če ga hočete sprejeti. Slišal sem govoriti toliko dobrega o klerikih in Družbi, da komaj čakam, da bom tudi jaz vstopil. Mogoče je to trenuten zagon mojega srca, vendar ga vi bolje poznate kot jaz, zato se popolnoma prepuščam vašim rokam. Don Bosko pozna mojo notranjost in ve, česa sem zmožen, zato naj on odloči. Sedaj vas s solzami v očeh prosim majhne tolažbe. Moje srce je bilo nekaj časa tako veselo, da me je napadla celo ošabnost, drugič pa spet tako žalostno, da si nisem znal pomagati. Toda kakšna radost, ko sem o stvari govoril s spovednikom, ki mi je dejal, da naj ne skrbim zaradi preteklosti. Ko pa sem se prišel spovedat k vam, so mi določena vprašanja dala misliti. Pred kratkim sem slišal gospoda ravnatelja, ki je po nasvetu don Boska opozoril tiste, ki se spovedujejo božjeropno. Na vprašanje, kako je to mogoče, je odvrnil, da če na postavljena vprašanja odgovarjajo nikalno. Zato jim velja splošno opozorilo, da naj temeljito premislijo. Ta misel je zame vzrok trepeta. Za božjo voljo! Nakažite mi stanje moje duše. Pripravljen sem vas ubogati v vsaki stvari. Menim, da je don Bosko s tem opozorilom hotel pokazati tudi name. Za božjo voljo, potolažite me, povejte mi, povejte mi vse in jaz vas bom v vsem ubogal.

Oprostite mi, dragi don Bosko, če sem vam ukradel toliko čaša. Čutim preveliko potrebo, da bi dosegel omenjeno milost. Vse to zaupam vašemu dobremu srcu in vam kot vdan sin poljubljam roko.

Najvdanejši klerik CARONES

Ko je nehalo snežiti in je bilo mogoče iti po ulicah, se je don Bosko odpravil v zavod Valsalice, da bi obiskal sina grofice Callori, ki je tam hodil v šolo. Potem

je pisal njegovi materi, ki je preživljala zimo v svoji palači v Casaleju, in ji med drugim sporočil nekaj pomembnih novic, razložil ji je tudi vzroke, ki so zavlačevali natis knjige S pobožnimi vajami opremljen katoličan.

Velezaslužna gospa grofica!

V rokah imamo tisoč stvari, pa nič zapisanega; tako se dela. Toda sedaj bomo šli lepo po vrsti. To bom storil, potem ko sem bil nekaj tednov bolan. To povem samo vam, kot materi, ker nočem, da bi v zavodu vedeli za to. Preveč bi jih vznemirilo. Prav.

Bil sem dvakrat v Valsaliceju, pa vedno brez uspeha. Prvikrat ni bilo v hiši nikogar, ker so odšli na sprehod. Šel sem drugič, ob drugačni uri, pa spet nič, ker so spremenili urnik in bili spet na sprehodu. Vendar mi je uspelo govoriti z Emanuelom, ki je bil sicer zdrav kot vedno, vendar pa vznemirjen. Hotel sem se vrniti in dalje govoriti z njim, pa mi ni bilo mogoče. Če boste sedaj izvedli tisto, kar ste omenili markizi Fassatti, prav. Sicer bom spet šel in sedaj, ko imam določen čas za pogovor, moj obisk ne bo zaman. Če hočete, mi lahko daste kak napotek.

Slavna knjiga je malo zaspala. Mons. Gastaldi, cerkveni revizor, je pustil izvornik v Turinu in zato do konca meseca ni mogel izpolniti svoje naloge. Sedaj delamo s polno paro in upam, da bomo nadomestili izgubljeni čas.

Moram vam sporočiti, da bo knjiga dosegla 800 strani. Če bomo dodali življenja glavnih svetnikov, bo narasla na 900. To je vsekakor preveč, zato sem mnjenja, da opustimo življenjepise svetnikov. Lahko bi jih natisnili v posebni knjigi. Večernice in druge nadrobnosti bi mogli natisniti z manjšimi črkami in bi tako skrčili knjigo na 750 strani. Premislite malo in jaz bom storil, kakor bo naročila mamica.

Misel na licej, ki bi bil tako zelo potreben, moramo za letos pustiti ob strani.

Zbrati moramo vse sile, da bomo šli naprej in zmogli ta težka leta. Lansko leto smo ob tem času plačevali za kg kruha 26 centov, sedaj stane 50 centov in don Rua mora namesto pet tisoč lir zbrati 9 tisoč. Prav tako tudi Lanzo in Mirabello dobivata manj mesečnine. Tukaj je še več kot polovica fantov v letnih oblekah.

To nas sili, da opustimo vsak nov izdatek.

Zato za zdaj v svoji krščanski dobroti storite, kar morete, in pustimo druge načrte za boljše čase.

Gotovo ste prejeli pismo, ki ga je grof Borromeo napisal o bivšem županu v Vignaleju; pustimo, da Pilat zmoli svoj Sprejmi, Gospod. O tem bomo govorili pozneje.

Gospod grofin vi bi morali poskrbeti, da bo vedel, da ste se vi trudili za to odlikovanje. Če boste v kratkem prišli v Turin, bi vas prosil, da bi mi to sporočili, da vas ne bom v Casaleju obiskoval, ko vas ne bo tam. Prišel bom na začetku februarja.

Gospa grofica, vsak dan vas priporočam Gospodu pri sveti maši, vas, vašega gospoda soproga in vso vašo družino. Molite tudi za mojo ubogo dušo in me imejte za hvaležnega najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 10. dan leta 1868

V tem pismu don Bosko govori o nekem liceju. Gre za ustanovitev novega vzgojnega zavoda v Turinu, namenjenega za študente oratorija, ki so končali gimnazijo in bi radi nadaljevali študij filozofije. Vstopili bi pa lahko tudi drugi, ki bi to želeli. Del teh študentov bi pripadal salezijanski družbi ali tistim, ki bi hoteli vstopiti. Licej bi imel lastne predstojnike in učitelje. Da bi dali ustanovi večji pomen ali dopolnilo, bi dodali še šolo za gramatiko in delavnice za roko-delce. To bi bil neke vrste začetek noviciata, kot je bilo to pozneje v San Benignu Canavese. Ker gojenci ne bi bili še v duhovniški obleki, ne bi bilo povoda za zavist in nasprotovanje.

Na neko drugo pismo grofice Callori je don Bosko odgovoril z naslednjim dopisom:

Moja dobra mamica!

Tudi jaz bom rekel: potrpljenje. Želel bi se za kratek čas dobiti z gospodom Rainerjem. Mogoče mu bom pisal.

Danes zvečer ne morem priti, ker sem zaposlen.

Vse najboljše dobri mamici in vsej njeni družini od ubogega in hvaležnega

NEPRIDIPRAVA.

V pismih vitezu, predsednici Tor de' Specchi in grofici Callori je don Bosko tožil, da je polovica fantov še v poletnih oblekah, vendar je imel vsak dve volneni majici. Obenem je vitezu sporočil »v hiši smo vsi zdravi«. Niti trenutek ni miroval, da ne bi fantom priskrbel vsega, kar so potrebovali. Pri tem je nadomestil tudi nemarnost nekaterih staršev, ki niso držali obljub.

Septembra 1868 je prosil obrambno ministrstvo za oblačila in posteljnino, ki jih niso več uporabljali in so bili spravljani v kraljevih skladiščih. Minister je ustregel don Boskovi prošnji, in ker oratorij ni prejel vseh obljubljenih predmetov, je on prosil za dodatno pošiljko. Dobil je hiter odgovor.

OSREDNJE SKLADIŠČE VOJAŠKE UPRAVE Z ODDELKOM V TURINU – RAČUNOVODSTVO

Turin, 10. januarja 1868

Veleugledni in velečastiti gospod!

Med drugimi predmeti, ki jih je obrambno ministrstvo z odlokom z dne 10. oktobra št. 7754 namenilo v korist Oratorija sv. Frančiška Saleškega, ki ga vi ugledno vodite, je bilo določenih tudi 20 bombažnih odej, ki pa jih takrat kakor tudi sedaj ni bilo v skladišču.

Ker smo medtem našli nekaj volnenih odej, ki bi v sedanjem letnem času prišle bolj prav kot bombažne, vam jih lahko odstopimo, če se boste s prošnjo obrnili na imenovani urad.

Sporočam vam, da smo danes zjutraj prejeli vaš dopis, in vam hkrati izrekamo svoje spoštovanje. Vaše uglednosti vdani in spoštljivi služabnik

A. BACCHINO

Častitljivi je torej bil v nenehnih denarnih stiskah, vendar te niso zadrževale njegovega srca, ki je videlo revščino ubogih dečkov, ki so proti njemu stegovali svoje roke. Don Rua je zapisal v svojih Spominih:

»Dne 10. januarja 1868 je don Bosko proti večeru korakal po mestu, ko ga je dohitel neki revež in ga prosil za miloščino. Don Bosko je čez dan izdal ves denar, ki ga je imel, in ostala mu je samo še ena lira. Poln sočutja do reveža, mu je rekel: »Nimam nič drugega kot ta kovanec. Vzemite ga in Gospod naj vas blagoslovi. Toda preden boste šli domov, stopite v svetišče Marije Tolažnice in zmolite eno pozdravljena Kraljica na čast Mariji, da mi pošlje pomoč.« Po teh besedah ga je pozdravil in šel svojo pot. Eno uro pozneje mu je neki človek, ki je prihajal iz Rima, ne da bi mu povedal svoje ime in niti kaj mu izroča, dal majhen zavoj. Don Bosko je menil, da so v zavoju podobice. Kaj še. Ko je prišel domov, je odvezal vrvice. V zavoju je bilo 1600 lir v bankovcih. Ravno zadosti, da je poravnal najbolj nujne dolgove.

Kakor bomo videli, je zavoj poslal grof De Maistre.

5.

POGLAVJE

Zaupanje vernikov v don Boskove molitve in blagoslov – Don Boskovo pismo vitezu Oregli: prejel je darove dobrotnikov iz Rima; smrt več turinskih dobrotnikov; sneg in silen mraz v Piemontu; zahvala predstojnici iz Tor de' Specchi za velikodušen dar za oltar; različna naročila – Vitezovo pismo don Bosku: hude bolezni v Rimu; knez Salviati in kardinal Consolini se zanimata za zadevo Vigna Pia; smrt kardinalovega brata; Marijine svetinjice razdelijo med bolnike – Don Bosko govori o načinu, kako bi se moral vesti salezijanski ravnatelj v zavodu, ki bi ga odprli v Rimu – Don Francesca sporoči vitezu novice iz oratorija in don Boskove napovedi; klerik Mazzarello na smrtni postelji; splošna spoved; smrt klerika Mazzarella prva napovedana smrt v sanjah; čudne nadrobnosti – Don Bosko sporoča vitezu: prejel sem predloge za Vigna Pio in jih bom preštudiral; svetinjice Marije Pomočnice, ki jih kujejo; predlog domačega učitelja za neko plemenito družino; kako bi v Collegio Romano uvedli Preskrbljenega mladeniča in Zgodovino Italije; verjetna vrnitev nekega princa; prošnja za blagoslov svetega očeta; poročila iz oratorija: smrt don Frassinettija, priorja Sante Sabine v Genovi – Pater Oreglia piše don Francesii: opombe k določenim pripovedim; zadeva Margotti; poročilo o dobrem, ki ga opravlja brat Friderik; Rim se utrjuje – Don Bosko vitezu: umrl je klerik Mazzarello; slika Marije Pomočnice za neki molitvenik; novice iz Turina; okrožnica s programom Katoliškega branja; don Bosko vabi viteza na praznik sv. Frančiška Saleškega – Okrožnica – Še eno pismo vitezu: veliki dolgovi v oratoriju; zahvaljuje se rimskim dobrotnikom in obljublja molitve zanje; znaten dar nekega gospoda, ki ga je Marija ozdravila; opat Soleri prosi za odlikovanje; mraz v Turinu trikratno povečuje umrljivost; v hiši ni nobenega bolnika – Vitez pošlje don Francesii novice iz Rima – Don Bosko

piše ravnateljju iz Lanza, ki je v Genovi; pošlje mu zavoj, ki naj ga izroči nadškofu Charvazu z namenom, da bi mu napisal priporočilno pismo; pismo nekemu kanoniku s prošnjo, da bi se zavzel za širjenje Katoliškega branja; seznam del v cerkvi Marije Pomočnice za tiste, ki bi mogli prevzeti stroške – Katoliško branje: Severin ali dogodivščine nekega alpskega dečka – L'Unità Cattolica naznani knjigo – Don Boskove besede v zvezi s tem zvezkom

KDOR BI HOTEL DOBITI NA VPOGLED VSA PISMA, v katerih je izraženo spoštovanje do don Boska kot svetnika, brezmejno zaupanje v moč njegovih molitev, prepričanje, da je on poseben ljubljeneц nebeške matere Marije, bi moral prelistati goro dopisov. Od časa do časa se vračamo k tej trditvi, ker nam pojasni prvi vzrok velikodušnih darov, ki jih je don Bosko prejemal za svoje ustanove in za cerkev Marije Pomočnice. Naj navedemo nekaj odstavkov iz nekaterih pisem.

Iz Chambéryja (Savoja) je gospod Victor d'Oncieu 4. januarja pisal don Bosku in priporočal njegovim molitvam neko za tuberkulozo bolno dekle: »Bil sem večkrat v Turinu in sem imel priložnost ugotoviti veliko dobrega, ki ste ga naredili in ga delate tam. Poleg tega mi je moja sorodnica grofica Melzi iz Milana pogosto govorila o vas in o mnogih čudežnih ozdravljenjih, ki so se zgodila po vaših gorečih molitvah. Zaradi vsega tega sem si drznil obrniti se na vas za to ubogo bolnico. Bolnici smo že obesili okoli vratu svetinjico Marije Pomočnice, ki nam jo je dala gospa d'Oncieu, mati grofice Melzi.«

Gospa d'Oncieu je 20. februarja 1868 pisala don Bosku in ga prosila za molitve v neki zelo pomembni zadevi, obenem pa izjavila: »Reči vam moram, gospod opat, da so svetinjice Marije Pomočnice z obljubo daru za vašo cerkev rešile kolere veliko ljudi in cele skupnosti. Neka težko bolna oseba, že zelo v letih, je takoj potem, ko ji je grofica Melzi obesila okoli vratu svetinjico, ki jo je pretekle počitnice prinesla s seboj, čutila izboljšanje in je sedaj popolnoma zdrava. Vidite torej, dragi moj oče, da moramo gojiti upanje, da bomo uslišani s pomočjo vaših gorečih molitev.«

Iz Carate Brianza je gospa Karolina Brambilla Rasini 8. januarja 1868 sporočila don Bosku: »Zahvaljujem se vam za vašo dobroto, da ste se spomnili mene in tiste uboge preizkušene duše, ki sem vam jo priporočila v molitev. Izpolnjujem naročila, ki ste mi jih dali, in hranim pri sebi podobico ... Zaupam v uspešnost vaših molitev ... Janez se vas vedno spominja, se vam zahvaljuje za spomin, vam pošilja milijon spoštljivih pozdravov s tisoč najboljših želja in blagoslov za vas in za vaše ustanove, ki jih s toliko gorečnostjo vodite ...« Gospod

Janez Brambilla je pripisal: »Oh, kaj vse se je zgodilo v tem letu, potem ko sva govorila, ubogi oratorij sv. Alojzija! Bog je dopustil. Toda jaz ne obupujem nad Božjo pravičnostjo in sem prepričan, da ga bom spet dobil nazaj. Hudobija ljudi mi ga je vzela, toda Božja dobrota mi ga bo spet vrnila.«

Don David Sesia, naslovni namestnik, je 12. marca 1868 iz Lacchiarella (Milan) pisal don Bosku: »Velik je bil uspeh blagoslova, ki ste ga dali neki gospe, in molitev, ki ste ji jih naložili, potem ko je že dolgo bolehal za težko in nevarno boleznijo. Po šestih mesecih, ki ste ji jih določili za izpolnitev vseh naročil, je popolnoma zdrava, za kar se zahvaljujejo Bogu našemu Gospodu in preblaženi brezmadežni Devici Mariji in vam ...«

Medtem ko se je tudi don Bosko zahvaljeval Mariji za vse milosti, ki jih izkazuje svojim častilcem, je vitezu Frideriku Oregli poslal naslednje novice:

Predragi gospod vitez!

Prejeli smo 1600 frankov od grofa De Maistreja in še 1087 frankov od p. Unda, ki jih je dobrotelost Rimljanov po vašem prizadevanju poslala naši hiši. Takoj smo plačali našim največjim upnikom, zlasti še Avvezzanu. Sedaj nam preostaja hvaležnost do vseh teh dobrih ljudi, zato bomo nenehno prosili Boga, da bi poplačal vsem z bogatimi nebeškimi blagoslovi in da bi Marija Pomočnica vedno branila njihove družine vsakega zla, zlasti še bolezni, ki se je vsi tako zelo bojijo.

Pri nas je umrlo nekaj ljudi, ki jih vi dobro poznate: grof Quaranta, kraljevi senator; grofica Lomellini in njena sestra eksceleuca Gattinara, grofica Buffa Antonielli, stara 18 let, ki se je pred kratkim omožila; grofica Mella-Berzetti, nečakinja markize Frassati. Vsi ti so bili naši dobrotniki, ki jih je Bog poklical iz tega življenja v večno blaženost. Mi smo zanje opravili običajne pobožne vaje s sveto mašo, s skupnim svetim obhajilom in z rožnim vencem. Vi tam opravite svoj delež. Upam, da bodo v nebesih prosili, da nam bo Bog poslal druge dobrotnike.

Pri nas vlada hud mraz. Danes je bilo 18 stopinj pod ničlo in peč v moji sobi ni mogla odtaliti ledu. Fantje vstajajo pozneje, in ker je še večina letno oblečena, imajo po dve srajci, suknjo, telovnik, dvoje hlač, vojaške plašče. Drugi ves dan hodijo okoli zaviti v odeje in so podobni pustnim šemam. Zaradi tega danes zjutraj na sicer zelo živahnem odmoru ni bilo nikogar na dvorišču, temveč smo rokodelce poslali na odmor v delavnice in dijake v učilnice, kdor pa je hotel, je lahko šel tudi v našo obednico. Kljub toliko nevšečnostim so fantje veseli in zadovoljni in že več mesecev nimamo v bolniški sobi nobenega bolnika. Deo gratias!

Zahvalite se predstojnici Torre de' Specchi; recite ji, da je poslana vsota namenjena ali za oltar sv. Jožefa ali presvetih Src Jezusa in Marije, kakor ji bo bolj prav. Prava plačnica pa je Marija Pomočnica. Počasi bom zbral med našimi fanti toliko obhajil, kot je vsota dva tisoč skudov, in to z namenom, da bi Bog blagoslovil samostan v Torre de' Specchi.

Priložil sem listek za markizo Marini, ki ji ga, prosim, izročite.

Kar se tiče vaše vrnitve, skušajte urediti stvari z grofico Calderari, tako da boste prosti. Pridite za praznik sv. Frančiška Saleškega, ko bi rad videl zbrano vso našo družino. Prav v tem trenutku je na pol zmrznjen prišel vitez Villanova, ki povprašuje po vas in mi naroča, naj vas pozdravim itn.

Skupaj bomo opravili posebne molitve za grofico Melingen, za zaslužno Marijo Vitelleschi, za markiza Cavallettija in za vse, ki ste jih imenovali v svojem pismu.

Danes, 13. januarja, je 21 stopinj pod ničlo, imamo 60 cm snega, noben fant ni bolan. Vsi vas pozdravljajo. Kmalu vam bom spet pisal. Bog naj blagoslovi vaše prizadevanje in imejte me v Gospodu za najvdanejšega prijatelja.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 12. januarja 1868²

Preden je to pismo prišlo do naslovljenca, je don Bosko od viteza prejel nova priporočila za molitev. Čudovito je zaupanje, ki so ga Rimljani imeli v molitve Božjega služabnika!

Rim, 15. dan 1868

Velečastiti gospod don Bosko!

Doktor Tancioni, ki je tako kakor vsa njegova družina zelo naklonjen don Bosku, je zelo bolan, materi predstojnici v Torre de' Specchi so trikrat puščali kri, markiz Cavalletti je v smrtni nevarnosti. Vsi ti se priporočajo vašim molitvam. Vsem svetujem devetdnevnicu in kak dar.

Kneginja Sora vas nujno prosi, da bi ji sporočili, ali je don Turchi prost, da bi prevzel njene sinove. Stvar je zares nujna, ker se je dosedanji učitelj že poslovil.

Upam, da mi bo uspelo v večerne šole v Rimu vpeljati Preskrbljenega mladeniča.

Danes sem bil pri kardinalu Consoliniju, ki mi je z velikim zanimanjem govoril o don Bosku in Vigna Pii. Jaz se nisem izrekel za nobeno stran. Med pogovorom sem mu povedal svoje mnenje, vendar sem mu dal jasno razumeti, da nimam od vas nikakršnega pooblastila in da boste vi sami preučili opombe Odbora in takoj odgovorili, kakor tudi pripombe kneza Salviatija. Govoril mi je tudi o svojem bratu markizu, o njegovi smrti in pri tem jokal kakor majhen otrok. Na koncu mi je dal v dar deset skudov za hišo. Zadržal me je v pogovoru celi dve uri in me ob slovesu še objel. To vam poročam zato, da boste videli, kako zelo vas ima ta kardinal rad; saj vsa ta znamenja naklonjenosti ne veljajo meni, ki me je videl samo dvakrat.

Jaz ne delam drugega, kot da obiskujem bolnike, ki me sprejemajo kakor kakega zdravnika. Vzel sem s seboj dobro zalogo svetinjic, ki ste jih vi blagoslovili, pa mi jih zmanjkuje. Če bi mi mogli podeliti malo vaše učinkovitosti, menim, da bi dobili veliko

² Tako je v izvirniku.

darov. Število bolnikov je zelo veliko; ni družine, kjer ne bi bila vsaj dva. Moji gostitelji, družina Gualdi, ki me hranijo zastonj, so vsi v postelji in jaz jim strežem, kakor vem in znam. Upam, da bo Marija Pomočnica blagoslavljala to, kar delam v korist oratorija. Predstojnica v Torre de' Specchiju se je končno odločila, da bo zbrala dva tisoč skudov. Ne bo vse hkrati, temveč malo po malo.

Bodite tako dobri in napišite nekaj vrstic za markizo Marini, ki je obljubila 400 skudov, od katerih mi jih je dala že sto. Tare jo veliko težav in se zelo priporoča zaradi zdravja svojih dveh sinov in za njuno vzgojo.

Upam, da bom kmalu sprejet pri svetem očetu.

Pater Ambrogio, prior v bolnišnici San Gallicano, je zelo bolan. Že večkrat sem ga obiskal, sprejel je svetinjico in se priporoča. On in vsi zgoraj imenovani se bodo izkazali, če bodo ozdraveli.

V postelji je tudi markiza Marija Vitelleschi, z močnim prehladom in vročino. Boji se, da bo morala umreti. Nekaj vaših vrstic bi ji storilo zelo dobro. Markiza Clotilde je vedno polna skrbi zase in za svojo družino, vendar pa ne pozablja oratorija, za katerega stori vse, kar more, da bi nam pomagala in da bi nam drugi pomagali. Grofico Vinci sem videl danes, ona in njen sin vas lepo pozdravljata. Za danes naj bo zadosti. Molite zame. Imejte me za svojega iz srca vdanega služabnika.

FRIDERIK OREGLIA

Novica o zanimanju kardinala Consolinija, da bi sinovi oratorija prevzeli vodstvo Vigna Pie, je bila don Bosku v veliko veselje. Don Bosko je goreče želel, da bi dobil v Rimu stalno postojanko za svojo salezijansko družbo. Predvideval je veliko ovir, vendar je menil, da jih bo premagal. Don Rua je v svoji kroniki meseca februarja 1868 zapisal:

»Bil je govor o prevzemu vodstva neke hiše v Rimu, za katero so prišle različne ponudbe. Ta hiša je spadala pod drugo upravo, zunaj salezijanske družbe. Nekateri salezijanci so pripomnili, kako obstaja nevarnost, da bi prišlo do zavisti in do nesporazumov z upravo, lahko bi se celo zgodilo, da bi izgubili dober glas o naši družbi, ki je vladal tam. Don Bosko je menil, da bi z lahkoto preprečili zavist in druge težave tako, da ne bi nikdar hoteli drugih učiti, temveč bi se dali drugim poučiti. Ponižno in vdano bi sprejemali opozorila in bi jih skušali tudi upoštevati v skladu z našimi pravilniki.«

Istočasno pa so se začele uresničevati don Boskove napovedi.

20. januar 1868

Predragi gospod vitez!

Vašo odsotnost vedno bolj čutimo ne le v oratoriju, temveč tudi v Turinu. Kaj bi rekli, če bi zvedeli, da ste si pridobili zasluge pri amputacijah nog toliko garibaldincev!

Stvari v hiši lepo napredujejo, čeprav hudič dela tu in tam. Letno vezilo je vzbudilo pozornost zlasti zaradi napovedi treh smrti. Prva smrt bo lepa, zadnja pa žalostna. Ko smo še govorili o tem, in to z velikim strahom, je prišla novica, da je klerik Mazzarello komaj legel v posteljo in že je kazalo, da bo umrl. Don Bosko je zatrdil, da tisti, ki bo umrl, ne bo opravil vaje za srečno smrt, ki smo jo imeli pretekli četrtek. Vse je napolnil strah pa tudi pričakovanje. Novica je tako zelo pretresla gojence, da jih ni niti toliko, kot je prstov na roki, ki ne bi opravili omenjene pobožnosti. Vsi so hoteli opraviti splošno spoved. Bog daje vedno podporo besedam Božjega služabnika.

Mraz je pojenjal, zvišala pa se je cena kruha.

Pravkar je bil tukaj mons. Gastaldi in me je vprašal po vas. Lepo vas pozdravlja. Obiskal je cerkev in bil zelo zadovoljen.

DUH. FRANCESIA

Dne 22. januarja je v zavodu v Lanzu umrl klerik Jožef Mazzarello iz Morneseja. Z njegovo smrtjo so se začele uresničevati don Boskove sanje. Bil je prvi izmed treh napovedanih in zdi se nam nujno, da omenimo nekaj okoliščin, ki so spremljale njegov odhod v večnost. Prva okoliščina je dejstvo, da je klerik umrl v Lanzu, kjer don Bosko še ni poznal vseh fantov, kakor je bilo točno napovedano v sanjah. Druga, še bolj znamenita okoliščina pa je, da je don Bosko kleriku Štefanu Bourlotu, kakor nam on sam priča, še preden je zvedel za novico o smrti Mazzarella, povedal, da bo klerik prvi umrl. Tretja pa je, da je don Bosko javno oznanil smrt, še preden je Mazzarello zbolel, in povedal, da se priimek tistega, ki bo umrl, začinja s črko M.

Don Rua je v svoji kroniki zapisal:

»Ko so don Bosku sporočili, da je v zavodu v Lanzu zbolel klerik Jožef Mazzarello in je zdravnik izrazil upanje na ozdravljenje, je don Bosko, čeprav ga ni videl bolnega, pokazal, da ga on ima za odpisanega.«

Na predvečer te smrti je don Bosko odgovoril na zadnje vitezovo pismo. Odločil je, da naj bo nova cerkev posvečena leta 1868. Zato je naročil, da naj za to priložnost izdelajo posebne medalje. Na eni strani naj bi bilo vdelano pročelje cerkve z napisom Cerkev Marije Pomočnice v Turinu in na drugi značilna podoba z vzklikom Marija Pomoč kristjanov, prosi za nas. Manjše in tanjše svetinjice za vernike pa bi na eni strani nosile podobo Marije Pomočnice, na drugi pa simbol presvetega Zakramenta.

Tudi o tem je don Bosko pisal vitezu, mu dajal naročila za razne gospode v Rimu in ga seznanjal z novicami iz oratorija, zlasti še s poročili o umrlih dobrotnikih.

Predragi gospod vitez!

Naj bo to pismo odgovor na nekatera vprašanja iz vašega zadnjega pisma. Recite vsem, ki so se nam priporočili v spomin, da vsak dan opravljamo z našimi dečki molitve za zdravje vseh omenjenih, za zdrave pa, da bi ostali pri zdravju. Prejel sem pripombe k načrtu Vigna Pia. Tu ni niti predloga niti sklepa; bomo videli. Ogledali smo si tudi svetinjico Marije Pomočnice. Na splošno je ugajala, vendar so dali naslednje pripombe: 1. držaj monštrance je premajhen; 2. Marijin vrat je predolg; 3. beseda Auxilim je nepravilna skrajšanka: če je mogoče, naj se postavi Auxilium, sicer pa naj se napiše Auxiliù. Če ni mogoče popraviti, naj se napiše Auxilim.

Če je spominska medalja že v delu, mi sporočite, da bom vedel, kak je napis in ali je v skladu s celo zadevo.

Don Turchi v tem trenutku ni prost. Priporočam gospoda don Molinarija iz Brescie, ki ga imam za bolj pripravnega kot onega drugega. Sem mu že pisal, ne da bi navajal imena. Upam, da bom jutri dobil odgovor. Bom takoj sporočil, tudi don Provera bi bil dober učitelj, saj je bil že vzgojitelj otrok grofa Callorija, ko so hodili še v šolo. Vprašal bom še njega, vendar se nočem obvezovati.

Prav, če je mogoče uvesti v večerne šole Preskrbljenega mladeniča. Ali ni upanja, da bi v Rimski kolegij uvedli Zgodovino Italije, potem ko je toliko nasprotoval sam p. Angelini?

Če boste videli kneginjo Sora, ji povejte, da sem lansko leto govoril z nekim izgnancem v njeni vili Ludovisi. Rečeno je bilo, da je zelo težko, da bi se mogel vrniti, razen v enem primeru in ta se je zdel nemogoč. Sedaj so se razmere spremenile in je postalo precej verjetno.

Če boste šli na sprejem k sv. očetu, prosite blagoslov za nas, in ko se boste poslovili, ga prosite kot posebno uslugo za njegovo posebno zaščito naše družbe.

Sedaj pa preidimo k našim zadevam. Vsak dan nove stvari, ki na poseben način častijo mater Božjo Marijo Pomočnico. V hiši nimamo nobenega bolnika, tek je na najvišji stopnji, grisini so po 80 centov za kilogram. Mraz je pojenjal. Imeli smo kak meter snega, ki pa se sedaj taja.

Tiskarji so brez dela. Kar naprej vprašujejo po vas. Vsak dan je tu polno kočij in gostje vprašujejo, kdaj vas bo mogoče dobiti. Ko se boste vračali, pojdite skozi Firenze, kjer ima markiza Nerli posebno zaupno naročilo zame. Giardino,³ vodja stavcev, je bil dalj časa bolan in ga več tednov ni bilo v tiskarno, sedaj pa je spet na svojem mestu. V Lanzu hoče Mazzarello oditi v nebesa. V Mirabellu so vsi zdravi. Don Bonetti je bil pri nas in vam pošilja veliko pozdravov. Vaš glavni korektor še ni prišel; mogoče ...

³ O tem delavcu, ki je bil 40 let tiskar in je bival zunaj oratorija, je don Bosko napisal zaslužno pohvalo. Spoštovanemu gospodu Prosperu Battu, notarju Državnega sveta v Turinu, Via Alfieri 13, Turin. Spoštovani gospod! Mladi Giardino je zaposlen v tej tiskarni kot vodja stavcev, prejema dobro plačo, je lepega obnašanja, je zelo delaven in zna pravilno ravnati z denarjem. Prihranil mi je čedno vsoto denarja. Zadovoljen, da vam morem na kak način biti na uslugo tudi ob drugi priložnosti, se izrekam vaše uglednosti vdanega služabnika. duh. Janez Bosko. Turin, 17. februarja 1863

Prilagam listek za princeso Borghese. Naj napiše seznam stvari, ki so potrebne. Sporočite mi novice iz hiše Grazioli in zlasti še iz D. Ruggerija. Za danes naj bo zadosti. Pozdrave vsem, zdravim in bolnim, zlasti še materi Galleffi, vsem v hiši Vitelleschi in tamkajšnjemu vratarju, ki mu v mojem imenu dajte lepo darilo. Molite za nas in zlasti za svojega najvdanejšega prijatelja

DUH. JANEZA BOSKA

Turin, 21. januarja 1868

P. S.: Umrl je don Frassinetti, prior pri Santa Sabini. Umrl je tudi grof Farcito. Oba sta bila dobrotnika naše hiše.

Iz drugih razlogov si je s p. Oreglio dopisoval tudi don Francesca, ki se je v svojih odgovorih podobno izražal o nekaterih verskih pisateljih. Poročal mu je o tem, kaj so mislili in kaj so delali in česa so se bali v Rimu. Govoril je o Unità Cattolici. Teolog Margotti je glede na sodelovanje katoličanov pri političnih volitvah zastopal načelo niti izvoljeni niti volivci. Toda cerkveni krogi v Turinu, ki niso odobraval te gorečnosti katoliškega časnikarja, so mu svetovali, da naj odstopi od takega programa. Teolog Margotti je ubogal, potem pa je po namigu iz Vatikana ponovno branil svojo tezo.

Rim, 24. januarja 1868

Velečastiti in predragi profesor don Francesca!

Zahvaljujem se vam za vaše ljubeznivo pismo z dne 20. tega meseca. Izpolnil sem naročilo pisatelja Tigranateja in don Ciccioja in upajmo, da se bo popravil. Patru Brescianiju so rekli isto. Ti pesniki v vezani in nevezani besedi so pač taki. Vidijo stvar v zraku in na oblakih jih oblečejo v svoje besede, ki jih drugi drugače razumejo kot oni. Kakor vidite, sem jaz istega mnenja kot vi. In da vam zaupno povem, vedite, da tudi na naših shodih te stvari niso dopuščene. Ti ugledni pisatelji trdijo, da ne pišejo za otroke. Toda vsi smo otroci. Pri različnih mnenjih, ko nam ne gre za tiranijo, se moramo zadovoljiti z učinkom moči: z notranjimi leposlovnimi silami in zunanjim ocenjevanjem. Kar se tiče mene, se veselim in se zahvaljujem, kadar se daje prednost drugi, kar ste storili vi. Deo gratias!

Kar se tiče volitev, dobro veste, kaj tukaj sodijo o zapiskih v Osservatore Romano in v Giornale di Roma. Tako mislim tudi jaz nevređni. Tako upam, da bo ponovno začel ne misliti (ker je vedno tako mislil), ampak tudi pisati don Margotti. Tukaj smo prepričani, da ne bo iz vsega nič dobrega in da se bodo kompromitirali zlasti katoličani.

Veselijo me lepe novice o vas in vaših. Bog naj jih blagoslovi in varuje. Friderik je tukaj vedno zaposlen z najboljšimi opravili. Vedno govori, da bo odšel. Kar se tiče mene, sem zelo vesel, da ga vidim. Vsi o njem samo dobro govorijo in res naredi veliko dobrega. Ni mi znano, ali je v tem pustnem času šel kam na ples. To pravim zato, ker smo v pustnem času in za šalo. Veliko dobrega je storil med garibaldinci in še sedaj dela

veliko dobrega tako med bolnimi kakor zdravimi. Menim pa, da stori veliko dobrega tudi za vse svoje drage v oratoriju, kakor tudi za naše, s katerimi z veseljem delimo uspehe pa tudi tegobe.

Tukaj pri nas se utrjujemo in curribus et in equis (z vozovi in konji) in ne bo nam manjkalo in nomine Domini (v Gospodovem imenu), zlasti če bo don Bosko molil za nas, kakor to gotovo dela. Nevarnosti se kopičijo, to je popolnoma jasno, in mesec oktober je bil samo skromen uvod.

Zahvaljujem se vam za po pošti poslano knjižico. Koristila nam bo. Pred kratkim mi je prišel v roke tudi lep napis za Vallaurija.

Prosim vas, da me priporočite odličnemu don Bosku, katerega pero, se mi zdi, da sem prepoznal v dejanju, ki razodeva njegov značaj, ki pa je nadvse jasen. Me veseli njegova navzočnost.

G. OREGLIA

Medtem ko je bilo to pismo na poti v Turin, je don Boskovo pismo potovalo v Rim.

Predragi gospod vitez!

Nič več ne slišimo o vas, zato se oglašamo mi. Preberite pismo don Molinarija in potem mi povejte: je ravnanje v skladu z znanjem?

V Lanzu je 22. januarja umrl klerik Mazzarello, ena najlepših cvetk, ki jih je Gospod hotel presaditi v nebesa. Umrl je tudi baron Duprè, brat našega prijatelja, pokopali smo ga danes zjutraj.

Če vam je mogoče, uredite vse potrebno, da bi podobo Marije Pomočnice natisnili na naslovno stran molitvenika. To bi bilo zelo pametno.

Prejeli boste nekaj pisem s programom Katoliškega branja. Je sicer že pozno, vendar bolje pozno kot nikdar.

Mons. Galletti pridiga devetdnevnicu blaženega Sebastijana Alfrèja v San Filippu; ogromno ljudstva, cerkev nabito polna. V sredo bo z nami spet mons. Gastaldi. Gospod Anglesio je pokrovitelj praznika sv. Frančiška Saleškega, ki ga bomo proslavili prihodnjo nedeljo. Boste prišli tudi vi?

Vitez Villanova je v moji pisarni in vas pozdravlja. Vale in Domino et valedic (pozdrav v Gospodu in pozdravi druge). Najvdanejši v J. K.

DUH. JANEZ BOSKO

Januarja 1868

Okrožnice za širjenje Katoliškega branja, ki jih je don Bosko poslal vitezu, je napisal sam Božji služabnik, kakor se vidi iz navedenega primera. Tajniku je prepustil navedke.

Veleugledni gospod!

Menimo, da vam bomo zelo ustregli z dostavo načrta Katoliškega branja, v katerem podajamo nekaj izboljšav, ki bi ga malo poživile in ga bolj približale ljudstvu. Načelnjamo šestnajsto leto izhajanja in uredništvo dobiva tako z besedami kakor z dejanji dokaze naklonjenosti cerkvene oblasti. Tako je njegova eminenca kardinal vikar v Rimu v posebni okrožnici 22. maja 1858 priporočil Branje s papeževimi besedami (Jurisdikcija, glej Vodič).

Isti papež je v pismu uredniku Katoliškega branja izrazil svoje odobravanje z besedami: Nihil hac agendi (Nič bolje kot ta način dela) itn. (V. leto 8, stran X).

Tako opogumljeni priporočamo vaši gorečnosti in posebni zavzetosti to Branje, da bi ga širili med ljudmi in v krajih, ki jih vaša gorečnost ima za primerne in v večjo slavo svete katoliške vere.

V imenu uredništva vam želim obilo Božjega blagoslova in se v globokem spoštovanju veselim, da se morem izreči za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

Za uredništvo DUH. JANEZ BOSKO

Ko je vitez prejel don Boskov dopis, mu je poročal o svojem delovanju. Razložil mu je vzroke, zaradi katerih se še zadržuje v Rimu, in prejel naslednji odgovor:

Predragi gospod vitez!

Potem ko sem prebral vaše pismo, se strinjam, da še ostanete v Rimu. Storite zatorej vse, kar morete v večjo Božjo slavo. Vendar vedite, da moramo plačati za dva meseca kruh. Tudi dobavitelji za cerkev pošiljajo račune. To vam pišem kot sporočilo, da nam boste čim prej poslali denar, ki ga dobrota Rimljanov daruje v našo korist. Zahvalite se vsem, ki nas podpirajo s svojimi darovi. Zagotovite jim, da molimo zanje in za njihove bolnike, ki so nam jih posebej priporočili. V nedeljo bomo obhajali praznik sv. Frančiška Saleškega in vse maše, molitve in obhajila bomo darovali Bogu za zdravje in dobro počutje bolnih Rimljanov, ki so nam pomagali uresničevati toliko različnih del in dejavnosti.

Za trenutek sem prekinil pisanje, ker sem prejel bankovec za tisoč frankov. Izročil jih je neki gospod, ki je pred enim mesecem ob pomoči svojega služabnika prišel k meni z berglami. Svojo popolno ozdravitev pripisuje Mariji Pomočnici, kateri v čast je opravil običajne pobožnosti z obljubo kakega daru za cerkev. Teh tisoč frankov bo potolažilo Rusco, za katerega veste, da opravlja kamnoseška dela za cerkev.

Prilagam dopis za opata Solerija, mojega nekdanjega učenca pri pouku moralke. Jeseni nam je poravnal dolg 3000 frankov in si sedaj želi iz Rima odlikovanje viteza sv. Silvestra ali sv. Gregorija Velikega ali kaj podobnega. Poiščite kakega člana cerkvenih zadev in ga prosite, da ga povzdigne na to čast. Za diplomu bomo plačali vse potrebne pristojbine, pa četudi bi bilo sto ali še več skudov.

Če bi nastale nepredvidene težave, mi, prosim, takoj pišite, da bomo poskušali po kaki drugi poti doseči zaželeno.

V hiši nimamo nobenega bolnika, prav tako ne v Lanza in Mirabellu. Mraz je spet pritisnil in danes smo namerili 14 stopinj pod ničlo. Zdravnik pravi, da ta mraz čisti zrak in prinaša zdravje. Pri vsem tem pa je umrljivost v Turinu trikrat večja.

Predragi vitez, bodite prepričani, da v hiši vsi ohranjamo veliko naklonjenost do vas in da jaz, odkar ste odpotovali v Rim, noben dan nisem pozabil pri sveti maši moliti za vaše zdravje in za dobro vaše duše. In tako bomo nadaljevali, da nam bo Bog pomagal, da si bomo pravi prijatelji tukaj na zemlji in se bomo nekoč skupaj veselili v nebesih. Nikar ne pozabite vsak dan opraviti premišljevanja in duhovnega branja. Bog naj nas vse ohrani v svoji sveti milosti. Amen.

Najvdanejši prijatelj DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 29. dan leta 1868

P. S.: Menim, da bi bile svetinjice cenejše, če bi bile za polovico tanjše od primerka, ki ste mi ga poslali. Razmislite.

Ko je vitez odgovoril na to pismo, je pisal tudi don Francesii, ki ga je prosil za novice iz Rima, potem ko mu je sporočil smrt klerika Mazzarella.

Rim, 1. februarja 1868

Predragi don Francesca!

Zaradi pomanjkanja bojevnikov se je končala vojna in zaradi pomanjkanja ranjenec je konec kirurških operacij; nekaj jih je odšlo na pokopališče, drugi pa v blaženo kraljestvo. Vendar dela ne manjka, ker je zima precej mrzla in ker so v vsaki družini po dva ali trije bolniki. Lahko bi vam pripovedoval o čudovitih milostih Marije Pomocnice, vendar bom to storil, ko bodo stvari bolj zanesljive in dognane. Molite zame in vaši dečki naj molijo, da ne bi bil ovira za Gospoda pri delitvi milosti. Prvi od treh je že umrl. Zanj je mogoče moliti ‚benedictus‘. Ne bi rad bil tretji.

Najvdanejši FRIDERIK

Medtem je don Bosko poslal ravnatelja iz Lanza v Genovo, da bi tam nabiral darove, in mu pisal:

Predragi don Lemoyne!

Pošiljam ti dva dopisa. Prvi je za kanonika Fantinija. V njem je prošnja za genovskega nadškofa, da bi izstavil priporočilna pisma za odobritev naše družbe.

V drugem pošiljam rokopis in prosim, da bi namesto don Frassinettija prevzel skrb za širjenje Katoliškega branja. Ko boš govoril z don Hijacintom Bianchijem, ga skušaj pregovoriti, da bi prišel na praznik sv. Frančiška Saleškega prihodnjo nedeljo. Reci mu, da si želiš spremljevalca ali kaj podobnega.

Pojdi na obisk h kanoniku Canaleju in bodi pozoren na to, kar ti bo povedal. Poslal sem mu seznam (del, ki jih je treba še opraviti v cerkvi), podoben, kot ga prilagam tebi. Boš videl, ali bo pokazal kako naklonjenost.

Pošiljam ti še dvoje seznamov. Kdo ve, ali ne bi bil Guelfi oče (Via Fossatello) pripravljen prevzeti na svoje stroške katero izmed predloženih del. Tebi v vednost naj povem, da je don Bianchi že prevzel stroške za svetilko in okrasitev prezbiterija.

Sicer pa zelo pazi na svoje zdravje. In če te hoja utruja, pošlji te zavoje po kakem slu. Vprašaj malo svojo gospo mater, ali bi mogoče vedela za koga, na kogar bi se obrnil v upanju, da bi prevzel katero izmed nakazanih del.

Tisoč pozdravov tvojim spoštovanim staršem in vsej družini. Bog naj jih ohrani in blagoslovi na mnogo leta. Imej me vedno za najvdanejšega prijatelja.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 20. januarja 1868

V mesecu februarju so razposlali zvezek Katoliškega branja z naslovom Severin ali dogodivščine nekega alpskega dečka. Napisal duhovnik Janez Bosko. Gre za fanta, ki je bil gojenec oratorija, pa se je vpisal v ločino valdežanov. Zaradi očitkov vesti se je spet vrnil v katoliško Cerkev. V teku pripovedi drugo za drugo zavrača protestantske laži.

L'Unità Cattolica je ta zvezek 10. februarja 1868 takole predstavila:

Katoliško branje iz Turina. Drugi zvezek Katoliškega branja iz Turina pripoveduje dogodivščine nekega fanta, ki je postal žrtev valdeških zvijač. Pripovedovalec te zgodbe je sam don Bosko, ki med množico poslov najde čas, da napiše kako prijetno in pomembno zgodbo. Kajti to, kar piše on, ni izmišljeno; piše o stvareh, za katere ima v rokah dokaze. Način pripovedovanja je prijeten in vsebina močno poučna. Knjižica, ki je primerna za mladino, ki tako zelo ljubi pripovedi, ne stane več kot 25 centov. Letna naročnina na Katoliško branje pa znaša 2,25 frankov.

Don Bosko je leta 1867 ponovno razpravljal in razmišljal o novi povesti. Hotel je pokazati, kako jesenske počitnice nepredvidnim fantom prinašajo velike nevarnosti in kako prav take pripovedi v takih okoliščinah opravljajo neizmerno koristno poslanstvo. Pri tem je omenil Severina. Navedel je imena dveh valdeških ministrov, ki sta pregovarjala ubogega fanta, in povedal, da so razen nekaterih nadrobnosti, ki prav nič ne motijo pripovedi, vse Severinove zgodbe zgodovinsko dokazane. »Jaz imam v rokah,« je dejal, »pravnomočne dokumente o vsem, kar se tiče nekega Severinovega tovariša, ki je umrl v valdeški bolnišnici v Genovi. Od časa do časa me je prišel obiskat njegov brat in sva govorila o žalostnih okoliščinah tistih dni.«

6.

POGLAVJE

Don Bosko prosi škofe za priporočilna pisma za odobritev salezijanske družbe – Tako prošnjo izroči škofu iz Casaleja in priloži kratko zgodovino Družbe sv. Frančiška Saleškega – Odlok škofa iz Casaleja, ki odobri salezijansko družbo kot družbo škofijskega prava – Praznik sv. Frančiška Saleškega in splošna konferenca: vsak ravnatelj poroča o svojem zavodu; don Bosko odobri delo don Pestarina v Morneseju; zadovoljen je z Mirabellom in uči, kako je treba ravnati s porednimi fanti; za Lanzo daje nasvete, kako bi uvedli družbe Marije Brezmadežne; o oratoriju pove le malo, zdi se, da gredo stvari lepo naprej, in pove nekaj o svojih sodelavcih; predstojnikom priporoča duha odpovedi in izpolnjevanje pravil; naznani, da v Novari in v Rimu dve hiši pričakujeta salezijance in da je škof v Casaleju odobril salezijansko družbo kot družbo škofijskega prava; spominja na hodnik vrtnic in trnja; navdušuje člane salezijanske družbe, da bi vsak pridobil novega sobrata

PRAZNIČNI ORATORIJI, ZAVETIŠČE V VALDOCCU, zavodi, Katoliško branje, gradnja cerkve Marije Pomočnice so bila dela izrednega pomena, toda naloga, ki je bila Božjemu služabniku nadvse pri srcu in je imela brezpogojno prednost, je bila odobritev salezijanske družbe od Svetega sedeža. Od tega je bilo odvisno življenje in napredovanje vseh drugih del, ki so tako dobro kazala.

Toda če je hotel doseči ta svoj cilj, je moral prej dobiti priporočilna pisma škofov.

Proti koncu prejšnjega leta je prosil zanje in jih tudi dobil od škofov v Fossanu in Alessandrii. Na začetku leta 1868 se je obrnil na škofa v Casaleju, kateremu je poslal tudi zgodovinski oris salezijanske družbe.

ZGODOVINSKI ORIS DRUŽBE SVETEGA FRANČIŠKA SALEŠKEGA

Družba je bila na začetku preprost katekizem, ki ga je duhovnik Janez Bosko s privolitvijo in po nasvetu teologa Alojzija Guala in Jožefa Cafassa, oba slavnega spomina, začel učiti v prostorih ob cerkvi sv. Frančiška Asiškega. Njegov namen je bil dati revnim in zapuščenim fantom priložnost, da so se ob prazničnih dneh zbirali za pobožne vaje, prepevanje svetih pesmi in tudi prijetno zabavo. Predvsem so bili deležni pozornosti fantje, ki so prihajali iz ječ in so bili izpostavljeni največjim nevarnostim. Poskus je dobro uspel in prihajalo je lepo število fantov, pač glede na prostorske možnosti.

Leta 1844 je duhovnik Bosko prevzel duhovno vodstvo bolnišnice sv. Filomene ob zavetišču. Z dovoljenjem nadškofa je en del te stavbe namenil bogoslužju. Nekaj časa so tu opravljali svete obrede. Oratorij celi dve leti ni mogel najti stalnega prostora. Toda leta 1846 smo vzeli v najem in pozneje kupili prostor, kjer smo sčasoma zgradili sedanjo cerkev in hišo, ki ji pravimo Oratorij sv. Frančiška Saleškega. Tukaj je nadškof Fransoni vedno ljubega spomina večkrat delil zakrament birme in opravljal svete obrede. Obenem je dal dovoljenje za opravljanje tridnevnic, devetdnevnic, priprav na sveto obhajilo, kakor tudi za izpolnjevanje velikonočne dolžnosti. Zaradi velikega števila fantov, ki so prihajali, je nadškof svetoval in privolil, da smo leta 1847 odprli nov oratorij pri Porta Nuovi, posvečen sv. Alojziju, nato še drugega v Vanchigli 1849 in končno še Oratorij sv. Jožefa pri San Salvariu leta 1859. V vseh teh oratorijih smo počasi uvajali najprej nedeljske in pozneje še večerne in dnevne šole. Med dečki, ki so prihajali v oratorij, je bilo nekaj takih, za katere bi bila vsa skrb zaman, če jim ne bi dajali tudi hrane, stanovanja in obleke. Tako je nastala hiša sv. Frančiška Saleškega, kjer je zbranih kakih 800 fantov.

Časovna stiska in vedno manjše število cerkvenih poklicev sta nas prisilili, da smo začeli iskati pripravnike za duhovniški poklic med ubogimi in takimi, ki sploh nimajo imetja. Od tod oddelek dijakov v naši hiši v Turinu, v konviktu v Lanzu in v malem semenišču v Mirabellu, kjer dobiva oskrbo in vzgojo še drugih štiristo fantov, od katerih večina želi prejeti duhovniški poklic.

Predstojnik teh oratorijev je bil v določenem smislu vedno nadškof, od katerega je bilo vse odvisno. Sicer pa so duhovniki, ki delujejo v oratorijih, priznavali za predstojnika duhovnika Janeza Boska, brez vezi zaobljub, temveč samo na osnovi preproste obljube, da se bodo ukvarjali z deli, o katerih bodo menili, da so v večjo Božjo slavo.

Mons. nadškof Fransoni je večkrat spodbujal prosilca, da bi uredil nasledstvo in vodstvo tudi za čas po njegovi smrti. Leta 1852 je cerkveni predstojnik odobril pravila, po katerih se živi in dela v oratorijih, potrdil duhovnika Boska za vodjo in mu podelil vsa pooblastila za te naloge.

Ko so nadškofa razmere prisilile, da je bival zunaj svoje škofije, je še vedno vztrajno priporočal, da naj se ustanovi zagotovi obstoj in ohrani duh, ki preveva oratorije. Leta 1858 je svetoval duhovniku Bosku, da naj se odpravi v Rim in se posvetuje s svetim očetom o načinu, kako bi njegova ustanova bila cerkveni red, obenem pa bi bili njeni člani svobodni državljani.

Sveti oče je dobrohotno in z velikim zanimanjem sprejel zamisel take ustanove, do-

ločil osnovna načela in pomagal izdelati posamičnosti, tako da je v sodelovanju s kardinalom Gaudejem bil stari pravilnik izdelan v obliki, kot ga prilagamo. Sam Pij IX. je večkrat v pismih dajal svoje pripombe in popravke in predlagal, da bi ta pravila predložili Svetemu sedežu v apostolsko odobritev, potem ko bi jih nekaj časa preizkušali v delovanju. Nadškof Fransoni je v Lyonu prebral pravila in dodal nekaj opomb, ki smo jih natančno upoštevali. Vse je poslal svojemu generalnemu vikarju s priporočilom, da se naredijo koraki za potrditev. Smrt obžalovanega nadpastirja je prekinila ves nadaljnji postopek. Mons. generalni kapitar je menil, da je bolje počakati na imenovanje novega nadškofa, ki bi se zavzel za potrditev pravil. Ta je napisal priporočilno pismo, ki smo ga skupaj s priporočilnimi pismi drugih škofov poslali leta 1864 v Rim.

Sveti oče je z očetovsko zavzetostjo sprejel poslano listino konstitucije, spomenico in priporočilna pisma škofov Kongregaciji za škofove in redovnike. Nekaj mesecev pozneje je kongregacija izdala dopis, katerega prepis je priložen in v katerem odobrava in priporoča izpolnjevanje konstitucij, vendar kakor po navadi odlaga potrditev posameznih členov na primernejši čas. Toda zaradi izrednih razmer je bila ustanovljena družba z glavnim predstojnikom. Ta naj bi jo vodil do svoje smrti, po njegovi smrti pa naslednik, čigar vodstvo bi trajalo dvanajst let.

Tako bi bila ta družba v splošnem potrjena. Sedaj Sveti sedež pričakuje poročila, ali družba izpolnjuje svoj namen, da bi dal svojo dokončno odobritev. Vaš predhodnik mons. Calabiana je imel za primerno, da je družbo priporočil Svetemu sedežu. Pri tem je omenil zlasti okoliščino, da je prav v škofiji Casale malo semenišče, ki ga vodi ta družba.

Sedaj bi ponižno prosili, da bi škof v Casaleju:

1. Upošteval dejstvo, da je v njegovi škofiji ustanova, ki jo je začel in podpiral njegov predhodnik, jo odobril, priporočal in bi jo gotovo v celoti odobril, če ga Božja previdnost ne bi poklicala drugam;
2. upošteval odobritev in pohvalo drugih škofov in iz lastne izkušnje semenišča v svoji škofiji in mnogih fantov, sprejetih v zavod v Turinu, da se izučijo kake obrti ali pripravijo na duhovniški poklic;
3. upošteval pohvalo, priporočilo in odločitev predstojnika Kongregacije za škofove in redovnike in dal novo znamenje svoje naklonjenosti za porajajočo se družbo in s tem zelo olajšal nadaljnjo pot dokončne potrditve posameznih členov njenih konstitucij. S tem bi dodal svoj glas za čimprejšnjo potrditev družbe od Svetega sedeža z vsemi spremembami, ki bi jih šteli za večjo Božjo slavo in za zveličanje duš.

Podpisani v imenu vseh članov družbe izraža čustva globoke hvaležnosti in zagotavlja, da bo ta družba, vse dokler bo obstajala, molila, da bo nebo poslalo blagoslov na tako velikega dobrotnika.

V imenu vseh članov prosi podpisani vaš apostolski blagoslov in se poln hvaležnosti izraža vaši uglednosti najvdanejšega služabnika.

Škof v Casaleju je dobrohotno sprejel prošnjo in dal poslati don Bosku odlok-priporočilo, s katerim je potrdil salezijansko družbo kot škofijsko družbo in jo priporočil drugim škofom in svetemu očetu.⁴

Za druge škofofe je don Bosko pripravil prepise zgornjega zgodovinskega orisa in spreminjal razloge za odobritev glede na okoliščine krajev in oseb. Dne 29. januarja ga je odposlal nadškofu v Genovi.

Ko so bile vse te zadeve primerno vpeljane, so 2. februarja, na praznik Marijinega očiščevanja, v oratoriju obhajali tudi praznik sv. Frančiška Saleškega. Naslednjega dne se je zbrala Generalna konferenca Družbe sv. Frančiška Saleškega, o kateri podajamo točen zapisnik.

3. februar 1868. Don Bosko je imel v svoji sobi z zbranimi ravnatelji posameznih hiš in sobrati oratorija konferenco. Vsak ravnatelj – kot prvi don Pestarino iz Morneseja – je podal poročilo o svojem zavodu.

Don Bosko je odobril vse, kar so delali v Morneseju, da bi odtegnili mladino pustnim norčijam. Izrazil je zadovoljstvo zaradi pristne pobožnosti tamkajšnjih prebivalcev in se zahvalil za darove za novo cerkev. Spodbudil je don Pestarina, velikega prijatelja tamkajšnjih poljedelcev, da naj nadaljuje svoje sveto delovanje.

Pokazal je zadovoljstvo zaradi gorečnosti, ki so jo kazali predstojniki v semenišču v Mirabellu in zaradi njihovih ukrepov, s katerimi bi pridobili fante za pobožnost in za sodelovanje v družbah presvetega Zakramenta in Marije Brezmadežne. Ko so ga vprašali za svet, kako naj ravnajo z neubogljivimi gojenci, je dejal, da naj predstojnik pokliče take k sebi zasebno, jim ljubeznivo izrazi svojo žalost zaradi njihovega obnašanja, jih spodbudi k poboljšanju in jih izroči skrbi njihovih učiteljev. Ti bodo skušali enako ravnati in jih tako odvrnili od njihovih slabih navad.

Ko so govorili o zavodu v Lanzu, so razpravljali o načinu, kako bi uvedli družbe Marije Brezmadežne. Ker med fanti ni za to primernih članov, naj družbo ustanovijo pri klerikih. Počasi bodo uvajali gojence in jih privedli tako daleč, da bodo mogli delovati brez klerikov.

Ob razgovoru o Oratoriju sv. Frančiška Saleškega je bilo izrečeno le malo pripomb. Dejal je, da si je le težko ustvariti jasno podobo, ker je število tako veliko in ker so v zavodu rokodelci in dijaki. Vendar se mu zdi, da gre na splošno vse lepo naprej, četudi je manj klerikov asistentov. Prav tako je treba povedati, da je na mnoge izmed njih težko računati pri asistenci, ker so prišli iz semenišč in zato nimajo nikakršne izkušnje in niso še navajeni našega življenja.

⁴ V latinščini; gl. MB IX, str. 65-66.

Pada pa tudi število dobrih sobratov. Od lanskega praznika sv. Frančiška Saleškega sta odšla dva velika upa, od katerih smo pričakovali veliko dobrega. Ne vemo, kateri od njiju je prejel večje plačilo v nebesih. Eden, se pravi klerik Jožef Mazzarello, je bil po naravi izredno dober, odločen v sklepih in pokoren. Drugi pa, don Henrik Bonetti, je znal premagovati samega sebe in vse težave, čeprav je bil zelo ognjevit narave.

Nato je dejal, da je najpomembnejša pripravljenost salezijancev, da bi se žrtvovali iz ljubezni do Gospoda. Duhovnike in klerike je spodbujal, da bi bili prvi v izpolnjevanju pravilnika in da bi si pridobili čim jasnejše spoznanje tega življenjskega pravila. Zato je spodbudil študijskega vodjo, da bi našel vsak teden čas in skupaj z duhovniki, kleriki in fanti prebral en odstavek. Zavrnil je predlog nekoga, ki je menil, da bi bilo bolje, če bi pred fanti skrivali pravilnik za duhovnike in klerike. »Fantje bi se lahko pritoževali,« je dejal, »če bi samo oni morali izpolnjevati pravila. V javnosti naj se ne govori o dogodkih, ki niso spodbudni, jasno pa je treba razložiti zakone, ki vse obvezujejo.«

Ko je potem začel razpravljati o naši družbi, je omenil, da so nam ponudili dve ustanovi: eno v Novari in drugo v Rimu. Ta zadnja bi bila zelo primerna tako v materialnem kakor moralnem smislu, zlasti še zaradi naklonjenosti, ki bi si jo pridobili pri vplivnih osebah.

Po branju odloka, s katerim je škof iz Casaleja odobril za svojo škofijo našo družbo, je don Bosko omenil čestitke škofov Gallettija in Gastaldija. Mons. Gastaldi je dejal, da je ta odobritev kakor iskra, ki bo povzročila silen požar; ta bo uničil vse ovire na poti naše družbe, ki jo bodo kmalu povsod sprejeli. Mons. Galletti je prosil za prepis odloka v upanju, da se bodo tudi drugi prelati kmalu pridružili z odobritvijo.

Ko je don Bosko govoril o ovirah, je omenil sanje iz prvih let družbe, ko je videl, kako so člani hodili po poti, posuti s trnjem, medtem ko sta ob straneh bili steni iz samih razcvetenih vrtnic, med katerimi pa je bilo tudi trnje. Razložil je, da naj sobratje ne le hodijo po trnju pomanjkanja in težav, temveč naj se tudi pripravijo, da jih bodo od vseh strani nadlegovali vbodi trnja nasprotovanja. Hudič, sovražnik vsega dobrega, postavlja kar največ ovir tistim, ki se bojujejo proti njemu, in – kar je še huje – stori, da te ovire postavljajo pobožne osebe s svetimi nameni, ki prevarane varajo mnoge druge. Toda bojujmo se pogumno in vztrajno in z Gospodovo milostjo bomo zmagovali v vsem in nad vsemi. Samo z velikimi napori je mogoče uresničiti velika dejanja. Podoba vrtnic pomeni naše plačilo v nebesih in samo za to si moramo na vso moč prizadevati.

In sedaj, tako je nadaljeval, mislimo na to, kako bi povečali število našega osebja. Če hočemo uspeti, mora vsak izmed nas skleniti, da bo pridobil enega

sobrata. To je odvisno predvsem od ravnateljev hiš. Oni si morajo pridobiti in znati ohraniti zaupanje fantov in jim pokazati, kako bi mogli v prihodnosti narediti veliko dobrega. To je edino sredstvo, da jih pridobimo za družbo. Pravim vam iz izkušnje in lahko vam zagotovim, da če je kak fant v času šolanja imel vedno zaupanje do svojega predstojnika, ga bo ta z lahkoto pridobil. Ker vidi v svojem ravnatelju ne predstojnika, temveč očeta, bo zlil svoje srce v njegovo in bo storil, kar mu bo ta svetoval. Tako se bo navezal na hišo, ne da bi že poznal družbo, in bo izpolnjeval pravila. Ko jo bo spoznal, jo bo objel in je ne bo nikdar več zapustil, razen če bi izgubil zaupanje. Drugače pa je s fanti, ki pridejo k nam, opravijo pri nas svoje šolanje in nimamo kaj reči o njihovem obnašanju; lahko so dobri, zaslužijo si dobre ocene. Toda če nimajo tega zaupanja, ne bo več kot samo dve desetinki upanja, da bi se odločili ostati z nami. Razlog za to je v tem, ker so videli v svojem ravnatelju ne očeta, temveč predstojnika, ki bedi nad njihovim zunanjim obnašanjem, in nič več. Iz tega potegnimo pravilo in se zavedimo, kako nujno potrebno je, da navdihujemo zaupanje, da bomo potem mogli ugotoviti nagnjenja naših gojencev.

Končno je sklenil z besedami, češ, kdo ve, ali se bomo prihodnje leto spet vsi zbrali ob tej priložnosti in nobenega ne bo Gospod poklical v večnost. Jaz upam dà, toda to je v Božjih rokah in mi moramo biti pripravljene na smrt.

Don Bosko je končal zbor z molitvijo za naše drage umrle sobrate ‚Iz globočine te kličem‘.

7.

POGLAVJE

Don Bonetti piše vitezu, da bi mu priskrbel en odpustek in eno relikvijo sv. Stanislava; don Boska pričakujejo v Mirabellu – Pismo don Francesie vitezu; don Bosko je šel v Milan; njegove molitve ozdravijo neko bolnico; še drugi čudeži; gledališče za zunanje v oratoriju; dela v novi cerkvi – Don Bosko piše vitezu: daje mu naročila, mu sporoča, da je salezijansko družbo potrdil škof v Casaleju; veličastne milosti matere Božje Marije; cena Marijinih svetinjc; pismo za Vigna Pio – Don Bosko gre v Mirabello: napove dan, ko bo eden izmed učiteljev ozdravel od boleznj v grlu – Don Bosko je v Casaleju, da se škofu zahvali za njegovo odobritev salezijanske družbe – Dogodki na vlaku – Prošnja obrambnemu ministru za pomoč; obisk zavoda v Lanzu – Kardinal Corsi piše don Bosku, da je pripravljen napisati mu priporočilno pismo; svetuje mu, naj prosj vse piemontske škofe in škofa v Fermu, ki ima velik vpliv v Rimu – Pomembna listina o ustanovitvi Družbe sv. Jožefa – Vpliv don Boskovega vzgojnega sistema

RAVNATELJI SO SE VRNILI V svoje zavode. Dne 4. februarja je don Bonetti, vedno poln gorečih zamisli za korist svojih gojencev, iz Mirabella pisal vitezu:

Mirabello, 7. 2. 1863

Gospod vitez!

Prosim vas, da mi pošljeta kako lepo darilo zame in za moje fante. Če boste šli na obisk k našemu ljubeznivemu svetemu očetu, mu povejte, kako zelo ga imamo radi. Prosite ga kaj lepega za nas, na primer kak odpustek, ki bi nas prijetno prisilil, da bi njemu na čast, ki ga imamo tako zelo radi, pripravili kako slovesnost. Letos obhajamo obletnico sv. Stanislava. Ta praznik bi zelo rad slovesno obhajal s temi našimi fanti z namenom, da bi se navdušili za njegove kreposti. Zato bi mi naredili veličastno uslugo, če bi mi poskrbeli za relikvijo tega tako ljubega svetniška. Vsi smo

zdravi. Bojimo pa se, da bi kateri izmed nas v smislu don Boskovih sanj moral umreti. V četrtek bo don Bosko z nami.

DUH. BONETTI

Vsi so poznali don Boskove sanje za leto 1868. Toda ker je klerik Mazzarello umrl v Lanzu, so se bali, da bi se kaj takega lahko zgodilo komu tudi v Mirabellu, se pravi, da sanje ne veljajo samo za oratorij. Medtem so v Mirabellu nepotrpežljivo pričakovali prihod don Boska, da bi jim razložil vezilo.

Toda on je po konferenci s salezijanci odpotoval v Milan in don Francesia je sporočil vitezu nekaj nadržbnosti s tega potovanja.

Turin, 14. februarja 1868

Predragi gospod vitez!

Pretekli teden od ponedeljka do srede se je don Bosko mudil v Milanu. Stanoval je v nadškofijskem dvorcu. To je bilo pravo zmagoslavje. Palača je bila nenehno polna obiskovalcev. V Milanu so se javno čudili, kako je vendar mogoče, da navaden duhovnik vzbudi toliko navdušenje. Potem se je zgodilo nekaj posebnega. V četrtek zjutraj, potem ko se je komaj oddahnil od dolgega potovanja, je don Bosko prejel sporočilo od gospoda Guenzatija, ki ga je prosil, da bi daroval sveto mašo za neko njegovo zelo bolno in ostarelo sorodnico. Ko je drugo jutro daroval sveto mašo, se je bolnica v istem času dvignila iz postelje; lahko si mislite, na kakšno začudenje in veselje sorodnikov. Od neke druge osebe, ki je bila prav tako ozdravljena, je prejel 500 lir kot prvi dar.

Če bi vam hotel pripovedovati vse čudovite stvari, ki se dogajajo pred našimi očmi, bi nikdar ne mogel končati. Rimski časopis La Vergine, Piazza Poli, št. 11, je objavil eno mojih pisem, v katerem opisujem zares čudežno ozdravljenje Bonettija, fanta iz Lanza.

V cerkvi hitimo z delom, vendar se zdi, da ne bo vse končano; mogoče proti koncu maja, mogoče, kdo ve ...

Prihodnji četrtek (20. februarja) bomo na željo mnogih, ki niso mogli v dvorano zaradi pomanjkanja prostora, pripravili popoldansko gledališko predstavo.

DUH. FRANCESIA

Ko se je don Bosko vrnil iz Milana, je pisal v Rim in hvalil Marijino dobroto.

Turin, 11. 2. 1868

Predragi vitez!

Princesa Borghese je odgovorila odklonilno glede cerkve. Kneginja Sora do sedaj ni nič pisala za don Molinarija. Če ne bo odločitve, se bo verjetno nagnil kam drugam. Grof Scotti je dal mons. Manacordi nekaj za cerkev. Pisal sem anonimni listek mons. Berardiju. Stvari naše družbe tečejo dobro. Škof v Casaleju je dokončno potrdil našo družbo kot družbo škofijskega prava.

Dan za dnem se vrstijo čudežne stvari Marije Pomočnice za cerkev. Napolnili bi debele knjige. O vsem bova govorila. Kdaj boste prišli? Svetinjice, kot ste mi jih poslali, bi tukaj stale dva centa. K temu dodajte še poštnino in carino.

Lepe pozdrave od vseh v hiši. Pozdravite markizo Villarios in ji recite, naj bo pridna in naj moli za nas. Mi pa bomo molili zanjo. Bog naj blagoslovi vas in vaše napore. Amen.

Pisal sem knezu Salviatiju za Vigna Pio. Menim, da bomo sprejeli. Nam bo prišlo prav. Pojdite in ga obiščite. Pozorno poslušajte in mi pišite. Deo gratias!

Najvdanejši prijatelj DUH. JANEZ BOSKO

Dne 13. februarja je don Bosko prišel v Mirabello. Lahko si predstavljate, kako veličasten sprejem je bil. Častiti je zagotovil, da omenjene sanje ne veljajo za malo semenišče. Razlaga vezila in spovedovanje sta ga zaposlovala od jutra do večera. Fantje so bili navdušeni zaradi ujemanja dejstev z besedami in stanjem njihovih duš. On jim je priklical v spomin slavo zavoda, njihove pokojne svete tovariše in jih povabil, da bi posnemali kreposti Ernesta Saccardija, Frančiška Rapettija in Jožefa Allieva, sina znanega profesorja pedagogike, ki je star 11 let umrl 5. julija 1867 v Milanu in o katerem je don Bonetti napisal govor in ga prebral ob žalni slovesnosti.

Tiste dni se je pripetil ljubezniv dogodek, o katerem nam poroča don Janez Garino:

»Bilo je leta 1868 in jaz sem kot profesor 4. razreda bil v zavodu Mirabello pri Casaleju. Dne 3. februarja, na dan sv. Blaža, sem se med drugimi napotil k blagoslovu grla. Ko sem stopil iz cerkve, sem začutil precej močne bolečine v grlu, tako da sem komaj požiral sline. Naslednjega dne je prišel v Mirabello don Bosko. Skupaj z nekim tovarišem (menim, da je bil don Albera) sem se mu predstavil in ta mu je dejal: »Gospod don Bosko, ali veste, da je sv. Blaž naredil malo čudno uslugo Garinu (bil je še klerik)? Po blagoslovu ga je začelo boleti grlo.« Don Bosko mi je smehljaje se dejal, da me bo grlo bolelo do Marijinega oznanjenja (25. marca). In tako se je tudi zgodilo. Z veliko težavo sem poučeval, ker me je močno bolelo. Dne 25. marca, ko smo bili po kosilu na dvorišču in smo se menili z nekaterimi tovariši, pa sem v trenutku začutil, da me grlo več ne boli.

Tedaj sem se spomnil Boskovih besed. Povedal sem vse svojim učencem, ki so polni občudovanja do don Boska sedaj še bolj cenili njegovo veličino.«

Iz Mirabella se je častiti odpravil v Casale, kot je pisal grofici Callori. Šel se je zahvalit škofu, ker je potrdil Družbo sv. Frančiška Saleškega kot družbo škofijskega prava.

Na tem potovanju se mu je pripetil eden izmed dogodkov, o katerem smo poročali že na drugem mestu. Naj povemo, da na področju Alessandrie, Casa-

leja, Vercellija in Novare prirejajo velike sejme, ki se jih udeležujejo prekupčevalci z živino, poljščinami, vinom in drugim. To so navadno zelo pridobitniški ljudje, ki veliko govorijo. Don Bosko se je znašel na vlaku v družbi enega izmed teh tipov, ki je v brezbožnih časopisih in neumnih knjigah bral celo vrsto neumnosti in menil, da lahko napada vero s kakršnimi koli nesmisli. Zanikajo čudeže Jezusa Kristusa in jih razlagajo na svoj način; na primer pravijo, da je mogoče z malo varčevanja nasititi pet tisoč ljudi s peterimi hlebi kruha in nekaj ribami. Ta popotnik je sodil prav v vrsto teh učenjakov. Po nekaj nepomembnih besedah je namignil na duhovnika in začel, kot je bilo to takrat navada, govoriti o veri in se po nekaj ovinkih ustavil pri evangelijskih čudežih. Te je mogoče razložiti popolnoma naravno in kot dokaz za to je vzel čudež, ko je sv. Peter na Jezusov ukaz hodil po vodi. »Kaj je tukaj treba čudeža? Vsi vedo, da so vode v Mrtvem morju tako goste, da tam ne morejo pluti ladje, zato je čisto lahko, da človek hodi po njih brez vsakega čudeža, ker je sol naredila skorjo, zaradi katere se ni mogel pogrezniti.«

Don Bosko, ki je do tedaj molčal, ga je sočutno pogledal in mu rekel:

»Gospod, vi se krepko varate. Vedite, da Jezus Kristus ni nikdar bil s svojimi učenci ob Mrtvem morju. Vi zamenjujete Mrtvo morje z Galilejskim morjem, ki mu pravijo tudi Tiberijsko morje ali Genezareško jezero, ki pa je 70 milj daleč od Mrtvega morja.«

Pri teh besedah so se vsi popotniki na glas zasmejali in ubogi človek je ves zmeden nekaj mečkal:

»Jaz pravim to, kar sem bral. Toda če je tako, potem priznam, da sem se zmotil.«

Don Bosko pa je nadaljeval:

»Dovolite mi majhno pripombo. Če bi namesto branja knjig, ki skušajo iztrgati vero iz src ljudi, hodili poslušat svojega župnika, ko razlaga evangelij, ne bi kvasili takih neumnosti.«

Ob drugi priložnosti se je naš dobri oče znašel nasproti potnika, ki je s povzdignjenim glasom zagovarjal nekega duhovnika, ki ga je njegov škof menda po krivici kaznoval. Rekel je: »Časi za inkvizicijo so za nami. Sedaj je tudi duhovnik svoboden državljan. In kdo je dal škofu pravico, da mu je prepovedal maševati?«

Don Bosko mu je segel v besedo in mu dejal:

»Vedite, da je škofu dal pravico Jezus Kristus sam, in če ga je škof suspendiral, je imel za to svoje razloge. In kdo je postavil vas za sodnika naslednikov apostolov?«

»Toda rekli so mi, da ta škof ni tak, kot so drugi. Zlorablja svojo oblast, je sovražnik svobode.«

»Bodite tako dobri in povejte, ali je škof tudi drugim prepovedal maševati?«

»Mislimi, da ne. Samo njemu.«

»In bi mi mogli povedati razlog, da drugim ni prepovedal?«

Človek ni vedel več, kaj bi odgovoril. Začel je nekaj jecljati in don Bosko mu je rekel:

»Ker vsi drugi duhovniki opravljajo svojo dolžnost.« Nato je tiho, tako da ga bližnji niso mogli slišati, dodal: »Kar se tiče vašega varovanca, vedite, da ga je škof suspendiral, ker spada v tisto vrsto duhovnikov, ki sicer hodijo v cerkev, pa ne spovedujejo in ne pridigajo. Če ga hočete dobiti, morate iti v kavarno, kjer ga boste našli v veseli družini. Oblači se nevredno za Božjega služabnika. Njegov škof ga je že večkrat opozoril in prosil, da bi spremenil svoj način življenja, pa ni ubogal; nasprotno, še slabše se je obnašal. In vi, dragi moj gospod, zagovarjate takega človeka? In vi bi bili zadovoljni, da bi ta revež stopil pred oltar in daroval sveto mašo? Če bi bilo tako, ne bi več dodal besedice, kajti bil bi prepričan, da ne govorim s krščanskim človekom.«

Mož je za trenutek utihnil in potem nadaljeval:

»Po pravici povedano, tega človeka sam ne poznam. Ponavljam samo to, kar sem slišal od nekaterih mojih prijateljev.«

»Zatorej govorite bolj previdno,« mu je dejal don Bosko, »zlasti ko govorite o predstojnikih Cerkve, ki jih moramo globoko spoštovati. Vedite, da oni dobro poznajo svoje dolžnosti in ravnajo po svoji vesti.«

Ko se je vrnil iz Casaleja v Turin, je s sveto vztrajnostjo, za katero samo Bog ve, koliko premagovanja ga je stala, pisal nekemu uslužbencu obrambnega ministrstva za podporo za svoje gojence, ki mu jih je priporočilo to ministrstvo. Spoštljivost nekaterih njegovih izrazov je vedno vredna občudovanja.

Veleugledni gospod!

Naša vedno večja stiska me sili, da se obračam na vašo že dokazano dobroto, ki sem jo že tolikokrat izkusil. Število dečkov, ki jih je priporočilo vaše ministrstvo, je precej naraslo, toda vse nas močno skrbi in tare rast življenjskih stroškov. Lansko leto smo ob tem času plačevali za kg kruha 30 centov, sedaj je cena skoraj enkrat višja. Isto velja za drugo hrano.

Zato se toplo priporočam vaši znani dobroti, da bi se tudi letos zavzeli za te uboge fante in jih podprli s čim višjo podporo.

Ti dečki ne bodo pozabili na najglobljo hvaležnost in bodo vsak dan prosili blagoslov za vas. Poln globokega spoštovanja se izrekam za vašega najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 15. februarja 1868

Ko je oddal to prošnjo, je v tednu po drugi postni nedelji odšel na obisk v zavod v Lanzu, kjer se je cele tri dni posvetil duhovnemu napredku tamkajšnjih fantov. Ko se je vrnil v Turin je od kardinala Corsija, nadškofa v Pisi, prejel naslednji dopis:

Velečastiti gospod!

Že več let sem seznanjen z obilico dobrega, ki ga opravlja s svojimi oratoriji Družba sv. Frančiška Saleškega. Ko vidim ta napredek, se ne neham zahvaljevati Bogu za blagoslov, ki ga deli gorečnost njenega vodje in njegovih sodelavcev, zato zame ni nič ljubšega kot podpreti vaše prizadevanje in sem zato pripravljen izdati priporočilno pismo, za katero me prosite v vašem cenjenem pismu.

Menil bi, da bi bilo zelo potrebno in primerno, če bi pred mojim taka priporočila izdali velečastiti prelati Piemonta, kakor tudi gospod kardinal Deangelis, nadškof v Fermu, ki bi še posebno veliko pomenilo, ker je njegova eminenca dolgo v Turinu bival in zato na mestu samem lahko izreče svojo cenjeno sodbo. Treba je tudi upoštevati dejstvo, da se je njegova eminenca te dni odpravil v Rim in bi razen s pismenimi priporočili lahko podprl vašo stvar tudi s svojim osebnim vplivom.

Ko boste vsa navedena priporočila izpolnili, me obvestite in jaz bom z veseljem ustregel vašim željam.

Zares se veselim, da vi in vaši sodelavci v svoji ljubezni niste pozabili moje malenkosti in da še vedno molite zame. Kolikor hujše so stiske, ki me tiščijo v tem času, toliko globlja je hvaležnost, ki jo izpovedujem in jo z veseljem in spoštovanjem ponavljam. Iz vsega srca vdani

C. CORSI, nadškof v Pisi.

20. februarja 1868

Gospodu don Janezu Bosku v Turinu.

Gojenci-dijaki so v oratoriju začeli obhajati mesec v čast sv. Jožefu, velikega svetniku, v katerega je imel don Bosko veliko zaupanje. Z izpolnjevanjem pravil, ki jih je odobril don Bosko, in s posebnimi pobožnimi vajami so sodelovali tudi rokodelci, ki so bili zbrani v Družbi tega svetega očaka.

Ta pravila smo že objavili v šestem zvezku teh Spominov na strani 194 (italijanski). Tu pa hočemo kot zgodovinsko listino podati prvotni načrt, ki smo ga našli v arhivu leta 1912, potem ko smo že mislili, da se je izgubil. Klerik Janez Bonetti ga je na začetku 1859 predložil skupini rokodelcev, ki so ga odobrili, nakar ga je dal potrditi še don Bosku.

PRAVILA DRUŽBE SVETEGA JOŽEFA

Mi: Janez Bonetti, Ferdinand Imoda, Karel Garzena, Janez Giani, Severin Salvi, Anton Fassino, Alojz Lachi, Peter Enria, Alojz Tos, Aleksander Doglio, Bartolomej Chiansello,

Avguštin Bianco, Jožef Perona, Alojz Tosi, Štefan Cibrario, smo se v želji, da bi postali čim boljši in bi z besedami in zgledom tovarišem kazali pot kreposti, rade volje združili v tej Zvezi, da utešimo željo našega srca. Popolnoma izročeni rokam naše matere presvete Device Marije in njenega prečistega ženina svetega Jožefa, ki je naš poseben zavetnik, obljublamo, da bomo živeli zgledno življenje. Ker smo že vsi člani Družbe sv. Alojzija, bomo imeli za posebno nalogo točno izpolnjevanje pravil te družbe, ki so naslednja:

1. *Izogibati se vsega, kar bi lahko povzročilo pohujšanje, in dajati dober zgled povsod, posebno še v cerkvi.*
2. *Prejeti vsaka dva tedna ali tudi bolj pogosto, zlasti še ob večjih praznikih, zakrament spovedi in obhajila.*
3. *Bežati kakor pred kugo pred slabimi tovariši in se izogibati grdim pogovorom.*
4. *Biti dober do tovarišev in jim zlahka odpuščati žalitve.*
5. *Zavzeto prizadevanje, da bi stvari v oratoriju dobro napredovale. Zato bomo druge spodbujali h kreposti z besedami in tako, da jih bomo povabili, da se vpišejo v Družbo sv. Jožefa.*
6. *Če zboli kak član družbe, bo vsak zanj molil in mu skušal po svojih močeh pomagati v časnih potrebah.*
7. *Pokazati veliko zavzetost za delo in izpolnjevanje dolžnosti in se v vsem pokoravati svojim predstojnikom.*

Poleg navedenih pravil se bomo držali tudi naslednjih:

1. *Nobenega ne bomo sprejeli v Družbo sv. Jožefa, če se ne bo prej vpisal v Družbo sv. Alojzija.*
2. *Če bomo ugotovili, da se kak fant zgledno obnaša, ga bomo predložili konferenci. Če nihče ne bo oporekal, ga bomo povabili, da pristopi. Če bo voljan, mu bomo dali v branje pravila ali ga bo ustrezno poučil predsednik ali kak sobrat. Petnajst dni pozneje ga bomo predstavili konferenci.*
3. *V nedeljo, ki bo sledila sprejemu, bodo vsi člani prejeli zanj sveto obhajilo in prosili Gospoda, da bi mu podelil milost, da bi mogel biti zgleden sobrat.*
4. *Vsak teden se bomo zbrali za četrt ure. Na začetku bomo s ‚Pridi, Stvarnik Sveti Duh‘ in z vzklikom ‚Sveti Jožef, prosi za nas‘ priklicali Božje razsvetljenje. Po kratkem duhovnem branju se bomo pogovorili o stvareh, ki jih bomo šteli za večjo Božjo slavo in za zveličanje duš. Sestanek bomo sklenili z ‚Zahvalimo te‘ in z vzdihljajem ‚Jezus, Jožef in Marija, izročam vam svoje srce in svojo dušo‘.*
5. *Ob določeni uri bomo prišli točno na sestanek na določen kraj in bomo žrtvovali tisti trenutek odmora iz ljubezni do Marije, ki bo gotovo rade volje sprejela ta dokaz naše ljubezni do nje. Če se kdo iz kakega vzroka ne bi mogel udeležiti sestanka, bo to povedal predsedniku ali kakemu sobratu, ki mu bo na kratko poročal, o čem je bil govor na sestanku.*
6. *Nikdar ne bomo opustili kake pobožne vaje zaradi govoric ali smešenja slabih*

tovarišev, temveč prepričani, da delamo veselje Bogu in našim predstojnikom, bomo vztrajali v dobrem.

7. *V času cerkvenih obredov se bomo ob glasu zvonca takoj odpravili v cerkev in bomo na lep način povabili tudi tiste, ki bodo z nami.*
8. *V cerkvi se bomo razporedili med tiste, ki klepetajo ali so raztreseni, da se bodo ob našem skromnem lepem obnašanju navdušili in bodo skušali zbrano moliti. Na vsak način bomo prepričali, da bi zapuščali cerkev, razen zaradi česa zelo pomembnega.*
9. *Vsako prvo nedeljo v mesecu bomo prejeli svete zakramente z namenom, da bi dosegli spreobrnjenje tistih naših tovarišev, ki bi po nesreči bili v smrtnem grehu.*
10. *Ne bomo si dali vzeti priložnosti, da bi z dobrim nasvetom ali z našim neodob-ravanjem prepričali greh.*
11. *Ko bomo ugotovili, da se je kak sobrat resno pregrešil zoper pravila, ga bomo ljubeznivo zasebno opozorili. To bomo storili drug drugemu.*
12. *Vdano in ponižno bomo sprejemali opozorila naših sobratov in ne bomo nikdar pokazali nasprotovanja tistemu, ki nas bo opozoril.*
13. *Nikdar ne bomo prezirali katerega naših sobratov ali mu dajali grde vzdevke. Z eno besedo: odstranili bomo izmed nas vsak prepir, v katerem bi mogli žaliti drug drugega, in se bomo imeli za brate, ki se razumejo med seboj.*
14. *Ker hočemo biti z našim lepim obnašanjem zgled vsem našim tovarišem, bomo z vso vnemo izpolnjevali pravila hiše, nikdar ne bomo dali najmanjšega zname-nja nestrinjanja s predstojniki in skušali bomo točno izpolnjevati vse, kar nam ukazujejo ali prepovedujejo v našo korist.*

Prosili bomo našega ravnatelja, da bo dodal ali odvezel vse, kar se mu bo zdelo prav. Vse v večjo Božjo slavo.

Koliko pedagoške modrosti je zajeto v tem preprostem pravilniku. Kakor če bi ga narekoval sam don Bosko.

8.

POGLAVJE

Turinski nadškof je odločen, da ne bo pripuščal v redove klerikov iz oratorija, če ne bodo vsaj eno leto bivali v semenišču – Mons. Gastaldi in mons. Galletti ga prepričujeta, da bi popustil – Za izstop iz oratorija skušajo pripraviti tiste, ki naj bi bili posvečeni za duhovnike – Sveti redovi in nadškofovi očitki – Ni res, da don Boskovi kleriki ne študirajo – V Rimu so končali utrdbe; zaupajo v don Boskove molitve – Smrt klerika Petiva – Godba v oratoriju – Don Francesia piše vitezu, da Petiva ni drugi iz sanj, temveč je don Bosko rekel, da je to fant, ki ne bo več opravil vaje za srečno smrt – Don Bosko pripravi očiščeno izdajo latinskih pisateljev – Don Bosko piše vitezu o nekaterih plačanih dolgovih; govori o sprejetih in odposlanih pismih; poroča mu o njegovi plemeniti družini; veliko neplačanih računov

ZELO NEPRIJETNI SPORI SO POKAZALI POTREBO, da don Bosko čim prej doseže končno odobritev svoje družbe. Želel je, da bi tega leta prejeli posvečenje trije njegovi kleriki iz turinske škofije: Frančišek Dalmazzo, Jakob Costamagna in Pavel Albera. Zato je meseca januarja drugič poslal don Cagliera k nadškofu, da bi mu razložil svoje namene in videl, kaj njegova ekscelenca misli o tem. Nadškof je ljubeznivo sprejel odposlanca, vendar je pokazal trdno odločenost, da morajo kleriki oratorija pred prejemom redov prebiti vsaj eno leto v semenišču.

To je pomenilo, da nikakor ni hotel priznati salezijanske družbe, ki jo je že odobril Sveti sedež, in je zahteval od njegovih članov, česar ni zahteval niti od svojih škofijskih klerikov iz plemenitih družin, ki so imeli dovoljenje, da so lahko opravljali študij na svojem domu.

Don Cagliero je ponovil razloge, ki jih je navedel že v pogovoru meseca decembra, in nadškof mu je odgovoril:

»Vse to ne razveljavlja mojega odloka.«

»Vaša ekselenca hoče torej uničiti oratorij?«

»Jaz hočem samo svoje klerike.«

»Z vsem spoštovanjem ponavljam, toda to pomeni uničiti oratorij, ker ni šole brez učiteljev niti vzgojnih zavodov brez asistentov, za nas je to vprašanje življenja ali smrti. To je vprašanje eksistence, vprašanje prava, kajti vsak ima pravico do lastne eksistence. In usluge, ki jih je oratorij storil za škofijo, so več kot otipljive: preštajte duhovnike, ki so se šolali in vzgajali v oratoriju.«

»Zahvaljujem se vam za usluge, ki ste jih storili škofiji, toda sedaj hočem, da me ubogate in izpolnite, kar sem ukazal.«

»Stvar je torej končana. Vrnil se bom v oratorij in rekel don Bosku: Vzemimo vsak svoj brevir in nesimo monsinjorju ključke oratorija in mu dajmo, da bo on vodil naprej to delo. Je pa 800 fantov, za katere bo morala odslej skrbeti vaša ekselenca.«

»Toda jaz, jaz ...« je ves vznemirjen jecljal nadškof. »Vi me postavljate pred odločitev ... toda ... kljub vsemu sem odločil ... in ne morem nazaj ...«

Don Cagliero je videl, da so monsinjorja nahujskali drugi, in se zato upira. Zato je odločno nadaljeval:

»Oh, monsinjor, pomislite na posledice ... govornice, ki bodo prišle ... Na fante, ki jih bomo morali poslati domov ... Na tiste, ki bodo ostali sredi ceste ... na obsojanje dobrih.«

Nadškof je bil vedno bolj osupel.

»Toda končno ... toda končno ... Sedite, prosim vas.«

Ko se je opravičil zaradi ponovnega povabila, da bi sedel, in potem ko je prosil za besedo, je don Cagliero jasno govoril:

»Jaz in drugi smo postali duhovniki po don Boskovem nasvetu. Toda preden sem postal duhovnik, ne bi nikdar mislil, da bodo prvi nasprotniki prav tisti, od katerih sem pričakoval podporo. Bilo bi boljše, če bi se odločil za kopanje z lopato. Delal bi in bi si že kako pomagal, vendar brez takih bridkosti. Res ni imelo smisla, da se je don Bosko lotil dela v korist škofije, da bi ga potem videl tako hitro videl uničenega.«

Ko je to povedal, je prosil dovoljenje, da bi se umaknil. Obisk je trajal kako uro. Več kot štirideset oseb je stalo v čakalnici in želelo govoriti z nadškofom. Ko so videli prihajati don Cagliera, so se dvignili glasovi:

»Dolgo sta se pogovarjala.«

Don Cagliero se obrnil nazaj. Ni se zmozel zadržati in je vzdihnil:

»Vi boste govorili vsak zase, jaz pa sem govoril za štirideset.«

Obisk don Cagliera ni uspel. Toda za don Boska sta se potegnili škofa iz Saluzza in Albe. Mons. Gastaldi je pisal nadškofu več pisem in mu toplo pripo-

ročal, naj pusti pri miru don Boska. Osebno je prišel v oratorij, da bi preveril položaj, potem je šel v nadškofijo in prosil monsinjorja, naj ne dela težav za svete redove klerikom iz oratorija. Tudi mons. Galletti je skušal posredovati in je prikazal, da je Družba sv. Frančiška Saleškega že kanonično ustanovljena in da so veljavne zaobljube, ki so jih nekateri kleriki dali don Bosku.

Nadškof je ob teh razlogih popustil in dovolil v drugem delu posta ordinacije Albera, Costamagne in Dalmazza.

Toda s tem še ni bilo konec preizkušenj. Ko so se v semenišču zbrali za duhovne vaje, je duhovni vodja Soldati, kakor že ob drugih priložnostih, poskusil vse mogoče razloge, da bi klerike iz oratorija pripravil za izstop iz salezijanske družbe. Toda vsi poskusi so imeli prav nasproten učinek. Don Frančišek Dalmazza, ki je še bil malo negotov, ali naj ostane v družbi ali ne, je ves nejevoljen zaradi takega početja vzkliknil:

»Prav zato, ker ne želite, bom postal salezijanec!«

Dne 25. marca so omenjeni trije kleriki prejeli od nadškofa tonzuro in štiri nižje redove. Dne 28. marca jim je isti prelat podelil subdiakonot, čeprav ob koncu obreda ni manjkalo med navzočimi semeniščniki pikrih besed na račun naših, proti salezijanski družbi in proti don Bosku, kakor da bi se hoteli pobalinsko izmakniti nadškofovi oblasti.

Dejstvo je in zelo hudo nam je pri srcu, ko to pišemo, da je bil mons. Riccardi tisti čas tako zelo nasproten salezijanski družbi, da nikakor ni hotel, da bi dobila odobritev od Svetega sedeža. Kljub obilnemu govorjenju in številnim dokumentom, ki so jih imeli na voljo v škofijski pisarni, je trdil, da mu je popolnoma neznano, da sploh obstaja kaka Družba sv. Frančiška Saleškega. Kljub vsemu je 6. junija, na kvatarno soboto, ob prazniku Svete Trojice njegova ekscelesenca posvetil za diakone naše tri subdiakone in dal dovoljenje, da je Frančiška Dalmazza 19. julija posvetil za duhovnika mons. Balma, 2. avgusta pa v Casaleju mons. Ferrè don Pavla Albera. On sam pa je, kakor bomo še videli, 19. septembra posvetil v duhovnika Jakoba Costamagno.

V tistem času je klerike iz oratorija mučila še druga tegoba, to je mnenje, da oni zato ne študirajo teologije, ker morajo poučevati in asistirati. Ta glas so razširili don Boskovi nasprotniki in za to je zvedel tudi nadškof, ki se je zaradi tega pri častitem pritožil.

Sedaj se je klerik Štefan Bourlot, ki je bil tip odkritosrčnosti in zvestobe, predstavil v škofijski pisarni s prošnjo, da bi smel skupaj s svojimi tovariši opraviti izpit iz teologije za prvo polletje. Teolog Gaude je rekel njemu in drugim:

»Toda vi, ki ste z don Boskom, sploh ne študirate.«

»Kako to mislite?«

»Ker ste zaposleni s tisoč drugimi stvarmi in ne hodite na predavanja v semenišče.«

»Oprostite, ali ni mogoče misliti na eno in delati tudi drugo?«

»To ni mogoče.«

»Toda doslej smo vedno uspešno opravljali izpite. Naše ocene niso bile nikdar slabše od ocen semeniščnikov.«

»Da, da, to je res. Toda tukaj gre za površno v naglici opravljeno pripravo.«

»Dejstvo je, da mi prav tako dobro odgovarjamo kot semeniščniki.«

»In kaj ste študirali?«

»Iste traktate, kot so jih predavali profesorji v semenišču, razen Banaudija o Evharistiji.«

»In zakaj niste študirali tudi tega?«

»Ker dajemo prednost drugim avtorjem.«

Ko je teolog predložil prošnjo nadškofu, je ta privolil in 22. februarja je 13 klerikov iz oratorija prišlo na izpit v semenišče. Ob koncu izpita so naleteli na don Boska, ki jih je s klobukom na glavi pričakoval v vratarnici. Takoj jih je vprašal:

»Kako je bilo na izpitu?«

»Odlično. Skoraj vsi smo dobili optime (odlično), Jožef Cagliero pa celo pe-roptime (več kot odlično), je odgovoril Bourlot. »Jaz, don Dominik Vota in Peter Norza pa egregie (izvrstno).

»Pa si prepričan?«

»Brez dvoma. Videl sem list z ocenami. Smo prvi, daleč pred kleriki iz semenišča.«

»Deo gratias! Grem k nadškofu, da mu nesem odgovor na njegovo pismo.« Sam monsinjor, ki je osebno predsedoval izpitom in ni poznal don Boskovih klerikov, jih je pohvalil. Menil je, da je tisti, ki je bil posebno pohvaljen, Bourlot, iz semenišča, bratranec Bourlota iz oratorija, a se je moral vdati dejstvu.

Medtem ko so se delno izgladile vse težave, je p. Oreglia pisal iz Rima don Francesii: »Bližajo se nam težki časi. Utrdbe v Rimu so končane. Sedaj bomo videli, koliko so trdne. Upajmo, da bodo z don Boskovimi molitvami prestale preizkušnjo. Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat, qui custodit eam (če Gospod ne bo varoval mesta, zaman čuje, kdor ga varuje). Do sedaj je vse mirno. Tudi pust. Veliko tujcev, malo veselja.«

Če je bilo v Rimu malo veselja, pa ga je bilo toliko več v oratoriju. Gledališče, igre, običajno razbijanje loncev, loterija in godba so zaposlovali fante zadnje tri

dni pusta. To veselje je bilo posledica mirne vesti, ki jo je prinesla vaja za srečno smrt, ko so prosili za duše v vicah, zlasti še za klerika Petivo, ki je v tistih dneh umrl v bolnišnici San Luigi v Turinu.

Sekund Petiva, ki se je vzdajal v oratoriju, je bil zelo glasbeno nadarjen. Bil je vodja glasbene šole vse od leta 1858. Tej šoli bi moglo pripadati ime glasbena akademija, ker je po don Boskovi zaslugi dajala in še daje odlične organiste, skladatelje in pevce za bogoslužje na vseh koncih sveta. Prvi njegovi učenci so bili don Janez Cagliero, don Jožef Lazzero, don Alojzij Chiapale, Jožef Buzzetti, Jakob Rossi, Janez Turchi, Kalist Cerruti, Jožef Dogliani, Bersano, Tomatis, Reano, Fumero, Brunetti, Dassano in stotine drugih, ki so bili potem učitelji tisočev učencev.

Toda klerik Petiva se je zaradi svojih načrtov po mnogih letih poslovil od don Boska in odšel za nekaj mesecev v malo semenišče v Mirabellu, kjer je opravljal različne službe, dokler se po nekaj dogodivščinah ni poslovil tudi od tam. Ker je zbolel na pljučih, je šel v bolnišnico. Don Rua poroča v svoji kroniki:

»Ko se je Petivi po dolgem bolehanju zdravje še poslabšalo, si je zaželel, da bi ga obiskal don Bosko. Dobri oče ga je kljub obilici poslov dvakrat obiskal, ga spovedal in mu podelil vsa tolažila svete vere. Zanimiva je bila okoliščina, da je bil Petiva ves čas prepričan, da se mu bo zdravje izboljšalo in da bo na pomlad mogel zapustiti bolnišnico. Toda po prvem don Boskovem obisku je popolnoma spremenil mnenje in ni več govoril o ničemer drugem kot o smrti, na katero se je skušal dobro pripraviti. Don Bosko mu je na lep način pokazal, da so razlogi, na katerih gradi svoje ozdravljenje, ničevi. Čeprav mu ni nikdar naravnost govoril o smrti, je storil vse tako spretno, da se je bolnik ni prav nič bal. Še več, po drugem don Boskovem obisku se je čutil srečnega, da bo kmalu umrl, zlasti ko mu je častitljivi zagotovil, da bo šel takoj v nebesa. Don Boskove besede niso bile prazne, kajti bolnik je nekaj dni pozneje v najboljšem razpoloženju v Gospodovem miru izdihnil svojo dušo.

Ko so v oratoriju zvedeli za njegovo smrt in ker so nekateri bili prepričani, da je član salezijanske družbe, so menili, da je on eden izmed treh, ki jih je don Bosko videl v sanjah mrtve. Toda don Francesca je pisal v Rim vitezu Oregli:

»Ubogi Petiva je umrl tako vdan v Božjo voljo, da so mu vsi zavidali tako smrt. Vendar don Bosko zagotavlja, da ni on drugi, ki mora pripraviti kovčke za večnost. Rekel pa je, da je eden izmed navzočih zadnjikrat opravljal vajo za srečno smrt. Bodite veseli, ker vi zagotovo niste drugi.

Sporočam vam, da je tisk grške slovnice teologa Pechenina končan. Nov zagon je dobila Biblioteca (italijanske mladine). Izdelali smo že načrt.«

Don Bosko se je odločil, da bo poklical v življenje mesečno izdajo očiščenih italijanskih klasikov za šole.«

Še druge novice je don Bosko sporočil vitezu in mu je jasno povedal, da stiska v oratoriju ustvarja zelo primeren čas za vse, ki bi si želeli Marijine milosti.

Predragi gospod vitez!

Lepo vreme, konec mraza, prišla je pomlad in vi ste še vedno v Rimu. Ne pritožujem se, toda zakaj ste nam poslali Cantùja? Prejel sem 1300 frankov in to prav v trenutku, ko je bil don Rua v denarnih težavah z Avvezzano. Tisoč frankov je dobil on, drugo pa neki kamnosek. Deo gratias. Zanimiv prizor ob tem obisku. Če mi bodo pisali, se bom pač skušal izvleči, kakor bo mogoče. Pisal bom pismo grofici Folchi. Zapišite maše grofice Calderari, zahvalite se ji in ji recite, da mi tukaj vsak dan molimo zanjo. Prejel sem pismo od mons. Fratejaccija, ki mu bom kmalu odgovoril, sva istega mnenja. Poslal bom kako anonimno p. Oregli, ki ga lepo pozdravljam.

Mnogi pravijo, da boste ostali za vedno v Rimu, jaz pa pravim, da ne. Toda kar naprej vprašujejo po vas. Videl sem vašo mater, ki mi je tako zelo priporočala vašega brata, za katerega opravljamo posebne molitve. Veselim se lepih novic, ki mi jih boste sporočili.

Dušijo me izdatki, povsod me zasipajo z računi, vse je treba začeti znova. Storite, kar morete, vendar molite z živo vero; zdi se mi, da je napočil pravi čas za tiste, ki si želijo Marijine milosti. Mi smo vsak dan priče eni bolj pretresljivi od druge in na tak način gremo naprej.

Grofica Digny, grofica Uguccioni, markiza Nerli vprašujejo o vas in če boste na poti iz Rima obiskali tudi Firenze.

Vsa hiša je zdrava. Želim vam vse najboljše. Ne pozabite na jutranje premišljevanje. V Božjem imenu se imam za najvdanejšega prijatelja.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 3. marca 1868

Potihoma pa tudi javno so že govorili, da se vitez Oreglia ne bo več vrnil v Turin. Don Bosko, poln ljubezni in dobrote do vseh, ni skoparil s sveto zavzetostjo za tega svojega duhovnega sina, da bi vztrajal v poklicu, ki se ga je oklenil. Bralec bo to lahko ugotovil iz premnogih pisem, ki mu jih je poslal.

9.

POGLAVJE

Odgovori škofov na don Boskove prošnje – Priporočilo generalnega vikarja iz Acquijske in škofa iz Astije v njegovem pismu – Odgovora nadškofa kardinala iz Ancone in turinskega nadškofa – Zaupno pismo mons. Riccardija kardinalu Quagli o priporočilnem pismu, ki ga je izročil don Bosku – Njegove opombe o pravilniku salezijanske družbe, ki jih je poslal kardinalu – Don Bosko prosi nadškofa za dovoljenje, da bi smel poslati enega duhovnika maševat v neki zavod sester

MEDTEM KO SO ŠKOFJE drug za drugim prejeli don Boskove prošnje za priporočilna pisma za potrditev salezijanske družbe, so prihajali njihovi odgovori, skoraj vsi ugodni. Navajamo jih po časovnem zaporedju.

FRANČIŠEK CAVALLERI, DOKTOR OBOJEGA PRAVA, KANONIK, ŽUPNIK KATEDRALNE CERKVE V ACQUIJU, VITEZ SVETEGA MAVRICIJA IN LAZARJA, OB ODSOTNOSTI ŠKOFA GENERALNI KAPITULARNI VIKAR:

Potem ko sem videl in preštudiral pravilnik Družbe sv. Frančiška Saleškega, katere vrhovni predstojnik je nadvse goreči duhovnik Janez Bosko;

ko sem poizvedel na kraju samem, kjer je bila družba ustanovljena in kjer deluje v veliko duhovno in časno korist, ki jo imajo razne župnije, bolnišnice, ječe in nežna mladina, h kateri je posebej obrnjeno prizadevanje velezaslužnih in hvalevrednih članov te družbe;

ko sem razmislil o vsebini odloka Svete kongregacije za škofo in redovnike z dne 23. julija 1864, s katerim njegova svetost Pij IX. amplissimis verbis memoratam Societatem laudavit atque commendavit (z velikodušnimi besedami imenovano družbo pohvalil in priporočil);

prepričan, da je na osnovi imenovanega odloka družba skoraj že potrjena in njen predstojnik določen za vse življenje in gotov, da delam veliko uslugo naši sveti dragi

veri, tudi mi zelo priporočamo v potrditev imenovano Družbo sv. Frančiška Saleškega in prosimo, da bi Sveti sedež dokončno potrdil konstitucije, tako da bi družba končno veljavno imela zagotovljeno eksistenco v Cerkvi, mogla ohraniti enovitost duha in discipline ter tako čim več prispevala k cilju, za katerega se trudi.

CAVALLERI, generalni kapitularni vikar

P. Battaglia, tajnik

Acqui, 28. februarja 1868

Škof iz Astija:

Velečastiti in predragi gospod don Bosko!

Izrabljam ljubeznivo pripravljenost gospoda kanonika Molina, da pošljem vaši velečastiti uglednosti priporočila, za katera ste me prosili, in odpustnice za klerika Merloneja in Fagnana. Upam, da bosta ta dva dobra fanta goreče nadaljevala svoje delo v Družbi sv. Frančiška Saleškega, toda če bi se iz katerega koli vzroka želela vrniti v domačo škofijo, jima ne bo težko od velečastitega monsinjorja škofa v Casaleju dobiti potrebno dovoljenje. Iz srca vam želim, da bi v celoti dosegli v Rimu, kar si tako zelo želite za korist krščanske mladine. Dragima klerikoma Merloneju in Fagnanu pa želim, da bi mogla postati dobra Božja služabnika. Medtem ko se priporočam vašim molitvam, se iz srca izražam za najvdanejšega brata.

+ KAREL, škof v Astiju

CAROLUS SAVIO, PO BOŽJI MILOSTI IN MILOSTI APOSTOLSKEGA SEDEŽA ŠKOF V ASTIJU, KNEZ, DOMAČI PRELAT NJEGOVE SVETOSTI PAPEŽA PIJA IX. IN PAPEŠKI ASISTENT:

Visis Constitutionibus Piae Societatis Taurini erectae sub invocatione S. Francisci Salesii Nobis oblatis a R. D. Sacerdote Johanne Bosco, Societatis eiusdem Fondatore ac Rectore;

Viso item Decreto S. Congregationis Episcoporum et Regularium dato sub die 23 Jilii 1864;

Quum adolescentes non pauci huius Nostrae Dioecesis praeteritis annis et in praesens adhuc apud antedictam Societatem sub disciplina paelaudati Sacerdotis Johannis Bosco pie ac religiose in artibus addiscendis, vel etiam in clericali militia excolenda, educati sint et edoceantur;

Requisitioni Nobis desuper factae libenti animo annuentes, memoratae Societatis hoc laudis testimonium concedimus eamque omni quo decet obsequio SS. Domino Nostro Papae humiliter commendamus.

Dat. Astae, die 4 martii 1868

CAROLUS, Episcopus

SCOPELLO Pro-Cnacell. Ep.

Kardinal Antonucci, nadškof-škof v Anconi:

Predragi don Bosko!

Na željo, ki ste jo izrazili v svojem pismu z dne 10. februarja tekočega leta, sem z velikim veseljem napisal svetemu očetu papežu priloženo priporočilno pismo, ki ga naslavljam na vas s pripravljenim pečatnikom, da ga, potem ko ga boste prebrali, zapečatite in pošljete na določeni naslov.

Priporočite me Gospodu in me imejte v globokem spoštovanju in naklonjenosti za vdanega iz vsega srca.

+ A. B. KARDINAL ANTONUCCI, nadškof⁵

Ancona, 6. marca 1868

Turinski nadškof:

ALEKSANDER OKTAVIJAN RICCARDI, GROF NETRO, PO MILOSTI APOSTOLSKEGA SEDEŽA IN BOŽJI MILOSTI NADŠKOF V TURINU ITN.

Ker nam ni nič bolj pri srcu kot delo za večjo Božjo slavo in za to, da bi vse naše sile posvetili rešitvi duš našega bližnjega, nas je nadvse razveselila mila prošnja duhovnika Janeza Boska, da bi Svetemu sedežu priporočili Družbo sv. Frančiška Saleškega, ki ji je on vrhovni predstojnik, z namenom, da bi dosegel dokončno potrditev redovne družbe.

Ko smo torej razmislili o cilju te družbe, ki je zbiranje in poučevanje ubogih dečkov v Božjem zakonu, ki bi bili sicer zapuščeni in izpostavljeni nevarnosti pogubljenja; ko smo videli odloke o odobritvi te družbe našega predhodnika mons. Fransonija dragega spomina, ki se nanašajo na družbo, ko si je postavila za cilj samo katehizirati otroke ob prazničnih dneh in jih zbirati zato, da bi se naučili kake obrti, govorijo z največjo pohvalo o njej;

prepričani, da je sveti oče po svojem uradu Svete kongregacije za škofo in redovnike izrekel pohvalne besede o tej družbi; kot družbi preprostih obljub pod pravnim vodstvom škofijskih ordinarijev je dal za dosmrtnega predstojnika duhovnika Janeza Boska in preložil dokončno potrditev konstitucij na primernejši čas;

upoštevajoč, da je že veliko škofov hotelo podpreti pri Svetem sedežu prošnjo, ki jo je predložil duhovnik Bosko za potrditev družbe, ob poznanju velikega dobrega, ki ga že opravlja, in upanju še večjega, če bi družbo končnoveljavno potrdil Apostolski sedež, v želji, da bi pokazali duhovniku Bosku in njegovi družbi našo naklonjenost, tudi mi odobravamo, kar je odobril naš predhodnik blagega spomina, in vljudno prosimo Sveti sedež, da potrdi ponovno pregledane in popravljene konstitucije, ki jih je vrhovni predstojnik don Bosko predložil in so osnova te družbe, in tako postavi trajno in dokončno osnovo za obstoj v Cerkvi na način in v obliki, ki ju Sveti sedež ima za primerna, ker se nam to zdi v večjo Božjo slavo in za korist bližnjega.

Oddano v Turinu, v naši nadškofijski palači, dne 1. marca 1868

+ ALEKSANDER, nadškof

C. ANDREJ ASTEGNO, tajnik

⁵ Na papeža naslovljeno priporočilo je v latinščini; gl. MB IX str. 93-95.

Ko je nadškof izročil don Bosku to priporočilno pismo, v katerem je že nekaj pridržkov, je pisal zaupno kardinalu prefektu Kongregacije za škofe in redovnike, ki je bil tedaj eminenca kardinal Angel Quaglia, naslednje pismo:

Prevzvišena eminenca!

Duhovnik Janez Bosko, ustanovitelj in vodja Družbe sv. Frančiška Saleškega, me je goreče prosil, da bi mu izdal priporočilno pismo za odobritev imenovane družbe s strani Svetega Sedeža kot redovne družbe s priloženimi konstitucijami. Kolikor se strinjam z njegovimi nameni v korist Cerkve, sem mu izdal priporočilo, kakor je razvidno iz priloženega prepisa. Kakor bo mogla vaša eminenca ugotoviti, se moje priporočilo nanaša samo na družbo, ki je imela namen katehizirati in uvajati zapuščene dečke v kako obrt, in prosim za njeno odobritev samo po temeljitem pregledu in popravku konstitucij, ki naj ga opravi Sveti sedež. Če ne bi bil prepričan, da bo Sveta kongregacija temeljito predelala predložene konstitucije, ne bi nikdar storil tega koraka, četudi bi mi moja odločitev mogla nakopati velike neprijetnosti. Čutim se namreč krivega, da sem podpiral družbo, ki bi, če bi bila odobrena, mogla Cerkvi, škofiji in duhovščini povzročiti velikansko škodo.

Zaradi koristi družbe same in zlasti še zaradi koristi Cerkve se mi je zdelo prav, da sem napisal na posebnem poročilu opombe, ki so se mi vzbudile ob branju konstitucij, in označil ob robu člene, ki jih je treba po mojem mnenju popraviti.

Ker sem se bal, da bi se v svojih ocenah mogel motiti, sem konstitucije predložil v pregled gospodu Antonu Mariji Durandu, vizitatorju misijona, izkušenemu in izobraženemu človeku, ki ga vsi spoštujejo in upoštevajo, ki je tudi menil, da jih je treba popraviti.

Vse te pripombe prepuščam modri presoji vaše prevzvišene eminence za trenutek, ko bo sveta kongregacija razpravljala o imenovanih konstitucijah. Vsekakor želim, da bi se družba razširjala in dobila stalno obliko, vendar bi želel, da bi se omejila na cilj, zaradi katerega je bila ustanovljena, in da bi se odpravile vse škodljive posledice, ki bi mogle priti iz njene odobritve. Rad bi še izrazil prošnjo tej sveti kongregaciji, da bi pred vsakršno odločitvijo poslali pobožnega, modrega in družbi tujega človeka, ki se spozna na vzgojo mladine, da bi preveril stvari in potem o vsem poročal. Tak nadzor, za katerega nihče ne bi vedel, bi lahko odkril veliko pomanjkljivosti, ki sem jih jaz spregledal. Tako obveščena in poučena o vzrokih bi lahko Sveta kongregacija izboljšala konstitucije in jih prilagodila potrebam časa, v katerem živimo.

V upanju, da bo vaša eminenca kakor tudi sveta kongregacija upoštevala pripombe, ki sem jih imel čast izreči v korist Cerkve in same družbe, izrabljam priložnost, da se poln spoštovanja vaše eminence izrečem najponižnejšega in najvdanejšega služabnika.

+ ALEKSANDER, nadškof turinski

Turin, 14. marca 1868

Pripombe h konstitucijam, ki jih je predložil duhovnik don Janez Bosko za Družbo svetega Frančiška Saleškega

I. Potrdilo turinskega nadškofa ali tistega, ki je namesto njega upravljal škofijo (Konst. stran 3 in 4) se nanaša samo na prva dva cilja, ki si ju je postavila družba, to sta: verski pouk otrok v oratoriju ob prazničnih dneh in zbiranje zapuščenih otrok z namenom, da bi jih izučili kake obrti. Tako bi moral vedno nadaljevati. Ko se sedaj to združenje želi preoblikovati v redovno družbo in razširiti obseg delovanja, je treba preučiti konstitucije in ugotoviti, ali ustrezajo temu cilju, ne da bi se pri tem ozirali na prejšnje odobritve. Zdi se mi potrebno, da družba izključi, in videti je, kot da bi hotela to v prvi vrsti, vzgojo mlade duhovščine, ker bi tako privzela vlogo škofov, in se osredini 1. na nedeljske oratorije; 2. na zbiranje zapuščene mladine z namenom, da bi jo npr. usmerila v učenje kake obrti; 3. na omogočanje šolanja tistim, ki kažejo posebne sposobnosti; 4. na pripravljanje katehetskih delavcev za evangelizacijo preprostega ljudstva, ki bi prišli v pomoč škofom in župnikom; 5. na širjenje dobrega tiska za čim nižjo ceno.

II. Družbo sestavljajo v smislu členov 1 in 3 duhovniki, kleriki in laiki. Za te laike ni povedano, da so oblati, se pravi konverzi, pač pa vrsta članov, ki so popolnoma enaki drugim, z istimi pravicami, tako da bi mogli postati tudi predstojniki in bi vodili družbo, ker to ni izključeno v konstitucijah. Nič ni povedano, ali bodo nadaljevali v laškem stanu tudi potem, ko bodo naredili zaobljube, ali bodo izvoljeni za kako službo, z eno besedo: laik lahko postane vrhovni predstojnik in izvoli druge laike za vodstvo družbe.

III. Člani družbe se morajo v smislu konstitucij s študijem izpopolniti, preden bodo začeli poučevati druge. Vendar ni niti mimogrede povedano, kak študij morajo opraviti laiki in katerega kleriki. Vse je torej prepuščeno oceni predstojnika, ki bi v stiski mogel predstaviti za svete redove ljudi, ki niso opravili študija, potrebnega za duhovniški poklic, in so brez zadostnega cerkvenega poklica in vzgoje. Prav tako bo samo predstojniku prepuščeno, da bo določal način študija, bodisi v škofijskih semeniščih ali s posebnimi učitelji, bodisi posamično ali skupno z drugimi. V konstitucijah ni povedano, ali naj bodo študentje v času študija oproščeni drugih opravil, kot so pouk ali pomoč pri vzgoji, ki jih opravljajo člani, ki ne študirajo. Sedaj je tako, da kleriki študentje opravljajo službo učiteljev in asistentov dečkov v zavodu in se zato ne morejo posvečati študiju, temveč študirajo sami zase in brez pomoči profesorjev. Nekaj jih obiskuje semenišče, ker jih je za to obvezal turinski ordinarij. Toda predpostavljati smemo, da brez te prisile ne bi obiskovali predavanj, kakor to že nekateri delajo, in je v duhu te ustanove. Ta način študija je samo v veliko škodo Cerkvi in kleru. Ker so ti kleriki obvezani samo za tri leta, lahko potem svobodno zapustijo družbo in se bomo znašli z duhovniki, ki ne bodo ne primerno izobraženi ne ustrezno vzgojeni.

IV. V 4. členu pod točko 4 je rečeno, da kleriki in duhovniki ohranjajo imetje ali preprouste beneficije in jih obdržijo tudi potem, ko so naredili zaobljube. Medtem ko se na ta način družba oskrbi z materialnimi sredstvi, se dela velika škoda škofiji, ker so ta sredstva namenjena duhovnikom za povračilo njihovega dela v škofiji, ne pa članom družbe, ki so zunaj službe škofiji. Tako z uporabo beneficijev jemljejo škofiji sredstva za vzdrževanje njenega osebja.

V. Ne zdi se primerno, da družba sprejema fante, ki želijo postati duhovniki, kot je to mogoče razbrati iz člena 5, točka 3, pa ti fantje niso gojenci škofije. Kleriki, ki ne pripadajo družbi, bi morali biti odvisni edinole od ordinarijev. Ustanovitev takih semenišč je samo v škodo škofovemu ugledu in oblasti, podžiga nasprotovanje med duhovniki, rahlja disciplino in škodi resnemu študiju. Zato je treba klerike, ki želijo postati duhovniki, podrediti njihovim škofom od trenutka, ko prejmejo duhovniško obleko, da jih je mogoče vzgajati v duhu vsake škofije. Družba naj bi se zato omejila na pripravo na klerikat, razen če škof meni, da se mora to opravljati v škofijskem semenišču.

VI. Ni predvideno, da bi družba zahtevala za posvetitev cerkveno imetje, ker v smislu člena 4 želi duhovnike posvečevati v smislu redov. Vsekakor je treba poskrbeti za vse potrebno za primer izstopa iz reda ali pa če bi redovnika odpustili. Predstojnikom se daje oblast, da jih odpustijo, članom se pušča pravica, da odidejo, nikakor pa ni urejeno za škofo, kako naj jih sprejmejo, mogoče tudi take, ki nikdar niso hoteli postati člani škofijskega klera in poleg tega še nimajo nikakršnih sredstev za življenje.

VII. V členu 3 je rečeno, da morajo prosilci pred sprejemom v družbo opraviti eno leto preizkušnje, vendar ni povedano ne kje ne kako. Torej gre za preizkušnjo tako gojencev klerikov kakor laikov, in to pomešano z gojenci, s katerimi živijo skupaj.

VIII. Iz št. 7 istega člena je mogoče razbrati, da lahko vstopijo v družbo tudi tisti, ki so prišli samo zato, da bi se šolali. Ker ti prihajajo izključno zaradi šolanja, gotovo nimajo potrebnega cerkvenega duha, ki se zahteva od klerikov, pa bodo vendar potem živeli skupaj.

IX. Ni mogoče razumeti, kako more obstajati družba, ki jo sestavljajo tako različni ljudje, in kako naj vsi ti delajo za isti cilj. Zavod v Turinu je že sedaj velikanska zmeda, ker so skupaj obrtniki, dijaki, laiki, kleriki in duhovniki. Ta zmeda bo še večja, kolikor bolj bodo razširili svoje področje delovanja.

Za druge opombe naj se vzamejo v pretres pripisi ob členih na prepisu konstitucij, ki so priložene.

Turin, iz nadškofijske palače, 1. marca 1868

+ ALEKSANDER, nadškof

Monsinor je svoje opombe napisal ob rob pravil, ki so bila natisnjena leta 1864 in smo jih podali v dodatku osmega zvezka MB pod št. 7 na strani 1058.

Te listine so bile poslane Sveti kongregaciji za škofo in redovnike, ne da bi don Bosko za to vedel.

Vse te pripombe so prihajale iz sumničenj o don Boskovih namenih, iz predsodkov, bojazni pred nevarnostmi, ki jih ni bilo, napačne razlage posameznih členov, zahtev, ki jih v tistem trenutku ni bilo mogoče uresničiti, predrznih sodb. Vendar nadškof ni ravnal iz hudobije – to bi radi močno poudarili – temveč zaradi nepopolnih podatkov in zaradi sodb nazadnjaških učiteljev, ki so bili sovražni don Bosku.

Res je, da salezijanska družba še ni bila dokončno oblikovana, in prav tako je res, da bi se dalo kak člen pravil izboljšati, toda veliko dobrega, ki ga je že storila, je tistemu, ki je to hotel videti, kazalo, da je polna Gospodovega duha.

In don Bosko je v teh dneh, kakor je to vedno delal, dal svojemu cerkvenemu predstojniku dokaz dolžnega spoštovanja.

Velečastiti gospod don Bosko!

Sestra Clarac iz Družbe ljubezni mi je dejala, da si želite moje privolitve, da bi eden izmed vaših duhovnikov iz oratorija prihajal maševat in poučevat v oratorij, ki ga je ona odprla. Ker nimam nikakršnega razloga, da bi to odrekel, privoljujem v omenjeno prošnjo.

Gospod naj vam podeli svoj blagoslov in me imejte za vašega najvdanejšega služabnika.

+ ALEKSANDER, nadškof

Turin, 16. marca 1868

Sestra Alojzija Clarac je v Turinu ustanovila zavod Svete Marije.

10.

POGLAVJE

Katoliško branje: Čudovite milosti matere Božje Marije, ki jo imenujemo Marija Pomočnica – Predgovor h knjigi – Pismo don Francesie vitezu: Knjižica Severino ima velik uspeh; dela v cerkvi; milosti presvete matere Božje Marije; svetinjice; priprave na veliko slovesnost; posledice don Boskovega obiska v Morneseju – Imenovanje kardinalov: mons. Evstazij Gonella – Don Bosko piše vitezu, naj se predstavi kardinalu Gonelli in drugim kardinalom in jim izrazi spoštovanje salezijanske družbe; želi izvedeti novice o svojih prijateljih v Rimu; spominja na tretjo stoletnico rojstva sv. Alojzija – Pismo mons. Ricciju s čestitkami za čast, na katero ga je povzdignil papež – Don Francesca piše vitezu: novice iz oratorija, don Bosko, ki so ga izključili od razdelitve dobrodelnosti, prejme precejšnjo vsoto iz Milana; veliko darov vernikov v tistih dneh; dela v cerkvi dobro napredujejo; don Boska pokličejo k postelji mnogih bolnikov – Nenadna smrt Spirita Rossija, ki jo je napovedal don Bosko – Vendar ni drugi iz sanj – Don Francesca poroča vitezu o tej smrti – Markiza Villarios piše o tem don Francesii – Pater Oreglia svetuje don Francesii, da bi sprejeli Vigna Pio kljub temu, da je skromna in težka ustanova; boji se oktobra kakor lansko leto; pričakuje pismo od don Boska; teolog Margotti gre v Rim

ZA MESEC MAREC SO NAROČNIKOM razposlali zvezek Katoliškega branja z naslovom Polet angela; napisal Umberto Le Bon, prevedel duhovnik Peter Bazetti. Delo razpravlja o uspehu molitve za szmagoslavje Cerkve in za druge milosti in ponazarja s citati iz verskih pisateljev, s primerami, legendami in zgodovinskimi dogodki.

Za mesec april je zvezek v tisku nosil naslov Misli in izreki o dnevni dogodkih z dodatkom življenja družine Jakoba Bonoma: dva spisa, združena v eni

knjigi. Prvi del kaže, kako se pri ljudstvu kvari dober čut, zlasti kar se tiče vere, bodisi zaradi nevednosti bodisi zaradi kvarnega vpliva slabih časopisov. Drugi del prikazuje srečo, ki je doma v krščanski družini, in način, kako je mogoče v hiši ohraniti veselje.

Za mesec maj je don Bosko pripravil svojo knjigo 184 strani, ki jo je napisal v čast presvete Device Marije: Čudovite milosti matere Božje Marije, ki jo imenujemo Marija Pomočnica, ki jih je zbral duhovnik Janez Bosko. Na naslovni strani je pripisal *Aedificavit sibi domum (Prd 9,1) MARIJA SI JE ZGRADILA HIŠO.*

V predgovoru piše:

Naslov, ki ga podeljujemo vzvišeni materi Odrešenikovi, ni nov v Cerkvi Jezusa Kristusa. V svetih knjigah stare zaveze imenujejo Marijo kraljico, ki stoji na desnici svojega Božjega Sina, oblečena v zlato obleko in obdana z lepoto: Adstittit Regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate (Ps 44). Ta pozlačeni plašč in obdan z lepoto je toliko biserov in diamantov ali naslovov, s katerimi kličemo Marijo. Ko kličemo presveto Devico Pomoč kristjanov, ne delamo drugega, kot da izrekamo poseben naslov, ki pripada Mariji kot diamant na pozlačenem plašču. V tem smislu so Marijo pozdravljali vse od začetka krščanstva.

En razlog, zakaj v sedanjem času Cerkev želi, da Marijo kličemo z naslovom Auxilium christianorum, navaja mons. Parisis z naslednjimi besedami: »Vsakokrat, ko se je človeški rod znašal v posebno težkih časih, je zato, da bi se rešil stiske, začel občudovati in slaviti kako novo popolnost te čudovite Božje stvari — presvete Device Marije, ki je tukaj na zemlji najpopolnejši odsvit Stvarnikovih popolnosti« (Nicolas, stran 121). Danes potreba, da se vsi skupaj zatekamo k Mariji, ni kaj zasebnega, temveč splošna. Ne gre več za to, da mlačne ogrejemo za ljubezen do Boga, grešnike spokorimo, nedolžne ohranimo v čistosti. Te stvari so vedno zelo koristne, in to za vsakega človeka. Toda danes je napadena sama katoliška Cerkev. Napadajo njene služabnike, njene svete ustanove, njenega poglavarja, njen nauk, njeno ureditev. Napadajo jo, ker je katoliška Cerkev, ker je središče resnice, ker je učiteljica vseh vernikov.

In prav zato, da bi si izprosili posebno pomoč iz nebes, se zatekamo k Mariji kot skupni materi, kot posebni pomočnici kraljev, katoliških narodov, tistih vladarjev, tistih vojsk, ki so trpeli in se bojevali za vero.

Potem ko je Cerkev v teku več stoletij častila Marijo z naslovom Pomoč kristjanov, je končno ustanovila poseben praznik, ob katerem se vsi katoličani združujejo in enoglasno ponavljajo besede, s katerimi je bila pozdravljena vzvišena Odrešenikova mati: Terribilis ut castrorum acies ordinata, tu cunctas haereses sola interemisti in universo mundo (strašna kot strogo urejena vojska, si sama uničila krive vere po vsem svetu). Presveta Devica naj nam pomaga, da bomo živeli po nauku in veri Cerkve, ki ji je poglavar rimski papež, namestnik Jezusa Kristusa. Naj nam nakloni milost, da bomo vztrajali v sveti Božji službi na zemlji, da jo bomo mogli nekega dne gledati v Božji slavi v nebesih.

Potem častitljivi s simboli stare zaveze, z dogodki iz nove zaveze, s slav-nimi zgodovinskimi spomeniki iz vseh stoletij, s hvaležnostjo in pobožnostjo ljudstev, ki so prejela njene milosti, najprej dokazuje umestnost naslova Po-močnica v Kristusovi Cerkvi. Nato predstavi načrt in začetek del za novo cerkev v čast Mariji Pomočnici v Turinu, opisuje položitev temeljnega kamna in nada-ljevanje ter konec del pri svetišču, čudežna sredstva, s katerimi se je svetišče zidalo, veličastno stavbo, sliko, ki je izpostavljena v češčenje vernikom, in opiše notranjščino cerkve. Na koncu podaja razlago glavnih bogoslužnih obredov za posvetitev cerkva, podaja dvojce liturgičnih himen za obhajanje slovesnosti in končno našteje nekaj milosti, ki so jih častilci prejeli na priprošnjo Marije Po-močnice.

To delce za pripravo posvetitve cerkve je vzbudilo veliko zadovoljstvo na-ročnikom, ki so vedno z velikim veseljem pričakovali njegove spise.

Medtem ko so se delavci na vso moč trudili, da bi opravili najbolj nujna dela, je don Francesia pisal vitezu Oregli in mu najprej sporočil glasove, ki se širijo zaradi njegovega dolgega bivanja v Rimu.

Turin, 5. marca 1868

Predragi gospod vitez!

Prav nič se niste zmotili, ko ste pisali, da je nekdo izrazil mnenje, da nas nameravate zapustiti. Resnici na ljubo sem jaz vedno drugače mislil. Toda kaj hočete? Tudi vi ste vzrok teh čudnih govoric. Vsi vaši prijatelji, ki prihajajo v našo hišo, takoj vprašajo po vas in po dveh, treh, štirih vedno enakih odgovorih se čudijo, zakaj ste še v Rimu. Tedaj pa sami delajo sklepe, zaradi katerih ste se pritoževali.

Knjižica Severino še vedno uspeva in množi število naročnikov. Pomislite, da je sam Aristarh profesor Vallauri izrazil mnenje, da je Severino verjetno najboljša stvar, ki je izšla izpod don Boskovega peresa, in da ga je on prebral v eni sapi. Tako zelo ga je prevzelo don Boskovo pisanje.

Sedaj pa preidiva k cerkvi. Dela tako dobro napredujejo, da ni več dvoma, da bomo cerkev predali ljudstvu v določenem času. Kako veselo smo se začudili, ko smo slišali, da ste že naročili trideset tisoč svetinjic. To bo pravi dež. Tukaj imamo veliko ozdravljenj, ki so jih razni ljudje prejeli na priprošnjo Marije Pomočnice. Za dobro razporeditev vsega dogajanja na veliki dan je potrebna in ne samo koristna vaša navzočnost. Vi nas dobro poznate in veste, kako daleč sega naša sposobnost za pri-pravo takih slovesnosti. Treba bi bilo pripraviti toliko stvari, tudi za tisk. Don Bosko piše knjigo, vendar bi jo bilo treba predstaviti v izredni in razkošni opremi, ker me-nim, da bi ob tej priložnosti morali našo revščino pustiti malo ob strani. Gre za latin-ske in italijanske napise itn. itn., tisoč stvari, ki ne bi ušle vašim očem. Sicer pa vemo, da vi, medtem ko vas tukaj nestrpnost pričakujemo, nadvse koristno izrabljate čas v

korist naše hiše, za kar vam izrekamo priznanje in se vam zahvaljujemo. Čestitamo vam za vaše prijetne dogodivščine in vam jih želimo še veliko več, tako da bodo blagoslovi Rimljanov enaki željam Turinčanov.

Zdravje naših fantov je, izvzemši nekaj nerazpoloženj, dobro. Le-te pa povzroča letni čas. Tudi stanje higiene ne povzroča skrbi in politični položaj se je kar umiril. Don Bosko mi še ničesar ni povedal glede vsega, kar meni pater Jožef, mogoče bo on sam spregovoril.

Gotovo že veste, da je bil don Bosko v Morneseju in kako slovesno so ga sprejeli. Toda sedaj je razprava pred sodiščem o tem, kar je povedal, kaj je storil. Toda ves kraj skupaj z občinskim svetom je za župana, ki se je postavil prefektu po robu. Verjetno bodo čez vse skupaj naredili križ.

Bog naj vas, dragi vitez, obilno blagoslovi. Zelo, da, zelo! In medtem ko vas toplo pozdravljamo, don Rua, don Savio in na splošno vsi, sprejmite izraze vdanosti od najvdanejšega sobrata

DUH. FRANCESIA.

V tistih dneh je papež Pij IX. povzdignil v kardinalske čast mons. Hanibala Capaltija, tajnika Svete kongregacije de propaganda fide (za širjenje vere), rojenega v Rimu 1811; mons. Edvarda Borromea, majordoma njegove svetosti, rojenega v Milanu 1822; mons. Luciana princa Bonaparteja, apostolskega protonotarja, rojenega v Rimu 1820; mons. Inocenca Ferrierija, nadškofa v Sidi, apostolskega nuncijskega pri njegovem najzvestejšem veličanstvu, rojenega v Fanu 1810; mons. Rafaela Monaca La Valletta, asesorja pri Sveti rimski inkviziciji iz Chietija, rojenega v Aquili 1827; mons. Lovrenca Barilija, nadškofa v Tiani, apostolskega nuncijskega pri njegovem katoliškem veličanstvu, rojenega v Anconi 1801; mons. Jožefa Berardija, nadškofa v Nici, namestnika v Državnem tajništvu, in tajnika Cifra, rojenega v Ceccanu 1810; mons. Evstahija Gonella, nadškofa in škofa v Viterbu in Toscanelli, rojenega v Turinu 1811.

Novi kardinali naj bi bili imenovani v tajnem konzistoriju 13. marca, dne 16. marca pa bi jim v javnem konzistoriju papež nadel kardinalske klobuke.⁶

⁶ Družina Gonella je bila vedno velika don Boskova dobrotnica. Ko je šel prvič v Rim, so ga priporočili neke-mu svojemu prijatelju.

Velespoštovanemu gospodu Vincencu Cavassiju, koncipistu v Tajništvu za papeške breve v Rimu, Palazzo Cleteo, pri San Nicola de Prefetti 46; Turin, 17. februarja 58. Velespoštovani in dragi gospod! Jutri bo nosilec tega pisma duhovnik don Bosko odpotoval v Rim. Ker ga dobro poznam in visoko cenim, ga priporočam vaši uglednosti zlasti zato, ker je zelo goreč duhovnik, ki je ves zavzet, da skoraj na čudežen način opravlja dobro s tem, da zbira veliko število porednih dečkov, jih vzdržuje v svoji hiši in poučuje. Lahko rečemo, da se je posvetil vzgoji delavskih otrok v tem našem mestu Turinu. V Rim se odpravlja tudi zaradi preučevanja starih zanimivosti Rima (je nastanjen v hiši De Maistre), ki jih hoče objaviti v nekaterih zgodovinskih razpravah. Je izredno ponižen, pa zelo izobražen, tako da iz tega, kar sem povedal, more zanimati tudi vašo uglednost, da se z njim spoznate. Prepričan sem, da vam bo povzročil tudi kako nevšečnost, vendar se splača njegovo poznanstvo. Ker dobro poznam vašo ljubeznivost, nimam več kaj dodajati, in vam želim vse najboljše. Najvdanejši služabnik G. B. GONELLA

Ko je don Bosko zvedel za imenovanje teh eminenc, je pisal vitezu Oregli.

Predragi gospod vitez!

Grof Fresia potuje v Rim in vprašuje, ali bi lahko tukaj pustil štiri ali petsto frankov, ki bi jih potem dvignil, ko bi prišel v Rim. Rekel sem mu, da bom pisal vam in se ravnal po vašem odgovoru. Zdi se mi, da je zelo pošten in dobrodelen človek. V Rimu je tudi grof Soranzo, ki bi rad z vami govoril, čeprav se nista še nikdar srečala. Ne vem, kje stanuje, vedo pa to služabniki kardinala Consolinija.

Vitez Marco je bil s svojim bratom vitezom Janezom Krstnikom Gonello in njunima družinama v Rimu ob razglasitvi njunega brata nadškofa iz Viterba za kardinala. Skušajte se mu naravnost ali posredno približati in mu v imenu vseh naših duhovnikov, klerikov in zavodov čestitajte in mu zaželite vse najboljše. Isto storite z drugimi novimi kardinali in se jim predstavite, kot da imate za ‚ad hoc‘ to posebno nalogo.

Recite grofici Calderari, da se veselim izboljšanja zdravja njenih otrok. Mi bomo še naprej molili. Upam, da se bodo kmalu popolnoma pozdravili, tako da bodo na pomlad v veselje njej in vsem njenim prijateljem. Isto delamo tudi za njeno mater in prosimo Boga, da bi jo čim prej, če mu je tako po volji, sprejel v svojo slavo.

Želim dobiti novice tudi o grofu in grofici Bentivoglio, ki bi jima rad pisal, če ju to ne bo vznemirjalo. Prav tako mi sporočite, kako je z grofom Vimercatijem. Od božiča nimam nobenih novic več. Pozdravite p. Vasca, p. Delorenzija, markizo Villarios in vso hišo Vitelleschi. Upam, da so vsi pri najboljšem zdravju. Ljubeznive pozdrave vsem in od vseh in imejte me v Gospodu za najvdanejšega prijatelja.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 9. marca 1868

P. S.: Pripravili smo veliko slovesnost za tretjo stoletnico rojstva sv. Alojzija Gonzage 9. marca 1568.

Drugo pismo, skrajno pazljivo napisano in z vsakega vidika dovršeno, je don Bosko po grofu Fresii naslovil na njegovo velečastito uglednost mons. Riccija, ki je bil imenovan za tajnega hišnika njegove svetosti.

Velečastiti monsinjor!

Med toliko oseb, ki se veselijo zaradi časti, ko vas je njegova svetost pravkar imenovala za visoko službo, vključite tudi ubogega don Boska, ki se vas spominja v vdani predanosti. Bog naj vas povzdigne do najvišjih časti tega sveta, in sicer tako, da bi po vsem mogli doseči še nebeško srečo.

Nosilec tega pisma je gospod grof Fresia, ki gre v Rim iz pobožnosti. Je dober kristjan in odločen katoličan. Če mu boste dali kak namig, da bi mogel potešiti svojo pobožno radovednost, boste naredili tudi meni veliko uslugo.

Bog naj vas blagoslovi. Molite zame in za mojo veliko družino in me imejte za hvaležnega najvdanejšega služabnika.

Turin, 26. marca 1868

DUH. JANEZ BOSKO

Še preden se je grof Fresia odpravil v Rim, je 15. marca don Francesia pisal vitezu Oregli.

Sredi posta 1868

Predragi gospod vitez!

Ker ste še vedno v Rimu, potrpite, prosim, in preberite to moje pismo. Iz tiskarne je malo novic, vendar so vse dobre. V hiši se nimamo nad čim pritoževati. Vsi fantje so zdravi, zlasti se odlikujejo kleriki, ki so vsi zagnani pri svojem delu. Za veliko noč bo pel novo mašo don Chiapale in kdo ve, ali tudi vi ne boste navzoči. Za njim prideta don Merlone in don Dalmazzo, ki bosta posvečena v duhovnika, ko bomo posvetili cerkev.

Pred kratkim je don Bosko tožil, da ga je Društvo Gianduia spet preskočilo in mu ni dodelilo podpore, kakor da se on ne bi zavzemal za javno dobro in ne bi potreboval denarja. Verjetno je Bog slišal te tožbe, ker je prav tiste dni, ko so razglasili, da sta Cottolengo in Artigianelli prejela po 2300 lir, on prejel dvojno vsoto 6000 lir od neke dobrotnice iz Milana. Medtem ko se don Bosko iz vsega srca zahvaljuje Gospodu za tako dobrotno miloščinarico, prosi, da ne bi o tem preveč govorili in s tem preprečili ne vem kaj. In to še ni konec. Verjetno celo leto ni bilo takega navdušenja, da bi pošiljali darove, kot sedaj, ko se razni filantropi na vse kriplje trudijo, da bi zbrali majhne vsotice. Don Bosko se kar čudi. Pomislite, da smo samo v preteklem tednu z izrednimi darovi nabrali približno 10.000 lir. In cerkev napreduje.

Včeraj, v četrtek, je bil tukaj na obisku neki gospod Fino, brat trgovca s papirjem, ki je obljubil, da bo s freskami okrasil kapelo, ki je posvečena svetim zavetnikoma Turina. Neka druga oseba se je obvezala, da bo dala narediti lep tlak v eni izmed zakristij. Od vseh strani prihajajo ljudje, ki jemljejo mere bodisi za oltar bodisi za obhajilno mizo bodisi za stopnice z namenom, da bi, kakor se zdi, pripravili preproge.

Prihodnji ponedeljek bodo postavili spovednice, ker so vrata že narejena.

Če bi vam mogel opisati zadovoljstvo, ki vlada med dobrimi zaradi naše cerkve, bi vam bilo to v veliko radost. Toda raje bi, da bi si vi sami vse ogledali in doživeli. Značilno je vedno večje spoštovanje do don Boska. Ni ga, ki bi zbolel, pa ne bi hotel don Boska, rekli bi celo prej kot zdravnika, in jaz, ki stvari poznam, vam rečem, da komaj more vsem ustreči. Dejstvo je, da je zelo redkokdaj med nami.

Don Margotti se pripravlja na pot v Rim, kjer želi preživeti veliki teden. Boji se kakega neljubega doživetja zaradi tistega „Kdo ve več kot mi“ glede političnih volitev, ki je vzbudil toliko hrupa v vseh okoljih. Toda vsi vedo, da je zato tako pisal, ker mu je bilo naročeno.

DUH. FRANCESIA

Tiste dni se je v oratoriju zgodilo nekaj nadvse pomembnega. Don Bosko je zatrdil, da Petiva ni bil drugi iz sanj, dodal pa je še, da bo pred naslednjo vajo za srečno smrt umrl nekdo drug. Bilo je na koncu februarja in kot po navadi naj

bi bila vaja za srečno smrt konec prihodnjega meseca. Tedaj je v presenečenje vseh, kakor nam je pripovedoval mons. Paskal Morganti, nadškof v Raveni, ki je bil takrat gojenec oratorija, don Bosko naznanil v javnosti, da bo vaja za srečno smrt dva tedna prej, in sicer 19. marca, na praznik sv. Jožefa. Razlog za to spremembo pa naj bi bilo dejstvo, da bo en dan prej umrl eden izmed fantov v hiši, vendar bo na dan svoje smrti šel k obhajilu. Zato je priporočal, da naj bodo vsi pripravljeni in naj opravijo dobro spoved.

Ko 18. marca ni bilo v hiši nobenega bolnika, se je v zavodu veliko šušljalo, zlasti med gojenci:

»Tokrat se je pa don Bosko zmotil. Prišla je vaja za srečno smrt in vsi smo popolnoma zdravi. Prerokba je doživela polom.«

Ob šestih zvečer so bili spovedniki na svojih mestih v cerkvi in gojenci – nekaj nenavadnega – so prihajali iz učilnic in delavnic in se zadrževali na dvorišču, namesto da bi šli v cerkev in se pripravili na spoved. Don Francesca jih je skušal spraviti v cerkev, toda na njihovih obrazih je bral nekakšen posmeh, ki si ga ni mogel razložiti. Več jih je na njegovo povabilo vstopilo v cerkev, potem pa pri drugih vratih odšlo ven. Ko so jih poslali z enega dvorišča, so šli na drugo. Nikdar niso bili tako uporni kakor prav tisti večer.

Ko je don Francesca zvedel za razlog takega obnašanja, jih je skušal prepričati in pregovoriti, vendar je tudi on sam bil zmeden in ni vedel, kaj naj naredi. Don Boskova napoved ni omenjala nasprotnikov in tistih, ki so prišli v oratorij pred nekaj tedni in so se posmehovali ob vsem, kar so drugi pripovedovali izrednega o don Bosku. Zlasti rokodelci so kar krepko godrnjali.

Ko je prišel čas za večerjo, je prva skupina vstopila v obednico, vendar ni bilo nič pripravljeno, manjkalo je vino. Začeli so iskati Spirita Rossija, obedničarja in kletarja, pa ga niso našli niti niso vedeli, kam je šel. Iz kuhinje so obvestili prefekta don Ruo, ki je vprašal, kdo je nazadnje videl Rossija. Ciprijan Audisio je odgovoril, da je bil ob dveh z njim v kleti in da sta čistila sode. Potem je odšel.

Šli so v klet, bila je zaprta. Klicali so, razbijali po vratih in jih končno s silo odprli. Vstopili so, gledali sem in tja in končno našli Rossijeve čevlje. Nato so pregledali prazne sode in kadi. Revež je bil na dnu ene izmed teh: neprevidno je stopil, padel in se zadušil. Bil je še topel. Izvlekli so ga in ga nesli gor. Glas se je razširil kot blisk, fantje so prišli gledat mrtvega, nergači so zbegani umolknili, vse je popadel neizmeren strah. Hiteli so se spovedovati, tako da je moral don Bosko skoraj do polnoči ostati v spovednici. Tudi najbolj nejeverni so se prepri-

čali o don Boskovem preroškem duhu.

Priča dogodka je bil tudi kardinal Cagliero.

Don Rua pa je zapisal v nekrolog:

18. marec. Umrl je Spirito Rossi iz Saliceta, star 26 let. Pokorščina in pobožnost sta bili njegovi razpoznavni znamenji. Rad bi postal duhovnik, ker pa ni imel spomina in je bil slabo nadarjen, je moral opustiti študij. Vrnil se je domov k staršem, se zaprl vase in postal samotен. Na srečo se je mogel vrniti oratorij, kjer je s slepo pokorščino svojemu ravnatelju kmalu ozdravel. Umrl je nenadoma, vendar ne nepripravljen, kajti istega dne je prejel sveto obhajilo. Bil je vedno pripravljen.

Toda tudi ta ni bil drugi iz sanj. Ko so don Boska po smrti klerika Mazzarella vprašali, je odgovoril, da naslednji ne bo opravil več kot trikrat vajo za srečno smrt, da bo osem ali deset dni bolan, da ga bodo obiskali njegovi starši in on ne bo pri njegovi smrti. Tako je pisal don Bourlot. Rossijeva smrt pa je bila nenadna.

Don Francesca je o dogodku takole poročal vitezu:

19. marca 1868

Predragi gospod vitez!

Ponovno poročam o smrti. Spirito Rossi je bil včeraj ob tej uri še živ, sedaj pa je že mrtev. Včeraj je šel v klet, da bi opral kad, strla se je deska, padel je noter in se zadušil. Po treh urah iskanja so ga končno našli, toda bil je samo še topel. Pomislite, da je bil včeraj zadnji dan, za katerega je don Bosko napovedal smrt, in ker se je napoved tako strašno natančno uresničila, je bil pretres toliko večji. Prav danes smo opravili vajo za srečno smrt; eden naj bi je ne opravil in zares je ni. Toda dobro veste, kako je bil Rossi dober in zjutraj je bil še pri obhajilu. Zato zaradi njegove duše ni treba skrbeti. Smrt pa je bila zveličavno opozorilo za nas vse. Danes kvečjemu dva ali trije niso šli k obhajilu, vsi drugi so si krepko umili duše. Don Boska je novica močno pretresla in je bil zelo pobit.

Pisal bom Villariosovi o tem tako edinstvenem dogodku, ki se je zgodil prav ta teden. Mons. Gastaldi objublja delo za tiskarno. Vale, o dulcissime caput (pozdravljen, predragi poglavar).

DUH. FRANCESIA

Ko je markiza Villarios zvedela za to smrt, je pisala don Francesii.

Rim, 23. marca 1868

Velečastiti gospod don Francesca!

Naš vitez mi je sporočil o novem znamenitem dogodku: o smrti ubogega fanta, ki je tako nenadoma zapustil ta svet. Prav zares imate srečo, da živite sredi tako izrednih dogodkov, edinstvenih priložnosti in nenehnih milosti Marije Pomočnice ter never-

jetnih darov, ki človeka kar pretresejo. Blagor vam! Kako bi bila zadovoljna, če bi mi bila dana milost, da bi šla meseca maja v Turin na odprtje nove cerkve. Toda vidim, da bo to nemogoče.

Zdi se, da se bo naš odlični vitez po veliki noči odločil za odhod. Seveda če spet ne bo prišlo do kakih zapletov.

Česa vsega se loti in kako mu vse uspeva, se zdi neverjetno.

VILLARIOS

Druga pisma iz Rima so prinašala novice o Vigna Pii. Prav tako so želela poročil iz Turina.

Rim, 18. marca 1868

Velečastiti in predragi don Francesca!

Vedite, da je Friderik z mnogimi drugimi na osemdnevnih duhovnih vajah pri San Eusebiu. Naročil mi je, naj odgovorim na vaše pisanje, ki sem mu ga izročil včeraj pri San Eusebiu. Ko ga je odprl, je prišlo na dan tudi pismo zame. Prebral sem ga pred Friderikom, razmislil glavno vsebino in ugotovil, da je Friderik odločno nasproten načrtu Vigna Pia. Njegove razloge boste mogli zvedeti ali jih že veste. Povem vam, kaj jaz mislim o stvari.

Najprej se prav nič ne bojim ljubosumja in zavisti. Te spremljajo tako in tako vse, dobro in slabo. O tem tudi don Bosko v Turinu ve marsikaj povedati, vendar zato ne bi opustil svojih ustanov. Zatorej naj to ne dela težav.

V Rimu, svetem mestu, pa so zavisti in ljubosumje caeteris paribus (z drugimi enake) malo manjše kot drugje. Številna in človeško pomembna večina se vedno trudi za dobro bolj kot kje drugje na svetu. Narava ustanove Vigna Pia pa je taka, da dopušča le malo zavisti. Kraj je oddaljen od mesta, zrak nezdrav. Vse je zelo skromno. Upam, da dobro poznate položaj stvari, hišo in prebivalce. Tam je le malo ali celo nič takega, kar bi moglo vzbujati zavist. Menim, da tisti, ki so tam, želijo proč, in tisti, ki bodo prišli, ne bodo dolgo tam, razen če so več kot goreči. Zato se mi zdi, da razlog za zavist in ljubosumje ni utemeljen.

Naj še dodam, da v primeru Vigna Pia stvar ni bila predložena don Bosku, ne da bi za to vedel Pio. To dejstvo naj bi hrabrilo, dajalo zagotovila in odvrčalo bojazni.

Ker vem, da je don Bosko dal svojo privolitev, si tudi jaz ne pomišljam in dajem svojo privolitev. Ustanovitelj ima potrebno razsvetljenje in ve, kaj koristi njegovim delom.

Če potem stvar ne bi uspela, imamo še vedno čas, da se umaknemo, kakor se umikajo ti, ki jo vodijo sedaj.

Pri tem da se je treba prepričati, da ustanova ni ne slavna ne ugodna, temveč skromna in težka. Je na podeželju, kraj je nezdrav, bili bi kakor v puščavi in ne v Rimu, kot zunaj vsake naselbine. Valdocco je v primerjavi z Vigna Pio prava kraljevska palača. Toda po mojem mnenju to ne more biti težava. Nasprotno, imel bi za težavo, če bi bilo drugače. Hraste je treba zelo globoko saditi, ponudba Vigna Pia je ponudba za žrtev,

bolečine, izgnanstvo. Mogoče pretiravam, vendar menim, da je bolje biti pripravljen na težave in da potem gre na boljše, kot pa obratno. Končujem in ponavljam, da se ne bojmo zavisti. V vsakem primeru dvoma bi držal z don Boskom in to že vnaprej, brez vsakega raziskovanja.

Vendar vam bom pisal, kakor hitro bom zvedel kaj bolj natančnega. Če vam ne bom pisal, je znamenje, da vztrajam pri tej sodbi.

Najlepša hvala za novice. Povejte mi svojo sodbo o članku Instruzione (Pouk) v Civiltà Cattolici.

Priporočite me svetemu Jožefu. Ostajam vaš najvdanejši služabnik.

JOŽEF OREGLIA

Rim, 23. marca 1868

Velečastiti in predragi don Francesia!

Že vnaprej se zahvaljujem don Bosku za vse, kar mi bo, kakor pravite, pisal o ložah,⁷ in recite mu, da računam na to pismo.

Ker ste vi njegov, bo, če on ne bo izpolnil obljube, obveznost padla na vas. Zato brez nadaljnega pišite. Tukaj pripravljamo za mesec oktober novo izdajo z dodatkom. Prepričani smo o zmagoslavnem uspehu. Toda koliko jih bo odpadlo? Naj bo, kakor Bog hoče. Pričakujem don Boskovo pismo.

Friderik je dobro končal svoje duhovne vaje in se namerava vrniti. Pričakujemo don Margottija in upamo, da ga bomo lepo sprejeli. Vsekakor je bil tisti njegov polet zelo visok, vendar je potem kljub vsemu dobro pristal. Oboje zasluži pohvalo. Zatorej Deo gratias et post factum lauda (Bogu hvala in po dogodku hvali). Menim, da je bil dogodek zelo koristen in Margotti je lahko vesel, da, ko se zdi, da se moti, dela prav.

Še enkrat vas spominjam na svoje pismo don Bosku. Pričakujem ga. Obljubili ste ga, zato ga tudi pošljite.

OREGLIA

Don Bosko mu je izpolnil željo.

Drugi dopis je pater Oreglia pisal 2. aprila don Francesii.

»Zahvaljujem se vam za vaše zadnje pismo z dne 30. marca in še za ono z dne 25., v katerem je bilo o loži, za katero se vam zahvaljujem. Nadaljujte in še naprej tako pišite. Je zelo koristno. - *Nota manus* (znana roka).

⁷ Loža - vrsta dvorane (op. prevajalca).

11.

POGLAVJE

Potrpljenje z nasprotniki – Nadškof v oratoriju – Mons. Galletti in mons. Gastaldi iščeta način, kako bi dosegli potrdilo družbe – Duhovne usluge, ki jih je škof iz Casaleja izkazal don Bosku in predstojnikom zavoda v Mirabellu: dovoljenje klerikom za študij in izpite – Don Boskovo pismo vitezu: poslal mu bo prošnjo za odpustke, naslovljeno na sv. očeta; pričakuje poročilo o obljubljenem daru za oltar; cerkev bodo posvetili meseca junija; vabi mons. Vitelleschija, da pride takrat v Turin; vitezova navzočnost v oratoriju je nujno potrebna; sporoča mu imena diakonov, ki bodo prejeli duhovniško posvečenje – Pripis don Francesie o smrti fanta Crocija – Ni še drugi iz sanj – Don Boskovo pismo vitezu: pošilja tolažilne besede raznim osebam; kakor hitro prejme dovoljenje za odpustke, takoj napiše Odlok; pripravljajo čudovite slovesnosti za posvetitev cerkve – Zahvala neki grofici iz Milana za dar – Don Bosko odpravi velikonočne počitnice za gojence in skrajša jesenske počitnice na en mesec – Pismo don Francesie vitezu: pisal je grofu Vimercatiju o njegovem obisku pri sv. očetu; eleganten govor, ki predstavlja kardinalu Gonelli oratorij; bolezen neke dobrotnice; markiz Villarios obišče oratorij; velikonočna spoved obrtnikov in čudoviti učinki don Boskove pridige o Za pobožnost pripravljenem katoličanu – Odgovor grofa Vimercatija don Francesii: obisk pri papežu mu je bil v veliko uteho; čuti bližajočo se smrt; zaupa don Boskovim molitvam – Don Boskovo pismo vitezu: poskrbite, da bodo odpustki podeljeni za vedno in da bodo odloki lastnoročno podpisani od papeža; opravi mašo za dve velezaslužni dobrotnici; naročila za Firenze; visoke cene hrane ga močno skrbijo; ogromni izdatki za cerkev, toda Marija še naprej deli milosti – Čudovito ozdravljenje; dober iztek neke pravde; prepričanje vernikov, da mati Božja Marija nobene don Boskove prošnje ne pusti neuslišane

V RIMU JE P. OREGLIA DOBRO VEDEL, da nekaj škofov nasprotuje salezijanski družbi, in je zato 2. aprila o tem pisal tudi don Francesii: »Potrpimo z nasprotniki, ki ‚putantes obsequium se praestare Deo‘ (prepričani, da opravljajo Bogu všečno delo) in da nam vedno izkazujejo dobroto, ko so navdihnjeni od zgoraj. Zato veselo naprej in pogum in zlasti še ‚oremus ad invicem‘ (molimo drug za drugega).«

To pravilo, ki se ga je don Bosko držal sredi tegob, je bilo nenehen vzrok njegovega duševnega miru in Bog tolažbe je bil v tem do njega nadvse velikodušen.

Mons. Riccardi, ki so ga pogosto vabili, je prihajal v oratorij opravljat svete obrede. Na tiho nedeljo 29. marca je v cerkvi sv. Frančiška Saleškega podelil zakrament sv. birme fantom, ki so v postnem času hodili k verouku. Njihovo obnašanje in veliko število njihovih tovarišev je nadškofa zelo razveselilo. Po opravljenem obredu ga je don Bosko z biretom v roki spremljal k zajtrku, nato še do kočije, ves čas z odkrito glavo, čeprav je pihal mrzel veter.

Dne 20. marca je mons. Galletti, škof v Albi, pisal don Rui in ga v imenu uboge matere prosil, da bi pridnega gojenca Tomaža Cagliana obdržal zastonj vse do konca njegovega šolanja. Pismo je sklenil: »Prosim vas, da prisrčno pozdravite častitega don Boska in mu v mojem imenu poljubite roko z zagotovitvijo, da se z monsinjorjem iz Saluzza trudi na najti način, kako bi vaša zaslužna družba bila v polnosti potrjena.«

Škof iz Casaleja je don Bosku ponovno dokazal svojo naklonjenost s tem, da je njemu in predstojnikom v Mirabellu izkazal posebne usluge in dal klerikom študentom teologije in filozofije dovoljenje, da so mogli doma študirati in opravljati izpite.⁸

Don Bosko je občutil še drugo tolažbo, ker se je vedno bolj bližal čas, ko naj bi posvetili cerkev Marije Pomočnice. Vitezu Oregli je takole pisal:

Predragi gospod vitez!

Prejel sem pismo, ki ste mi ga poslali z datumom oktobra ali decembra 1867 z drugimi sporočili, in sicer pred duhovnimi vajami in po njih. Vse, kar ste mi pisali, je v redu. Kar se tiče odpustkov, boste prejeli izrecno prošnjo za sv. očeta. Predstojnica Galeffi mi je sporočila, da je razen oltarja pripravljena narediti še kaj več. Pripravljena je dati, pa je tudi od tega že kaj dala, dva tisoč skudov, ki jih je obljubila. Želi si pismo od mene, toda preden ji bom pisal, si moram priti na jasno v teh stvareh.

Pisala mi je grofica Calderari in sem vesel njenega pisma; povejte ji, da ne bom pozabil vsak dan priporočati njo in vso njeno družino pri sv. maši, vendar naj ima veliko vero in naj zelo zaupa v Božjo dobroto.

⁸ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 119.

Dobro bi bilo, da bi določili čas svoje vrnitve. Nadškof je določil posvečenje cerkve v prvih štirinajstih dneh meseca junija. Praznovanje bi trajalo devet dni: eden škof bi pridigal, drugi pa daroval sveto mašo. Pomislite, na kaj vse je treba misliti. Zato bi vas nujno potreboval. Ko bi se končale te slovesnosti, bi se spet lahko vrnili v Rim.

Lansko leto mi je mons. Vitelleschi vzbudil upanje, da bi nas ob tej priložnosti obiskal. Bodite tako dobri in ga v mojem imenu in v imenu vseh prosite, da bi opravil posvečenje, in če bi bil obred zanj predolg, da bi imel samo pridigo in škofovsko mašo. Prosite ga in povabite tudi v imenu turinskega nadškofa.

Vedite, da je nujno potrebno, da se vrnete; zato mi je zadosti, da v smislu, kakor ste pisali, pridete za veliko noč v Turin ali ste vsaj na poti sem.

Ker moramo plačati Osdà, mi zaupno povejte, kar sem že omenil v šali, se pravi, ali imate denar spravljen na kakem kraju, na katerega bi mogel računati, ali pa moramo najti način, kako bi prišli do njega.

Pozdravite vse, ki se bolni ali zdravi priporočajo našim molitvam. Zagotovite jim, da se jih vsak dan spominjamo pri Gospodu.

V hiši smo vsi zdravi. Pri nas so kleriki Dalmazzo, Albera, Costamagna, Fagnano, Merlone, ki se pripravljajo na duhovniško posvečenje.

Bog naj vas blagoslovi, gospod vitez, blagoslovi pa naj tudi vaše napore in namene.

Molite za vašega v S. J. najvdanejšega prijatelja

DUH. JANEZA BOSKA.

Turin, 25. marca 1868

P. S.: Stopite, prosim, v banko Nicoletti in vprašajte gospoda Nicolettija, dobrega prijatelja, kako bi mogel poslati novi cerkvi darovano lepo sliko.

Don Boskovo pismo je imelo naslednji dodatek:

Don Bosko pušča prazno eno stran z dovoljenjem, da jo izpolnim. Mladi Croci iz Švice, tako dober in vesel, je predvčerajšnjim zvečer umrl na svojem domu. V Turinu je prebolel bolezen. Kakor hitro si je opomogel, je prišel oče in ga na silo odvedel domov ... mogoče potovanje ... mogoče pa zato, ker ga je Bog poklical k sebi. Političnih novic o R. je vedno več in o tem bom pisal P. G. Naj zbeži!

DUH. J. K. FRANCESIA

Pa tudi Croci ni bil drugi iz sanj, kot je potrdil don Bosko, ki je bil do glave zaposlen s pripravami za posvetitev nove cerkve. Ponovno je pisal vitez:

Predragi gospod vitez!

Jemljem na znanje vašo vrnitev 1. maja. Recite grofici Calderari, da mi je zelo hudo, ker ji Bog pošilja tegobe bodisi glede zdravja bodisi glede imetja; toda vse je v večjo Božjo slavo in jaz ne bom nehal moliti zanjo in za njeno družino. Ne pozabite obiskati in pozdraviti drogerista Karla Cintija, čigar pismo ste mi poslali. Zahvalite se mu in ga pozdravite v mojem imenu.

Prilagam spomenico, ki jo predstavite svetemu očetu, ko boste šli na avdienco.

Kar se tiče prodaje vaše kmetije, storite, kakor vam bolj ustreza. Nismo v stiski, zato prodajte samo, če bo cena primerna.

Kakor hitro boste dobili odpustke, jih takoj prepišite in nam izvirnik pošljite po pošti, da jih bomo natisnili v posebni knjižici. Ne morete si misliti veličastnosti praznovanj, ki jih pripravljamo, če bo Bog hotel, za posvečenje cerkve. Sami boste videli. Priložena lista izročite enega markizi Villarios, drugega pa predstojnici Galeffi.

Danes sem srečal grofa Della Margherita in grofico, nato še gospodično Audisio. Vsi so nezadovoljni zaradi odlašanja vaše vrnitve, zagotovil sem jim, da boste 1. maja v Turinu. Imenovani gospodje vas z vsemi iz hiše ljubeznivo pozdravljajo. Za vse bom molil, tako za ljudi kakor za zadeve, ki mi jih priporočate v molitev,

D. Savino Buchi mi piše, da je izročil grofu Vimercatiju 20 skudov in še druge manjše vsote. So vam jih mogoče izročili ali so pozabili?

Bog naj vas blagoslovi, gospod vitez, in z vami vse naše dobrotnike. Molite zame, ki ostajam vaš

DUH. JANEZ BOSKO.

Turin, 3. aprila 1868

Naslednji dan je poslal svojo zahvalo z obljubo molitve za nekega bolnika grofici Caccia Dominioni iz Milana, ki mu je poslala darove za cerkev.

Velezaslužna gospa grofica!

Pred časom sem prejel 115 lir z nekaj dodatki, ki ste mi jih poslali za cerkev. Upam, da ste prejeli potrdilo. Za vse se vam v Gospodu zahvaljujem.

Prav tako sem prejel pismo, v katerem mi sporočate o bolezni velečastitega p. Tersija. Takoj sem določil, da so v naši skupnosti zanj začeli opravljati in še sedaj opravljajo posebne molitve. Upam, da bo Bog uslišal našo in drugih še bolj gorečo molitev in da je p. Tersi že popolnoma ali bo kmalu zdrav.

Posebej se vam zahvaljujem za delo, ki ste ga začeli in še nadaljujete za cerkev. Pogum! Dela napredujejo zelo hitro in kmalu boste prejeli razpored slovesnosti posvečenja in osmine tega praznika.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino in vas v teh svetih dneh napolni z milostmi. Molite zame, ki vam ostajam hvaležno najvdanejši služabnik.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, aprila 1868

V tem mesecu se je zgodila pomembna sprememba v ustanovah salezijanske družbe.

Do tedaj so gojenci za velikonočne praznike dobili 8 dni počitnic in so se lahko vrnili na svoje domove, velike počitnice so bile prekinjene z enim mesecem šole, tako da so bili fantje povabljeni, naj se vrnejo v oratorij in svoje zavode.

Ko je don Bosko ugotovil, da so se iz te navade porajale nelahke nerednosti, je štirinajst dni pred velikonočnimi prazniki sporočil, da so začeni s tem letom ukinjene velikonočne počitnice in da bodo gojenci prebili veliki teden v zavodu. Tako so fantje tistih osem dni ostali tam na njegov račun; tudi tisti, ki so sicer plačevali mesečnino.

Toda on ni gledal na izdatke, če je šlo za moralno dobro njegovih dečkov. Gojenci so se, čeprav so jim bile počitnice na domu zelo pri srcu, z lahkoto vdali želji svojega predstojnika, tako zelo je bil v njih živ čut pokorščine. Počitnice so potekle v izrednem veselju, ker je bilo brez škode za sveta opravila veliko razvedril, miza bolj obilna kot po navadi in dolg izlet z godbo na čelu, česar pa naslednja leta niso ponovili.

Ko je videl dober uspeh te odredbe, je nekako mesec dni pozneje posameznim ravnateljem naslovil naslednjo okrožnico:

Na željo mnogih družinskih očetov in na pobudo mnogih mož, večjih vzgojiteljev, sem se odločil za naslednje korake. Počitnic bo v celem letu samo mesec dni, od 15. septembra do 15. oktobra. Za to sem se odločil iz naslednjih razlogov:

- 1. V najuglednejših zavodih v Italiji, ki so znani po najbolj uspešnem študiju, imajo samo en mesec počitnic.*
- 2. Izkušnja mnogih let kaže, da fantje v treh mesecih počitnic v veliki meri izgubijo vse, kar so si pridobili v preteklem letu.*
- 3. Bolj zreli učenci, ki bi radi čim prej končali svoje šolanje, pridobijo veliko časa za učenje.*

Upam, da bo vaša uglednost dobrohotno vzela na znanje to odločitev, katere edini cilj je večja korist za naše učence, ki jim želimo vse najboljše v Gospodu, kateremu v čast posvečamo vse naše napore.

V najbolj vročih mesecih bomo dali na voljo več časa za odmore in pripravili izlete ter tako dali možnost za sprostitve telesne moči, da bodo potem mogli z večjim uspehom slediti svojemu učenju. To pa zlasti za spodbudo staršem.

Najvdanejši služabnik

RAVNATELJ

O odpravljenih velikonočnih počitnicah in o drugih novostih in tudi o tri-dnevnici, ki jo je don Bosko pridigal svojim gojencem kot pripravo na izpolnitev velikonočne zapovedi, je don Francesca poročal vitezu Oregli.

Predragi gospod vitez!

Pisal sem gospodu grofu Vimercatiju o ponovnem obisku svetega očeta. Natisnili so in dali elegantno vezati vodilo za kardinala Gonello. Delo je zares mojstrsko narejeno, in potem ko bo izpostavljeno v cerkvi sv. Filipa v Turinu, ga bomo v ponedeljek

poslali v Rim. Predstavila ga bosta, kakor pravijo, teolog Margotti in baron Bianco ter še kak Turinčan, ki živi tam. Vedite, da nosi vse stroške naša hiša. Don Bosko je hotel pokazati svojo hvaležnost do Gonellove hiše in zato ni gledal na izdatke. Sam material stane več kot petdeset lir in k temu dodajte še delo nekaj dni. O tisku sploh ne govorim, saj je dražji kot knjigovez.

Don Boska in mene je zelo prizadela vest o ponovni bolezni grofice Calderari. Don Bosko je govoril o določenih neizpolnjenih obljubah in temu pripisuje ponoven padec v bolezen. Kako naj ji to sedaj dopovemo? Grofici ne manjka dobre volje, toda kaj, če je na vse pozabila?

Že dvakrat nas je obiskal markiz Villarios z dolgo vrsto dam iz hiše Riccardi. Obiskal je hišo, cerkev, vse natančno pregledal in se čudil. Prvikrat je srečal don Boska, drugič pa je naletel samo name. Sprejel sem ga z vsemi častmi. Sporočite to njegovi sestri markizi, ki se je bala, da ne bo prišel. To jo bo prepričalo, da je Gospod obrnil njeno prizadevanje v njeno zadovoljstvo. Zadržal se je tukaj uro in pol in vse opazoval z največjim zanimanjem. Obljubil je, da bo na velikonočno nedeljo prišel v naše gledališče. Končno je prišel pogledat oratorij, kar si je markiza tako zelo želela. Sicer pa je sedaj vseeno, ali še pride ali ne.

Pred nekaj dnevi sem pisal predstojnici sestri Galeffi in se ji zahvalil za vse dobre, ki jih izkazuje oratoriju.

Za velikonočne počitnice fantje niso šli domov, temveč so jih prebili z nami. Včeraj, sedmega aprila, so rokodelci z veliko pobožnostjo opravili velikonočno dolžnost. Sadeve je treba pripisati z Božjo milostjo pretresljivim don Boskovim pridigam. V ponedeljek zvečer naj bi govoril o poslednji sodbi. Potem ko je s pretresljivimi podobami priklical predstavo tistega strašnega trenutka, se je on sam tako raznežil, da je moral prenehati pridigati. Bilo je pretresljivo. Don Bosko je jokal in jokali so fantje, tako da je bila tisti večer vigilijska velike noči pravo splošno čiščenje. Največje in najtežje ribe izmed rokodelcev so se hotele spovedati pri don Bosku, ki je po pridigi moral spovedovati do enajstih in zjutraj od šestih do devetih in vedno samo rokodelce. Oh, če bi mogli nadaljevati v enaki gorečnosti!

Za zdaj še nimamo litografije slike, zaradi česar smo morali ustaviti izdelavo molitvenika, ki je dobil dokončno ime Preskrbljeni katoličan.

DUH. FRANCESIA

Isti je poslal čestitke grofu Vimercatiju za obisk, ki mu ga je naklonil sveti oče v njegovi palači ob sv. Petru V vezeh, in plemeniti gospod mu je takole odgovoril:

Rim, 11. aprila 1868

Velečastiti in predragi v J. K.!

Odgovarjam z nekaj vrsticami na vaše dragoceno pismo, ki me je tako zelo razveselilo. Brez dvoma je bil obisk svetega očeta zame izredna tolažba. Bogu bodi hvala in

zahvala! Zdi se, da me hoče kmalu poklicati v Vatikan. Pri meni se je zadržal več kot tri četrt ure. Blagovolil je dati poljubiti mu nogo vsej redovni družini in vsem uslužbencem hiše. Sicer pa se moja bolezen ni prav nič zmanjšala, tako da še vedno trpim zaradi živčnih napadov in sem tako telesno kot duševno zelo zbit. Bogu bodi hvala! Jasno vidim, da smrt ne more biti daleč od mene. Naj se zgodi sveta Božja volja! Naj se vaša ljubezen in ljubezen velečastitega don Boska ter vseh njegovih dečkov vedno bolj vnema v korist moje uboge duše. Imam veliko zaupanje v don Boskove molitve. Ves vaš v J. K najvdanejši in resnični služabnik

J. VIMERCATI

P. S.: Vsi prebivalci moje hiše vam poljubljajo roko in se priporočajo v molitev.

Tudi don Bosko je nadaljeval svoje dopisovanje z Rimom. Pritiskale so zadnje priprave za velik praznik in vsi so želeli vitezovo navzočnost v oratoriju. Častiti ga je spomnil na to na zelo ljubezniv način, sredi novih naročil, ki naj bi jih opravil v Rimu in pozneje v Firencah.

Predragi gospod vitez!

Vaše čestitke so vsi z veseljem sprejeli in vam jih vračajo z vso naklonjenostjo srca. V teh dneh smo se vas spomnili v posebni molitvi, da bi vas Gospod ohranil v trdnem zdravju in odločni volji, da bi postali sveti.

Začniva z odpustki. Storite vse mogoče, da jih bo podpisal sam sveti oče, kajti on jih daje za večno – ad perpetuum, medtem ko uradi samo za nekaj časa – ad tempus. Odpustki so vsi tiste vrste, ki jih sv. oče ima navado podpisovati. Sedaj bi lahko navedli razlog, saj so uradi zaprti.

Že več dni darujem sv. mašo za kneginjo Di Sora in za gospo grofico Calderari. Upam, da bo Bog uslišal naše prošnje in Marija Pomočnica nas do sedaj še nikdar ni pustila praznih rok. Pozdravite mi obe in ju spodbujajte k trdni veri.

Preberite tukaj priloženi pismi, potem ju zapečatite in pošljite na naslov.

Ko se boste vračali iz Rima, skušajte ostati v Firencah vsaj nekaj dni in obiskati nadškofa, Dignyjeve, markizo Nerli, Uguccionijeve, P. Bianchija itn., ki vas vsi pričakujejo. Od tukaj bom stvari ustrezno razporedil, mogoče vam bodo dali kak dar. V vašo vednost vam povem, da je Dignyjeva že zbrala in poslala več kot dva tisoč frankov za svoj oltar. Uguccionijeji so že večkrat poslali vsote po 100 frankov. To v vašo vednost. Markiza Gerini že dalj časa ne da nič. Pravi, da ne more. Saj je že dala.

Tare nas veliko obveznosti, ki zahtevajo vašo navzočnost. Upam, da vas bo Bog poslal nazaj z dobrim zdravjem, da bomo mogli delati.

Draginja pri kruhu nas silno tare. Lanzo, Mirabello, Turin porabijo vsak mesec samo za kruh 12.000 frankov.

Skrbeti moramo za velikanske izdatke za cerkev. Toda tukaj mati Božja Marija velikodušno deluje milosti darovalcem in tako lahko delamo naprej.

Je mons. Vitelleschi kaj odgovoril? Izročite ponižne pozdrave markizi Villarios in vsej družini Vitelleschi. Recite jim, da bodo na veliko noč naši dečki opravili obhajilo in posebne molitve, da bi ti naši dobrotniki ohranili zdravje in vztrajali v dobrem.

Molite tudi za mojo ubogo dušo in verjemite mi v Gospodu, da sem Vaš vdani prijatelj.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 10. aprila 1968

Tiste dni je don Rua zapisal v kroniko razne dogodke, ki pričajo, kako je Božja mati Marija sodelovala pri gradnji njene cerkve:

»Okoli velikonočnih praznikov je bil vitez Bertagna iz Castelnuova d' Asti v zadnjih vzdihih. Že dalj časa je usihal in že nekaj tednov je negiben ležal v postelji in zdravniki, ki so ga zdravili, so ga odpisali. Ko so videli, da so naravna sredstva neučinkovita, so začeli uporabljati nadnaravna. Poslal je miloščino za opravljanje maš v čast Mariji Pomočnici in se je priporočil don Bosku in njegovim sinovom v molitev in obljubil dar, če bo ozdravel. Takoj se mu je začelo zdravje izboljševati, tako da so se vsi čudili. Iz hvaležnosti je poslal dragocene tkanine za izdelavo okrasja za novo cerkev. Sedaj mu gre iz dneva v dan bolje. Videli bomo, ali se bodo uresničile napovedi zdravnikov, ki so prepričani, da ne more več ozdraveti, in pravijo, da je tako izboljšanje samo neučinkovito krpanje, da pa bo v enem ali nekaj tednih ali kvečjemu v teku meseca podlegel.

Nekako istočasno sem videl v oratoriju veliko škatlo s cvetjem za cerkev. Ko sem poizvedel o njenem izvoru, so mi povedali, da prihaja od nekoga, ki je že več let v pravdi, ki je ni konec kljub velikim izdatkom, ki jih je moral imeti. Ko se je priporočil Mariji Pomočnici in don Boskovim molitvam, je v kratkih dneh dosegel zaželeno pravico in v zahvalo poslal svoj dar za srečen konec pravde.

30. april. Prejel sem pismo nekoga na visokem položaju in neke imenitne družine. V njem so me prosili, da bi jih priporočil don Bosku, da bi opravil kako posebno molitev z namenom, da bi izprosil ozdravljenje neke njihove bolne deklice, nad katero so zdravniki izgubili vse upanje. Oseba, ki mi piše, je tako zelo prepričana o učinkovitosti don Boskovih molitev, da izrecno trdi, da iz lastne izkušnje zagotovo ve, da don Bosko od blažene Device izprosi katerokoli milost.

12.

POGLAVJE

Don Bosko razmišlja o načrtu za licej za študente filozofije – Načrt za to novo ustanovo sprejema neka dobrotnica, ki je pripravljena v ta namen podariti svojo hišo v Turinu – Don Boskovo pismo grofici Callori; kmalu ji bo poslal izvod Preskrbljenega katoličana; tiskajo življenjepis sv. Pavle; se ji zahvaljuje za dar; spremeni načrt za licej; misli na stavbo ob oratoriju; njegova največja tolažba je zaupanje škofa iz Casaleja; na belo nedeljo bodo gojenci darovali obhajilo po njenem namenu – Kardinal Gonella se zahvaljuje don Bosku za izražene čestitke – Don Bosko obišče Lanzo, težke noči – Sanje: fantje z različnim uspehom preskakujejo hudournik in divje živali na nekem travniku – Priprave na poroko princa Umberta v Turinu – Don Francesia poroča o tem vitezu; dela v cerkvi napredujejo – Poroka princa prestolonaslednika, izpostavitve svetega prta, mestno praznovanje – Spovedna molčečnost – Neka dama z dvora portugalske kraljice obišče don Boska, ki ji pokloni lepo sliko; tudi kraljica si želi takega daru – Pismo imenovane dame don Bosku, v katerem mu priporoča neko bolno portugalsko gospo – Don Boskov večerni govor: kako naj obhajamo mesec maj; fantje naj si med seboj pripovedujejo čudovita Marijina dela; obhajila in cvetke – Don Boskovo pismo kneginji Callori; pošlje ji Preskrbljenega katoličana in dve podobici; vsak dan bodo štirje fantje darovali zanj sveto obhajilo

DNE 10. JANUARJA JE DON BOSKO pisal pismo grofici Callori: »Misel na licej, ki je tako nujno potreben, moramo za to leto opustiti.« Vendar don Bosko tega načrta, na katerega je že tako dolgo mislil, ni opustil in je še naprej razmišljal, kako bi ga izpeljal.

Dve veliki dobrotnici sta mu zagotavljali svojo pomoč. Grofica Callori je bila pripravljeno denarno podpreti ustanovo, gospa Angela Chirio pa bi poskrbela

za poslopje. Don Bosko je predlog pogodbe podpisal že pred več meseci in dobrotnici sta ga podprli.

NAČRT USTANOVE CHIRIO

V želji, da bi dala življenje stalni ustanovi, ki bi bila v večjo Božjo slavo in v korist duš in ki bi obenem koristila njeni duši in duši njenega pokojnega moža, prostovoljno in v želji njenega srca gospa Angela Chirio, rojena Giaume, odloča, da podari svojo hišo, ki stoji ob drevoredu Regina in prinaša 5.000 frankov letne rente, ter odloča:

1. Podaritev te hiše ne vsebuje nobenega drugega pogoja, kot da ustanova nosi ime Zavod Chirio, da tako budi spomin na družino njenega moža, vedno dragega spomina. Drugih pogojev ne postavlja zato, da prepreči zaplete, ki bi mogli nastati pred državno oblastjo in zlasti še pred cerkveno.

2. Da bodo imeli gojenci možnost za odmor in za malo telovadbe, bo dala imenovana gospa Chirio del svojega vrta za svojo hišo, vendar v taki meri in ob času, ki se bo zdel darovalki primeren.

3. Obdarovanec prevzema vse izdatke za dvig, razširitev in usposobitev prostorov, nakup pohištva, plačevanje davkov vseh vrst in vseh izdatkov, potrebnih za vzdrževanje, uporabo in ohranjanje poslopja.

4. Prav tako bodo v breme obdarovanca vsi izdatki za hrano, obleko in drugo, kar je potrebno za dober potek dela v zavodu, ter za šolske klopi in plače uslužbencev zavoda tako v sedanjem kakor bodočem obsegu.

5. Obdarovanec bo našel in plačal ravnatelja, ekonomo, učitelje in asistente ter vse osebje, ki je potrebno za dobro delovanje in napredek učne ustanove, kar naj bi postala.

6. Čeprav darovalka ne postavlja nikakršnih pogojev, pa zato, da bi zavod dosegal svoj namen, želi, da bi ustanova, če bi v teku njenega življenja spremenila svoj namen, spet prešla v njeno popolno in brezpogojno last. Ker pa noče, da bi karkoli padlo v breme koga drugega, bi v tem primeru povrnila obdarovanemu vse stroške, ki bi jih imel z vračilom.

7. Vsi postopki, ki jih je treba opraviti za zakonito veljavnost učiteljev, pogajanja s šolskimi, civilnimi in cerkvenimi oblastmi so v breme obdarovanca.

8. Ista darovalka se ne namerava obvezovati za kakršenkoli izdatek za vzdrževanje prostorov ali podporo konviktu. Vendar bo v izpolnjevanju svoje dobrodelnosti skušala razširiti svoj prispevek tudi na to novo ustanovo, ki jo šteje za lastno.

9. Prav tako zahteva, da gojenci za večne čase zjutraj in zvečer molijo očenaš, zdramamarijo in slavoočetu po darovalkinem namenu in da opravijo žalno slovesnost na dan smrti njenega moža in na njen smrtni dan, ki naj bi bil po Božji volji čim pozneje, da bi bila darovalka sprejeta v večno življenje in bi mogla biti deležna sadov svoje dobrodelnosti.

Na posebnem listu je odlična darovalka dodala naslednje pogoje:

Nova ustanova se bo imenovala Zavod Chirio, da bi se s tem ovekovečil dragi spomin na pokojnega moža, in bo postavljena pod varstvo sv. Benedikta in sv. Mihaela na dangela.

Gospa Angela Chirio si pridržuje pravico, da bi po svoji presoji imenovala štiri dečke, ki bi bili sprejeti v novi zavod ali Oratorij sv. Frančiška Saleškega popolnoma zastonj. Ti dečki naj bi imeli starost, ki je potrebna za vstop v gimnazijo ali v obrtno šolo, obiskovali bi gimnazijo ali se učili v obrtnih šolah in bi ostali v zavetišču do konca gimnazije, če bi bili dijaki, ali do konca učne dobe, če bi bili rokodelci.

Pravico imenovanja teh gojencev bo imela do smrti gospa Chirio. Po njej bo pravica prešla na duhovnika Janeza Boska in na njegove dediče. Pri imenovanju imajo prednost člani njenega sorodstva. Če pa teh ne bi bilo, pa bi izbrali najbolj potrebne v Torre Pellice, ker bi rada podprla svoj rojstni kraj, do katerega je čutila vedno veliko ljubezen.

Duhovnik Bosko pa bo pravi in popoln gospodar zavoda in ni nikomur dolžan dajati obračun o svojem upravljanju in sprejemanju gojencev ter o vsem, kar je s tem povezano.

Medtem pa so se pojavile težke ovire, ki bi mogle povzročiti resne težave don Boskovi zamisli. Dne 12. aprila je pisal v sinovski zaupnosti grofici Callori in ji med drugim razodel nov predlog, ki ji ga je predložil s privoljenjem gospe Chirio.

Velezaslužna gospa grofica!

Danes je velika noč, in ker mi je po opravljenih obredih v cerkvi ostalo nekaj časa, ga bom uporabil za to, da uredim svoje račune z vašo velezaslužno uglednostjo. Vidim, da ne morem enakovredno tekmovati, zato prosim dobrohoten popust ali popravek, ki mi ga vi v teh dneh gotovo ne boste odrekli.

1. Oprostite, prosim, zaradi odgovora, ki vam ga dolgujem tudi v stvareh, ki imajo svoj pomen.

2. Oprostite, prosim, zaradi knjige, ki pa je končno natisnjena in je že v knjigovезnici. Upam, da boste kmalu dobili en primerek. Ko boste imeli knjigo v roki, boste gotovo vzkliknili: zares je bilo treba imeti zadosti časa in potrpljenja.

3. »Sveto Pavlo« naglo tiskamo, in kakor hitro nam bo nabožna pisateljica poslala besedilo, ga bomo takoj izročili črkostavcu.

4. Don Cagliero mi je prinesel vaših 1000 frankov kot znamenje vaše dobrodelnosti. Prosim vas, da bi bili tako dobri in mi sporočili, ali naj to vsoto vpišem med obljubljene darove ali – bolje rečeno – ste mi prižgali upanje, da bi jo obesil med angele v zvoniku, od katerih je eden že dokončan, drugega pa končujejo. Ali pa je namenjena za licej?

5. Kar se tiče liceja, vam moram sporočiti, da je nastala sprememba. Neka gospa je pripravljena odstopiti v bližini cerkve Velike Matere Božje hišo, v kateri pa so sta-

novalci. Tem bi bilo treba izplačati visoko vsoto, da bi jo zapustili. To pa bi skupaj s preureditvijo zelo obtežilo proračun.

Predlagam drugo rešitev: preuredimo tukaj v bližini poslopje in ga namenimo tej potrebi. Tako bi zmanjšali izdatke in osebe bi moglo delati tukaj in tam, vse skupaj pa bi potekalo pred mojimi očmi. Letos sem že naredil poskus s 25 filozofi, ki pridno študirajo in se zgledno obnašajo. Tako spremenjene stvari ne spreminjajo vaše dobrodelnosti in volje, da bi jo izpolnjevali.

6. *Recite mi, kar vas je volja, kot skrbna mati svojemu porednemu sinu. Vse bom sprejel za dobro, kajti vem, da vi storite, kar morete in kar hočete, z možnostjo, da vso stvar prekinete iz razlogov, ki bi to svetovali. Kar se tiče časa za plačilo, bi vse ostalo, kakor je bilo določeno, se pravi v maju, juliju, novembru ali tudi z drugimi popravki, kakor bi vam bilo bolj všeč.*

7. *Škof iz Casaleja je poln naklonjenosti do naših ustanov in nam ustreže v vsem, kjer le more. To je največja tolažba, ki jo okušam v tem času.*

8. *Da vam pokažem našo veliko hvaležnost, bom na belo nedeljo daroval sveto mašo in naši dečki bodo prejeli sveto obhajilo s posebnimi molitvami po vašem pobožnem namenu.*

Bog naj vas blagoslovi, velezaslužna gospa grofica, in z vami naj blagoslovi vso vašo družino in med drugim naj vam podari tudi potrpljenje, da boste prebrali to pismo. Medtem pa se priporočam vašim molitvam in se v globoki ponižnosti izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

duh. Janez Bosko

Turin, 12. aprila 1868

Za velikonočni ponedeljek 13. aprila se je don Bosko odpravil v Lanzo, kjer ga je čakal dragocen odgovor.

Velečastiti gospod don Bosko!

Nadvse sem bil vesel ljubeznivih čestitk, ki ste mi jih izrekli vi, vaši duhovniki in kleriki iz oratorija v Valdoccu, sv. Alojzija, Lanza in Mirabella. Po vas se zahvaljujem vsem za izražene dobre želje. Zlasti se spominjam klerikov iz malega semenišča v Mirabellu, ki so mi svoja voščila poslali zadnje dni preteklega meseca. Prosim vas za pomoč vaših molitev, da bom mogel bolje zadostiti velikim zahtevam svoje nove službe, in prepričan sem, da mi vaša pomoč ne bo manjkala.

Ko obnavljam izraze hvaležnosti, vas vse spoštljivo pozdravljam in imam čast, da se imenujem za vaše uglednosti vdanega in ponižnega služabnika.

EVSTAHIJ KARDINAL GONELLA

Rim, 13. aprila 1868

Don Bosko je šel v Lanzo z namenom, da bi si odpočil. Ker je bil zelo bolehen, se ni mogel zadrževati s fanti. Ponoči se ni mogel umiriti zaradi sanj, ki so

ga nadlegovale že celih deset dni. Šel je spat ob 11. uri v upanju, da bo mogel globoko zaspati, potem ko je dolgo bedel in želel biti nemoten. Pa tudi ta varnostni ukrep ni nič zalegel. Ene izmed teh sanj so se tikale zavoda v Lanzu. Pripovedoval jih je na dan odhoda 17. aprila tamkajšnjemu ravnatelju z naročilom, da jih pove skupnosti. Ravnatelj ga je spremljal do Turina, ker je moral iti pridigat duhovne vaje v Mirabello, in od tod je poslal svojim gojencem poročilo o tem, kar mu je povedal don Bosko.

18. aprila 1868

Dragi moji sinovi zavoda v Lanzu!

V naglici odhoda vas nisem mogel pozdraviti, kakor bi se spodobilo, toda sedaj vam pišem iz Turina, kar sem vam nameraval povedati. Poslušajte me zatorej, ker je Gospod tisti, ki vam govori po don Boskovih ustih.

*Don Bosko je zadnjo noč v Lanzu prespal zelo nemirno. Veste, da je moja soba blizu njegove. Dvakrat sem se nenadoma zbudil, ne da bi vedel za vzrok. Zdelo se mi je, da sem slišal zategel krik, ki je vlival strah. Sedel sem v postelji, napenjal ušesa in ugovotvil, da ti glasovi prihajajo iz don Boskove sobe. Zjutraj sem razmišljal o tem, kar se je zgodilo, in se odločil, da bom govoril z don Boskom. »Res je, kar praviš,« mi je odgovoril, »kajti nočaj sem sanjal o stvarih, ki so me zares globoko razžalostile. Zdelo se mi je, da stojim ob robu hudournika, ki sicer ni bil dolg, vendar s silno bobnečimi vodami. Vsi dečki iz zavoda v Lanzu so se zbrali okoli mene in skušali priti na nasprotni breg. Veliko jih je vzelo zalet in z lahkoto skočilo na drugo stran. Kaki spretni telovadci, kajne! Toda drugim se skok ni posrečil. Z nogami so se sicer dotaknili roba brega, vendar so padli v vodo, ki jih je odnesla; nekateri so izginili v valovih, nekateri so zadeli ob skale s trebuhom ali glavo in si razbili lobanjo ali jim je kri tekla iz ust. Don Bosko je dolgo opazoval to žalostno dogajanje, kričal, opozarjal, dajal navodila, kako naj previdno vzamejo zalet, pa je bilo vse zaman. Hudournik je bil poln teles, ki so plavala proti brzici in se zaletavala ob čer na zavoju reke, kjer je bila voda bolj globoka, in jih je požiral vrtinec.« *Abyssus abyssum invocat (prepad kliče prepad).**

Koliko mojih dragih sinov, ki sedaj poslušajo branje tega pisma, je padlo in so v nevarnosti, da se za večno pogubijo! Toda kako je mogoče, da so dečki, ki so sicer tako živahni, veseli in spretni v preskakovanju, tako slabo prestali to preizkušnjo?

Zato, ker so, medtem ko so skočili, imeli za seboj kakega nesrečnega tovariša, ki jim je podstavil nogo ali jih potegnil nazaj za suknjo ali jih sunil, tako da so zleteli naprej in si niso mogli več pomagati.

In ti ubogi nesrečneži (ki jih je sicer malo), ki so v službi hudiča in hočejo pogubiti svoje tovariše, poslušajo v tem trenutku tudi branje tega pisma. Tem bom jaz z don Boskovimi besedami povedal: Zakaj hočete s svojimi grdimi pogovori vžgati v srcih svojih tovarišev ogenj strasti, ki naj bi jih uničil za vso večnost? Zakaj učite zlo nekatere, ki so mogoče še nedolžni? Zakaj s svojimi besedami in s svojim vedenjem zavra-

čate zakramente in nočete poslušati besed tistih, ki bi vam mogli pomagati hoditi po poti, ki vodi v nebesa? Edino, kar si boste zaslužili, bo Božje prekletstvo. Spomnite se bliskovitih opominov Jezusa Kristusa, ki sem vam jih tolikokrat ponavljal. Dragi moji sinovi, poslušajte! Tudi vi, ki ste vzrok propada tolikernih, ste moji sinovi. Še več, v mojem srcu imate posebno mesto, ker ste bolj kot drugi nujno potrebni ljubezni. Opustite greh, rešite si dušo. Če bi si moral misliti, da se bo samo eden izmed vas pogubil, ne bi imel vse življenje več trenutka miru. Kajti vaše zveličanje je edina skrb mojega bivanja, edina želja mojega srca, edini smisel mojih dni. Rad bi iz vas naredil dobre kristjane. Rad bi vam pomagal, da bi si zaslužili nebesa. Me boste poslušali, kajne?

Ni treba, da bi vam razlagal sanje, gotovo ste jih razumeli. Breg, na katerem je don Bosko, je sedanje življenje. Nasprotna stran je večnost, nebesa. Voda hudournika, ki požira in odnaša fante, je greh, ki vodi v pekel.

Don Bosko je zatorej ob tem prizoru poln strahu začel kričati, se premetaval sem in tja, se zbudil in mislil sam pri sebi: »Oh, kako rad bi obvestil nekatere, ki sem jih prepoznal. Toda jutri moram odpotovati.«

Ko si je to rekel, je spet zaspal in zazdelo se mu je, da je na velikem travniku, kjer ste se vi vsi igrali, skakali. Toda, o groza, na travniku je bilo še nekaj drugega. Po istem travniku so tekale sem in tja divje živali vseh vrst: levi z ognjenimi očmi; tigri z iztegnjenimi kremplji, ki so praskali zemljo; volkovi, ki so se potuhnjeno sukali okoli raznih skupin fantov; medvedi, ki so zoprno režeč se sedeli na zadnjih nogah in s sprednjimi vabili, da bi prišli v njihov objem.

V kako strašni družčini ste se znašli! Toda še huje. Kako grdo so te divje živali ravnale z vami!

Divje so se zaletavale v vas. Nekateri izmed vas ste ležali na tleh in pošasti so vas s kremplji trgale, vas mesarile z zobmi in vas ubijale. Nekateri so v obupu bežali pred njimi, se zatekali k don Bosku in ga prosili za pomoč. Ob njegovi navzočnosti so se živali ustavile. Drugi so se spet skušali sami braniti pred njimi, pa jim ni uspelo, ker so bile živali premočne in so jih raztrgale. In spet drugi, glejte, kaki neumneži, so čakali na te pošasti in se jim smehljali, jim prikimavali in zdelo se je, da jim je prav, da jih medvedi raztrgajo. Ubogi don Bosko je tekal od enega do drugega, jih klical in skušal pritegniti k sebi. Toda bilo je jalovo početje, ker so ga sicer nekateri poslušali, drugi pa se zanj niso zmenili. Travnik je bil poln trupel ali ranjenih. Mešali so se klici na pomoč, don Boskovo vabljenje in rjojenje živali. In sredi tega peklenškega hrušča se je don Bosko še drugič zbudil.

To so sanje in vi veste, kaj pomenijo don Boskove sanje. Lahko si predstavljate mojo veliko žalost, ko sem slišal to pripoved. Če me je prej zelo veliko stalo, da sem se moral ločiti od vas, bi, potem ko sem slišal za te sanje, skoraj zbežal od vas, in če me ne bi vezala pokorščina, bi gotovo odšel. Moral bi vas imeti manj rad in v tem primeru bi bil miren.

Kdo so ti levi, tigri, medvedi? To je hudič s svojimi skušnjavami. Nekateri jih premagujejo, ker se zatekajo k voditelju, drugi so uboge žrtve, ker privolijo v prišepetava-

nje; spet drugi imajo radi greh, hudiča in se sami izročajo v njegove kremplje. Sinovi, se boste opogumili? Se boste vedno spominjali, da imate dušo, ki jo morate rešiti?

Don Bosko je tukaj pripomnil: »Jaz sem videl vse te fante, prepoznal sem nekatere volkove. Toda skrivnost ohranjam zase in je ne bom nikomur povedal. Ob prvi priložnosti, ko se bom vrnil v Lanzo, bom vsakemu povedal njegovo vlogo. Tokrat me je zobobol oviral, da nisem mogel govoriti z vsemi. Toda ko bom prihodnjič prišel, bom povedal tistim, ki potrebujejo poučitve.«

Zato, moji dragi sinovi, jaz ne vem ničesar, ker mi don Bosko ni ničesar povedal. Toda če sedaj nič ne vem, bo prišel dan, ko bom vse vedel. To bo na dan poslednje sodbe. Velika žalost bo zame, da bom, potem ko sem se toliko trudil in izčrpal svoje moči pri delu za mladino in za vas, potem ko sem vas imel iz vsega srca rad, moral biti za večno ločen od vas.

*Če ne boste sedaj začeli ljubiti Gospoda, ga kot odrasli možje tudi ne boste ljubili. *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea* (mladenič, ki je zunaj svoje poti, je, tudi ko se bo postaral, ne bo zapustil).*

Sinovi, predragi sinovi, ne zavračajte mojih besed, ki so don Boskove besede. V kratkih dneh svojega življenja si skušajte zaslužiti nebesa. Molite, da bodo moje duhovne vaje koristne, da bodo pridige prinesle korist.

Vaš najvdanejši v J. K.

DUH. J. K. LEMOYNE

Medtem ko se je don Bosko vračal v oratorij, sta se v Turinu vlada in občinska uprava pripravljali na poroko n. k. v. princa Umberta, prvorojenca n. k. v. kralja Viktorja Emanuela II. z n. k. v. princeso Marjeto, hčerko pokojnega kneza Genovskega, kraljevega brata. Na poroko je iz Berlina prišel princ pruski prestolonaslednik, iz Pariza princ Napoleon s svojo ženo princeso Klotildo in portugalska kraljica Maria Pia, obe ženinovi sestri.

Don Francesca je poročal vitezu o vseh teh pripravah in o tem, kar se je dogajalo v oratoriju.

Turin, 18. aprila 1868

Predragi gospod vitez!

Don Bosko se je v preteklih dneh zelo slabo počutil in se je odpravil v Lanzo. Splošno počutje v zavodu ni slabo, lahko celo rečemo, da je dobro. Nekaj obolelih oči, et hic finis' (to je vse). Včeraj je prišla Marija Pia Portugalska, ki jo je ljudstvo zelo hladno sprejelo. Besedilo za zvezek o Mariji Pomočnici je že postavljeno, čeprav še nismo nič natisnili. Koliko stvari se postavi na pot! Cerkveni cenzorji so počasni, celo zelo počasni, čeprav je knjigo že vso pregledal mons. Galletti.

V cerkvi dela vedno lepo napredujejo. Tlak v prezbiteriju je narejen in je čudovit. Oba stranska oltarja bodo namestili ta teden. Prav tako bodo v teku enega meseca

postavljene nekatere spovednice. Markiza Villariosa nisem več videl, verjetno je odpotoval.

DUH. FRANCESIA

Dne 19. aprila so se začele kraljevske poročne slovesnosti z dobrodelno prireditvijo v nekem gledališču. Dne 21. so v navzočnosti inozemskih princev, diplomatskih predstavnikov ter visokih dostojanstvenikov dvora in države podpisali ženitno pogodbo. Dne 22. aprila so najprej v veliki kraljevi dvorani opravili civilno poroko, nato pa še cerkveno v prestolnični cerkvi. Obred je opravil turinski nadškof, ki so ga spremljali škofje iz Milana, Vidma, Mantove in Savone. Z velikimi težavami je nadškof dosegel, da bi z običajno slovesnostjo ljudstvu pokazali sveti turinski prt. Subalpske škofe so povabili, da bi vernikom dali priložnost, da bi ga prišli počastit, medtem ko bi bil izpostavljen v prestolnični cerkvi. Tudi dečki iz oratorija so se udeležili slovesnosti.

Istočasno pa so ljudstvo zabavale konjske dirke, glasbeni koncerti pred kraljevo palačo, turnirji, ljudske tombole, razkošno razsvetljevanje in lepi ognjemeti na vojaškem vadbišču. Nekaj teh prireditev je bilo tudi v oratoriju, kar je dalo don Bosku priložnost, da je pokazal svojo izredno previdnost. Neki ugleden cerkveni dostojanstvenik, ki je bil takrat gojenec oratorija, je s prisego pričal: »Leta 1868, v času poroke prestolonaslednika Umberta Savojskega, smo se jaz in dva druga moja tovariša izmaknili nadzoru naših predstojnikov in smo pozno ponoči ušli iz oratorija, da bi si ogledali razsvetljavo mesta. Eden izmed mojih tovarišev je spal nad zakristijo stare cerkve, ki je imela okno na dvorišče. Skozi to okno smo se zmuznili na prosto in ušli iz zavoda. Naslednjo soboto sem se spovedoval pri don Bosku in sem mu v vsej preproščini povedal svoj primer in opisal vse okoliščine. On se je omejil na krepko karanje in mi pokazal, kako težko sem se pregrešil proti pokorščini, in končno dodal: ‚Glej, v kako nevarnost si se spustil. Če bi predstojniki zvedeli za to, bi te izključili iz zavoda.‘

Toda on ni nikdar izrabil tega, kar je pri spovedi zvedel od mene. Moj tovariš je še naprej spal na istem kraju: križ v oknu je ostal še naprej polomljen in meni ni nihče nič očital. Toda prestopok se ni več ponovil. Dečki so bili tako globoko prepričani o don Boskovi zadržanosti glede vsega, kar se tiče spovedi, da so se v popolnem zaupanju spovedovali svojih skrivnosti in pogreškov če le mogoče pri njem in ne pri drugih.«

Uradne slovesnosti še niso bile pri kraju, ko se je don Bosku predstavila gospa Evgenija Telles de Gama, dvorna dama n. k. v. portugalske kraljice z željo, da bi mogla govoriti z duhovnikom, o katerem je slišala govoriti toliko čudovitega v svoji domovini. Dolgo sta govorila, in ko se je vrnila v kraljevo palačo, je pokazala kraljici podobo matere Božje Marije, ki jo je dobila od Božjega služabnika, o katerem je govorila navdušeno kot o svetniku. Marija Pia si je z občudovanjem ogledovala sliko in polna spoštovanja vzkliknila: »Oh, vi srečna duša! Oh, če bi

jaz imela pogum, da bi prestopila dvorne zapovedi, bi tudi jaz šla k don Bosku in ga prosila za sliko.«

Preden je tista dama zapustila Turin, je poslala don Bosku vizitko, na katero je v francoščini napisala: »Nimam časa, da bi vam v miru pisala. Toda vaša dobrota je tako velika, da si upam pisati in vas prositi za veliko uslugo. Prepričana sem, da bi bila tista bolna gospa, o kateri sem vam pripovedovala, nadvse srečna, če bi ji darovali kako podobo s pripisom, kakor ste storili zame. Njen naslov se glasi: gospe grofici de Murça, Via Formosa, 139, Lisbona, Portugalska. Če vam je ljubše, da bi jo poslali meni v kraljevo palačo v Turinu; to bi morali storiti pred petkom, kajti zdi se mi, da bomo 26. aprila pred pol peto uro zjutraj odpotovali. Tisočkrat hvala za vse!«

Ko so se končale glasne slovesnosti v mestu, je don Bosko začel pripravljati duše svojih gojencev za velike verske slovesnosti ob posvetitvi cerkve Marije Pomočnice.

Dne 29. aprila 1868 zvečer je pod stebriščem takole govoril:

»Jutri zvečer bomo začeli Mariji posvečen mesec maj. V tem mesecu naj se vsak potruzi, da bo svojim tovarišem pripovedoval kak lep zgled. Najbolje bi bilo, če bi bil o Mariji, če pa nimate pri roki zglada o Mariji, pa pripovedujte kaj drugega, kar more spodbuditi k dobremu. Ali pa prosite tovariša, da ga pripoveduje on, in če tovariš ne bi nobenega vedel, ga vprašajte: ‚Katero cvetko naj danes izpolnjujemo? Si jo že izpolnil?‘

Vsak naj, če more, prejme zakramentalno sveto obhajilo. Če ne more, naj obudi vsaj duhovno, kajti to Gospodu zelo ugaja. Želel pa bi, da tisti, ki gre zjutraj k obhajilu, čez dan ne bi bil preveč raztresen. Kakor vidite, vam ne priporočam česa težkega. Vsak naj stori, kar more, da bo izpolnil svoje dolžnosti pri učenju in v cerkvi. Prav tako pa naj izpolni cvetke, ki vam jih bodo dajali.«

Istočasno je poslal grofici Callori enega izmed prvih izvodov Preskrbljene-ga katoličana.

Velezaslužna gospa grofica!

Tukaj imate sedaj vašo knjigo. Oprostite mi zaradi zamude. Prilagam še podobico za otroka. Razložite mu jo, če je ne bi razumel. Druga podobica je za gospodično Glorio, ki ji izročite veliko pozdravov.

Pogum, gospa grofica, cel mesec maj se vas bom posebej spominjal pri sv. maši in štirje dečki bodo vsak dan po vašem namenu opravili sveto obhajilo.

Verujmo in upajmo veliko.

Bog vas blagoslovi, vašega gospoda soproga in vso vašo družino. Molite zame, ki sem vaš najvdanejši služabnik.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 30. aprila 1868

13.

POGLAVJE

Don Bosko še naprej prosi škofove za priporočilna pisma za svojo družbo – Don Bosko dvakrat piše škofu v Ivrei, vendar ne dobi odgovora – Prejme priporočilna pisma od škofov v Parmi, Novari, Reggio Emilii, Mondoviu, Alessandrii, od nadškofa v Lucci z zahvalo za don Boskova poročila o fantih iz Lucce, ki so bili v oratoriju; od kardinala nadškofa v Fermu in od kapitularnega vikarja v Susi; od škofov v Guastalli in Albengi – Don Bosko predloži prepis odloka mons. Fransonija, ki ga je postavil za duhovnega voditelja prazničnih oratorijev v Turinu

DON BOSKO JE V MESECU APRILU nadaljeval prošnje škofom, da bi mu izdali priporočilna pisma za potrditev njegove družbe. V tem smislu je pisal mons. Morenu, škofu v Ivrei, da bi mu izrazil svoje spoštovanje in vdanost in poskusil, da bi ga spravil z oratorijem.

Spoštovana ekscelenca!

Prosim vas, da bi za trenutek pozabili pretekle neprijetnosti, ki so prišle zaradi materialnih razlogov, in bi obrnili misel na večjo Božjo slavo in skušali privoliti v mojo prošnjo. Zadeva, za katero gre, je prav ista kot ona, o kateri sem vam pred nekaj časa govoril. Pošiljam vam prepis glavnih misli, da si boste priklicali v spomin stvari, o katerih govorim. Družbo sv. Frančiška Saleškega je že pohvalil Sveti sedež. Sedaj bi mi bilo nadvse koristno priporočilno pismo škofov moje cerkvene pokrajine, v katerem bi vsak škof napisal, kar se mu zdi primerno, da bi dosegel dokončno potrditev. Zato vas spoštljivo in goreče prosim, da bi mi kot posebno uslugo izdali priporočilo, ki bi ga poslal Kongregaciji za škofove in redovnike.

Če iz katerega koli previdnostnega razloga, ki ga bom vedno spoštoval, ne bi mogli privoliti v mojo prošnjo, vas prosim, da bi bili tako dobri in bi mi v vaši ljubeznivosti napisali listek, da bi se vedel ravnati.

Kakor sem delal vse doslej, tudi v prihodnje ne bom nehal prositi našega Gospoda Boga, da vas ohrani ad multos annos (mnogo let) zdravega in srečnega, in se v globoki hvaležnosti izrekam za vaše vzvišene ekscelence najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 15. aprila 1868

Ko po več kot enem mesecu ni prejel odgovora, je častiti ponovno pisal škofu v Ivrei.

Spoštovana ekscelenca!

Pred nedavnim sem poslal vaši ekscelenci dopis, v katerem sem vas med drugim prosil, da bi izdali pisanje v korist redovne Družbe sv. Frančiška Saleškega. Sedaj, ko naj bi začel postopek za nadaljnje poslovanje, vas prosim, da bi mi blagovolili dati vsaj eno besedo v tem smislu, edinole zato, da se bom vedel ravnati, se pravi: ali naj še naprej čakam ali pa zaradi kakih vaših razlogov tega ne mislite storiti.

Kakor koli se boste že odločili, vas prosim, da sprejmete želje za nebeški blagoslov in me imate v vsem spoštovanju vaše ekscelence najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 28. maja 1868

Tudi to pismo je ostalo brez odgovora. Ta molk je bil don Bosku zelo neprijeten. Toda drugi škofje so ga še naprej spodbujali in tolažili tako, da so mu pošiljali čudovita priporočila, ki jih navajamo po vrsti, kakor so prihajala: škof iz Parme, škof iz Novare, škof iz Reggio Emilie.⁹

Škof iz Mondovija:

FR. JANEZ TOMAŽ GHILARDI IZ PRIDIGARSKEGA REDA, PO BOŽJI MILOSTI IN PO MILOSTI APOSTOLSKEGA SEDEŽA ŠKOF V MONDOVIU IN GROF, VEČNO POSTAVLJEN OPAT KOMENDATOR SV. DALMAZZA, HIŠNI PRELAT NJEGOVE SVETOSTI IN ASISTENT PAPEŠKEGA PRESTOLA. Zavedajoč se neizmerne dobrega, ki ga Cerкви in družbi prinašajo ustanove v Turinu z imenom oratorijev, ki jih je ustanovil duhovnik Janez Bosko, smo se že meseca februarja 1864 z veselo zavzetostjo potrudili, da bi Svetemu sedežu toplo priporočili odobritev duhovniške družbe z vsemi pravilniki, ki vodijo delovanje imenovanih ustanov. Z največjim zadovoljstvom smo zvedeli, da je sv. oče deloma privolil v prošnje, ki so mu jih izrazili škofje, in je v odloku sv. Kongregacije za škofove in redovnike priporočil imenovano družbo ter potrdil za vrhovnega predstojnika njenega ustanovitelja in odložil končnoveljavno potrditev konstitucij na bolj primeren čas.

Ker smo slišali, da so na Sv. sedež prišle nove prošnje za odobritev, se ponovno pridružujemo z našimi priporočili z namenom, da bi mogla ustanova duhovnika Janeza

⁹ Pisma v latinščini; gl. MB IX str. 142-145.

Boska rasti in napredovati prav s pomočjo zaželene odobritve, ki bi jo izrekel sveti oče. Na tak način bi se družba utrdila in mogla veliko prispevati za duhovno in časno korist bližnjega ter večjo slavo naše svete vere in za čast duhovništva.

+ F. JAN., škof

C. JUST. TARTINI, taj.

Mondovi, 15. aprila 1868

Škof iz Alessandrie.¹⁰ Nadškof iz Luce:

Nadvse spoštovani in velečastiti gospod!

Imam čast in zadovoljstvo, da pošiljam vaši spoštovani uglednosti priporočilno pismo, za katerega ste me blagovolili prositi z namenom, da bi prejeli od Svetega sedeža končnoveljavno odobritev vaše za vzgojo mladine nadvse zaslužne Družbe sv. Frančiška Saleškega. Zahvaljujem se vam za poročilo o treh dečkih iz naše škofije. Hkrati se ponovno priporočam vaši dobrotljivosti in se s čustvi globoke hvaležnosti in s posebnim spoštovanjem izrekam vaše uglednosti najvdanejši v Gospodu

+ FR. GIULIO, nadškof v Lucci.

Lucca, 24. aprila 1868

Priporočilo je bilo zapisano v latinščini.¹¹ Kardinal De Angelis, knezoškof v Fermu:

FILIP Z NASLOVOM SVETEGA LOVRENCA V LUCINI, DUHOVNIK KARDINAL DE ANGELIS, PO MILOSTI BOŽJI IN VOLJI SVETEGA SEDEŽA KNEZOŠKOF V FERMU, KAMERLENG SVETE RIMSKE CERKVE.

Izpričujemo, da smo v teku več kot šestletnega bivanja v domu gospodov misijonarjev v Turinu po uglednih cerkvenih in laiških osebah imeli izredno zadovoljstvo, da smo spoznali, kako vzgojna družba, imenovana sv. Frančiška Saleškega, ki jo je ustanovil in jo vodi odlični duhovnik Janez Bosko s pomočjo gorečih duhovnikov in klerikov, pod njegovim budnim nadzorom v korist cerkvene in civilne družbe zbira in poučuje zapuščene dečke vero, obrti in humanistične vede. Prav tako izpričujem, da smo pred našim odhodom iz Turina novembra 1866 osebno obiskali imenovani oratorij in smo se razveselili, da smo sami videli veliko število dečkov, ki se tam vzgajajo. Iz brezdeglja in revščine jih je iztrgalo prizadevanje tega zaslužnega duhovnika, ki je vodja in glavni direktor celotne ustanove. Je poln žive in dejavne ljubezni, da bi jih vzgajal v pobožnosti in učil obrti glede na njihove sposobnosti in njihov stan. Dečki izredno lepo napredujejo in vzbujajo upanje, da bodo dosegli zaželene uspehe. Zato prosimo, da bi Sveti sedež podelil kanonično potrditev v smislu želj velečastitega turinskega

¹⁰ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 146-147.

¹¹ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 148-149.

nadškofa in drugih piemontskih škofov. Zato hvalimo in potrjujemo tako z besedo kakor s pismom to ustanovo javne dobrotelnosti in spodbujamo imenovanega duhovnika Janeza Boska in njegove zaslužne sodelavce, da bi nadaljevali svoje delo v večjo Božjo slavo in v korist krščanske vzgoje.

V potrditev našega priznanja in naklonjenosti do te dobrotelne ustanove in do njegove duhovniške ljubezni izdajamo to izjavo, ki smo jo lastnoročno podpisali in opremili z našim pečatom.

+ F. KARDINAL nadškof

kanonik FILIP ZALLOCCO, tajnik

Izdano v Fermu v naši nadškofijski palači, dne 26. aprila 1868

Generalni kapitularni vikar v Susi; škof iz Guastalle; škof iz Albenge.¹²

Don Bosko je tem priporočilnim pismom, ki naj bi jih predložil Sveti kongregaciji za škofo in redovnike, dodal avtentičen prepis imenovanja za duhovnega voditelja oratorijev sv. Frančiška Saleškega, svetega angela varuha in svetega Alojzija v Turinu, ki mu ga je izdal mons. Franson 31. marca 1852 in ki sta ga podpisala generalni vikar Filip Ravina in kancler Balladore. Prepis je izdala nadškofijska pisarna dne 12. maja 1868 in ga je overil teolog Guade, prokancler.

¹² Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 150-153.

14.

POGLAVJE

Don Bosko napove fantom, da jim mora razodeti nekaj resnega – Prvi del govora: pravi, da je sanjal stvari, ki jih za nobeno ceno ne bo povedal; prikazen strašne pošasti in skrivnosten glas, ki ga prisili, da govori; prosi fante, da ne bi pripovedovali zunaj oratorija, kar jim bo povedal; uvodne sanje: njegova smrt, Božja sodba, nebesa – Nove sanje: velika vinska trta na oratorijskem dvorišču: samo listje, gnili grozdi, brez listja, z odličnimi grozdi; to je troje stanj fantov pred Bogom; zdi se mu, da sliši glas zvona, in se zbudi – Drugi del govora: ponovno zaspi, vidi, kako na dvorišču požene še druga vinska trta, bujno rastoča, z velikimi grozdi, debelimi zreli jagodami, vendar z ogabnim okusom; vsaka jagoda nosi ime kakega fanta in njegov greh; nastopi neka oseba s palicami in ukaže, da odstranijo tiste mladike in grozde; strašen naliv zalije trto; čudna toča; beg pred don Boskom in njegovo prebujenje

DNE 29. APRILA JE DON BOSKO NAPOVEDAL FANTOM: »Jutri zvečer, v petek in v nedeljo vam moram nekaj povedati, kajti če vam ne bi povedal, sem prepričan, da bi moral iti prezgodaj v grob. Imam vam sporočiti nekaj zelo grdega. Želim, da so navzoči tudi rokodelci.«

Zvečer 30. aprila, v četrtek, so po molitvah prišli s svojega dvorišča in stebrišča, kjer sta jim imela navado govoriti don Rua ali don Francesca, rokodelci in se pridružili tovarišem dijakom. Don Bosko je takole govoril:

»Dragi moji fantje! Včeraj zvečer sem vam naznanil, da vam imam povedati nekaj zelo grdega. Sanjalo se mi je in sklenil sem, da vam ne bom nič povedal, ker sem mislil, da so pač sanje kakor toliko drugih, ki jih ima človek, ali pa zato, ker je bilo vsakokrat, ko sem vam pripovedoval kake sanje, nekaj pripomb ali

nasprotovanja. Toda še druge sanje me silijo, da vam govorim o prvih, in to toliko bolj, ker me nekaj dni nadlegujejo prividi, zlasti še videnja pred tremi dnevi. Kot veste, sem bil v Lanzu, da bi si v miru malo oddahnil. Ko sem zadnjo noč spal v tistem zavodu, se mi je tik pred spanjem v domišljiji pojavilo to, kar vam bom povedal.

Zdelo se mi je, da sem videl, kako je v mojo sobo prilomastila silna pošast, stopila naprej in se postavila ob vznožje moje postelje. Imela je videz ogabne krastače in bila je velika kot vol.

Ostro sem jo motril, ne da bi mogel dihati. Pošast je bila vedno večja: rasle so ji noge, večal se je trup, glava je postajala vedno bolj debela, in kolikor bolj se je večala, toliko bolj ogabna je bila. Bila je zelene barve z rdečo pego okoli gobca in na vratu, kar jo je delalo še strašnejšo. Iz oči ji je švigal plamen, koščena ušesa pa so bila zelo majhna. Sam pri sebi sem dejal: ‚Saj krastače nimajo ušes.‘ Nad gobcem sta štrlela dva rogova, ob straneh pa je imela zelene peruti. Noge so ji bile podobne levjim šapam in zadaj je mahedral dolg rep, ki se je končeval v dveh konicah.

V tistem trenutku se mi je zdelo, kakor da me ne bi bilo strah. Toda pošast se mi je začela približevati in je odpirala ogromno žrelo, polno ostrih zob. Tedaj se me je polastil velik strah. Zdelo se mi je, da se je prikazal hudič iz pekla, saj mu je bila popolnoma podobna. Pokrižal sem se, vendar to ni nič pomagalo; pozvonil sem, pa ob tisti uri ni nihče prišel, nobeden ni nič slišal. Začel sem kričati, toda pošast ni odšla. ‚Kaj hočeš od mene,‘ sem tedaj vprašal, ‚ti mrcina hudičeva?‘ Toda ona se je še bolj bližala in strigla z ušesi. Položila je svoje šape na rob postelje ob vznožju, se prijela za ogrodje postelje, pritegnila zadnje noge, se ustavila in bolščala vame. Nato se je stegnila naprej in pomolila svoj gobec tik k mojemu obrazu. Polotil se me je tak stud, da sem se umaknil, sedel na posteljo in se skušal vreči na tla, toda pošast je odprla gobec. Skušal sem se braniti, jo odriniti, pa bila je tako ogabna, da se je v tistem trenutku nisem upal niti dotakniti. Začel sem kričati, vrgel sem roke nazaj in iskal kropilnik z blagoslovljeno vodo. Tipal sem po steni, ne da bi ga našel. Pošast me je za trenutek zagrabila, tako da je bila polovica mojega telesa v njenem strašnem žrelu. Tedaj sem zaklical: ‚V Božjem imenu! Zakaj počneš to z menoj?‘ Krastača se je ob mojem vzkliku malo umaknila in mi izpustila glavo. Tedaj sem znova naredil znamenje svetega križa, se s prsti dotaknil blagoslovljene vode v kropilniku in poškopil pošast. Takrat je ta hudič silno zakričal, skočil nazaj in izginil. Medtem ko je izginjal, sem jasno slišal glas od zgoraj, ki je izgovoril naslednje besede:

‚Zakaj ne govoriš?‘

Ravnatelj zavoda don Lemoyne se je zbudil ob svojih ponovnih krikih, slišal je, kako sem udarjal po zidu, in me naslednjega jutra vprašal: ‚Don Bosko, ali ste nocoj sanjali?‘

‚Zakaj me vprašuješ?‘

‚Ker sem slišal, kako ste kričali.‘

Iz tega sem razpoznal, da je Božja volja, da vam povem, kar sem videl. Zato sem se

odločil, da vam bom pripovedoval te sanje. Čutim sem se v vesti dolžnega, da vam jih povem, pa tudi zato, da se rešim teh prividov. Zahvalimo se Gospodu za njegovo usmiljenje, medtem pa skušajmo uresničiti nasvete, ki nam podajajo sredstva, s katerimi moremo rešiti naše duše, na kakršenkoli način se nam že razodevajo. V tem dogajanju sem mogel ugotoviti stanje vesti vsakega izmed vas.

Želim pa, da bi vse, kar vam bom povedal, ostalo med vami. Prosim vas, da o tem ne govorite in ne pišete zunaj zavoda, ker to niso stvari, iz katerih bi se smeli norčevati, kakor bi to nekateri mogli storiti, in da ne bi nastale razmere, ki bi mogle spraviti don Boska v zadrego. Vam to povem kot svojim ljubljnim sinovom in vi jih sprejmite kot sporočilo vašega očeta. To so torej sanje, ki sem jih hotel zamolčati, pa sem bil prisiljen, da vam jih povem.

Vse od začetka velikega tedna (5. aprila) sem imel sanje, ki so me nadlegovale in mučile več noči. Utrujale so me tako, da sem bil naslednje jutro bolj zbit, kot če bi vso noč delal, kajti moj duh je bil ves zbežan in preplašen. Prvo noč se mi je sanjalo, da sem umrl. Drugo noč pa, da sem bil na poslednji sodbi in sem moral urediti svoje račune z Bogom, toda zbudil sem se in ugotovil, da sem še živ in da se moram bolje pripraviti na smrt. Tretjo noč se mi je zdelo, da sem v nebesih, kjer mi je zelo ugajalo. Ko je prešla noč in sem se zjutraj zbudil, sem ugotovil, da je izginilo tisto prijetno občutje, vendar sem sklenil, da si bom skušal za vsako ceno pridobiti to večno kraljestvo, ki sem ga mogel malo okušati. Do sedaj so bile samo stvari, ki niso pomembne za vas. Človek gre spat z določeno mislijo v domišljiji, ki se potem ponavlja v nadaljnjem razmišljanju.

Potem sem sanjal še četrtrič in to so sanje, ki se tičejo vas. V noči 9. aprila (četrtek) sem komaj malo zadremal in že se mi je zdelo, da sem pod stebriščem v družbi naših duhovnikov, klerikov, asistentov in fantov. Potem se mi je zdelo, da ste vsi izginili, in jaz sem se napotil na dvorišče. Z menoj so bili don Rua, don Cagliero, don Francesia, don Savio in mladi Preti. Malo bolj oddaljena sta stala Jožef Buzzetti in don Štefan Rumi iz genovskega semenišča. Kar nenadoma se je sedanji oratorij spremenil in se prikazal tak, kakršen je bil v svojih začetkih, ko so bili tukaj skoraj samo tisti, ki sem jih omenil. Vedite, da je bilo dvorišče sredi neobdelanih polj, brez hiš, s travniki vse do začetka mesta, kjer so se fantje pogosto igrali. Jaz sem bil blizu prostora, kjer stojim sedaj, pod oknom svoje sobe, kjer so sedaj mizarske delavnice in kjer je bil nekoč zelenjavni vrt.

Ko smo se sede pogovarjali o hišnih zadevah in o obnašanju fantov, smo tukaj pred tem stebrom (kjer je stala prižnica, s katere je govoril), na katerega je bila naslonjena ročna črpalka in ob kateri so bila vrata Pinardijeve hiše, zagledali, kako je pognala iz zemlje prelepa vinska trta, tista, ki je svoj čas rasla na tem mestu. Čudili smo se, da je trta po toliko letih spet tukaj. Drug drugega smo vpraševali, kaj naj bi to pomenilo. Trta je rasla pred našimi očmi in dosegla višino človeka. Kar začne širiti številne mladike in nastavljati liste. Kmalu se je tako razrasla, da je napolnila celo naše dvorišče in se raztegnila tudi navzven. Značilno je bilo to, da se njene mladike niso vzpenjale kvišku, temveč so bile vzporedne s tlemi in so oblikovale velikansko preprogo, ne da bi se za to morale opirati na kako oporo. Listje, ki je vzbrstelo, je bilo

lepo in zeleno, mladike pa izredno močne. In že so se prikazali čudovito lepi grozdi, jagode so se debelile in grozdje je dobilo svojo značilno barvo.

Jaz in vsi, ki so bili z mano, so se začudeno vpraševali: ‚Kako se je mogla ta trta tako hitro razviti in kaj bo iz nje?‘

Dejal sem: ‚Počakajmo, da bomo videli, kaj se bo zgodilo.‘

Takrat pa so vse grozdne jagode popadale na tla in se spremenile v množico živahnih in veselih dečkov, ki so v trenutku napolnili dvorišče oratorija in ves prostor, ki ga je zasenčevala trta. Skakali so, se igrali, kričali, tekali sem in tja pod tem čudovitim senčnikom. Pogled nanje je bil pravo veselje. Dečki so bili tudi iz drugih zavodov, kajti mnogih nisem poznal.

Približal se mi je nekdo, ki ga sprva nisem prepoznal. Saj veste, da ima don Bosko v svojih sanjah vedno kakega vodiča in tudi on je opazoval početje dečkov. Tedaj se je pred nami spustila čudežna zavesa in nam zastrla pogled na ta čudoviti prizor.

Zavesa, ki ni bila višja od trte, se je zdela pritrjena na mladike v vsej svoji dolžini in je padala na tla kot velikanski zastor. Videli smo samo še zgornji del trte, ki je bil podoben velikanski preprogi iz zelenja. Radost dečkov je v trenutku izginila in vse nas je obdala otožna tišina.

‚Glej, mi je dejal vodič in mi s prstom pokazal na trto.

Pristopil sem in ugotovil, da tista lepa trta, ki je bila prej preobložena z grozdom, ni imela drugega kot listje, na katerem so bile zapisane evangeljske besede: Nihil invenit in ea (nič ni našel na njej). Nisem vedel, kaj naj bi to pomenilo, in sem vprašal: ‚Kdo si ti? Kaj pomeni ta trta?‘

Odgrnil je zaveso pred trto in pod njo se je prikazalo veliko fantov, ki smo jih videli prej, večinoma neznanih.

‚To so tisti, ki se kljub svojim izrednim sposobnostim niso potrudili, da bi ugajali Gospodu. To so tisti, ki delajo dobro samo na videz, da ne bi izgubili ugleda med svojimi tovariši. To so tisti, ki natančno izpolnjujejo predpise hiše, vendar z računico v roki, da jih ne bi karali in bi jih predstojniki cenili; zelo so spoštljivi do njih, vendar se ne okoristijo z njihovimi nasveti, spodbudami in skrbmi, ki so jih prejeli ali jih prejemale v tej hiši. Njihov namen je prikopati se do dobičkonosnega in uglednega položaja v svetu. Ne trudijo se, da bi spoznali svoj poklic, zavračajo Gospodov klic, ki jih vabi, obenem pa skrivajo svoje strahove, da se jim ne bi kaj zgodilo. To so z eno besedo tisti, ki delajo vse po sili in zato jim vse to nič ne koristi za večnost.‘

Tako je govoril. Oh, kako zelo me je zbolelo, ko sem med njimi zagledal tudi nekaj takih, za katere sem mislil, da so zelo dobri, zvesti in odkritosrčni.

Vodič je dodal: ‚Toda to še ni najhujše, in je dal, da je padla zavesa, ki je zapirala pogled. Pokazala se je zgornja stran trte.

‚Še enkrat poglej, mi je dejal.

Pogledal sem tiste mladike. Med listjem sem zagledal veliko grozdov, ki so sprva obetali obilno trgatve. Že sem se veselil, toda ko sem stopil bliže, sem ugotovil, da so ti grozdi bili pokvarjeni, gnili, nekateri plesnivi, drugi polni črvov in žuželk, ki so jih

grizle, kluvali so jih ptiči, obletavale ose, drugi pa so bili ali gnili ali suhi. Ko sem si stvar dobro ogledal, sem ugotovil, da se iz tistih grozdov ni moglo nič narediti, ker so samo kvarili zrak z neznosnim smradom, ki je prihajal iz njih.

Tedaj je moj spremljevalec spet privzdignil zaveso in dejal: ‚Glej!‘ Pred nama se ni prikazala brezštevilna množica fantov kot na začetku, temveč mnogi izmed njih. Prej tako cvetoči so bili sedaj grdi, upadli, izčrpani, polni ogabnih ran. Hodili so sključeno, skrušeno in pobito. Nobeden ni govoril. Med njimi so bili tudi taki, ki so že živeli v hiši in v zavodih, ki sedaj obiskujejo naše ustanove, in mnogi, ki jih nisem poznal. Vsi so bili do skrajnosti pobiti in nihče si ni upal dvigniti pogleda.

Jaz in nekaj tistih, ki so bili z menoj, smo bili zgroženi in brez besede. Končno sem vprašal svojega vodiča:

‚Kako je to? Zakaj so bili ti fantje prej tako prikupni in veseli, sedaj pa so tako odurni in žalostni?‘

Vodič je odvrnil: ‚To so posledice greha.‘

Fantje so se vrstili pred menoj in spremljevalec mi je rekel:

‚Dobro si jih oglej.‘

Vsakega sem natančno pogledal in videl, da so na čelu in na rokah nosili napisan svoj greh. Med njimi sem razpoznal nekatere in se zelo čudil. Vedno sem bil prepričan, da so cvet kreposti, sedaj pa sem videl, da imajo na duši velike hibe.

Medtem ko so fantje stopali mimo mene, sem bral na njihovih čelih: – nesramežljivost – pohujšanje – hudobija – ošabnost – brezdolje – požrešnost – jeza – maščevalnost – preklinjanje – brezboštvo – nepokorščina – božji rop – tatvina.

Moj vodič je pripomnil: ‚Niso vsi taki, kakor jih sedaj vidiš, toda če ne bodo spremenili svojega vedenja, bodo taki postali. Veliko izmed teh grehov ni smrtnih, vendar so začetek in vzrok težkih padcev in večnega pogubljenja. Qui spernit modica, paulatim decidet (kdor prezira malenkosti, bo počasi padel). Požrešnost vodi v nečistost. Zaničevanje predstojnikov vodi k zaničevanju duhovnikov in Cerkve in tako naprej.‘

Ves presunjen od tega pogleda sem potegnil iz žepa beležnico in začel pisati imena fantov, ki sem jih poznal, njihove napake in zlasti glavno njihovo napako. Rad bi jih opozoril in popravil. Toda vodič me je prijel za roko in me vprašal:

‚Kaj delaš?‘

‚Prepisujem, kar vidim napisano na njihovih čelih, da jim bom mogel povedati, da se bodo popravili.‘

‚To ni dovoljeno,‘ je odvrnil spremljevalec.

‚Zakaj?‘

‚Ne manjka sredstev, ki bi nas obranile teh bolezni. Imajo pravila, naj se ravna po njih; imajo predstojnike, naj jih ubogajo; imajo zakramente, naj jih prejema. Imajo spoved in naj je ne oskrunjava s tem, da zamolčujejo grehe. Imajo obhajilo, naj ga ne prejema z grehom v srcu. Pazijo naj na oči, izogibajo naj se slabih tovarišev, naj ne berejo slabih knjig in se izogibajo grdih pogovorov. Bivajo v tem zavodu in pravila jih

bodo reševala. Ko zazvoni zvonec, naj bodo pripravljene, da ubogajo. Naj ne skušajo varati mojstrov in učiteljev in pohajkovati brez dela. Naj se ne skušajo otresti jarma predstojnikov s tem, da jih imajo za nezaželene nadzornike, za njihovo korist govoreče svetovalce kot sovražnike, da vriskajo od zmagoslavja, ko se jim posreči skriti kako potegavščino ali ko brez kazni delajo prestopke. Naj bodo spoštljivi v cerkvi in v drugih molitvi namenjenih časih lepo molijo in ne motijo s klepetanjem. Naj se učijo v učilnici, delajo naj v delavnici in se primerno vedejo. Učenje, delo in molitev so sredstva, ki jih bodo ohranila dobre itn.'

Kljub prepovedi sem še prosil spremljevalca, da bi smel pisati imena. Tedaj mi je iztrgal iz rok beležnico in jo jezen vrgel na tla z besedami: 'Rekel sem, da ne piši teh imen. Tvoji fantje lahko s pomočjo Božje milosti in po glasu svoje vesti vedo, kaj morajo storiti in česa se morajo varovati.'

'Torej,' sem dejal, 'ne bom smel svojim fantom ničesar povedati? Povejte mi vsaj, kaj naj jim sporočim in kak opomin naj jim dam.'

'Lahko jim poveš vse, česar se spominjaš.'

Dal je, da je padla zavesa, in spet smo zagledali trto, katere mladike so, skoraj čisto brez listja, nosile prekrasne rdele zrele grozde.

Stopil sem bliže in si natančno ogledoval grozde ter ugotovil, da so bili taki, kot sem jim videl od daleč. Bila je prava radost gledati jih. Širili so prijeten vonj.

'To so tisti, ki bodo po tvojih naukih in tvoji skrbi obrodili dobre sadove, ki se vadijo v kreposti in ti bodo pripravili veliko zadovoljstva.'

Vse to me je sicer razveselilo, vendar sem ostal žalosten, ker jih ni bilo toliko, kot sem si želel in pričakoval. Medtem ko sem še opazoval, je zazvonil zvonec za kosilo in fantje so odšli. Tudi kleriki so se odpravili vsak na svoje delovno mesto. Ozrl sem se okoli in nisem videl več nikogar.

Tudi trta s svojimi mladikami je izginila. Iskal sem tistega človeka, pa ga ni bilo. Tedaj sem se zbudil in sem si mogel malo oddahniti.«

V petek 1. maja je don Bosko nadaljeval svojo pripoved.

»Kakor sem vam že povedal včeraj zvečer, sem se zbudil, ko se mi je zdelo, da zvoni zvonec. Nato sem spet zaspal in mirno počival. Tedaj me je ponovno pretreslo: zdelo se mi je, da sem v svoji sobi in odgovarjam na pisma. Stopil sem na verando in opazoval kupolo na novi cerkvi, ki se je veličastno dvigala proti nebu, in nato odšel dol pod stebrišče. Drug za drugim so prihajali k meni moji duhovniki in kleriki, ki so se vračali s svojih dolžnosti. Med njimi so bili don Rua, don Cagliero, don Francesia in don Savio. Pogovarjal sem se z njimi o raznih stvareh, ko se je prizor nenadoma spremenil. Izginila je cerkev Marije Pomočnice, izginile so vse sedanje stavbe in znašli smo se pred Pinardijevo hišo. In spet je na istem mestu kot prej pognala trta, kot da bi pognala iz istih korenin in zrastle do enake višine, pognala mladike v vodoravni legi in napolnila ogromen prostor z listjem in grozdi, ki sem jih videl dozorevati pred svojimi očmi. Vendar pa množice

fantov ni bilo več. Grozdi so bili naravnost velikanski, kakor tisti iz obljubljene dežele. Močan človek bi komaj mogel dvigniti enega. Jagode so bile izredno debele, podolgovate oblike, zlatorumene barve in zdelo se je, da so popolnoma zrele. Bile so tako vabljive, da so se mi cedile sline. Kot da bi hotele reči: ‚Vzemi me in zobaj.‘

Tudi don Cagliero z drugimi duhovniki je opazoval ta prizor. Vzkliknil sem: ‚Kako lepo grozdje!‘

Don Cagliero je stopil k trti in utrgal nekaj jagod, jih nesel v usta in ugriznil. Toda pri priči je izpljunil ogabno vsebino. Zdelo se je, da ga bo razneslo. Grozdje je imelo tako gnusen okus kot gnilo jajce. ‚Presneto,‘ je vzkliknil don Cagliero, potem ko je večkrat izpljunil. To je strup, od tega še pravi kristjan umre.

Vsi smo strmeli in nihče ni govoril, ko je izza vrat stare zakristije – kapelice stopil odločen možak, se nam približal in se ustavil ob meni. Vprašal sem ga:

‚Kako je to, da ima tako lepo grozdje tako neprijeten okus?‘

Možakar ni odgovoril, temveč je ves resen šel in prinesel povescmo palic, izbral najbolj grčasto, stopil k don Saviu in mu jo izročil z besedami: ‚Primi in udrihaj po tistih mladikah.‘ Don Savio ni hotel in se je umaknil za korak nazaj.

Tedaj se je možak obrnil k don Francesii, mu dal palico in dejal: ‚Vzemi in udrihaj‘ in je pokazal kakor že prej don Saviu, kje naj udari. Don Francesca je zravnal ramena, usločil brado, malo sklonil glavo in dal znamenje, da ne bo.

Sedaj se je možakar postavil pred don Cagliera, ga prijel za roko in mu ponudil palico, rekoč: ‚Vzemi in udrihaj, pretepi in zravnaj z zemljo‘ in mu pokazal, kje naj udriha. Don Cagliero je presenečen stopil korak nazaj, zaploskal z rokami in vzkliknil: ‚Še tega nam je treba!‘ Vodič je še enkrat ponovil: ‚Primi in udari.‘ Don Cagliero je stisnil ustnice in dejal: ‚Mi no, mi no‘ (jaz že ne, jaz že ne), in je ves prestrašen tekkel k meni in se skrtil za moj hrbet.

Ko je možakar videl vse to, se je brez jeze približal don Rui in dejal: ‚Vzemi in udari.‘ Toda tudi don Rua je pritekel k meni in iskal zaslombo.

Tedaj sem se sam znašel pred tistim človekom, ki se je ustavil pred menoj in mi rekel: ‚Vzemi to palico in udari po teh mladikah.‘ Napel sem vse sile, da bi videl, ali spim ali sem pri čisti zavesti, kajti zdelo se mi je, da je vse to res. Rekel sem možakarju:

‚Kdo si ti, da mi tako govoriš? Povej mi, zakaj naj bi tolkel po teh mladikah. Zakaj naj jih zravnam z zemljo? V čigavem imenu govoriš? Mi govoriš mogoče v Božjem imenu?‘

‚Stopi k trti in preberi, kaj je napisano na listih.‘ Stopil sem tja, natančno pogledal liste in videl napisano: *Ut quid terram occupat?* (zakaj zaseda zemljo).

‚Tako piše v evangeliju,‘ je vzkliknil moj vodič.

Vse sem razumel, vendar sem imel pomisleke: ‚Preden bi udaril, bi te opozoril, da v evangeliju piše, kako je Gospod na vinogradnikovo prošnjo počakal, da je pognojil nekoristno drevo pri koreninah, in bi ga izruval šele potem, ko poskus ne bi uspel.‘

‚Prav. Mogoče bomo odložili kaznen, toda poglej in preberi.‘ Pri teh besedah mi je pokazal trto. Gledal sem, ne da bi razumel.

‚Pristopi,‘ je ponovil, ‚in beri. Kaj je napisano na jagodah?‘

Don Bosko je pristopil in videl, da je na vsaki jagodi napisano ime gojenca in vrsta njegovega greha. Bral sem in med toliko napisi so me prizadeli zlasti naslednji: – ošaben – nezvest obljubam – nezdržen – potuhnjen – nemaren v svojih dolžnostih – obrekovalec – maščevalen – božjeropen – se norčuje iz ukazov predstojnikov – kamen spotike – zagovornik krivih naukov. Videl sem imena tistih, katerih bog je trebuh (*quorum deus venter est*), tistih, ki jih znanost napihuje (*scientia inflat*), tistih, ki iščejo, kar je njihovega, ne pa Jezusa Kristusa (*quaerunt quae sua sunt, non quae Jesu Christi*), tisti, ki govorijo proti pravilniku in proti predstojnikom. Bila so imena nekaterih nesrečnežev, ki so z nami, in veliko drugih, ki bodo prišli k nam v prihodnje. ‚To so sadovi, ki jih prinaša ta trta,‘ je ves resen dejal tisti človek, ‚grenki sadovi, slabi, škodljivi za večno življenje.‘

Potegnil sem iz žepa beležnico, vzel v roko svinčnik in si hotel zapisati imena, toda vodič me je prijel za roko kot prvokrat in mi rekel: ‚Kaj počneš!‘

‚Daj, da si zapišem imena tistih, ki jih poznam, da jih bom na samem opozoril in jih popravil.‘

Prosil sem brez uspeha. Vodič mi ni dovolil in jaz sem dodal:

‚Toda če jim bom povedal, kako je z njimi, v kakšni nevarnosti so, se bodo popravili.‘

On pa je dejal: ‚Če ne verjamejo evangeliju, tudi tebi ne bodo verjeli.‘

Vztrajal sem pri svojem, toda on mi ni nič več odgovoril. Stopil je k don Rui in mu ponudil povescmo palic ter ga povabil, naj si izbere eno: ‚Vzemi in udari.‘ Don Rua je prekrizal roke, povescil glavo in dejal ‚potrpljenje.‘ Nato je pogledal mene. Dal sem pritrdilno znamenje, don Rua je vzel palico, pristopil k trti in začel mlatiti po določenem mestu. Ko je komaj nekajkrat udaril, mu je vodič ukazal, naj preneha, in zaklical vsem: ‚Umaknite se.‘

Vsi smo odšli. Gledali smo in videli, kako so se jagode napihnale, se zdebelile in ogabno zasmrdele. Bile so kakor polži brez lupine, bile so rumene barve, vendar so ohranile obliko grozdne jagode. Vodič je še vzkliknil: ‚Glejte, dopustite, da bo Gospod iztresel svojo jezo in maščevanje.‘

In glej, nebo se je pooblačilo, nastala je gosta megla in pokrila trto. Stemnilo se je. Bliski so švigali, gromi bobneli, povsod po dvorišču so udarjale strele, da smo vsi v strahu trepetali. Silen vihar je mlel mladike in listje je letalo po zraku. Nato je močna ploha padla na trto. Hotel sem zbežati, toda vodič me je zadržal in dejal: ‚Glej to točo.‘

Pogledal sem in videl, da so bila zrna toče tako debela kot jajce, na eni strani rdeča in na drugi črna in vsako zrno je imelo ostro in topo stran v obliki kladiva. Črna toča je padala na zemljo blizu mene, bolj zadaj pa je padala rdeča.

‚Kako je vendar to?‘ sem dejal, ‚še nikdar nisem videl take toče.‘

‚Pristopi,‘ mi je odvrnil neznanec, ‚in boš videl.‘

Približal sem se črni toči, toda širila je tak smrad, da sem se moral umakniti. On pa me je še bolj silil, naj se približam. Tedaj sem vzel v roko eno zrno tiste toče, da bi si jo bolj natančno ogledal, toda takoj sem ga vrgel stran, ker je tako ogabno smrdelo, in dejal: ‚Ničesar ne morem videti.‘

On pa: ‚Le dobro poglej, pa boš videl.‘

S skrajno silo sem se premagal in videl, da je na vsakem zrnu napisano: nečistost. Stopil sem naprej k rdeči toči, ki je bila sicer mrzla, pa je žgala vse, kar je bilo okoli nje. Pobral sam eno zrno, prav tako strašno je smrdelo, vendar sem lahko prebral napis: ošabnost. Ves osramočen sem dejal: ‚To sta torej dva glavna greha, ki pretita tej hiši.‘ ,To sta poglavitna greha, ki ne samo v tvoji hiši, temveč po celem svetu pogubljata največ duš. O pravem času boš videl, koliko jih zaradi teh dveh grehov pride v pekel.‘ ,Kaj naj torej povem svojim sinovom, da se ju bodo izogibali?‘ ,Kar jim moraš povedati, boš kmalu zvedel.‘ S temi besedami je odšel. Medtem pa je toča še vedno udarjala po trti. Grozdi so bili stlačeni kakor pod nogami tlačilcev in iz njih se je cedilo. V zraku se je razširil silen smrad in zdelo se je, da se bodo vsi zadušili. Iz vsake jagode je prihajal drugačen smrad, eden hujši od drugega, pač glede na različne vrste in število grehov. Ker tega nisem mogel več prenašati, sem si z robcem zatisnil nos. Obrnil sem se, da bi odšel v svojo sobo, pa nisem nikogar videl več, niti don Francesie, ne don Rue, ne don Cagliera. Zbežali so in me pustili samega. Vse je bilo pusto in tiho. Tudi mene se je polastil tak strah, da sem začel bežati in se med begom zbudil. Kakor vidite, so to zelo grde sanje, toda to, kar se je zgodilo ponoči po krastači, bom povedal pojutrišnjem, v nedeljo dne 3. maja. In to bo še veliko grše in strašnejše. Sedaj še ne morete videti posledic, toda ker sedaj nimamo več časa in ker vam nočem kratiti spanca, vam dovolim, da greste spat, in vam bom preostalo povedal ob drugi priložnosti.«

Povedati moramo, da se velike nerednosti, o katerih je govoril don Bosko, ne nanašajo samo na tisti čas, temveč veljajo za vrsto poznejših let. Kajti on ni videl samo gojencev, ki so bili takrat v oratoriju, temveč brez števila drugih, katerih obrazov ni poznal, saj so spadali k njegovim zavodom po celem svetu. Parabola o nerodovitnem vinogradu, ki ga opisuje prerok Izaija, obsega več stoletij zgodovine.

Poleg tega je nujno potrebno, da ne pozabimo besed vodiča, ki je dejal: »Vsi ti fantje niso taki, kakor jih vidiš, toda če ne bodo spremenili vedenja, bodo taki postali. Slaba pot vodi v prepad.«

Naj še opozorimo na dejstvo, da je don Bosko ob pogledu na vinograd zagledal osebno, ki je ni takoj prepoznal, pa je pozneje postala njegov vodič in razlagalec. Don Bosko je v teh in drugih sanjah imel navado to osebnost imenovati neznanec, da je s tem zakril vzvišenejše videnje, ki ga je imel, in da jasno povemo, za kaj gre – to je poseg nadnaravnega.

Ko smo večkrat vprašali in pri tem izrabili posebno zaupnost, s katero nas je odlikoval, kdo je ta neznanec, je, kljub temu da ni odgovoril naravnost in jasno, bilo mogoče sklepati iz raznih okoliščin, da vodič ni bil vedno isti, da je bil verjetno Gospodov angel, kak umrli bivši gojenec, sv. Frančišek Saleški pa tudi sv. Jožef ali kak drug svetnik. Drugikrat je jasno povedal, da ga je spremljal Alojzij Comollo ali Dominik Savio ali Alojzij Colle. Velikokrat se je okoli teh osebnosti prizor hkrati širil v prikazni, ki so bile njihovo spremstvo.

15.

POGLAVJE

Tretji don Boskov nagovor – Nove sanje: pot pogube, hudičeve zanke, obisk pekla, fantje, ki so padli v pekel; vstop v večno ječo; neizmerno velika podzemeljska jama z ognjem, ki muči čute; hlepenje duše, strahote, sovraštvo, obupni kriki, črvi očitanja, dvorana Božjih sodb, pretnje pravice odpirajo pot k obžalovanju in usmiljenju; don Boska povedejo k zadnjemu prostoru ob vratih; vodnik ga prisili, da se dotakne zidu, in on se zaradi silne vročine zbudi – Don Bosko obljubi fantom, da bo stvari razložil in moralno osvetlil teme, ki jih je nakazal v sanjah – Nekaj opomb

V NEDELJO 3. MAJA na praznik varstva sv. Jožefa je don Bosko nadaljeval pripovedovanje tega, kar je videl v sanjah.

»Moram vam pripovedovati še druge sanje,« je dejal, »ki so nadaljevanje sanj, ki sem jih pripovedoval v petek in v četrtek zvečer, kar me je tako utrudilo, da sem si komaj opomogel. Imenujte to sanje ali kakorkoli, z eno besedo, dajte jim kakršno koli ime.

Pripovedoval sem vam o ogromni krastači, ki mi je 17. aprila pretila, da me bo požrla, in kako sem ob njeni izginitvi slišal glas, ki mi je rekel: ‚Zakaj ne govoriš?‘ Obrnil sem se v tisto stran, od koder je prihajal glas, in zagledal ob svoji postelji neko drugo osebo. Ko sem razumel razlog tega karanja, sem jo vprašal:

‚In kaj naj povem svojim fantom?‘

‚Kar si videl in kar ti je bilo povedano v zadnjih sanjah in še tisto, kar si hotel zvedeti in kar ti bo sporočeno naslednjo noč.‘ In je izginila.

Zato sem ves naslednji dan razmišljal o težki noči, ki sem jo preстал, in ko je prišel večer, se nisem mogel odločiti, ali naj grem spat. Sedel sem za pisalno mizo in skušal brati vse do polnoči. Oblival me je pot strahu ob misli, da bom moral ponovno gledati tiste grozljive prizore. Končno sem se prisilil in legel v posteljo.

Da ne bi takoj zaspal in me domišljija ne bi pogreznila v običajne sanje, sem naslonil zglavnik na zid in posteljno končnico, tako da sem v postelji napol sedel. Toda kmalu, ne da bi se zavedel, me je od utrujenosti vzel spanec. In že sem videl ob postelji v sobi človeka prejšnje noči (ki se je imenoval človek pokrivalo ali baretka), ki mi je rekel:

„Vstani in pojdi z menoj.“

Odgovoril sem mu: „Prosim vas, za božjo voljo, pustite me pri miru, ker sem preveč utrujen. Že več dni me zelo bolijo zobje. Pustite me počivati. Imel sem hude sanje in sem z močmi pri kraju.“ To sem povedal tudi zato, ker sem v navzočnosti tega človeka vedno doživel velike pretrese in doživetja, se silno utrujal in prestal hude strahove.

On pa je odgovoril:

„Vstani, ker nimava časa, da bi ga izgubljala.“

Tedaj sem vstal in šel za njim. Spotoma sem ga vpraševal: „Kam me hočeš sedaj voditi?“

„Pridi in boš videl.“

In popeljal me je na obširno planjavo. Ozrl sem se okoli, vendar nikjer nisem videl mej, tako prostrana je bila. Bila je prava puščava, brez živega človeka. Niti enega drevesa ni bilo ali reke, povsod samo rjava trava, kar je dajalo obupen videz. Nisem vedel, kje sem in kaj naj bi storil. Za trenutek tudi vodiča nisem več videl. Bal sem se, da sem zašel. Ni bilo niti don Rue niti don Francesie niti drugih. Kar sem zagledal prijaznega človeka, ki mi je prihajal naproti. Oddahnil sem si in ga vprašal:

„Kje sem?“

„Pridi in boš videl.“

„Prav, grem s teboj.“

On je stopil naprej in jaz sem brez besed šel za njim. Po dolgem in žalostnem potovanju sem si mislil:

„Ubogi moji zobje in uboge moje otekle noge.“

Toda kar nenadoma se je pred menoj odprla cesta.

Končal sem molk in vprašal vodiča:

„Kam bova šla sedaj?“

Napotila sva se po tisti cesti. Bila je lepa, široka, z lepo živo mejo (Via peccantium complanata lapidibus, et in fine illorum inferi, et tenebrae et poenae, Sir 21,11 (pot grešnikov je tlakovana s kamenjem in njih konec podzemlje, tema in trpljenje). Tu in tam je ob jarkih raslo zeleno grmičevje in prelepe cvetlice. Med listjem je bilo polno vrtnic. Pot se je na prvi pogled zdela ravna in prijetna in šel sem po njej, ne da bi kaj razmišljal. Pozneje sem začutil, da vodi neopazno navzdol, in čeprav počasi, sem čutil, kakor bi me samo od sebe nosilo, kakor bi hodil po zraku. Najina hoja se je spremenila v hiter tek. Pomislil sem, da bo hoja nazaj po tako dolgi poti zelo naporna, in sem dejal svojemu spremljevalcu:

„Toda kako se bova vrnila v oratorij?“

„Nič ne skrbi,“ mi je odvrnil, „Gospod je vsemogočen in hoče, da prideš. Tisti, ki te vodi in ti razlaga pot, bo že vedel, kako naj te privede nazaj.“

Pot se je še vedno spuščala navzdol. Hodila sva med vrtnicami in cveticami, ko sem

zagledal, kako so se za nama razvrstili vsi naši fantje iz oratorija s premnogimi tovariši, ki jih še nikdar nisem videl, in jaz sem se znašel sredi med njimi. Ko sem jih tako opazoval, sem videl, kako je padel zdaj eden zdaj drugi in kako jih je neka nevidna sila potegnila proti groznemu prepadu, ki je bil precej daleč. Nato sem videl, kako so vtikali glavo v velikansko peč. Vprašal sem svojega spremljevalca: ‚Zakaj padajo ti fantje?‘ (Funes extenderunt in laqueum; juxta iter scandalum posuerunt – Ps 139 – vrvi so potegnili v zanko; ob cesti so postavili oviro).

‚Stopi bliže,‘ mi je rekel.

Pristopil sem in videl, kako so fantje hodili med mnogimi zankami. Ene so bile čisto na tleh, druge pa v višini glave in jih ni bilo opaziti. Tako je veliko fantov hodilo in se zapletlo v zanke, ne da bi zavedeli nevarnosti. Ko pa so spoznali, da so ujeti, so poskočili in potem padali na tla z nogami kvišku; potem so se pobrali in začeli teči proti breznu. Eni so se ujeli v zanko z glavo, drugi z vratom ter z rokami, nogami, z boki in sila jih je v trenutku potegnila dol. Zanke na tleh so bile iz prediva, da si jih komaj opazil, podobne pajkovi mreži in sploh ni bilo videti, da bi bile nevarne. Pa so vendar tudi dečki, ki so se zapletli vanje, padali po tleh.

Bil sem ves začuden in moj spremljevalec mi je dejal: ‚Veš, kaj je to?‘

‚Samo malo prediva,‘ sem odgovoril.

‚Kaj še, prav nič ni,‘ je odvrnil, ‚to je samo malo ozira na ljudi.‘

Ko pa sem videl, da se jih je veliko zamotalo v zanke, sem vprašal: ‚Kako je vendar to, da se jih toliko dá zvezati s temi nitmi? Kdo vleče vse to?‘

Odgovoril je: ‚Stopi še bliže in poglej.‘

Pogledal sem in potem rekel: ‚Toda jaz ne vidim ničesar.‘

‚Le natančno poglej,‘ je ponovil.

Pobral sem eno od tistih zank, jo potegnil k sebi in videl, da ji ni konca. Še sem vlekel, pa nisem mogel ugotoviti, kam nit vodi. Sledil sem ji in prišel do ustja grozne podzemeljske jame. Ustavil sem se, ker nisem hotel vstopiti v tisti vrtinec, potegnil sem za vrv in ugotovil, da prihaja, vendar sem moral zelo močno vleči. Ko sem potem naporno in dolgo vlekel, se je ob robu prikazala strašna pošast, ki me je napolnila z gnusom. Držala je konec vrvi, na kateri je bilo več zank. Kakor hitro je kdo padel v mrežo, jo je že potegnila k sebi. Sam pri sebi sem rekel: ‚Ni vredno, da bi se ruval s to strašno pošastjo, ker je gotovo ne bom mogel premagati. Bolje bo, če se bojujem z njo z znamenjem svetega križa in s pobožnimi vzdihljaji.‘

Vrnil sem se končno k svojemu vodiču, ki mi je rekel: ‚Sedaj veš, kdo je?‘

‚Seveda vem. Hudič nastavlja te zanke zato, da bi moje fante potegnil v pekel.‘

Ogledal sem si bolj natančno posamezne zanke in ugotovil, da vsaka nosi svoj napis. Bile so zanke ošabnosti, nepokorščine, zavisti, šeste Božje zapovedi, tatvine, požrešnosti, lenobe, jeze itn. Ko sem to ugotovil, sem se malo umaknil, da bi videl, katera od teh zank ujame največ fantov. Ugotovil sem, da so to bile nečistost, nepokorščina, ošabnost. S to zadnjo sta bili povezani še dve drugi. Nato sem zagledal še druge

zanke, ki so prav tako povzročale veliko žrtev, vendar ne toliko kot prve. Ko sem še naprej opazoval, sem ugotovil, da so nekateri fantje hitreje tekli proti prepadu kot drugi, in vprašal: ‚Zakaj ta naglica?‘

‚Zato,‘ mi je bilo rečeno, ‚ker jih vlečejo oziri na ljudi.‘

Ko sem še naprej natančno opazoval, sem med zankami zagledal veliko nožev, ki so ležali tu in tam in jih je namestila roka previdnosti, da bi zanke razrezala in uničila. Največji nož je ležal ob zanki ošabnosti in je nosil napis »premišljevanje«. Neki drug ne posebno majhen nož je pomenil dobro opravljeno duhovno branje. Bilo je tudi več sabelj. Ena izmed njih je pomenila pobožnost do presvetega Zakramenta in zlasti pogosto sveto obhajilo, druga pa pobožnost do matere Božje Marije. Tam je bilo tudi kladivo – spoved. Bili so še drugi noži, ki so označevali pobožnosti do sv. Jožefa, sv. Alojzija itn. itn. S tem orožjem jih je veliko rezalo zanke, v katere so se zapletli ali jim je pretilo, da bi se vanje zapletli.

Videl sem fante, ki so se sprehajali med temi zankami in se niso dali nikdar ujeti. Šli so, preden je zanka padla, če pa so šli, ko je zanka padala, so se ji znali izogniti, tako da se je dotaknila njihovih ramen ali hrbta, vendar se ni zadržnila.

Ko je vodič ugotovil, da sem si vse dobro zapomnil, me je povabil, da sem šel naprej po poti, ki so jo obraščale vrtnice. Vrtnice v ograji so postajale vedno bolj redke in začeli so se kazati dolgi trni. Naj sem še tako iskal, nisem videl nobene vrtnice več. Končno je bilo samo še trnje, ožgano od sonca in brez listja. Iz grmičevja, ki ga je bilo tudi vedno manj, so se stegovale veje in pokrivalo tla tako gosto, da skoraj ni bilo več mogoče hoditi. Prišla sva do jarka, katerega bregovi so zakrivali pogled na okoli ležečo deželjo. Cesta, ki je vodila vedno bolj navzdol, je postajala grozna, razorana, polna jam in jarkov, kamenja in skalovja. Iz vida sem izgubil vse svoje fante, od katerih so mnogi odšli s te strašno nevarne poti in si izbrali druge možnosti.

Šel sem naprej. Kolikor bolj sem napredoval, toliko bolj je bila hoja navzdol strma, hrapava in naporna. Pogosto mi je spodrsnilo in sem padel po tleh, obsedel na zemlji in spet skušal priti do sape. Od časa do časa me je vodič dvignil in mi pomagal. Ob vsakem koraku so sklepi strašansko boleli in zdelo se mi je, da se bodo kosti razsule. Med vzdihmi sem govoril svojemu spremljevalcu:

‚Toda dragi moj! Noge me več ne nosijo. Tako zdelan, kakor sem, ne morem več nadaljevati poti.‘

Vodič mi ni odgovoril, temveč me je spodbujal in nadaljeval svojo pot. Ko je videl, da sem ves poten in zbit, me je popeljal na majhno vzpetnico ob poti. Sedel sem in globoko vdihnil in zdelo se mi je, da sem si malo odpočil. Potem sem pogledal pot, ki sem jo že prehodil; zdela se mi je strma in bila je posuta z ostrim kamenjem. Nato sem pogledal navzdol na pot, ki sem jo moral še prehoditi, zaprl oči od groze in končno vzkliknil:

‚Za božjo voljo! Pojdiva nazaj. Če bova šla naprej, kako bova mogla priti nazaj v oratorij? Nemogoče je, da bi mogel iti nazaj po tej vzpetini.‘

Vodič mi je odločno odgovoril:

„Sedaj, ko sva prispela do sem, hočeš ostati sam?“

Ob tej pretnji sem z jokajočim glasom odgovoril:

„Kako naj se brez tebe vrnem ali nadaljujem pot?“

„Prav, potem pa hodi za menoj.“

Vstal sem in šla sva navzdol. Pot je postajala vedno bolj neprehodna, tako da se skoraj nisem mogel držati pokonci.

Končno sem na koncu te ceste, ki je vodila v temno dolino, zagledal ogromno poslopje z velikanskimi vrati, ki so bila zaprta. Prišla sva do roba prepada. Puhtela je silna vročina in dvignil se je gost skoraj zelen dim in ostri bliski so švigali sem in tja. Dvignil sem oči k tistim zidovom in zdeli so se mi visoki kot gore.

Vprašal sem vodiča: „Kje smo? Kaj je to?“

*„Beri,“ mi je dejal, „napis nad vrati in zvedel boš, kje sva.“ Pogledal sem in nad vrati je bilo napisano: *Ubi non est redemptio* (kjer ni rešitve). Spoznal sem, da stojiva pred vrati pekla. Spremljevalec me je vodil ob zidovih tistega strašnega mesta. Od časa do časa so v določenih razdaljah stala bronasta vrata, kakor prejšnja na začetku strašnega prepada, in na vseh je bil kak napis: *«Pojdite, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom» ... «Vsako drevo, ki ne prinaša sadu, bo posekano in vrženo v ogenj.»* Segel sem po beležnici, da bi si zapisal tiste napise, toda vodič mi je rekel: *«Kaj počneš!»**

„Rad bi si zapisal te napise.“

„Ni treba. Vsi so v Sv. pismu. Nekatere pa si že dal napisati doma pod stebrišče.“

Ob tem mi je prišla volja, da bi se vrnil v oratorij. Že sem naredil nekaj korakov, toda vodič se ni obrnil. Prehodila sva neskončno velik hudournik in spet sva se znašla pred tisto nesrečno potjo, po kateri sva prišla in ki naju je pripeljala k prvim vratom. Nenadoma se je vodič obrnil nazaj k meni, me pogledal s temnim in spačenim obrazom, mi pokazal z roko in dejal:

„Poglej.“

Ves v trepetu sem dvignil oči in videl v veliki daljavi nekoga, ki je po tisti strmi poti tekkel proti nama. Ko se je približal, sem v njem prepoznal nekega našega fanta. Njegovi razkuštrani lasje so mu deloma stali pokonci, deloma pa razmršeni od vetra padali na stran glave. Roke je imel stegnjene naprej kakor kdo, ki plava in se hoče rešiti potopa. Skušal se je ustaviti, pa mu ni uspelo. Skakal je po kamenju, ki ga je rezalo v noge.

Zakričal sem: „Pojdiva, ustaviva ga, pomagajva mu,“ in sem stegnil roke proti njemu.

Vodič pa je dejal:

„Ne, pusti.“

„Zakaj mu ne bi pomagal, da bi se ustavil?“

„Ali ne veš, kako strašno je Božje maščevanje? Ali misliš, da moreš ustaviti koga, ki beži pred Gospodovo jezo?“

Medtem se je fant obrnil nazaj in z izbuljenimi očmi gledal, ali ga Božja jeza še vedno zasleduje. Skotalil se je po tleh in udaril v eno od bronastih vrat, kakor da v svojem begu ne bi našel boljše rešitve.

„Zakaj je ta fant tako preplašeno gledal nazaj?“ sem vprašal.

„Božja jeza presunja vsa peklenska vrata in muči tudi sredi najhujšega ognja.“

Ob strašnem kriku so se odpele verige in vrata so se odprla. Hkrati so se za temi vrati odpahnila še druga, tretja, deseta. Sto in tisoč drugih vrat se je odprlo pod pritiskom fanta, ki ga je kot neustavljiv vrtinec nosilo naprej. Vsa ta bronasta vrata, postavljena v velikih razdaljah ena od drugih in za trenutek odprta, so mi omogočala, da sem videl, kako je na koncu vseh gorel silen vrtinec, v katerem je fant izginil in se je za njim dvignil velikanski plamen. Nato so se vrata zaprla z enako naglico, kot so se odprla. Tedaj sem izvlekel beležnico, da bi si zapisal ime in priimek tega nesrečnega, toda vodič me je prijel za roko in mi ukazal: „Postoj in znova opazuj.“

Gledal sem in zagledal nov prizor. Po tisti poti navzdol so prihajali trije drugi fantje iz naših zavodov. Kakor trije mlinski kamni so drug za drugim drveli navzdol. Tekli so z razprostrtimi rokami in kričali od groze. Prileteli so do dna in udarili ob prva vrata. V tistem trenutku sem jih prepoznal. Vrata so se odprla in za njimi drugih tisoč in fantje so izginjali v tistem dolgem hodniku. Zaslišal se je dolg peklenski hrušč, ki se je vedno bolj oddaljeval, dokler se vrata za njimi niso zaprla. Za njimi je padlo še veliko drugih. Videl sem enega, ki ga je potiskal naprej neki zahrbtnen tovariš. Drugi so padali sami od sebe, spet drugi v družbi z drugimi, eni so se držali za roke, drugi sami zase, vendar drug ob drugem. Vsi so imeli na čelu zapisan svoj greh. Ves hripav sem jih klical, medtem ko so padali tja dol. Toda fantje me niso slišali, kajti peklenska vrata so hreščala in bobnela, ko so se odpirala in spet zapirala. Nato pa je zavladala smrtna tišina.

Vodič je vzkliknil: „To so glavni vzroki večnega pogubljenja: slabi tovariši in slabe knjige ter grešne navade.“

Zanke, ki sem jih prej videl, so v glavnem vlekale fante proti prepadu. Ko sem videl, da jih je toliko padlo, sem obupan dejal:

„Saj je brez smisla, da se tako trudimo v naših zavodih, ko toliko fantov tako slabo konča. Ali ni nikakršnega sredstva, da bi preprečili pogubljenje njihovih duš?“

Vodič mi je odgovoril: „To je njihovo sedanje stanje. Če bi v tem trenutku umrli, bi končali tukaj.“

„Dovolite mi torej, da si napišem njihova imena, da jih bom opozoril in jih spravil na pot zveličanja.“

„Mar meniš, da bi se zaradi nekaterih opominov kdo spremenil? Trenutno ga bo opomin prizadel, potem pa bo zamahnil z roko in dejal: to so vendar sanje! In se vedel še slabše kot prej. Drugi pa, ko bodo videli, da smo jih odkrili, bodo začeli prejemati zakramente, toda ne bo nič koristilo, ker ni prav opravljeno. Drugi se bodo spovedali iz golega strahu pred peklom, ne bodo pa odtrgali srca od greha.“

„Torej za te nesrečneže ni pomoči? Daj mi poseben nasvet, da jih bomo rešili.“

„Nasvet je ta: imajo predstojnike, naj jih ubogajo; imajo pravila, naj jih izpolnjujejo; imajo zakramente, naj jih prejemaajo.“

Medtem je pridrvela še druga skupina fantov in vrata so se za trenutek odprla:

„Pojdi še ti,“ mi je rekel vodič.

Ves preplašen sem stopil nazaj. Mudilo se mi je v oratorij, da bi opozoril fante in jih zadržal, da se ne bi pogubili. Toda vodič je vztrajal pri svojem.

„Pojdi z menoj tudi ti,“ je ponovil. „Naučil se boš marsičesa. Toda najprej mi povej: hočeš iti sam ali želiš, da te spremljam?“ To je rekel zato, da bi priznal svojo nesposobnost in obenem izrazil željo po njegovi dobrohotni navzočnosti. Zato sem odgovoril: „Kaj, tja sam? V tisti kraj strahote, in to brez pomoči tvoje dobrote? Kdo mi bo pokazal pot nazaj?“

Kar nenadoma sem čutil zadosti poguma in si mislil: „Preden greš v pekel, se moraš predstaviti na sodbi, toda jaz na sodbi še nisem bil.“ Vendar sem odločno vzkliknil:

„Vstopiva.“

Vstopila sva v tisti ozki in strašni hodnik. Premikala sva se hitro kakor blisk. Nad vsakimi vrati je lebdela samotna luč in osvetljevala napis. Ko sva prišla do konca, sva se znašla na obširnem in temnem dvorišču, na koncu katerega so bila grda vrata, kot grših nisem nikdar več videl, in kar je bilo še strašnejše, nad vrati je bil napis „Ibunt impii in ignem aeternam (brezbožni bodo šli v večni ogenj)“. Tudi naokoli so bili zidovi polni napisov. Prosil sem vodiča za dovoljenje, da bi jih smel prebrati, on pa mi je odvrnil:

„Kakor želiš.“

Vse sem si natančno ogledal. Na enem mestu sem videl napisano: Poslal bom ogenj v njihovo meso in goreli bodo vse večne čase. – Trpeli bodo ponoči in podnevi na vse veke. – In drugje: Tukaj celota slabega za vse večne čase. – Na drugih mestih: Tu ni nikakršnega reda, obstaja pa strahota za vse večne čase. – Dim njihovega trpljenja se bo večno dvigal. – Za brezbožne ni miru. – Vpitje in škripanje z zobmi.

Medtem ko sem prebiral napise, je vodič pristopil k meni in dejal:

„Od tukaj naprej nihče nima več prijatelja, ki bi mu stal ob strani; tovariša, ki bi ga spodbujal; srca, ki bi ga ljubilo; sočutnega pogleda, dobrohotne besede. Prestopila sva črto. Hočeš videti in izkusiti?“

„Rad bi samo videl,“ sem odgovoril.

„Pojdi torej z menoj,“ mi je dejal prijatelj, me prijel za roko, popeljal k vratom in jih odprl. Ta so vodila na hodnik, na koncu katerega je bila velika opazovalnica, zaprta s širokim oknom iz enega samega stekla visoko nad podom, skozi katero je bilo mogoče videti noter. Stopil sem korak naprej do praga, vendar sem se zaradi silnega strahu ustavil. Odprl se mi je pogled na neizmerno votlino, ki se je izgubljala v notranjosti gora. Povsod je bilo polno ognja, pa ne takega, kot ga vidimo na zemlji s plamenečimi zublji, temveč takega, ki zaradi vročine naredi vse belo. Zidovi, oboki, tla, železje,

kamenje, les, premog, vse je bilo bleščeče belo. Plamen je zdaleč presegal tisoče in tisoče stopinj, vendar ni nič upepeljeval, nič používal. Ne morem vam te votline opisati v vsej njeni strahoti (Že davno je pripravljeno sežigališče, tudi tisto za kralja je pripravljeno, visoka in široka je grmada, zraven ogenj in veliko drv. Gospodov dih jo bo vžgal kakor potok žvepla. – Iz 30,33).

Ko sem ves presenečen opazoval ta prizor, je od nekod naglo prišel neki fant, ki se ni ničesar zavedal. Divje je kričal kakor kdo, ki je na tem, da pade v jezero stopljenega bronca, se postavi v sredo, prebledi in ostane negiben, medtem ko se sliši odmev njegovega umirajočega glasu.

Poln strahu sem gledal tistega fanta in zdi se mi, da je bil eden izmed naših iz oratorija, eden mojih sinov.

„Ali ta ni eden izmed mojih fantov?“ sem vprašal vodiča, „ali ni to ta in ta?“

„Seveda je,“ je odgovoril.

„Toda zakaj ne spremeni položaja? Zakaj je ves tako goreče bel in vendar ne zgori?“

„Hotel si videti in zato sedaj ne govori,“ mi je odvrnil. „Glej in boš videl. Sicer se bo pa vse solilo v ognju in vsaka žrtev bo osoljena.“

Komaj sem malo odmaknil pogled, že se je neki drug fant s silno naglico in divjim besom vrgel v votlino. Tudi on je bil iz oratorija. Ko je padel na tla, se ni več ganil. Tudi on je močno zakričal in njegov krik se je pomešal s krikom prejšnjega. Za tem je napadalo še veliko drugih, ki so prav tako kričali in večali kup. Videl sem, da je prvi držal roko kvišku in da je tudi noga štrlela v zrak. Drugi je ostal kakor sklonjen na zemljo. Eni so bili v zraku obešeni z eno nogo ali roko, drugi s koleni. Eni so ležali ali sedeli na tleh, naslonjeni na stran, ali ležali na bokih z rokami v laseh. Bila je velika množica fantov; kakor kipi v različnih položajih in držah, ki so bile ena strašnejša od druge, so stali pred menoj. Priletelo je še veliko drugih v tisto peč, deloma sem jih poznal, deloma pa so mi bili neznani. Tedaj sem se spomnil reka, ki je zapisan v Svetem pismu: da boš tako, kakor prvič padeš v pekel, ostal tam vekomaj: *Lignum in quocumque loco ceciderit, ibi erit* (kamor koli bo les padel, tam bo ostal).

Strah me je vedno bolj spreletaval. Vprašal sem vodiča:

„Ali ti, ki drviš s tako naglico, ne vedo, da bodo končali tukaj?“

„Seveda vedo, da bodo končali v ognju. Saj smo jih že tisočkrat opozorili. Toda drvišjo prostovoljno, zaradi greha, ki ga ne zavračajo in nočejo opustiti, ker zavračajo in prezirajo Božje usmiljenje, ki jih nenehno kliče k pokori. Zato jih Božja pravičnost, ki so jo izzvali, potiska, jih zasleduje, jih preganja in se zato ne morejo ustaviti, dokler ne pridejo do tega kraja.“

„Kako silen obup mora navdajati te nesrečneže, ko nimajo več upanja, da bi mogli priti od tod!“ sem vzkliknil.

„Bi rad spoznal notranje boje in strahoto njihovih duš? Stopi malo bliže,“ mi je rekel vodič.

Stopil sem nekaj korakov bliže k oknu in videl, kako so si tisti nesrečneži med seboj

zadajali udarce in rane, se grizli kot razjarjeni psi, si med seboj praskali obraze, si mesarili roke, si trgali meso in metali kose po zraku. Tedaj je ves zastor tiste votline postal prozorno steklo, skozi katero se je videl košček neba z bleščečimi postavami tovarišev, ki so dosegli večno zveličanje.

Pogublenci so prekipevali od hude nevoščljivosti in s težavo dihali, kajti te pravičnike so oni nekoč prezirali kot nesrečneže (*Peccator videbit et irascetur; dentibus suis fremet et tabescet / grešnik bo videl in se jezil, s svojimi zobmi bo škripal in hiral*).

Vprašal sem vodiča:

„Povej mi še, zakaj ničesar ne slišim?“

„Stopi bliže, mi je zaklical.

Stopil sem k oknu in slišal, kako so nekateri tulili in jokali ter se pri tem strašno zvi-jali, drugi so preklinjali in zaklinjali svetnike. Bilo je kričanje, divje in glasno, da sem zopet vprašal svojega vodnika:

„Kaj govorijo? Kaj kričijo?“

In on:

„Spominjajo se usode svojih dobrih tovarišev, ker so prisiljeni, da priznajo: Mi neum-neži smo imeli njihovo življenje za nesmisel in njihov konec brez časti. Toda oni so bili v številu Božjih sinov in njihova usoda je usoda svetnikov. Tako smo se motili na poti resnice. Zato kričijo: Zašli smo na pot pogubljenja in zmote. Blodili smo se na nepravi poti, Božje poti pa nismo spoznali. – Čemu nam je koristila ošabnost? – Vse je prešlo kakor senca. To so žalostinke, ki se bodo tukaj razlegale vso večnost. Toda to so nekoristni kriki, nekoristno prizadevanje in nekoristen jok. Nanje se je zlila vsa tegoba. Tu ne vlada več čas, temveč večnost.“

Medtem ko sem poln bolečine razmišljal o položaju toliko fantov, me je nenadoma prešinila misel:

„Toda kako je mogoče, da jih je toliko, ki so tukaj, pogubljenih? Ti fantje so bili še včeraj živi v oratoriju.“

Spremljevalec mi je dejal:

„Ti, ki jih vidiš tukaj, so vsi mrtvi za Božjo milost, in če bi umrli sedaj v tem trenutku in bi nadaljevali, kakor sedaj živijo, bi bili pogubljeni. Toda ne izgubljava več časa, pojdiva raje naprej.“

Odvedel me je od tam in po hodniku, ki je vodil v globino podzemlja, me je popeljal v prostor, kjer je nad vhodom pisalo: – Njihov črv ne umre in njihov ogenj ne ugasne ... Bog bo poslal ogenj in črve v njihovo meso in goreli ter trpeli bodo vso večnost (prim. Jdt 16).

Tu sem bil priča očitkov vesti in hudih bolečin tistih, ki so bili nekoč v oratoriju.

Spominjali so se vseh posameznih neodpuščenih grehov in pravične obsodbe. Imeli so na voljo tisoče tudi izrednih sredstev, da bi se spreobrnili h Gospodu, da bi vztrajali v dobrem, da bi si zaslužili nebesa. Spomin na toliko obljubljenih milosti, darov in uslug presvete Device Marije, ki jih niso izrabili. Kako malo je bilo treba, da bi se zve-

ličal, sedaj pa je nepopravljivo izgubljen. Spomin na toliko lepih sklepov, ki jih pa niso izpolnili. In dobri nameni, ki pa niso bili prav nič učinkoviti in s katerimi je tlakovan pekel, kot pravi pregovor:

Tam sem spet videl množico fantov iz oratorija, ki sem jih srečal prej v tisti peči, in nekateri sedaj tukaj poslušajo, drugi so bili nekoč tukaj z nami, in mnogi, ki jih nisem poznal. Stopil sem bliže in videl, da so bili vsi polni črvov in ostudnih živali, ki so jim glodale srce, oči, roke, noge, lakte na tako krut način, da tega ne morem opisati. Stali so pri miru, podvrženi vsem mogočim mukam, in se niso mogli niti najmanj braniti. Stopil sem še bliže, da bi me videli, v upanju, da bi mogel z njimi govoriti in bi mi kaj povedali, toda nobeden ni ničesar povedal, nobeden me ni pogledal. Vprašal sem vodiča, zakaj vse to, in odgovor se je glasil, da v svetu pogubljenih ni več svobode: vsak mora trpeti vso kazen, kakor mu jo je naložil Bog. Ne more biti drugače in kakršna koli sprememba je nemogoča. Nato je dodal:

„Sedaj moraš tudi ti stopiti v sredo tistega ognja, ki si ga videl.“

„Ne, nikakor ne,“ sem odgovoril ves prestrašen. „Preden greš v pekel, se moraš prej prikazati pred sodbo, in jaz še nisem bil tam. Zato nočem iti v pekel.“

„Povej mi,“ je dejal vodja, „ali ni bolje, da greš v pekel in rešiš te fante, kakor da ostaneš zunaj in jih pušiš v tako strašnih bolečinah?“

Ves iz sebe sem odgovoril:

„Oh, jaz imam svoje fante silno rad in jih hočem rešiti. Toda ali ni mogoče urediti tako, da ne bi šel tja ne jaz ne drugi?“

„Oh,“ mi je odgovoril voditelj, „imaš še čas in ga še imajo tudi oni, samo da boš storil vse, kar je v tvoji moči.“

Pri srcu mi je postalo lažje in sem si dejal: „Nič se ne bojim dela in naporov, samo da bom te svoje fante rešil večne smrti.“

„Torej pridi noter,“ mi je dejal spremljevalec, „in občuduj Božjo dobroto in vsemogočnost, ki v svoji ljubezni uporabi tisoč sredstev, da bi spreobrnila tvoje fante in jih rešila večne smrti.“

Prijel me je za roko, da bi me popeljal v votlino. Ko sem stopil naprej, sem se nena doma znašel v čudovito lepi dvorani s kristalnimi vrati. Na njih so v enakomernih razdaljah visele široke zavese, ki so pokrivalo razne prostore, povezane z votlino.

Vodič mi je pokazal eno izmed zavese, na kateri je bilo zapisano „šesta Božja zapoved“, in vzkliknil: „Kršitev te zapovedi je eden izmed vzrokov večnega pogubljenja toliko fantov.“

„Toda ali se niso spovedali?“

„Da, spovedali so se, toda grehe proti lepi čednosti so zamolčali ali se nepravilno spovedali. Nekdo, ki je naredil štiri ali pet grehov, je rekel, da jih storil samo dva ali tri. Kak drug je storil samo en tak greh v svojem otroštvu, pa se ga je vedno sramoval spovedati ali se je spovedal slabo in ni povedal vsega. Drugi spet se niso kesali in naredili trdnega sklepa. Nekateri pa so, namesto da bi se spovedali, iskali način,

kako bi prevarali spovednika. In človek, ki umre s takim razpoloženjem, se odloči za število pogubljenih, in tako bo ostalo vso večnost. Samo tisti, ki umrejo s spokorjenim srcem, z upanjem na večno zveličanje, bodo večno srečni. Hočeš sedaj videti, zakaj te je Božje usmiljenje pripeljalo sem?' Dvignil sem zaveso in zagledal skupino fantov iz oratorija, ki sem jih vse poznal in ki so bili obsojeni zaradi tega greha. Med njimi so bili taki, ki se sedaj na videz lepo obnašajo.

„Vsaj sedaj mi boš dovolil napisati imena fantov, da jih bom posamično opozoril?“

„Ni treba,“ mi je odgovoril. „Kaj naj jim torej povem?“

„Pridigaj povsod proti nečistosti. Zadosti je, da jih opozoriš na splošno, in ne pozabi, da bi na tvoje opozorilo sicer marsikaj obljubili, vendar ne zadosti odločno. Za to je potrebna Božja milost, ki je ne bo nikdar manjkalo, če bodo prosili zanjo. Bog kaže svojo vsemogočnost v sočustvovanju in odpuščanju. Zato moli in se žrtvuj. In fantje naj poslušajo tvoje nauke, izprašajo naj si vest in ona jim bo povedala, kaj naj storijo.“ Približno pol ure sva govorila o pogojih dobre spovedi in spremljevalec mi je tedaj večkrat z mogočnim glasom ponovil:

„Avertere, avertere“ (odvrčati, odvrčati).

„In kaj pomeni ta tvoj klic?“

„Spremeniti življenje, spremeniti življenje.“

Ves zmeden zaradi te izjave sem sklonil glavo in se hotel umakniti, toda on me je poklical nazaj in dejal: „Nisi še videl vsega.“ Obrnil se je na drugo stran in dvignil veliko zaveso, nad katero je bilo zapisano: „Tisti, ki hočejo postati bogati, bodo padli v hudičeve mreže in njegove skušnjave.“ Prebral sem in dejal: „To ne velja za moje fante, ker so ubogi, kakor sem ubog jaz. Nismo bogati niti ne želimo postati. Na to niti ne mislimo.“

Dvignil je zaveso in zagledal sem nekaj fantov, ki jih vse poznam. Trpeli so kakor prejšnji in on mi je rekel: „Seveda velja ta napis tudi za tvoje fante.“

„Razloži mi pomen besede divites (bogati).“

Nadaljeval je: „Nekateri tvoji fantje imajo svoje srce navezano na kak predmet, tako da jih ta navezanost oddaljuje od ljubezni do Boga in zato grešijo proti ljubezni, proti pobožnosti in krotkosti. Srca ne pokvarimo samo z uporabo bogastva, temveč tudi s tem, da si bogastvo želimo, zlasti še, če želja žali pravičnost. Tvoji fantje so ubogi, toda vedeti moraš, da sta požrešnost in brezdolje slaba svetovalca. Med vami so nekateri, ki so doma zakrivil tudi velike tatvine, in čeprav bi lahko povrnili, tega ne storijo. Nekateri mislijo na to, kako bi z vitrihi odprli shrambo. Drugi spet skušajo vdreti v prefektovo ali ekonomovo sobo. Nekateri drugi stikajo po kovčkih svojih tovarišev, da bi si prilastili hrano in denar ali druge predmete, kot so knjige in zvezki.“

Povedal mi je imena teh in drugih in nadaljeval: „Nekateri izmed tukaj navzočih so si prilastili obleko, perilo, odeje in plašče, ki so last oratorijske garderobe, in jih poslali domov. Nekateri so povzročili veliko škodo zavodu in je ne nameravajo popraviti. Spet drugi nočejo vrniti predmetov, ki so si jih izposodili. Nekateri so si pridržali denar, ki so jim ga zaupali zato, da bi ga izročili predstojniku.“

Nato je sklenil: „In ker so ti bili tile nakazani in opomnjeni, jim povej, da naj se od-povejo praznim in nekoristnim željam, naj izpolnjujejo Božje zapovedi in skrbijo za svoje dobro ime, sicer jih bo poželjivost prignala do še hujših prekrškov, ki jih bodo pokopali v še hujše trpljenje, večno smrt in pogubljenje.»

*Nikakor si nisem mogel razložiti, kako naj bi bile za taka tako malo preiščena dejanja naših fantov pripravljene tako hude kazni. Toda moj spremljevalec je ustavil moja razmišljanja in dejal: „Spomni se besed, ki so ti bile rečene ob gnilih grozdih vinske trte.“ Dvignil je drugo zaveso, ki je skrivala veliko drugih naših fantov, ki sem jih takoj prepoznal in so v oratoriju. Na zavesi je bil napis: *Radix omnium malorum* (korenina vsega zla). Takoj me je vprašal: „Ali veš, kaj to pomeni? Ali veš, kateri greh zaznamuje ta napis?“*

„Zdi se mi, da je to ošabnost.“

„Ne,“ je odgovoril.

„Toda jaz sem vedno slišal, da je vzrok vseh pregreh ošabnost.“

„Da, na splošno pravijo, da je to ošabnost. Toda v tem primeru je drugače. Kaj je vzrok padca Adama in Eve, se pravi prvega greha, zaradi katerega sta bila pregnana iz zemeljskega raja?“

„Nepokorščina.“

„Da, prav nepokorščina. Nepokorščina je začetek vsega zla.“

„In kaj naj glede tega povem svojim fantom?“

„Poslušaj, fantje, ki jih vidiš tukaj, so nepokorni, pripravljajo se na žalosten konec. Ti in drugi, za katere misliš, da so šli spat, hodijo ponoči na dvorišče in se prav nič ne menijo za prepovedi, hodijo na nevarne kraje in na mostove nove stavbe in pri tem prav nič ne mislijo, da izpostavljajo svoje življenje. Nekateri kljub jasnim predpisom pravil hodijo v cerkev, pa se tam ne vedejo prav. Namesto da bi molili, mislijo na vse kaj drugega, si gradijo gradove v oblakih in motijo druge. Nekateri si poskrbijo lep prostorček, kjer v času svetih obredov spijo. Za druge pa ti misliš, da so šli v cerkev, a jih ni tam. Gorje tistemu, ki zanemarja molitev. Kdor ne moli, bo pogubljen. Nekateri, namesto da bi prepevali cerkvene pesmi in opravljali oficij blažene Device Marije, berejo vse kaj drugega kot nabožne knjige, in nekateri, sram naj jih bo, prebirajo celo prepovedane knjige.“ Našteval je še druge prekrške, ki so vzrok velikih neredov. Ko je končal, sem ga presunjen pogledal v obraz. Vprašal sem ga:

„In vse te stvari naj povem svojim fantom?“

„Da, lahko jim poveš vse, česar se boš spominjal.“

„In kakšen nasvet naj jim dam, da se take nesreče ne bodo več ponavljale?“

„Jasno jim pokaži, kako pokorščina, tudi v najmanjših stvareh, Bogu, Cerkvi, staršem, predstojnikom rešuje vse.“

„In še kaj drugega?“

„Povej svojim fantom, naj se izogibajo brezdolja, kajti to je bilo nekoč že vzrok Davidovega padca. Reci jim, da naj bodo vedno zaposleni, kajti tako hudič ne bo imel priložnosti, da bi jih napadel.“

Prikimal sem in mu obljubil. Bil sem tako utrujen, da nisem mogel reči kaj več kot: ‚Zahvaljujem se ti za vse in te prosim, da me odvedeš iz tega kraja.‘

On pa je rekel: ‚Pojdi z menoj. Prijel me je za roko, me podprl, kajti bil sem na koncu moči. Ko sva odšla iz tiste dvorane in prekoračila tisto grozno dvorišče ter dolgi vhodni hodnik, se je, preden sva prekoračila zadnji prag bronastih vrat, obrnil k meni in vzkliknil:

‚Sedaj, ko si spoznal muke drugih ljudi, je prav, da tudi ti poskusiš trpljenje v peklu.‘

‚Ne, nikakor ne,‘ sem prestrašen vzkliknil.

Toda on je vztrajal pri svojem.

‚Ne boj se. Pridi, da samo malo poskusiš. Dotakni se tega zidu.‘

Nisem si upal in sem se hotel izmakniti, toda on me je zadržal in dejal: ‚Pa vendar je potrebno, da poskusiš tudi to.‘ Odločno me je prijel za roko in me potegnil k zidu, rekoč:

‚Vsaj enkrat se ga dotakni, da boš vsem mogel reči, da si obiskal zidove večnega trpljenja in se jih dotaknil. Pomisli, kako strašen bo šele zadnji zid, če je že prvi tako neznosen. Ali vidiš ta zid?‘

Natančno sem si ogledal velikanski zid. Vodič je nadaljeval: ‚To je tisočinka tistega, kar je pravi peklenski ogenj. Tisoč zidov ga obdaja. Vsak zid je debel tisoč mer in oddaljeni so drug od drugega. In vsako merilo je veliko tisoč milj. Ta je oddaljen milijon milj od peklenskega ognja in je zato neznamen začetek samega pekla.‘

Ko je to izgovoril, me je zato, ker sem se umaknil, prijel za roko, mi s silo odprl pest in mi pritisnil dlan na tisti tisoči zid. V tistem trenutku me je tako zapeklo, da sem skočil nazaj, silno zakričal in se zbudil. Znašel sem se sede v postelji in zdelo se mi je, da me peče roka, zato sem jo gladil z drugo roko in se tako skušal znebiti tistega občutka. Ko se je zdanilo, sem opazil, da je bila roka dejansko otečena. Dozdevni vtis tistega ognja je bil tako močan, da se mi je koža ožgane dlani odluščila.

Vedite, da vam vseh teh stvari nisem pripovedoval s tisto strahoto, kakor sem jih videl in doživel in kakor so naredile name vtis, da vas ne bi preveč prestrašil. Dobro nam je znano, da Gospod ni nikdar opisoval pekla tako, kakor v resnici je, temveč samo v prisposodobah, kajti četudi bi ga opisal takega, kakršen je, bi tega ne razumeli. Noben smrtnik ne more razumeti teh stvari. Gospod to ve in razodene, komur hoče.

Razburjen zaradi tega več noči nisem mogel zaspati. Čisto na kratko sem vam pripovedoval o tem, kar sem videl v dolgih sanjah. Podal sem vam samo kratek povzetek. Poskušal vam bom podati nekaj naukov, ki se tičejo ozira na ljudi, šesto in sedmo Božjo zapoved in ošabnost. Ne bom storil drugega kot razložil njihovo vsebino, ki se popolnoma ujema s Svetim pismom; še več, moje sanje so samo razlaga tega, kar je v Svetem pismu. Te večere sem vam že nekaj povedal, toda vse večere, ko bom le mogel, vam bom spet govoril in vam vse razložil.«

Kakor je obljubil, je tudi storil. Pozneje je te sanje pripovedoval tudi fantom v Mirabellu in Lanzu, vendar v bolj zgoščeni obliki. Ponavljal je to, kar je videl,

in čeprav ni delal bistvenih sprememb, je le marsikaj povedal drugače, zlasti ko je govoril zasebno s svojimi duhovniki in kleriki. Enkrat je razložil eno in opustil drugo. Pri opisovanju zank je podal nov vidik hudičevih spletk, zlasti ko je govoril o slabih navadah, ki toliko ljudi spravijo v pekel. Marsičesa ni razložil, tako npr. o osebah lepega videza v dvorani, za katere mi menimo, da jih je treba imenovati: – Zakladi Božjega usmiljenja za rešitev fantov, ki bi se morali pogubiti. – Mogoče so bili glavni služabniki neizmernih milosti.

Nekatere spremembe so prihajale od množice stvari, ki jih je videl istočasno, ker je takrat, ko so mu prišle v spomin, izbral tiste, ki so naredile nanj poseben vtis, tiste, ki so se mu zdele najbolj primerne za njegove poslušalce.

Sicer pa je imel don Bosko posebno nagnjenje do poslednjih reči in iz tega je prihajala njegova posebna ljubezen do ubogih grešnikov, ko so bili izpostavljeni nevarnosti večnega pogubljenja. To je bila ljubezen, ki je v njem premagovala vsak ozir na ljudi, da je ljudi vabil k pokori, sicer na previden in odkritosrčen način, ki se ni ustavil niti pri uglednih osebnostih, med katerimi je dosegel veliko spreobrnjenj.

Zapisali smo v vseh nadrobnostih, kar smo slišali od častitega in kar so nam z besedo in pismom sporočili mnogi duhovniki – priče. Mi smo vse samo zaočkžili v enovito pripoved. To je bilo težko delo, ker smo želeli z matematično natančnostjo podati vsako besedo, povezavo med posameznimi prizori, zaporedje dejanj, opominov, karanj in vseh izraženih misli, ki niso bile razložene in med katerimi je tudi kaj takega, česar ni mogoče dobro razumeti. Nam je uspelo?

Bralcem lahko zagotovimo, da smo z največjo zavzetostjo skušali uresničiti samo eno stvar – da bi čim zvesteje podali don Boskove dolge nagovore.

16.

POGLAVJE

Kardinal Hieronim d'Andrea kljub papeževi prepovedi odide iz Rima in iz svoje škofije v Sabini in gre v Neapelj – Italijanske oblasti ga slovesno sprejmejo – Obrambna pisma svojim škofljanom, kardinalu Mariju Mattei, vsem kardinalom in škofom in z velikimi slavospevi italijanski vladi – Udeleži se slovesnosti na kraljevskem dvoru in pri prefektu Gualteriu – Papeževa potrpežljivost – Kardinalova pisma proti Unità Cattolici, ki mu je očitala neprimerne izraze o papežu in nekaterih prelatih – Kardinal ponovno odpove pokorščino papežu in mu zato odvzamejo sabinsko škofijo in opatstvo v Subiacu – Njegovo geslo: Od slabo poučenega papeža k bolje poučenemu papežu – Don Boskova žalost zaradi tega pohujšanja – Don Bonetti povabi dva časnikarja, da bi zavrnila neutemeljene obtožbe tega gesla – On sam piše kardinalu dvoje pisem s prošnjo papežu za odpuščanje in ga potolaži – Zadnji papežev opomin kardinalu, ki gre v Rim in se pokori – Don Bonetti mu pošlje pismo, kjer ga časti in spodbuja – Nenadna smrt kardinala d'Andrea

PROTI KONCU LETA 1867 se je končalo veliko pohujšanje, ki je mučilo katoličane cela štiri leta. Kardinal Hieronim d'Andrea, človek izjemne izobrazbe, izrednega ponosa in tesno povezan s Pantaleonom in Passaglio, je že dalj časa čutil odpor ne toliko do Pija IX., iz katerega visoke mistike se je pogosto norčeval, kakor do kardinala Antonellija, s čigar politiko se ni strinjal in mu je zavidal položaj. Podpihovan od prilizovanja se je junija 1864 odpravil v Neapelj proti volji sv. očeta s pretvezo, da si mora popraviti načeto zdravje. Na meji so ga sprejeli z velikimi častmi in liberalni časopisi so predstavljali d'Andrea kot velikega domoljuba in pospeševalca napredka, ki je pretrgal vezi z Antonellijem in jezuiti.

Ta kardinal je 28. decembra 1864 iz Neaplja pisal pismo v obrambo direktorja časopisa Conciliatore (spravljivec), ki ga je Unità Cattolica ponatisnila v svoji številki dne 6. januarja 1865. Pismo se je takole končalo: Od sedaj naprej bom molčal. Kajti resnica je, da vsi ne uporabljajo pravilno misli in govora. To je bila obtožba izdajalske laži, medtem ko je bil kardinal Antonelli eden njegovih najboljših prijateljev in gorečih zagovornikov.

D'Andrea je bil škof v Sabini in pooblaščen opat Subiaca. Ker so Sabino priključili kraljevini Italiji, je vlada v Firencah preklicala odlok o zaplembi njegove škofovske palače. Njegova eminenca je v svojem pastoralnem pismu za post z dne 15. februarja 1865 vernikom sporočil, da mora podaljšati svoje bivanje v Neaplju zaradi slabotnega zdravja. Opozoril je, kako je za čast rimskega papeštva in uspeh katoliške vere moral trpeti tegobe v času svojega službovanja v švicarski legaturi in med republikanskimi nemiri leta 1848, ko se je komaj rešil papež, bil zapuščen od tistih, katerih sveta dolžnost je bila, da bi ga branili s svojimi prsmi.

Ko je papež videl, da se kardinal trdovratno upira, mu je v brevu istega meseca odvzel kardinalske plače, ker ni več bival v svoji škofiji, on pa je v mesecu maju v Neaplju dal natisniti pismo kardinalu Mariju Matteiju, dekanu svetega kolegija, kjer je protestiral proti temu odloku. Časopisi so pismo povzeli in najbolj svobodomiselnih so na račun kardinala Matteija pisali najbolj strupene komentarje, pa tudi proti drugim kardinalom. Končno so objavili tudi potrdila zdravnikov, ki so trdila, da je kardinal d'Andrea zares bolan.

In zares je moral biti bolan.

Eminenca, užaljen zaradi dveh člankov teologa Margottija (z dne 23. aprila in 20. maja), je 8. junija napadel z žaljivkami Unità Cattolico in pretil s sodnim procesom ter z objavo pisma kardinalu dekanu. Trdil je, da njegova eminenca Antonelli zlorablja oblast, ki mu jo je zaupala naivna dobrota svetega očeta.

Papež ga je povabil, da bi se vrnil v Rim, on pa je, namesto da bi ga ubogal, iz Neaplja 10. septembra 1865 napisal pismo Svojim spoštovanja vrednim kardinalom in škofom, v katerem je trdil:

Znašli smo se pred kupom dejstev, za katera ne bi bilo pametno, da bi se jim uprli s prezirom. Vidim, da so novo kraljevino Italijo priznale vse velesile, vidim vzvišenega vladarja, katerega sposobnosti kot državnika ni mogoče zanikati, ki nam v imenu velikega francoskega naroda ponuja rešilno desko pred polomom nekdanjih utvar, saj je dogovor z dne 15. septembra popolnoma izpolnjen. Vidim kralja Viktorja Emanuela, ki je bil pripravljen na pogajanja, na žalost brez uspeha, ki kažejo na njegov globoki religiozni čut. Ob teh dejstvih in ob razmišljanju, ki se ob njih budi, se poja-

vlja vprašanje, za kakšno novo smer bi se moralo odločiti papeštvo, kakšne privolitve bi moralo dati glede na okoliščine časa in na kaki osnovi bi se moglo spraviti z Italijo. In to so pravzaprav točke, o katerih ne smem izraziti svojega mnenja. Čas, ko naj bi spregovoril o tem, bo mogoče še prišel, vendar za zdaj še ni nastopil.

Nato je začel govoriti o sebi in sklenil:

Vrnil se bom v Rim, kakor hitro mi bo dovolilo zdravje, vendar ne tako, da bi si kdo mogel misliti, da sem se uklonil ali spodobno popravil, česar nihče niti po pameti niti po kanoničnih pravilih ne more od mene pričakovati, temveč po svobodni volji, ko se bom prepričal, da sem spet pri moči za opravljanje dolžnosti. Želim pa si, da bi se to čim prej zgodilo. To je vsa resnica, monsinjor, v vprašanju med Državnim tajništvom in menoj, kar se pa ne bi zgodilo, če bi o stvareh odločala kardinala kot Consalvi ali Pacca. Moja pravda se brani sama od sebe, o tem sem trdno prepričan, in zaupam v naklonjenost vseh poštenih ljudi. Upam, da bo sveti oče spregledal spletke, ki se pletejo okoli mene, in bo v svoji pravičnosti prišel do sklepa, da je treba vse to končati. Sprejmite, monsinjor, izraze mojega visokega spoštovanja.

Kardinal d'Andrea je zabelil to pismo s preveč živahnimi izrazi na račun kardinala Antonellija in se je vrnil k vprašanju kardinalske plače.

Naslovnik je prejel njegovo pismo, vendar mu ni odgovoril ali pa je zanj odgovoril nadškof v Chambéryju:

»Zelo si želim, da bi se ponižno in vdano podvrgli volji našega svetega očeta Pija IX., sicer boste stopili na pot, po kateri so šli v pogubo Lamennais, Gioberti in Passaglia.«

Medtem je bil sprejet v avdienco pri princu prestolonasledniku in se z njim zadržal v pogovoru skoraj celo uro, prav tako je on sprejel prestolonaslednika in kneza iz Aoste. V kardinalskem škrlatu se je udeleževal dvornih slovesnosti in plesov, ki jih je prirejal prefekt Gualterio, odločen nasprotnik papeške vlade.

Papež mu je bil zelo naklonjen in mu je marsikaj spregledal. Leta 1865, ko je slišal nove obtožbe proti njemu, ga je celo branil: »Zajemate iz kalnih voda. Ta kardinal mi je povzročil veliko neprijetnosti s svojimi pomanjkljivostmi, toda prepričan sem, da v globini svoje duše, in intimo corde' ni hudoben. Ne morem verjeti, da bi bil on, ki je jedel z menoj iz istega krožnika, sedaj sposoben, da bi me izdal. Dajte mu čas, da bo premislil in se spokoril. Ne silite vanj. Veliko hujši so potuhnjenjenci.

Ne verjemite vsega, kar pišejo izprijeni časopisi. Vedite pa, da kolikor višje kdo stoji, toliko nižje pade, če ga zapusti Božja milost. Molimo za kardinala d'Andréa in upajmo in ne govorite mi več o njem, dokler ne boste slišali kaj spodbudnega in tolažilnega.«

Toda papež je zaman čakal na to tolažbo.

Dne 23. marca 1866 je Lo Stivale (škorenj) iz Neaplja priobčil drugo pismo kardinala d'Andréa kardinalu Matteiju, dekanu svetega kardinalskega zbora, kjer je ostro napadel kardinala Antonellija in Caterinija ter prelate Giannellija, Berardija, Svegliatija in Quaglio in na veliko karal rimsko kurijo.

Markiz Frančišek Ksaverij d'Andréa, kardinalov brat, je dal 23. in 24. aprila natisniti dvoje nadvse plemenitih pisem: eno za papeža in drugo za generalnega predstojnika očetov jezuitov. Prosil je odpuščanja v imenu svojega brata (katerega obnašanje zavrača) »za katerega meni, da ni svoboden v svojem hotenju niti miren, ko piše.«

L'Unità Cattolica je priobčila obe pismi in 7. marca prejela toplo zahvalo markiza, ki jo je 13. maja tudi priobčila. Tedaj je kardinal zapretil teologu Margottiju s kazenskim postopkom in dal natisniti dolgo pismo kot odgovor na obe pismi svojega brata. V pismu trdi, da je njegov brat ljudomrznik, da sta se eden ali dva zlikovca polastila njegove vesti in ga prisilila, da je napisal tistih dvoje pisem, da se je jezuitom posrečilo razvneti nesoglasje med bratoma, da je papež pod strahotnim vplivom jezuitov itn.

Nezadovoljen s tem, je dal objaviti v Giornale di Napoli pismo z dne 9. maja, v katerem izjavlja, da sta bili pismi, ki ju je Unità Cattolica objavila in v katerih je brat prosil odpuščanja papeža in jezuitskega generala, napisani brez njegove privolitve in da zato vabi časopis, naj se zagovarja pred zakonom.

Končno je sveti oče vprašal sveti kolegij za mnenje, kaj naj stori v tem neprijetnem primeru. Sveti kolegij je menil, da je treba kardinalu vzeti škofijo, v kateri ga ni bilo že celi dve leti.

Z brevom 12. junija 1866 je papež odstavil De Andrea s škofovskega sedeža v Sabini in z opatije v Subiacu in imenoval za apostolskega administratorja škofa mons. Pettinarija. Papež je kardinalu očital trdovratno nepokorščino ter žalitve kolegov kardinalov in škofov, ki so vredni vsega spoštovanja. Izrazil je svoje obžalovanje, da ni upošteval njegovih očetovskih pisem, ki mu jih je lastnoročno pisal, in ga prosil, naj gre vase in se kesa zaradi pohujšanja, ki ga je storil Cerkvi. Končno mu je prepovedal vsakršno bogoslužje, bodisi javno ali zasebno, ter upravljati škofijo Sabina in opatijo Subiaco.

Dne 28. junija se je v pismu svojim škofljanom kardinal uprl papeškemu ukazu in izjavil, da šteje breve za popolnoma ničev, neveljaven in brezpraven in da se hoče pritožiti »od slabo poučenega papeža k bolje poučenemu papežu«. Vlada pa je odredila, naj se breva ne upošteva.

De Andrea je naredil še težje napake.

Dne 22. julija je Unità Cattolica naznanila njegovo pismo papežu z dne 6. julija, ki pa je bilo brez navedbe tiskarne in tiskarja. Bilo je to zelo dolgo pismo, polno visoke pohvale, ki jo je D'Andrea pel sam sebi in svoji upravi, ter prostaških žalitev episkopata in zlasti svetega kolegija in tudi hudih žalitev papeža, pomešanih z izjavami spoštovanja. Teolog Margotti je o tem na kratko pisal in ostro komentiral. Kardinal je 24. julija od njega pred zakonom zahteval, da naj natisne celoten Poziv papežu. Margotti je moral objaviti celo pismo. Civilna oblast je dala poziv razobesiti v Maglianu in zadržala ‚eksekvatur‘ (privolitev) za apostolskega administratorja v Sabini.

Novice o uporuh enega izmed članov svetega kolegija, ki je bil vzrok velikega pohujšanja, so prišle do don Boska ne samo iz branja Unità Cattolice, temveč tudi iz zasebnih pisem iz Rima. Njegovo srce je krvavelo zaradi žalitev angelskega Pija od nekoga, ki bi mu moral biti v tolažbo sredi tolikih verskih in političnih stisk. Iskal je način, kako bi pomagal ob tako velikem neredu.

Njegovo preveč znano ime in njegova previdnost sta mu odsvetovala, da bi se spuščal v to polemiko. Poiskal pa si je človeka, ki bi to storil v njegovem imenu. To je bil don Janez Bonetti. Med njegovimi zapiski smo našli nekaj dokazov za to neprijetno zadevo. To sta osnutka za dvoje pisem časnikarjem in tri pisma samemu d'Andrei. Nikakor si ne moremo misliti, da bi si v tem času don Bonetti upal pisati kardinalu pisma. Tudi vsebina in slog treh pisem kardinalu ne kažeta, da bi bila njegova. Jasno razodevata navdihovalca in pretežni vpliv don Boska: odkritosrčen, spravljuv, spoštljuv, preudaren, ki je iskal pot do srca. V vsakem primeru je dal don Bonettiju natančna navodila in ne zdi se nam neverjetno, da teh pisem kardinalu tudi ne bi popravlil in predelal. Po našem mnenju don Bonetti ni storil drugega kot izpolnil dano naročilo.

Don Bonetti je pisal mons. Nardiju:

Velečastiti monsinjor!

S srcem, polnim žalosti zaradi žalitev, ki jih je našemu svetemu očetu izrekel eden izmed njegovih nehvaležnih sinov, kardinal d'Andrea, vas v duhu kleče pred vašimi nogami prosim, velečastiti monsinjor, da bi z navdihom vaše znane previdnosti in gorečega navdušenja za vse dobro prijeli za pero in izničili varljive razloge ter razodeli pohujšanemu svetu prevare, ki so v tistem nesrečnem spisu. V imenu vseh nas katoličanov izrazite našemu dobremu očetu Piju IX. zatrdilo naše zvestobe proti napadom tistega, ki bi to najmanj smel storiti. Preprečite, da bi toliko neprevidnežev nasedlo zlim namenom. Pokažite, da nesrečnež hodi po poti sovražnikov Cerkve in papeške avtoritete. Naj vsi vidijo, da je ta ošabna eminenca kot novi Lucifer z zvezd padel v

blato. Taka sramota in žalitev, izražena Svetemu sedežu, ne more ostati nekaznovana s strani vernikov. Sv. Peter ni imel nikakršnega obzira do izdajalca in je v polnem zboru izrekel ‚suspensus crepuit medius‘ (obešen se je razpočil).

Monsinjur, vaše pero dobro služi. Naj vas navdihne Bog, ki je zelo žaljen v svojem namestniku, naj vam da milost in čas, da izpolnite to nalogo, tako slavno za Cerkev in tako koristno za vernike.

Ker ne morem niti s peresom niti s svojo glavo braniti našega ljubega očeta Pija IX., sem zadovoljen, da ga branim z molitvijo in solzami.

Ponižno se vam klanjam in z največjim spoštovanjem imam čast, da se izrazim vdanega vaši uglednosti.

DUH. JANEZ BONETTI

Naš dragi sobrat je napisal še eno pismo nekemu drugemu časnikařu, za katerega menimo, da je bil mons. Margotti. Na zapisu ni imena.

Skušal bom biti kratek, da vam ne bom kradel časa. Vaša uglednost naj sprejme to pismo, kakor se vam bo zdelo najbolj primerno v Gospodu. Po mojem mnenju bi vaša uglednost storila sveto delo, če bi zbrali v enem članku vse prestopke in nepravilnosti, ki jih je zagrešil gospod kardinal Hieronim d'Andrea, ter jih primerjali z obrambo, ki jo je sestavil na zviti način v svojem žaljivem pismu, imenovanem apelu, ki je bilo pravkar natisnjeno v vašem cenjenem časopisu. Na tak način bi lahko bralec v hipu odkril vse nepravilnosti, ki jih je ta nesrečna eminenca kot novi Lucifer, vržen z višine zvezd, napisal proti Cerkvi v teh za Cerkev težkih časih in jo tako hudo osramotil. Če bi še živel sv. Janez, se gotovo ne bi pomišljal imenovati ga prvorojenca Satanovega. Res je, da lahko uporabimo breve z dne 12. junija, vendar to ni vsem mogoče. Zato je velika nevarnost, da v glavi kakega neprevidneža ostanejo slabi vtisi, ki jih je povzročilo branje tega pohujšljivega spisa.

Oh, kako zelo je moralo to razžalostiti svetega očeta. Samo to mu je še manjkalo, da je postal mož bolečin. Zato bi bilo zelo všeč vsem dobro čutečim, če bi v teh dneh papež od svojih verno vdanih prejel izraze neomejene privrženosti proti tej nelojalnosti. Ali ne bi nežno in vdano pismo, ki bi ga podpisali vsi člani italijanskega klera, služilo temu namenu? Vaša uglednost naj premisli to možnost in se odloči po svoji modrosti in tisti odločnosti, s katero branite Cerkev in svetega očeta v teh dneh. Jaz bom pa zadovoljen, če bom imel zagotovilo, da sem s tem svojim pismom, v katerem sem izrazil svojo žalost zaradi žalitev svetega očeta, ki ga tako zelo imam rad, prispeval kaj v obrambo Cerkve in papeža. Ker ne morem kakor vi braniti papeža s peresom, ga branim z molitvijo. Oprostite mi, da sem vas motil.

Tretje pismo je prav tako on sam naslovil naravnost na kardinala d'Andrea meseca septembra 1866.

Eminenca!

Dvignite oči proti nebu, vzdignite svoje srce! Oh da, radost in čisto veselje blaženega kraljestva naj nam pomagata vreči pod noge minljivo slavo tega sveta.

Eminenca, jaz vas imam rad in moje srce se boji, da ste razžalili Boga, bojim se, da boste izključeni iz domovine zveličanih. Položite si roko na vest v tišini noči, v samoti svoje sobe, vprašajte svoje srce, da vam odgovori, ali je moja bojazen utemeljena. Eminenca, verjetno ste se zmotili. In če je tako, si ne smete domišljati, da boste zados-tili pohujšanje zadnje dni svojega življenja. Ne pozabite, da ‚mors non tardat‘ (smrt se ne obotavlja). Prekličite storjeno; v trenutku smrti boste zadovoljni.

[Verjemite: vaš preklic bi vam tudi tukaj na zemlji prinesel večjo slavo, kot vam jo morejo izkazati vsi tisti, za katere se zdi, da so danes vaši občudovalci. Vaš zgled bi bil v tem stoletju kakor blisk, ki bi razsvetlil toliko slepih, ki plovejo na valovih zmote, globoko bi pretresel toliko nesrečnežev, ki so bodisi zaradi slabosti ali zaradi prevare zapustili katoliško Cerkev in spijo v smrtnem snu in v objemu zmote].¹³

Vaš preklic bi naredil neizmerno dobro dušam, sveta Cerkev vam bo hvaležna, ka-toličani vas bodo občudovali in ploskali vašemu pogumu. Sam Jezus vas bo bogato poplačal. Umirite svoje srce, potolažite Pija IX., spodbudite Cerkev, razveselite an-gele. Zapomnite si, da če vi odlašate, smrt ne odlaša in kaj lahko bi se zgodilo, da ni daleč od vrat vaše hiše. Da, ponavljam, dvignite oči proti nebu, k nebu dvignite svoje srce, naj izgubi vse, samo da rešimo nebesa.

Ko poljubljam vaš sveti škrlat, se v globoki vdanosti izražam vaše eminence najpo-nižnejšega in najvdanejšega služabnika.

JANEZ BONETTI

Mirabello Monferrato (septembra 1866)

V odgovor je don Bonetti prejel prepis kardinalove samoobrambe, ki je izšla v časopisih, mogoče Priziv papežu. Na to je odgovoril:

Eminenca!

Pravkar sem prejel vaše pisanje. Če ste mi ga vi poslali, se vam zahvaljujem za nevšečnost, ki sem vam jo povzročil. Nisem si zaslužil toliko. Ker se mi ponuja lepa priložnost, mi dovolite, da vam izrazim nekaj pomislekov, ki mi jih narekuje moja velika ljubezen do Svetega sedeža, do Kristusovega namestnika in do vaše eminence. Sami sebe imate za nedolžnega, vsega je kriv sveti oče. Drugi pa trdijo nasprotno. Stvar je vsaj dvomljiva. Pa bodite nedolžni, dam vam prav. Toda iz vaših spisov veje duh sina, ki zato, da opraviči samega sebe, meče krivdo na očeta. In če bi to bilo res, kaj bi potem morali reči o vašem srcu? Vi bi storili po mojem mnenju veliko bolje in bi bilo v večjo korist Cerkve, če bi kot sv. Frančišek Saleški bili zadovoljni s tem, da bi v evangelijski preprostosti izrazili svoje pomisleke in ne bi v svojih spisih na štiri

¹³ Odstavek, ki smo ga postavili v oklepaj, je v rokopisu prečrtan s svinčnikom.

vetrove razglašali svojega mnenja, kjer je mogoče najti izraze, ki dajejo veliko zadoščenje sovražnikom Cerkve, pa s tem še malo ne dosegate ciljev, ki ste si jih postavili. Sicer pa – pred kom se hočete opravičiti? Pred dobrimi ali pred slabimi? Če pred dobrimi, potem mi verjemite, da vam to ne bo uspelo, ker bodo ti vedno prej verjeli papežu kot kakemu kardinalu. Nekateri izmed njih dobro vejo, da so se v preteklosti mogle motiti tudi zelo velike glave, in se jim zdi mogoče, da tudi drugi, pa četudi še tako vzvišenega razuma kot vi, zaidejo v zmoto. To še toliko bolj, ker so v vaših spisih besede, ki kažejo malo spoštovanja do osebe, kateri so namenjene.

Da bi se potem hoteli opravičiti pred hudobnimi, se mi pa zdi nemogoče, ker menim, da se vaša eminenca nikakor ne bo bala sodbe teh ljudi. Kaj vam more biti mar, če vas oni tako presojuje? Vi lahko ponavljate: Quid mihi de iis qui foris sunt? (kaj mi mar mnenje tistih, ki so zunaj). S tem za svoj namen ničesar ne dosežete. Oni se v svoji brezbriznosti norčujejo iz papeža, kardinala, se nič ne zmenijo za ugovore enega in drugega in iz takega pisarjenja gotovo ne prihaja nič koristnega, nasprotno pa povzročate veliko zlo. Pomagate nasprotnikom Cerkve in več kot enega smo slišali govoriti: »Če si to upa kardinal delati s papežem, zakaj potem tega ne bi smeli storiti tudi mi?«

Oh, eminenca! Povem vam odkritosrčno, da bi mi bilo tisočkrat bolj ljubo živeti v sužnosti in trpeti preganjanje, pravično ali nepravično, kakor da bi dal priložnost za pohujšanje našim sovražnikom in zlasti še cerkvenim slojem. Verjetno ste proti svoji volji naredili sovražniku Cerkve velikansko uslugo. Oni se s tem hvalijo in so ponosni na to. Oh, če bi pri vas kaj zalegle moje molitve, bi vas prosil, eminenca, da končajte vaše pisanje, ki ne služi drugemu kot pogubljanju duš, za katere se je Jezus Kristus tako ponižal in je zanje pretil celo svojo dragoceno kri. Ta Jezus Kristus bo nekoč zahteval obračun, ali ste sodelovali pri reševanju teh duš. In če je vaša eminenca pohujšala katero izmed njih, potem vedite, da vas čaka strašna sodba. Bojim se zaradi vašega položaja. Vaša eminenca naj pokaže pogum, da prepreči hudobijo, ki se širi zaradi vaših spisov.

Priporočam se vam v molitev, pričakujoč, da me bo Bog potolažil v moji nadlogi.

JANEZ BONETTI

20. septembra 1866

Zdi se, da se je kardinal po teh dveh Bonettijevih pismih malo pomiril. Ni več objavljaj svojih napadov. Vendar je še naprej ostal v Neaplju. Opomini in kazni za zdaj niso bili uspešni in papež je bil primoran, da ga je v skladu s konstitucijo Inocenca X. (Cum juxta z 19. februarja 1646) suspendiral vseh časti, znakov in kardinalskih pravic, všteti aktivno in pasivno pravico za izvolitev za papeža. Poleg tega mu je ukazal, da mora v teku treh mesecev priti k njemu in sprejeti ukaze. Če bi ta rok pretekel brez koristi za d'Andrea, bi mu bilo odvzeto kardinalstvo in z njim vsi beneficiji. Apostolsko pismo je nosilo datum 29. septembra 1867 (leto za zadnjim pismom don Bonettija) in bilo izročeno kardinalu 12. oktobra.

D'Andrea je malo odlašal, potem pa je 16. decembra s spremstvom prispel v Rim, vendar ga v Vatikanu niso sprejeli, dokler 26. decembra ni podpisal izjave z naslednjo vsebino:

1. da prosi svetega očeta odpuščanja zaradi nepokorščine, ki jo je storil,
2. da mu je žal zaradi pohujšanja, ki ga je dal s svojimi spisi in v odnosu do izpraševalca v Firencah, in da zavrača načela tega časopisa,
3. da se popolnoma strinja s škofi leta 1867,
4. da preklicuje vse nasprotovanje papeškemu brevu z dne 12. junija 1866,
5. da ponižno prosi za odpuščanje papeža, svoje kolege in vse ki jih razžalil.

Dva dni pred podpisom te izjave mu je don Bonetti poslal naslednji dopis.

Naj živi dete Jezus!

Visoko spoštovana eminenca!

Približno pred enim letom sem vam v skrbeh, da bi se vam zgodila kaka nesreča, poln bolečine pisal pismo in vam obljubil, da bom molil, da bi se vrnili nazaj k svetemu očetu, ga potolažili in popravili pohujšanje. Vi ste mi v odgovor poslali tiskano pismo, ki je malo prej izšlo. Prebral sem ga s solzami v očeh. Toda Bog naj živi! Prešel je težek čas in napočil je nov dan. Zato sem se spet spravil k pisanju, da vam izrazim svoje veselje. Zahvaljujem se vam za pogum, da bi premagali ozir na ljudi in se podredili našemu preljubeznivemu svetemu očetu. V mojih očeh ste pravi velikan. Ne, nikakor ne! Satan se ne more ponašati, da vas je premagal in presegel, kajti od vašega vzpona je več izgubil, kot je pridobil z vašim padcem. Naprej, eminenca, z močjo duha, ki ste ga pokazali. Bog, sveta Devica, svetniki vas gledajo z veseljem. Ne dvomite: Jezus Kristus bo storil, da bo katoliški svet pozabil na vaš žalostni padec in se spominjal veličastnega spokorjenja. Odličen zgled! Ne dajte se premagati, če boste na svoji novi poti naleteli na trnje, če boste morali doživeti kaj grenkega. Jezus Kristus je šel pred vami po poti bolečin proti križu. Spomin na padec vam bo olajšal trpljenje. Naj vam iz nebes pošljeta veliko blagoslovov dete Jezus in njegova ljuba mati Marija.

Sprejmite, o vzvišena eminenca, ponižne poklone; v najglobljem spoštovanju vam želi poljubiti sveti purpur in se izreči za vaše vzvišene emince najvdanejšega in najponižnejšega služabnika.

JANEZ BONETTI

Mirabello Monferrato, 24. decembra 1867

Papež je z brevom dne 14. januarja 1868 vrnil kardinalu vsa dostojanstva in službe, razen škofovstva v Sabini in opatstva v Subiacu in njegova eminenca je 18. januarja 1868 sodeloval v papeški kapeli. Nato se je odpravil v kopališče v Pireneje. Tam ga je nepričakovano zadela kap. Umril je 14. maja 1868, star 57 let.¹⁴

¹⁴ Glej PELCZAR, Pio IX e il suo Pontificato - L'Unità Cattolica degli anni 1864-65-66-67-68 itn.

17.

POGLAVJE

Poročila iz Rima: besede Pija IX. orožništvu in francoskim vojakom ob izročitvi zastav: zaupanje v Marijo – Dela pri gradnji Marijinega svetišča v Valdoccu – Notranjščina cerkve – Podobe Marije Pomočnice in sv. Jožefa – Nobene nesreče delavcev pri gradnji cerkve – Nenehne milosti Božje matere Marije za tiste, ki so sodelovali pri gradnji njene cerkve – Začudenje tistih, ki niso zaupali don Bosku v tej zadevi – Besede teologa Margottija – Božjo pomoč si je treba zaslužiti – Don Bosko poučuje fante, kako naj opravljajo devetdnevnico v čast Mariji Pomočnici – Blagoslov zvonov, njihovi napisi, namestitev v zvonika – Železna ograja pred cerkvijo – Trg Marije Pomočnice in spomenik – Nakup zemljišča – Don Boskov odgovor rektorju semenišča: razloži, zakaj ni plačal določenega prispevka, ki ga bo kmalu poravnal; zahvala za neko darilo; prošnja, naj tudi klerike iz oratorija ima za svoje; ga prosi, da bi mu zaupno povedal, če bi bile kake pripombe na njegov račun ali glede oratorija – Papež podeli popolni odpustek vsem, ki bodo obiskali svetišče na dan posvetitve ali en dan v osmini; odpustek sedmih let ob prazniku zavetnika ali en dan v devetdnevnici

V MESECU MAJU JE IZ RIMA PRIŠLO VEČ PISEM, ki so poročala o dogodkih v svetem mestu: »Tukaj je ta čas vse mirno. Za zdaj je veliko garibaldincev onemogočenih. Sicer je vojno stanje, vendar se zdi, da si ne upajo začeti. Zdi se, da Francozi kar naprej prihajajo, pa jih nikdar ni. Gotovo je, da je pripravljenih pet tisoč ležišč. Svetemu očetu gre kar dobro. V vatikanskih vrtovih je slovesno blagoslovil in izročil oddelku orožnikov in francoskim vojakom dve prekrasno vezeni zastavi. Eno so izdelale gospe iz Združenih držav Amerike, drugo pa gospe iz Barcelone. Omenil je, da so tisti dan obhajali spomin Pija V., ki je poslal vojake proti muslimanom in dosegel veličastno zmago, ki vse napolnjuje s ponosom.

Tako jim je onemogočil, da bi Evropi nadeli svoj jarem. Dejal je, da ima dolžnost braniti pravice Cerkve in da popolnoma zaupa v junaštvo svojih vojakov. Priznal je, da so nosili težo boja za vero in da imajo zato pravico plačila v večnem življenju. Ko je spomnil na bitke preteklega leta, je vzdiknil: »Kar se je zgodilo, je samo predigra, začetek, vendar ne izgubljam poguma, kajti Cerkev bo kakor vedno zmagala in s Cerkvijo država. Kakor Pij V. sem tudi jaz knez miru, pa vendar bojno razpoložen.«

Tako je 8. maja grof Della Staffa pisal vitezu Oregli, ki se je vrnil v oratorij.

Pij IX. je polagal vse svoje upanje v Marijo, ki bi se v času, ki ga je določil Bog, gotovo postavila v bran namestniku svojega Božjega Sina: ‚Terribilis ut castrorum acies ordinata‘ (strašna kot za boj pripravljena vojska).

Tiste dni so se v Turinu končevala dela v cerkvi Marije Pomočnice kristjanov, ki naj bi dosegla svetovno slavo in širila ta naslov in to pobožnost med vsa ljudstva zemlje in iz katere bi vreli številni studenci milosti. To je bil spomenik, pripravljen za dan zmage. ‚Inde gloria mea‘ (od tod moja slava) je don Bosko bral na njenih zidovih v tistem slavnem videnju. Papež, ki je doumel pomen te stavbe, je z duhovnimi in materialnimi sredstvi podprl to delo.

V prejšnjih zvezkih smo opisali zunanjščino te cerkve. Sedaj bomo pa opisali notranjščino, kakor je bila v tistih časih in kakor jo je opisal don Bosko.

Ko vstopiš skozi glavna vrata, dovršen izdelek turinskega umetnika Ottonaja po načrtu viteza Antona Spezie, zagledaš dva marmornata stebra, katerih vznožje služi tudi za kropilnik z blagoslovljeno vodo. Stebra nosita kor v dveh nadstropjih z dvojnimi podom, na katerem se lahko zbere tudi tristo glasbenikov. To je bil dar in delo mizarskega mojstra Jožefa Gabottija iz Locarna, prebivajočega v Turinu.

Zidovi so preprosto pobeljeni, brez slik, iz strahu, da bi jih tekoča dela mogla poškodovati. Tlak, loki in napušči so iz granita; nad njimi vse naokrog in ob vznožju kupole je železna ograja za varnost tistih, ki morajo tam opraviti kako delo.

Čudovita prižnica je iz orehovega lesa, narejena po načrtu viteza Spezie in postavljena ob velikem podporniku na desni strani obhajilne mize ob glavnem oltarju, tako da jo je mogoče videti s katerega koli prostora v cerkvi. Rezbarije in vsa druga dela so izvedli dečki Oratorija sv. Frančiška Saleškega na stroške neke turinske patricijke, ki je sicer hotela, da bi zamolčali njeno ime, vendar je želela, da bi vsi vedeli, da je bil dar za prejeto uslišanje. Zato beremo v zlatih črkah: Zahvala Mariji Pomočnici za prejeto milost.

Celoten tlak je izdelan v beneškem slogu in tlaki pred posameznimi oltarji dajejo vtis mozaikov. Tlak v prezbiteriju glavnega oltarja ne potrebuje preproge, da bi naredil mogočen vtis.

Oltarjev je pet, vsi iz klesanega marmorja. Štirje so izdelani po načrtih Turinčana viteza Gussoneja, ki je izdelal tudi marmornato obhajilno mizo. Peti oltar v prvi stranski kapeli na desni se odlikuje po bogastvu marmorjev starega zelenca, rdečega iz Španije, orientalskega alabastra in malahita. Posvečen bo sv. Ani in je delo umetnika Alojzija Medici. Plačal ga je neki bolonjski patricij.

Obe križni ladji imata vsaka svoja vrata, tako da je ob velikem navalu ljudstva mogoč hiter vstop in izhod. Iz obeh se pride v zakristiji ob straneh glavnega oltarja.

V desni križni ladji bo oltar, posvečen sv. Petru. V čast presveti Devici Mariji ga bo oskrbela neka rimska matrona za dobljeno milost.

V levi križni ladji bo oltar sv. Jožefa. Toda slika še ni postavljena, ker jo Tomaž Lorenzoni šele izdeluje. Predstavljal naj bi sveto Družino. Slika je simbolična. Sv. Jožef stoji na oblaku in v levi roki nosi dete Jezusa, ki drži na kolenih košarico vrtnic. Dete jemlje vrtnice in jih daje sv. Jožefu, ki jih počasi spušča na cerkev Marije Pomočnice; v ozadju je videti griče Superge. Deček je čudovito lep, ker se, obrnjen z obrazom k svojemu krušnemu očetu, nadvse ljubeznivo smehlja. Ob tem čudovitem nasmehu se zdi, da je sveti očak ves presrečen, in rekli bi lahko, da se nebeška radost Božjega Deteta podvoji s tem, da se odraža v tem dragem obrazu. V dopolnilo te prelepe skupine stoji ob strani deteta Jezusa njegova sveta mati Marija, ki v pobožni drži vsa zamaknjena z neizmerno ljubeznivostjo gleda svojega Božjega otroka in svojega čistega soproga. Zdi se, da je od sreče vsa iz sebe. Ob strani stojijo trije angeli s sklenjenimi rokami. Eden izmed njih nosi cvetočo palico. Nad njim dva druga angela nosita napis z „Ite ad Joseph“ (pojdite k Jožefu). Slika je visoka štiri metre in široka dva metra. Angel s palico je podoben ljubki deklici, hčerki markize Fassati, ki je leto poprej umrla zaradi opeklin. Ljubezniva don Boskova zamisel, ki je globoko ganila mater.

Tako je podobo opisal sam don Bosko, ki si je zamislil tudi načrt. Toda glavni razkošni spomenik te cerkve je oltarna podoba ali slika nad glavnim oltarjem, visoka sedem in široka štiri metre, obdana s čudovito lepim pozlačenim okvirjem. Lorenzone je zares lahko ponosen na svoje delo.

Marija plava v morju luči in dostojanstva na prestolu oblakov. Z ramen ji pada kraljevski plašč in se spušča ob straneh. Glavo ji pokriva krona z zvezdami, v moči katere je kraljica nebes in zemlje. V desni roki drži žezlo, znamenje

moči, kot bi nakazovala besede, ki jih ji je rekla sv. Elizabeta: Fecit mihi magna qui potens est (velike reči mi je storil on, ki je mogočen). Na levi roki drži Dete, ki je prav tako kronano in z razprostrtimi rokami deli milosti in usmiljenje tistim, ki se zatekajo k njegovi vzvišeni materi. Za njo se odpira nebo z angeli, ki izkazujejo čast svoji kraljici.

Nad sliko je v trikotnem očesu predstavljen Bog Oče in malo niže v obliki goloba Sveti Duh. Od tu lijejo žarki luči, ki se spuščajo na glavo in okoli Device, kot bi hoteli reči: Ave, Maria: Virtus Altissimi obumbrabit tibi (zdrava, Marija, moč Najvišjega te bo obsenčila). Spodaj so v nadčloveški velikosti po obeh straneh razporejeni apostoli in evangelisti. Vsi zamaknjeni gledajo svojo kraljico: Kraljica apostolov, prosi za nas. V sredini sta sv. Peter in sv. Pavel. V praznem prostoru med obema je v daljavi videti svetišče in valdoški oratorij s takratnimi hišami in z griči Superge. To je kraj, kjer se verniki zahvaljujejo presveti Devici za prejete dobrote in se ji priporočajo za njeno varstvo v nevarnostih življenja.

Poseben čar podobe je versko čustvo, ki se zbudi v srcu tistega, ki jo gleda. Pri gradnji cerkve se nobenemu delavcu ni nič hudega pripetilo in pravijo, da je to pravi čudež. Celo don Angel Savio, ki je nadzoroval natančno izvedbo načrtov in se je povzpел vse do najvišje točke kupole in je tako nerodno postavil nogo, da se je deska dvignila, ni padel, ker se je ujel za neki drog. Nikakor ni pretirano, če rečemo, da je vsaka opeka te cerkve priča posebne Marijine milosti. Šestino izdatka, ki je nanesel nekako en milijon lir, so prevzeli veliki darovalci; vse drugo pa majhni darovi pobožnih vernikov, ki jim je Marija izkazala dobrote tako glede zdravja kakor imetja, družinskih zadev ali kako drugače. To razberemo iz točnega zapiska darov in iz trditve samega don Boska.

V času, ko je divjala colera-morbus (kolera), se je jasno pokazala priprošnja presvete Device Marije. Don Bosko je med drugim poročal o neki materi, »ki je videla svojega edinega sina v kleščah bolezn, in jo povabil, naj se zateče k Mariji Pomočnici kristjanov. V globokem sočutju je vzdihnil ‚Marija pomoč kristjanov, prosi za nas‘. Z vsem zanosom svojega srca je mati goreče ponovila ta vzdihljaj. V tistem trenutku je napad bolezn popustil, bolnik se je začel obilno potiti in v nekaj urah je bil zunaj nevarnosti, skoraj popolnoma zdrav. Vest o tem dogodku se je hitro razširila, veliko drugih se je zateklo k Božji vsemogočnosti in priprošnji Marije Pomočnice z obljubo daru za nadaljevanje gradnje njene cerkve. Ne poznam nobenega primera, ko bi se kdo na tak način priporočil Mariji in ne bi bil uslišan. Tako se je uresničil rek sv. Bernarda, da še nikdar ni bilo slišati, da ne bi bil uslišan tisti, ki se je v globoki veri zatekel k Mariji. Medtem ko to pišem (maja 1868), sem prejel neki dar s poročilom neke zelo ugledne osebe o

tem, kako je bil neki kraj na izreden način obvarovan kolere s tem, da so nosili svetinjico in se zatekli k Mariji Pomočnici. Taki darovi so prihajali od vseh strani. Bili so sicer majhni, ker pa jih je bilo veliko, so zadoščali za plačilo stroškov.«

Turin se je čudil ob dograditvi te cerkve, zlasti še tisti, ki so don Bosku ponavljali evangelijske besede in to z nekaj posmeha:

»Kdo izmed vas, ki hoče zidati stolp, ne sede najprej in ne izračuna stroškov, ali ima dovolj, da bo zidavo končal. Sicer se lahko zgodi, da postavi temelj, zidave pa ne more dokončati. In vsi, ki bi to videli, bi se mu začeli smejati, češ: ta človek je začel zidati, pa ni model dokončati« (Lk 14,28-31).

Don Bosko ni samo začel, ne da bi delal račune, temveč tudi brez vseh sredstev in bilo je naravno, da mu je več kot eden očital nepremišljenost. Neki duhovnik je ob polaganju temeljev rekel don Bosku, da je pripravljen pojediti psa, če bo dograjena do strehe. Tiste dni se je ta širokoustnež odpravil k don Bosku, mu izročil svoj dar in ga smehljuje se prosil, da naj ga odveže od njegove obljube.

Teolog Jakob Margotti je sedel za mizo z nekaterimi gosti v oratoriju in izrekel don Bosku tole napitnico:

»Pravijo, da je don Bosko zelo učen, pa to ni pomembno, celo smejem se taki trditvi. Pravijo, da je don Bosko svetnik, to je zame šala. Pravijo, da don Bosko dela čudeže. O tem ne govorim. Toda gotovo je čudež, za katerega stavim karkoli s komerkoli to, da je bila ta cerkev Marije Pomočnice zgrajena v treh letih brez vseh sredstev, čeprav je stala milijon.«

Toda ta čudež in še toliko drugih, ki sestavljajo sklop don Boskovih ustanov in milosti, ki mu jih je izkazala mati Božja Marija, so dokazi za njegovo svetost in kažejo, da je imel v srcu vero, ki prestavlja gore, povezano z duhom odpovedi in brezpogojno pokorščino Bogu.

Dejansko je Božja previdnost pripravljena priskočiti na pomoč vsakemu, ki je volján storiti vse, kar je v njegovi moči, vprašati za svet, prositi pomoči druge, uporabiti najbolje svoje zamisli, biti buden pri izvajanju svojih del. Previdnost ni za delomrzneže. Svetniki so bili prepričani, da Bog bedi nad njimi in dela zanje. Kljub temu so delali tako previdno in skrbeli za vse, da bi mogli nadaljevati tudi sami, če bi jih Bog prepustil njihovim močem. In vendar ni bilo naloge, pa naj je bila še tako težka in brezupna, če je šlo za večjo Božjo slavo. Prepričani so bili, da bi Bog, ko bi bila izčrpana vsa človeška sredstva, priskočil na pomoč: pomagaj si in jaz ti bom pomagal. Tako je delal don Bosko. Ni se bal potovanj, bedenja, naporov, potov, pomanjkanja, skrbi, žalitev, preganjanja, poniževanja, da je pomagal ubogim fantom, kakor če bi moral pričakovati ugoden uspeh od

svojega dela in ne od Božje pomoči, prepričan, da si mora s svojimi žrtvami zaslužiti Božje varstvo: Dominus regit me et nihil mihi deerit (Bog je z menoj in nič mi ne manjka, Ps 22,1).

Don Bosko je obilno delil med ugledne osebe knjižico z naslovom Čudežna dela Božje matere Marije, ki jo kličemo z naslovom Marija Pomočnica. Med zahvalnimi pismi smo našli naslednjo vizitko: »Mons. Alojzij Marchese di Cannossa, škof iz Verone, izraža tisoč zahval pa tudi zahvalo za knjižico o Mariji Pomočnici.«

Ni prešel dan, da Božji služabnik ne bi napisal kake vrstice bodisi v pisma bodisi na podobice, v katerih je navduševal za pobožnost do blažene Device in zbiral poročila o uslišanjih z namenom, da je pisal knjižice in na tak način širil zaupanje v svojo priprošnjico.

Dne 14. maja je takole spodbujal gojence k opravljanju devetdnevnice v čast Mariji Pomočnici:

Rad bi vam naznanil veselo novico: jutri začenjamo devetdnevnic v čast Mariji Pomočnici. Letos je še ne bomo mogli opravljati v novi cerkvi, toda upamo, da jo bomo prihodnje leto obhajali z največjo slovesnostjo. V tej devetdnevnic ne bomo storili nič drugačnega od tega, kar smo delali prejšnja leta, vendar moramo vse narediti čim boljše. Opravimo dobro vse cvetke, ki jih bomo dobili zvečer za naslednji dan. V teku dneva naj vsak opravi kako pobožno vajo. Vsak naj zmoli tri očenaše, zdravamarije in slavaočetu v čast Jezusu v najsvetejšem zakramentu in trikrat pozdravljena kraljica v čast Mariji. Marija bi nas rada obdarila z milostmi. Vsak naj prosí mater Božjo Marijo za tisto milost, ki jo najbolj potrebuje. Enemu bo potrebna milost, da bi premagal določene skušnjave proti čistosti, drugemu pomoč, da bi se znebil kake napa-ke, kot je jeza, odpoved žaljivim besedam, lenobi itn. Poleg tega naj se vsak trudi, da bo točno izpolnjeval svoje stanovske dolžnosti. Če bomo storili vse to, bomo imeli 999 stopinj verjetnosti od 1000, da bomo prejeli milost, za katero jo prosimo. In za katero milost bom prosil jaz? Jaz bom prosil za milost, da bi mogel rešiti vse vaše duše.

Dne 21. maja ob treh popoldne so slovesno blagoslovili petero zvonov, ki so jih obesili v zvonika. Z debelimi vrvmi so bili zvezani na lesena stojala sredi novega svetišča. Bili so uglašeni na Es-dur. To je bilo za Turin nekaj novega. Vlila jih je livarna G. B. Mazzola in sinovi iz Valduggie (Valsesia).

Nekaj pobožnih dobrotnikov je prispevalo vse potrebno za nakup brona in vlivanje zvonov. Na vsakem zvonu je bil okras in podoba z dvema napisoma, ki ju je sestavil don Bosko, eden v gornjem delu in drugi spodaj ob robu.

Na prvem zvonu je bilo vlito: – Troedinemu Gospodu večna slava, MDCCCLXVIII - Gospod naj vodi družino Viancino. – Pomoč kristjanov, prosí zanj.

Na drugem zvonu je bil napis: Skrbnemu Bogu blagoslov in zahvaljevanje, MDCCCLXVIII – Kristina Celebrini in njen sin Jožef v čast blaženemu Odinu izkazujeta spoštovanje Mariji Pomočnici.

Na tretjem: Vsi, ki se bojite Gospoda, ga slavite, MDCCCLXVIII – Ti, o skrivnostna roža, brani nas pred sovražnikom in nas sprejmi ob smrtni uri. Družina Mercurelli iz Rima. Na četrtem: Slavim Gospoda, kličem ljudstvo, molim za pokojne, častim praznike. - Cambone in njegova družina.

Na petem: Bodi hvaljeno Gospodovo ime. MDCCCLXVIII. - Ko moli Marija, vse doseže, nič ji ni zavrnjeno. - Bog nas je vse hotel imeti po Mariji.

En zvon je bil posvečen vrhovnemu poglavarju Cerkve Piju IX. in je nosil tudi njegovo podobo, drugi nadškofu mons. Riccardiju, prav tako z njegovo podobo in njegovim grbom. V dveh je livar upodobil tudi don Boskov obraz.

Cerkev je bila polna fantov in povabljenih gospodov, okoli zvonov so v širokem krogu stali godbeniki godbe na pihala, pevci antifon in številna duhovščina. Mons. Balma je imel po blagoslovu lep govor o uporabi zvonov in kaj hoče Cerkev povedati, ko blagoslavlja zvonove, in zakaj zvonijo: da pridejo verniki v cerkev ali jih vabi, da molijo v svojih domovih.

O tem dogodku nam je ohranjen osnutek.

V Gospodovem letu 1868, na dan 21. maja, na praznik vnebohoda našega Gospoda Jezusa Kristusa, ko je vladal na papeškem prestolu njegova svetost Pij IX. in bil nadškof v Turinu njegova ekscelesca Aleksander grof Riccardi di Netro, je njegova ekscelesca mons. Balma, škof v Tolemaidu, posvetil petero zvonov, ki naj bi jih potegnili v zvonik nove cerkve, postavljene v čast Mariji Pomočnici v Turinu, v predmestju, imenovanem Valdocco.

Prvemu zvonu, težkemu kg so dali ime Carola, Francesca. Boter mu je bil gospod grof Viancino in botra gospa grofica Viancino.

Drugemu zvonu, težkemu kg, so dali ime Domenica, Maria. Boter je bil gospod markiz Fassati, botra gospa markiza Fassati.

Tretjemu zvonu, težkemu kg, so dali ime Teresa, Maria Asella. Boter je bil gospod markiz Fassati, botra pa gospa grofica De Maistre.

Četrtemu zvonu, težkemu kg, so dali ime Delfina, Eugenia. Boter je bil gospod grof Luigi Riccardo di Castelvecchio, botra pa gospa grofica Delfina Viancino Malaspina.

Petemu zvonu, težkemu kg, so dali ime Angela, Giovanna. Boter je bil velespoštovani gospod Dupraz in botra gospa Dupraz.

Teža zvonov je bila naslednja: prvi 875 kg, drugi 750 kg, tretji 440 kg, četrti 375 kg in peti 250 kg.

Po končanem obredu so takoj izvedli kratek koncert z zvonovi, nato so jih namestili ob vznožje zvonika in jih z žerjavi potegnili na svoje mesto v zvoniku.

Med dviganjem zvonov je igrala godba na pihala, množica pa je ploskala. Da bi razbremenili stebričke na zvoniku prevelike teže, so naredili železen stolpič, na katerega so naslonili podpornike zvonov. Da bi omogočili zvonjenje, so namesto dolgih kembljev iz lesa namestili kratke in pritrdili velika kolesa.

Da bi vse tiste slovesne dni primerno zvonili, je iz Strevija prišel gospod Porta, mojster cerkvenega zvonjenja, ki je zvonove tudi preizkusil in odobril.

Don Boska so mučile skrbi, kako bi mogel pridobiti zemljišče pred cerkvijo, kjer je bil 49 m dolg in 16 m širok pas zemlje, ki je bil že primerno prirejen. Občinska uprava je 7. maja dala dovoljenje, da ga obdajo z železno ograjo. Ob tem zemljišču je tekla Via Cottolengo in na drugi strani je bila načrtovana cesta, sedanja Regina Margherita s trgom.

Po tej strani je don Bosko dostikrat hodil, ko je moral v mesto. Nekega dne je spet šel v spremstvu don Garina in poln zadovoljstva opazoval pročelje cerkve. Vzkliknil je:

»Bilo bi mi ljubo, če bi tukaj stal kip Mojzesa, ko s palico udarja po skali, iz katere teče voda in se zbira v kotanji.«

Menil je tudi, da bi na tem prostoru zgradil veliko poslopje, ki bi služilo za stanovanje duhovnikom, dobrotnikom, dobrotnicam in tudi staršem gojencev, ki bi prihajali v Turin obiskovat cerkev in opravljat svoje pobožnosti.

Toda preden je lahko začel uresničevati te svoje načrte, je moral odkupiti koščke zemlje, ki so bili last raznih ljudi. Dne 5. maja 1868 je z notarskim spisom Zerboglio kupil od gospe C. Polissene Pullini, vdove Rocci, hčerke Klementine in svakov Rocci. Bili so še drugi nakupi, ki so se končali z aktom 29. junija 1868, s spisom Pavesio. G. vitez Tomaž Gamacchio je prodal don Bosku 33,90 arov s pravico namakanja za 5.785 lir. Zemljišče je bilo nekoč last nadškofijskega semenišča v Turinu, ki je po zakonu z dne 15. avgusta 1867 št. 3848 prešlo v državno last, 5. novembra 1868 pa je z imenom Daneo bilo prodano imenovnemu Gamacchiu.

Toda zemljišče, ki je bilo prodano prej, je bilo obteženo z dolgom in tako je kanonik Vogliotti zahteval poravnavo.

Veleugledni in velespoštovani gospod rektor!

Verjemite mi, gospod rektor, da je edini razlog, zakaj še nismo plačali obresti semenišču, nova oblika uprave, ki jo je uvedla cerkvena gosposka. Bil sem že osebno v semenišču in precej časa čakal v pisarni v želji, da bi govoril z vami, pa ni bilo mogoče, ker ste morali biti na raznih zborovanjih. Sedaj ko sem iz vašega pisma zvedel, kje in kako moram poravnati dolg, bom to storil prihodnji teden skupaj z izdatki za že opravljene duhovne vaje ali za tiste, ki jih bo še treba opraviti.

Prosim vas, g. rektor, da sprejmete v vednost, da smo tudi mi v veliki denarni stiski. Če bi imel namen prositi vas za oprostitve, bi to storil: ne zaradi vaše dobrodelnosti,

temveč bi se preprosto obrnil na vas, kakor sem to že kdaj storil. Vsekakor sprejemam popust 150 lir, ki jih boste plačali iz lastnega žepa, za kar bom prosil Boga, da bi vam to poplačal tako, da bi vam podelil trdno in stalno zdravje.

Dovolite mi, da vas na nekaj opozorim oziroma izrazim prošnjo. Ko govorite o naših klerikih, vedno pravite vaši kleriki, oratorijski kleriki. Bi bili tako dobri, da bi jih imenovali tudi svoje, kajti malo jih je in še ti gredo v škofijo, kot don Reviglio, don Rocchetti, don Leggero, Rovetti itn. Tisti, ki ostajajo tukaj, pa nenehoma delajo zato, da pripravijo klerike za škofijsko semenišče, ali drugače sodelujejo v škofijski dejavnosti s pridiganjem, veroukom itn.

Še nekaj bi vas prosil, da če imate kako pripombo glede mene, klerikov ali o delu v oratoriju, mi to odkrito povejte ali mi sporočite po kakem kleriku, da bom osebno prišel k vam.

Ko vam ponujam našo pomoč v vsem, kar zmore naša hiša, vam želim v polnem spoštovanju Božji blagoslov.

Vdani služabnik DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 22. maja 1868

Da bi spodbudil vernike, da bi navdušeno sodelovali pri posvečenju svetišča presvete Marije Pomočnice, je sveti oče istega dne odprl zaklade Cerkve in podelil posebne odpustke z naslednjim brevom:

PAPEŽ PIJ IX.

Vsem vernim kristjanom, ki bodo brali pričujoče pismo, pozdrav in apostolski blagoslov Prezveti od pobožne gorečnosti, da bi v vernikih gojili vero in z nebeškimi zakladi Cerkve skrbeli za korist duš, podeljujemo vsem vernikom obojega spola, resnično skesanim, spovedanim in nahranjenim s svetim obhajilom, ki bodo v Turinu pobožno obiskali cerkev preblažene brezmadežne Device Marije z naslovom Pomočnica kristjanov na dan njene posvetitve ali neposredno nato na en dan od sedmih, ki si ga vsak poljubno izbere, in tam prosili Boga za edinost med krščanskimi vladarji, za odpravo krivih ver in za povišanje svete matere Cerkve, podeljujemo popolni odpustek vseh grehov. To milost bodo mogli darovati tudi v korist vernih duš, ki so se v ljubezni združene z Bogom ločile s tega sveta. Pričujoča odredba velja samo za enkrat.

Dano v Rimu pri sv. Petru, pod ribičevim prstanom dne 22. maja 1868

Izdal eminenca kardinal PARACCIANI CLARELLI

(L.+ S.) JAN. KRST. BRANCALEONI, namestnik tajnika¹⁵

Drugi popolni odpustek in odpustek sedmih let sta bila podeljena za praznik zavetnice cerkve dne 24. maja.

¹⁵ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 209.

PAPEŽ PIJ IX.

Vsem vernim kristjanom, ki bodo brali pričujoče pismo, pozdrav in apostolski blagoslov

Prevzeti od pobožne gorečnosti, da bi v vernikih gojili vero in z nebeškimi zakladi Cerkve skrbeli za korist duš, podeljujemo vsem vernikom obojega spola, resnično skesanim, spovedanim in nahranjenim s svetim obhajilom, ki bodo pobožno v Turinu obiskali cerkev, posvečeno preblaženi brezmadežni Devici Mariji z naslovom Pomočnica kristjanov, na dan zavetnice cerkve ali na dan od devetih predhodnih, ki si ga vsak poljubno izbere, in tam prosili Boga za edinost med krščanskimi vladarji, za odpravo krivih ver in za povišanje svete matere Cerkve, podeljujemo popolni odpustek vseh grehov. To milost bodo mogli darovati tudi v korist vernih duš, ki so se v ljubezni združene z Bogom ločile s tega sveta. Pričujoča odredba velja samo za sedem let.

Dano v Rimu pri sv. Petru, pod ribičevim prstanom dne 22. maja 1868

Izdal eminenca kardinal PARACCIANI CLARELLI

(L.+ S.) JAN. KRST. BRANCALEONI, namestnik tajnika¹⁶

¹⁶ Generalni vikar mons. Zappata je dovolil natis dne 8. junija 1868. Latinsko besedilo breva; gl. MB IX, str. 210.

18.

POGLAVJE

Smrt drugega fanta, kot je bila napovedana v sanjah – Don Bosko napiše slavnostni govor za sv. Filipa Nerija – Odpotuje v Albo, kjer naj bi govoril pred Društvom duhovnikov – Kakor vedno tudi tokrat nima trenutka časa za neposredno pripravo – Improvizira nov govor – Napisan slavnostni govor – Odpotuje v Barolo – Pij IX. daje za sedem let pravico privilegiranega oltarja v cerkvi Marije Pomočnice – Preskrbljeni katoličan: pohvala Unità Cattolice

MESECI SO TEKLI IN GOJENCI V ORATORIJU so radovedni pričakovali uresničenje v sanjah napovedane smrti. Po izračunih bi se to moralo zgoditi najpozneje meseca maja. Zares je po kratki bolezni umrl v oratoriju mladi Corecchio. Unità Cattolica dne 26. maja 1868 poroča v nekrologu: »Umrl 24. 5. 1868: ... Peter Corecchio, star 16 let, iz Santhià, dijak.«

Fantovi starši so, kakor je bilo napovedano, obiskali svojega sina. Don Bosko pa, kar je bilo prav tako napovedano, mu ni mogel dati zadnjega pozdrava: bil je, kakor pravimo, zunaj Turina. Druge okoliščine, ki potrjujejo, da je bil Corecchio drugi fant iz sanj, so bile izredna pobožnost, s katero je prejel poslednje zakramente, in zgledna smrt. Don Bosku je bilo rečeno v sanjah: »Bil je bolan osem dni.«

Don Mihael Rua je zapisal v mrliško knjigo: »Maj 1868. Umrl je Peter Corecchio iz San Damiana (Santhià), rojen 25. novembra 1852. Redno obiskovanje bogoslužnih opravil in sposobnost za učenje sta zbudili župnikovo pozornost, da je našel prostor v oratoriju. Bil je resen in kratkih besed, vendar je preprosto odprl svoje srce predstojnikom. Tako po prizadevnosti kakor tudi po sposobnosti je bil med prvimi v razredu in je vzbujal upanje na uspeh. Nasilna bolezen, ki jo je potrpežljivo prenašal, ga je iztrgala ljubezni staršev, predstojnikov in tovarišev, obenem pa ga je povedla v nebesa.«

Naj opozorimo še na eno okoliščino iz sanj. Don Bosko je videl samo mrtvaški oder tega pokojnika, ker je od treh samo on umrl v oratoriju. Mrtvaškega odra drugih dveh ni videl, kajti prvi je umrl v zavodu v Lanzu in tretji bo, kakor bomo videli, umrl v bolnišnici.

Božji služabnik se je tiste dni napotil v Albo, kamor so ga povabili, da bi imel slavnostni govor v čast sv. Filipu Neriju. Bil je praznik zavetnika Duhovniškega združenja, zato si je pridigo napisal. Ker mu ni ugajala, jo je na novo izdelal.

Govor je izročil don Bonettiju, da bi ga pregledal in popravil. Ta ga je pregledal in pustil, kakor je bil napisan. Kako je don Bosko mogel ohraniti jasnost duha in moč misli, je težko povedati, saj ni imel niti trenutka za počitek. Za pot, ki je bila dolga pol ure, je porabil dve ali tri ure, ker so ga med potjo zadrževali ljudje, ki so se hoteli z njim pogovoriti o svoji duši. Tudi na vlaku in na postajah se je vedno srečeval z njimi. Ni bilo ne kraja ne vasi, kjer ne bi imel dobrotnikov, prijateljev, znancev ali fantov, ki jih je vzgajal.

»Edini kraj, kjer me nihče ne moti, je prižnica,« je imel navado reči, »in zame je čas, ko sem na prižnici, oddih.«

Tako se je zgodilo tudi v Albi, kjer ga je pričakoval škof mons. Evgenij Galletti, da bi se kot svetnik pogovoril z drugim svetnikom. Ne bi mogel zadosti povedati, kako zelo je cenil don Boska in kolikokrat je govoril o njem svojim klerikom v semenišču, kamor je odhajal vsak večer.

Don Bosko je nosil s seboj svoj slavnostni govor, toda nenehni obiski so mu onemogočili, da bi ga še enkrat prebral. Zato se na prižnici ni držal tega, kar je napisal, temveč je ‚ex abrupto‘ (brez priprave) na literarni način obdelal pripravljeno snov. O tem smo poročali že v drugem zvezku teh Biografskih spominov, vendar si ne moremo kaj, da ne bi tega tu ponovili.

Delal se je, kakor da stoji na enem izmed rimskih gričev z mestom, ki je ležalo pred njim, ko zagleda fanta, ki stopa proti njemu. Natančno opiše obraz, njegov pogled, vedenje in se spusti z njim v pogovor. Vpraša neznanca, od kod prihaja, kaj dela, zakaj hodi sam in je tako zadržan, o čem razmišlja, kake načrte ima, kako živi in kaj je doživel v prejšnjem življenju; ali ljubi Boga, kje je doma. Na vsa ta vprašanja je dajal fantove odgovore. Končal je z vprašanjem: »Imaš rad Božjo mater Marijo?« V tem trenutku je prekinil govor, opisal je izraz fantovega obraza, blisk njegovih oči ob tem vprašanju, njegov nasmeh in njegov odgovor. Končno ga je vprašal:

»In kdo si ti in kako se pišeš?«

»Filip Neri,« je odvrnil fant. Potem je napovedal vsebino govora in dejal: »Prihajam, dragi poslušalci, da vam povem, kaj bo iz tega fanta.«

Ne moremo opisati vtisa, ki ga je naredila ta pridiga, pa čeprav so don Boskove pridige vedno imele čudovite učinke. Ta vtis lahko povzemamo iz pridige, ki jo je napisal, pa ne pridigal, in ki jo še hranimo.

V svoji improvizaciji ni spremenil vsebine. Vsa svoja čustva in misli je povedal poslušalcem. Pridigo podajamo v celoti, da pokažemo, kako je don Bosko izvajal slavnostne govore. Poljuden v mislih, preprost v izrazu, dobrosrčen v pripovedi lahko služi za zgled evangeljskemu pridigarju, ki ne išče nič drugega kot zveličanje duš.

SLAVNOSTNI GOVOR
SVETI FILIP NERI

*Čeprav so vse kreposti in dejanja svetnikov usmerjeni k istemu cilju, ki je večja Božja slava in zveličanje duš, je vendar pot, po kateri dosežejo visoko stopnjo svetosti, h kateri jih kliče Bog, različna. Zdi se, da je razlog za to naslednji: Bog v čudovitem razdeljevanju svojih darov uporablja različne načine in poti, s katerimi nas kliče k sebi z namenom, da bi različne kreposti sodelovale pri lepšanju naše katoliške vere in da pokrijejo sveto Cerkev s plaščem najrazličnejših okrasov, da se pred nebeškim ženinom pokaže kot kraljica na prestolu slave. Občudujemo gorečnost toliko samotarjev, ki so ali iz bojazni pred svojo slabostjo v času preganjanj ali zato, ker so se bali svojega brodoloma v svetu, zapustili dom, starše, prijatelje in imetje in šli v brezplodne puščave, kjer morejo živeti samo divje živali. Drugi so kot pogumni vojaki nebeškega Kralja šli nasproti vsem nevarnostim in prezirali železo, ogenj in celo smrt. Veseli so darovali svoje življenje za priznavanje Jezusa Kristusa in s svojo krvjo potrdili resnice, ki so jih tako glasno zastopali. Truma drugih je v želji, da bi reševali duše, odšla v daljne dežele in mnogi so s študijem, pridiganjem, odmaknjenostjo od sveta, z izpolnjevanjem kreposti skušali dodati blišč na blišč Cerkvi Jezusa Kristusa. Potem imamo še vrsto takih, ki združujejo toliko kreposti, znanja, poguma in junaških dejanj, da se jasno vidi, kako čudovit je Bog v svojih svetnikih: *Mirabilis Deus in sanctis suis*. Vsa obdobja Cerkve nam predstavljajo katerega izmed teh herojev verovanja. Šestnajsto stoletje nam med drugimi predstavlja sv. Filipa Nerija, čigar kreposti so predmet razmišljanja tega častitega zbora in tega našega razpravljanja.*

*Toda kaj bomo mogli v tako kratkem govoru reči o svetniku, čigar dejanja, zbrana v knjigah, sestavljajo debele zvezke? Gre za dejanja, ki so sama po sebi zadosten vzor kreposti za preprostega kristjana, za gorečega redovnika in delavnega cerkvenega moža. Iz teh razlogov ne nameravam predstaviti vseh kreposti sv. Filipa, ker ste jih vi že brali, o njih razmišljali in jih posnemali. Omejil se bom na to, da bom kakor stožec, okoli katerega so nanizane vse druge kreposti, nakazal gorečnost za zveličanje duš. To je gorečnost, ki jo je Božji odrešenik priporočil z besedami: »Prišel sem, da vržem ogenj na zemljo, in kako želim, da bi se že razplamtel! ,Ignem veni mittere in mundum et quid volo nisi ut accendatur.« Gorečnost, zaradi katere je apostol Pavel želel biti izobčen od Jezusa Kristusa za svoje brate: *Optabam me esse anathema pro fratribus meis* (želel bi biti sam preklet za svoje brate).*

Toda v kako zadrego sem se sam spravil, o častivredni gospodje! Jaz, ki bi komaj zaslužil biti vaš učenec, se drznem biti vaš učitelj? Res je in prav zato, da bi se izognil očitku predrzneža, vas že vnaprej prosim za dobrohotno prizanesljivost, če v svoji majhnosti ne bom mogel zadostiti vašemu pričakovanju. Sicer pa pričakujem pomoč od našega Gospoda in priprošnje našega svetnika.

Da si odprem pot k obravnavanju svoje teme, poslušajte čudovito zgodbo. Gre za mladeniča, starega komaj dvajset let, ki iz želje, da bi kaj storil za večjo Božjo slavo, zapusti svoje starše, katerih edini sin je bil, se odpove bogati dediščini svojih staršev in premožnega strica, ki ga je hotel narediti za svojega edinega dediča, in ne da bi komu kaj povedal, brez sredstev, v zaupanju zgolj v Božjo previdnost zapusti Firence in se napoti v Rim. In sedaj si ga oglejte: dobrohotno ga sprejme eden njegovih someščanov (Caccia Galeotto). Ustavi se v kotu dvorišča hiše, gleda pred seboj veliko mesto in se zatopi v globoke misli.

Pristopimo k njemu in ga vprašajmo:

- Mladenič, kdo si in kaj si tako zbrano ogleduješ?

- Jaz sem ubog tuj fant, občudujem to veličastno mesto in moje misli zaposluje sklep, toda bojim se, da je to norost in predrznost.

- Kaj je to?

- Da bi se posvetil koristi ubogih duš, ubogih otrok, ki zaradi pomanjkanja verskega pouka hodijo po poti pogubljenja.

- Si izobražen?

- Končal sem komaj osnovno šolo.

- Si bogat?

- Ničesar nimam razen kosa kruha, ki ga imam poleg tega, kar mi vsak dan daje jesti moj gospodar.

- Razpolagaš s cerkvami, s stavbami?

- Nimam drugega kot nizko in ozko sobico, ki so mi jo odstopili iz krščanske ljubezni. V njej imam od ene stene do druge napeto vrv, na katero obesim svojo obleko in vse svoje imetje.

- Kako torej brez znanja, brez imena, brez sredstev, brez prebivališča hočeš začeti tako velikopotezno delo?

- Res je. Prav pomanjkanje sredstev in izkušenj mi vzbuja skrb. Toda Bog mi je vdihnil pogum. Isti Bog, ki je Abrahamu iz kamenja obudil sinove, podpira tudi mene.

Ta ubogi fant, moji dragi gospodje, je Filip Neri, ki razmišlja o obnovi moralnih navad v Rimu. On opazuje to mesto, toda kaj vidi v njem? Vidi, kako je že toliko let suženj tujcev, kako ga mučijo kužne bolezni, kako drhti v revščini, vidi, kako je po treh mesecih obleganja premagano, izropano in deloma razrušeno.

To mesto je področje, kjer bo mladi Filip zbral bogate sadove. Poglejmo, kako se spravlja k delu. Samo s pomočjo Božje previdnosti se loti študija, opravi izpite iz filozofije in teologije in se pod vodstvom svojega učitelja da posvetiti v duhovnika. Z

duhovniškim posvečenjem se podvoji njegova gorečnost za Božjo slavo. S tem, ko je postal duhovnik, se je s sv. Ambrožem prepričal, da se z gorečnostjo pridobi vera in z gorečnostjo si človek pridobi pravičnost. *„Zelo fides acquiritur, zelo justitia possidetur“* (S. Amb. in ps. 118). Filip je prepričan, da Bogu ni nič bolj ljubo kot gorečnost za duše. *„Nullum Deo gratius sacrificium offerri potest quam zelus animarum“* (Greg. M. in Ezech.). Prepolnemu teh misli se je zdelo, da množice kristjanov, zlasti ubogih dečkov, kar naprej kličejo k njemu. *Parvuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis* (otroci so prosili kruha, pa ni bilo nikogar, ki bi jim ga lomil). Toda ko je začel hoditi v javna zbirališča, ko je vstopal v bolnišnice in ječe in videl ljudi vseh starosti in stanov, kako se med seboj prepirajo, preklinjajo, kradejo in so sužnji greha, je ugotovil, da mnogi žalijo Boga svojega stvarnika, ker ga ne poznajo in ne izpolnjujejo Božjih zapovedi, ker ne vejo zanje. Tedaj se je spomnil vzdihov preroka Ozeja (prim. 4,1-2): *Ker ljudje ne poznajo večnega zveličanja, so zemljo preplavile najstrašnejše in ostudne pregrehe. Toda kako se je razžalostilo njegovo srce, ko je ugotovil, da se je toliko tistih ubogih duš pogubljalo zato, ker jih nihče ni poučil o resnicah vere. »To ljudstvo,«* je vzkliknil s prerokom Izaijem, *»ni spoznalo Božjega odrešenja, zato je pekel razširil svoje območje, odprl je svoje uničujoče vrtince, kamor padajo njihovi voditelji, ljudstvo, velikaši in mogočnejši.«* *Populus meus quia non habuit scientiam, propterea... infernus aperuit os suum absque ullo termino, et descendit fortes eius, et populus eius, et sublimes, gloriosique eius ad eum* (Iz 5,13-14).

Ob pogledu na to zlo, ki je vedno bolj naraščalo, je Filip po zgledu Božjega Odrešenika, ki takrat, ko je začel svoje oznanjanje, ni posedoval na svetu drugega kot samo ogenj Božje ljubezni, ki ga je prisilil, da je prišel iz nebes na zemljo, po zgledu apostolov, ki so bili brez vseh človeških sredstev, ko so bili poslani pridigati evangelij vsem ljudstvom sveta, predanim češčenju malikov, vsem grdobijam – kakor pravi Sveto pismo – pokopanim v temo smrti, se je Filip razdajal na cestah, trgih, javnih zbirališčih, stopal v javne in zasebne ustanove in s svojim vljudnim, milim, prijetnim vedenjem tistim, ki niso hoteli ničesar vedeti ne o enem ne o drugem, govoril o kreposti in veri. Sami si lahko zamislite govornice, ki so se širile o njem. Eni so trdili, da je pijan, nekateri so ga imeli celo za norega.

Pogumni Filip je dal, da je vsak povedal svoje. Še več, iz zaničevanja sveta je povzel, da je to, kar dela, v Božjo slavo, kajti to, kar ima svet za modrost, je neumnost pred Bogom. Zato je šel neustrašen po svoji poti. Toda kdo se more upirati dvoreznemu meču, ki je Božja beseda? Duhovniku, ki se posveča svetosti svoje službe? V kratkem času so se vsi ljudje vseh starosti, vsakega stanu, ubogi in bogati, učeni in nevedni, duhovščina in laiki, pripadniki najvišjih in vajenci, pometači, nosači, mali in veliki zidar začeli čuditi in občudovati gorečnost Božjega služabnika. Hodili so ga poslušati, začeli so razumevati Božji nauk. Iz prezira se je rodilo občudovanje, iz občudovanja je prišlo spoštovanje. V Filipu so videli samo še prijatelja ljudstva, gorečega služabnika Jezusa Kristusa, ki si pridobiva vse, ki vse premaguje, tako da so vsi postali srečna žrtev novega apostola Rima. Rim spremeni obraz, vsi se imajo za Filipovega prijate-

lja, vsi hvalijo Filipa, vsi govorijo o Filipu, vsi bi radi videli Filipa. Začela so se čudežna spreobrnjenja, presenetljive pridobitve v življenju trdovratnih grešnikov, o čemer na dolgo razpravlja njegov življenjepisec (V. Bacci).

Toda Bog je poslal Filipa zlasti mladini, zato se je še posebno zavzel zanjo.

Filip si je zamišljal človeštvo kot velikansko polje, ki ga je treba obdelovati. Če zgodaj sejemo dobro seme, bomo imeli obilno žetev. Če pa sejemo ob nepravem času, bomo želi samo pleve in slamo. Vedel je tudi, da je na tem skrivnostnem polju velik skrit zaklad, se pravi duše številnih dečkov, zvečine nedolžnih, ki se pokvarijo, ne da bi se tega zavedali. Ta zaklad, si je rekel Filip v svojem srcu, je popolnoma zaupan duhovnikom in predvsem od njih je odvisno, ali bo rešen ali pogubljen.

Filip je dobro vedel, da morajo starši skrbeti za svoje otroke, kakor morajo tudi gospodarji skrbeti za svoje služabnike. Toda če ti tega ne zmorejo ali niso sposobni ali tudi nočejo, ali naj potem te duše pustimo, da se pogubijo? To še toliko bolj, ker morajo duhovnikova usta biti varuh znanja, in ljudstva imajo pravico, da jo iščejo pri duhovniku in ne pri drugih.

Filipu je sprva jemala pogum nestanovitnost mladih ljudi, njihovi ponovni padci v iste ali še hujše napake. Toda ta strah je premagal ob misli, da jih je veliko stanovitnih v dobrem, da je nestanovitnih razmeroma malo in da je mogoče tudi te s potrpežljivostjo, ljubeznijo in Božjo milostjo spraviti na pravo pot. Tako je bila Božja beseda kal, ki bo prej ali slej rodila pričakovane sadove. Zato je po Gospodovem zgledu, ki je vsak dan poučeval ljudstvo – erat quotidie docens in templo – zavzeto vabil najbolj poredne dečke, rekoč: Sinovi, pridite k meni, povedal vam bom, kako boste postali bogati s pravimi bogastvi, ki nikdar ne izgubijo veljave, učil vas bom resničnega strahu božjega: Venite, filii, audite me, timorem Domini docebo vos (pridite, sinovi, poslušajte me, strahu Gospodovega vas bom učil). Te besede, ki sta jih spremljala velika ljubezen in življenje, polno kreposti, so privlačile trume otrok, ki so od vseh strani prihajale k našemu svetniku. Ta je govoril s tem, ogovoril drugega, s študentom je razpravljal kot literat, s kovačem o kovaštvu, z mizarjem po mizarstvo, z brivcem, kakor da bi bil brivec, z zidarjem, kot bi bil delovodja, s čevljarjem, kot bi bil čevljarški mojster. Ko se je tako z vsemi naredil njim enakega, je vse pridobival za Jezusa Kristusa. Dečke so pritegnile njegove ljubeznive besede in obnašanje, prevzeli so jih njegovi nagovori in Filip jih je lahko vodil, kamor koli je hotel. Tako so ljudje bili priče nikdar videnega dogajanja, kako so mladi ljudje drveli za njim na trgih, ulicah, v cerkvah, zakristijah, pri maši in celo v času molitve. Truma je šla pred njim, okoli njega se je zbrala skupina in za njim je šla cela procesija. Vsi so ga hoteli slišati, poslušali so zglede, ki jim jih je pripovedoval, njegovo razlago katekizma, vsi so se hoteli pri njem spovedati, da bi mogli iz njegovih rok prejeti sv. obhajilo. Vse je hitelo k njegovim pridigam, preklinjanje je počasi pojenjalo, upornost se je manjšala, nečedno življenje plahnelo, navade so se iz dneva v dan boljšale. Tisoči dečkov, ki so že hodili po poti pregrehe in bi gotovo končali v ječah in pod vislicami ter šli v večno pogubljenje, so se po gorečem prizadevanju Filipa vračali k svojim staršem in so vdani, pokorni kot dobri kristjani

voljno ubogali ter srečni korakali po poti, ki vodi v nebesa. Oh, sveta katoliška vera! Oh, čudežni sadovi besede Boga! Kako čudovita dela opravljaš s pomočjo služabnika, ki pozna in hoče opravljati dolžnosti svojega poklica.

Mogoče bo kdo dejal: Ta čudovita dela je Filip opravljal zato, ker je bil svetnik. Jaz pa menim drugače: Filip je opravljal vsa ta čudovita dela zato, ker je bil duhovnik, ki je deloval v duhu svojega poklica. Prepričan sem, da bi tudi mi, prepolni njegove gorečnosti, polni zaupanja v Boga v posnemanju našega svetnika, dosegli enake uspehe v delu za duše. Kdo izmed nas ni sposoben zbrati nekaj dečkov, jih doma ali v cerkvi poučevati katekizem, in če bi bilo treba, tudi v kakem kotu trga ali celo na javni cesti, kjer bi jih poučeval o veri, jih spodbujal k pogosti spovedi in jih po potrebi tudi sam spovedoval? Ali ne moremo tudi mi s Filipom ponavljati: otroci, prihajajte k spovedi vsakih osem dni in prejemanjte sveto obhajilo, kakor vam bo svetoval spovednik?

Toda kako naj razposajene otroke, ki jim je za dobro jedačo in pijačo, za igro in brezdolje, pridobimo za cerkev in pobožne vaje. Filip je iznašel skrivnost: posnemal je ljubeznivost in krotkost našega Odrešenika. Filip jih je znal pridobiti na lep način, božal jih je, enemu je dal slaščico, drugemu svetinjico, tretjemu podobico pa knjige in podobne reči. Razgrajajem in najbolj trdim, ki niso bili dovzetni za tako očetovsko dobrohotnost, je pripravljal njim prilagojeno hrano. Kakor hitro mu je uspelo, da so se mu približali, jim je pripovedoval prijetne zgodbe, jih povabil, da so z njim prepevali, igrali, pripravljali gledališke predstave, se z njimi igral in jih razveseljeval. Najbolj kujave in ponosne pa je pritegnil z godbo na pihala, se z njimi igral na javnih trgih, balinal, hodil na hoduljah, se igral s ploščicami, jih nagradil s sadjem, majhno malico, jih povabil na zajtrk in celo na kosilo. Ponavljal je, da je vsak trud, vsaka nevšečnost, vsaka žrtev malo, če nam pomaga pridobivati duše za Boga. Tako je Filipovo stanovanje postalo kakor trgovina, kraj javne zabave, obenem pa tudi kraj molitve in posvečevanja. Tako je bil Rim priča, kako je en sam človek, brez naslovov, brez vseh sredstev in brez ugleda, oborožen samo z obleko krščanske ljubezni, pobijal sleparstvo, prevaro, nečednost in pokvarjenost vsake vrste, premagal tudi take, ki jih je javno mnenje imelo za grabežljive volkove, in jih spremenil v miroljubne ovčke. Ti nadčloveški napor, to križanje in nevšečnosti, ki smo jih mi sposobni prenašati le kratek čas, so bili za svetega Filipa področje dela in vsečnosti več kot šestdeset let, se pravi vse njegovo duhovniško življenje, vse do pozne starosti, vse dotlej, ko ga je Bog poklical k sebi, da je začel uživati sad številnih odpovedi v življenju.

Spoštovani gospodje, je v tem zvestem Božjem služabniku kaj, česar mi ne bi mogli posnemati? Seveda ni. Vsak izmed nas je za svoj poklic zadosti izobražen, zadosti usposobljen, da ga lahko, če ne v vsem, vsaj deloma. Naj nas ne preslepi prazen izgovor, ki ga tolikokrat slišimo: to se ne tiče mene, naj kaj naredi tisti, ki ima to nalogo. Ko so to pravili Filipu, ki ni bil dolžan skrbeti za dušno pastirstvo, pa se je vendar toliko trudil, je odgovarjal: »Je mogoče moj dobri Jezus bil dolžan prelit vso svoje kri zame? On je na križu umrl zato, da je reševal duše, jaz pa, njegov služabnik, se bom branil kake nevšečnosti, kakega napora, da bi tudi kaj storil za duše?« Cerkveni

možje, pojdimo na delo. Duše so v nevarnosti in mi jih moramo reševati. K temu nas obvezuje dejstvo, da smo preprosti kristjani, ki nam je Bog naročil, da naj skrbimo za svojega bližnjega: ‚*Et mandavit illis unicuique de proximo suo.*‘ To je naša dolžnost, saj gre za duše naših bratov, saj smo vsi sinovi istega nebeškega Očeta. Poleg tega se moramo posebej truditi za zveličanje duš, kajti to je najsvetejše med vsemi svetimi dejanji: *Divinorum divinissimum est cooperari Deo in salutem animarum* (Aeropagit). Toda to, kar bi nas moralo za vsako ceno primorati k temu delu, je dejstvo, da bomo morali kot služabniki Jezusa Kristusa pred Božjim sodnim stolom dajati obračun za nam izročene duše.

To je velikanski, strašen račun, ki ga bodo morali starši, gospodarji, ravnatelji in sploh vsi duhovniki dajati pred sodnim stolom Jezusa Kristusa za duše, ki so jim bile izročene! Ta strašni trenutek odgovornosti bo prišel za vse kristjane, toda ne varajmo se, prišel bo tudi za nas duhovnike. Ko bomo osvobojeni vezi našega telesa in se bomo pojavili pred Božjim sodnikom, bomo jasno videli dolžnosti našega stanu in vso našo malomarnost. Pred našimi očmi se bo prikazala neizmerna Božja slava, ki jo je Bog pripravil svojim vernim, videli bomo duše, da, veliko število duš, ki bi jo morale iti uživati, pa so se zaradi naše malomarnosti pri poučevanju pogubile.

Kako strašno bo zadelo duhovnika, ko se bo znašel pred Božjim sodnim stolom in bo slišal: »Poglej dol na zemljo, koliko duš hodi po poti pogubljenja in večnega trpljenja. Na to slabo pot so zašle zaradi tebe, ti se nisi trudil za to, da bi jim izgovoril besedo odrešenja, besedo dolžnosti, nisi jih iskal, nisi se trudil zanje. Druge so šle iz nevednosti iz greha v greh, v pogubo. Poglej, koliko jih je. Te duše kričijo po maščevanju tebi. In sedaj, nepravični upravnik, ‚*serve inique*‘, daj obračun. Daj mi obračun o dragocenem zakladu, ki sem ti ga izročil, zakladu, ki me je stal smrt, kri, trpljenje. Tvoja duša naj bo dana za dušo tistega, ki se je po tvoji krivdi pogubil: *Erit anima tua pro anima illius.*«

Toda ne, ljubi moj Jezus, mi vsi upamo v tvojo milost in tvoje neskončno usmiljenje, da ta očitek ne bo veljal nam. Globoko se zavedamo težke dolžnosti, ki jo imamo, da poučujemo duše, da ne bodo zaradi naše malomarnosti pogubljene. Zato bomo v prihodnje, ves čas našega smrtnega življenja, z vso močjo skrbeli, da se ne bo zaradi naše malomarnosti pogubila nobena duša.

Bomo morali trpeti, se truditi, živeti v pomanjkanju, biti preganjani in pretrpeti celo smrt? Vse to bomo storili z največjo vdanostjo, saj si nam sam dal najsvetlejši zgled. Toda ti, o Bogu dobrote in velikodušnosti, vlij v naša srca resnično duhovniško gorečnost in stori, da bomo verni posnemovalci svetnika, ki si ga danes izbiramo za vzor. Ko bo prišel veliki dan, ko se bomo morali predstaviti pred tvojim Božjim sodnim prestolom za večno sodbo, daj, da ne bomo slišali iz tvojih ust karanja in obsodbe, temveč pohvalo in tolažbo. In ti, sveti Filip, blagovoli prositi za svojega nevrednega častilca, prositi za vse te goreče duhovnike, ki so bili tako dobri, da so me poslušali, in stori, da bomo na koncu življenja mogli slišati tiste tolažbe polne besede: s tem, ko si reševal duše, si rešil svojo dušo: *Animam salvasti, animam tuam praedestinasti.*

Mnogi, ki so poznali in občudovali don Boskovo gorečnost za zveličanje duš, zlasti mladine, so v njegovih besedah videli njegovo podobo, tako da so, medtem ko je on nakazoval sveto prizadevanje sv. Filipa, po tiho ponavljali:

»Don Bosko, don Bosko!«

Po svojem nagovoru je odpotoval v Barolo in se od tam vrnil v Turin, kjer so se nenehno pripravljali na posvetitev cerkve.

Z brevom z dne 25. maja 1868 je papež podelil cerkvi Marije Pomočnice izreden dar privilegiranega velikega oltarja.¹⁷

Tiste dni je oratorijska knjigarna dala v prodajo knjigo, ki jo je don Bosko s pomočjo don Bonettija pripravljaval več let. Goreče si jo je želela grofica Callori, ki je denarno podprla natis in kateri je don Bosko, kot smo videli, že poslal en izvod. To je knjiga, o kateri je don Bosko večkrat poročal v pismih grofici. Nosila je naslov Preskrbljeni katoličan s pobožnimi vajami in primernimi nauki. Knjiga je imela 766 strani. S srcem in navdušenjem vdanega sina je bila posvečena presveti Devici Mariji, ki je videla, kako se je uresničevala želja, ki jo je tako goreče gojil za čast nebeške matere. Posvetilo nosi datum 24. maj 1868.

Prevzvišeni Devici Mariji - kraljici nebes - brez madeža spočeti - milosti polni, blagoslovljeni med ženami - hčerki večnega Očeta - porodnici učlovečene Besede - nevesti Svetega Duha - radosti presvete Trojice - neizčrpnemu viru vere, upanja in ljubezni - zagovornici grešnikov - podpori in obrambi slabotnih - sidru zaupanja - materi usmiljenja - pribežališču grešnikov - tolažnici žalostnih - zdravju bolnikov - tolažbi umirajočih - upanju v tegobah, ki težijo svet - vzvišeni dobrotnici človeškega rodu - tebi, ki te na današnji dan - katoliška Cerkev razglša za Pomoč kristjanov - nevredni tvoj sin, ki ne more storiti česa drugega - posveča to knjigo v vsej ponižnosti in vdanosti. - 24. maja 1868.

V predgovoru pravi:

Bralcu

V tej knjigi boš, dragi katoliški bralec, našel zbirko pobožnih vaj najuglednejših avtorjev. Na dve stvari smo zlasti bili pozorni: najprej, da bi vernika popeljali k virom, iz katerih pobožne vaje izhajajo, to je k Svetemu pismu, in pri tem skrbeli za povezanost s cerkvenimi nauki.

Nato smo si prizadevali, da bi podali tiste pobožne vaje, ki so obdarjene s svetimi odpustki. Na tak način je zanesljiva cerkvena odobritev, obenem pa spoznavamo neizčrpen zaklad Božjega usmiljenja, ki ga je Bog zaupal sveti Cerkvi v korist njenih vernikov.

¹⁷ Breve v latinskem jeziku. Gl. MB IX, str. 221-222.

Molitve smo izbirali med tistimi, ki so jih sestavili svetniki in ki jih je prevzela cerkvena liturgija.

Upam, dragi bralec, da boš, če že ne boš popolnoma zadovoljen, imel vsaj blagohotno sočutje z dobro voljo in resnim prizadevanjem ubogega sestavljavca, ki ti želi veliko nebeškega blagoslova in se priporoča dobroti tvojih učinkovitih molitev.

DUH. JANEZ BOSKO

Unità Cattolica z dne 30. decembra 1868 je knjigo takole ocenila:

Med mnogimi knjižicami, ki jih duhovnik Bosko objavlja v korist krščanske pobožnosti in naše svete vere, vam z velikim veseljem naznanjamo Preskrbljenega katoličana s pobožnimi vajami in primernimi nauki. Knjigo smo pozorno prebrali od začetka do konca in ne da bi govorili o leposlovnem pomenu, jasnosti misli, moralnem pomaziljenju, po katerih je pisatelj znan že iz drugih spisov, predvsem povejmo, da bralec ne bo našel v njej samo gole zbirke molitvenih obrazcev, temveč svetopisemsko in cerkveno vsebino, ki jo vsaka molitev vsebuje. Tako bo srce našlo pašo v pobožnosti, razum pa bo razsvetljen in podprt z osnovami naše svete vere. Gre za knjigo v šestnajsterki s 744 stranmi. Izvod stane 2,50 franka. Je preprosto vezana in natisnjena v tiskarni Oratorija sv. Frančiška Saleškega.

19.

POGLAVJE

Pobožne osebe bodisi iz narejenih zaobljub bodisi zaradi prejetih milosti bodisi iz pobožnosti priskrbijo vse potrebne bogoslužne predmete – Velike zaloge voska: sveče markiza Uguccionija in sveča Pija IX. – Denarni prispevki: pismo grofa Callorija – Dobrotniki pošiljajo don Bosku velike zaloge hrane za fante, goste in odličnike, ki so jih povabili na praznike – Napisi prof. Vallaurija v cerkvi – Priprave v hiši: sveti obredi, pevske in godbene vaje, zastave za dvorišče, razsvetlitev, prodajalne mize, gostilnica – Don Bosko piše povabila mnogim gospodom, med drugimi knezu iz Aoste – Podobice in svetinjice Marije Pomočnice – Gospodje iz najvišje turinske družbe sprejmejo povabilo k pobiranju prispevkov pri cerkvenih vratih – Neprijeten ton v občem soglasju: škof iz Pinerola sporoča don Bosku, da mu ne more izdati priporočilnega pisma za njegovo družbo; v posebnem pismu razloži kardinalu Quagli razloge svojega neodobravanja – Priporočilno pismo škofa iz Saluzza in nadškofa iz Pise

NOTRANJA OPREMA CERKVE JE BILA KONČANA, sedaj so don Bosku manjkali še predmeti za bogoslužje. Toda Bog, ki je gospodar človeških src, je navdihoval osebe, ki so mu priskočile na pomoč, ne da bi on za kaj prosil. Iz Rima so mu poslali zares prekrasen kelih. Kupa je bila iz srebra in ročaj iz pozlačenega bronca, bil je zelo visok, z mnogimi umetniškimi okraski visoke kakovosti. Bil je dar dr. Tancionija, profesorja medicine in kirurgije na univerzi v Rimu. Težka bolezen ga je pripeljala na rob življenja. Izgubil je vse upanje v človeška sredstva in je po nasvetu nekaterih prijateljev opravil devetdnevnic v čast Mariji Pomočnici z obljubo daru za cerkev v Valdoccu, če bo ozdravel.

Že sredi devetdnevnic je bil zaradi obljube zunaj smrtne nevarnosti. Zvesto je izpolnil svojo obljubo in želel, da bi bil na kelihu zapisan nebeški dar s temile

besedami: Familiae Tancioni Romanae votum MDCCCLXVIII (zaobljuba družine Tancioni 1868 iz Rima). Na kelihu je bila predragocena in bogato vezena pala s podobo Odrešenika, delo redovnic Deteta Jezusa iz Aix-la-Chapelle v Prusiji. Naročila jo je grofica Stolberg, žena slavnega luterana in pozneje gorečega katoličana grofa Stolberg Vernigerode, člana zgornje zbornice kraljevine Prusije.

Gospod M. Alojzij Borgognoni, ki je po priprošnji Božje matere Marije ozdravel od težke želodčne bolezni, je poslal iz Rima dva keliha iz pozlačene kovine. V ročaju enega so bile predstavljene tri teologalne kreposti: vera, upanje in ljubezen, v drugem pa Mojzes, Aron in Melkizedek.

Prav tako je iz Rima poslala don Bosku gospa Frančiška Giustiniani za pomembno uslišano prošnjo, ki je prinesla družini imetje in srečo, relikviarij iz pozlačene kovine, ki je vseboval košček presvetega lesa križa našega Odrešenika s potrtilno listino.

Zdelo se je, kakor da bi nevidna oseba nakazovala dobrotnim darovalcem, da so za prejete milosti prispevali vse, kar je bilo potrebno za slovesnost. Visokorodna francoska gospa kneginja Laval di Montmorency je poslala zadostno število alb, koretljev, amiktov, korporalov, prticev, brisač, prtov in nekaj mašnih plaščev. Neka florentinska dama je darovala prekrasno kadilnico s čolničkom za kadilo. Neki turinski gospod je poskrbel za svečnike, križe, tablice s „slava Bogu in vero“ za vse oltarje.

Zbralo se je zadostno število pluvialov, oblačil, mašnih knjig, ciborijev, večnih in navadnih luči z oljem, zvončkov za zakristijo, zvončkov za posamezne oltarje, monštranc, slik, prtov vseh vrst, vrčkov za vodo in vino in celo vrvi za zvonove. Nič ni manjkalo. Z zvoncem v zakristiji pa se je zgodilo naslednje.

Neki gospod iz Turina, ki ga je zelo bolela glava in je kazalo, da se bodo bolečine od tilnika razširile po celi hrbtenici, je prišel tiste dni v novo cerkev, da bi prosil nebeško Kraljico za priprošnjo pri Bogu. Ko je prišel blizu zakristije, je slišal, da med drugimi stvarmi manjka še zvonec pri zakristijskih vratih. „Če bom dosegel le malo izboljšanje mojih bolečin, bom poskrbel za ta predmet,“ je dejal. Vstopil je v cerkev, opravil kratko molitev in v svojo veliko tolažbo začutil, da je popolnoma ozdravel. Ves vesel je v tistem trenutku izpolnil dano obljubo.

Manjkale so še sveče, ki bi jih veliko potrebovali. Don Bosko je pred časom pisal gospodu Gamboneju pismo, v katerem ga je prosil, da bi daroval za cerkev Marije Pomočnice vosek. Naslednji dan je prejel odgovor:

Turin, 16. aprila 1868

Velečastiti gospod!

Kakor sem vam že omenil, družinski oče v teh nesrečnih letih ne more tako kakor nekoč dajati darov cerkvam.

Zaprli so veliko cerkva, ukinili cerkvene ustanove, odvzeli dohodke župnijskim in škofijskim kapitljem. Vse to se je zarotilo proti svečarjem. Terjatve so nas vse pognale v pravo revščino. Moj sin, ki se je vrnil s trgovskega potovanja, ni prinesel s seboj niti 10 frankov in prav tako ne vem, kako se bo končalo Lomellinino potovanje.

V takih okoliščinah sem torej popolnoma nesposoben pomagati vaši družbi, kakor bi to iz vsega srca rad. Vendar ne bi rad ostal zunaj splošnega prizadevanja in bom pomagal, kolikor pač zmorem. Zato določam, da boste naslednjih pet let imeli pri meni 10% popusta pri nakupu sveč kot miloščino vaši cerkvi in vaši družini.

Sprejmite, dragi don Bosko, zagotovila mojega visokega spoštovanja.

Najponižnejši in najvdanejši služabnik

GAMBONE

Vendar darovalcev ni manjkalo. Vitez Oreglia je iz Firenc prejel naslednje pismo:

Firence, 20. maja 1868

Predragi prijatelj!

Pismu moje soproge sem dodal prošnjo za don Boska, na katero je on blagovolil odgovoriti z nasvetom, ki ni potešil mojega pričakovanja, ker bi kot proizvajalec sveč za cerkveno rabo rad prispeval s svojim izdelkom pri novi cerkvi in uvodnih svečanostih. V želji, da bi se to izpolnilo, to vam predhodno sporočam, sem danes poslal na don Boskov naslov večje število navadnih in kratkih debelih sveč, namenjenih za okras oltarjev in zlasti še za okvirje slik, relikvij in za Najsvetejše. Opozarjam vas na to pošiljko, da sredi priprav ne bi pozabili nanjo, ki sem vam jo poslal na njegov naslov. Sporočam vam dobre novice o Momi in precej boljše o vnukinji Montauti, ki se ji vrača zdravje, ki je bilo v nevarnosti celih 20 dni. Pri vsem tem upam, da bomo med prazniki uresničili naš izlet v naše skupno zadovoljstvo.

Prejmite pozdrave od Mome, ki z menoj računa na vaše in don Boskove molitve.

GERARD UGUCCIONI

Neki drug dobrotnik je poslal sveče za oltarje. Manjkale so še majhne sveče za mize in neka turinska gospa jih je priskrbela. Prav tako je nekdo daroval lepo število bakel.

Sam papež je daroval čudovito lepo umetniško izdelano svečo, ki jo je dobil v dar od lateranske bazilike z besedami, ki so bile vdlane v vosek: s. Basilica Lateranensis caput et mater omnium Ecclesiarum (sveta lateranska bazilika, glava in mati vseh cerkva). To je napis, ki je nad glavnimi vrati te častitljive bazilike. »Tako,« je razlagal don Bosko, »imajo salezijanci in njihovi gojenci pred glavnim oltarjem svoje cerkve nenehno prižgano baklo, ki jih spominja, da mora biti njihova vera vedno osvetljena in vodena od Kristusovega namestnika na zemlji.«

Drugi dobrotniki so pošiljali ali obljubljali, da bodo poslali za novo cerkev denarne darove.

Casale, 3. junija 1868

Velečastiti in visoko spoštovani gospod don Bosko!

V nekaj dneh bo posvečena in izročena javnosti in bogoslužju nova cerkev, ki jo je gorečnost in pobožnost vaše uglednosti znala zgraditi v čast velike Božje matere Marije z naslovom Maria Auxilium Christianorum.

Ob tej priložnosti vam priporočam v molitev svojo drago ženo, da bi jo Bog po priprošnji slavne svoje matere popolnoma ozdravil od bolezni, ki jo že več let silno muči. Tudi sedaj je bolna. Teden dni že leži v postelji in je zelo slabotna. Blažena Devica Marija ne bo odklonila vaših prošenj, ko ste s tako ljubeznijo in zavzetostjo postavili njeno svetišče in se s tako gorečnostjo trudili za njeno češčenje.

Vse pričakujem od vaših molitev, vendar se pri tem popolnoma podrejam Božjim odločitvam.

V korist nove cerkve podarjam in polagam k nogam blažene Device vsoto 5.000 (pet tisoč) lir, ki jih bom izplačeval vaši uglednosti v peterih letnih obrokih, začevši s tekočim letom.

Blagovolite sprejeti izraze mojega visokega spoštovanja in občudovanja in mi dovolite, da vam spoštljivo poljubim roko, medtem ko se izrekam vaše uglednosti vdanega in pokornega služabnika.

FRIDERIK CALLORI

Po zaslugi Božje matere Marije se čudovita oskrba z vsem potrebnim za bogoslužje ni ustavila niti pri tistem, kar je bilo sicer potrebno za ustrezno oskrbo v tistih slavnostnih dneh.

Veliko uglednih osebnosti bodisi zato, ker so prihajali iz oddaljenih krajev ali ker so bili zaposleni pri svetih obredih, kot so bili škofje in njihovi pomočniki, ni moglo oditi iz oratorija brez velikih nevšečnosti. Toda don Boskova revščina ni zmogla zagotoviti primerne oskrbe teh gostov. Zato je neki premožen gospod dal na voljo jedilni pribor, porcelan, kristal in vse drugo, potrebno za postrežbo omizja.

Poleg tega je bilo treba pripraviti obilno pogostitev za vse, za oratorijsko osebje, za osebje Lanza in Mirabella, za župnike in duhovnike, ki so v velikem številu prišli iz svojih krajev, za glasbenike od zunaj, vsega skupaj kakih 500 oseb. Prav tako je bilo treba primerno poskrbeti za 1.200 gojencev, ki so tudi bili navzoči pri praznovanju.

Kje dobiti vse potrebno? Dobrotniki iz oddaljenih vinorodnih krajev, ki se odlikujejo po izbornem vinskem pridelku, so poslali sode in zaboje steklenic odličnega vina. Drugi so poslali velike količine bolonjske mortadele, parmskih

krač. Iz Lombardije so poslali velike količine sira in salam, svežega in predelane sadja, perutnine, jajc, mesa, kave, čokolade, sladkorja, piškotov in kruha vseh vrst, ki so sestavljali dnevno Božjo previdnost tistih osem dni. Istega dne je prispelo iz Milana, Genove in Turina troje velikanskih odličnih pogač. Neki slaščičar iz mesta je vse dni popolnoma zastonj skrbel za sladkarije in pecivo vsake vrste. Darove so spravljali v nalašč za to pripravljene shrambe. Tudi tisti, ki so bili odgovorni za preskrbo vsega potrebnega, si niso mogli razložiti, kako je vse to potekalo, ker nihče ni nikoli ničesar prosil. Veliko darovalcev je ostalo popolnoma neznanih in ni imelo z oratorijem nikakršnih stikov.

Neki ugleden prelat, ki je opazoval dotok in zbiranje toliko darov, je ves presunjen vzkliknil:

»Kdo bi mogel reči, da darovalcev ne vodi Božji duh? Bil bi podoben človeku, ki bi ob opoldanski svetlobi zanikal sončno luč.«

Medtem ko so v zakristiji blagoslavljali podarjene mašne obleke, so po cerkvi razpostavljali naslednje napise v latinskem jeziku, ki jih je sestavil profesor Tomaž Vallauri. V prevodu se to glasi:

I.

Prevzvišena Devica Marija, ki jo nakazuje veliko judovskih žena, skrbna mati kristjanov, je med svoje otroke razdelila zaklade Božje dobrote.

II.

Pod Marijinim vodstvom so bili sovražniki krščanskega imena močno poraženi, toda njeno posebno varstvo se je pokazalo pri pomorski bitki pri Lepantu, ko so Španci, Savojski in Benečani razbili turško ladjevje, medtem ko je papež Pij V. po Božjem navdihu poklical na pomoč Marijo Pomočnico kristjanov.

III.

Da bi izbrisali madež izgubljene pomorske bitke, so Turki divje oblegali Dunaj leta MDCLXXXIII. Tedaj so se krščanski vladarji po priporočilu papeža Inocenca XI. združili v zvezo. Prvi je nastopil Jan Sobieski, poljski kralj. V bitki so bili barbari premagani in razpršeni, veliko jih je ranjenih obležalo na bojnem polju in z mrtvih obrazov je bilo mogoče razbrati njihov bes.

IV.

Zaradi te zmage so v Turinu in v Münchnu na Bavarskem ustanovili združenja Marije Pomočnice, v katera so se ljudje, znameniti po svojem ugledu, vpisovali kakor za stavo.

V.

Papež Pij VII. je v spomin 24. maja, ko je bil z Marijino pomočjo rešen iz izgnanstva v Savoni, ustanovil praznik z naslovom Marije presvete Pomočnice kristjanov.

VI.

V majhni kapelici pri Spoletu je bila že leta MDLXX naslikana podoba matere Božje Marije. Ko je bila že davno pozabljena, jo je po Božjem navdihnjenju 19. marca MDCCCLXII odkril petleten deček in jo priklical ljudem v spomin. Tedaj je zelo veliko čudovitih znamenj pokazalo silno moč matere Božje Marije. Zgradili so mogočno svetišče, kamor prihaja vsako leto ogromno število Marijinih častilcev.

VII.

Tukaj, kjer sta v tretjem stoletju pretrpela mučeništvo Oktavij in Adventor z mnogimi tovariši iz Tebanske legije, smo mi Turinčani samo v zaupanju v Božjo pomoč v najtežjih časih postavili svetišče v čast Mariji Pomočnici kristjanov. Temeljni kamen so položili dne 27. aprila leta MDCCCLXV, slovesno pa ga posvetili IX. dne meseca junija MDCCCLXVIII, v dvaindvajsetem letu papeževanja Pija IX.

Ne smemo misliti, da je don Bosko skrbel samo za pripravo materialne strani slovesnosti. Njemu je šlo predvsem za to, da bi čim slovesneje obhajali svete obrede, tako da bi bilo ljudstvo čim bolj spodbujeno. To skrb je naložil nekaterim voditeljem ceremonij v oratoriju. Zato so se ministranti z nekaterimi kleriki in duhovniki pridno vadili v svetih obredih, zlasti slovesnih škofovskih mašah. Te naloge so bile sorazmerno uspele, ker so se vsak četrtek vadili v smislu pravilnika, ki ga je postavil don Bosko:

1. Vsak naj ima svojo knjigo obredov.
2. Teden pred nastopom naj vsak zve za svojo nalogo in se nanjo skrbno pripravi.
3. V ta namen naj imajo tudi kleriki od pol desetih do desetih svojo pripravo.
Za službo pri slovesnih mašah naj vsak:
 1. Dobi pravočasno obvestilo prejšnji dan, da se lahko pripravi.
 2. Določi naj se točen čas za zbor v zakristiji.

Istočasno se je več kot 400 pevcev dobršen del dneva pod vodstvom mnogih dirigentov in glasbenih ljubiteljev vadilo v izvajanju raznih skladb. Najbolj slavni glasbeniki Turina so rade volje prihajali na vaje v oratorij. Godba narodne garde se je z veliko pripravljenostjo ponudila, da bo spremljala slovesno mašo 10. junija in tudi druge obrede. Prosili so občinsko upravo, da bi spremenili dan in urnik javne vsakdanje službe. Prošnji je bilo ustrezno.

Na dvorišču so pripravljali zastave, ki naj bi plapolale z oken, luči, ki naj bi razsvetljevale poslopja, prodajne mize za prodajo knjig, spominkov, kvačkanih in papirnatih izdelkov, nabožnih predmetov, kravat, ovratnikov in celo vrsto drugih predmetov; pravi bazar, ki bi mogel zanimati mlade kupce. Pripravili so tudi sobano, kjer naj bi bila gostilnica za prodajo kave in brezalkoholnih pijač za gojence in njihove starše.

Don Bosko je poslal vabila mons. Riccardiju v Turinu, mons. Ghilardiju v Mondoviju, mons. Formici v Cuneu, mons. Roti v Guastalli, mons. Gallettiju v Albi, mons. Jansu v Aosti, mons. Gastaldiju v Saluzzu, mons. Ferrèju v Casaleju, mons. Balmi, škofu v Tolemaidu itn. in vsem svojim prijateljem in dobrotnikom, odličnikom v mestu in državi.

Izberimo samo eno pismo kot odgovor na povabilo.

HIŠA NJEGOVE KRALJEVSKE VISOKOSTI KNEZA AOSTSKEGA

URAD VELIKEGA MOJSTRA

Turin, 8. junija 1868

Visoko spoštovani g. teolog!

Sporočilo o posvetitvi nove cerkve, ki je zrasla v Valdoccu in ki ji je njegovo kraljevsko visočanstvo knez iz Aoste položilo temeljni kamen, je njegovo kraljevsko visočanstvo zelo razveselilo.

Visoki princ mi naroča, da naj vam izrazim njegovo veliko veselje zaradi tako hitrega uresničenja tako pomembne sakralne stavbe in se vam zahvalim za plemenito misel, da ste mu sporočili skorajšnjo posvetitev svetišča.

Njegovo kraljevsko visočanstvo bo ukrenilo vse potrebno, da bo našlo primeren čas in zasebno obiskalo imenovano cerkev, o čemer vas bom pravočasno obvestil.

Sprejmite izraz spoštljivega občudovanja vaši uglednosti vdanega služabnika, vojaškega adjutanta njegovega kraljevskega visočanstva.

R. MORRA

S povabili na praznik je Božji služabnik razpošiljal tudi črno-belo in barvno litografijo Lorenzonijeve slike ter svetinjice Marije Pomočnice, ki jih je dal kovati v Rimu in jih je on blagoslovil. Čudežni učinki teh slik in svetinjic so se kazali v izrednem povpraševanju vernikov, ki je prihajalo od vseh strani. V kratkem so razdelili na tisoče slik. Tem so se vsako leto pridružili ponatisi, ki jih je don Bosko blagoslovil in do svoje smrti razdelil nekaj milijonov. Skladiščnik Jožef Rossi je leta 1904 trdil, da jih je kar naprej pošiljal in prošenj zanje ni nikdar zmanjkalo.

Na koncu je častiti odločil, da bo prosil najvišje zastopnike turinskega plemstva za sodelovanje pri nabirki ob vratih cerkve. Grofu Viancinu je pisal:

Turin, 6. junija 1868

Predragi gospod grof!

Upam, da ste prejeli spored za posvetitev cerkve. Od 9. do 17. tekočega meseca ste vi gospodar naše hiše in vas prosim, da bi se udeležili kosila tolikokrat, kot vam bo le mogoče. Žal mi je, da nam naš položaj ne dovoljuje, da bi povabili tudi gospo grofi-

co, vašo soprogo. Upam pa, da se bo blagovolila udeležiti vsaj jutranjega okrepčila. Toda vi boste dobili svojo službo: baron Bianco računa na vas in upa, da ga boste nadomestili za kako uro pri nabiranju darov pri vratih cerkve. Kaj pravite k temu? Več vam bom ustno povedal.

Bog naj vas blagoslovi, gospod grof, naj blagoslovi vašo gospo soprogo, naj daje rast vašim posestvom in vaju oba ohrani za nebesa. Amen.

Molite za mojo ubogo dušo in me imejte v Gospodu za najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Med množico priprav na praznik in medtem ko je prijetno razpoloženje navdajalo vse prebivalce oratorija in srce blažene Device Marije radodarno sipalo uslišanja na svoje častilce, je don Bosko prejel pismo mons. Lovrenca Renaldija, škofa iz Pinerola. Ta prelat mu je sporočil, da mu ne more izdati priporočilnega pisma za odobritev njegove družbe. Hkrati s sporočilom Božjemu služabniku o svoji zavrnitvi je poslal dopis kardinalu Angelu Quagli, prefektu Svete kongregacije za škofe in redovnike.

Pinerolo, 6. junija 1868

Veleugledna eminenca!

Odlični duhovnik Janez Bosko, rektor Oratorija sv. Frančiška Saleškega, velik dobrotnik mladine v Turinu, me je zaprosil, da bi mu izstavil priporočilno pismo za Sveti sedež za odobritev Družbe sv. Frančiška Saleškega na osnovi predstavljenih pravil. Odgovoril sem mu, da ne morem ugoditi njegovi želji, in mu nakazal razloge za svoje nestrinjanje, ki se mi zdi umestno, da ga izrazim tudi v pismu, ki ga pošiljam vaši eminenci.

Pridružujem se vsem tistim, ki priporočajo in občudujejo delovno in neutrudno prizadevanje duhovnika Janeza Boska. Sprejem toliko ubogih dečkov, preskrba z vsem potrebnim in krščanska vzgoja, ki jim jo daje, so vredni vse pohvale, zlasti še, ko se odkritosrčna pobožnost in pristnost v veri družijo s poukom in učenjem raznih obrti v korist toliko družin. S tem zmanjšuje število nesrečnikov, ki so brez zahtevane kvalitete ter kažejo pohlepno in zelo zahtevno trdovratnost, so nestrpni, predrzni, zunaj lastnega stanja. Glede tega delo duhovnika don Boska zasluži vso podporo in priznanje.

Kar se pa tiče pouka in vzgoje klerikov, ki se izobražujejo v domu oratorija, ki se imenuje po sv. Frančišku Saleškem in je duhovniško semenišče za Turin in druge škofije za področje starega Piemonta, sem pa popolnoma nasprotnega mnenja, in čeprav nekateri moji kolegi stvar odobravajo, jaz tega ne bi nikdar storil.

Ne bom se spuščal v posebnosti take vzgoje. Toda četudi bi mogli te fante, ki se pripravljajo za duhovniški poklic, vzgajati še tako primerno, četudi bi mogli še tako lepo napredovati v študiju, pa jaz kot škof razmišljam o modrih odredbah tridentinskega cerkvenega zbora, ki zahteva, da škof s pomočjo od njega izbranih oseb, ki jih lahko zamenja ob vsaki potrebi, skrbi za vzgojo svojega klera. On mora poznati vse pot-

rebne podatke in vzroke za sprejem v semenišče ali odpustitev, on mora odločiti o duhovniškem posvečenju in glede na kanonske predpise poskrbeti za vse potrebno. Žalostna izkušnja nam kaže, da duhovniki, ki jih ni vzgojil lasten škof, poslušajo drugo avtoriteto in se na vse načine branijo dolžne podrejenosti. Če se javno ne upirajo, pa delajo to na skrivaj.

Ne bom govoril o cerkvenem premoženju, ne bom govoril o nenehnem omejevanju poslušnosti škofu v pravilih, prout Regulae Societatis patientur (kolikor dopuščajo pravila družbe), ne bom govoril o vseh izpitih, o vsej usmerjenosti, o vseh pravicah, ki se jim mora odreči škof, ki želi, da bi čim bolje opravljal svojo službo in uveljavljal svojo funkcijo, prav zaradi omejitev, ki izhajajo iz pravil in o katerih so govorili že drugi kolegi. Naj bo zadosti ta splošna opomba in končujem s tem, da še enkrat pohvalim krščansko ljubezen in prizadevnost duhovnika don Boska pri pouku in vzgoji zapuščenih dečkov, odločno pa nasprotujem, da bi njemu izročili vzgojo mladih duhovnikov.

Res je, da je naš položaj iz dneva v dan težji, toda naredili bomo vse, kar je v naši moči, in Božja milost nam bo pomagala. Če bo treba, bomo šli živeti v semenišča z našimi duhovniškimi pripravniki, naše škofijske dvorce bomo spremenili v semenišča, toda nikdar se ne bomo odpovedali svoji očetovski pravici do vzgoje naših mladih duhovnikov, pravici in dolžnosti, ki nam ju pametno in modro podeljujejo naši papeži, cerkveni zbori, njihovi odloki in kanoni, ki povzemajo vzvišene in žive besede tridentinskega cerkvenega zbora.

Mislím, da se moram zoperstaviti vsem, ki naravnost ali posredno skušajo vzeti ali zmanjšati škofom to izredno pomembno nalogo in dolžnost. Obenem imam čast, da se imenujem vaše eminence najponižnejšega in najvdanejšega služabnika.

+ LOVRENC, škof v Pinerolu

Jasno je, da škof v Pinerolu ni razumel naših pravil. Kajti ta pri razpravljanju o vzgoji mladih duhovnikov menijo, da je namen salezijanske družbe vzgoja za duhovniški poklic, kakor je namen vzgoje zapuščene mladine v oratorijih in obrtnih šolah. Naše ustanove z gimnazijami naj bi bile semenišča, kjer bi se pripravljali bodoči duhovniki. Don Bosko ni nikdar hotel odpraviti semenišč. Kljub temu pa so nekateri napačno razlagali to njegovo previdnostno obliko krščanske ljubezni, ki se je v tistih časih razširila tudi na čas filozofskega in teološkega študija. Na tak način bi piemontske škofije dobile zadostno število dobro izobraženih in zglednih duhovnikov, zlasti še zato, ker so bila škofijska semenišča zaprta.

Popolnoma drugačno oceno je dajal o don Bosku in salezijanski družbi človek, ki je veliko bolje poznal duha don Boskovih ustanov. To je bil mons. Lovrenc Gastaldi, škof v Saluzzu.

Njegovi eminenci in vzvišenosti kardinalu prefektu Svete kongregacije za škofo in redovnike

Prevzvišena eminenca!

Saluzzo, 25. maja 1868

Podpisani trdim, da v celoti poznam ustanovo, ki jo je priklical v življenje in jo vodi zelo spoštovani gospod duhovnik Janez Bosko, doma iz Castelnuova v turinski nadškofiji. Sam sem videl, kako je nastajala ta ustanova, videl sem, kako je rasla in kako prinaša sadove krščanske vere in kreposti.

Imenovana ustanova s svojo osrednjo hišo v Turinu in oratorijih, ki jih je on sam odprl, ponavzočuje isto dogajanje pobožnosti, ki so ji bili priče v Rimu, ko je svoje oratorije tam odprl sv. Filip Neri.

Izredno veliko število fantov, ki prihajajo v te oratorije, pripravljenost in razpoložljivost, ki si ju tam pridobijo za pobožnost in krščanske navade, vztrajnost v krščanskem življenju, ki jo večina teh fantov ohranja, potem ko zapustijo oratorij, posebna navezanost bodisi na don Boska kakor tudi na njegove tovariše v duhovništvu še dolgo potem, ko zapustijo zavod, kažejo in jasno dokazujejo, da tukaj nadvse usmiljeni Bog na veliko deli svoj blagoslov in da gre za izredno ustanovo v korist mladine.

Ta blagoslov se kaže tudi v številnih cerkvenih poklicih, ki so se vzbudili v teh ustanovah. V letih 1848 do 1863, ko je bilo nadškofijsko duhovniško semenišče v Turinu zaprto, je don Bosko v svojem zavodu konviktu, ki šteje 800 gojencev, turinski nadškofiji podaril in vzgojil veliko število klerikov, tako da je prevzvišeni mons. Fransonni podpisanemu izrekel svoje veselje, ko je vzdihoval v pregnanstvu v Lyonu, kjer sem ga osebno obiskal.

Toda gospod don Bosko bi mogel narediti le majhen delček vsega tega, če ga ne bi podpirali mnogi tovariši in če ne bi ustanovil družbe klerikov in duhovnikov, ki pod njegovim vodstvom opravljajo ta dela krščanske ljubezni do imenovanih fantov.

Podpisani izjavljam, da sem na lastne oči videl, kako se je ta družba začela in rasla, poznam njena pravila in sem priča velikih uspehov. Ugotovil sem, da se z izpolnjevanjem teh pravil goji v hiši nenehna poslušnost, vdanost, ponižnost, pobožnost, sloga, miroljubnost in krščanska ljubezen. Videl sem, da so člani te družbe eno srce in ena duša. Videl sem, kako je v tem okolju kakor po čudežu zrastle čudovito lepa cerkev, ki pri vseh, ki jo vidijo, budi globoko občudovanje. Če potem pomislimo, da je cerkev stala več kot pol milijona lir in da so jo zgradili ubogi duhovniki, ki ničesar ne posedujejo, potem ugotovimo, da je Bog tisti, ki deluje v tej družbi.

Podpisani si zato ne morem kaj, da ne bi Svetemu sedežu priporočil v potrditev to družbo in njena pravila za redovno družbo, prepričan, da bi to bilo v veliko korist duš, podporo duhovništvu in blagoslov vesoljni Cerkvi in posebno še mladini, ki zlasti danes potrebuje dobre vzgojitelje. Prav zato pa so potrebne redovne družbe, ki se zavzemajo za mladino s tistim duhom krščanske ljubezni, razsodnosti in potrpežljivosti, kot je to pokazala družba, ki jo je ustanovil in jo vodi imenovani gospod duhovnik Janez Bosko.

Podpisani zaključujem poročilo z izrazi globokega spoštovanja in ponižno poljubljam sveti purpur. Vaše eminence najvdanejši in najposlušnejši služabnik

+ LOVRENC, škof v Saluzzu

Tudi nadškof iz Pise je poslal svoje priporočilo v Rim, vendar nismo mogli najti niti izvornika niti prepisa.

20.

POGLAVJE

Začetki slovesnosti – V oratorij pridejo gojenci zavoda v Lanzu – Naslednji dan, na trojiško nedeljo, generalka za petje antifone Sancta Maria – Članek o posvetitvi cerkve v Unità Cattolica – Prihod gojencev iz zavoda v Mirabellu: generalka za izvedbo slovesne maše, ki jo je uglasbil skladatelj De Vecchi – Nadškof izpostavi v cerkvi sv. Frančiška Saleškega relikvije svetih mučencev; vihar; nočna molitev pred relikvijami – Posvetitev cerkve – Napoved – Don Bosko prvič mašuje v novi cerkvi – Ponižen odgovor Božjega služabnika na pohvale, ki jih prejema od vseh strani – Velikanska množica vernikov pri svetih obredih; večernice in izvedba antifone Sancta Maria – Don Boskova ganjenost – Zgovoren nagovor škofa iz Casaleja: pridigo konča s priporočilom don Boska nebeški materi Mariji – Tantum ergo don Cagliera – Osvetlitev kupole – Zvečer don Bosko na dvorišču nagovori fante iz treh zavodov – Unità Cattolica opiše vtise prvega dne osmine – Množice obdajajo don Boska – Trenutna ozdravljenja – Nepopisno navdušenje

GLAVNI VHOD V ORATORIJ Z ULICE COTTOLENGO je bil tistega leta na koncu stavbe, ki je bila postavljena na mestu nekdanje lope gospoda Visce. Ta konec so podrli leta 1914, ko so postavili stavbo, v kateri so nameščeni uradi vrhovnega kapitlja. Tukaj so 6. junija proti poldnevu vsi gojenci zavoda z godbo na čelu slovesno pričakovali gojence iz zavoda v Lanzu. Kmalu so se zaslišali vzkliki ,naj živijo Lanzanci, naj živijo Turinčani. Na novo prispeli so se z godbo na čelu odpravili k stebriščem. Tu so vsi mahali s pokrivali in kar naprej vzklikali ,naj živi don Bosko', ko je don Bosko stopil iz svoje sobe na balkon in jih prisrčno pozdravil.

Po kosilu so novoprispele goste popeljali na ogled znamenitosti mesta.

Dne 7. junija, na praznik presvete Trojice, so se gojenci oratorija in Lanza zbrali v majhni cerkvi sv. Frančiška Saleškega in tesno stisnjeni drug ob drugem

bili pri sv. maši, med katero so v velikem številu prejeli sv. obhajilo. Vsi so dobili obilen zajtrk, ki naj bi ga po don Boskovi odločitvi prejeli vsako jutro v osmini. Ob desetih je bila zadnja vaja za petje antifone ‚Sancta Maria, succurre miseris‘ (sveta Marija, prihiti na pomoč ubogim) don Cagliera. Ob pol šestih zvečer so odpeli večernice, poslušali pridigo in prejeli blagoslov z Najsvetejšim.

L'Unità Cattolica je takole predstavila dan:

Danes bomo celotno kroniko posvetili veliki cerkveni slovesnosti, ki se bo začela prihodnji torek. Vsem je znano, da želimo govoriti o novi don Boskovi cerkvi, posvečeni Mariji Pomočnici.

V teh časih nevere in verske brezbržnosti je lahko videti na ustnicah mnogih posmeh, ko slišijo govoriti o posvetitvi kake cerkve. Toda že štirideset stoletij se neverni smejiijo ‚et perit memoria eorum cum sonitu (pa se je njihov spomin klavrno izgubil), toda posvečene cerkve stojijo na svojih temeljih že štirideset stoletij in Božje ljudstvo brez prekinitve obhaja Božje skrivnosti. Dejansko je obred posvetitve cerkve zelo star, poln skrivnosti, katerih začetki so povezani s templji, kajti očak Jakob, ki je postavil oltar, ga je dal posvetiti. Tudi Mojzes je posvetil šotor, ki ga je postavil po Božjem naročilu. Salomon, ki je iz samih Božjih rok prejel načrt za gradnjo slavnega templja v Jeruzalemu, je dobil tudi navodilo, kako naj opravi vse slovesnosti. ‚Dedica-vit domum Dei rex et universus populus‘ (kralj in vse ljudstvo je postavilo tempelj). V posvečenem templju je daroval tisoč volov in šestindvajset tisoč ovac. Vemo tudi, da je Juda Makabejec, potem ko je očistil jeruzalemski tempelj vse nesramnosti in nečistoče, obhajal slovesen obred in ukazal, da ga obhajajo vsako leto.

Katoliška Cerkev je zvesto ohranila to skrivnostno izročilo in je prepričana, da je dete Jezus posvetil hlev, v katerem se je rodil, in da je z darovi treh kraljev postal tempelj. Sv. Ciril nam poroča, da so apostoli posvetili v cerkev obednico, kjer so prejeli Svetega Duha, dvorano, ki je ponazarjala vesoljno Cerkev. Še več, po pričevanju Nikefora Kalista (Hist., 2. knj., pog. 33) so apostoli skrbeli, da so povsod, kjer so oznanjali evangelij, posvetili tudi cerkev ali oratorij, in zato je papež sv. Klement, ki je leta 93 kot učenec sv. Petra postal njegov naslednik, med drugim odločil, da morajo vse kraje molitve posvetiti Bogu. Gotovo so bile za časa sv. Pavla cerkve že posvečene, kar priča njegov namig, kakor menijo mnogi učenjaki, v pismu Korinčanom (1 Kor 11,22): Ali zaničujete Božjo cerkev? Sv. Urban I. je, potem ko je leta 226 bil izbran za papeža, posvetil hišo sv. Cecilije v cerkev, kot nam poroča Metafrast. Ko je bil leta 304 sv. Marcel I. izvoljen za papeža, je posvetil cerkev sv. Lucine, kot poroča sveti papež Damaz I. In tako naprej v tisoč drugih krajih in časih.

Zato ne gre za preprosto versko praznovanje, ko bomo pojutrišnjem navzoči pri posvetitvi cerkve v Valdoccu. To je eden izmed mnogih členov verige čutnih znamenj, ki jih Bog daje ljudem, da jim pokaže, da hoče bivati med njimi.

Zato se ne čudimo velikim slovesnostim, ki bodo spremljale posvetitev, o katerih bomo natančno poročali.

„V torek 9. junija ob pol šestih bo njegova ekscelenca naš spoštovani gospod nadškof posvetil cerkev. Ob šestih popoldne bodo slovesne škofovske večernice, govor in blagoslov. Pri večernicah bo zapelo ‚Sancta Maria, succurre miseris‘ več kot 300 pevcev v treh zborih, ki jih bodo sestavljali gojenci Oratorija sv. Frančiška Saleškega, zavoda v Mirabellu in Lanzu kakor tudi mnogi dirigenti in ljubitelji petja iz našega turinskega mesta, po zgledu stoletnice praznikov sv. Petra in Pavla v Rimu. Tantum ergo, ki ga je uglasbil duhovnik Janez Cagliero, bo pri blagoslovu ob spremljavi orkestra zapelo več kot 200 glasov. V sredo 10. junija bo ob sedmih zjutraj maša, nagovor, skupno obhajilo in molitve za dobrotnike, ki so sodelovali pri gradnji cerkve. Ob desetih dopoldne bo slovesna maša s petjem moškega zbora ob spremljavi orkestra, za to priložnost jo je uglasbil skladatelj Janez De Vecchi. Ob šestih zvečer bodo slovesne večernice, pridiga in blagoslov. V četrtek 11. junija slovesne maše ne bo, ker bo v tem času telovska procesija v prestolnični cerkvi. Ob šestih zvečer bodo slovesne večernice, nagovor in blagoslov. V petek in soboto 12. in 13. junija bo vse kakor v sredo. V nedeljo 14. junija bo ob desetih dopoldne slovesna maša in nagovor. Ob dveh popoldne bodo slovesne večernice, pridiga in blagoslov. Ponovili bodo v treh zborih antifono ‚Sancta Maria, succurre miseris‘, pri blagoslovu pa ‚Tantum ergo‘ ob spremljavi orkestra, kot v torek. V ponedeljek 15. junija in v torek 16. junija bo zjutraj kot po navadi. Ob šestih zvečer bodo slovesne večernice, pridiga, ‚Te Deum‘ v zahvalo za prejete dobrote in blagoslov. V sredo 17. junija ob sedmih zjutraj bo slovesna zadušnica za vse pokojne dobrotnike cerkve in oratorija.

Poleg tega bo vseh osem dni več tihih maš in priložnosti za prejem zakramentov. Vsak dan bo od šestih do sedmih maša z nagovorom in skupnim sv. obhajilom. Mašo bo vodil kak ugleden prelat, kajti veliko škofov je prevzelo nalogo, da bodo pridigali zjutraj in zvečer. In da ne bi nič manjkalo tako veliki slovesnosti, je njegova svetost vladajoči papež Pij IX. vedno pripravljen, da podeli duhovne darove vsem, ki delajo za Božjo slavo in korist duš. Da bi navdušil vernike k še večjemu češčenju matere Božje Marije, je blagovolil z brevom dne 22. maja 1868 podeliti popolni odpustek, ki ga lahko darujemo tudi dušam v vicah, vsem, ki se bodo udeležili imenovanega posvečenja ali obiskali cerkve v osmini posvetitve, se pravi od dne 9. do 16. junija, potem ko se bodo spovedali in prejeli sveto obhajilo, obiskali cerkev in bodo molili po namenu sv. očeta.

Praznovanje bo popestreno z razvedrili v slogu oratorija in ob sposobnostih gojencev, ki se tam vzgajajo, tukaj podajamo kratek spored: v četrtek 11. junija ob treh popoldne bo akademija v čast Mariji Pomočnici in nato razdelitev nagrad fantom iz oratorija. V soboto 13. junija ob treh popoldne različna razvedrila. V nedeljo 14. junija ob sedmih zvečer telovadni nastop in druge igre. V ponedeljek 15. junija ob treh popoldne latinska komedija. V torek 16. junija ob treh popoldne različne vrste zabave in koncert godbe na pihala.

V torek torej: *Attolite portas, principes, vestras, et elevamini portae aeternales, et introibit rex gloriae* (povišajte, vladarji, vaša vrata, dvignite se, večne duri, in vstopil bo kralj veličastva).

V ponedeljek osmega, na predvečer posvetitve, so bili gojenci po običajnih pobožnih vajah od jutra do večera zaposleni s pevskimi in godbenimi vajami. Vaja za slovesno mašo skladatelja Janeza De-Vecchija, ki jo je uglasbil prav za to priložnost, je trajala dve uri. V oratoriju se je vse gibalo in vrelo, tako ljudje kakor stvari. Od vseh strani so prihajali v Turin odličniki. Iz Rima je prispel grof Bentivoglio, iz Benetk princesa Helena Vidoni Soranzo z dvema vnučkoma, iz Milana grofica Terezija Dal-Verme. Že zgodaj zjutraj so prišli v oratorij duhovniki, kleriki in dečki ministranti iz semenišča v Mirabellu, da bi sestavili s svojimi tovariši iz oratorija in Lanza majhno vojsko. Sprejeli so jih z godbo, ploskanjem in bratsko ljubeznivostjo. Morali so sodelovati pri petju, godbi, oltarni službi, akademijah in v gledališču. Vsak se je zavzel, da bi čim bolje opravil svojo nalogo.

Z istim vlakom so s fanti iz Mirabella prišli tudi mons. Peter Marila Ferrè, škof iz Casaleja, s svojim tajnikom kanonikom Masninijem z namenom, da bi se udeležil slavja in obredov.

Ob šestih zvečer je prišel turinski nadškof mons. Aleksander Riccardi s teologom vitezom Caviassijem, svojim ceremoniarjem, in s kanonikom Astengom, svojim tajnikom, da bi začeli obrede. V tistem trenutku je nastala nevihta s silnim vetrom, grmenjem, bliski in točo, kakor da bi hotela ovirati našo slovesnost. Na srečo pa se je vse končalo z obilnim nalivom, ki je poplaval ceste, potem pa je bilo spet vse jasno in vedro. Gospod nadškof je v kapelici sv. Alojzija v mali cerkvi sv. Frančiška Saleškega izpostavil relikvije, ki naj bi jih vložili v oltarje pri posvetitvi naslednjega dne. Relikvije v pozlačeni urni so bile kosti svetega Mavricija in Sekunda, glavnih zavetnikov turinske škofije. Po izpostavitvi so začeli prepevati sveto bogoslužje, ki je po predpisih Cerkve trajalo vso noč, se pravi do pol šestih zjutraj 9. junija, ko se je začelo slovesno posvečenje.

Tisto jutro, prvi dan osmine, je ob četrtna šest znova prišel v oratorij njegova ekscelenca nadškof, ki je ob izstopu iz kočije zakorakal proti cerkvi med dvema vrstama 1200 gojencev iz treh salezijanskih zavodov. Prva ga je pozdravila godba na pihala. Njegova ekscelenca je večkrat blagoslovil fante in se med njimi napotil v cerkev sv. Frančiška Saleškega, da bi se tam oblekel v bogoslužna oblačila. Tu ga je pričakovalo veliko duhovnikov, zbori gregorijanskega petja, kanonik Rajmund Olivieri, župnik stolnice v Acquijsu in ravnatelj zavoda v Lanzu, ki naj bi mu služila kot diakon in subdiakon. Ko je procesija zapustila cerkev, so ob šestih vstopili gojenci, ki jim je škof iz Casaleja daroval sveto mašo in podelil obhajilo.

Medtem je nadškof z vso duhovščino opravil tri obredne obhode cerkve in se končno ustavil pred zaprtimi glavnimi vrati. Tudi druga dvojna vrata so bila

zaprta. Sedaj so vstopili v dogajanje nadškofijski kanoniki Alojzij Nasi, Celestin Fissore, opat Gazzelli, opata Morozzo in Chicco, ki je bil kanonik penitenciar.

Odgovarjala sta si dva zbora pevcev, eden na stopnišču cerkve in drugi v cerkvi. Nadškof je trikrat s pastirsko palico udaril po vratih in zbor, ki ga je obdajal, je začel prepevati:

– Attolite portas, principes, vestras, et elevamini portae aeternales, et introibit rex gloriae.

– Quis est iste rex gloriae? (kdo je ta kralj slave), je odgovoril zbor znotraj cerkve.

Zunanji zbor je odgovoril: Dominus fortis et potens, Dominus potens in praelio (mogočen in silen Gospod, Gospod silen v vojni). Attolite portas ...

Vrata so se na široko odprla pa zopet zaprla, kakor hitro je vstopila duhovščina. Nihče drug še ni mogel vstopiti v svetišče.

Velikanski križ iz pepela v obliki X je bil posut po tleh cerkve in nadškof je takoj začel s pastirsko palico na en krak pisati grško abecedo, na drugega pa latinsko. Potem je stopil na nizek stolček in od tam zaznamoval dvanajst križev okoli notranjščine cerkve in pred vsakim prižgal svečo. Ko je končal posvečevanje svetišča, je začel posvečevati oltarje in v grobke zazidal relikvije mučencev, ki so jih prinesli iz male cerkve. Obred je bil končan ob pol enajstih, ko so končno na široko odprli vrata za vstop ljudstva.

Zatem je njegova eksclenca daroval prvo mašo v novi cerkvi in takoj za njim je pristopil Božji služabnik, ki je z neizmernim veseljem bil navzoč pri celotnem obredu in daroval sveto daritev pri glavnem oltarju pri nogah Marije Pomočnice. Pri maši sta mu ministrirala duhovnik Janez Krstnik Francesia in duhovnik Janez Krstnik Lemoyne.

Don Bosko se je vrnil v zakristijo in se dolgo zahvaljeval, nato pa se je zadržal v pogovoru z neko gospo, ki je tudi prišla v Turin za praznik in mu jo je predstavil sin duhovnik salezijanec. Don Bosko je dejal duhovniku: »Ti ne boš edini duhovnik iz vaše družine.« Čudna napoved: v družini si bili še štirje bratje, ki so imeli vse kaj drugega v glavi kot redovno življenje, in majhna sestrica. In glej, 14 let pozneje, to je leta 1882, je sestra na nerazumljiv način stopila med hčere Marije Pomočnice in po napovedi je eden izmed bratov po popolnoma nepredvidenih okoliščinah postal salezijanec. Za tega zadnjega je don Bosko našemu sobratu leta 1886 jasno povedal in s tem napovedal izrecno osvojitvev:

» Hočem ga ukrasti zase.«

Ko je zapustil zakristijo, se je častiti odpravil v obednico, ki je bila pripravljena v knjižnici in kjer so ga pričakovali mnogi škofje in drugi ugledni poveljenci. Ob koncu kosila je več govornikov slavilo velika dela, ki jih je opravil

don Bosko, in opisovalo ogromno novo cerkev kot sad izredne vztrajnosti in pogumne podjetnosti. Ne da bi pokazal najmanjše znamenje veselja zaradi toliko slavospevov, je s svojo običajno preprostostjo in ponižnostjo odgovoril:

»Nisem jaz začetnik teh velikih stvari, kot vi pravite. To je Gospod, to je presveta Devica Marija, ki sta hotela uporabiti nekega ubogega duhovnika, da sta izvedla te stvari. Mojega v vsem tem ni nič. Aedificavit sibi domum Maria (Marija si je zgradila hišo). Vsak kamen, vsaka opeka pomeni eno njeno milost.«

Te besede je slišal Jožef Reano, ki je ob koncu kosila z nekaj drugimi tovariši zaigral glasbeni vložek.

Ob pol šestih so se nadvse svečano začele večernice, ki jih je vodil nadškof. Proti koncu večernic se je v cerkvi nabralo toliko ljudi, da se nihče več ni mogel ganiti in je zaradi pritiska tistih, ki bi še radi vstopili, in tistih, ki bi radi šli iz cerkve, nastal pri vratih hrušč. Toda prvi akordi ‚Sancta Maria‘ so naredili red in vzpostavili tišino, peli so v treh zborih: eden pred oltarjem sv. Jožefa s 150 tenorji in basi, ki je predstavljal vojskujočo se Cerkev, drugi zbor 200 sopranov in altov na kupoli je predstavljal angele ali zmagoslavno Cerkev in zbor 100 tenorjev in basov je predstavljal očiščujočo se Cerkev.

Veliko težav je zaradi velike razdalje povzročalo dirigiranje, ker mnogi niso mogli videti glavnega dirigenta. Toda to težavo so srečno premagali z električnim aparatom. Glavni dirigent je v levici držal manipulator in z desnico svobodno dajal takt, tako da se je zdelo, da ima roke popolnoma proste. Po manipulatorju so bili povezani zvonci sredi vsakega kora in tako so mogli skupno izvajati glasbo. Na tak način so zbori ostali povezani in so se lahko z vso natančnostjo ravnali po navodilih dirigenta, kakor če bi bili zbrani v enem samem zboru in bi dirigenta imeli pred seboj.

„Božja previdnost je uredila,« je pisal don Bosko, »da je bilo zadoščeno vsemu pričakovanju. Tako dirigenti, ki so prišli od vseh strani poslušat, kakor tudi pevci so bili popolnoma zadovoljni.“

V trenutku, ko so se vsi trije zbori združili v eno samo harmonijo, je bilo čutiti poseben čar. Glasovi so se zlivali med seboj in odmev v vse strani je poslušalca potopil v morje glasov, ne da bi mogel ugotoviti, od katere strani prihaja petje. Neki ugleden gospod, ki je bil ves prevzet od tako čudovitega učinka, je vzkliknil: »Zdi se mi, kakor da bi bil zares v Vatikanu.«

Nekdo drug, ki je malo pretiraval, je dejal: »Samo v nebesih je mogoča lepša glasba.«

Kanonik Janez Anfossi je bil, medtem ko so izvajali antifono, blizu don Boska za glavnim oltarjem. Ni se spominjal, da bi ga kdaj videl med molitvijo

izgovoriti kako besedo ali se gibati. Tokrat pa je na kolenih, z očmi, polnimi solz, od veselja vzkliznil: »Dragi Anfossi, ali se ti ne zdi, da smo v nebesih?«

Po končani antifoni je prvi stopil na prižnico škof iz Casaleja in je z veličastvom silnega govornika govoril o vzvišenosti zunanjega bogočastja, ne glede na Boga, ampak na ljudi. Sklenil je z naslednjimi navdušenimi besedami:

„To svetišče pa, katerega pravkaršnje posvetitve se nadvse veselimo, je na poseben način zaklad nebeške milosti, ker je posvečeno izrecno Mariji Pomočnici, ki ga zato varuje s posebno prednostno ljubeznijo. Velika Kraljica je že pokazala, kako zelo ji je pri srcu to veličastno svetišče, ker je ona sama, to lahko upravičeno trdimo, s pogostimi in velikodušnimi darovi pomagala pri zidavi in okrasitvi stavbe. O Marija, prepričani smo, da boš, potem ko si na čudovit način s tolikerimi milostmi pomagala končati to veličastno stavbo, postavljeno tebi čast in tebi posvečeno, še naprej izkazovala svojo dobrotno vzvišenost, še naprej varovala svojega pobožnega služabnika, ki je po tvojem navdihnjenju začel graditi to cerkev in se ni bal truda in težav, dokler je ni končal, stala ob strani brezštevlni mladini, ki jo je iz krščanske ljubezni zbral in jo modro vodi v svojih ustanovah, kjer se mladi vadijo v učenju, v raznih obrteh in opravljanju dolžnosti naše svete vere. Sprejmi dobrotno vse, ki bodo prišli v to svetišče, pred svoj oltar, da bi te v zaupanju počastili, pred teboj molili in se zatekali pod tvoje varstvo. Ti boš po teh toliko javnih in zasebnih tegobah priklicala mir v domača ognjišča in pomirila verske in družbene zdrahe.«

Cagliero *Tantum ergo*, čudovita verska skladba, ki so jo prepevali dečki z ograje kupole skupaj z zbori na koru in z orkestrom, je izzval nepopisno navdušenje. Škofa iz Saluzza in Albe sta klečala skupaj z don Boskom za oltarjem. Mons. Gastaldi je objemal in tresel svoj klečalnik, tako zelo je bil prevzet od navdušenja. Mons. Galletti je miren in negiben od časa do časa ponavljal: »Nebesa, nebesa!«

Po večerji je don Bosko dal zbrati gojence iz vseh treh zavodov in jim je spregovoril ob svetlobi tisočerih lučk. Opisal je potek praznikov in končal s slavospevom hvaležnosti materi Božji Mariji: *Almae Dei genitrici Mariae, amantissimae nostrae ac potentissimae Auxiliatrici perennes cum laudibus preces!* (vzvišeni Božji porodnici Mariji, naši predragi in mogočni pomočnici, večna slava in zahvala).

O tem prvem dnevu osmine je pisala *Unità Cattolica* 11. junija 1868.

Posvetitev cerkve Marije Pomočnice. Pretekli torek, 9. junija, je njegova prečastita ekscelenca naš nadškof posvetil novo cerkev, ki jo je v Turinu zgradil don Bosko v čast

Mariji Pomočnici kristjanov. V tej cerkvi, ki je bila odprta včeraj, nič ne manjka in vse je velikopotezno kakor ideja, ki jo je spočela, in ljubezen, ki jo je zgradila. Če začnemo s prekrasno sliko v glavnem oltarju, umetnino viteza Lorenzonija, enega naših najboljših slikarjev, in pogledamo naokoli, vidimo bogastvo marmorja in natančnost izdelave. Cerkev so zgradili reveži za reveže, toda prav oni so hoteli, da bi hiša naše velike Božje matere bila čim bolj bogata, in sama presveta Devica jim je pomagala v tem njihovem prizadevanju.

Ogromno število Turinčanov se je v torek odpravilo v novo cerkev, zlasti popoldne, ko je turinski nadškof vodil slovesne večernice in podelil evharistični blagoslov. Škof iz Casaleja je imel čudovito lep nagovor, v katerem je razložil katoliški obred posvečenja cerkve, pokazal harmonično povezavo stare in nove zaveze ter nakazal, kako ta posnema prejšnjo in kako katoliška Cerkev z resnično navzočnostjo Boga-človeka dopolnjuje staro zavezo. To svoje razmišljanje je obogatil s prisrčnimi spodbudami, ki so navduševale pozorno občinstvo.

Glasba je bila vrhunska. Duhovnik Cagliariro, ki je zrasel in se vzgojil v don Boskovi ustanovi, je uglasbil Sancta Maria succurre miseris, s katero je posnemal Tu es Petrus z obhajanja stoletnice v Rimu. Čudovito lepo skladbo je izvedlo 300 pevcev, ki so v novi cerkvi zapeli prvi slavonspev Mariji.

Ugledni skladatelj in dirigent, ki je to po svojih zaslugah, čeprav še nima teh uradnih naslovov, je najprej sam začutil in potem dal čutiti drugim pomen prošnje veliki Božji materi, ki naj prihiti na pomoč nam ubogim revežem in pomaga obupanim, navduši slabotne, prosi za duhovnike, samostane, redovnike, za mesta, Italijo in za ves svet.

Prav tako je bil čudovito lep Tantum ergo, ki so ga izvajali v dveh zborih. Eden je predstavljal angele, ki so po vsaki kitici ponavljali refren Veneremur in Jubilate za vsakim verzom Genitori. Skratka, torek je bil za Turin velik dan in upajmo, da bo začetek novih edinstvenih posegov presvete Device Marije za Cerkev in državo naše tako zelo preizkušene Italije.

In kaj je don Bosko tisti dan naredil posebnega? V trenutkih, ko ni imel neodložljivih dolžnosti, je vsem postal vse. Nenehno so ga obdajali tuji gostje, ki so želeli z njim govoriti. Pred večernicami se je zadrževal ob vratih na stopnicah ob kapelici sv. Petra, ki vodijo v zakristijo. Ob njem je dolgo vztrajala zbrana množica ljudi. Med njimi so bili bolniki, ki so prosili zdravja, bili so častilci, ki so želeli poljubiti don Bosku roko, bili so radovedneži, ki so opazovali množico, ki je želela videti svojega ljubljenca. Don Bosko je vse blagoslavljal. Eden izmed njih je povedal, da je prišel zato, da bi bil rešen hudega zobobola. Don Bosko mu je svetoval molitev zdravamarije. V trenutku je zobobol prenehal. Nekdo drug, ki je bil že leta popolnoma slep, je ozdravel. Bil je naval ganjenosti in vsesplošne radosti, bila je mogočna manifestacija Božje matere.

Videli bomo, kako je naslednje dni versko navdušenje vse bolj naraščalo.

21.

POGLAVJE

Drugi dan osmine – Obljuba večne dnevne svete maše in molitve za dobrotnike – Skupno obhajilo in nagovor škofa iz Mondovija vsako jutro – Škof iz Casaleja vodi škofovsko mašo – Neki oče izpolni obljubo za ozdravitev edinega sina – Ozdravljenje težke očesne bolezni – Don Bosko odloči, da naj po kosilu gojenci gredo na sprehod ali imajo kako drugo razvedrilo – Večernice vodi škof iz Mondovija, pridiga pa škof iz Casaleja, ki prosi mater Božjo Marijo bogatih milosti za don Boska – Tretji dan osmine – Nenehno obleganje zakristije: vsi hočejo pripovedovati o milostih, ki so jih prejeli od Marije Pomočnice – Izredno ozdravljenje – Akademija v čast presveti Devici Mariji: zmagoslavna koračnica, Devecchijev spev; pesem, ki jo je deklamiral duhovnik Jožef Elice iz Loana; razdelitev nagrad fantom za lepo obnašanje; nekaj veselih spevov – Škof iz Mondovija vodi večernice, pridiga pa mons. Balma

V SREDO 10. JUNIJA 1868, drugi dan osmine, so ob pol sedmih prišli v novo cerkev gojenci in z verniki, ki so v velikem številu prihiteli k pobožnosti, zmolili jutranje molitve in rožni venec za vse dobrotnike cerkve in oratorija. Po don Boskovem naročilu se je pobožna vaja, ki se je začela tisti dan, neprekinjeno nadaljevala: »Jaz sem,« tako je pisal dobrotnikom, »ohranil neizbrisen spomin hvaležnosti, in dokler bom živel, ne bom nehal prositi nebeškega blagoslova za vas ter za naše sorodnike in prijatelje, to bom storil vsak dan, zlasti pri daritvi svete maše. Bog naj vas obdari s svojimi nebeškimi darovi, predragi dobrotniki, in vam podeli dolga leta srečnega življenja, kakor tudi dragoceni dar vztrajnosti in vas vse sprejme v srečno večnost. Da bi pa Božje usmiljenje te želje sprejelo, smo odločili, da se bo vsako leto obhajal en dan molitve za vse tiste, ki so na kakršen koli način že pomagali ali bodo pomagali pri vzdrževanju te cerkve in

poleg nje stoječega zavetišča. Ta pobožna vaja obsega vrsto molitev, sveti rožni venec, zakramentalno ali duhovno obhajilo, glede na to, kako je kdo pripravljen, daritev in udeležbo pri sveti maši. To se bo opravljalo vsak dan v novi cerkvi. Pobožnosti se bodo udeleževali vsi gojenci zavoda in vsi verniki, ki se bodo hoteli pridružiti.«¹⁸

Tisto jutro je mons. Tomaž Ghilardi, škof iz Mondovija, ki je prispel prejšnji večer in so ga navdušeno sprejeli, imel s prižnice nagovor za sveto obhajilo in pokazal, kako nujno potrebno je pogosto obhajilo bodisi zato, da počastimo resnično pričujočnost Jezusa Kristusa v presveti evharistiji, bodisi za učinkovito pomoč v boju proti Božjim sovražnikom in sovražnikom Cerkve in za tolažbo v vseh težavah.

Med mašo so bili v prezbiteriju ministranti in ob igranju na harmonij so pevci prepevali prijetne skladbe slavnih skladateljev. *Infra missam* (med mašo) je bila dolga vrsta za obhajilo. Don Bosko je spovedoval v zakristiji in veliko drugih duhovnikov v spovednicah v cerkvi.

Tak je bil jutranji razpored pobožnih vaj v osmini, med katerimi je mons. Ghilardi imel kratek nagovor. Število duhovnikov, ki so med tednom prihajali maševat, je bilo tako veliko, da so bili od 4. do 11. ure zasedeni vsi oltarji v cerkvi.

Ob desetih je ob asistenci kanonikov presvete Trojice daroval škofovsko mašo mons. iz Casaleja. Asistirali so kanoniki Marchisio, Talucchi, Ber-teu in ravnatelj zavoda v Lanzu, ki je nadomeščal kanonika Zorniot-tija. Pevci so izvajali mašo Janeza De Vecchia, dirigenta godbe na pihala v oratoriju. Samo violin je bilo na koru več kot trideset. Tako skladbo samo kakor njeno izvajanje lahko imenujemo najvišji dosežek glasbene umetnosti.

Sredi tega dogajanja se je pripetilo nekaj, kar zasluži, da povemo. V sijajni kočiji se je pripeljal ugleden gospod, ki je prosil, da bi se mogel spovedati. Zatem se je ves presunjen približal obhajilni mizi in prejel sveto obhajilo. Po ustrezni zahvali je stopil v zakristijo, oddal svoj dar in dejal: »Molite zame in pripovedujte po vsem svetu o čudovitih stvareh, ki jih je Gospod storil na priprošnjo preblažene Device.

»Bi lahko zvedeli, kdo ste in zakaj ste prišli sem?« ga je vprašal don Bosko.

»Prihajam iz Faenze,« je odvrnil. »Imel sem enega sina, edino upanje mojega življenja. Ko je bil star štiri leta, je zbolel in rečeno je bilo, da sploh ni več upanja na ozdravljenje. Neutolažljiv sem kar naprej jokal. Da bi me potolažili, mi je neki prijatelj svetoval, naj opravim devetdnevnicu v čast Mariji Pomoč-

¹⁸ Rimembranza di una solennità in onore di Maria Ausiliatrice, ki jo je napisal duhovnik Janez Bosko - Turin, 1868, str. 93-94.

nici kristjanov z obljubo kakega daru za to cerkev. Vse sem obljubil in dodal, da bom prišel osebno izročiti svoj dar in tukaj prejel svete zakramente, če bi izprosil zaželeno milost. Bog me je uslišal. Sredi devetdnevnice je bil moj sin zunaj nevarnosti in je sedaj popolnoma zdrav. Ne bo več moj, temveč ga bom imel za Marijinega otroka in sina. Potoval sem dva dni. Sedaj ko sem izpolnil svojo obljubo, zadovoljen odhajam in bom vedno pel hvalo materi usmiljenja Mariji Pomočnici.«

Prav v istem trenutku je prišla neka mati s trinajstletno hčerko.

»Tukaj sem. Prišla sem, da izpolnim svojo obveznost.«

»Kdo pa ste vi?« jo je vprašal don Bosko.

»Terezija Gambone, mati te deklice, ki ji je ime Roza.«

»Od kod prihajate?«

»Prihajava iz Loggie di Carignano.«

»Zakaj sta prišli sem in zakaj je ta vaša hčerka tako vesela?«

»Ali se ne spominjate več? To mojo hčerko smo pripeljali sem k vam, ko je bila že štiri leta popolnoma slepa. Komaj je ločila luč od teme. Dala se je blagosloviti in je od velike noči do vnebohoda molila nekaj molitev, ki ste ji jih vi svetovali. Prav na Gospodov vnebohod je moja Roza popolnoma ozdravela. Sedaj sva prišli, da vam izročiva najin skromni dar. Smo ubogi poljski delavci in ne zmoremo več. Vendar se bomo vedno spominjali tega velikega blagoslova.«

Po petih popoldne so se gojenci vrnili v oratorij z lepega izleta. Don Bosko je odločil, da naj vse tiste dni gredo na sprehod, razen če bi bili kaki posebni razlogi, da bi ostali doma. Tako jim je dal malo razvedrila in jih odtegnil gneči in zmedti tistih dni, pa tudi zato, da so bili pod budnim nadzorom asistentov. Eni so šli v bližnje hribe, drugi so obiskovali mestne znamenitosti in prekrasno pokopališče, spet drugi so šli na poljane zunaj mesta ali se sprehajali ob bregovih Pada. Nekaj starejših iz zavoda v Lanzu je prosilo, da bi se smeli voziti s čolni po reki.

Prav tako je don Bosko odločil, da so fantje v prihodnjih dneh, ko niso imeli svetih obredov, imeli na voljo razna razvedrila, kot akademije, telovadne nastope, godbo in gledališče.

Ob šestih zvečer je imel mons. Ghilardi slovesne škofovske večernice z bogato glasbeno spremljavo. Za njim je stopil na prižnico casalski škof in v svojem drugem nagovoru prikazal potrebo katoliškega pouka v šolah. Pokazal je, kako mora tak pouk izhajati iz popolne odvisnosti od nezmotljivega učiteljstva Cerkve. Tudi tokrat je govor končal z ganljivo prošnjo k Mariji.

»Veleugledni poslušalci, prosimo goreče presveto Marijo Pomočnico, v čast katere je bilo zgrajeno to svetišče, da bi nam podelila čisto posebno milost. Da,

o velika Devica, izprosi bogat blagoslov na velečastitega ustanovitelja Družbe Oratorija sv. Frančiška Saleškega, ki je z neutrudnim prizadevanjem zgradil ta veličastni spomenik naše vere, da bi povzdignil čast in dodal nove sile svoji ustanovi, ki je vsa posvečena krščanskemu pouku in krščanski vzgoji katoliške mladine. Stori, o slavna Mati modrosti, da bo njegov zgled mogočna spodbuda in pouk javnim in zasebnim vzgojiteljem in učiteljem, da bodo zavrgli vsa zmotna načela sveta in vzgajali v smislu naše svete vere. O nebeška kraljica, preljuba naša Pomočnica, bodi velikodušna dobrotnica ne samo učiteljem, temveč tudi učencem, da bodo prvi pripravljene dajati, drugi pa sprejemati zares katoliško poučenje in vzgojo ter bodo tako gradili živo svetišče Svetega Duha. O brezmadežna Božja in naša mati, varuj nas vse, da bomo pod tvojim varstvom sledili naukom in načelom katoliške vere in jih vedno z veseljem izpolnjevali. Tako bomo po tem smrtnem življenju deležni s teboj blaženega in veličastnega Jeruzalema na vse veke vekov. Amen.«

Marija je svojim častilcem in darovalcem, ki so pomagali graditi njeno svetišče v Valdoccu, naklonila številne milosti, toda v teh dneh je kot ljubeča mati še posebno delila svoje neizčrpne darove. Kot nežna mati je posebno počastila svojega zvestega služabnika tako, da je povezala njegovo ime s svojim. Verniki so odkrili to skrivnost in začeli klicati presveto Marijo Pomočnico za Madonna di don Bosko (don Boskovo Madono).

V oratorij je na vozičku, ki ga je vlekel sivi osel, prispela hroma ženska. Voznik je na vse grlo kričal in rotil ljudi, da so naredili prostor, da bi jo pripeljal k don Bosku. Ljudje ga niso pustili naprej, odrivali so oslička in se skoraj spoprijeli z voznikom. Bolnica, ki se že dolgo ni mogla več premikati, je neučakana zaradi takega zavlačevanja brez pomisleka skočila z vozila in stopila naprej ter se postavila pred don Boska. Ko se je znašla pred njegovim obličjem, se je zavedela, da je ozdravela. Vsa iz sebe je začela kričati. Njen krik začudenja so začeli ponavljati tudi ljudje. Starši so jokali od veselje in so jo hoteli odpeljati stran:

»Ozdravela sem, ozdravela sem!« je kar naprej ponavljala.

»Saj to vsi vidimo. Pridi z nami domov.«

»Ne,« je odvrnila hčerka, »najprej se bom šla zahvalit materi Božji Mariji.«

In stopila je v cerkev.

Podobni prizori se niso ponavljali samo naslednje dni, temveč vse življenje Božjega služabnika.

V četrtek 11. junija, tretji dan osmine in na praznik telovega je prišlo že zgodaj zjutraj veliko vernikov iz drugih krajev. Monsinjur škof iz Mondovija je med že običajno jutranjo pobožnostjo imel nagovor, v katerem je pokazal, kako

je pogosto sveto obhajilo vir neizčrpnih nebeških darov. Po mnogih dokazih je navedel zgled sv. Katarine Sienske, ki je, kljub temu da ni znala ne brati ne pisati, iz presvetega Zakramenta črpala toliko izredne modrosti, da so z njenimi deli napolnili štiri debele knjige.

»Presveta Evharistija,« je med drugim povedal govornik, »je razsvetlila duha toliko duhovnikov in vlila v njihova srca pogum, da so se spoprijeli z največjimi težavami sveta. Krepila je mučence v njihovem trpljenju, opogumljala device, da so ostale zveste v svoji službi, se umaknile v samostane, se odpovedale svetu in se popolnoma posvetile Gospodu.«

Sveto obhajilo jih je prejelo veliko več kot prejšnje dni. Skupnega obhajila se je udeležilo več kot tisoč vernikov.

Tega dne je don Bosko zaradi slovesnosti telovske procesije v stolnici, ko v oratoriju ni bilo obredov, od 9. ure zjutraj do šestih zvečer imel več časa, da je mogel govoriti z mnogimi tujimi gosti, ki so se prišli zahvalit presveti Devici za milosti, ki so jih prejeli, in se ji priporočali za premagovanje težav, ki so jih mučile. Zakristija je bila ves čas nabito polna ljudi. Naj navedemo nekaj dogodkov, ki so bili vzrok, da so se ljudje udeležili teh slovesnosti.

Ob desetih tistega jutra je prišel v zakristijo Alojz Costamagna, brat don Jakoba Costamagne.

»Oh, dragi moj prijatelj,« ga je nagovoril don Bosko, »kako se imamo?«

»Z ženo prihajam iz Caramagne, da se zahvaliva presveti Devici Pomočnici za izredno uslišanje, ki sva ga bila deležna.«

»Bi nam lahko povedali, v čem je to uslišanje?«

»Seveda, z veseljem. Moja žena je bila že dolgo težko bolna in kljub vsemu prizadevanju zdravnikov je popolnoma opešala. Neke noči, nekako proti enajsti uri, se je zdelo, da bo izdihnila. Ker nisem več vedel, kaj naj ji rečem in kaj naj storim, sem ji dejal: Pogum, priporočiva se Mariji! Če boš ozdravela, bova šla opraviti najine pobožnosti v novo cerkev, ki jo gradijo v Turinu, in bova nesla najin dar. Bolnica je prikimala in s tem pokazala, da se strinja z mojim predlogom. Čudež! Nekaj minut pozneje je moja žena začela govoriti, stanje se ji začelo popravljati in v nekaj dneh je bila popolnoma zdrava. Sedaj sva prišla v Turin z edinim namenom, da izpolniva najino obljubo, se pravi, da bova prejela svete zakramente in izročila dar, sorazmeren z najinimi možnostmi.«

»Bi mi lahko pisno potrdili, kar ste pravkar izjavili?«

»Poročilo sem že pripravil. Tukaj so opisane nekatere značilnosti bolezni. Vse lahko objavite, kar se vam bo zdelo bolj primerno v večjo Božjo slavo in čast blažene Device Marije.«

Medtem ko je Costamagna še govoril, se je Božjemu služabniku predstavil reven človek, ki je vodil za roko dečka, in začel pripovedovati:

»Prišel sem iz Braja, da se zahvalim Mariji Pomočnici. Ta moj sin je skoraj popolnoma izgubil vid in tudi najslavnejši zdravniki niso vedeli, kaj naj mi svetujejo. Opravil sem devetdnevnicu z obljubo, da bom prišel opraviti svoje pobožnosti v to cerkev. Sedaj sem tukaj, da izpolnim svoje obljube, kajti moj sin je popolnoma ozdravel. Poglejte ga, kako krepek je in kako čisto se mu svetijo oči.«

Pripovedovalcu je segla v besedo neka gospa iz Milana, ki je takole poročala: »Bog bodi hvaljen in hvaljena bodi presveta Devica! Moj sin, ki ga je več let mučil strašen prisad na roki, je popolnoma ozdravel. Zdravniki niso upali v ozdravitev, tudi če bi mu odrezali roko. Vi ste mu dali blagoslov, opravili smo devetdnevnicu k Mariji Pomočnici, no, in sedaj si ga oglejte. Tukaj vidite globoke brazgotine, ki pričajo o resnosti njegove bolezni. Toda sedaj je popolnoma zdrav. Z menoj je prišlo še več drugih ljudi z namenom, da izkažemo svojo hvaležnost blaženi Devici Mariji.«

V tem trenutku je prišlo do nemajhne zmede. Govorili so vsevprek, toda don Bosko je mogel poslušati samo nekatere.

»Jaz,« je pravil neki človek po imenu Fea, »prihajam iz Carignana, da se zahvalim za nepričakovano ozdravitev moje matere.«

Neka ženska po imenu Lucija Berutto mu segla v besedo: »Jaz prihajam iz Chierija in imam s seboj seznam majhnih darov raznih oseb, ki so jih podarile Mariji Pomočnici za uslišane prošnje v bolezni. Jaz sem imela močno otekale noge. Opravila sem devetdnevnicu k Mariji Pomočnici in sem popolnoma zdrava.«

»Tudi jaz,« je vzkliknilo mlado dekle, »sem prišla iz Chierija iz istega razloga. Ime mi je Adelajda in sem ozdravela od težkega glavobola in velikih želodčnih težav, ki bi me skoraj pripeljale na rob groba. Dva tedna sem živela samo od vode. Marija Pomočnica mi je izprosila zdravje.«

Potem pa se je zgodilo nekaj, kar je prekinilo vse to početje. Neko nesrečno dekle, staro kakih dvajset let, so pripeljali v upanju, da bo ozdravela od kapi, ki ji je omrtvila eno roko in polovico telesa. Brat in mati sta jo odnesla v bližnjo sobo, kjer je, kakor je mogla, padla na kolena in se med jokom in stokom priporočala njej, ki jo Cerkev kliče Pomoč kristjanov. Skupaj z okoli stoječimi so opravili veži molitev, don Bosko ji je dal blagoslov in drugi so še naprej molili. Medtem ko so vsi goreče molili, je bolnica začela premikati prste na roki, nato roko in zatem laket. Bila je tako vsa iz sebe, da je zaklicala »ozdravela sem« in omedlela. Mati in brat sta jo držala pokonci, dajala pogum in ji dala piti. Hroma se je zavedela in je popolnoma ozdravela od bolezni, ki jo je mučila cela štiri leta

in ji onemogočila gibanje. Vsak si lahko predstavlja krike navdušenja in zahvale, ki so se razlegali na vse strani.

Ne da bi kaj rekli, so dekletovi starši šli v cerkev, opravili nekaj molitev in se vrnili. Presrečno dekle je radostno stopilo na voziček in se s svojimi odpeljalo domov.

Tedaj je prišlo do še večje zmešnjave. Od vseh strani so prosili don Boska za poseben blagoslov, medtem ko so drugi hoteli pripovedovati svoje dogodivščine ali pa darovati darove za uslišane prošnje.

Iz tega razloga nismo mogli zapisati vseh dogodkov in ne imen, ki so pričevala.

Ob štirih popoldne so ob navzočnosti mnogih povabljenecv izvedli akademijo na čast Mariji Pomočnici. Slovesnost so začeli z zmagoslavno koračnico, ki jo je za godbo na pihala zložil maestro De Vecchi na besedilo himne Rimembranza della vittoria di Lepanto (spomin na zmago pri Lepantu) in so jo navdušeno izvedli gojenci iz zavodov Mirabella in Lanza, Po himni so deklamirali oziroma recitirali razne pesmi in nagovore, ki jih hranimo v arhivih in bi zaslužili, da bi jih ponovno natisnili, vendar tega ne bomo storili, da se ne bi stvar preveč zavlekla. Omejili se bomo na pesem, ki jo je sestavil duhovnik Jožef Elice di Loano, znani improvizator.¹⁹

Po tem branju, ki naj bi prebudilo več posnemanja Marije, je bila svečana podelitev nagrad tistim fantom iz oratorija v Turinu in zavodov v Lanzu in Mirabellu, ki so se najbolj odlikovali v moralnem vedenju. Ta del praznovanja se je sklenil z nekaj prijetnimi glasbenimi točkami in dramskimi uprizoritvami, ki jih je pripravil don Jakob Costamagna.

Ob šestih je škof iz Mondovija vodil večernice, mons. Balba, škof Tolemaide, pa je imel zanimiv in ganljiv nagovor o preblaženi Mariji. Govoril je o njeni veličini, jo predstavil z mnogimi liki iz stare zaveze, med kristjani pa je veljala vedno za tisto, ki daje tolažbo, in je bila vedno zelo češčena. Mons. Ghilardi je na koncu podelil blagoslov z Najsvetejšim.

¹⁹ Daljša pesnitev; gl. MB IX, str. 261-266.

22.

POGLAVJE

Četrty dan osmine – Mons. Balma opravi slovesno škofovsko mašo – Dar nekega berača – Srebrno srce za prejeto milost – Še drugo ozdravljenje – Mons. Rota sporoča don Bosku, da ne more priti na slovesnosti, ker je v Guastallo prišel krivoverec Gavazzi z namenom, da bi pridigal – Škof iz Saluzza opravi slovesne škofovske večernice, pridiga pa škof iz Mondovija – Peti dan osmine – V oratorij pridejo očetje družin iz Morneseja, ki pripovedujejo o milostih, ki jim jih je izprosila Marija Pomočnica – Mons. Gastaldi daruje škofovsko mašo – Gledališka predstava za gojence – Škof iz Mondovija opravi škofovsko mašo, pridiga pa mons. Gastaldi – Vtisi neke ugledne gospe – Don Bosko deli spominske medalje; imena dobrotnikov, ki so jih prejeli; zahvala kardinala Antonuccija – Šesti dan osmine – Slovesno mašo opravi mons. Galletti in v polni cerkvi stopi na prižnico škof iz Mondovija – Vzroki izredne udeležbe – Nekaj poročil o prejetih milostih – Pri večernicah sodeluje mons. Galletti, pridiga pa mons. Gastaldi – Telovadni nastop na dvorišču

PETEK 12. JUNIJA, ČETRTE DAN OSMINE, je bil zato, ker je bil navaden dan, veliko bolj miren in je bilo svete obrede mogoče opraviti bolj zgledno. Škof iz Mondovija je ob običajni uri opravil sveto mašo s skupnim obhajilom in imel spodbuden nagovor, v katerem je pokazal zadovoljstvo, ki naj ga pokažejo kristjani, ko skupaj prejemaBo Božje telo našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Slovesno mašo je s škofovskim obredom daroval mons. Balma ob asistenci mestnih župnikov: teologa viteza Gattina, kurata v Borgo Dori; viteza teologa Ponzatija, kurata pri sv. Avguštinu; teologa Bruna, kurata pri svetih Mučencih; očeta Carpignana, kurata in predstojnika pri sv. Filipu; in teologa Trucchija, kurata pri sv. Annunziati.

Ta dan je bil pomemben zaradi nekaj izrednih dogodkov, o katerih bomo poročali. Med drugimi je prišel tudi neki berač. Stopil je v cerkev, prejel svete zakramente in se udeležil še drugih bogoslužnih dejanj. Toda znašel se je v veliki zadregi, ker ni mogel dati svojega daru za novo cerkev. Gospod Bog mu je navdihnil misel in on jo je izpeljal. Odšel je iz cerkve, šel od hiše do hiše in nabral nekaj miloščine, vsega skupaj deset soldov. Vrnil se je v cerkev, ves navdušen stopil v zakristijo in rekel:

»Zbral sem teh deset soldov. To je vse moje imetje. Darujem jih v korist te cerkve. Ne morem dati več. Toda stopil bom v cerkev in prosil Boga, naj navdihne druge, da bodo darovali več.«

Kmalu za njim je pristopila neka gospa in prinesla srebrno srce. »Mariji Pomočnici sem obljubila to srce, če bo uslišala mojo prošnjo. Uslišala jo je.«

»Kaka milost je to?«

»Pred kratkim sem padla na neki mestni ulici. Povožil me je voz in mi polomil noge in rebra. Zdravniki so se zelo zavzeli zame, toda po nekaj tednih so mi rekli, da mi zaradi moje visoke starosti šestinsedemdeset let ne morejo zagotoviti mojega ozdravljenja. «Ali zares ni nikakršne pomoči?» sem vprašala zdravnika. «Edino zdravilo bi bil Božji čudež, mi je odvrnil. Tedaj sem se v globoki veri priporočila Mariji Pomočnici in opravila devetdnevnicu in v kratkem času popolnoma ozdravela.

Mati Božja Marija je zares naredila čudež. Sedaj brez težave hodim in sem prišla, da izpolnim svojo obljubo. Če kdo hoče vedeti za moje ime, naj pogleda zadnjo stran srca, ki ga prinašam: Ana Caniparo, stara 76 let.«

Opoldne je mons. Peter Rota, ki naj bi se tudi udeležil svetih obredov, brzojavil don Bosku:

Krivoverec Gavazzi je prispel v Guastallo, da bo pridigal brezboštvo. Zato odlagam odhod. Prosite Marijo Pomočnico, da nas reši tega zla.

To novico so javno razglasili v cerkvi in presveta Devica je uslišala njihovo prošnjo. Gavazzi je skušal pridigati, pa ni mogel, škofa in druge je izzval k javni razpravi. Toda ker se je bal, da se bo v javnosti osramotil, je iskal razloge, da bi se izmuznil. Ljudstvo je bilo ogorčeno in zloglasen Gavazzi se je moral hitro umakniti iz mesta, da ne bi moral čutiti slabih posledic, kot je bilo to v drugih krajih. Tako je dogodek potrdil to, kar poje katoliška Cerkev v čast presvete Devici: *Cunctas haereses sola interemisti in universo mundo* (vse krive vere si zatrla na vesoljnem svetu).

Da bi uvedel spremembo v popoldanskem odmoru, so fantje razbijali lonce, napolnjene s sladkarijami, in učenci retorike so obiskali naravoslovni in egiptovski muzej in muzej starodavnega orožja. Med mnogimi, ki so se tiste dni prišli zahvaliti presvete Devici za prejete dobrote, je bil tudi Janez Pinelli iz Avigliane.

»Mojega sina,« je dejal, »je napadel tako silen kašel, da se je zdelo, da bo umrl. Po nekaj mesecih so zdravniki ugotovili, da ima načeta pljuča in mu preti nevarnost jetike. Ko sem izgubil zaupanje v ljudi, sem se zatekel k njej, ki jo vsak dan kličemo za Pomoč kristjanov, in po zgledu nekaterih mojih domačinov sem opravil devetdnevnicu z obljubo daru. Devetdnevnic še ni bila pri kraju, ko je bil moj sin že zdrav. Naj še povem, da je bolehal še za drugimi boleznimi, ki pa so vse izginile med opravljanjem devetdnevnic.«

Ob šestih je mons. Lovrenc Gastaldi opravil slovesne škofovske večernice in podelil blagoslov, medtem ko je škof iz Mondovija v pridigi prikazal velike zaklade, ki so v Cerkvi Jezusa Kristusa, in velike čudeže, ki se nenehno dogajajo. »V katoliški Cerkvi,« tako je dejal, »se obnavljajo na veliko popolnejši način čudeži, ki jih je Bog delal v najslavnejših krajih stare in nove zaveze, kot so raj na zemlji, Noetova barka, Salomonov tempelj in sploh vsa Palestina, zlasti za časa našega Odrešenika. Toda kaj je vse to v primerjavi s tem, kar se dan za dnem dogaja v Cerkvi Jezusa Kristusa in zlasti še pri podeljevanju zakramentov?« Za konec je navduševal vernike, da bi za ceno kakršnekoli žrtve ostali v naročju te svete matere Cerkve kot edinem sredstvu za zagotovitev večne sreče, ki nas čaka v nebesih.

Obredi v soboto 13. junija, peti dan osmine, so se začeli z mašo škofa iz Mondovija. Podelil je skupno obhajilo in v predhodnem govoru pokazal, kako imajo ljudje učinkovito sredstvo, da potolažijo Boga z darovanjem Jezusa v presvetem zakramentu. »Jezusovo srce,« tako je izvajal, »je veliko bolj všeč nebeškemu Očetu kot srca vseh ljudi skupaj. Ta daritev je tako velika, da si je večje niti nebeški Oče ne more misliti.« Te misli je podprl z izreki svetih knjig in cerkvenih očetov in s prispodobami in prilikami.

Dopoldne je prišlo iz Morneseja štirideset družinskih očetov, ki jih je vodil župan, in don Dominik Pestarino, ki je zastopal župnika. Prišli so kot odposlanci z namenom, da bi izročili Mariji skupno zahvalo za vse dobrote, ki so jih prejeli od nje. Njihova navzočnost je vzbudila v oratoriju nemajhno pozornost. Eni so nosili na glavi visok rdeč klobuk, drugi klobuk s širokimi krajci, eni so imeli privihnjene hlače, drugi jopiče po stari šegi, vsi pa so bili izredno ljubeznivi in dobrohotni.

Predstavili so se don Bosku in don Pestarino je v imenu vseh v navzočnosti uglednih osebnosti takole spregovoril:

»Naj se vam ne zdi čudno, nadvse spoštovani gospodje, ko vidite pred seboj zbrane predstavnike morneškega ljudstva. Če jih ne bi zadrževala poljedelska opravila, bi verjetno prišli vsi. Ti tukaj so namesto tistih, ki so ostali na svojih

domovih. Razlog našega prihoda je zahvala Mariji Pomočnici za prejete dobrote. Marija nam vsem veliko pomeni. Poslušajte. Pred dvema letoma je veliko fantov iz našega kraja moralo iti v vojno. Vsi so se postavili pod Marijino varstvo in si nadeli okoli vratu svetinjico Marije Pomočnice. Šli so, se spopadli z vsemi mogočimi nevarnostmi, toda niti eden ni postal žrtev strašne Božje kazni. Poleg tega je v bližnjih krajih toča uničila pridelek, suša onemogočila rast poljščinam, kolera pobrala veliko ljudi, medtem ko je bilo nam prizaneseno. Blagoslovljeni od Gospoda in zavarovani od Marije Pomočnice, smo lansko leto imeli obilno trgategv, kot je že veliko let ne pomnim. Letos pa se je zgodilo nekaj, kar se je zdelo nemogoče celo tistim, ki so bili očitne priče. Debela in gosta toča je padla na ozemlje našega kraja. Mislili smo, da je pridelek popolnoma uničen. V vseh hišah, iz vseh ust se je razlegala prošnja k Mariji Pomočnici. Toda toča je padala naprej še celih petnajst minut in kakor sneg pozimi pokrila zemljo.

Po naključju je bilo tam nekaj tujcev, ki so ob pogledu na zgrožene obraze škodoželjno hujskali: ‚Pojdite k Mariji Pomočnici, da vam ona povrne, kar vam je odnesla toča.‘ ‚Ne govorite tako,‘ jim je odgovoril neki modrec. ‚Marija nam je pomagala lansko leto in smo ji za to zelo hvaležni. Če bo letos še nadaljevala svojo dobrotljivost, bomo imeli še več razloga za našo hvaležnost. Toda če nas ima Bog za vredne kazni, bomo vzkliknili s svetim Jobom: Bog nam je dal, Bog nam je vzel, blagoslovljeno bodi njegovo sveto ime. Takrat je v trenutku, ko je nehala padati toča, prihitel eden izmed največjih posestnikov in ves iz sebe klical: ‚Prijetelji, bratje, nič ne skrbite! Toča je pokrila našo zemljo, vendar ni naredila nikakršne škode. Pridite in oglejmo si, kako velika je Gospodova dobrotota.‘ Lahko si mislite, s kakšno naglico je vsak tekkel na svoje polje, travnike, vinograde, kjer so bili spravljene zakladi in sredstva za življenje vsake družine. Vsi so se prepričali, da je bilo tisto, kar je oznanil možakar na javnem trgu, resnica in po celem kraju in iz ust vseh se je razlegala hvala imenu presvete Device Marije Pomočnice.«

»Jaz sam sem s svojimi očmi videl,« je nekdo segel v besedo dobremu duhovniku, »kako visoko je toča zasipala koruzna debla, vendar pa rastline niso utrpele nikakršne škode.«

»Vsi so prepričani,« je nadaljeval že imenovani duhovnik, »da toča ne le da ni naredila nikakršne škode polju, temveč jim je celo koristila, ker nas je rešila suše, ki je grozila naši deželi. Je po vseh teh blagoslovih mogoče še kak Mornejščan, ki ne bi izrekel hvaležnosti Mariji?«

Dokler bomo živeli, bomo ohranili spomin na toliko dobrot. Vsakokrat, ko bomo prišli v to cerkev, nam bo v veliko zadoščenje, da bomo mogli dati naš hvaležni dar in se zahvaliti Božji dobroti.«

Ti znanilci hvaležnosti so svoje poslanstvo izpolnili na zares spodbuden način. Opravili so spoved, prejeli sveto obhajilo in se udeležili vseh pobožnih vaj v soboto, nedeljo in ponedeljek dopoldne. Zbrali so se v oratoriju in zapustili svetel zgled dobre verske vzgoje. S pesmijo, smehom in veseljem v srcu in na ustih so se vrnili k svojim družinam.

Ob desetih je mons. Gastaldi ob asistenci kanonika Noneja, župnika pri Corpus Domini; teologa viteza Peiraniya, župnika pri Gran Madre di Dio; teologa Arpina, župnika pri svetem Petru in Pavlu; in duhovnika Janeza Bonettija, ravnatelja malega semenišča v Mirabellu, ki je nadomeščal župnika pri sv. Tereziji, daroval sveto mašo.

Po kosilu je bila gledališka predstava v veliko zadovoljstvo gojencev. Z igrali so komedijo Il borsaiuolo (žepar), v vmesnih odmorih pa so bile deklamacije, solospjevi in smešnice v piemontskem narečju.

Ob šestih je škof iz Mondovija opravil slovesne večernice, med katerimi je mons. Gastaldi povedal svoj nagovor. Začel je z izrazi velikega začudenja nad velikansko cerkvijo, ki je stala na kraju, kjer je bilo prej leskovje in nerodovitno kamenje. Nato je na kratko prikazal zgodovino prazničnih oratorijev in hiše v Valdoccu, ki jih je on videl rasti pred svojimi očmi. Ko je potem razlagal namen oratorijev in tamkajšnje hiše, je prikazal potrebo po verski vzgoji mladine, vzgoji, kakršno zmore samo katoliška Cerkev. Končno je spodbudil sodelavce, da bi vztrajali v svojih naporih, ter vse navzoče povabil, da bi z vso močjo podprli to ustanovo, ki bi jim prinesla Božji blagoslov in hvaležnost ljudi. Dan so sklenili z blagoslovom z Najsvetejšim, ki ga je slovesno podelil škof iz Mondovija.

Gospodje, ki so se za kak dan ali več udeležili slovesnosti, so se vrnili domov v svoja mesta. Nikakor se niso mogli načuditi ljubeznivosti in pozornosti, ki jim jih je izkazal don Bosko. Iz Milana je vitez Oreglia prejel naslednje pismo:

Milan, 13. junija 1868

Velecenjeni vitez!

Po vrnitvi v Milan čutim dolžnost, da vam napišem dve vrstici v zahvalo za vse, kar ste vi in velečastiti gospod don Bosko storili zame.

Zagotavljam vam, da bom za vedno ohranila nepozabne spomine na dni, ki sem jih preživela ob odprtju veličastnega svetišča na čast Mariji Pomočnici. Naredili bi mi veliko uslugo, če bi mi po nosilcu tega pisma don Pavlu Brambilli lahko poslali spominsko medaljo praznikov z datumom posvetitve cerkve in podobo cerkve, kajti ugotovila sem, da se medalje, ki mi jih je podaril don Bosko, ne nanašajo na cerkev, temveč na nebeško mater Marijo. Prilagam dve liri za obhajanje maše. Daruje jih moj sin, ki se vam priporoča v molitev, zlasti pa še don Bosku. Molim spet kakor prej sama in vsa naša družina, po našem namenu.

Izročite gospodu don Bosku moje spoštljive pozdrave, ki mu znova v katerikoli okoliščini in za karkoli ponujam svoje usluge, zadovoljna s tem, da bi mu mogla biti koristna.

Grofica TEREZIJA DAL VERME ROJ. BOLOGNINI

Spominska medalja velikih slovesnosti je merila pet centimetrov v premeru. Na eni strani je nosila podobo Marije Pomočnice z napisom *Maria Auxilium Christianorum, ora pro nobis - Aug. Taurin. Anno MDCCCLXVIII*, na drugi strani pa odlično izdelan relief novega svetišča. Don Bosko je že prej povedal don Alberi: »Ob posvetitvi bomo dali kovati spominsko medaljo z napisom: *Totum nos Deus habere voluit per Mariam!* (Bog nas je hotel popolnoma imeti po Mariji).«

Pri roki imamo seznam vseh tistih, katerim je don Bosko podaril ali poslal to medaljo, ki ga je lastnoročno napisal on sam. Verjetno so imena po vrsti izročitve.

*Kanonik Bermudi, generalni vikar v Fossanu; kanonik Oreglia; gospa Kristina Pittatore; gospodična Celebrini; grofica Camburzano; opat Bernardi, Pinerolo; D. Bourlot in njegovi tovariši, Fenestrelle; rektor semenišča v Novari; monsinjor škof v Novari; škof v Casaleju; grofica Callori; mons. Gastaldi; mons. Galletti; mons. Ghilardi; mons. Rota; mons. Balma; gospodična Prato; gospodična Terezija Vallauri; don Peter Vallauri; kneginja Melzi-Sardi; knez Scotti-Melzi; knez Tomaž Scotti; grof Janez Melzi; grofica Terezija Dalverme; Bianchi Ghinsalvi; princesa Viano; princesa Aldobrandini; kardinal Consolini; mons. Roncetti; poslanec Angelini; mons. Cretoni; kardinal Berardi; kardinal Bernabò; markiza Baviera; p. opat antoniancev Pardini; mons. Ricci; p. Passeri; fr. Tancioni, rektor Propagande; mons. Anivitti, direktor časopisa *La Vergine*; don Peter Avanzini; kardinal Ancona Antonucci; mons. nadškof Asinari; kardinal Amat; grofica Antonelii Folchi; gospoda brata Aicardi; princesa Borghese; princ in princesa Barberini; mons. Bartolini; mons. Badia; gospa Busiri; odvetnik Bertinelli; kanonik Bertinelli; kardinal Bofondi; kardinal Bizzarri; kardinal Borromeo; kardinal Billio; grofica Connestabile; markiza Cavalletti; baronica Cappelletti; kardinal Clarelli; mons. Carones; mons. Colombo; lekarnar Centi; mons. De Merode; kardinal Di Pietro; grofica De Maistre; kneginja Sora; grofica Folchi Cavalletti; gospa Fattori; mons. Fratejacci; Mons. Folicaldi; sestra Galeffi; Kardinal Guidi; mons. Greol-Delveata; vitez G. Ughi; gospa Lunati; gospod vitez Focardi; grofica Melingen; markiza Marini; mons. Herby; grof Macchi; kardinal Milesi; samostan Filipink; samostan Trinità dei Monti; samostan Santa Rufina; sestra G. Vitelleschi; mons. Negrotto; princesa Orsini; princesa Odescalchi; markiz Janez Patrizi; mons. Pacca; kardinal Roberti; don Roggeri; princ Ruspoli; princ Falconieri; knez Salviati; mons. Svegliati; kardinal Sacconi; grofica Vinci; markiza Marija Vitelleschi; markiza Klottilda Vitelleschi; mons. Salvatore Vitelleschi; gospa Rosa Mercurelli; dominikanski pater Mercurelli; pater general dominikancev.*

Imamo en odgovor na pismo in don Boskovo darilo:

Iz srca se vam zahvaljujem za medaljo in pismo, ki ste mi ju blagovolili poslati 16. tekočega meseca v spomin na posvetitev nove cerkve v čast naši materi Mariji Pomocnici, ki ste jo kakor po čudežu postavili njej v čast iz gole gorečnosti za Božjo čast. Podoba na medalji je zelo lepa in notranjščina bo gotovo še lepša. Če mi bodo čas in okoliščine dopuščali, vas bom gotovo obiskal.

Priporočam se vašim gorečim molitvam in vam zagotavljam svojo naklonjenost. Vam, dragi don Bosko, iz vsega srca vdani

+ A. B. KARDINAL ANTONUCCI, nadškof.

Ancona, 27. avgusta 1868

Šesti dan osmine, v nedeljo 14. junija, se je cerkev takoj, ko so jo odprli, napolnila z verniki. Ob šestih je mons. Ghilardi začel svojo mašo, med katero je imel običajni nagovor.

»Pri sv. maši,« tako je povedal, »darujemo v vseh delih sveta vsako uro dneva nebeškemu Očetu kri Jezusa Kristusa, kri, ki edina more potolažiti njegovo pravično jezo in popraviti vse krivice in vse žalitve, ki jih ljudje povzročajo njegovemu Božjemu veličanstvu.« Sklenil je s priporočilom, da bi pogosto obnovili namen, da bi bili pri vseh mašah, ki se darujejo v celotnem krščanstvu. Končno je razdelil sveto obhajilo, kar je trajalo več kot eno uro.

Ob pol enajstih je mons. Galletti daroval slovesno mašo ob asistenci ravnateljev dobrodelnih ustanov duhovnikov Jakoba Bosca, rektorja redovnic samostana sv. Jožefa; teologa Fissoreja, rektorja ustanove San Michele, imenovane Materinstvo; Jožefa Serra, ravnatelja samostana večnih molivk; teologa viteza Ronda, rektorja Albera di Virtù, in don Janeza Giacomellija, rektorja bolnišnice sv. Filomene.

Po končani maši je bila cerkev še bolj nabito polna kot prej. Tedaj je škof iz Mondovija stopil na novo prižnico in imel goreč nagovor.

»Ne čudim se,« je začel svoj nagovor, »da prihaja tako velika množica vseh starosti, obeh spolov in vseh stanov in se zadržuje v tej cerkvi, da se zdi, kot da se ne morejo ločiti od svoje matere Marije.« Potem je nadaljeval zgodovino pobožnosti, ki so jo Turinčani v vseh časih izkazovali Mariji in kako je ona odgovarjala z nizom duhovnih in časnih darov. Nato je govoril o Mariji kot materi Božje Besede, kot hčerki večnega Očeta, kot nevesti Svetega Duha in sklenil, da se lahko zatekamo k njej kot k materi, ki nam more in hoče nakloniti zaklade Božjih darov. Končno je še nakazal način, kako si morejo Marijini sinovi zagotoviti nadaljnje prejetje dobrin, ki jih tako zelo potrebujejo v tem in onem življenju.

Razlogov za tako številen obisk komaj na novo posvečene cerkve je bilo več: obredi, ki so jih opravljali, in pridige, ki so jih imeli vsem znani škofje; praznični

dnevi, ki so omogočali, da so se delavci in poljedelci udeležili svetih obredov; izbrana glasba, ki so jo ponavljali pri vseh mašah in pobožnostih ob spremljavi orkestra; antifona Sancta Maria in Tantum ergo s tremi zbori, ki so vzbudili splošno pozornost in navdušenje. K temu se je še razširil glas, da mati Božja Marija v teh dneh deli še bolj obilne milosti, o čemer jih je veliko, ki so jih prejele, povsod pripovedovalo. Nemalo jih je prihajalo z namenom, da bi se zahvalili za prejete dobrote, in ti so poskrbeli, da so prišli z njimi tudi njihovi sorodniki in znanci. Iz teh razlogov je prišlo v Turin veliko ljudi iz tega mesta, iz Milana, Benetk, Bologne, Firenc, Rima, Neaplja in drugih mest. Cerkev je bila ves dan dobesedno zasedena. Zgodilo se je celo, da tisti, ki so bili notri, niso mogli več ven; in tisti, ki so bili zunaj, vstopiti v cerkev.

Veliko dogodkov so šteli za posebne milosti. Med temi jih je bilo največ duhovnega značaja in se o njih ni govorilo. Drugi so se nanašali na časne stvari in ljudi, ki so se jih tikali, in niso hoteli iz razumljivih razlogov o tem govoriti.

Vendar se nam zdi umestno, da navedemo nekaj poročil.

Neka ugledna oseba iz Chierija, vredna vsega zaupanja, je ob izročitvi svojih darov obširno izpovedala, kar tukaj na kratko povzemamo.

Vincenc Destefanis iz Chierija je že sedem mesecev bolehal na očeh. Stanje se mu je slabšalo in bal se je, da bo popolnoma oslepel. Tedaj mu je nekdo dal posrečen nasvet, naj se priporoči materi Božji Mariji z naslovom Auxilium Christianorum. Obenem so mu nasvetovali nekaj molitev, ki naj bi jih določen čas opravljal vsak dan. Poln zaupanja je opravljal kratko molitev. Takoj se mu je začelo stanje očitno izboljševati in pred določenim časom, v katerem je sklenil opravljati te posebne pobožne vaje, je popolnoma ozdravel.

Neka vdova iz Chierija, po imenu Jožefa Vitrotti, je že več mesecev imela na licu neke vrste bulo. Veliko zdravnikov je poskusilo vsa mogoča sredstva, pa brez uspeha. Končno so jo razglasili za neozdravljivo. Tudi eno njenih vnukinj, Jožefo Gastaldi, je napadla cela vrsta nevšečnosti po celem telesu in vsa človeška sredstva niso nič pomagala. Morala je v posteljo, kjer je negibno ležala, medtem ko so jo od časa do časa napadali močni krči. Ko sta tako ena kakor druga izgubili vse upanje na ozdravitev, jima je nekdo priporočil, da bi opravili devetdnevnicu na čast materi Božji Mariji z naslovom Pomočnica kristjanov. Navdušeni sta sprejeli nasvet ter z veliko vero in gorečnostjo opravljali priporočene molitve. Ni se še končala devetdnevnicu in vdovi je izginila bula, prav tako se je vnukinja lahko dvignila iz postelje, začela hoditi in se rešila svojih nevšečnosti.

Neki fantek iz Chierija je imel na laktu veliko pekočo rano. Ko oče ni vedel več, kaj naj stori, ga je priporočil Mariji Pomočnici in ga je pripeljal v novo cer-

kev. Oba sta z veliko vero prosila njo, ki jo kličejo Pomočnico kristjanov, in roka je popolnoma ozdravela.

Oče je ves vesel vsem pripovedoval o dobljenem zdravju svojega sina in imel dogodek za velik blagoslov, ki ga je Bog podelil vsej njegovi družini.

»Nenehne so milosti,« so don Bosku pisali iz Carignana, »in mnogovrstni so darovi, ki jih presveta Marija Pomočnica izkazuje svojim častilcem. Neovrgljiv dokaz je doživelo dekle Karolina Brusa iz tega mesta. Že več kot štiri leta je imela oteklo in trdo roko, tako da si s svojim delom ni mogla služiti vsakdanjega kruha. Njena mati je poskusila vse mogoče, da bi jo ozdravila, pa je bilo vse zaman. Nekega dne je prišla k meni in mi začela pripovedovati o žalostnem stanju svoje hčerke. Svetoval sem ji, naj odide v Turin in obiše novo cerkev presvete Marije Pomočnice. Pobožna žena je poslušala in nekaj dni pozneje je videla čudež, ki ga je naredilo zaupanje v Marijo. Jaz sam sem doživel, kako je dekle (moja stanovalka) prišlo k meni in mi podalo roko ter skupaj s staršema iz srca zahvaljevalo Marijo Pomočnico za izkazano milost.

Kot velik Marijin častilec sem njej na čast z veseljem sprejel povabilo, da sem na kratko napisal to poročilo o dekletu Karolini Brusa iz Carignana. Lepo izdelana roka iz srebra, ki visi ob Marijinem oltarju, priča za večne čase o dobljeni milosti.«

Tako pripoveduje očividec Dominik Fea iz Carignana v imenu družine in vsega sosedstva.

Ob štirih popoldne je vodil škofovske večernice mons. Galletti, medtem ko je imel nagovor mons. Gastaldi. Začel je z besedami sv. Bernarda ,Totum nos (Deus) habere voluit per Mariam' (Bog nas je vse hotel imeti po Mariji). Naštel je nekaj najbolj znanih spomenikov, ki pričajo o neprekinjenih milostih, ki jih je Marija v vsakem času na raznih krajih sveta izkazala svojim častilcem. Nato je prešel k mestu Turinu in novi cerkvi, ki so jo na čudovit način zgradili v tako kratkem času.

Ne vemo, koliko tisoč vernikov je poslušalo pridigo, gotovo pa je, da je ogromna množica ljudi hodila okoli cerkve in skušala priti notri.

Brez dvoma je to, da se med toliko množicami ljudi ni niti zunaj niti znotraj cerkve zgodilo nič hudega, posledica posebnega varstva Božje matere Marije. Vsak je potrpežljivo čakal, da je prišel na vrsto in v miru opravil svojo pobožnost.

Po pridigi je mons. Galletti podelil slovesen škofovski blagoslov z Najsve-tejšim.

Ob sedmih zvečer je bil pred številnimi gledalci telovadni nastop. Vodila sta ga Anfossi in Villanis. Poleg gojencev je pri nastopu bilo navzočih tudi veliko tujih gostov. Prvi so nastopili dečki iz Lanza, se postavili v skupine v eni vrsti

in izvajali razne vaje. Izkazali so se po čudovitem izvajanju ukazov. Za gojenci iz Lanza so nastopili telovadci iz oratorija, ki so prikazali telesne igre, brez nasilja in v smislu krščanske sramežljivosti. Nato so se spustili v tek in oboroženi s sabljami snemali obročke, viseče na določeni višini. Končno so naredili papirnato kroglo, zapičili vanjo sablje in iz krogle je zletela jata ptic. Tako se je predstava končala.

Don Bosko je opazoval predstavo z balkona v prvem nadstropju, ne da bi kaj rekel in ne da bi ploskal. Vesel, ker je pripravil svojim sinovom radost, je hotel s svojo navzočnostjo prispevati k priljubljenosti zabave, toda njegov duh se je ukvarjal z drugačnimi mislimi.

23.

POGLAVJE

Sedmi dan osmine – Mons. Gastaldi daruje mašo s skupnim obhajilom in ima nagovor – Škofovska maša škofa iz Mondovija – Poročilo o neki milosti – Predstava latinske igre v gledališču ob navzočnosti mnogih uglednih gledalcev – Gojenci priredijo na dvorišču rokohitrsko zabavo – Škof iz Mondovija vodi večernice – Mons. Galletti pridiga – Zadnji dan osmine – Škof iz Albe opravi slovesno škofovsko mašo – Veseloigra in smešnice zabavajo gojence v gledališču – Mons. vodi škofovske večernice in mons. Ghilardi pove zadnji nagovor – Slovesen Te Deum – Zadušnica za umrle dobrotnike cerkve; mons. Galletti ima mašo s skupnim obhajilom, pridiga o dušah v vicah in da blagoslov z Najsvetejšim – Članek v Unità Cattolici o teh slovesnostih – Odhod gojencev iz Lanza in Mirabella v njihove zavode – Dragocena smrt don Jožefa Bongiovannija, voditelja ministrantov in Družbe presvetega Zakramenta – Don Bosko pripisuje Božji materi Mariji in ne sebi vse dobro, ki ga opravlja, in češčenje, ki ga izkazujejo njegovemu duhovništvu – Pet don Boskovih pisem markizi Fassati

V PONEDELJEK 15. JUNIJA, SEDMI DAN OSMINE, je bil še naprej poln vernikov. Ob običajni uri je mons. Gastaldi daroval mašo s skupnim obhajilom in je imel preprost, pa zelo občuten nagovor. Pokazal je, kako zelo velika je ljubezen Jezusa Kristusa, ko se nam daje v hrano v presveti evharistiji. Nato je govoril o veliki ljubezni, s katero bi morali vsakokrat prejemati sv. obhajilo.

Ob desetih je bila maša škofa iz Mondovija ob asistenci rektorjev posebnih cerkva in voditeljev dobrodelnih ustanov, ki so jih predstavljali teolog Montà, rektor kraljevske umobolnice; don Bono, rektor cerkve presvete Trojice; teolog Robert Murialdo; teolog Leonard Murialdo, rektor Zavoda obrtničkov; teolog Bertoglio, rektor kraljevske kapele Svetega prta; teolog Gaudi, kancler škofijske pisarne.

Proti poldnevu je gospa Marija Casati iz Milana prinesla svoj dar in stvar takole obrazložila:

»Zadela me je kap. Ohromela mi je polovica telesa in bila sem v nevarnosti, da me zadene še kaj hujšega. Kazalo je, da se moje življenje izteka. Moji sorodniki, ki so uvideli, da so vsa človeška sredstva neučinkovita, so se ob pripovedovanju o čudežnih posegih Božje matere Marije odločili, da se obrnemo na Marijo Pomočnico. Prosili smo za blagoslov, začeli smo opravljati devetdnevni-
co, dali smo opravljati svete maše in vsi so molili, zbrani okoli moje postelje. Ob pol sedmih zjutraj, med mašo v čast Mariji Pomočnici, sem se zavedela, začela govoriti, hromi deli telesa so se začeli gibati in jaz sem se čutila popolnoma ozdravljeno. Želim, da vsi zvejo o milosti, ki sem jo prejela od Marije Pomočnice, katere ime naj vsi častijo in se k njej zatekajo.«

Ob treh popoldne so uprizorili latinsko komedijo. Don Bosko si je zelo želel, da bi od časa do časa priredili kako tako igro, da bi se gojenci vadili v izgovarjavi, v branju in razumevanju tega slavnega govora, ki je jezik Rima in katoliške Cerkve. S tem je hotel tudi pokazati, da je Cerkev vse kaj drugega kot nasprotnica znanosti in leposlovja. Povabljeni gostje so spadali k visoko izobraženi plemeniti turinski družbi. Poleg premnogih prelatov je bilo tudi lepo število meščanov in tujih gostov. Vse to je v igralcih budilo željo, da bi se čim bolj izkazali.

Komedija, ki so jo izbrali za to priložnost, je nosila naslov *Fasmatonices*, kar v grščini pomeni zmagovalec prividov ali prikazni. To je eno od mnogih slavnih del mons. Rossinija, škofa iz Pozzuolija, znanega po mnogih latinskih igrah. Napisano je v plavtovskih verzih, kar je za poslušalca prijetno presenečenje. Govori pa o očetu, ki se je moral po trgovskih poslih odpraviti v Atene in je doma prepustil svojega sina v vzgojo nekemu prijatelju. Ta pa, slaboten in brezbrizen, ne vidi, da deček zahaja v slabo družbo, ki ga zavede v igro, v kateri izgubi veliko denarja. Vda se tudi požrešnosti. Končno ga prebrisanost nekega njegovega služabnika pripelje tako daleč, da hoče prodati hišo in s tem poravnati dolgove, z ostankom denarja pa še naprej igrati. Ko je posel skoraj sklenjen, se nenadoma vrne oče, ki odpodi nesramnega služabnika, razžene ničvredne tovariše, ostro pokara sina in mu pokaže, kam ga je pripeljalo neredno življenje. Pred igro, med dejanji in na koncu so gojenci deklamirali, peli in igrali, tako da je bilo vse zelo pestro in prijetno. Gledalci so navdušeno ploskali živahni, prostodušni in razigrani predstavi.

Gojenci pa so medtem bili pri rokohitrskih igrah.

Ob šestih zvečer je vodil škofovske večernice monsinjor iz Mondovija, nagovor pa je imel mons. Galletti. Z veliko preproščino in še z večjim navdušenjem

je govoril o velikih delih Marije Pomočnice, ki jo častijo na vseh krajih in v vseh časih. Pokazal je, kako se češčenje Božje matere Marije širi, ohranja in povezuje z vero v Jezusa Kristusa, ter poudaril, kako se tisti, ki se oddaljijo od vere, žal najprej oddaljijo od Božje matere Marije, in tisti, ki se ohladijo v ljubezni do nje, ohladijo prej ali slej tudi v veri. Zato je pobožnost do Marije veliko zagotovilo za krščansko vero, za vztrajnost v dobrem in za srečno smrt. Razlog za vse to pa je v dejstvu, da je Marija pomoč kristjanov.

V torek 16. junija, zadnji dan osmine, je škof iz Mondovija ob običajni uri daroval mašo s skupnim obhajilom. Med mašo je imel kratek nagovor, kjer je pokazal, kako je Jezus v evharistiji učitelj ponižnosti, potrpežljivosti in pokorščine.

Slovesno mašo je vodil mons. Galletti ob asistenci teologa Gente, kurata v cerkvi sv. Frančiška Paolskega; don Grive, kurata pri sv. Donatu; teologa Core, kurata v Crocetti; don Ferrera, kurata pri sv. Tomažu; duhovnika Janeza Bonetti-ja, ravnatelja malega semenišča v Mirabellu.

Ob treh so v gledališču predstavili farso L'Eredità in Corsica (dediščina na Korziki) in deklamirali pesmi v narečju in bernijevske.

Ob šestih zvečer je mons. Galletti ob asistenci duhovnikov jutranje maše opravil škofovske večernice. Pridružil se je še teolog Gaudi iz nadškofijske pisarne. Navzoč je bil tudi generalni provikar kanonik Vogliotti, medtem ko je generalnega vikarja, monsinjorja kanonika Zappato zadržala bolezen in je poslal pisno opravičilo.

Mons. Ghilardi je imel zadnji govor. Pokazal je, kako je katoliška Cerkev zaradi resnične navzočnosti Jezusa Kristusa v presveti evharistiji pravi raj na zemlji, saj nas ta navzočnost že sama po sebi napolnjuje z veseljem. Potem je na mojstrski način razvil misel, kako tisti, ki prejema presveto Evharistijo, zadošča trem željam, ki napolnjujejo ljudi: želji po bogastvu, časteh in ugodju. Dodal je še, da večnemu Očetu ne moremo podariti dragocenejšega daru, kot je srce njegovega Božjega Sina.

Nato je mons. Galletti po petju Te Deuma skladatelja Blanchija ogromni množici podelil blagoslov z Najsvetejšim.

V osmini so vsak dan opravljali posebne pobožne vaje za nebeški blagoslov za vse zaslužne dobrotnike, ki so odšli v boljše življenje, preden je bila cerkev izročena bogoslužju. Te pobožne vaje so bile sestavljene iz rožnega venca, skupnega obhajila in darovanja svete maše. Dne 17. junija so se ob sedmih zjutraj zbrali fantje iz zavodov v Turinu, Lanzu in Mirabellu in skupaj s številnimi verniki bili pri maši zadušnici.

Zmolili so posebne molitve z rožnim vencem za pokojne, nato je mons. Galletti daroval sveto mašo in delil sv. obhajilo velikemu številu vernikov in na koncu imel nagovor.

Govoril je o dolžnosti hvaležnosti do vseh, ki so nam storili kaj dobrega. »Ta hvaležnost,« tako je dejal, »je hvalevredna v vseh in do vseh, posebno pa še do tistih, ki so bili že poklicani k boljšemu življenju in prosijo pomoč vse tiste, ki so jim oni storili kaj dobrega.«

Razložil je besede Juda Makabejca: Sveta in zveličavna je misel, da molimo za umrle, da bi jih Bog rešil njihovih grehov.

»Kakor mi,« je dejal, »med drugim imenujemo svetega tistega, ki se je odpovedal vsem svetnim stvarjem in se je popolnoma posvetil Bogu, tako je sveta tudi misel, da molimo za umrle. Kajti s tem, da se odtrgamo od zemeljskih reči, moremo razmišljati o stanju naših bratov in dobrotnikov, ki jih ogenj očiščuje in dela lepe v vicah. Zato naj s toplimi molitvami in dobrimi deli prosimo Gospoda, da bi jih čim prej rešil iz plamena vic.«

Končno je pokazal, kako koristna je ta misel za duše v vicah pa tudi za nas same in kako zelo ugaja tudi presveti Devici, ki se brez dvoma posebno zanima za tiste duše, ki so tudi njene hčerke, in se veseli, če si kdo prizadeva, da bi čim prej dosegle večno blaženost.

Sveti obred so sklenili z blagoslovom z Najsvetejšim. S to mašo zadušnico so se končali obredi posvečenja in osmine cerkve Marije Pomočnice.

L'Unità Cattolica je 21. junija prinesla naslednje poročilo:

V sredo zjutraj so se končale slovesnosti, ki so potekale celo osmino ob posvetitvi cerkve Marije Pomočnice tukaj v Turinu. Vse, kar je bilo predvideno v programu, je bilo natančno izvedeno. Sodelovanje vernikov je bilo izredno veliko, tako da je bila cerkev vedno nabito polna. Zlasti na telovo in naslednjo nedeljo je bilo, kot da se je ves Turin zbral v Valdoccu. Na cestah in poteh, ki vodijo v ta del mesta, je bilo komaj mogoče hoditi, ker so bili pločniki polni ljudi, ki so šli v cerkev ali prihajali od tam. Toda te velike slovesnosti se niso udeležili samo Turinčani, temveč so prišli Marijini častilci iz bližnje in daljne okolice pa tudi iz Genove, Milana, Firenc, Bologne, da, celo iz Rima so prišle ugledne osebnosti. Vendar ne samo zaradi slovesnosti, kot je bilo mogoče razbrati iz njihovih pobožnih obrazov in številnega obiska, temveč zlasti zaradi jutranjih pobožnosti in iz velike vdanosti Božji materi Mariji Pomočnici. Brez pretiravanja lahko rečemo, da je bilo v teh dneh razdeljenih več kot dvanajst tisoč obhajil.

Nadvse bleščeče pa so bili izpeljani sveti obredi.

Potem časopis navaja imena škofov, ki so se udeležili slovesnosti, in dodaja:

Škofovske maše in večernice so bile posebno slovesne zaradi petja in instrumentalne glasbe, ki je spremljala tako dopoldanske kakor popoldanske obrede. Težko bi si bilo zamisliti še večji sijaj svetih obredov v celi osmini, zlasti je občudovanja vredno dejstvo, da se pri sodelovanju tako velikih množic ljudi ni pripetila najmanjša nesreča in ni prišlo do kakega izgreda, temveč je vse potekalo v najlepšem redu in miru. Zato bodi hvala duhovniku don Bosku in vsem darovalcem, ki so pomagali zgraditi to veličastno svetišče. Hvala pa zlasti Devici Mariji, ki je v teh težkih in sovražnih časih hotela jasno pokazati, kako mogočna je njena pomoč in varstvo.

Sedemnajsti junij je bil tudi dan, ko so morali oditi na svoje domove gojenci iz Mirabella in Lanza. Ob dveh popoldne so se vsi zbrali na dvorišču pred don Boskovo sobo in Božji služabnik se je prikazal na balkonu, od koder jih je pozdravljaj in jim mahal. Nato so jih z godbo pospremili do vrat, kjer so se od njih poslovili bratje iz oratorija.

Do tega trenutka ni nobena stvar prizadela tistih dni. Toda eno uro potem, ko so gojenci iz obeh zavodov zapustili oratorij, je v domu umrl nadvse zgleden salezijanec duhovnik Jožef Bongiovanni.

Odkar je stopil v duhovniški stan, se je ves čas odlikoval po svoji globoki pobožnosti, zvestem izpolnjevanju pravil in gorečnosti za korist svojih tovarišev. Potem ko je bil 1863 posvečen v duhovnika, se je z vso vnemo posvetil duhovniškemu apostolatu. Čeprav ni imel pravega glasu, se je vendar odlikoval v pridiganju po izbrani vsebini in duhovnem izvajanju, tako da so ga vsi radi poslušali in je žel velike uspehe.

Potem ko je pomagal Dominiku Saviu, na katerega ga je vezalo sveto prijateljstvo, da je ustanovil Družbo Brezmadežne in izdelal pravilnik, je, kljub temu da je bil samo še klerik, z dovoljenjem predstojnikov ustanovil Družbo presvetelega oltarnega Zakramenta, katere cilj je bil s sodelovanjem najbolj zglednih in pridnih gojencev pomagati pri svetih obredih. Tako je ustanovil ministrantsko skupino, ki je dajala cerkvi poseben čar in milino. To družbo je gojil in skrbel zanj zlasti potem, ko je postal duhovnik. Z gotovostjo lahko trdimo, da je Družba sv. Frančiška Saleškega dala Cerkvi lepo število svetih služabnikov oltarja v veliki meri zaradi izredne zavzetosti duhovnika Jožefa Bongiovannija za ministrante.

Ko se je bližal dan posvetitve cerkve v Valdoccu v čast Mariji Pomočnici, se je don Bongiovanni nadvse zavzel, da je pripravil in do potankosti izdelal z ministranti obrede tako za dan posvetitve kakor tudi za vso osmino. Vnet od ljubezni do Marije Pomočnice, si ni prizanašal z naporji, trudi in težavami, ki jih je imel predvsem na predvečer posvečenja. Devica Marija Pomočnica, ki ji je bila

ljuba njegova goreča pobožnost in vdanost, mu je pripravila zaslužen plačilo. Še prej pa ga je hotela preizkusiti, kar je vdano prestal in je dobremu duhovniku gotovo v veliko zasluženje. Tisto noč je šel spat pri odprtem oknu. Pihal je mrzel veter in začelo je deževati. Ker je bil zbit od dela in do smrti utrujen, se ni ničesar zavedal, zjutraj pa se je zbudil s hudimi bolečinami v prsih. Komaj je dihal. On, ki si je toliko prizadeval za dober uspeh svetih obredov, se 9. junija zjutraj ni mogel dvigniti iz postelje. Naslednje dni se je bolezen še stopnjevala. Ob zavzemanju več zdravnikov, zlasti še hišnega zdravnika doktorja Gribaudija, je njegovo stanje nihalo in doseglo najnižjo točko 10. junija. Tudi sobratje so storili vse, kar je bilo v njihovi moči, da bi mu pomagali. Krepostni duhovnik pa si je želel samo eno, da bi mogel vsaj enkrat darovati sveto mašo v novi cerkvi. Svojo nebeško mater je nadvse prosil za to in bil uslišan.

V nedeljo med osmino se je čutil tako krepkega, da je mogel s potrebno pripravo pristopiti k oltarju in v neznanško zadovoljstvo svojega srca darovati sveto mašo. Po sveti maši je enemu izmed okoli stoječih dejal, da je tako zadovoljen, da bi lahko zapel *Nunc dimittis* (sedaj odpuščaš). In tako se je tudi zgodilo, kajti telesne moči so mu pošle, moral je leči v posteljo, iz katere se ni več dvignil. Naslednjo sredo se je očitno čutil bolj pri močeh, toda popoldne, ko so se končale vse slovesnosti, se mu je proti tretji uri začelo slabšati. Eno uro pozneje je duhovnik Jožef Bongiovanni, potolažen s tolažili svete vere, v navzočnosti svojega ljubljenelega duhovnega voditelja in skupine prijateljev in sobratov vrnil svojo lepo dušo Gospodu, da je videl, kako v nebesih praznujejo in častijo njo, ki je bila predmet njegove nežne pobožnosti.²⁰

Don Bongiovanni je bil tretji iz don Boskovih sanj, njegova smrt je bila čudovita spodbuda. Cerkevna osmina, ki so jo poimenovali zmagoslavje Cerkve, je bila končana. Take so bile potem vse letne slovesnosti presvete Marije Pomocnice kristjanov. To zmagoslavje so pripravile tako duhovne kakor telesne milosti, ki jih je Božja mati Marija neprenehoma pošiljala svojemu ljudstvu, in ljudje so bili prepričani, da jih je od nje izprosil don Bosko. Zato so kar naprej prihajala pisma tistih, ki so se mu priporočali, torej iz hvaležnosti njemu, ker so bile uslišane njihove želje; toliko znamenj občudovanja, ki se mu ga izkazovali verniki, ki si jih don Bosko ni želel in jih je doživljal s preprostim dostojanstvom človeka, ki se zaveda, da je služabnik nebeške Kraljice in izpolnjevalec njenih želj. V svoji ponižnosti si ni nikdar pripisoval niti najmanjšega dela tistih velikih čudežev, temveč je v nasvetih, v odgovorih na pisma in v konferencah govoril:

²⁰ Glej tudi Vita di Savio Domenico, ki jo je napisal don Bosko, 17. poglavje, v opombi.

Če hočete prejeti milosti od presvete Device Marije, opravite devetdnevnicu: vsak dan zmolite tri očenaše, zdravamarije in slavaočetu v čast Jezusu v najsvetejšem zakramentu ter trikrat pozdravljena Kraljica na čast Mariji Pomočnici in dva vzdihljaja ‚hvaljeno in češčeno naj vedno bo presveto Rešnje telo‘ in Marija Pomoč kristjanov, prosi za nas. Potem vsaj enkrat prejmite svete zakramente.

Sicer pa je vsakokrat, ko so ga doma ali zunaj doma častili, ko so ga obdale množice – kar se je pogosto dogajalo – in mu izkazovale čast ter prosile za njegov blagoslov; ko so ga vsako leto ob letnih praznikih Marije Pomočnice z občudovanjem častili in ko je, kakor bomo videli, na svojih potovanjih po Italiji, Franciji in Španiji doživljal veličastne sprejeme; potem ko je nenehno pridigal zaupanje v Marijo Pomočnico, vse te časti zavračal in trdil, da ne veljajo njegovi duhovniški časti, temveč katoliški Cerkvi, katere zvest sin je bil, ter veri in pobožnosti ljudstva. Večkrat so ga slišati govoriti:

»Zahvalimo se Gospodu, da je še toliko vere v našem ljudstvu.«

Drugič pa:

»Kako globoko je še zasidrana vera v dušah ljudi in kako spoštujejo duhovnike!«

Ali:

»Če don Bosko ne bi bil katoličan, kdo bi mislil nanj? Imajo ga radi zato, ker je duhovnik.«

Don Janez Bonetti pripoveduje:

»Markiza Fassati je pripovedovala, da je slišala pripovedovati don Ruo, kako je don Bosko nekega dne, ko so ga v njeni družini nadvse hvalili, odgovoril: »Nadvse me veseli, da tako zelo spoštujete moje duhovništvo. Karkoli boste povedali o njegovem dostojanstvu in kreposti, ki naj bi ga krasilo, ne boste nikdar zadosti povedali.«

Markiza Marija Fassati, dvorna dama, je dobro poznala in občudovala don Boskovo globoko ponižnost, saj je bil ves čas tesen in blagoslovljen prijatelj njene družine. Iz te tesne povezanosti, o kateri smo že tolikokrat govorili, imamo iz preteklih let petero pisem, ki so nam jih pred kratkim izročili in zaslužijo, da jih, kakor vsa don Boskova pisma, vsi poznajo.

Velezaslužna gospa markiza!

Glejte, gospa markiza, nekaj vabil, da bi imeli zidake, s katerimi bi nadaljevali delo pri naši cerkvi. Nisem več jaz, temveč presveta Devica, ki se vam priporoča, da ji pomagata dokončati njeno hišo in s tem pomnožite število njenih častilcev. Vendar jih ona deli, kadar in komur hoče, pač po svoji modrosti.

Delo hitro napreduje in bilo bi mi v veliko veselje, če bi ga prišli osebno pogledat.

Menim, da gospa kneginja še ni v Montemagnu in zato vas prosim, da bi ji izročili

pričujoči zavojček skupaj s hvaležnimi pozdravi.

Priporočite dragemu Emanuelu, da ne bi onečastil počitnic z učenjem. Kličem bogate blagoslove iz nebes na vas, na gospoda markiza in nad vso vašo družino. Naj sveta Devica vse ohrani v njenem svetem strahu. Amen.

Poln spoštovanja se imam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 13. septembra 1864

Turin, 1. novembra 1865

Velezaslužna gospa markiza!

Nisem vam še ponudil srečk naše loterije, ker ste nam tako obilno pomagali pri premagovanju naše revščine. Zato nisem imel tega za umestno. Ker pa so sedaj tukaj člani kraljevske rodovine, menim, da bi bilo mogoče kaj razpečati. Zato pošiljam in izročam vaši dobrodelnosti trideset desetk in vas prosim, da bi jih priporočili in razpečali.

Kakor sami dobro veste, je še zadosti časa in nato, česar ne boste razpečali, vrnite po končanem žrebanju.

Jutri bomo v naši hiši opravili vsa žalna opravila po vašem namenu in po namenu gospoda markiza. Namenite jih tistih umrlim, kakor se vam zdi bolje v Gospodu.

Vsak nebeški svetnik naj pošlje iz nebes na vas in vso vašo spoštovano družino obilen blagoslov, medtem ko imam čast, da se hvaležno imenujem za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Velezaslužna gospa markiza!

Pošiljam vam, gospa markiza, tri svežnje srečk. Najprej sem menil, da bo zadosti eden, a sem se odločil za tri z namenom, da bi Marija Pomočnica podelila posebne milosti tistim, katerim so namenjeni.

Zelo potrebujem vaših molitev in vaše pomoči. Dela hitro napredujejo in menim, da bomo za praznik Marijinega brezmadežnega spočetja že mogli v cerkvi darovati prvo sveto mašo. Toda za to bi lilo treba veliko denarja. Kje naj ga vzamemo? Gospa markiza, pomagajte mi moliti, da bom imel zadosti vere v Marijo, ki ji je cerkev namenjena.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino. Z veliko hvaležnostjo vas pozdravlja najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO.

Turin, 3. februarja 1866

Turin, 21. aprila 1866

Velezaslužna gospa markiza!

Marija Pomočnica se vam, gospa markiza, toplo priporoča. Dela pri cerkvi so odlično stekla. Toda zaradi pomanjkanja sredstev dela namesto trideset samo osem zidarjev. In to v času, ki je najugodnejši za gradnjo. Veliko mi je obljubljenega in resno upam na pomoč, toda vse prihaja z veliko zamudo.

Če morete dati Božji materi Mariji kako posojilo, bi bil to sedaj izredno primeren trenutek in obresti bi bile veliko višje od sedanjih z zakonom zagotovljenih.

Pogovorite se z gospodom markizom in potem storite, kar se vam bo zdelo v večjo Božjo slavo.

V ponedeljek ob desetih bom doma in potem od enih do treh prav tako. Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino. Izjavljam se za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Velezaslužna gospa markiza!

Prejel sem pismo od škofa v Casaleju, ki mi sporoča, da je dobil vse listine za pripustitev klerika Cerrutija k svetim redovom. Vprašuje me, ali bi bilo mogoče kje dobiti kako premoženjsko zapuščino. Čeprav mi je ekonomat ponovno zagotovil, vendar vidim, da ta klerik izgublja čas in ga zato priporočam vam, da bi mu, če je mogoče, naklonili to cerkveno dajatev. Gre za letno rento 240 frankov. To vsoto bi dobili vrnjeno, kakor hitro bi ekonomat storil svoje, kar se je zgodilo tudi že z drugimi.

Včeraj sem o tem govoril z gospodom markizom, ki pa mi je rekel, da naj vso zadevo predstavim vam in da boste vi vse uredili. Ker pa vem, da ste storili že toliko uslug tej naši hiši, ne bom prav nič hud, če boste dali prednost kaki drugi zadevi, pa vam bom kljub temu ostal prav tako hvaležen. Tako jaz kakor don Cerruti bova skušala najti kako drugo rešitev, obenem pa ne bova nehala prositi nebesa za obilen blagoslov vse vaše hiše.

Z najtoplejšo hvaležnostjo se priporočam vašim molitvam in imam čast, da se smem imenovati za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 5. julija 1866

24.

POGLAVJE

Mons. Rota, škof iz Guastalle, obišče oratorij – Praznik sv. Janeza in don Boskove besede fantom – Katoliško branje – Pismo nadškofa iz Modene mons. Roti, da bi zvedel, kaj menijo piemontski prelati o priporočilnem pismu za don Boskovo družbo – Milost Marije Pomočnice, ki je redovnicam nekega samostana spet vrnila prejšnjo gorečnost – Vzroki duhovne hladnosti – Težka ločitev neke gospe od dobrin tega sveta v smrtni uri – Dva otroka, ki so ju izprosili od Boga, umreta zaradi lakomnosti in neizpoljenih obljub – Praznik sv. Alojzija in godovanje mons. Petra Rote – Slovesnost sv. Petra in govor škofa iz Guastalle; slavospev don Boskovim ustanovam – Sklic vesoljnega vatikanskega zbora – Princ Sanguzko naroči, da se napiše pismo don Bosku, ki ga je spoznal v Rimu – Smrt grofa Vimercatija – Mons. Rota zapusti Turin – Don Boskovo pismo don Bonettiju, ki naj odpravi neko nevšečnost in sporoči nekaj opomb k Saccardijevemu življenjepisu – Škof iz Casaleja in škof iz Guastalle v Mirabellu na prazniku sv. Alojzija

ŠKOF IZ GUASTALLE MONS. PETER ROTA je držal svojo obljubo in prispel 19. junija v Turin. Prišel je pogledat novo cerkev, opraviti več cerkvenih opravil in se zahvaliti Mariji Pomočnici za milost, da je obvarovala njegovo škofijo pred krivoversko kugo heretika Gavazzija.

Dne 24. junija so ob navzočnosti mons. Rote obhajali dan Boskov god. Na koncu akademije se je Božji služabnik zahvalil glasbenikom in deklamatorjem za njihov trud, izrazil pa je žalost, da mu nekateri fantje niso odkrili svojega srca in da se skrivajo pred njim. Zelo je vsem priporočil vztrajnost v dobrem in jih spodbujal, da bi si v ta namen močno prizadevali. Obljubil je, da bo zakril preteklost z zaveso, če se bodo poboljšali. Rekel je, da se bodo tisti fantje, ki nazadujejo, pogubili. Vsem je priporočil, da naj poskrbijo za svojo dušo, da jo

bodo rešili, in prosil navzoče, naj molijo za njegovo. Sklenil je z besedami, da je »edini cilj oratorija reševati duše«.

Katoliško branje je na čast don Bosku za mesec junij natisnilo Življenje sv. Janeza Krstnika.

Dne 26. je mons. Rota prejel pismo od nadškofa v Modeni. Iz pisma je mogoče razbrati, da se je don Bosko tudi med preteklimi slovesnostmi trudil za priporočilna pisma, ki bi mu omogočila potrditev salezijanske družbe.

Modena, 25. junija 1868

Veleugledni in velečastiti monsinjor!

Ko mi je gospod don Bosko pisal, o čemer sem že poročal vaši velečastiti uglednosti, da naj bi mu izdal priporočilno pismo za svetega očeta za potrditev nove redovne družbe, ki jo namerava ustanoviti, sem počakal, dokler ne bi zvedel za mnenje piemontskih prelatov, ki morejo o stvari bolje presoјati. Tudi vi ste bili istega mnenja. Ker pa nisem dobil še nikakršnih poročil o tem duhovniku, ki ga tako visoko cenim, mu nisem dal odgovora. Sedaj sem od njega prejel novo pismo s prošnjo, da bi mu odgovoril, zares me je sram zaradi tolikega zavlačevanja in sem pripravljen, da zadostim njegovi želji. Zato vas prosim, da bi vi, ki ste v Turinu, prosili don Boska za odpuščanje in mu zagotovili, da mu bom ustregel v najkrajšem času. Storite, da se ne bo jezil name, kajti ne bi hotel izgubiti spoštovanja tega izrednega človeka, da ne rečem celo previdnostnega.

Vi pa poskušajte zvedeti, kako je v tem pogledu ravnal piemontski episkopat in kaj ste vi storili ali mislite storiti glede tega.

Prosil bi vas tudi, da bi mi poslali prepis listin, ki mi jih je poslal don Bosko, ker so se mi nekam zamešale in ne vem, kdaj jih bom mogel najti.

Oprostite mi, da vas s svojim nadlegovanjem zasledujem vse do Turina. Toda veliko mi je do tega in rad bi popravil prejšnjo malomarnost.

Prejšnje dni je bil pri meni vaš Giacomino, s katerim sva se dolgo pogovarjala o odpovedanem javnem razgovoru z Gavazzijem. Zares, Gospod vas je razsvetlil in vam pomagal uspešno končati tako neprijetno zadevo. Poljubljam vam roke in se izpovedujem za vaše uglednosti najvdanejšega in najuslužnejšega služabnika.

+ FRANČIŠEK EMILIO, nadškof

Monsinjur je brez dvoma odgovoril v smislu, kakor so mislili subalpski škofje in kakor je tudi on sam rade volje izrazil svojo privolitev Božjemu služabniku.

Dne 27. junija je don Bosko po spovedovanju prišel v obednico in don Rui, kleriku Bertu in več drugim salezijancem prebral neko pismo. Nekaj redovnic iz nekega samostana v južni Italiji je poslalo don Bosku dar zaradi prejetega uslišanja. Ker je skupnost postala zelo posvetna, se je nekaj sester priporočilo Mariji Pomočnici. Ni preteklo veliko časa in redovna gorečnost se je zelo popravila.

Nato so se pogovarjali o različnih vzrokih ohladitve duha pobožnosti in pokorščine. Pokazali so, kako zelo je škodljiva navezanost na lastne udobnosti; kako nesposobnost, da bi se odpovedali raznim dobrinam, škoduje duhovnemu življenju; kako kvarno delujejo nekatere navade, ki so nasprotne pravilom; pokazali so, kako je ljubezen do bogastva vzrok propada mnogih redov. Navezanost na zemeljske stvari zmanjšuje in dostikrat ugasne željo po nebeških dobrinah. Don Bosko je pokazal, kakšno nasilje dela nepravilna navezanost na bogastvo tudi nad sicer dobrimi ljudmi.

Markiza X*** iz Turina je bila stara in popolnoma izčrpana. Hudo je zbolela. Bila je ena prvih dobrotnic hiše in vsi so jo poznali. Poklicali so don Boska. Ko se je spovedala, mu je rekla: »Se pravi, da sem prišla do konca svojih dni.« Z negotovim pogledom se je zazrla v njegov obraz. Don Bosko ji je dejal, da samo Bog pozna konec naših dni in da moramo mirno počivati v njegovih rokah in dati, da on odloča, kakor mu je volja.

»To se pravi, da bom morala zapustiti ta svet, bogastvo moje hiše? Vse, kar imam, mi bo torej vzeto?« je v vročičnih blodnjah govorila starka.

Božji služabnik ji je govoril o večjih dobrinah, ki jih je Gospod pripravil tistim, ki ga ljubijo, in ob katerih so zemeljske dobrine pravi nič.

Gospa ga ni poslušala in je vzkliknila: »Naj torej zapustim to svojo palačo, te svoje sobane in svoj lepi salon? Zdi se mi, da je kar prijetno biti na tem svetu. In sedaj ga moram zapustiti.« Dala je poklicati služabnike, da so jo prenesli v salon. Služabniki so se upirali v strahu, da bo med prenosom umrla. Toda ona je vztrajala pri svojem in don Bosku se je zdelo prav, da ustrežejo tisti njeni muhi, kajti vsako nasprotovanje bi ji lahko samo škodilo. Služabniki so tedaj vzeli posteljo in jo skozi prostorne sobane prenesli v salon, kjer je bilo nakopičenih veliko lepih izbranih predmetov. Miza sredi salona je bila pokrita s perzizsko preprogo. Gospa je hotela, da bi posteljo postavili ob to mizo. Prijela je rob preproge, jo gladila, božala in vzklikala: »Kako je lepa! To je torej zadnjikrat, ko jo vidim. Veste, don Bosko, stala me je 40.000 lir. In ne bo več moja!« Dala se je nositi iz enega konca v drugega po salonu, kakor da bi se poslavljala od vsakega predmeta posebej. Malo zatem je v tistem salonu izdihnila svojo dušo. Oh, kako težko je bogatašem odtrgati srce od stvari tega sveta in kako bridka je smrt, ki pride, da nam jih iztrga iz rok.

Don Bosko je pripovedoval še o drugem dogodku, ki ga ne smemo zamenjati s tistim, o katerem smo že pripovedovali na drugem kraju. Zagotavljamo vam, da je resničen, saj ga je pripovedoval on sam.

V Turinu je živel zakonski par, ki je imel več milijonov lir bogastva. Po petindvajsetih letih zakona nista imela otrok. Ker nista hotela zapustiti premoženja tujim ljudem, sta vztrajno prosila Boga za zarod in sta v ta namen obiskala veliko božjih poti. Končno sta se predstavila don Bosku, ga prosila za blagoslov in obljubila lep dar za njegove ustanove, če bi bila uslišana. Don Bosko jima je zagotovil potomstvo in dejansko se jima je rodil zdrav, krepek otrok, da ga je bilo veselje pogledati. Šla sta obiskat don Boska, se mu gostobesedno zahvaljevala, toda o izpolnitvi obljube nista rekla niti besede. Don Bosko ju je spomnil na dano obljubo, toda ona sta se izgovarjala z vsemi mogočimi razlogi. »Jaz s to stvarjo nočem imeti nobenega opravka,« je sklenil don Bosko, »toda vajina nehvaležnost bo dobila svoje plačilo. Pomislita, da tisti, ki vama je dal sina, ga tudi lahko vzame.« Res je otrok nekaj mesecev pozneje umrl za neznano boleznijo.

Starša sta vsa zagrenjena od bolečine ostala sama in nista obiskala don Boska. Končno sta se pokesala svojega greha, se vrnila k njemu in ga znova prosila za blagoslov. Don Boska je presunila njuna spokornost. Dal jima je nekaj zveličavnih naukov, ju blagoslovil in obljubil, da bo molil zanju ter jima zagotovil izpolnitev želje. Rodil se jima je še en otrok. Toda tokrat se nista niti potrudila, da bi se mu šla zahvalit v Valdocco in dala obljubljeni dar za uboge dečke v oratoriju. Don Bosko je čakal več kot eno leto in ju potem obiskal. Sprejela sta ga presenečena, in ko jima je začel govoriti o tem, kako da se z Božjo materjo Marijo ni šaliti, sta se začela izgovarjati na slabe letine, na ogromne davke, na izredne izdatke, na nekatere nepredvidene izgube, zaradi katerih ne moreta nič darovati. Don Bosko se je poslovil, prepričan, da Bog ne bo pustil nekaznovanega takega skopuštva. Deček je zbolel. Šli so po don Boska, toda don Bosko ni hotel več stopiti v tisto hišo. Otrok je umrl in ogromno bogastvo je prešlo v roke ljudi, ki jim ga ona nista želela prepustiti.

Don Bosko je imel navado govoriti, da je velikodušnost in nenavezanost na časne dobrine pri ubogih dostikrat tako velika, da dosežejo nepričakovane milosti, medtem ko je pri bogatih dostikrat potreben velik napor, da se odločijo za kak večji dar.

Dne 28. junija, v nedeljo, so obhajali praznik sv. Alojzija s slovesno mašo, slavnostnim govorom, procesijo in ognjemetom.

Zvečer pred praznikom svetega apostola Petra in Pavla in godovnim dnem njegove ekselence mons. Petra Rote so gojenci oratorija skušali na najprimernejši način pokazati svojo hvaležnost, ki so jo čutili do njega. Slavili so s petjem, godbo, deklamacijami, razsvetlavo in glasnimi vzkliki ‚živio‘.

Eden izmed pesnikov je spomnil, kako je monsinjor že bil v oratoriju, kako zavzeto je delal v korist gojencev. Občudoval ga je, kako je premagal toliko težav in ovir, da je spet prišel v oratorij. Nato je zapel svojo pesem o lastovki, ki jo je

on sam videl in doživel. Monsinjorju je pesem, kakor je bilo pričakovati, zelo ugajala in žvrgolenje tiste umišljene lastovke se je slišalo iz oratorija do Guastalle in tam obudilo hvaležnost, ki so jo don Boskovi sinovi čutili do angela tiste srečne škofije.

Devetindvajseti junij je bil s slovesnostjo posvečen prvakoma apostolov. V novi cerkvi na levi strani križne kapele, posvečene sv. Petru, je bilo vse čudovito okrašeno s cveticami. Slika v pozlačenem okvirju je predstavljala Jezusa Kristusa, kako izroča ključe nebeškega kraljestva prvaku apostolov in svojemu namestniku na zemlji. Slika je delo priznanega slikarja iz Milana gospoda Carcana. Pred sliko je bila nameščena visoka tiara in dva velika ključa.

Don Bosko je odločil, da se slovesnost praznika sv. Alojzija ne bi več prenašala na 29. junij, da bi tako dan bil posvečen sv. Petru.

Mons. Rota je imel ob desetih slovesno škofovsko mašo. Popoldne pa je pri večernicah prebral prekrasno homilijo, ki so jo pozneje natisnili. Obdelal je temo: Ti si Peter, skala, in na to skalo bom sezidal svojo Cerkev in peklena vrata je ne bodo premagala. Ko je govoril o napredku Cerkve, je vzkliknil: »Redovi spreminjajo način življenja, pravila, službe, toda vedno se bili in vedno tudi bodo. Razgnali bodo Benediktove sinove, razgnali frančiškane, dominikance, jezuite, toda pojavili se bodo novi redovi, ki bodo dopolnili njihove vrste in nadomestili padle bojvne. Sinovom Kalasanca, Emilianija bodo sledili sinovi ... in še drugi. Glejte tiste, ki jim bodo sledili, tiste, ki se že pripravljajo, da bodo napolnili izpraznjena mesta. To so trume fantov, so v tem svetišču, so v tej hiši po delovanju Božje previdnosti, ki izpričuje brezhibnost Božje obljube: Peklena vrata je ne bodo premagala. Vse bom pritegnil k sebi.

Ta duhovnik, ki ga vsi poznate, je s srcem, polnim ognja, gledal te uboge dečke, ki so kot ovce, ki nimajo pastirja (prim. Mt 9,36), tavalji po cestah v nenehni nevarnosti, da bodo padle pod zobe divjih volkov. Slišal je besede: Tebi je prepuščen revež, ti boš zaščitnik sirote (Ps 10,14). In kaj delaš ti, duhovnik? Tebi je zaupana naloga, da zbiraš te uboge zapuščene dečke, da jih poučuješ, vzgajaš, jim lomiš duhovni kruh Božje besede, pa tudi telesnega, da ne bodo omagali na poti (prim. Mt 15,32). In duhovnik je to razumel. Pri tem ga ni prestrašila težava naloge, pomanjkanje sredstev, neprijetnosti časa, ne splošna ohladitev krščanske ljubezni. Začel je delati. Kaj je storil, kako je pri vsem uspel in kakšne sadove je zbral na tem tako jalovem in neobdelanem polju, kakšne zmage je dosegel, vam jaz, dragi Turinčani, ne bom pravil, ker jih poznate bolje od mene. Drugim, ki niso iz tega kraja, pa povem: pogledjte z lastnimi očmi in potipajte z lastnimi rokami. Za razcvet in nadaljevanje tega dela, ki bi bilo vredno kakega Lojola, Kalasanca, Emiliana, La Salleja, je zbranih toliko duhovnikov, ki so žrtvovali vse človeško gledanje na službe, ki so se odpovedali vsemu zemeljskemu udobju le-

pega mirnega življenja in sprejeli nase obveznost, da skrbijo za te dečke tako, da so majhni z malimi, ponižni in ubogi s ponižnimi in ubogimi z namenom, da bi jih usmerili na pot kreposti brez slehernega drugega plačila razen upanja, da jim bo nekoč ta truma dečkov slavna krona v nebesih. In kdo je bil sposoben, da je od njih izprosil tako odpoved? Samo on, ki je dejal ‚Omnia traham ad me ipsum‘ (vse bom pritegnil k sebi). Pritegnil jih je on s prijetnimi in tolažilnimi besedami: Kar koli boste storili kateremu izmed teh najmanjših, boste meni storili (Mt 18,5). In ker te besede, ki so napoved in obljuba, ne bodo nikdar prešle, tudi ne bo manjkalo v Cerkvi ljudi, ki jih bodo sprejeli in se okoristili zase in za druge. In kakor je bila nekoč po besedah Tertulijana kri mučencev seme novih kristjanov, tako bodo tudi danes ob izginjavi starih redov prišle nove cerkvene družbe z novimi oblekami, z novimi oblikami delovanja, pa vedno dosledni izpolnjevalci evangeljskih svetov in goreči zastopniki bratske krščanske ljubezni. In uboga, osiromašena, zaničevana Cerkev bo po preizkušnjah in tegobah postala še bolj čista in lepa v večno pričevanje besed: Peklenska vrata je ne bodo premagala.«

Ko je za sklep razlagal besede ‚blaženo me bodo imenovali vsi rodovi‘, je dejal: »Kaj pomeni to veličastno svetišče? Kdo ga je postavil in komu je posvečeno? Toda vi poslušalci me boste prehiteli. Medtem ko jaz občudujem dopolnitev te besede, mi vi kažete novo izpolnitev in potrditev v tem svetišču, ki ga je postavila ljubezen do te izredne stvari. Vi sami s čustvi vašega srca, veseljem, ki vam sije na obrazu, s pesmimi in vzkliki vaših ustnic, v opojnosti svetega in božanskega navdušenja, ki vas navdaja ob pogledu na to veliko Ženo, vi sami nadaljujete, pomagate rasti in ovekovečujete to resnico, gotovost in razvidnost preroških besed: blaženo me bodo imenovali vsi rodovi. Toda če je Marija ob misli na velike stvari, ki jih je Vsemogočni v njej uresničil, zmedena v svoji ponižnosti, vendar polna hvaležnosti do tistega, ki jo je obsipal s tolikimi darovi, vzkliknila, da jo bodo blagrovali vsi rodovi, pa ji globoka ponižnost ni dala videti, da se bodo k njej zatekali po pomoč vsi rodovi. Predolgo bi bilo naštevati dolgo vrsto brezkončnih milosti, ki jih je po Marijini priprošnji prejela Cerkev. Toda saj ni treba, da bi se zatekal k pričevanju davnih stoletij, ko stoji tukaj pred nami spomenik Marijinega varstva, ki ga poimenujemo s prelepim naslovom Pomoč kristjanov in katere varstvo je že marsikdo izmed nas izkusil. To svetišče ni toliko povabilo, da bi se zatekali k Mariji, kakor veliko bolj zahvala za prejete dobrote. Vsak kamen, vsaka opeka, vsak okras je spomenik hvaležnosti za prejeto dobroto na prošnjo za njeno pomoč z naslovom Marija Pomočnica. Zato lahko rečemo, da si je Marija, ki je navdihnila, vodila, spodbujala, želela to cerkev, s pomočjo obilnih milosti, ki so prihajale iz nebes, tudi zgradila. Aedificavit sibi domum (zgradila si je hišo, Prg 9,1). Občudujem razkošnost te stavbe,

bogastvo marmorjev, dragoceno opremo, ki jo krasi, toda že veliko bolj kot vse to občudujem obilico čudežev, s katerimi je Marija vse to naredila.

Naj pridejo brezverneži in lažni modreci, si ogledajo to veličastno stavbo in zanikajo, če si upajo, da to ni pravo Marijino čudo. Marijino čudo, ki se je zgodilo v teh nesrečnih časih, ko Petrova barka plove po tako razburkanih valovih, v katerih so verniki vsaj prestrašeni, če ne obupani, Cerkev pa v stiski in bolečinah. Ko je bila stiska največja, se je pokazala Pomoč kristjanov, Marija Pomočnica. Pogum torej, dragi moji! To svetišče je zgovorna priča Božjih preroških besed. In kdo se bolj ne navduši in kdo ne spi bolj mirno ob Božji obljubi, da je peklenska vrata ne bodo premagala, da Cerkev kljub tolikim težavam zmaguje, dosega izredne uspehe in se verniki navdušujejo za češčenje svoje matere, medtem ko jim ona vedno bolj da čutiti sadove svojega mogočnega varstva in vedeti, kako ji je drago, če jo kličemo s preljubim imenom Marija Pomočnica.

Ostani vedno, o Marija, pomočnica kristjanov in še naprej sipaj nanje svoje darove. Varuj Cerkev in stori, da bo vedno zmagovala vojne, ki jih proti njej vodijo zemeljske in peklenške sile. Ščiti njenega vzvišenega poglavarja, vedno napadenega, a junaškega Pija IX. in pomagaj, da bo še mnoga leta mogel s trdno roko voditi krmilo svoje ladje med čermi in skalovjem hudobnega sveta. Ščiti to katoliško, krepostno, dobrodelno mesto in stori, da bo v njem vedno bolj rasla vera, pobožnost, velikodušnost za vzdrževanje in podporo brezštevlnih ustanov, ki sta jih pogumno začeli vera in krščanska ljubezen in jih do sedaj tako uspešno upravljali. Ščiti tega velečastitega duhovnika, ki je edino z zaupanjem v Božjo previdnost tebi v čast postavil ta spomenik in ti pridobil toliko častilcev, tvojemu Sinu pa toliko vernikov in ki na tem kraju skrbi za toliko otrok z namenom, da jih vzgaja v veri in pobožnosti. Varujte velikodušne duhovnike, ki z njim delijo žrtve, pomanjkanje in napore z namenom, da bi iztrgali peklju čim več duš in jih pripeljali k tvojemu Sinu. Ščiti te dečke, da bodo poslušali svojega skupnega očeta in da bo sreča, da jih je sprejela krščanska ljubezen, tudi zagotovilo, da bodo nekoč ob tebi zbrani prišli v nebesa. Blagoslovi mesto presvetege Zakramenta, blagoslovi vse, ki bodo prišli sem tebi v čast in se ti poklonili v tem veličastnem svetišču. Tako bodo izkusili, da te ne le kličejo, slavijo in prosijo kot Pomoč kristjanov, temveč da boš prava Marija Pomočnica.«

Na večer tega dne je prišla v Turin novica, da je papež izdal bulo, v kateri sklicuje vesoljni vatikanski cerkveni zbor, ki naj bi se začel 8. decembra naslednjega leta na praznik Marije Brezmadežne.

Papež v svojem nesmrtnem pisanju našteva žalostne okoliščine, v katerih je družba, ter zaničevanje oblasti in nauka Cerkve, onečaščenje svetih predmetov, razpuščanje redovnih družb, krajo cerkvenega imetja, mučenje duhovnikov, de-

lovanje krivih ver, pokvarjenost, ki prihaja od slabega tiska, škodo zaradi vzgoje brez vere, in izjavlja, da želi s tem koncilom dati zdravilo zoper tolikšno zlo.

To pisanje je globoko pretreslo vse. Povabilo, ki ga je papež v svoji ljubeznivosti poslal protestantom, da bi se udeležili zbora, pa je vzbudilo splošno ogorčenje. Povabilo pravoslavnim škofom je vzbudilo staro nasprotovanje ter predsodke in ošabnost, in papeževo pismo so zavrnil. Še pred koncem cerkvenega zbora je Bog poklical pred svoj sodni prestol grškega in armenskega patriarha iz Carigrada, grškega iz Aleksandrije in koptskega. Toda vsi pošteni katoličani so se veselili, prepričani, da bo Sveti Duh s pomočjo cerkvenega zbora obsodil zmote stoletja, in mnogi škofje so upali, da bo zbor razglasil papeževo nezmotljivost. Vendar papež še ni izrekel svojega mnenja o tej stvari.

Proti koncu tega meseca sta don Boska zadeli dve žalostni novici.

Mladi princ Pavel Sanguzko, ki ga je pred leti spoznal v Rimu in mu je dal izredne dokaze svojega prijateljstva, mu je iz Avstrije - Parnou²¹ pisal, da mu je 18. junija nenadoma umrla žena, ne da bi mogla prejeti svete zakramente. Iz srca mu je priporočal drago umrlo in ga vpraševal o zanesljivem sredstvu, kako bi mu mogel poslati kak dar. Izražal je tudi upanje, da ga bo mogel pozdraviti v Turinu prihodnjega septembra ali oktobra.

Drugo novico mu je sporočil vitez Oreglia. Mati Magdalena Galleffi mu je pisala:

Rim, 30. junija 1868

Veleugledni gospod!

Potem ko je bil grof Vimercati 25. junija pri meni in je 27. zjutraj bil v cerkvi Al Gesù, potem ko je kot po navadi obedel, je šel po stopnicah v drugo nadstropje in ga je nenadoma kot dostikrat napadlo božje. Padel je in se smrtno ponesrečil. Ni dajal več znamenja življenja. Poklicali so zdravnika, ki mu je puščal kri, pater Vasco mu je podelil maziljenje bolnikov in ob pol desetih je odšel v boljše življenje. Ali po krepostnem in spodbudnem življenju tukaj na zemlji nismo dolžni verjeti, da je že v posesti najvišje Dobrote?

Ob enajstih so prebrali oporoko, ki jo je naredil pred petimi leti.

Vsi so nepotrpežljivo čakali in osupnili, ko so slišali, da je vse zapustil nečaku. Pardinju je namenil 100 skudov, kočijažu 60, vratarju 20 v enkratnem znesku in svojemu strežniku deset skudov na mesec. Ni volil, spominov na prijatelje, nič, prav nič za nikogar. Mogoče zato ali zaradi česa drugega so z dobrim pokojnikom ravnali slabše kot s kakim revežem. Kakor sem že povedala, je umrl v soboto ob devetih, truplo pa so v zaprti krsti odnesli v nedeljo ob šestih zvečer v cerkev. To je presunilo ves Rim.

²¹ Danes na Slovaškem (op. prevajalca).

Koliko snovi za razmišljanje! Sporočite vse to don Bosku in ga pozdravite.

M. MAGDALENA GALLEFFI

Še dodatne novice o tej smrti je vitezu sporočila grofica Kornelija V. Mellingen 15. oktobra:

»V četrtek 25. junija sem obiskala grofa Vimercatija in on mi je dejal: »Dobro, da ste prišli ob pravem času.« Vprašala sem ga, ali je on te dni zgodaj odhajal od hiše. Odgovoril je: »Ne, toda odhajam.« S kretnjo je pokazal, da se napravlja za večnost. V petek se je spovedal, v soboto je prejel sv. obhajilo. Vedno si je želel, da bi umrl na ta Mariji posvečeni dan, in ona ga je uslišala. Pater Vasco mi je povedal, da ga je pri obisku še razumel, govoriti pa ni mogel več. Podelili so mu vsa tolažila sv. vere in papeški blagoslov, ki mu ga je podelil oče general jezuitov. Nato je mirno v Gospodu zaspal. Blagor njemu, ker je pred seboj poslal na oni svet vse imetje v obliki dobrih del. To je pametno. Ta dobra dela opravi vsak prostovoljno, medtem ko mora ob smrti po sili zapustiti vse, kar je imel.

Na žalost so vse mogoče hudo govorili zopet grofa. Toda povedati je treba, da je vse, kar je mogel storiti, storil, ko je bil še priseben, če pa česa ni storil, je posledica skaljenega razuma. Sicer bi s prihranki, če jih je imel, poskrbel za svoje sorodnike v povračilo za skrb, ki so mu jo izkazovali, in bi tudi svojim prijateljem kaj zapustil. Gotovo veste, v kako težkih okoliščinah je živel zadnje mesece življenja.

Res mi je žal za vse, kar govorijo o ubogem grofu, in pozabljajo na vse dobro, ki ga je storil. Upajmo pa, da je šel uživati zaslužen plačilo za toliko kreposti in dobrih del. Prepričana sem, da sta vi in don Bosko občutila to izgubo kot izgubo dobrega prijatelja. Molimo veliko zanj. Vam in don Bosku pošiljam pozdrave kardinala Patrizija, plemenitih gospodov in vseh drugih.«

Dne 30. junija se je na veliko don Boskovo žalost poslovil dobri škof iz Guastalle. Po njegovem nasvetu se je odpravil v malo semenišče v Mirabello, preden bi odšel v svojo škofijo. Pred njim je šel tja don Cagliari z namenom, da bi pripravil lep sprejem in gojence s pridigano tridnevnicco na praznik sv. Alojzija, ki so ga obhajali 2. julija.

V Turinu pa je prišlo do majhne nerodnosti. Zaradi nesporazuma ni bilo na postajo človeka, ki bi moral kupiti vozovnice prvega razreda za monsinjorja in njegovega tajnika. Don Bosko, ki je bil tako pozoren na uglajenost, je takoj pisal ravnatelju v Mirabello, kateremu je pošiljal tudi svoje mnenje o življenjepisu Saccardija.

Predragi don Bonetti!

Ko bo prispel njegova ekscelenca mons. Rota, mu povej, da se je vitez Oreglia, ki naj bi poskrbel vozovnice, odpravil na postajo Porta Nuova, namesto da bi šel na postajo

Porta Susa. Povrni, prosim, tajniku, kar je izdal za pot od Turina do Mirabella. O tem se dogovori z don Cagliero.

Prebral sem spis in mi ugaja. Rokopis sem že oddal v tiskarno in čez nekaj časa boš dobil krtačne odtise.

Menil sem, da je treba odstraniti vse, kar bi moglo dati misliti, da preveč vsiljujemo pobožne vaje, ali pa tisto, kar se zdi, da je Saccardija mučilo, ker je imel premalo odmora za razvedrilo. Prav tako sem odstranil Corona quotidiana (vsakdanji venec). To je sicer odlična stvar, vendar pa bi se ob drugih lahko zdelo odveč.

Poglej in popravi.

Lepe praznike tebi in vsej tvoji družini. Imej me v Gospodu za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 1. julija 1868

Mons. Rota je šel v Casale, da je tam pozdravil pastirja te škofije mons. Ferrèja. Oba sta se udeležila praznika v Mirabellu. Ganljivo je bilo skupno obhajilo, ki ga je delil škof iz Guastalle, in slovesna je bila maša, ki jo je pel škof iz Casaleja.

Po kosilu je don Bonetti naslovil na škofa naslednjo zdravico:

»Če mi vajini ekscelenci dovolita, vama bom izrekel napitnico; ne sicer v vezani besedi, ker nisem pesnik, temveč v prostem govoru in iz srca. Naj torej živi mons. Ferrè, ki je po imenu in življenju tako zelo podoben namestniku Jezusa Kristusa, ljubljenu nesmrtnemu Piju IX.! Naj živi mons. Rota, katerega gorečnost in učenost podpirata slabotne, ošabne odpadnike pa premagujeta in zavračata. O naklonjena nebesa, o spoštovana monsinjorja, naj vaju naši ljubezni in ljubezni vseh vaših sinov skupaj z našim dragim očetom don Boskom Bog ohrani še mnoga leta brez težav.«

Mons. Ferrè se je zahvalil in izrazil željo, da bi malo semenišče še bolj napredovalo, da bi pridni in poslušni gojenci še naprej bili tolažba njihovih predstojnikov. Tako bi korist duš in Božja slava mogli vedno bolj rasti v korist Cerkve, družin in družbe.

Nato so šli pod stebrišče, kjer so v lepi dvorani pripravili predstavo s himno, pesmijo, deklamacijami in nagovori.

Mons. Rota, ki je povzel misel ene izmed deklamacij, češ da se zaradi oddaljenosti verjetno ne bi več videli razen v dolini Jozafat, je vse povabil, da bi molili drug za drugega ‚ad invicem‘, da bi se mogli vsi nekoč znajti v nebesih. Dodal je še, da mu pogled na toliko veselih, prisrčnih, čistih obrazov zelo ugaja, vendar pa tudi povzroča žalost, da tudi on v svoji škofiji nima doma za tako izbrano mladino. »Nadaljujte,« jim je govoril, »nadaljujte, dragi fantje, s pokorščino in pobožnostjo. Velika sreča je za vas, da ste v tem kraju pod vodstvom tako dob-

rih in gorečih predstojnikov, ki skrbijo za vaš sveti pouk in pravo vzgojo. Posnemajte sv. Alojzija, katerega praznik danes obhajamo.

Glejte, kaj je storil on, in ga posnemajte. Kdo ve, ali ne bo kdo izmed vas postal popolnoma enak njemu in drugi sveti Alojzij. Vidim tiste tam, da se smehljajo; to je znamenje, da so zadovoljni in da se bodo resno spravili na delo. Kaj ne? Prav iz srca se vam zahvaljujem. Vedno bom mislil na vas in tudi vi se spominjajte mene.«

Popoldne je sijajno pridigal mons. Ferrè. Govoril je o veliki koristi, da častimo svetnike. Alojzij se je posvetil tako, da je delal prav nasprotno od tega, kar dela svet. V svetu so tri največje pregrehe: napuh, pohlep po bogastvu in poženje po ugodju. Alojzij je postal svet s ponižnostjo in pokorščino, z uboštvom, tudi redovnim, ter z zatajevanjem in odpovedjo vsemu ugodju.

Razvila se je procesija, ki se je udeležil tudi škof, prejeli so blagoslov in na koncu se je udeležil še sestanka Družbe sv. Alojzija. Na tem sestanku je spodbudil članstvo in povedal: »Alojzij naj bo vaš vzor, vaša pomoč in spodbuda za krepostno življenje.«

Eden izmed gojencev je takole pozdravil mons. Ferrèja, preden je odšel:

Predragi škof!

Rekli so mi, da ste angel. Jaz nisem nikdar videl nobenega angela. Zato se vam zahvaljujem, da ste se nam dali videti. Povedal vam bom molitev, ki me jo je naučila moja mati v čast svetemu angelu. Poslušajte:

Angelček Božji, ki varuh si moj, po Božji dobroti sem varovanec tvoj, razsvetluj mojo pamet, vodi moja čustva, obvladuj moje želje, da ne bom nikdar razžalil svojega gospoda Boga. Amen.

Dragi moj angel, prosim te še za eno milost. Tako dober si in jaz imam vate veliko zaupanje: bodi vedno z nami. Zgradili bomo lepo cerkev, v njej bomo vsak dan obhajali veličastne slovesnosti in te bomo nadvse ljubili. Si zadovoljen? Reci ,da'. Če ne, te bomo zgrabili za peruti in ne bomo dali, da bi odletel od tod.

Sicer pa, če že ne moreš ostati tukaj za vedno, pridi vsaj od časa do časa na obisk, da nam boš šepnil lepe besede, tako da bomo postali angeli kakor ti in bomo skupaj s teboj poleteli v nebesa.

Pozdravljamo te, dragi angel! Zbogom, zbogom!

Hoteli smo podati to nadrobnost z namenom, da bi čim bolj spoznali, kako zelo je don Bosko spoštoval svete pastirje Cerkve in kako je vsem zabičeval to ljubezen.

25.

POGLAVJE

Vitez Oreglia v don Boskovem imenu kupi nov tiskarski stroj – Katoliško branje – Don Bosko slovesno razglasi štiridesetno pobožnost v cerkvi Marije Pomočnice – Don Boskov odgovor vitezu Zaveriu Collegno di Provana, ki ga je povabil v Cumiano, da bi vodil leposlovnih izpit njegovih otrok – Večerni govori predstojnikov fantom oratorija v don Boskovi odsotnosti – Naznanilo lepega daru za milost na priprošnjo Marije Pomočnice – Novice v Rimu o osmini v Valdoccu in v Turinu o rimskih slovesnostih – Povabilo za štiridesetno pobožnost: pridiga mons. Galletti – Škof iz Casaleja se zahvali don Bosku za popolno zbirko Katoliškega branja in za druge knjige – Don Bosko sprejme dva fanta, ki so ju priporočile železnice – Noče praznih mest v oratoriju – Don Bosko gre v Cumiano – Nenehni obiski nove cerkve – Prošnje in uslišanja – Don Bosko gre v Fenestrelle, kjer blagoslovi župnika, ki ga je ugriznil pes – V kapeli v Puyu pridiga na čast sv. Ani – Obišče Usseaux in se sreča z mladim Jožefom Ronchailom, ki se odloči, da bo postal salezijanec – Don Bosko vrne obisk dvema fantovima sestrama in prepriča starega očeta, ki je iz vnuka hotel narediti trgovca – Mons. Ricci in pater Guglielmotti v oratoriju – Don Boskovo pismo mons. Ricciju; zahvaljuje se mu za obisk; ga prosi za odpuščanje, če ni bilo vse v najlepšem redu; prosi papeško odlikovanje za nekega dobrotnika – Težka bolezen don Rue; don Boskove vesele napovedi; po podeljenem blagoslovu ozdravi – Stara don Boskova napoved o don Ruovem življenju

V ORATORIJU SO MEHANIKI PRIPRAVLJALI vse potrebno za namestitev novega tiskarskega stroja. Vitez Oreglia je 3. junija kupil za 8.500 lir od odvetnika Dominika Fissoreja tiskarno in knjigoveznicu, se pravi stroje in vse pripadajoče črke, klopi, stojala in drug pribor, kar je bilo spravljeno v ubožnici. Ta nakup je naredil zato, da zaradi vedno več dela ne bi zaostajalo Katoliško branje, ki je pravočasno izhajalo.

Za mesec julij so naročniki prejeli Zgodovino nekaterih slavnih spreobrnjenj, kjer je prikazano, da je s takimi izrednimi dogodki bogata samo katoliška Cerkev. V dodatku je natisnjena posebna milost Marije Pomočnice.

Za mesec avgust je bil v tisku Velik zaklad in gorje tistemu, ki ga izgubi. Razmišljanja, ki jih je za ljudstvo napisal duhovnik Peter Boccalandro, nekdanji rektor pri sv. Marku v Genovi. Gre za zaklad vere, ki je tako potreben vsem, zlasti še tistim, ki veliko trpijo in se zelo trudijo. Knjižica opisuje lepoto vere, gotovost, dobrine, ki jih prinaša, vzroke, zakaj jo kdo izgubi, sredstva, kako jo ohranimo.

Za mesec september je don Bosko predvidel Življenje mladega Ernesta Saccaradija, florentinskega duhovnika, ki ga je napisal duhovnik Janez Bonetti, ravnatelj malega semenišča v Mirabellu. Saccardi je bil angelski gojenec tega malega semenišča. V dodatku je podan pravilnik malega semenišča.

Omenili smo že don Boskovo pismo don Bonettiju, iz katerega spoznavamo, da je pozorno prebral rokopis in ga tudi popravil. Odslej je natančno pregledal spise svojih sodelavcev, kakor je želel, da bi njegovi sinovi tudi njegove spise strogo pregledali.

Dne 5. julija po večerji je imel vsem gojencem, rokodelcem in dijakom, zbranim pod stebriščem, naslednji nagovor:

»Dne 15. julija bomo imeli veliko slovesnost. Začeli bomo s pobožnostjo 40 ur, prišel bo mons. Galletti in pridigal. V tem času ne mislimo na drugo kot na naše dolžnosti, se pravi na pobožne vaje, učenje in delo vsak po svojem stanu.«

Tiste dni je na povabilo viteza Ksaverija Collegna di Provana, da bi prišel na oddih v Cumiano, kjer bi predsedoval izpitu njegovih dveh sinov, takole odgovoril:

Predragi gospod vitez!

Prišel bom kot profesor. Popoldne 19. tekočega meseca bom nekako ob petih, ‚si Domino placuerit‘ (če bo Gospodu všeč) pripotoval z don Francesio v Cumiano. Če se vam zdi primerno, bom povabil tudi profesorja Bacchialonija; povejte mi, ali se strinjate.

Toda vi se morate resno odkupiti. Priti v Turin z Alojzijem in Emanuelom in ne priti k nam na kosilo in biti tako deležen skrbi Marije Pomočnice, je napaka, ki jo je le težko popraviti. Baron Bianco je izjavil, da si zaslužite kazen 100 napoleonov. Pomislite na to. Prihajam, da jih poberem.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino. Pozdravite jih tudi v imenu don Susina in me imejte v hvaležnosti za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 10. julija 1868

Ponavljamo, kar smo že večkrat povedali, da sta v odsotnosti don Boska iz Turina ali če je bil zadržan, namesto njega imela večerne nagovore dijakom in rokodelcem, ki so opravljali ločeno večerne molitve, don Rua in don Francesca. Govorila sta o disciplini, snagi, izpolnjevanju pravil, lepem vedenju, pridnosti v šoli in pri delu, obnašanju v cerkvi, navodilu za naslednji dan, pri čemer sta se zgledovala po don Bosku in pri tem nista pozabila pogosto govoriti o Mariji.

V kroniki beremo:

»11. julij, sobota. Po večernih molitvah je don Francesca pod stebriščem takole govoril: »Zdravniki so pred nekaj dnevi oznanili za neozdravljivo bolno neko gospo. Zdravniška umetnost ni mogla več pomagati. Ko je gospa slišala to izjavo, je dejala: ‚Don Bosko je zgradil cerkev v Valdoccu. Tam je bilo uslišanih veliko prošenj. Naj se tudi moje sorodstvo z menoj vred priporoči Mariji Pomočnici in jaz obljubljam dar za cerkev, kakor hitro bom zdrava.‘ Nekaj dni pozneje se je prošnja v celoti izpolnila in njen mož je danes prinesel dar deset bankovcev po 100 lir.

O turinskih slovesnostih in uslišanjih Marije Pomočnice je don Francesca poročal v Rim. Prav tako je poročal o vsem v Rimu vitez Friderik Oreglia di Santo Stefano, ki je prišel za posvečenje cerkve v Turin in se je vrnil v večno mesto po osmini. Pater Oreglia je 14. julija pisal don Francesii:

»Tisočkrat hvala. <Prositi> (naj koristi) za tako lepe slovesnosti in izredna uslišanja, ki so se dogajala vse dni. Pa tudi nevšečnosti zaradi veliko dobrega ne bo manjkalo. Tukaj za zdaj ne pričakujemo nič izrednega, toda vojna je zelo verjetna, pri čemer bomo prizadeti tudi mi. Toda Bog nam bo pomagal. V Rimu je sedaj vse prazno, velika vročina in brez novosti.

Končalo se je uganjanje o volitvah, tukaj so sedaj vsi zadovoljni z Margottijem. Ta dogodek je pojasnil veliko stvari in sedaj se ve, kaj ljudje mislijo. Friderika že več dni nisem videl. Poslal sem mu priloženo pismo. Lepe pozdrave don Bosku.«

Don Bosko je bil za svojo gorečnost za Božji hram poplačan z novimi tolažbami. Unità Cattolica z dne 14. julija je pisala:

»Štirideseturna pobožnost v Valdoccu. – Ob prvem obhajanju štirideseturne pobožnosti v cerkvi Marije Pomočnice v Valdoccu v Turinu sveti oče podeljuje popoln odpustek vsem, ki bodo prejeli svete zakramente in obiskali cerkev 15., 16. in 17. junija in molili po namenu svetega očeta. Ob večerih bo pridigal monsinjor škof iz Albe.

V teh treh dneh so svete obrede najslovesneje opravljali z ministranti, s kleriki in duhovniki v roketu ob stopnicah oltarja v nenehnem češčenju. Posamezni razredi dijakov in obrtnikov so pred obhajilno mizo opravljali iste po-

božnosti. Udeležilo se je veliko ljudi, tudi zato, da bi slišali govoriti serafskega mons. Gallettija.

Tretji dan je don Bosko prejel pismo casalskega škofa, v katerem se mu ta zahvaljuje za pošiljko celotne zbirke Katoliškega branja kot zahvalo za sodelovanje pri obredih med osmino posvečenja cerkve Marije Pomočnice.

Velečastiti gospod!

Pred dnevi sem prejel zavoj knjig, ki mi jih je poslala vaše uglednost. Ko sem videl pred seboj zbirko teh dragocenih spisov, se mi je zdelo, da sem v prelepem vrtu, kjer je polno prelestnih in lepo dehtečih cvetic in kjer obilno drevje širi svoje vejevje in nosi predragocene sadeže.

Čestitam vam, ker je med temi knjigami veliko takih, ki jih je napisala vaša roka in nam podala zaklade modrosti in izkušnje za versko življenje. Jaz bom zbirke izrabil v svojo izobrazbo in korist svojih škofljanov. Nekatere knjižice bom tudi razdelil med svoje vernike.

Z izrazi globoke hvaležnosti in velikega spoštovanja do vaše osebe se izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

+ PIETRO MARIA, škof

Casale, 16. julija 1868

Z istim datumom je don Bosko prejel pismo železniške uprave:

Turin, 16. julija 1868

Podpisani imam čast, da prilagam k tej odločbi, kot jo primer predvideva, potrebo Janeza Cordera, sina uslužbenca naših delavnic, ki želi biti sprejet v Oratorij sv. Frančiška Saleškega in je s tem namenom prosil podpisanega, da bi ga priporočil.

Z globokim spoštovanjem vas pozdravlja ravnatelj oddelka

P. ARMILHAU

Isti gospod je 4. septembra 1868 s pismom pod številko 8656 priporočal sprejem fanta Ellena, sina pokojnega uslužbenca železniške družbe.

Don Bosko je od vseh strani prejemal na tisoče prošenj za sprejem fantov. Rad bi sprejel vse. Znana je njegova misel, ki jo je ponavljal predstojnikom in ki smo jo mi na lastna ušesa slišali: »Sprejemajte, kolikor le morete. Napolnite hišo in podstrešja. Če to ni zadosti, jih namestite pod stopnice, in če je že vse polno, potem jih pošljite v mojo sobo, in če je treba, pod mojo posteljo.«

Kadar je mogel sprejeti v hišo kakega fanta, je bil vesel, in bolelo ga je srce, ko je moral sprejem odkloniti. Spominjal se je besed Božjega učitelja: Kdor sprejme katerega teh malih v mojem imenu, mene sprejme. Nikakor vaš nebeš-

ki oče noče, da bi se izgubil eden izmed teh malih. V vsakem dečku je videl dušo, ki jo je treba rešiti, in ni mu bilo žal tudi najtežjih odpovedi, samo da bi jo rešil.

Dne 19. julija, v nedeljo zvečer, na praznik sv. Vincencija Pavelskega je don Bosko prispel v Cumiano, kjer je s člani družine in s profesorji, ki so bili z njim, prebil ves dan. O koliko Marijinih veličinah je pripovedoval!

Don Rua je v kroniki 20. julija pisal: »Še naprej prihaja veliko ljudi obiskovat novo cerkev in prosit milosti Marijo Pomočnico. Lahko rečemo, da ne mine en sam dan, da ne bi prišlo veliko pisem, v katerih se ljudje priporočajo Mariji zlasti po priprošnji don Boska in njegovih sinov. Prav tako pa tudi ni dneva, ko ne bi prejeli pisem, v katerih se zahvaljujejo za prejete milosti.«

Eno tako pismo je prišlo iz Avstrije.

Velečastiti gospod!

Pred nekaj dnevi sem vsa v strahu prosila za pomoč vaših molitev v korist mojega zeta Karla Lutzowa in sedaj ne vem, kako bi se vam zahvalila. Poslušajte. Moj Karel je bil v tistem stanju svoje bolezni, ki se mu pravi zadnji vzdihljaji. Nadvse pobožno je prejel zakramente za umirajoče, pokazal je globoko držo kristjana, ki umira. Toda jaz, moja hčerka in vsi drugi člani družine smo bili pretreseni ob misli, da bo umrl. Prav v tistem trenutku je prišlo vaše pismo, v katerem mi priporočate, da bi opravili devetdnevnic v čast Mariji Pomočnici, ki je ostala naše edino upanje v tistih težkih trenutkih. Dne 18. tega meseca smo začeli opravljati devetdnevnic in smo bolniku obesili okoli vratu čudodelno svetinjico Marije Pomočnice, ki ste mi jo vi darovali pri mojem obisku v Turinu. Čudovito dogajanje! Še istega dne so se bolniku moči povrnila, bolezen je popustila in zdravniki so ugotovili, da je bolnik zunaj nevarnosti.

Zahvalili smo se Gospodu in presveti Devici Mariji in za njima se zahvaljujemo vam in vsem vašim pridnim dečkom, ki v vaši novi cerkvi prosijo pomoči po Marijini mogočni priprošnji.

Danes (26. julija) moj Karel govori, se smeje, se šali in je zaužil primerno količino hrane in pijače vseh vrst.

Zato naj bo od vseh sedaj in na vekomaj v vseh krajih zemlje češčeno in hvaljeno ime Marije Pomočnice. V kratkem boste prejeli nekaj denarja za svoje uboge dečke. Z globoko in trajno hvaležnostjo se izrekam najvdanejša služabnica

baronica ALOJZIJA GUDNAU

Krawska na Avstrijskem, 26. julija 1868

Ko je baronica pisala to pismo, je don Bosko bil v Alpah v Fenestrellah, kamor je prišel 25. julija. Župnika v Ruàju nad Fenestrellami je ugriznil pes, za katerega so zdravniki menili, da je stekel. Bolnik je bil tako iz sebe, da je za vsako ceno hotel, da ga don Bosko blagoslovi. Don Bosko se je vdal prošnji prijateljev,

ki so ga pričakovali v Pinerolu, in se odpravil v Ruà, kjer je blagoslovil župnika, ki se je pomiril, ozdravel in živel še veliko let.

Naslednjega dne, v nedeljo, na praznik sv. Ane je častitljivi pridigal v kapeli v Puyu, ki je podružnica Fenestrell.

V ponedeljek se je napotil v Usseaux. V tem kraju je bil doma Jožef Ronchail, ki je takrat končal študij filozofije in je želel postati duhovnik. Njegov varuh stari oče je odločil, da naj se posveti trgovski dejavnosti, in mu je v ta namen že poiskal delovno mesto v Lyonu. Še več, določil mu je dan odhoda za prihodnjo soboto in fant se ni upal upirati. Ko je don Bosko prišel v vas, je šel k župniku. Ko se je to razvedelo, sta dva študenta teologije, Jožefova sovaščana, šla k svojemu tovarišu in mu govorila o don Bosku. Ronchail ne samo da ni poznal don Boska, temveč tudi ni nikdar slišal o njem govoriti. Semeniščnika pa, ki sta slišalo toliko o njem, sta ga želela spoznati. Povabila sta ga, da bi ju še istega dne spremljal na obisk k Božjemu služabniku. Da bi naredil uslugo tovarišema, je šel z njima.

Ko je častiti videl vstopiti tri fante, se je takoj obrnil k fantu, ki so ga zapisali v trgovsko stroko, ga ljubeznivo pozdravil, prijel za roko in dejal: »Glejte tega pravega ptiča, ki ga je treba spraviti v kletko!« Te besede so naredile silen vtis na Jožefovo srce in misel na njegov poklic, ki je začasno zaspala, se je spet zbudila. Prosil je častitljivega za pogovor, nakar je njegova odločitev, da bi se popolnoma posvetil Gospodu, postala končno veljavna. Odločil se je celo, da bo šel z don Boskom v Turin.

Sedaj je bilo treba prepričati starega očeta. Toda neki izreden dogodek je odstranil vse ovire. Dogodek je 1904 pripovedoval don Karel Gros, župnik v Pomarettu, ko je bil star dvainosemdeset let, don Petru Pestarinu in ga prosil, da bi vse sporočil nam.

Ko je bil leta 1868 don Gros kaplan v tistih krajih, je nekega vetrovnega dne naletel pod Fenestrellami na don Boska in don Bourlota, ki sta se vračala v Laux. Tedaj se mu je predstavil Jožef Ronchail s svojo materjo in dvema mladima sestrama. Bourlot je ustavil konja in dobra mati je prosila don Boska, da je blagoslovil obe hčeri. Starejša, stara 14 let, je bila skoraj popolnoma slepa in je komaj razlikovala dan od noči. Mlajšo pa je mučilo stalno vnetje oči, tako da je morala imeti kar naprej zaprte oči, ker ni mogla prenašati svetlobe. Don Bosko jima je svetoval devetdnevnicu Mariji Pomočnici z molitvijo treh očenašev, zdravamarij in slavaočetu in pozdravljena Kraljica. Fantu Jožefu pa je naročil, da naj pri tej pobožnosti vodi mater in obe sestri. Nato je vsem podelil blagoslov. Starejša sestra je v trenutku in za vedno ozdravela in ji oči niso več nikdar delale težav. Toda tudi drugi sestri je zadnji dan devetdnevnic, ko so

zmolili molitve, izginila oteklina, popolnoma je ozdravela in ob očeh ji je ostalo le majhno znamenje kot spomin na nekdanjo bolezen.

Brat, ki je bil priča vseh teh dogodkov, je vedno bolj verjel besedam Božjega služabnika in bil prepričan, da je obdarjen s posebnim razsvetljenjem glede njegovega poklica. Vstopil je v oratorij 1. oktobra tega leta in videli bomo, kako pomembno poslanstvo je temu bodočemu salezijancu Gospod namenil v Franciji.

Pripoved o tem nam je ponovil tudi sam Ronchail.

Kronika 27. julija pravi, da je don Bosko odpotoval iz Fenestrell. Proti večeru sta se dva neznana duhovnika predstavila v oratoriju in želela govoriti z Božjim služabnikom. Don Boska še ni bilo, zato sta ga čakala do večera, ne da bi povedala, kdo sta. Ko je don Bosko prišel, ju je nadvse veselo pozdravil. »Jaz sem mons. Ricci,« se mu je predstavil eden, »hišni prelat njegove svetosti.« Drugi je bil pater Guglielmotti, dominikanec, slavni zgodovinar papeške mornarice. Rade volje sta sprejela gostoljubnost, ki jima jo je ponudil don Bosko. Naslednjega dne sta v spremstvu don Duranda šla v zavod v Lanzo. Dne 9. julija sta se vrnila v Rim. Videti je bilo, da sta imela neko posebno poslanstvo. Ta obisk je dal don Bosku priložnost, da je pisal monsinjorju. Eno izmed naročil, ki jih je dal vitezu Oregli, ni bilo izpolnjeno.

Njegovi ekscelenci mons. Frančišku Ricciju, hišnemu prelatu njegove svetosti v Rimu.

Velespoštovana ekscelenca!

Z malo zamude izpolnujem dolžnostno zahvalo, da je vaša velespoštovana ekscelenca v svoji dobroti sprejela povabilo za gostoljubje v naši hiši, česar se bomo vedno s hvaležnostjo spominjali. K temu se pridružuje še drug razlog, da vam pišem: da se opravičim zaradi pomanjkanja udobnosti, ki vam je nismo mogli omogočiti v naši hiši. Bodite tako dobri in pokrijte vse s tančico pozabe in se spominjajte samo velikega zadoščenja, ki ste nam ga naredili z vašim obiskom, in naše dobre volje, da bi vam bolje postregli.

Ob slovesu ste mi zagotovili, da bi nam pomagali v kateri koli potrebi v zadevi naše hiše. In sedaj prihajam s prošnjo, ki bi jo mogli samo vi izpolniti.

Opat Soleri, velik dobrotnik naše hiše, nam je pred kratkim izkazal veliko uslugo in priskočil na pomoč v izredno težkem položaju. On bi si želel kak časten naslov od svetega očeta: kanonikat, protonotar, komornik ali kaj podobnega, naj bi bilo karkoli, samo da je znamenje naklonjenosti Svetega sedeža. Je zelo dober duhovnik, kakor morete razbrati iz priporočilnega pisma turinskega nadškofa, bogat in velikodušen. Bodite tako dobri in mu ustrezite.

Vaše uglednosti najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 27. septembra 1868

Dne 28. julija, potem ko je don Bosko zaprosil za naslov svoja dva ugledna gosta, je zaradi že sprejetih dolžnosti moral oditi iz mesta – verjetno za dva dni v Borgo Cornalense. Med to kratko odsotnostjo je don Rua po večmesečnem trpljenju, ki mu ga je povzročal čezmeren napor vodenja oratorija in skrb za materialne potrebe ter skrajna slabost, ki je prihajala od premalo spanja, navadno samo štiri ure, 29. julija hudo zbolel za vnetjem trebušne mreže. Nadvse pobožen, kot je bil, je takoj prosil za poslednja tolažila svete vere in je prejel sveto popotnico. Zdravniki, ki so se zbrali ob njegovi postelji, so rekli, da zanj ni rešitve. Dr. Fissore, ki mu je dajal prvo zdravniško pomoč, je pozneje izjavil, da od te bolezni od sto bolnikov ozdravi samo eden ali dva.

Lahko si predstavljamo, kako je ta vest v zavodu vse globoko pretresla. Poklicali so don Boska, ki je prišel domov proti večeru. Kakor hitro je prestopil prag vratarnice, se je okoli njega zbrala množica predstojnikov in fantov iz oratorija in mu hitela pripovedovati o don Ruovi bolezni in o veliki nevarnosti, v kateri je. Prosili so ga, da bi ga takoj obiskal in mu podelil blagoslov Marije Pomočnice. »Hitro, hitro; pojdite ga obiskat,« so ponavljali, »vsak trenutek lahko umre!« Don Bosko pa je, ne da bi se vznemiril in pospešil korak, preprosto z nasmehom odgovarjal: »Nič se ne bojte. Jaz dobro poznam don Ruo, ne bo odpotoval brez mojega dovoljenja.«

Tisti večer je bilo spovedovanje, kajti naslednji dan, v četrtek je bila vaja za srečno smrt. Božji služabnik je takoj šel spovedovat in se v spovednici dolgo zadržal.

Ko je stopil iz cerkve, ga je njegov tajnik prosil, da bi takoj obiskal bolnika, toda don Bosko je brez kakršne koli zaskrbljenosti šel k večerji in dejal: »Da, seveda ga bom obiskal.« Ko je povečerjal, je s svojo običajno mirnostjo odšel v svojo sobo in odložil papirje. Nato je odšel v prvo nadstropje in obiskal don Ruo. Potem ko sta se nekaj časa pogovarjala, ga je ta s komaj slišnim glasom vprašal:

»Oh, don Bosko! Če je to moja zadnja ura, mi, prosim prostodušno povejte, ker sem pripravljen na vse.«

Don Bosko pa je dejal:

»Dragi don Rua, nočem, da umreš. Moraš mi pomagati še v mnogih rečeh.«

Po tolažilnih besedah ga je blagoslovil.

Drugo jutro je don Bosko po opravljeni sveti maši spet šel k don Rui, pri katerem je bil dr. Gribaudo, ki mu je opisal resnost don Ruove bolezni in menil, da skoraj ne upa na ozdravljenje. »Naj bo bolezen še tako huda,« je dejal častiti, »mora moj don Rua ozdraveti, ker ga čaka še veliko dela.«

Sklenili so, da bodo don Rui podelili poslednje maziljenje. Ko je Božji služabnik zagledal na mizi pribor za maziljenje bolnikov, je vprašal:

»Zakaj je tukaj pribor za poslednje maziljenje?«

»Za don Ruo.«

»In kdo je bil ta dobričina, ki si je to izmislil?«

»Jaz,« je dejal don Savio. »Oh, če bi videli, kako hudo je bilo včeraj don Rui. Bilo je strašno. Zdravniki so obupavali.«

»Ste pa res ljudje šibke vere,« je dejal don Bosko. »Pogum, don Rua!« je dodal smeje se, »glej, četudi bi se sedaj vrgel skozi okno, ne bi umrl.«

Bolniku se je, potem ko ga je don Bosko blagoslovil, stanje zares začelo boljšati in nekaj dni pozneje je bil proti vsemu pričakovanju zunaj nevarnosti. Ko so ga popeljali na čisti zrak Trofarella, se je v dveh mesecih popolnoma popravil. Rešil se je celo glavobola, ki ga je prej pogosto zelo mučil.

Neka druga napoved je don Rui zagotavljala, da bo živel vsaj še petintrideset let. On sam nam je pripovedoval:

»Ko so leta 1853 pripravljali v Turinu velike slovesnosti ob stoletnici čudeža presvetega Zakramenta, je naš dobri oče napisal knjižico, da bi pripravil ljudstvo za ta slovesni praznik. Jaz sem bil star 16 let in sem bil njegov pisar. Nekaj mesecev po praznikih sva se nekega dne vračala z letovanja pri našem dragem prijatelju profesorju don Mateju Piccu, pri katerem je imel don Bosko navado prebiti nekaj dni, da se je mogel v tišini na deželi posvetiti svojim pisarniškim obveznostim in se je pri tem okoristiti z obširnimi literarnimi, zgodovinskimi in naravoslovnimi znanjem uglednega profesorja. Ko sva prišla do naselja, ki mu pravijo Svetega Bina in Evazija, nedaleč od Velike Božje Matere, je pogovor nanesel na stoletno praznovanje v Turinu in na knjižico, ki so jo vsi hvaležno sprejeli. Don Bosko se je zamislil in mi rekel: »Ko se bo leta 1903 obhajala petdesetletnica, mene ne bo več, ti pa boš še živel. Že sedaj ti naročam, da knjižico ponovno izdaš.«

»Rade volje,« sem odgovoril, »sprejemam tako prijetno nalogo. Toda če bi mi smrt zagodla in bi me odnesla s tega sveta pred tistim časom?«

»Bodi miren. Smrt ti je ne bo zagodla in ti boš lahko izpolnil nalogo, ki ti jo dajem.«

Ko sem ga slišal, s kako gotovostjo je govoril, sem dal na stran en izvod te knjižice, da bi jo imel pri roki, ko naj bi jo leta 1903 ponovno izdal.«

Don Rua je naročilo izpolnil in v predgovoru napisal poročilce, ki smo ga pravkar podali. Omenil je tudi svoje ozdravljenje leta 1868.

26.

POGLAVJE

Don Bosko gre k sv. Ignaciju – Don Bosko svetuje nekemu fantu, ki je želel postati salezijanec, naj gre k jezuitom – Don Boskov blagoslov bolnikom; njegova ponižnost se kaže na različne načine; teolog Bertagna prepozna v don Bosku dar ozdravljenja – Nabirka pri sv. Ignaciju za oratorij sv. Alojzija – Don Boskova navada, da ni hotel obenem dokončati kake stavbe, da je lahko tako ponovno dobrotnike prosil za pomoč – Don Boskova okrožnica, v kateri prosi dobrotnike za pomoč pri nakupu cerkvene opreme – Uresničitev nekega njegovega predvidevanja – Pismo predstojnici v Tor de' Specchi, ki ga prosi za nasvet pri sprejemu neke postulantke – Don Bosko obišče težko bolnega grofa Della Margherita – Predvideva učinek svojega blagoslova – Razodene skrite reči – Napovedana smrt dveh fantov – Častitljivi pomaga pri dobri vzgoji otrok neke plemenite družine; njegova ljubezen do teh dečkov – Meteor

V MESECU AVGUSTU SE JE ČASTITLJIVI odpravil k svetišču sv. Ignacija nad Lanzem, da bi opravil duhovne vaje. Tam ga je vsako leto pričakovalo veliko laikov, ker so se želeli pri njem spovedati in ga prositi za svet. Med temi je bil zelo dober fant, ki mu ga je malo prej predstavil neki dobrotnik z namenom, da bi ga sprejel v oratorij. Don Bosko, ki je bil v zakristiji, ga je ljubeznivo sprejel, pa mu je, potem ko ga je o marsičem vprašal, jasno povedal: »Nisi določen za nas. Pojdi drugam«. Fanta je odgovor močno prizadel in je odšel.

Ker je tudi on prišel k sv. Ignaciju, sta se z don Boskom spet srečala. Šel je k spovedi k don Bosku in mu ponovno izrazil željo, da bi postal salezijanec. Don Bosko ni privolil in ga tudi ne zavrnil. Toda nekega dne, ko je fant navdušeno govoril o sv. Stanislavu Kostki, mu je ljubeznivo rekel: »Pojdi k redovnikom, med katerimi se je posvetil Stanislav.« Tako mu je dal še drugič vedeti, da on ni ustvarjen za oratorij. Fant je sledil njegovemu nasvetu in vstopil v Jezusovo družbo.

To je pater Sasia, ki so ga najprej poslali za provinciala v Kalifornijo in nato spet poklicali nazaj, da je leta 1894 postal provincial v Turinu. On sam nam je pripovedoval, kako je spoznal don Boska.

Toda če je don Bosko znal dajati nasvete drugim, je bil zmožen prositi jih tudi zase. Ko je videl, da njegovi blagoslovi ozdravljajo toliko bolnikov, tudi takih, ki so jih že vsi odpisali, je prepoznava v Mariji vzrok teh milosti. Budno je pazil, da mu pretanjeni strup napuha ne bi pokvaril srca. Njegova molitev, njegov trdni sklep se je glasil: »Ne nam, Gospod, ne nam, temveč tvojemu imenu gre vsa slava.«

O sebi je mislil tako skromno, da je večkrat prosil svete in ugledne cerkvene dostojanstvenike za svet, kako naj se ravna. Tukaj bomo navedli sodbo, ki jo je dal o njem mons. Janez Bertagna, nekoč učitelj moralne teologije v cerkvenem konviktu v Turinu, na škofijskem procesu za razglasitev don Boska za blaženega. Govori trezen razumnik:

»Prepričan sem, da je imel don Bosko nadnaravni dar zdravljenja bolnikov. To sem slišal od njega samega, ko sva bila na duhovnih vajah v svetišču sv. Ignacija nad Lanzem. To mi je povedal zato, ker me je prosil za svet, ali naj še naprej blagoslavlja bolnike s podobami Marije Pomočnice in Odrešenika. Ker je bilo toliko ozdravljenj, med katerimi so nekatera mejila na čudež, se je dvignila govornica, da don Bosko zdravi s svojimi blagoslovi. Naj bo prav ali ne, jaz sem don Bosku svetoval, naj kar nadaljuje svoje blagoslove.«

Ponižnost mu je znala svetovati sredstva, da se je skrnil, ko so se zgrinjale okoli njega množice in mu onemogočale, da bi delal kaj drugega. Da se ne bi zgodilo nič nepredvidenega, je posameznim prosilcem pogosto svetoval, naj opravijo devetdnevnicu ali več dni zaporedoma molijo, in je tako določil dan, ko naj bi mati Božja Marija uslišala prošnjo. S tem je želel doseči dvojni učinek: zmanjšati vtis ob prejeti milosti in dogodek uslišanja v raznih oddaljenih krajih. Mati Božja Marija se je v tem ravnala po njem. Isti učinek so imela pisma, ki jih je don Bosko pošiljal raznim prosilcem s podobo Marije Pomočnice. Tako so od vseh strani prihajala poročila o doseženih milostih, on pa je vzrok za taka uslišanja pripisoval gorečim molitvam in obhajilom svojih dečkov v oratoriju, do katerih ni nikdar nehal spodbujati spoštovanje in hvaležnost pri tistih, ki so prejeli milosti.

Don Bosko je odpotoval od sv. Ignacija, potem ko je naredil zbirko v korist Oratorija sv. Alojzija v Porta Nuovi, in se je vrnil v Valdocco. V novi cerkvi je manjkalo še veliko potrebnih ali primernih predmetov za dostojnejšo božjo službo. Zato je organiziral nove zbirke in posebna namenska darovanja. Razlog pa je bil ta: Če kdo želi končati določeno delo in se za to zadolži, si mnogi dob-

rotniki, ki vidijo delo opravljeno, mislijo, da je že vse končano in zato ni treba več pomagati. Tako se ohladi njihova dobrodelnost.

Zato je napisal in dal natisniti pismo dobrotnikom cerkve. Potrpežljivo je razposlal kakih tisoč izvodov. V pismu se je najprej zahvalil, potem vse pohvalil, dal svojo obljubo in izrazil svojo prošnjo. Pohvala je obstajala v spominski medalji ob odprtju svetišča, obljuba se je nanašala na vsakdanje molitve, ki so jih opravljali za vse dobrotnike.

Velezaslužni gospod!

V veliko zadovoljstvo mi je čast, da sporočim vaši uglednosti, da je cerkev, posvečena Mariji Pomočnici, ki je bila večkrat predmet vaše dobrodelnosti, odprta božji službi. Obredi so se začeli 9. junija in bili končani dopoldne 17. istega meseca. Kakor hitro bodo natisnili poročilo o slovesnostih v tej sveti osmini, vam bom poslal en izvod. Iz srca se vam zahvaljujem za vaše sodelovanje in si jemljem čast, da vam poklonim v dar spominsko svetinjico Marije Pomočnice kristjanov, ki nosi na drugi strani relief nove cerkve. Upam, da bo to vaši družini prijeten spomin in večer vir blagoslova, ki ga bo Kraljica nebes v obilici razlivala na vašo družino in vse, ki živijo skupaj z vami. Upam, da vam bo v veliko tolažbo odločitev, da se bo vsak dan darovala ena sveta maša za vse dobrotnike svetišča. Sveta maša je povezana z javnimi molitvami, molitvijo svetega rožnega venca in svetimi obhajili.

Sedaj, ko je stavba sama končana, se predstavljam vsem kot berač, ki potrebuje, da ga oblečejo in nahranijo, se pravi, da je treba sedaj to cerkev opremiti z vsem potrebnim za obhajanje svetih maš, katehezo, pridiganje in drugo, zato se spoštljivo priporočam vašemu dobrodelnemu prizadevanju in vas prosim za podporo.

Dokler bom živel, ne bom nikdar nehal prositi za vas in vse, ki so povezani z vami, Božjega blagoslova v trdnem upanju, da se bomo nekoč dobili združeni z vsemi blaženimi v nebesih. V globokem spoštovanju imam čast, da vas hvaležno pozdravljam. Vaše uglednosti najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, avgusta 1868

P. S.: Če bi zvedeli, da kak posebno zaslužen dobrotnik našega svetišča še ni prejel spominske medalje, vas prosim, da bi mi to sporočili, da bom mogel, kolikor mi je mogoče, izpolniti to dejanje hvaležnosti.

Medtem se je iz Rima s prošnjo za nasvet obrnila na don Boska velečastita mati predstojnica Tor de' Specchi. Naj vas spomnimo, kako je don Bosko obljubil, da bo samostan po nekaterih nevšečnostih spet zaživel v prejšnji gorečnosti. In tako se je tudi zgodilo. Julija 1869 je predstojnica naznanila vitezu Oregli, da je tega leta vstopilo pet novink. Pozneje se jim je pridružilo še več.

Toda v tistih dneh je bila dobra mati še v skrbeh zaradi premajhnega števila njene redovne družine in je zato v negotovosti, ali naj sprejme neko novo postulantko, pisala don Francesii:

*3. avgusta 1868
Velečastiti gospod!*

Dobri vitez mi je pred svojim odhodom iz tega zavetišča rekel, da naj se med njegovo odsotnostjo obračam na vas, in jaz to z veseljem delam. Sicer bi to storila že prej, če me pri tem ne bi ovirala smrt neke naše sestre oblatke, ki je umrla po kratki bolezni. Toda ko vidim, da kopni že tako majhno število naše skupnosti, si lahko mislite – vseh nas je devet – kako močno me to skrbi. Če bi bilo število sorazmerno s sposobnostmi članov, ki sestavljajo skupnost, bi še šlo, pa ni tako. Ne vemo, kako bi izpolnjevale glavne naloge in zadostile najpomembnejšim potrebam. Zunaj Rima je dobro dekle, ki sicer ni plemenite krvi, pa živi dostojno (čeprav družina zaradi neustreznega upravljanja premoženja ne dosega zaželenih ravni) in pošteno. Njena mati je sveta ženska, vdova. Glede na vse, kar sem vam povedala, mi odsvetujejo, da bi jo sprejela, češ da je naš red ustanovljen za člane plemenitih družin in da bi s sprejemom te prosilke odstopili od našega namena.

Če bo zaradi pomanjkanja novih poklicev red propadel, bo potem kaj bolje? Moje oblatke bi bile pripravljene sprejeti imenovano dekle, saj so o njej dobile samo dobre novice. Bodite tako prijazni in o vsem tem poročajte don Bosku. Poslušajte njegovo mnenje in mi potem to čim prej sporočite.

Roko vam poljublja vdana

M. MAGDALENA GALLEFFI

Don Boskovi besedi so zelo zaupali. Neka redovna skupnost v Turinu, ki je bila zelo zaskrbljena zaradi grofa Della Margherita, njenega glavnega dobrotnika, se je obrnila na viteza Oreglio (niso vedeli, da je odsoten), da bi zvedela, kaj o tem meni don Bosko.

Veleugledni gospod vitez!

Na žalost vam je znano, v kakem stanju je odlični gospod grof Della Margherita. Čeprav zadnje novice danes zjutraj niso slabše kot včeraj in celo nakazujejo majhno izboljšanje, pa vendar živimo v nenehnem strahu, da bi lahko izgubili tistega, ki se mu za Bogom moramo zahvaliti za vse dobro in ga spoštujemo kot našega očeta. Pomagamo in tolažimo se tako, da molimo zanj, da bi nam ga Gospod še ohranil, vendar vam moram priznati, da nas strah močno obtežuje.

Prepričana sem, da sta ga gospa grofica in gospa baronica že priporočili v molitev vam in gospodu don Bosku, vendar vas prosim tudi jaz za tako veliko podporo. V skrbi, v kateri je vsa skupnost, ki bi z gospodom grofom izgubila vse, sem mislila, da bi vas v imenu sestre Marije Veronike prosila za dragoceno pomoč, da bi poizvedeli,

kaj misli don Bosko o stanju njegove ekscelence grofa. Zelo vam bom hvaležna, če boste prenesli mojo prošnjo tej sveti duši in mi potem povedali njegovo mnenje. Oprostite mi, če mogoče zaradi prevelike žalosti kaj preveč zahtevam, vendar vi bolj kot kdo drug razumete vzrok naše potrtosti.

Sprejmite vnaprejšnje zahvale skupaj z zahvalo sestre Marije Veronike in mi dovolite, da vas v globokem spoštovanju pozdravim.

Vaša, gospod vitez, najvdanejša in najponižnejša služabnica

SESTRA MARIJA DI GESU, predstojnica

Turin, 6. avgusta 1868, samostan presvetega Zakramenta

Grof Klement Solaro della Margherita je bil goreč katoličan in ena najpomembnejših političnih osebnosti v Piemontu. Kot uveljavljen diplomat v Neaplju in v Španiji, spreten minister zunanjih zadev v času kralja Karla Alberta, odličen in odločen govornik v subalpskem parlamentu, zgodovinar in publicist, slovit v Avvedimenti politici (politična opažanja), v Uomo di Stato (državnik) si je pridobil slavno ime. V Memorandumu, ki ga je objavil, ko ga je revolucija prisilila, da je odstopil, in ki je bil preveden v veliko jezikov in doživel vrsto izdaj, je izsilil besedo priznanja tudi od Maksima D'Azeglia, proti kateremu je bil memorandum napisan. Sredi modernega spletkarjenja se je on odlikoval po svoji odkritosrčnosti in pošteni obrambi svojega prepričanja, tako da so ga občudovali celo nasprotniki. Do savojske kraljevske hiše je vedno gojil sinovsko vdanost.

Don Bosko je šel obiskat uglednega bolnika, saj sta si bila dobra prijatelja, ga blagoslovil in dal svojim fantom opravljati zanj molitve.

»Treba je vedeti,« je dejal, »da Bog včasih ne nakloni ozdravljenja, ker bi to bilo v škodo duši, včasih pa ga Bog nakloni samo delno, da si tako duša pridobi več zasluženja.« To potrjuje naslednje poročilo:

Leta 1868 sem se v spremstvu svoje matere predstavila don Bosku in ga prosila, da bi me blagoslovil, ker me je pri mojih 25 letih nadlegovala vročina, zaradi katere sem popolnoma oslabela in se je upirala vsem zdravniškim posegom. Sveti mož mi je svetoval preprosto odvajalno sredstvo in mi naročil, naj vse do praznika Marijinega oznanjenja molim vsak dan pet očenašev, zdravamarij in slava bodi. Iz prepričevalnega in ljubeznivega načina govorjenja sem spoznala, da bom ozdravela. Podaril mi je neko knjižico in svetinjico, in preden sem se poslovila, mi je naročil, naj pokleknem in z njim zmolim tri zdravamarije.

On je stal in mi med molitvijo položil roko na glavo. Čutila sem, da me je močno stisnil, in ko sem vstala, je bil njegov obraz nadvse žalosten. Dejal mi je: »Ne čudi se, če ne boš ozdravela popolnoma in boš vse življenje na čem bolehalo. Blagoslov, ki sem ti ga podelil, bo koristil tvoji duši, če ne že telesu. V vsakem primeru stori, kar

sem ti rekel.« Odšla sem malo razočarana, vendar sem jemala naročeno zdravilo in opravljala molitve.

Na dan Marijinega oznanjenja mi je bilo veliko huje kot po navadi, potem pa se je zdravje počasi izboljšalo, in čeprav vročina ni bila stalna, me vendar pogosto nadleguje, tako da lahko po pravici rečem, da od takrat nisem bila niti en dan popolnoma zdrava, prepričana sem, da je svetnik med molitvijo tistih treh zdravamarij videl, da se je za zdravje moje duše bilo treba odpovedati zdravju mojega telesa.

DELFINA MARENGO

Naj tukaj še omenimo, kako je don Bosko še nadalje napovedoval skrite reči. Don Joahim Berto pravi:

»Bilo je leta 1868, ko sta se zjutraj predstavili dve neznani gospe in želeli govoriti z don Boskom. Ko sta vstopili v njegovo sobo, je on, ko ju je komaj zagledal, ne da bi jima dal do besede, rekel eni: »Postanite redovnica, bodite mirni, kajti to je Božja volja.«

Malo pozneje sem ju videl, kako sta s solzami v očeh zapustili don Boskovo sobo. Vprašal sem don Boska, kaj je bilo, on pa mi je v zaupno povedal: »Glej, ti dve gospe sta sestri. Ena je želela postati redovnica, druga pa se je temu upirala. Nato sta se domenili, da bosta prišli vprašat za svet don Boska.« »Toda zakaj sta jokali?« sem dodal. »Zato, ker sem jima, ne da bi mogli govoriti, dal odgovor na njuno vprašanje.« »Toda kako ste vi vedeli za vse to?« »Kako si radoveden. Nocoj sem sanjal, da bosta prišli ti dve osebi in me bosta vprašali za svet. Prepoznal sem ju in nisem storil drugega kot ponovil nasvet, ki sem ga dobil v sanjah.«

Še veliko drugih takih dogodkov je napisanih v naših kronikah. Božjemu služabniku je bil lasten preroški duh, o katerem imamo veliko dokazov.

Nekega večera po spovedovanju je med večerjo pripovedoval naslednje sanje nekaterim sobratom, med katerimi je bil tudi že omenjeni don Berto.

»Videl sem nekega fanta iz oratorija, kako je sredi sobe ležal stegnjen na tleh, obdan z ostrimi noži, pištolami, karabinkami in razkosanimi človeškimi udi. Zdelo se je, da umira. Vprašal sem ga: «Kako to, da si tukaj v tem strašnem položaju?» «Ali iz predmetov okoli mene nič ne razpoznate? Postal sem morilec in čez nekaj ur bom obsojen na smrt.« Nato je dodal: »Jaz poznam tega fanta, skušal ga bom opozoriti na njegove napake in mu navdihniti mila in dobrotna čustva, vendar je tako hudobne narave, da se resno bojim, da bo slabo končal.«

To je bil fant, ki je pozneje šel k vojakom in med bojem ubil svojega starešino. Na srečo se je pred smrtjo spravil z Bogom kot kak dober kristjan.

Častitljivi je pred več leti tudi napovedal, da bo eden izmed fantov naredil samomor. Neki fant, ki je bil tisti čas zelo dober in pobožen, je odšel iz oratorija.

Ko je videl, da so ga ogoljufali in je po krivdi brezobzirnega tovariša ostal brez denarja, brez družine in brez časti, se je s pištolo ustrelil. Obe imeni sta ohranjeni v kroniki. Veliko jih je slišalo te napovedi in mnogi so tudi videli, kako so se uresničile. Med njimi tudi don Rua.

Tako je don Bosko zaradi svojih kreposti in zaradi svojega branja src imel velik ugled in zaupanje pri vseh, vštévši mnoge visoke osebe v mestu Turinu in drugih mestih, ki so ga prosili, da je pomagal pri vzgoji njihovih otrok. Ko je kateri izmed sinov teh družin začel drseti po napačni napoti, je bil zadnja pomoč don Bosko, ker si je znal pridobiti zaupanje teh mladih ljudi. Zato so pošiljali svoje sinove k njemu ali pa so skušali v svojih palačah pripraviti razgovor. Don Boskova beseda je bila učinkovita in veliko teh mladih gospodičev je spremenilo svoje življenje ter so postali ponos svojih družin. Ni primerno, da bi prinašali dokaze za naše trditve, niti ne bomo objavljali zaupnih pisem. Navedli bomo samo listek, s katerim je don Bosko odgovoril sestri nekega plemenitega fanta, ki mu je pisala po naročilu staršev.

Turin, 10. avgusta 1868

Veleugledna gospa!

Vašo željo in želje vaše matere bomo izpolnili: tri svete maše z nekaterimi molitvami naših fantov in z mojimi revnimi molitvami bomo opravili v naslednjih treh dneh, začevši z današnjim.

Gospodič lahko pride vsak dan ta teden od jutra do dveh popoldne. Poskušal mu bom biti na voljo kot poštenjaku, ki si to zasluži. Prosim vas, da izročite priloženo pismo očetu, vaši materi pa moje prisrčne pozdrave. Naj jo Bog blagoslovi. Molite zame, ki sem v hvaležnosti vaš najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO

Kako zelo je don Bosko imel rad otroke svojih dobrotnikov, nam priča pismo, ki ga je pisal markiziču Fassatiju iz Montemagna:

Dragi Emanuel!

Tvoje pismo me je zelo razveselilo in rade volje sem opravil svoje skromne molitve po tvojem namenu. Sedaj ne vem, ali naju je Bog uslišal ali ne. Ti boš to bolje vedel. Zagotavljam ti pa, da če so stvari, ki jih prosiš, v korist tvoji duši in jih prosiš z veliko vero, bodi prepričan, da boš uslišan.

Naredil bi mi veliko veselje, če bi ljubeznivo pozdravil vse člane svoje družine in jim zaželel zdravja ter dolgo in srečno življenje. Dobri mami gospe grofici De Maistre povej, da bi mi bilo v veliko veselje, če bi jo mogel pozdraviti, če bo prišla v Turin, in če bi ti vedel za dan njenega prihoda, mi sporoči v moje veliko veselje.

Predragi Emanuel, preživljavaš najbolj nevarno obdobje svojega lepega življenja. Po-

*gum! Vsaka najmanjša žrtev v mladosti prinaša neizmerno plačilo v nebesih.
Moli tudi za mojo ubogo dušo in me imej za svojega najvdanejšega prijatelja.*

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 14. septembra 1868

Z enako ljubeznijo, če ne še z veliko večjo, je skrbel za svoje fante v oratoriju. V času, ko so se bližale jesenske počitnice, ni prenehal dajati dobrih nasvetov. Don Bonetti piše:

SPOMINI, KI JIH JE DON BOSKO DAL FANTOM 18. AVGUSTA 1868:

1. *Pojdite domov z željo, da bi ostali dobri in da ne boste postali slabši.*
2. *Vsak naj se potruži, da bo ob vrnitvi v oratorij privedel s seboj dobre fante, ki si jih don Bosko tako zelo želi.*
3. *Dajajte dober zgled, da boste popravili pohujšanje, ki ste ga, ko ste bili še doma, mogoče dajali bratom ali sestram z besedami, preklinjanjem ali drugim nesposobnim vedenjem.*
4. *Glejte, da pred odhodom ne boste razbijali vrčev za vodo ali trgali knjig, ki ste jih uporabljali v šoli, kakor to delajo nekateri, ki jih obvladuje nagon po uničevanju. Raje jih pustite za bolj revne tovariše.*
5. *Lepo se vedite v govorjenju in prošnjah s svojimi starši, učitelji in župniki. Če vas bodo povabili na kosilo, pazite, da ne boste požrešni, vzemite malo jedi, opazujte, kako se vedejo ugledne osebe. Ne sedajte za mizo pred drugimi niti ne vstajajte, temveč počakajte na znamenje hišnega gospodarja ali načelnika mize.*

V nedeljo 30. avgusta se je začela devetdnevnicca za praznik Marijinega rojstva. V prvih dneh priprave je neki izreden dogodek dal povod za dobro voljo v oratoriju kot znamenje veselja. Napisali ga bomo iz preprostega razloga, ker o njem govori zapisnik don Berta, in tako videli, kako pridno je ta sobrat zapisoval vse, kar se je dogajalo.

»Po večerji, ko sem bil v skupini fantov ob steni knjigoveznice, so na moje začudenje fantje v drugih skupinah začeli kričati: <Glejte, glejte! Kaj je to tam?> Pogledal sem in videl, kako je prihajala krogla, tako okrogla in tako velika kakor krogle, s katerimi balinamo. Najprej se je gibala v višini treh ali štirih metrov, potem pa se je dvignila na višino strehe šolske stavbe. Gibala se je v ravni črti, potem pa delala krivulje, kot da bi zvečer letel vrabec in iskal, kje bi prenočil, pri tem pa ni izgubila prav nič svoje oblike. Preletela je učilnico, don Boskovo sobo, vso hišo vse do zvonika stare cerkve in nadaljevala svoj let vse do železniške proge. Za seboj je puščala precej veliko belo sled v obliki repa, ki pa je postajala vedno manjša, dokler se končno ni izgubila v belem dimu. Fantje so bili vsi na dvorišču in mnogi izmed njih so s pogledom sledili pot krogle in polni začudenja tako kakor jaz opazovali ta pojav.«

27.

POGLAVJE

Devetdnevnica v čast Marijinemu rojstvu – Nekaj don Boskovih nagovorov; nekega fanta odpustijo iz zavoda; prilika ali sanje; gospa, ki ponudi don Bosku knjigo, v kateri so zapisana imena tistih, ki dobro opravljajo devetdnevnico; cvetka – Umirajoča ženska se spove zamolčanega greha; odkritosrčnost pri spovedi; pomiriti se ob spovednikovi besedi – Še druga bolnica, ki jo don Bosko spodbudi za prejem zakramentov; potem ko ji je dal svetinjico Marije Pomočnice; zaupanje v Marijo, če nosimo njeno svetinjico; cvetka – Sklep šolskega leta; slovesna razdelitev nagrad; himna zahvale Bogu; jesenske počitnice – Don Bosko piše don Proveri in določi molitve za nekatere bolnice; nikdar mu ne manjka težav – Poročila iz Firenc o temeljitem izboljšanju zdravstvenega stanja nekega bolnika – Ozdravljenje nekega božjastnega – Nadškof hoče, da tisti, ki naj bi bili posvečeni v duhovnike, opravijo duhovne vaje v semenišču ali pri lazaristih, vendar zaradi zavzemanja mons. Gastaldija ne vztraja pri svojem – Prvi tečaj duhovnih vaj v Trofarellu – Don Boskovo pismo vitezu, v katerem ga vabi na drugi tečaj duhovnih vaj – Pismo markizi Frassati – Sledi don Boskovih pridig – Nadškof deli redove; njegove besede don Costamagni

V NOVI CERKVI SO ZAČELI OPRAVLJATI devetdnevnico na čast Marijinemu rojstvu. Zavodska kronika, ki ne govori o mnogih don Boskovih nagovorih po večernih molitvah fantom, pa podaja nekaj večernih govorov ob tej priložnosti.

Navedbe iz kronike:

2. SEPTEMBER 1868

Don Bosko je po večernih molitvah takole govoril:

Zdi se mi skoraj nemogoče. Ko začenjamo kako devetdnevnico, se vedno javijo fantje,

ki hočejo iti domov ali jih je treba izključiti iz zavoda. Med temi je bil eden, ki je bil kriv za določene neredne in ga iz raznih razlogov nismo odslovili, pa je gnani od nevidne sile odšel sam.

Pa preidimo na drugo. Predstavljajte si, da don Bosko vstopi skozi vratarnico, gre proti stebriščem in zagleda veliko gospo, ki mu, ne da bi ji don Bosko karkoli rekel, ponudi zvezek, ki ga ima v roki, in reče: »Vzemi in beri.« Vzel sem ga in na ovitku bral: Devetdnevnica v čast Marijinemu rojstvu. Odprl sem ga in na prvi strani videl napisana maloštevilna imena z zlatimi črkami. Obrnil sem list in videl precej več imen, napisanih z navadnim črnilom. Listam naprej in vidim, da so vsi listi vse do kraja prazni. Sedaj bi vprašal katerega izmed vas, kaj vse to pomeni.

In vprašal je enega izmed fantov in mu pomagal, da je odgovarjal:

V tem zvezku so zapisana imena fantov, ki opravljajo devetdnevnico. Tisti, katerih imena so napisana z zlatimi črkami, opravljajo devetdnevnico dobro in goreče. Tisti, katerih imena so napisana z navadnim črnilom, opravljajo devetdnevnico z znatno manjšo gorečnostjo. In zakaj v zvezku ni imen vseh drugih? Kdo bi vedel zakaj? Zdi se mi, da so dolgi sprehodi raztresli veliko fantov in se sedaj ne morejo zbrati. Če bi prišel Dominik Savio, Besucco, Magone ali Saccardi, kaj bi rekli? Vzkliknili bi: Oh, naš oratorij, kako zelo si se spremenil!

Zatorej skušajmo, da bi naredili veselje Mariji, prejemati svete zakramente in izpolnjevati cvetke, ki jih bova dajala jaz in don Francesca. Za jutri naj velja cvetka: Stori vse zelo zavzeto.

3. SEPTEMBER 1868

Don Bosko je zvečer pripovedoval o neki ženski, ki je prišla do konca življenja in se niti takrat ni upala spovedati greha, ki ga je storila pri 9 letih. Toda v vročični blodnji je dejala: »Strah in groza, v pekel grem!«

»Zakaj pa?« jo je vprašal duhovnik, ki je stal ob njeni postelji. »Ker imam greh, ki se ga nisem upala nikdar spovedati.« Duhovnik ji je prigovarjal in zares se je lepo spovedala. To je nauk za nas, dragi sinovi, da ne bomo odlašali vse do tega nevarnega trenutka, da bi uredili zadeve naše duše. Vsak, ki bi bil tega potreben, naj pripravi svojo vest, da bo opravil življenjsko spoved. Toda, če mu bo spovednik dejal: "Bodi miren, ni ti treba opravljati življenjske spovedi, kar veselo naprej,« naj prepusti odgovornost za svojo dušo voditelju svoje duše.

4. SEPTEMBER 1868

Don Bosko je takole govoril fantom:

„Pred nekaj dnevi je bila v bolnišnici neka zelo bolna ženska, ki se ni hotela spovedati. Smrt se je neizprosno bližala in predlagali so ji, da bi poklicali don Boska. Ona pa je odgovorila: »Naj pride, kdor koli hoče, toda jaz se ne bom spovedala.“

Don Bosko je šel k njej. Rekli so ji: ‚Don Bosko je prišel.‘

‚Spovedala se bom, ko bom ozdravela.‘

‘Toda don Bosko te bo ozdravil.’

‚Najprej naj me ozdravi in potem se bom spovedala.‘

Tedaj sem vzel v roko svetinjico Marije Pomočnice z vrvico in sem ji jo ponudil. Vzela

jo je, jo poljubila in si jo nadela okoli vratu. Okoli stoječi so ob tem prizoru glasno jokali. Rekel sem, da naj vsi odidejo iz sobe. Naredil sem znamenje svetega križa. Tudi ona se je pokrižala. Vprašal sem jo, kdaj je bila zadnjič pri spovedi, in potem se je spovedala. Ko sem končal, mi je dejala: 'Kako je vendar to? Spovedala sem se, čeprav sem prej rekla, da se ne bom.' Bila je zadovoljna.

,Tudi jaz ne vem,' sem odgovoril, 'mati Božja Marija hoče, da se zveličate.' Zapustil sem jo polno krščanskih čustev.

Postavimo torej vse naše zaupanje v Marijo in tisti, ki še nimate njene svetinjice, si jo priskrbite. Ponoči v skušnjavah jo poljubimo in to nam bo v veliko duhovno korist. Danes zvečer je bila najdena denarnica in notri nekaj bankovcev z zavojčkom, v katerem sta bili dve svetinjici. Naj tisti, ki jo je izgubil, pride ponjo. Dobil jo bo nazaj v plačilo za njegovo pobožnost do matere Božje Marije.

Cvetka za jutri se glasi: Opravi kako zatajevanje, kot na primer pojdi za kratek čas z odmora in opravi obisk Najsvetejšega ali kaj podobnega.

6. SEPTEMBER 1868

Cvetka: zbranost v cerkvi

Dne 8. septembra so po cerkvenem opravilu ob šestih popoldne prebrali ocene z izpitov in slovesno razdelili nagrade najboljšim dijakom. Dan je poln spominov na dobrote, ki so jih prejeli gojenci od don Boska, in kot po navadi je potekel v glasbenih prireditvah z deklamacijami in govori, s predstavo veseloigre, ki se je udeležilo tudi veliko povablencev. Nekaj posebnega je vsako leto bil nagovor, ki ga je za uvod imel eden izmed profesorjev, in don Boskov sklepni govor.

Ob devetih zjutraj je don Bosko po maši v pridigi dal nekaj nasvetov za počitnice. Zapeli so zahvalno pesem in veliko število dijakov je odšlo na svoje domove. Božji služabnik jim je priporočil pobožnost do Marije in popolno zaupanje v duhovnih in časnih potrebah. To naj bi bilo zaupanje, ki je vodilo množice čistilcev v cerkev Marije Pomočnice in jih spodbujalo, da so pisali pisma s prošnjami za molitev fantov po njihovem namenu. In milosti so potem dejansko prejeli.

Prav tiste dni je don Bosko prejel iz Mirabella pismo v tem smislu. Med novicami, ki jih je sporočal prefektu Proveri, je bilo naslednje:

Dragi moj don Provera!

Piši don Rolandiju, da naj njegove priporočene bolnice v septembru vsak dan molijo tri očenaše, zdravamarije, slavaočetu in pozdravljena Kraljica v čast presvetemu Zakramentu. Mi bomo javno molili v novi cerkvi. Vsaki izroči eno svetinjico.

Ti si zares velikodušen, vendar mi pošiljaš napačen denar, ker se niti en dan ni zadržal v hiši. Dobro bi bilo, če bi bil v vsaki naši hiši en don Provera. Vsi smo tukaj zdravi, vendar težav ne manjka. V tem trenutku imam v svoji sobi zastopnike visoke policije z državnim pravnikom.

Rad me imej v Gospodu in moli, da bomo lahko v vsem izpolnjevali sveto Božjo voljo. Bog naj blagoslovi tebe, tvoje domače in vse malo semenišče. Amen.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 9. septembra 1868

Še drugo pismo je iz istega razloga pisal v Firenze, Via Ginori št. 9, gospodu grofu Janezu Barbolani Montauto zaradi ozdravljenja nekega sorodnika markize Uguccioni, ki se mu je priporočil v boleznj njegovega brata:

Grof mu je 14. septembra takole odgovoril:

„Moje srce vam ne more izraziti velikega zadovoljstva, ki mi ga je prineslo vaše pismo. Lepa hvala za spodbudne besede, ki ste mi jih namenili. Še pred koncem leta bom izpolnil obljubo, dano Mariji Pomočnici, ki sem jo z zaupanjem klical na pomoč v trenutkih nevarnosti. Da, bila je Marija Pomočnica, ki je mojemu bratu tako mogočno popravila zdravje, in upajmo, da ga bo popolnoma ozdravila. Še dolgo bomo v naši družini ohranili drag spomin nanjo. To je bil pravi čudež!

Izrazil sem vaše pozdrave svoji ženi in ona mi je naročila, naj vam izrazim hvaležnost za izkazano pozornost. Zelo zaupa v vaše molitve. Še naprej molite za naše družine k Božji materi Mariji.«

Drugo milost je Božji služabnik s svojim duhovniškim blagoslovom prejel od Božje matere Marije, kot moremo razbrati iz naslednje izjave.

Jeseni 1868 je Jožef Fassio, brat don Mihaela, pretrpel napad božjasti. Ker zdravniška sredstva niso pomagala, smo poskusili z nadnaravnimi. Brat Jakob, ki je bil takrat don Boskov gojenec rokodelec, je rekel Jožefu: »Pridi v Turin, naj te don Bosko blagoslovi in boš ozdravel.« Takoj se je peš odpravil iz Revigliasca v Turin, z živo vero, da bo zaradi tega neprijetnega potovanja milost lažje prejel. Ko je prišel v Turin, je obiskal don Boska, ki ga je sprejel v svoji sobi in spraševal po njegovem vedenju, prejetanju svetih zakramentov itn. Nato ga je povabil, da je pokleknil, in ga blagoslovil. Blagoslov je deloval. Od takrat naprej ni imel več nobenega napada in danes, ko mu je že 48 let, ne čuti nikakršne motnje in trdi, da ga je don Bosko ozdravil.

Najvdanejši služabnik

SEKUND NAVONE, dekan

Revigliasco d'Asti (Alessandria), 3. januar 1899

Medtem ko se je dogajalo, kar smo opisali v prejšnjih poglavjih, so nekateri svetovalci, verjetno v dobri veri, svetovali nadškofu, da naj ne šteje za veljavne duhovne vaje, ki so jih kleriki oratorija opravili v Trofarellu in ki naj bi bile na-

menjene posvečevanju v jesenskih kvatrah. Hoteli so, da bi duhovne vaje opravili v semenišču ali v zavodu Gospodov oznanjanja z drugimi kleriki. Odločitev so sporočili Božjemu služabniku. Ker je nadškof bil v Carmagnoli, je don Bosko poslal k njemu don Cagliera, ki naj bi ga prepričal, da bi preklical dan ukaz. Častiti je tudi iz razlogov, ki jih ne moreš pripovedovati vsakemu, hotel odpraviti to oviro. Tako je bilo v času zadnjih duhovnih vaj v semenišču storjeno vse, da bi nekatere pripravili, da bi zapustili salezijansko družbo.

Monsinor je poslušal don Cagliera, in ker se je hkrati zavzel tudi mons. Gastaldi, škof v Saluzzu, in ker je zvedel, da je škof iz Astija dovolil diakonu Fagnanu, da se je pripravil na duhovniško posvečenje z duhovnimi vajami v Trofarellu, je privolil.

Tako je don Bosko 13. septembra na praznik Marijinega imena sklical v Trofarello na prvi tečaj duhovnih vaj polovico svojih salezijancev, všteti klerike, ki naj bi prejeli svete redove. Sam častitljivi je pridigal inštrukcije, medtem ko je don Jožef Bona iz Brescie imel premišljevanja.

V veliki želji, da bi se vsi salezijanci udeležili letnih duhovnih vaj, je pisal vitezu Oregli, ki se je vrnil iz Rima in bil v Guenzatu.

Predragi gospod vitez!

Smo v Trofarellu na prvem tečaju duhovnih vaj. V ponedeljek 21. septembra se začne drugi tečaj in menim, da bi bilo nadvse prav, če bi prišli tudi vi, ker se moramo pogovoriti o mnogih stvareh. Če bo treba, se boste po duhovnih vajah spet vrnili v Milan.

Pošiljam vam pismo markize Villarios, ki poroča o smrti Alberta. Mi smo že molili zanj in bomo še.

Kdo ve, ali se bo grofica Calderari dala videti v Turinu vsaj zato, da bi pozdravila Marijo Pomočnico?

Pozdravite v mojem imenu vse in vsem velik blagoslov iz nebes. V Gospodu vas pozdravlja najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO.

Trofarello, 16. septembra 1868

P. S.: Tukaj je tudi don Rua. Izboljšuje se mu, vendar počasi.

V petek je poslal dopis markizi Fassati v Montemagno. Vedno moramo občudovati njegovo nežnost in gorečnost.

Turin, 18. septembra 1868

Velezaslužna gospa!

Prihodnji ponedeljek (21. septembra) bomo začeli drugi tečaj duhovnih vaj za du-

hovnike, učitelje in asistente in bi bil vesel, če bi mogel priti tudi don Durando. Ker pa ne vem, ali bi to motilo Emanuelovo šolo, pišem vam, da to sporočite ali ne sporočite don Durandu. Kakor boste pač presodili.

V ponedeljek dopoldne lahko še opravi šolo in v soboto istega tedna bo lahko spet na svojem mestu. V soboto dopoldne gre vsak na svoj kraj, da je na voljo za cerkvena opravila v nedeljo.

Prosim vas, da bi pozdravili gospo kneginjo in vašo mater, gospo, za katero menim, da sta še v Montemagnu. Računam na to, da ju bom 28., to je v ponedeljek, obiskal. Ne vem, ali ima vlak, ki pride v Asti ob devetih, zvezo z omnibusom do vas. Če mi boste sporočili, vam bom zelo hvaležen.

Bog naj blagoslovi vas in vso plemenito družčino. Molite zame in me imejte v hvaležnosti za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Medtem je pridigal in njegovi nauki so bili nadvse učinkoviti, ker so bile pridige bogate po vsebini in polne duhovnega pomaziljenja, osnovane na Sv. pismu in svetih očetih in ponazorjene z zgodbami iz cerkvene zgodovine, z dogodki iz življenja svetnikov, s sodobnimi dogodki, s primerami in parabolami, tako da so bili poslušalci kar naprej pozorni. Znal jih je spodbuditi in prepričati, pripraviti voljo, da so se utrdili v poklicu, ki jim ga je Gospod namenil. Ni imel časa, da bi te nauke redno zapisoval, vendar je pustil nekaj osnutkov. Toda tisti, ki ga je pozorno poslušal, je moral na koncu reči:

Odlično! *Ex abundantia cordis os loquitur* (usta govorijo iz polnosti srca).

Zapisali smo nekaj izvlečkov pridig. Gre za posamezne stavke, kot se to dogaja tistemu, ki v naglici piše zapiske. Vendar lahko zagotovimo, da so pristni.

I.

Et ducam eam in solitudinem et loquar ad cor eius (in popeljal jo bom v samoto in govoril njenemu srcu).

Naš Božji Zveličar je, potem ko je poslal svoje apostole pridigat Božje kraljestvo, poklical, jih popeljal v samotni kraj, da bi si odpočili, bili sami z njim in poslušali daleč od množic njegove nasvete in opomine.

Tako je poklical nas sem v Trofarello, daleč od študija, dela, šole, zavodov in katere koli zaposlitve, v samoto, ker Gospod ne govori nikdar sredi hrupa in šuma. Gospod govori samo tistim, ki se odtegnejo svetnim stvarim.

Gospod podeljuje svojo milost edinole v tihoti. Zato naj se vsak izmed nas potruди, da bo te duhovne vaje opravil dobro. Nikakor nismo prepričani, da jih bomo mogli opraviti tudi še drugo leto.

Pomislimo v teh duhovnih vajah na to, pred čimer naj bežimo, kaj si moramo pridobiti, kaj narediti v prihodnosti.

Držimo se tišine, razen po kosilu in večerji.

II.

Danes vam bom govoril o tem, kaj moramo izpolnjevati kot duhovniki in kot pripravniki na duhovništvo. Povedal vam bom, kaj je duhovnik in kakšen naj bo.

Duhovništvo je najvišje dostojanstvo, ki ga more doseči kak človek. Njemu in ne angelom je bila dana oblast spreminjati kruh in vino v telo in kri našega Gospoda Jezusa Kristusa. Njemu in ne angelom je dal oblast odpuščati grehe.

Duhovnik je trikrat služabnik svetega Boga.

Kakšna naj bo torej svetost duhovnika in pripravnika na duhovništvo? Biti mora tak kot kak angel, se pravi ves nebeški človek. Imeti mora vse kreposti, ki jih zahteva ta stan, in zlasti še veliko ljubezen, veliko ponižnost in veliko čistost.

Duhovnik je luč sveta, sol zemlje. Duhovnikove ustnice morajo negovati znanje, kar pomeni, da se mora z vso vnemo posvetiti svetim vedam.

Moramo se izprašati, ali imamo vse kreposti dobrega duhovnika, in če jih še nimamo, se bomo trudili, da si jih bomo pridobili.

Izključimo istočasno iz naših namenov in naših želj vse, kar ni v skladu z Božjo voljo, ker je Gospod tisti, ki nas mora izbrati: ‚Non vos me elegistis, sed ego elegi vos‘ (niste vi mene izbrali, temveč sem jaz vas izbral).

Duhovnik mora imeti veliko vere, gorečo ljubezen, ki pa ju na žalost ne vidimo v kakem kleriku, da ne rečem v kakem duhovniku, pač pa ju lahko zasledimo nadvse goreči v kakem kmetu, pometaču ali služabniku. Najdemo ju v kakem učencu, v učitelju pa, ki ga uči in bi ju moral imeti v najvišji meri, ju ne najdemo.

O dober zgled! Pokličimo si v spomin, da duhovnik ne gre nikdar sam niti v nebesa niti v pekel, temveč vedno v spremstvu drugih.

III.

Cerkvene osebe lahko delimo v dve skupini: svetne duhovnike in redovne duhovnike. Za cerkvene osebe, ki živijo v svetu, je nujno, da so že dosegli veliko popolnost, še preden so postavljeni za vodstvo duš. Redovni stan pa je za tiste, ki živijo odmaknjeni od sveta, in za tiste, ki si šele prizadevajo za popolnost. Prvi morajo biti bolj močni in bolj popolni kot drugi, ker morajo po svoji dolžnosti skrbeti za stotine in tisoče duš in so obenem izpostavljeni velikim nevarnostim.

Poleg tega so raztreseni zaradi gmotnih skrbi, zaradi lastne družine in toliko drugih nevšečnosti, ki obremenjujejo opravljanje svete službe. Potem da bi bili svobodni tudi v izpolnjevanju vsega, kar se da, da bi živeli življenje zatajevanja, življenje pravega duhovnika, pa jih moti kak njihov tovariš, da ne študirajo ali da ne opravijo obiska Najsvetejšega; potem vabilo na pojedino, ki se je morajo udeležiti, ovira delo dneva; potem od nasprotujočih prihajajoči nadležni spori, da se ohranijo pravice župnije, vse to povzroča skrbi in prinaša nemir.

In tisti, ki niso popolni, si nakopljejo prezir in zaničevanje vseh. Vsak trenutek jim preti nevarnost, da bi izgubili krepost čistosti, da bi navezali svoje srce na stvari tega sveta, zbirajo denar zase in za svoje sorodnike, skrbijo zase in zanemarjajo duše.

Redovnik pa, četudi z manj kreposti kot svetni duhovnik, če je zvest svojemu pravilu, hodi z gotovostjo po pravi poti in ga ne motijo težke ovire. Predstojnik mu določi primerno delo v skladu z njegovimi sposobnostmi in slabostmi, pač glede na njegove duševne in telesne zmogljivosti, ker ve „quid valeant humeri, quidve ferre recusent (kaj ramena prenesejo in česa se branijo). Zidovje hiše pa je obramba pred zalezovanjem sveta.

Kdor živi v Družbi, se izogne bojem, ki bi jih moral bojevati s svojimi sorodniki, prijatelji, s časnimi dobrinami in notranjimi sovražniki, kot so napuh, častihlepnost, skušnjave mesa in hudiča. Vse to premaguje z obljubo čistosti, uboštva in pokorščine. S čistostjo darujemo Bogu vse naše telo in svet, in vsa njegova ugodja niso več za nas. Z uboštvom se odpovemo sorodnikom, prijateljem, vsemu bogastvu in izpolnjujemo to, kar je priporočil Gospod: Pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, potem pridi in hodi za menoj.

S pokorščino se odpovemo svoji volji, naši svobodi. Sveti Duh nam pravi, da tisti, ki uboga, poje zmago.

Mogoče bo kdo rekel, da se mora tisti, ki vstopi v družbo, odpovedati svobodi?

Odgovarjam: Nihče te ne sili, da narediš zaobljube, gre za nasvet in ne za obveznost. Vsak jih naredi čisto svobodno zato, da bi ugajal Gospodu.

Naše zaobljube so preproste.

Ko me je Pij IX. leta 1858 vprašal za mnenje o tem, ali so potrebne redovne zaobljube, sem mu odgovoril, da na začetku naše ustanove nisem bil za zaobljube, temveč za preprosto obljubo.

»Nikakor ne,« je vzkliknil papež, »nikakor ne, kajti taka obljuba bi bila enako močna kot zaobljuba, ne bi pa imela istega zaslužnja pred Bogom.«

Potem sem bil tudi jaz njegovega mnenja.

Zaobljube zavezujejo svobodo, toda v določenih primerih jih je mogoče razvezati: če so večne, jih razvezuje Sveti sedež, če sočasne, pa vrhovni predstojnik. Ker je treba prositi Sveti sedež, vsak dobro premisli, ali so razlogi zadostni ali ne.

IV.

Nekateri trdijo, da so zaobljube iznajdba našega časa, se pravi, da jih je iznašlo krščanstvo. Pa se krepko motijo, zaobljube so se pokazale že na začetku sveta. So potreba človeške duše. Ko je bil Adam izgnan iz raja, je ob večerih odhajal v samotni kraj ob vrtu veselja in v pokori vzgajal svoje otroke v strahu božjem in pri tem vzdihoval po obljubljenem Odrešeniku.

To je bila prošnja vseh pravičnih, cilj odpovedi vseh poglavarjev družin.

Da bi ohranil to pričakovanje živo, je Bog med potomci Jakoba izbral Levijev rod in mu izročil nalogo, da skrbi za bogočastje in uči ljudi Božji zakon. To je bila prava družba, ki ji je načeloval najvišji duhovnik. Veliko mater je posvetilo svoje otroke Bogu in jih predstavilo velikemu duhovniku, da bi, medtem ko so služili v templju, bili vzgojeni v pobožnosti in izpolnjevali kreposti. To so bili nazareni.

Samuel je bil načelnik skupine prerokov, ki so polni Božjega duha prepevali slavo-speve Gospodu.

Češčenje malikov in zdrahe so uničile judovsko in izraelsko kraljestvo, prerok Elija je zbral v puščavi veliko število fantov in jih poučil o Gospodovih zapovedih z namenom, da bi se posvetili molitvi, delu in da bi živeli v skupnosti.

Eliju je sledil prerok Elizej. Bog je poplašal krepost obeh prerokov s silnimi čudeži in prenesel njuno oblast na druge preroke.

Nekaj pozneje je Rehab, potomec Jetra, Mojzesovega zeta, ustanovil družbo, imenovano rehabiti. Ti so s svojimi družinami živeli pod šotori in se posvečali pastirstvu kakor sveti očaki. Vzdrževali so se vina, niso živeli v hišah, niso imeli polj. Posvečali so se proučevanju in premišljevanju Božje besede in petju Božje slave. Njihova zasluga je zvestoba pravilom in so skupaj z Elijem, Elizejem in sinovi prerokov vzor menihov Cerkve Jezusa Kristusa.

Toda redovne ustanove stare zaveze odstopajo mesto novim zakonom, ki so, kakor prvi, sad Božjega navdihnjenja. Na svet je prišel obljubljeni mesija in izjavil: »Nisem prišel razvezovat, temveč dopolnit zakon.« S svojimi dvanajsterimi apostoli in dvanasedesetimi učenci začne ustanavljati prvo redovno skupnost nove zaveze, ki so se, kakor nam je znano iz evangelija in cerkvenega izročila, obvezovali z obljubo k uboštvu, pokorščini in čistosti, četudi niso bile izrečene v današnji obliki, kot je navada pri nas. Jezus jim je rekel svoj »hodi za menoj“ in oni so brez pomisleka izpolnili njegovo voljo in so s pokorščino prevzeli tudi uboštvo: »Zapustili srno vse in šli za teboj.« Jezus je med tistimi, o katerih je rekel: „So nekateri, ki so naredili sami sebe za evnuhe iz ljubezni do nebeškega kraljestva. Kdor more razumeti, naj razume.“

Ko je on odšel v nebesa, so njegovi apostoli, učenci, povsod oznanjali evangeljske svete in so tako napolnili z menihi puščave Egipta in Palestine. Nato so prišli učenci pravil sv. Avgušтина, bazilijanci, benediktinci in drugi redovi, ki jih je Bog vzbudil glede na potrebe Cerkve. Tem se mora svet zahvaliti za svoje spreobrnjenje, za razvoj poljedelstva in obrti, znanosti, civilizacije.

Starim redovom so se pridružile redovne družbe, sestavljene iz milijonov dobrohotnih duš, ki so se umaknile s sveta v brezštevilne samostane, kjer bi mogle živeti bolj popolno življenje, bolj čisto, da bi bile luč svetu in sol zemlje ter pomoč revežem vsake vrste. Naše pobožno združenje je ena izmed poslednjih redovnih družb, ki je kot veliko drugih sad Marijine dobrote, saj lahko rečemo, da je bila ona ustanoviteljica in mati vseh, vse od dvorane zadnje večerje do danes. Ona nima dragega namena kot vzgajati dobre kristjane in dobre državljane tako, da izpolnjuje njej zaupano nalogo. Zato moramo najprej skrbeti za posvečevanje lastne duše in potem duše drugih.

In na kakšen način? Tako, da izpolnjujemo evangeljske svete.

Naša družba ima za cilj rešitev duš in ta cilj je nekaj najpopolnejšega, kar si sploh moremo predstavljati. Toda najprej je treba začeti pri sebi, pri naši duši. Moramo se usposobiti, da bomo mogli koristno opravljati naše poslanstvo.

Preden bomo poslali koga pridigat, poučevat, vodit, naj predstojnik presodi njegove sposobnosti, kakor to storijo ptičje matere v gnezdu. Ne izziva mladiča k letenju, dokler se ne prepriča, da so njegova krila zadosti močna, ker se boji, da ne bi mogel uiti jastrebovim krempljem ali bi od onemoglosti padel na tla. Tako tudi predstojnik ne da dovoljenja nikomur, dokler ne vidi, da je zadosti močan in ne bo pogubil sebe in drugih.

Preden naj bi na primer šli pridigat sramežljivost oči drugim, je potrebno, da to krepost najprej sami imamo v najvišji meri, sicer nas ne bodo poslušali in nam bodo zabrusili, da zdravnik ozdravi najprej sam sebe. Odstrani najprej bruno iz svojih oči, potem boš šel odstranjevat trsko iz oči drugih.

Kako naj kak spovednik priporoča drugim pogosto spoved, če se on sam ne hodi spovedovat? In tako naprej.

Potem je treba tudi poznati reči, ki so predmet naših dolžnosti: kakor morajo biti podkovani v snovi tisti, ki poučujejo v šoli, tako morajo biti doma v sveti znanosti tisti, ki opravljajo poslanstvo pridiganja: v dogmatiki, moralki, hermenevtiki, asketiki, cerkveni zgodovini itn.

Ne utrudimo se v izpolnjevanju vseh naših dolžnosti. Tisti, ki se posvečujejo rešenju duš, bodo dobili v nebesih povračilo apostolov, ki jim je Gospod rekel: „Vi boste na dan sodbe sedeli na sedežih dvanaajsterih rodov in sodili Izraelove rodove.“

Spominjajte se, da tisti, ki rešijo eno dušo, zagotovijo zveličanje svoje duše.

Tistim, ki niso duhovniki, pravim: „Reševati duše ni naloga samo pridigarjev, temveč vseh, od zadnjega rokodelčka do najslavnejšega med govorniki. Kako? Z molitvijo za spreobrnjenje grešnikov, z zglednim izpolnjevanjem dolžnosti, z dajanjem dobrih nasvetov v odmoru in v cerkvi, s krščansko ljubeznijo do tistega, ki se znajde v potrebi, z odpuščanjem žalitev. O, koliko dobrega je mogoče storiti vsem, o, koliko duš je mogoče rešiti z dobrim zgledom!

V.

Opozorila: Potrudite se, da boste v teh svetih duhovnih vajah sklenili, da boste vedno sprejemali opomine in vse pripombe o vašem vedenju, tako s strani predstojnikov kakor tudi sebi enakih in podložnih in se boste tako vadili v čednosti potrpežljivosti in vdanosti.

Izročite se vsi v Marijine roke, da boste mogli vedno ohraniti čednost čistosti.

Priporočite se sv. Alojziju, da ga boste posnemali v spoštovanju in zaupljivosti do predstojnikov, v potrpežljivosti in ljubezni do drugih in v vseh njegovih krepostih.

V jesenskih kvatrach dne 19. septembra se je končal prvi tečaj duhovnih vaj. Tisto jutro je izrekel večne zaobljube don Pavel Albera, ki je obnovil triletne zaobljube 11. januarja leta 1866, klerik Alojz Lasagna in Jožef Bologna pa sta izpovedala triletne.

Nadškof je podeljeval svete redove v nadškofijski kapeli in diakon Jakob Costamagna je odpotoval iz Trofarella, da bi bil posvečen v duhovnika. Po končanem obredu so vsi na novo ordinirani pripravniki iz semenišča in drugih zavodov pričakovali nadškofa, da bi mu poljubili roko. Ko je prišel na vrste don Costamagna, mu je prelat v znak ljubeznivosti dal majhno zaušnico in mu glasno rekel: »To je eden izmed tistih, ki nočejo priznati svojega nadškofa.«

»Kaj še, monsinjor! Jaz spoštujem in imam rad svojega nadškofa, rad pa imam tudi don Boska, ki ga štejem za svojega očeta.«

Prelat se je potem obrnil na drugo stran in govoril z navzočimi. To je bilo za don Costamagna pravo ponižanje. Tudi kleriki so se čudili, zlasti še tisti iz semenišča v Susi. Med njimi je bilo nekaj nekdanjih gojencev, ki niso nič vedeli o neujemanju med monsinjorjem Riccardijem in don Boskom.

Don Jožefa Fagnana je istega dne v Casaleju posvetil v duhovnika mons. Ferrè.

28.

POGLAVJE

Don Bosko v Villastellonu: zamudi vlak in gre peš ter med potjo dela korekture – Se odpravi v Saluzzo, kjer je mati mons. Gastaldija zelo bolna – Obišče nekega duhovnika, ki ga ne more prepričati, da bi zaupal v Marijo – Smrt tretjega fanta iz sanj – Drugi tečaj duhovnih vaj v Trofarellu – Papežev odgovor na don Boskovo poročilo o slovesnostih na čast Mariji Pomočnici ob posvetitvi njene cerkve – Postopek pri prosvetni oblasti, da bi profesor, ki je izprašan samo za pouk v nižjih razredih, mogel poučevati v zavodu v Lanzu tudi v višjih razredih, in za priznanje te gimnazije – Don Boskovo pismo turinskemu županu zaradi težav, ki niso dovoljevale, da bi postavili v oratoriju mejni zid – Don Bosko gre v Parma – Don Bosko piše grofu Viancinu, ki ga je povabil v Bricherasio; obljubi, pa ne more določiti dneva obiska – Katoliško branje

PO KONČANIH PRVIH DUHOVNIH VAJAH je don Bosko, kakor nam pripoveduje don Ruova kronika, moral iz Trofarella z enim spremljevalcem iti za en dan v Villastellone k svojemu učitelju teologu Appendiniju. Pa je zamudil vlak. „Ne da bi se najmanj razburil, je potegnil iz žepa velik šop papirjev, ki bi morali iti v tisk, in jih brez besede popravljaj vso pot, kakor če bi sedel za pisalno mizo.

Ko sta prišla do konca poti, je dvignil glavo od svojega branja in vzkliknil: ‚Oh, res je, da tudi nezgode lahko koristijo. Tudi če bi bil doma, ne bi mogel opraviti toliko dela, kot sem ga sedaj, ko sva zamudila vlak.‘

Odpravil se je še v Saluzzo, kjer je obiskal gospo Gastaldi, mater škofa tega mesta, zelo bolno. Tako je pokazal veliko hvaležnost do te izredne duše, ki se je toliko trudila za korist oratorija. Mati in sin sta bila izredno vesela zaradi njegovega obiska. On pa je bil ves žalosten zaradi velikega trpljenja, ki ga je gospa morala prenašati, in zaradi dejstva, da bo morala kmalu oditi s tega sveta.

Obiskal je tudi svojega starega prijatelja, duhovnika, tovariša iz semenišča, ki je že več let bolehal.

Potem ko sta se prisrčno pozdravila, sta začela govoriti o njegovi bolezni. Don Bosko se je prepričal, da je bilo poleg telesnih bolezni tudi veliko moralnih slabosti, ker je bolnik, potem ko je obiskal toliko zdravnikov in preizkusil vse mogoče načine zdravljenja, ostal bolan in tako izgubil vse upanje na ozdravljenje. Skušal ga je opogumiti in mu priporočil, naj položi vse zaupanje v Marijo Pomočnico, ki jih je že toliko uslišala. Zagotovil mu je, da bi z živo vero v njeno pomoč mogel toliko ozdraveti, da bi v štirinajstih dneh spet lahko daroval sveto mašo. Toda naj mu je še toliko prigovarjal, ga ni mogel prepričati, da bi zaupal v nebeško mater Marijo. Ko je odšel od njega, je tožil nad usodo več duhovnikov, ki sicer niso slabi, živijo pa sredi sveta med posvetnimi ljudmi in ne slišijo govoriti o drugem kot samo o gmotnih stvareh. Tako izgubijo duha vere in pobožnosti in je v njih veliko težje vzbuditi odrešilne in tolažbe polne vidike kot pri navadnih laikih.“

Za kratek čas se je ustavil tudi v Turinu. Klerik Štefan Bourlot, ki je od začetka natančno sledil poteku napovedi na začetku leta, je sredi avgusta vprašal don Boska:

»In tretji iz sanj, ki mora umreti?« »Tretji,« je dobil odgovor, »bo samo še enkrat opravil vajo za srečno smrt in upam, da ga bom rešil, četudi še za zdaj ni pripravljen na ta veliki korak.«

Prvi teden septembra so opravili vajo za srečno smrt. Dne 9. septembra so zaradi močnega napada bolezni odpeljali v bolnišnico vitezov ali svetega Mavricija in Lazarja kovača Janeza Krstnika Bonentija iz Carpignana Novarese, starega 18 let.

Bolnišnica vitezov je bila takrat blizu oratorija na trgu Emanuele Filiberto in točno v Porta Palazzu.

Bonenti je bil torej tisti tretji, ki naj bi umrl v bližnjem kraju. O njem je veliko let pozneje don Štefan Bourlot pripovedoval, da je pozabil njegovo ime. Spominjal se je samo začetnice in da je spadal v oddelek kovačev. Toda njegov tovariš in sošolec mons. Paskal Morganti, nadškof v Raveni, ki se je spominjal njegovega imena, rojstnega kraja, obrti in postave, nam ga je opisal kot postavnega fanta, gladkega lica, podobnega vodeničnemu bolniku. Njegovo telo je moralo vplivati na njegov značaj, ker je bil apatičen in zato brezbrizen tudi v duhovnih stvareh.

Kakor hitro je prišel v bolnišnico, so ga zdravniki odpisali, podeljeni so mu bili sveti zakramenti, vendar jih je brezbrizno sprejel, ne da bi se zavedal nevarnosti, v kateri je bil. Don Bosko pa, ki mu je prejšnje mesece večkrat dajal

dobre nasvete, je, sledeč ukazu iz sanj, stopil k njegovi postelji, ga spodbujal in pripravil, da se je ponovno spovedal.

Naslednjega dne zjutraj ga je spet obiskal. Bil je žalosten in don Bosko je pristopil k njegovi postelji, da bi ga potolažil. Fant je bridko jokal.

»Zakaj jokaš?« ga je vprašal don Bosko. In on: »Če bi umrl to noč, bi bil prepričan, da bom šel v nebesa. Lepo sem se spovedal, prejel sem odvezo in papeški blagoslov. Sedaj pa bom mogoče storil druge grehe.« In je naprej jokal.

Don Bosko ga je potolažil in mu svetoval običajne vzdihljaje k Jezusu, Mariji in Jožefu, in ker je videl, da je fant že skoraj pri koncu, mu je ponovno podelil odvezo. Revež je umrl ob pol enih 22. septembra.

Bil je sirota brez očeta in matere in nihče ga ni prišel obiskat. Vse okoliščine iz sanj so se uresničile. Medtem se je 21. septembra začel drugi tečaj duhovnih vaj v Trofarellu. Don Bosko je imel nauk, vendar sta se nam ohranila samo dva nagovora. V enem je razpravljal o zatajevanju čutov, z drugim pa je sklenil duhovne vaje.

I.

Imamo velikega sovražnika, ki nas nikoli ne zapusti, ne podnevi ne ponoči. Ta naš veliki sovražnik je naše telo. Moramo se boriti proti njemu, če nočemo, da se bo uprlo duhu; moramo ga zatajevati, sicer nam ne bo pokorno. Naš Gospod Jezus Kristus nam je dal s svojim življenjem jasen zgled in je nenehno zatajeval svoje meso. Več kot dvajset let si je v potu svojega obraza služil svoj kruh. Z nenehnim postom štirideset dni in štirideset noči je začel svoje javno delovanje. Trpel je napore nenehnega potovanja, žejo, lakoto; skratka, dolge neprespane noči zaradi molitve, njegovo hudo trpljenje itn.

S tem, ko je preprečeval telesu vsako zadovoljstvo in ko je nenehno molil, je tudi nas poučil, kako moramo zatajevati svoje telo. Kdor ne zatajuje telesa, tudi ni sposoben za dobro molitev.

Vsi svetniki v nebesih, vsi dobri cerkveni ljudje in duhovniki so posnemali in še posnemajo Jezusa Kristusa in so naši vzorniki.

Trohljivo telo obtežuje dušo; in zemeljski šotor (telo) tlači duha, ki veliko razmišlja (prim. Mdr 9,15).

Telo obtežuje duha, da je sklonjen pod težo zemeljskih skrbi, ki smo jih prepolni.

Adamova duša, pravi sv. Bernard, je bila izvzeta iz take obtežitve, dokler je bilo njegovo telo neuničljivo. Bog mu je podelil toliko svobode, da je postavljen med najzvvišenejše in najnižje stvari, one je brez težave dosegal, do teh pa se je sklanjal brez strasti in nuje; one je doumeval z naravno bistrostjo in čistostjo duha, te pa presojal z oblastjo gospodarja.

Toda Adamov greh je porušil čudovito sozvočje med dušo in telesom ter povzročil v človeku tisto nesoglasje, o katerem govori sv. Pavel v pismu Rimljanom: Kot notranji človek namreč z veseljem soglašam z Božjo postavo, v svojih udih pa vidim drugo

postavo, ki se bojuje proti postavi mojega uma in me usužnjuje postavi greha, ki je v mojih udih. Jaz nesrečnež! Kdo me bo rešil telesa te smrti? (Rim 7,22-24).

Sv. Avguštín razlaga ta odpor: To je namreč kazen za nepokornega človeka v njem samem, da se mu po drugi strani ne izkazuje pokornost niti v njem samem.

Toda duša se mora spet dokopati do gospostva in telo mora postati suženj. Če ga pustimo svobodnega, da se prepusti nezmernosti in drugim pregreham, napravi iz človeka žival, ki v tem stanju ne sliši, ne okuša Božjih reči, temveč samo svoje grde težnje. Človek v sijaju se ne sme uspravati, podoben je živalim, ki poginejo (Ps 49,13.21). Kako zelo je tako stanje nevarno Bogu posvečeni osebi, ni treba razlagati, kajti biti bi moral dober zgled drugim.

Ljubljeni se je zredil in je brcal, postal je debel, tolst in gladek, zavrgel je Boga, ki ga je ustvaril (prim. 5 Mz 32,15).

Zato je treba to živinče obvladovati: Seno, palica in breme je za osla, kruh, strahovanje in delo za sužnja (prim. Sir 33,25). Potem pa doda: Jarem in vajeti pripogibajo tilnik, klade in udarci so za hudobnega sužnja.

To je način, kako naj ravnamo s telesom: zatajevanje. Tako je ravnal z njim sv. Pavel, ki je pisal: Trdo ravnam s svojim telesom in ga usužnjujem. In med tolikim apostolskim trudom je delal s svojimi rokami, da je zaslužil hrano zase in za svoje.

Jezus Kristus je oznanjal: Če se ne boste spokorili, se boste vsi skupaj pogubili

Da bi obvladali tega našega sovražnika, je Božji Zveličar vsem zabičeval: Če kdo hoče iti za menoj, naj se odpove sam sebi in nosi vsak dan svoj križ za menoj (Lk 9,23).

Doklej? Vse do smrti s pretnjo, da tisti, ki noče trpeti s Kristusom, se z njim tudi ne bo veselil.

In Gospod Jezus je dodal: Kdor hoče svoje življenje rešiti, ga bo izgubil, kdor pa svoje življenje zaradi mene izgubi, ga bo rešil. Kaj si namreč človek pomaga, če si ves svet pridobi, sebe pa zavrže ali pogubi (Lk 9,24). Kdor hoče rešiti svojo dušo (svoje časno življenje), jo bo izgubil, in kdor bo zaradi mene izgubil življenje, ga bo rešil. Kajti kaj pomaga človeku, če si pridobi ves svet, medtem pa izgubi sebe in si naredi škodo!

Te besede nam kažejo, kako daleč mora iti naš boj proti našemu telesu, samo da ne izgubimo Božje milosti. Apostoli so od vsega začetka, bičani po ukazu sinagoge, zapustili véliki zbor, veseli, ker so bili zaradi Jezusovega imena vredni trpeti krivico in zasramovanje. In z njimi ter za njimi vse do današnjega dne je brez števila mučencev zapustilo svoja telesa in jih podvrglo strašnemu mučenju. Brez števila je vernikov, menihov, redovnikov, laikov, ki so obvladovali in obvladujejo svoje strasti s postom, bedenjem, bičanjem in drugim mučenjem, pred katerimi trepetajo posvetni ljudje in slabotne duše.

Naša dolžnost ni, da bi mučili naše telo s toliko zatajevanja, in če bi bilo kaj takega kdaj potrebno, bi nas Bog podprl s svojo milostjo. Toda to, kar moramo storiti, je, da se nikdar ne uklonimo čutom ter tako prehitimo in zatremo hudičeve skušnjave naših čutov. Pri tem nas mora podpirati velika misel: Misli na svoje poslednje reči in ne boš grešil.

Ob razmišljanju, kaj bo po smrti z našim telesom, naj se predrami tisti, ki je navezan na to zemljo, na ugodnosti, na bogastvo. To naše telo, ki ga tako nežno negujemo, bo kmalu hrana črvom in gniloba. Obhajajmo goreče vajo za srečno smrt. Proč z vsako posvetnostjo, stremuštvom, nežnostmi. Nikakršnih posebnosti v opremi postelje, v obleki, knjigah. Radi prenašajmo in trpimo neprijetnost ubožstva, za katerega smo se zavezali z zaobljubo. Bodimo stremuški v tem, da bomo reševali duše z našimi žrtvami.

Zatajujmo svoje čute. Oči pri gledanju, branju. Zadovoljimo se s hrano, ki nam jo dajejo v hiši. V sobi ne hranimo pijač. Ne uživajmo ničesar zunaj časa. Znajmo prenašati težave in navajajmo tudi druge, da jih bodo znali prenašati. - Prenašajmo drug drugega. - Odpuščajmo iz srca. - Točnost v dolžnostih.

Učitelji in asistenti naj bodo do svojih podrejenih skrajno pozorni. Nikdar naj se jih ne dotikajo, nikdar naj jih ne sprejemajo v svojo sobo, nikdar posebnih prijateljstev.

Post ob petkih. Prenašajte potrpežljivo vročino, mraz, tegobe zaradi zdravja, pomankanje česa potrebnega. Ne potujte brez potrebe.

S temi malimi zatajevanji si bomo pridobili gorečnost v molitvi, bomo premagali skušnjave telesa, krepost bo zmagovala, salezijanska družba bo postala raj na zemlji.

II.

Te dni bi vam tudi rad govoril o pobožnih vajah, vendar vidim, da mi zmanjkuje čas. Marsikaj bi bilo povedati o zaobljubah in o redovniškem življenju. Nakazal bom nekaj stvari. Vsakdanje pobožne vaje so premišljevanje, duhovno branje, obisk Najsvetejšega in izpraševanje vesti.

Premišljevanje je miselna molitev. Naša domovina pa je v nebesih, pravi sv. Pavel. Lahko bi ga opravili na naslednji način. Izberemo si predmet, o katerem želimo premišljevati, še prej pa pomislimo na Božjo pričujočnost. Nato pozorno razmišljamo o predmetu, ki smo si ga izbrali, in skušajmo narediti sklepe za življenje. Odločimo se, da bomo odpravili določene napake ali se vadili v nekaterih krepostih, potem pa čez dan izpolnimo tisto, kar smo sklenili zjutraj. Vaditi se moramo tudi v čustvih ljubezni, hvaležnosti, ponižnosti pred Bogom in prositi za milost, ki jo potrebujemo. Prosimo ga za dar, da bi objokovali svoje grehe. Zavedajmo se vedno, da je Bog naš oče in mi njegovi otroci. Močno vam priporočam miselno molitev.

Če kdo ne bi mogel urejeno opraviti premišljevanja zaradi potovanja ali drugih pomembnih in neodložljivih opravkov, naj opravi vsaj premišljevanje, ki ga jaz imenujem premišljevanje trgovcev. Ti mislijo vedno na svoje posle, pa naj so kjerkoli. Razmišljajo, kje bi kupili blago in kako bi ga z dobičkom prodali, predvidevajo izgube, ki bi jih lahko imeli, in delajo protiukrepe, da se jim izognejo, potem skušajo najti še večje zasluge in razmišljajo, kako bi jih dosegli, in tako naprej. Tako premišljevanje je tudi izpraševanje vesti. Preden zvečer ležemo spat, premislimo, ali smo izpolnili sklepe, ki smo jih naredili zjutraj glede naše glavne napake, ali kako drugo posebno dejanje, premislimo, ali smo kaj zaslužili, ali smo delali z izgubo. To naj bo malo duhovnega preračunavanja. Če smo ugotovili, da nismo izpolnili sklepov, jih ponovimo

za naslednji dan, vse dokler ne dosežemo določene kreposti ali se znebimo napake ali grešnosti.

Prav tako vam priporočam obisk Najsvetejšega. „Naš presveti Gospod Jezus Kristus je tam osebno,“ je vzklikal sveti arški župnik. Stopimo k tabernaklju in zmolimo en očenaš, zdravamarijo in slavaočetu, če ne moremo več. Tudi to je zadosti, da se okrepiamo proti skušnjavam. Kdor ima vero, obiskuje Najsvetejše, vsak dan opravlja premišljevanje, in če le nima kakih posvetnih ciljev, ne more grešiti.

Priporočam duhovno branje zlasti tistim, ki premišljevanja ne morejo opraviti brez knjige. Zato preberimo kak odstavek, premislimo, kaj smo prebrali, da spoznamo, katero napako naj popravimo. To nam bo tudi pomagalo, da bomo vedno bolj ljubili Gospoda in se zavzeli za rešitev svoje duše.

Prav tako naj vas spomnim, da je vsak dolžan po pravilih zmoliti rožni venec. Kako zelo moramo biti hvaležni presveti Devici Mariji in koliko milosti ima pripravljenih za nas!

Opravite spoved vsak teden, tudi če nimate nobenega težkega greha. To je dejanje ponižnosti, ki Gospodu zelo ugaja, bodisi ker obnavljamo obžalovanje svojih grehov, bodisi ker priznamo svojo revščino s svojimi nepopolnostmi, ki jim vsak dan podlegamo. Vsak naj skuša iztržiti duhovno korist iz vsega, kar vidi, sliši, dela, študira, bere, tudi iz posvetnih pisateljev. Tako na primer tisti, ki razlaga kakega poganskega pisatelja, lahko pri lepi misli vzbudi pozornost učencev, da se okoristijo in naredijo sklepe za svoje življenje. Posnemajte v tem čebelo. Ona poleti tudi miljo daleč, da nabere med: dobro razlikuje med od voska, in cvetke, ki izloča strup, ne obišče, ker bi lahko škodovala sebi in drugim.

Tudi mi se moramo tako obnašati, izbrati moramo, kar nam koristi, ter se znebiti tistega, kar nam škoduje in je lahko greh. Tako se lahko od vsega in od vseh naučimo kaj dobrega in uporabnega.

Rad bi vam še govoril o našem načinu življenja, ki mora biti delavno, in zato moramo delati, veliko delati, kolikor zmoremo.

Naj vam dam nekaj priporočil.

Najprej bodimo dobrosrčni in ljubeznivi do nas salezijancev, prenašajmo napake drug drugega, potrpiamo drug z drugim. Spodbujajmo se k dobremu, k izpolnjevanju vseh pravil in imejmo se radi kot bratje. Molimo, da bi bili eno srce in ena duša, da bi služili Gospodu. Ravnateljem posameznih domov priporočam, da naj člani družbe sklicujejo k zborovanju čim bolj pogosto in se pogovarjajo o svojih zadevah in o zadevah naših gojencev.

Kličimo si v spomin, kar beremo v evangeliju o našem Gospodu Jezusu Kristusu, ki je začel učiti in delati. Stvari, ki jih je priporočal, je najprej sam izpolnjeval.

Potem ko ste sami izpolnili vsa pravila hiše, storite vse, da jih bodo izpolnjevali tudi gojenci. Obenem pa jih nadvse ljubeznivo opominjajte, vendar si ne dovolite nobene besede niti dejanja, ki bi mogli v njihovi duši vzbuditi kako slabo predstavo. Bodite vedno s tistimi, ki potrebujejo naše nasvete, z bolniki, dajajte jim pogum, spodbujajte jih k potrpežljivosti. To delajte ne samo s tistimi, ki vam ugajajo, ki so dobri, nadar-

jeni, temveč tudi s slabimi. Ali ni napisano v evangeliju, kako je Jezus rekel, da bolni potrebujejo zdravnika, ne pa zdravi.

Naj nikdar nobena kazen ne bo maščevanje. Nikdar nikomur ne očitajmo ali ga samo spomnimo, da nas je nekoč hudo užalil, zlasti če smo napako že odpustili. Še več, pokazite mu večjo ljubezen kot prej in pozabite vse.

Skušajmo dobro spoznati značaj drugih, dajajmo jim dobre nasvete, spodbujajmo jih z dobrimi besedami, z dobrim zgledom, z obnašanjem. S tistimi, ki so zelo občutljivi, bodite še bolj previdni in molite zanje. Na vse načine pa si prizadevajte, da jim boste vlili spoštovanje do predstojnikov.

Zapuščam vam eno misel. Mogoče so za katerega to zadnje duhovne vaje. Zato naj jih vsak tako opravi, da bo v vsakem trenutku pripravljen na odhod, ker bo imel urejene zadeve svoje duše.

Z zahvalno pesmijo, ki so jo zapeli po obnovitvi zaobljub, so 26. septembra končali duhovne vaje. Petindvajsetega septembra sta izpovedala večne zaobljube klerika Jožef Bertello in Jožef Rossi. Dne 25. decembra 1868 so trije, dva klerika in en pomočnik, v Lanzu izrekli začasne zaobljube za tri leta. Nove prosilce so sprejeli pri prvih duhovnih vajah.

Med drugim tečajem duhovnih vaj je don Bosko prejel od papeža, kateremu je poročal o posvetitvi nove cerkve in priložil nekaj spominskih medalj, dragoceno pismo.

PAPEŽ PIJ IX.

Dragemu sinu, pozdrav in apostolski blagoslov!

Ko smo iz tvojega pisma zvedeli, da ste v vašem plemenitem mestu ti in tvoji goreči sodelavci dogradili novo cerkev v čast preblaženi Devici Pomočnici kristjanov, nas je navdala ista radost kot tebe in tvoje plemenite sodelavce. Čeprav nismo imeli sreče, da bi bili navzoči pri tem veličastnem dogajanju, smo si vendar po tvoji domiselnosti mogli predstaviti videz cerkve, kot je predstavljena na svetinjici, in podobo matere Božje Marije. Naše zaupanje v to sveto podobo se nam je povečalo, ker smo prepričani, da je nastala po Božjem navdihu, se pravi, da so se, medtem ko se dviga divja gonja proti Cerkvi, na nepozaben način opravljale slovesnosti na čast naše nebeške zavetnice z naslovom Pomočnice kristjanov. Prepričani smo, da se bomo pod njenim varstvom in v moči Božje previdnosti rešili naših sovražnikov in izšli nepoškodovani iz boja. Da ti izkažemo vso našo naklonjenost in hvaležnost, iz vsega srca podeljujemo tebi, duhovnikom, ki delajo s teboj, in fantom, ki so izročeni tvoji apostolski skrbi, blagoslov kot znamenje in dokaz naše naklonjenosti.

*Dano v Rimu, 23. septembra 1868
v triindvajsetem letu našega pontifikata*

PAPEŽ PIJ IX.²²

²² Latinski izvornik gl. v MB IX, str. 358.

Papež se je zelo veselil zaradi don Boskovega poročila, ker je radovedno pričakoval novice o tej znameniti osmini. Nadvse rad je imel Božjega služabnika in vse, kar je delal. Ko je sprejemal obiske Turinčanov, je pogosto rekel: Turin je srečno mesto, ker ima don Boska. Oratorij je imel navado imenovati ‚hiša čudežev‘. Tako je pisal don Janez Bonetti.

Kanonik Anfossi je trdil: „Ko sem šel v Rim in z don Boskovim priporočilnim pismom prosil za avdienco pri svetem očetu, sem bil takoj uslišan in sem se zadržal v pogovoru s papežem celih dvaindvajset minut. Sveti oče je izrazil posebno spoštovanje do dobrodelnih ustanov in do velike don Boskove ljubezni, ki jo je gojil do Svetega sedeža.

Tisto jesen je don Bosko po želji občinske uprave in uglednih oseb, ki so se posebno zavzele za vso zadevo, prosil za javno priznanje gimnazije v Lanzu. Še prej pa je na šolskega inšpektorja naslovil prošnjo, da bi profesor Jožef Fagnano poučeval v višjih razredih gimnazije.

Veleugledni gospod šolski inšpektor!

Duhovnik Janez Bosko v globoki spoštljivosti sporoča vaši uglednosti, da je v želji, da bi manj premožnim otrokom omogočil osnovno in srednjo izobrazbo, v sodelovanju z občinsko upravo v Lanzu na Canaveškem z dovoljenjem šolske oblasti odprl zasebni konvikt.

Do sedaj je vse potekalo v popolno obojestransko zadovoljstvo in krajevne oblasti so nas dobrohotno spodbujale. Ker smo v tem času ustanovili gimnazijo, smo imeli samo tri razrede. Letos bi bilo treba misliti na odprtje višje gimnazije za nekatere učence. Ker pa nimamo sredstev, da bi priskrbeli diplomiranega profesorja, bi prosili za dovoljenje, da bi mogel začasno poučevati profesor Jožef Fagnano.

Imenovani profesor ima diplomu za pouk v prvih treh razredih nižje gimnazije in že štiri leta uspešno opravlja svojo službo. Njegovo sposobnost dokazujejo uspehi njegovih učencev, tako da lahko upamo na uspeh tudi v višjih razredih.

Glede na sposobnosti profesorja Fagnana, na diplomu za pouk do tretjega razreda gimnazije, na štiri leta uspešnega poučevanja in glede na majhno število učencev pa tudi zato, ker so drugi njegovi tovariši dobili dovoljenje za pouk v javnih in zasebnih ustanovah, prosim, da bi vzeli v dobrohotno obravnavo to prošnjo in profesorju Jožefu Fagnanu dovolili začasno poučevati v višji gimnaziji.

Čakajoč na ugodno rešitev prošnje se izrekam za ponižnega prosilca.

DUH. JANEZ BOSKO

Don Fagnano je dobil zaželeno dovoljenje za poučevanje v četrtem razredu gimnazije in don Bosko je šolskemu inšpektorju pisal še drugo pismo.

Veleugledni gospod šolski inšpektor!

Duhovnik Janez Bosko je pred petimi leti v soglasju z občinsko upravo v Lanzu z dovoljenjem šolske oblasti ponovno odprl nekdanji zavod-konvikt v Lanzu. Konvikt si je tako zaradi lepote kraja in zdravega okolja ter po zaslugi občinske uprave v Lanzu pa tudi zaradi prizadevanja učnega osebja pridobil veliko naklonjenost prebivalstva. Število notranjih gojencev se je povzpelo na 124, medtem ko obiskuje šolo še več kot 200 zunanjih učencev.

Sedaj sta pa tako občinska uprava kot pokrajinski svet izrazila željo, da bi zavod dobil pravico javnosti. Pokrajinski svet je celo ponovno podelil posebno podporo za bodoče priznanje pravice javnosti.

Z namenom, da bi ustregel tem skupnim željam, prepričan, da bi to bilo v veliko čast Turinski pokrajini, prosi podpisani vašo uglednost, da bi vzeli to prošnjo v dobrohotno obravnavo in bi podelili konviktu v Lanzu pravico javnosti z naslednjim osebjem: Ravnatelj duhovnik Janez Lemoyne, sedanji ravnatelj, ki je ponovno odprl zavod in ga pripeljal v sedanje cvetoče stanje.

Za 5. razred gimnazije Celestin Durando, diplomirani profesor višje gimnazije in že veliko let profesor v 5. razredu gimnazije v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Turinu.

Za 4. razred duhovnik Jožef Fagnano, diplomiran za pouk v nižjih razredih gimnazije in pooblaščen, da poučuje v 4. razredu.

Za 3. razred duhovnik Peter Guidazio z ustrežno diplomu.

Za 2. razred duhovnik Bartolomej Fusero, prav tako.

Za 1. razred Aleksij Felice, prav tako.

Za aritmetiko Frančišek Bodratto, diplomiran na Višji učiteljski metodološki šoli in že več let učitelj v 4. razredu ljudske šole.

Če bi bilo treba izpolniti še kake predpise, prosimo gospoda šolskega inšpektorja, da bi to sporočil, in bomo rade volje ustregli.

Z globokim spoštovanjem imam čast, da se izrekam za ponižnega prosilca.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 23. septembra 1868

V zvezi s priznanjem javne veljavnosti so nastopile težave in postopek so prekinili. Don Bosko pa je bil zelo zadovoljen s pooblastilom don Fagnana tudi zato, ker je predvideval odhod kakega klerika, ki je bil na univerzi že daleč s študijem.

Obenem se je pogajal s turinsko občinsko upravo, da bi smel zgraditi ograjni zid na zahodni strani nove cerkve.

Veleugledni gospod komendator!

Že večkrat se je vaša uglednost zavzela za naše uboge fante in to mi vliva upanje, da nam boste priskočili na pomoč tudi v naslednji zadevi.

Pred štirimi meseci sem prosil občinsko upravo, da bi smel zgraditi ograjni zid, da bi mogel sprejeti več ogroženih dečkov, zlasti ob prazničnih dneh.

Dovoljenje je bilo izdano in neki občinski uslužbenec je prišel začrtat mejo.

Pojavile so se težave in delo je bilo ustavljeno. Ko so ugotovili neutemeljenost ugovora, je bilo izdano ponovno dovoljenje in zid so skoraj dogradili.

Po posvetitvi nove cerkve smo spet zaprosili za dovoljenje, da bi ograjni zid dokončali in tako pridobili prostor za šolo in stebrišče za primer dežja in snega. Po enem mesecu čakanja so bili predloženi ugovori, na katere sem odgovoril s sodbo dveh neodvisnih izvedencev. Ugotovila sta, da so ugovori neutemeljeni. Privolili so v razlago, niso pa izdali dovoljenja za nadaljnjo gradnjo.

Sedaj teče že tretji mesec, odkar je pravda v teku. Gradbeni material propada, začeti zid se kvari, vrata omogočajo dečkom pobege z velikimi nerednostmi glede discipline in moralnosti tako notranjih kakor zunanjih gojencev. Vendar do sedaj nisem prejel še nikakršnega odgovora niti mi niso dali nikakršnih pojasnil za tako ravnanje.

Zato se v globoki ponižnosti, pa vendar s toplim priporočilom obračam na vašo dobroto. Dobro veste, da je bila ta hiša vedno odprta za javno dobrodelnost tako v času kužnih bolezni kakor v normalnih razmerah, poleg tega je v zavodu cela vrsta fantov, ki jih je priporočila občinska uprava. Dobro veste, da sem bil v preteklosti od vas in od občinske uprave deležen učinkovite podpore, zato sem prepričan, da mi boste priskočili na pomoč v tem izrednem primeru tako, da mi boste dali spoznati, kje so težave in kako bi jih najlažje premagal, če težave obstajajo. Pripravljen sem sodelovati, kot sem vam že pisal, s kakršno koli nagrado,

zagotovilom, odškodnino, če bi bilo potrebno, samo da bi mogel nadaljevati delo, ki ga v tem letnem času ni mogoče več odlašati.

Ne mislim se zatekati k sodišču, temveč zaupam samo v vašo znano dobroto ter razumnost človeka, ki vodi gradbena dela v mestu.

Z globokim spoštovanjem vas pozdravlja vaše uglednosti najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO.

V tem času je don Bosko opravil majhno potovanje, o katerem kronike, kakor o mnogih drugih dogodkih, ne poročajo. Dogodek nam je znan iz pisma, ki ga je grofica Calvi pisala vitezu Oregli 30. septembra: „Silno mi je hudo, da je bil don Bosko v Parmi in me hotel obiskati, pa sem bila zdoma na deželi. Če bi vedela za to, bi prej prišla v mesto, da bi ga lahko videla in skupaj s svojim možem in z otroki prejela njegov blagoslov. Prosite ga, da nam ga pošlje.“

Medtem je grof Viancino zvedel, kako zelo je don Bosko opešal, in ga je zato povabil na oddih v svoje letovišče v Bricherasio. Don Bosko mu je odgovoril in mu sporočil novice o fantu, ki ga je grof podpiral.

Predragi gospod grof!

Ko se je Cinzano odpravljaj v Bricherasio, sem hotel odgovoriti na vaše in vaše soproge cenjeno pismo. V tistem trenutku mi to ni bilo mogoče, ker je don Ruova bolezen, za katero veste tudi vi, podvojila moje opravke. Seda j je hvala Bogu zunaj nevarnosti in upam, da bo lahko kmalu spet opravljal svoje običajno delo.

Zahvaljujem se vam za ponovno povabilo, da bi si za kak dan podaljšal dopust. Strinjaj se sicer s ponudbo, vendar za zdaj še ne morem določiti tedna, kar bom lahko, tako upam, ko se bom s fanti vrnil iz Casltelnuova d'Asti.

Vedno sem molil in še vedno molim za vas in za vašo gospo soprogo, da bi vam Gospod v svojem velikem usmiljenju podelil tolažbo, dolga leta srečnega življenja tukaj na zemlji in bogato plačilo v nebesih.

Sporočam vam, da je Cinzano še naprej uspešen tako v lepem obnašanju kot v učenju in pobožnosti. Upajmo, da bomo iz njega sčasoma naredili najprej dobrega klerika in potem gorečega duhovnika, ki bo znal pridobivati duše za Gospoda.

Priporočam se dobroti vaših molitev in se v globokem spoštovanju imam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 30 septembra 1868

Prav v tistih dneh je uprava Katoliškega branja naročnikom razpošiljala za mesec oktober zvezek Devetdnevnica v pomoč blaženim dušam v vicah, ki jo je sestavil neki algereški duhovnik. Knjižica je mojstrsko obravnavala cerkveni nauk in kaznovanje čutov ter s spodbudnimi besedami vabila, da bi verniki dušam v vicah priskočili na pomoč.

29.

POGLAVJE

Don Bosko obnovi pri Svetem sedežu prošnjo za odobritev salezijanske družbe – Da natisniti v latinskem jeziku kratek prikaz nastanka in razvoja družbe s prikazom sedanjega stanja; doda nekaj opazk o trinajstih Animadversiones – Monsinjur v papeževem imenu prosi mons. Tortoneja zaupnih poročil o don Boskovi ustanovi, o njegovih klerikih in njihovem študiju – Slabo poročilo mons. Tortoneja – Don Boskov ne goji zamere do svojih obrekovalcev – Don Bosko vpraša za svet, kako bi mogel doseči odpustnice – Odgovor patra Oreglie in kardinala Patrizija – Mons. Svegliati predstavi papežu svoje mnenje o don Boskovi prošnji – Zadevo obravnava celotna kongregacija – Konzultor meni, da je treba na don Boskovo prošnjo odgovoriti negativno – Kongregacija sprejme njegovo mnenje – Mons. Sveglati sporoči don Bosku to odločitev – Nekaj težav, ki so ovirale odobritev salezijanske družbe – Mnogim drugim težavam, ki so že več mesecev mučile don Boska, se je pridružila še nova.

DON BOSKO JE PONOVRNO ZAPROSIL svetega očeta za potrditev Družbe sv. Frančiška Saleškega ali vsaj za pooblastilo, da bi članom svoje družbe izdajal odpustnice za svete redove svojih gojencev, se pravi, da bi bili pripuščeni k svetim redovom z naslovom skupne mize, zase pa oblast, da bi mogel odvezovati svoje klerike od triletnih zaobljub.

V ta namen je dal v latinskem jeziku natisniti poročilo o salezijanski družbi z nekaterimi odloki, ki se je tičejo.²³

V njem je kratek pregled razvoja družbe od leta 1841 do 1852. Podano je dovoljenje mons. Fransonija in njegovo imenovanje za ravnatelja treh praznič-

²³ Notitia brevis Societatis Sancti Francisci Salesii et nonnulla decreta ad eandem spectantia. – Fascikel 16 strani, tiskan v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega.

nih oratorijev. Potem navaja spodbude Pija IX. leta 1858 in prinaša dekret o pohvali z dne 23. julija 1864. Kar se tiče trinajstih Animadversiones (priporočila), pa pravi: Z najboljšo voljo smo jih sprejeli in jih vnesli v konstitucije, kolikor so v skladu s ciljem in pravili družbe. Nekaj je povedano tudi o odpustnicah. Vendar o tem na drugem mestu. Nato navaja odlok škofa iz Casaleja iz leta 1868, ki odobrava družbo za škofijsko ustanovo v svoji škofiji, in še poseben odlok s posebnimi pravicami in pooblastili za njegove klerike in duhovnike v malem semenišču v Mirabellu, našteje salezijanske hiše v Turinu, Mirabellu in Lanzu ter doda še dom v Trofarellu, namenjen duhovnim vajam in okrevanju bolehnih članov družbe. Pravi, da je okoli 100 sobratov. Memorial se je takole končal: Ad operis complementum nihil aliud deest quam Apostolica rite Constitutionum approbatio. Hanc socii singuli humillime, sed toto corde, coram Deo et hominibus exoptant, a Supremo Ecclesiae Antistite enixe deprecantur. Hanc Episcopi Provinciae ecclesiasticae Taurinensis, hanc alii complures qui Societatem noscunt inter quos Eminentissimi: Cardinalis Philippus de Angelis, Archiepiscopus Firmanus, Camerlengus, etc., etc, etc.

Cardinalis Joannes Maria Antonucci, Archiepiscopus Anconitanus.

Cardinalis Cosimus Corsi, Archiepiscopus Pisanus, ecc.

To Notitio brevis so z drugimi listinami poslali kongregaciji za škofe in redovnike in mons. Svegliati, tajnik te kongregacije, je poslal sporočilo v Turin mons. Kajetanu Tortoneju, ki je bil uradni zastopnik Svetega sedeža pri piemontski vladi; v njem je prosil za posebna sporočila o don Boskovih klerikih.

Rim, 28. julija 1868

Duhovnik gospod don Janez Bosko, ustanovitelj in vodja Družbe sv. Frančiška Saleškega, je prosil njegovo svetost našega gospoda papeža za potrditev svoje ustanove. Ker je preverjanje takih zadev zaupano Kongregaciji za škofe in redovnike, katere tajnik mi je čast biti, mi je njegova svetost, ko sem mu predložil tozadevno prošnjo, naročil, naj se obrnem na vašo spoštovano uglednost, da bi dobil zaupna poročila o delovanju imenovane družbe in zlasti še o študiju in vzgoji klerikov, ki pripadajo tej družbi. Moram vas vnaprej opozoriti, seveda vse v največji tajnosti, da nekateri škofje po eni strani dajejo najvišje ocene Boskovi ustanovi, po drugi strani pa na posebnih listih obžalujejo, da mladi kleriki tako glede študija kakor glede duha, ker morajo asistirati dečke v zavodu, nimajo priložnosti, da bi si pridobili tistega cerkvenega duha, ki ga mora biti poln vsakdo, ki hoče postati duhovnik.

Naj še dodam, da isti pobožni ustanovitelj poleg prošnje, da bi smel imeti pri sebi klerike in jih vzgajati v svoji ustanovi, prosi tudi za dovoljenje za izdajanje odpustnic za svete redove, kakor je to dovoljeno predstojnikom redov izvzetih iz škofove jurisdikcije, čemur pa se upirajo mnogi škofje, zlasti še tamkajšnji nadškof. Vaša uglednost,

ki ima popoln pregled o ustanovi velezaslužnega don Janeza Boska, nam bo lahko podala nadrobnosti o vsem, zlasti še kar se tiče klerikov. Tako bom mogel pripraviti obširno poročilo njegovi svetosti in pri tem upošteval tiste opombe, ki mi jih bo vaša uglednost v svoji modrosti narekovala.

Ko sem tako izpolnil častitljivo nalogo, ki sem jo prejel od svetega očeta, nimam odati drugega kot prošnjo za vaše mnenje, ki bi ga prenesel njegovi svetosti. Obenem pa izrabljam priložnost, da vam izrazim čustva globokega spoštovanja, s katerimi se izražam itn.

Naprošeni je tajniku kongregacije takole odgovoril:

Veleugledni in velečastiti gospod monsinjor!

Poleg vsega, kar mi je že znanega o odličnem duhovniku don Janezu Bosku, sem skušal dobiti še natančnejše podatke z namenom, da bi vaši velečastiti uglednosti lahko podal zadostno snov, na osnovi katere si boste mogli ustvariti jasno podobo o stanju stvari. Žal mi je samo zato, da se je stvar malo zavlekla, ker je zbiranje takih podatkov zelo zamudno, da ne bi nihče zvedel za vzroke mojega zanimanja. Zaradi tega tudi nisem mogel več najti vašega cenjenega dopisa z dne 28. preteklega meseca št. 12417.9 in urediti stvari tako hitro, kakor je bila moja želja. Tu je sedaj moje poročilo.

Ustanova, ki jo je začel in jo vodi duhovnik Janez Bosko, sestoji iz klerikov in laikov in ti ali hodijo v šolo ali se učijo kake obrti. Na začetku so samo zastonj sprejemali otroke, ki so jih zapustili njihovi starši ali so bili brez vseh sredstev, sedaj pa sprejemajo samo dečke iz najnižjih družbenih plasti, za katere starši ali kdo drug plačuje mesečnino. Treba je priznati, da don Bosko dela silno veliko dobrega s tem, ko krščansko vzgaja otroke in jih uči kake obrti. Toda če je prvotni namen ustanove imel tako izredno lepe uspehe, pa ne moremo istega trditi glede uspeha študija in cerkvenega duha klerikov, zbranih v imenovani ustanovi. Zdi se, da je bila prvotna don Boskova zamisel oblikovanje klera, neodvisno od škofije. Ugotovil sem, da je že od vsega začetka skušal doseči in potem tudi dosegel, da bi njegovi kleriki študirali filozofijo in teologijo v njegovi ustanovi. Stvar je šla naprej kakor po hoduljah nekaj let, ker pa se njegovi kleriki niso pojavljali na izpite ali so jih slabo opravljali, je tukajšnja nadškofijska kurija odredila, da morajo tudi don Boskovi kleriki prihajati na predavanja filozofije in teologije v semenišče.

Nekaj klerikov, ki so z zadostnimi sredstvi mogli vstopiti v semenišče v Chieriju, je moralo priznati, da ne razumejo latinskega jezika.

Ko sedaj redno obiskujejo predavanja v tem semenišču, se zdi, da so uspehi malo boljši. Vendar pa le nekateri delajo izpite, medtem ko se drugi izmikajo, ker se čutijo nesposobne, da bi jih opravili.

Sicer pa se ni čuditi, da so uspehi takega študija tako zelo pomanjkljivi, če pomislimo, da don Bosko izroča tem klerikom različne druge naloge v zavodu, kakor npr. pouk

v šoli, nadzor, asistenco itn. Vse to so opravila, ki zahtevajo čas, ki bi ga sicer morali uporabiti za študij.

Toda če se v tej ustanovi pojavljajo ovire za redn študij, moramo dodati, da so še večje težave pri vzgoji v cerkvenem duhu in vcepljanju tistih načel lepega vedenja, ki so duhovniku tako zelo potrebne. Nenehen stik teh klerikov z drugim laičkim osebjem ter prevelika domačnost in dobrodušnost, s katerima ravnajo z gojenci, po mojem mnenju ne morejo oblikovati dobrega duhovnika.

Večkrat sem imel priložnost, da sem prišel v ta zavod v času odmora, in priznati vam moram, da sem imel vedno zelo neprijeten vtis, ko sem videl klerike, kako so se mešali s fanti, ki se učijo krojaštva, mizarstva, čevljarstva itn., se z njimi igrali, tekali in skakali in si celo dajali zaušnice z majhnim spoštovanjem enih in brez vsakega ugleda za druge. Dobri don Bosko, ki se zadovolji s tem, da so kleriki v cerkvi kolikor mogoče zbrani, se prav nič ne trudi, da bi jih vzgajal v resničnem cerkvenem duhu in jim pravočasno vлил tisto dostojanstvo, ki pristaja poklicu, ki ga želijo sprejeti. Na žalost je veliko takih, ki so v don Boskovi navzočnosti ponižni in krotki, a so potem, kakor sem mogel ugotoviti, ošabni, svojeglavi in naduti; in vse to zaradi pomanjkanja modrega vodstva. Rad bi ponovil, da je gospod don Bosko naredil in dela ogromno dobrega, vendar bi bilo veliko bolje, če bi ostal pri prvem namenu svoje ustanove in se ne bi spuščal v ustanovitev, rekli bi, novega semenišča za klerike, za kar nima niti pravilnika. Ustanova v stanju, v katerem je, sedaj ni pravo mesto za klerike, razen če bi jih popolnoma ločili od fantov laikov, ki se ukvarjajo z drugim delom in opravi, in bi skrbel zanje duhovni voditelj, da bi ugotovil, ali imajo znamenja resničnega poklica in ali imajo tistega duha, ki je lasten cerkvenim osebam.

Vaša velečastita uglednost mi je tudi sporočila, da je duhovnik Janez Bosko svetost našega gospoda papeža prosil za dovoljenje za nadaljevanje odpustnic klerikom svoje ustanove za svete redove. Upam, da mi bo vaša uglednost oprostila, če v želji za resnično dobro Cerkve v vsej prostosti izrazim svoje mnenje v tej zadevi. To je, če bi don Bosko dosegel to dovoljenje, bi med duhovščino, zlasti med metropolitanskim klerom, to naredilo silno ničev vtis, saj je neki nad vse pobožen in goreč duhovnik, ki ga je nadškof imenoval za prefekta in ravnatelja tukajšnje duhovščine, z menoj večkrat obžaloval zlorabe klerikov iz don Boskove ustanove, ki je izvzeta iz ordinarijevega nadzora.

Iz vsega, kar sem vam povedal, ste lahko razbrali in se zavedeli zlorab glede teh klerikov tako v študiju kakor v pomanjkanju pravega cerkvenega duha. Kako težke posledice bi morali sčasoma obžalovati, če bi don Bosku dali oblast, da bi izdajal odpustnice za prejem svetih redov in bi se tako izmaknil nadzoru ordinarija. To bi brez dvoma vodilo k razkolu med duhovniki, škodovalo bi cerkveni disciplini, odprlo bi vrata zlorabam in vodilo k zmanjšanju nadškofovega ugleda.

Kar se tiče zadnje točke, se mi zdi, da vam moram povedati, da je monsinjor nadškof, potem ko je zvedel za neresnost študija in pomanjkanje cerkvenega duha v tej ustanovi, odločil, da morajo don Boskovi kleriki opravljati iste izpite za svete redove kot kleriki nadškofije.

Prav tako je modro in s privolitvijo vseh dobromislečih odredil, da morajo vsi kleriki pred duhovniškim posvečanjem prebiti vsaj eno leto v škofijskem semenišču. Te odločitve niso bile po godu don Bosku, ki toži, da je nadškof zelo malo naklonjen njegovi ustanovi, da imajo profesorji njegove klerike na piki, da izpraševalci z njimi nepravilno ravnajo in da bo, če bodo stvari šle tako naprej, primoran zapreti svoj zavod zaradi nadškofa.

Te obtožbe je pred nekaj meseci na račun nadškofa izrekel meni, vendar se je lahko prepričal, da jaz nisem istega mnenja kot on.

Če mi dovolite, spoštovana ekscelenca, in če ne bom predolg, bi vam rad povedal še okoliščino, ki vam bo stvar osvetlila še z druge strani, ko boste videli, kaj se je zgodilo v preteklosti.

Po svojem zadnjem potovanju v Rim, ki ga je don Bosko opravil, če se ne motim, na pomlad 1867, je pripovedoval (menim, da v svoji preproščini) raznim svojim znanecem kakor tudi duhovnikom in klerikom svoje ustanove, da je bil v vzvišenem mestu nadvse slovesno sprejet, da si je zagotovil mogočne zaščitnike, da so ga prihajali obiskovat prelati in kardinali, da so nekateri padli pred njim na kolena in ga prosili za blagoslov. O tem zadnjem dogodku mi je pripovedoval neki član don Boskove ustanove, ki je temu pripisoval velik pomen, a sem mu jaz odgovoril, da je to samo dokaz izredne pobožnosti in ponižnosti članov svetega kolegija in rimskih prelatov.

Ker ima don Bosko med turinskimi patriciji dobra poznanstva in ga ti oskrbujejo s svojimi darovi za vzdrževanje njegovih zavodov, se je glas o tem kaj kmalu razširil po celem mestu. Toda če je to govorjenje pri nekaterih dvignilo don Boska v človeka izrednega pomena, je pri drugih naletelo na zadržanost. Če bi torej imenovani don Bosko dosegel dovoljenja, za katera prosi, bi v sedanjih okoliščinah to naredilo vtis, da zaradi visokega javnega menja v Rimu doseže vse, kar hoče. To bi v sedanjih okoliščinah pomenilo, da je dosegel zmago nad nadškofom.

Zelo mi je hudo, da sem moral nakazati nekaj dejstev in okoliščin, ki niso ugodni za imenovanega gospoda don Boska, ki ga res cenim in imam rad, toda zaradi spoštovanja in naklonjenosti, ki ju gojim do tega izrednega duhovnika kakor za kogar koli drugega, ne bi mogel nikdar po Božji milosti žrtvovati resnice, pravice in svete dolžnosti, ki me vežejo na ta Sveti sedež in kateremu imam že več kot dvajset let čast delati svoje skromne usluge.

Medtem ko izrekam vaši velespoštovani in velečastiti uglednosti zahvalo za čast, da ste mi naložili to nalogo, upam, da bom s temi pojasnili pomagal osvetliti vprašanje, ki ste mi ga zastavili. Obenem vam še vnaprej nudim svoje usluge in se izrekam za vaše uglednosti najponižnejšega in najvdanejšega služabnika.

TEOLOG KAJETAN TORTONE

Turin, 6. avgusta 1868

„Oh, ubogi don Bosko, če ne bi bil Bog z njim, mu nikdar ne bi uspelo!« je vzkliknil don Bonetti in zapisal ob rob, ko je dobil v roke to listino.

Poročilo je dejansko mešanica zmot in napačnih ocen vse od začetka do konca. Nikakor ne dvomimo o dobrem namenu mons. Tortoneja, toda reči je treba, da je veliko ljudi don Boska napačno presojalo. Tisti, ki so ocenjevali tako, niso nič razumeli o njegovem vzgojnem sistemu, niso nič vedeli o misijonskem poslanstvu Božjega služabnika, niso imeli pojma o salezijanski družbi, ki jo je Sveti sedež že odobril. Poln predsodkov je pobral vse očitke slabonamernih, ne da bi se prej prepričal o njihovi resničnosti. Zavrnitev vseh teh očitkov nam prinašajo dejstva, o katerih poročamo v teh Biografskih spominih. Kljub temu si ne moremo kaj, da ne bi podali nekaj razmišljanj.

Don Boskovi kleriki so od vsega začetka oratorija vedno hodili na predavanja v semenišče in tam navadno zelo uspešno opravljali izpite. Medtem pa so pošiljali na stotine fantov v semenišča, tako da je veliko škofij, ki niso imele duhovnikov, dobilo številne dušne pastirje. Je pri tem mogoče misliti, da niso imeli cerkvenega duha?

Oratorij je zrastel iz preprostega katekizma, ki so se mu pozneje pridružile razne zabave, večerne in nedeljske šole, zavetišče za najrevnejše fante, potem obrtne šole in končno gimnazija. To Božje delo se je postopoma razvijalo in poleg zelo ubogih dečkov so prihajali v oratorij tudi sinovi srednje premožnih družin, ki so želele svoje otroke dati v vzgojo don Bosku. Zakaj don Bosko ne bi od njih zahteval tistega skromnega mesečnega prispevka, ki bi ga bili lahko dali? Poleg tega pa je vedno zastonj sprejemal veliko število ubogih dečkov, ki so najbolj potrebovali njegovo pomoč.

Pa še opomba glede zlonamerne kritike don Boskove osebe. Moramo in moremo izrecno povedati, da ga nismo nikdar slišali, da bi se hvalil s sprejemom v Rimu ali kje drugje. Le redkokdaj je na zasebnih konferencah govoril kaj o tem svojim sinovom, in to tako, da je njemu izkazane časti pripisoval salezijanski družbi, katere predstojnik je bil, da bi spodbujal svoje sinove, ki so jih na toliko načinov zavračali, in da je zapel hvalospev Božji materi Mariji. Toda ali na tem potovanju, ki ga omenjajo, ni bil navzoč tudi don Francesca? In kdo bi mogel temu vdanemu sinu prepovedati, da ne bi govoril o slavi svojega očeta?

Prav tako je naivna sodba o neprimerni ljubeznivosti in domačnosti klerikov s fanti, pa naj so bili to obrtniki ali dijaki. To, zaradi česar so se ti nepoučeni pohujševali, je navduševalo don Boska, ki je bil prepričan, da so tako prepredčevali moralne napake, hkrati pa je mislil tudi na fizične sposobnosti vsakega izmed njih. Nekega dne se je klerik Alojzij Lasagna, že profesor, igral s fanti z žogo, kar mu je šlo dobro. V tistem trenutku je stopil na dvorišče don Bosko, in potem ko ga je nekaj časa opazoval, dejal don Garinu, ki mu je stal ob strani: Ali vidiš Lasagno? Kako dobro blago za misijonarja! Res je postal misijonar in škof.

Častiti je kmalu zvedel za to poročilo in je kapitulju salezijanske družbe izrazil obžalovanje zaradi slabega vtisa, ki bi ga lahko naredilo na kardinale; vendar ni ohranil sovraštva do človeka, ki ga je sestavil. Don Berto je zapisal: „Nekega dne sem videl Božjega služabnika, kako je zasebno sprejel mons. Tortoneja in kako mu je izkazoval vso mogočo pozornost in čast, kakor da bi bil njegov največji prijatelj.“

Večkrat je imel celo priložnost, da mu je izkazal uslugo. Leta 1869 je monsinjorja napadel hud protin. Kljub odporu je poslal svojega brata k don Bosku, da bi mu podelil blagoslov. Brat je bil resničen dobrotnik oratorija in velik don Boskov prijatelj. Pogosto je prihajal v oratorij in se je veselil prisrčnega duha, ki je tam vladal, in preprostosti fantov. Rad je prihajal na razne praznike. Šel je torej k don Bosku. Častitljivi je tako zadovoljil bolnika, in potem ko je ta prejel blagoslov, je bil rešen bolečin; vstal je in bil od tistega trenutka vnet podpornik in zagovornik oratorija. Tako pripoveduje don Albera.

Ne glede na to je Božji služabnik upal, da bodo potrdili njegovo družbo. Samo kar se tiče odpustnic, ni bil čisto prepričan. Kljub temu je vztrajno prosil tudi za to, verjetno zaradi težav, ki jih je predvideval za prihodnja leta. Zaradi tega se je močno opiral na nasvet in vpliv njemu naklonjenih osebnosti. Tudi patru Oregli je poslal zadevne listine in ga prosil, da bi se za stvar osebno zavzel.

Pater Oreglia mu je odgovoril:

Rim, 16. avgusta 1868

Velečastiti in predragi don Bosko!

Sedmega tekočega meseca sem prejel vašo pošiljko. Nadvse sem vam hvaležen za zaupanje, ki mi ga izkazuje, in vam obljubljam, da bom storil vse, kar je v moji moči, da vam ustrežen. Najprej sem se posvetoval z našim patrom, ki je konzultor Kongregacije škofov in redovnikov in zelo ceni vas in vaše ustanove. Rekel mi je, da nikakor nima za pametno, da bi jaz šel h kardinalu Berardiju, kajti ničesar ne bi dosegel, obenem pa bi prišlo na dan, kar je strogo zaupno. Rekel mi je pa, da se mu zdi najbolj pametno, da bi vi sami pisali kardinalu in ga prosili, da bi se ne po kongregaciji temveč zasebno zavzel pri svetem očetu za dovoljenje, da bi vaše klerike posvečevali škojfe, ki jim bo zaupal. Tako bo kardinal, če bo hotel, na preprost način dosegel dovoljenje za določeno število ali določen čas. To uslugo je treba prositi ‚a voce‘ (z besedo) in vam mora biti sporočena v pismu, ki pravi ‚ex audientia diei itn. Sanctissimus concessit‘ (na avdienci je Najvzvišenejši dal dovoljenje). To listino se bo dalo dobiti od svetega očeta, podaljšati ga boste mogli leto za letom in bo kot skrit razlog služil za potrditev družbe.

Treba je vedeti, da kongregacija najprej podeli potrditev in šele potem odpustnice. Odpustnic pa ne izdajo nikdar brez papeževe privolitve. In če to privolitev pridobi

kardinal Berardi ali druga vdana oseba, jo boste imeli. Toda kongregacija bi se odločno uprla, če bi morala ona odločati.

Če boste stvari tako uredili in prosili kardinala Bernardija, da se zavzame pri svetem očetu, da boste mogli ob določenih časih predložiti določeno število klerikov, bo za zdaj vse urejeno. Poleg tega pa boste imeli v rokah še razlog za odobritev družbe.

Zahvaljujem se vam za novice o Frideriku. Imam najboljša poročila o grofu Della Margarita. Lepo vas pozdravljajo tukajšnji očetje pri Civiltà Cattolica. Zdravi so in dobre volje. Priporočite nas Gospodu in me imejte za najponižnejšega služabnika.

P. G. OREGLIA

Tudi kardinal Patrizi mu je odgovoril glede prošenj, ki naj bi jih zastavil v njegovem imenu pri svetem očetu.

Velečastiti gospod!

Od mons. Manacorda sem v redu prejel knjigo in spominske svetinjice nove cerkve, ki ste mi jih poslali. Najlepše se vam zahvaljujem in prosim Gospoda, da bi blagoslovil in podprl vse, kar delate v večjo Božjo slavo in za zveličanje duš.

Da bi ustregel vašim željam, sem pri svetem očetu govoril o stvari, ki vam je tako pri srcu in o kateri govorite tudi v pismu svetemu očetu, ki mi je prepisano priloženo. Iz odgovora, ki mi ga je dal sveti oče, ugotavljam, da je težava pri škofih, ki ne dopuščajo ordiniranja vaših klerikov, ne da bi se pri tem ravnali po svetih kanonih. To je tudi stalna praksa Svetega sedeža, ki dovoljuje prejemanje redov samo, če je družba, ki ji pripadajo pripravniki, pravilno potrjena in priznana kot red ali redovna družba.

Zaradi tega ne vidim, kako bi mogli urediti stvari, ki so, kakor sami pravite, precej zamotane. Naj povem, da sem to, kar pravim, zvedel deloma od svetega očeta, deloma pa od oseb, ki imajo opravka z vašo vlogo, vendar vse zasebno in ne uradno.

Naj bo zadosti; zaupajte v Gospoda, ki zna urejati stvari, če so še tako težke, če je to njegova volja. Molite zame in me imejte za nadvse vdanega.

P. KARDINAL PATRIZI

Rim, 30. avgusta 1868

Mons. Svegliati je medtem izročil svetemu očetu v posebnem spisu svoje mnenje in sodbo.

O DRUŽBI SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA

V avdienci 1. julija 1864 je vaša svetost blagovolila izdati odlok o pohvali Družbi sv. Frančiška Saleškega v Turinu, ki jo je ustanovil velezaslužni duhovnik Janez Bosko, in odložila na poznejši čas potrditev konstitucij, ki jih je treba popraviti v 13 opombah, ker so tako zahtevali izvedenci.

Imenovani ustanovitelj ponovno prosi vašo svetost za potrditev konstitucij in družbe ali vsaj za pravico za izdajanje odpustnic za prejem svetih redov njegovih gojencev, ki jih je mogoče tudi ordinirati z naslovom mensae communis, in za pravico odvezova-

nja preprostih zaobljub, ki jih člani izpovedujejo v prvih šestih letih članstva v družbi. Kar se tiče potrditve konstitucij, je treba reči, da v latinskem besedilu ni šest od omenjenih trinajst opomb, se pravi četrte, kjer je omenjeno, da mora prositi krajevnega škofa za odpustnice; pete, kjer se zahteva apostolska privolitev za prodajo in zadolževanje; sedme, ki prepoveduje odpiranje novih ustanov in prevzemanje vodstva semenišč brez dovoljenja apostolskega sedeža; devete, da ne bo prevzemal svetnih ustanov; enajste, da mora na vsaka tri leta predložiti kongregaciji poročilo o moralnem, verskem in ekonomskem stanju družbe; in trinajste, da ukaz predstojnika ne obvezuje pod grehom. Od teh opomb se enajsta sprejema z veseljem, ker tesneje povezuje družbo s Svetim sedežem. Vendar te v novem latinskem prevodu ni. Druge bi radi opustili iz nezadostnih razlogov.

Zato bi po tihem svetovali, da naj se izdelata točna in dobesečna izdaja predloga v smislu omenjenih opomb, tako da bodo konstitucije, če boste v prihodnje še želeli odobritev, mogle dobiti potrditev.

Kar se tiče potrditve ustanove same, je treba pomisliti, da deluje že nekaj let in da do sedaj še ni izdelala popravkov konstitucij, ki jih zahteva Sveti sedež po kongregaciji. Zato se zdi, da je treba vse odložiti.

Od razsvetljene modrosti vaše uglednosti pa je odvisno, ali naj se privoli v prošnjo predstojnika, da bi mu dovolili izdajanje odpustnic za svete redove njegovih članov, in dali oblast, da razvezuje triletne zaobljube. Prav tako je treba premisliti, ali lahko člani prejemajo duhovniško posvečenje na osnovi skupne mize.

Na koncu tega poročila je papež zapisal: N. B. Naj o tem razpravlja celotna kongregacija.

Ko so se zbrale eminence Svete kongregacije škofov in redovnikov pod predsedstvom prefekta kardinala Angela Quaglie, je konzultor p. Savini, karmeličan, prebral svojo sodbo o trditvi Družbe sv. Frančiška Saleškega. Na osnovi pravilnika, ki je v navadi pri sveti kongregaciji, je izjavil, da so predložene konstitucije nezadostne, da vsebujejo celo nekaj členov, ki so proti svetim kanonom, in je zato treba odgovoriti negativno. Njegovo poročilo se glasi takole:

SODBA KONZULTORJA P. SAVINIJA O DRUŽBI SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA

1. *Ustanova, imenovana Družba sv. Frančiška Saleškega, ki je bila ustanovljena pred desetimi leti v Turinu z namenom, da bi z duhovnimi in časnimi sredstvi skrbela največ za revno mladino, je sestavljena iz duhovnikov, klerikov in laikov, povezanih med seboj s preprostimi zaobljubami uboštva, čistosti in pokorščine pod vodstvom vrhovnega predstojnika, ki mu pomaga več svetovalcev. Že pred štirimi leti je imenovana ustanova na osnovi priporočil štirih škofov prosila za odlok pohvale in ga tudi dobila skupaj z opombami k nekaterim členom konstitucij.*

2. *Sedaj je velezaslužni ustanovitelj gospod opat Bosko predložil novo prošnjo za potrditev svoje ustanove v obliki tako imenovanih konstitucij ali vsaj za dovoljenje, da bi izdajal tako imenovane odpustnice za pripustitev k svetim redovom svojih članov, tudi duhovnikov, na osnovi skupne mize in da bi lahko odvezoval od preprostih triletnih zaobljub, ki jih člani delajo v prvih šestih letih redovnega življenja.*
3. *Sodba se nagiba na negativno stran, ker pravilnik svete kongregacije zahteva, da naj od odloka pohvale preteče dobršen čas, ‚post congruum tempus‘, preden se izda končno veljavna odobritev. V našem primeru so od takrat, ko je ustanova sv. Frančiška Saleškega prejela odlok pohvale, potekla štiri leta, nedolgo obdobje in nezadostno, da bi mogli preveriti izpolnitev drugih pogojev, ki jih postavlja imenovani pravilnik.*
4. *Tako pravilnik predpisuje, da mora ustanova doseči določeno razširitev: ‚si institutum satis diffusum fuerit‘, kar se navadno ne zgodi v nekaj letih. Iz poročila pa tudi ni razvidno, ali je ta družba opata Boska napredovala tako glede osebja kakor tudi glede novih ustanov. Pred štirimi leti je štela štiri hiše in ne vemo, ali se jim je v tem času pridružila še kaka. In ker imamo pred očmi zelo žalostne čase v Italiji, se je bati, da se je vse omejilo samo na Turin in okolico.*
5. *Da bi imeli vsaj poročila o odličnih uspehih in obilnih sadovih, ki so jih dosegli ti novi delavci: ‚si uberes fructus retulerint‘. V poročilu ni nič navedeno o velikih sadovih nove ustanove. Prav tako ni dodatnih priporočilnih pisem škofov niti poročil kapitularnih vikarjev ali drugih uglednih osebnosti, ki bi mogli pričati o obilni žetvi teh novih prizadevnih delavcev.*
6. *Zadnji pogoj methodusa itn. pa zahteva, da ima ustanova točno izdelane konstitucije, ki ne vsebujejo nikakršnih težav: Si Constitutiones efformatae fuerint, nec in substantialibus graves difficultates praeseferant. Družba sv. Frančiška Saleškega nima točno izdelanih konstitucij, ker tistih nekaj členov, ki so jih predstavili sveti kongregaciji, ne zasluži tega imena, so kvečjemu osnutek bodočih konstitucij, ne pa izdelan sestav pravil, ki naj urejajo življenje kake ustanove, ki steguje roke po brezštevilnih rečeh, ki jih predstavljajo potrebe sedanje mladine.*
7. *Prav tako tistih nekaj členov pravilnika ni brez velikih pomanjkljivosti, kot nakazujejo izrečene opombe. Četudi bi te opombe popravili, ne bi nikakor odstranili vseh težkih posledic. Tako na primer:*

Pravila govorijo o prevzemanju vodstva škofijskih semenišč, kar nikakor ni zadnje področje njihovega apostolskega delovanja. Opomba se omejuje na popravek tega predpisa, kolikor predvideva, da naj se ne dovoli, razen s privolitvijo svete kongregacije. Popravek je dober, vendar pomanjkljiv, kajti vodstvo semenišč mora imeti v rokah škof in škofijski duhovniki, kakor to zahteva sv. Karel Boromejski v svojih

zlatih navodilih in kakor je kazal s svojim zgledom. Čeprav so temu svetemu škofu pomagali redovniki v zadevah njegove škofije, jim ni izročal svojih semenišč; čeprav ni imel zadostno pripravljenega klera in je komaj našel nekaj ljudi za vodstvo, se je branil ponudb redovnikov za vodstvo semenišč. To svetnikovo odločitev, kakor poročča slavní svetnikov življenjepisec, so imeli za posrečeno in enoglasno sprejeto ter v skladu s cerkveno disciplino in so se je držali celo redovniki, ki jim je bilo najprej za korist Cerkve in šele potem za lastne prednosti.

Zgodi se, da ni škofijskega duhovnika za vodstvo semenišča. V tem primeru krajevni škof, ki je edini pristojen razsodnik položaja, pokliče na to mesto kakega redovnika, zadosti modrega in sposobnega, da vodi vzgojni zavod. Kakor hitro pa je nuje konec, naj se vrne redovnik v svoj samostan, semenišče pa naj vodijo škofijski duhovniki. Zato ne potrebujemo ustanov, ki naj bi vodile škofijska semenišča, in tudi ni razloga, da bi s tega vidika sveta kongregacija potrdila taka pravila. Želim pa, da je to pod nadzorom itn.

FRA ANGELO SAVINI C. C.

Samostan v Traspontini, 22. septembra 1868

Po tej oceni je bilo tudi glasovanje svete kongregacije negativno in mons. Svegliati je to sporočil don Bosku.

Velečastiti in velespoštovani gospod!

Zelo mi je žal, da vam moram sporočiti, da za zdaj ni bilo mogoče potrditi konstitucij vaše ustanove, ker bi bilo treba popolnoma spremeniti dve glavni poglavji. Prvo se tiče odpustnic za klerike, ki naj bi prejeli nižje in višje redove. Druga pa študija klerikov, za katerega nadškof zahteva, da ga opravijo v škofijskem semenišču. Kar sed tiče odpustnic, noben v novejšem času potrjen red ni dobil privilegija pripustitve k redovom iz preprostega razloga, ker je kaj lahko, da posvečene njihov predstojnik z lahkoto odpusti ali sami izstopijo iz reda. V tem primeru bi škofje imeli obveznost, da jih sprejmejo v svoje škofije, čeprav niso mogli odločati o njihovem posvečenju. Kar se pa tiče študija klerikov znotraj domače hiše, ne more zagotavljati tistega, kar lahko dobijo v semeniščih, ki jih nadzorujejo škofje. Prepričan sem, da bo pouk tako dolgo, dokler boste na čelu ustanove vi, tak, kakor si ga le moremo želeli. Ker pa potrjene konstitucije morajo veljati tudi za vaše naslednike, je treba vnesti načela, ki morajo voditi ustanovo ne glede na tistega, ki ji predseduje.

Zato se šol za klerike ne more dopustiti, razen pod izključno odvisnostjo od škofov. Ne morem zamolčati, da se je nekaj škofov naravnost obrnilo na sveto kongregacijo, zaradi česar niso bili potrjeni člani, o katerih sem do sedaj govoril: Kajti kleriki iz vašega zavoda niso vedno zadosti poučeni, bodisi ker nimajo zadosti časa za študij, ker morajo nadzorovati dečke v zavodu, pa tudi zato, ker predavatelji ne ustrezajo omenjenim predpisom. Drugo je mogoče potrditi z majhnimi spremembami, čeprav je želeli, da bi upoštevali vse opombe, ki so bile ob drugih priložnostih izrečene na

račun konstitucij, in da bi te spremembe tudi vnesli v konstitucije.

Ne morem končati tega poročila, ne da bi vam na kratko poročal, da celo škofje, ki se zoperstavljajo členom o klerikih, zelo hvalijo vse vaše delo v vaših ustanovah.

Ne da bi to posebej poudarjal, vam moram povedati, da je vse, kar sem napisal, bilo po naročilu tistih, ki imajo dolžnost, da sporočajo, in zato ne smete imeti napisanega kot izraz mojega mnenja.

Izkoriščam priložnost, da vas spodbudim, da ne bi popuščali pri delu za čim več dobrega za mladino, ki je tako zelo potrebna krščanskega pouka. Obenem pa vam zagotavljam svoje visoko spoštovanje.

MONS. SVEGLIATI, TAJNIK

2. oktobra 1868

Visoko spoštovani gospod don Janez Bosko, predstojnik Ustanove sv. Frančiška Saleškega

Težava, ki jo je don Bosko srečeval pri potrditvi konstitucij njegove družbe od Svetega sedeža, je deloma prihajala iz konstitucij samih, ker so v določenem smislu bile novost, ker so bile prilagojene novim časom, ki so bili zelo težki, kot smo to pokazali na drugih mestih. Prišla pa je tudi od ljudi, ki so želeli, da bi družba ostala vključena v škofijsko pravo in nič več. Zato naj bi se ustanovitelj vzdržal vsakega izraza, ki naj bi ga predstavljal kot začetnika določene cerkvene družbe. To pa je prihajalo iz napačne razlage prvega člena pravil o namenu družbe, kjer je rečeno, da je cilj družbe tudi vzgoja mladega klera, se pravi toliko fantov, ki so zbrani v naših zavodih za šolanje, predvsem zato, da bi jih usmerili v cerkveno službo, in ker pravila niso naravnost, temveč samo posredno omenjala od škofov odvisna semenišča.

Častiti se ni prestrašil zaradi tega odklonilnega stališča. Kar se tiče sprememb, ki so mu jih predlagali in niso bile po njegovi zamisli, zlasti kar se tiče namena njegove ustanove, je, čeprav pripravljen na pokorščino, če bi mu bila naložena, še naprej razlagal in se še bolj zavzemal, da bi dosegel svoj namen, vedno s hladnokrvnim in spoštljivim mirom.

Dobro je vedel, da mu je bil Pij IX. naklonjen in da je prav on v marsičem razložil njegovo stališče prefektu svete kongregacije. Vendar je papež pametno in previdno ravnal, da je prepustil vse v pretres v rednem postopku svete kongregacije. Samo v izjemnih primerih in kot uslugo je uporabljal svojo vrhovno oblast. V najbolj težkih trenutkih so bili prav nasveti Pija IX. sredstva, s katerimi je Božji služabnik premagoval najtežje ovire, kot bomo to videli.

30.

POGLAVJE

Podpora ministrstva za javna dela oratoriju – Velikodušni dar neke starke, ki je bila po priprošnji Marije Pomočnice rešena požara – Don Bosko obljubi posebne molitve neki milanski grofici za njenega težko bolnega sina – Don Bosko gre v Becche za praznik rožnega venca – Don Bosko piše vitezu in mu priporoči novo knjižno zbirko Knjižnica italijanske mladine; poroča o prazniku in fantih, ki so z njim – Novo pismo ravnatelju v Lanzu: prosi ga za seznam gojencev iz genovske škofije, daje pomembne napotke, priporoča širjenje Katoliškega branja – Don Bosko piše prefektu v Mirabellu; opomini predstojnika zavoda; kleriška preobleka; pogoji za sprejem v zavod nekega priporočenega fanta; hoče, da se za vsako ceno napolni zavod – Članek v Unità Cattolica o zavodu v Mirabellu – Don Bosko se vrne v oratorij; prva beseda je prošnja k Mariji, da obvaruje fante pred grehom – Z besedo in zgledom je vzor angelske čednosti – Nekaj pričevanj – Poročilo o delovanju šole v Oratoriju sv. Alojzija – Don Boskovo pismo don Bonettiju: upa, da bo šolski nadzornik priznal zavod v Mirabellu kot malo semenišče; naj pove škofu, da bo potrdil njegovo trditev – Don Boskovo pismo grofici Callori; stavba, namenjena za licej, bo dobila streho še to leto; dobre novice o njenem sinu – V oratoriju začnejo peči kruh – Don Bosko piše nekemu duhovniku v Lucci: zahvaljuje se mu za dar in ga vabi v Turin; pošilja mu svetinje za razne osebe – Don Almerik Guerra podari don Bosku svojo knjigo devetdnevnice na čast presveti Devici Mariji – Vrnitev fantov s počitnic – Smrt fanta Venerata Castellija – Obrambno ministrstvo mu podari predmete, ki jih več ne uporabljajo – Hude poplave v severni Italiji: don Bosko se ponudi, da sprejme dva dečka iz oškodovanih družin

MEDTEM KO SE JE DON BOSKO PRIPRAVLJAL, da bi šel s fanti na praznik Rožnovenske matere Božje v Becche, je iz ministrstva javnih del prejel naslednje pismo:

Firence, oktobra 1868

Stanje prihrankov za podporo za tekoče leto nam ne omogoča, da bi ustanovi, ki jo vodi vaša uglednost, mogli dodeliti več kot 300 lir. O tem smo pravkar poslali ustrezen ukaz, da vam bo na voljo omenjena vsota pri tej Pokrajinski blagajni.

Podpisani vam tudi sporoča, da bo prihodnje leto delež, če boste zanj prosili, manjši zaradi zmanjšanja proračuna za leto 1869, kakor je to odločil parlament, ki je določal proračun.

Glavni poverjenik BELLA

To je bil čas, ko je oratorij dobival najmanj prispevkov, ker so bili vsi gospodje v svojih letoviščih zunaj mesta, bodisi v gorah bodisi na morju. Vsako zmanjšanje obljubljenih in pričakovanih dohodkov pa je povzročilo don Bosku velike težave pri izplačevanju naročil in vračanju dolgov. Ko je pravkar prebral sporočilo z ministrstva in se Božji materi Mariji zahvalil za pomoč, je vstopila v njegovo sobo neka dobrotna starka in veselo dejala:

»Glejte, don Bosko, to starko, ki je živa po čudežu Marije Pomočnice. Bila sem v sobi, ko je nenadoma izbruhnil silen požar. Zaprl mi je vse izhode, obdali so me plameni in že je začela goreti moja obleka. Začutila sem opekline po vsem telesu, ko sem se spomnila na Marijo Pomočnico in izrekla samo te besede: »O Marija Pomočnica, ne daj, da bi morala umreti na tako strašen način!« Ko sem izrekla te besede, so plameni ugasnili sami od sebe, izginile so celo opekline, ki sem jih že dobila v pasu in na rokah. S pomočjo sosedov sem se rešila ognja, in dokler sem jaz bila tam, plameni niso šli naprej.«

Po teh besedah je izročila don Bosku v zahvalo Mariji Pomočnici štiri tisoč lir, ki jih je kot delavka zbirala vse življenje.

To poročilo sta napisala vitez Oreglia in velečastita mati Galeffi.

Tiste dni je prejemal don Bosko še druge dopise ljudi, ki so se priporočali njegovim molitvam, in 3. oktobra zjutraj, ko je odhajal v Becche, je odgovoril grofici Caccia Dominiononi v Milanu:

Turin, 3. oktobra 1868

Velezaslužna gospa grofica!

Še zdaleč si nisem predstavljal težav, v katerih se je znašel vaš sin. Menil sem, da je bila samo utrujenost. Toda sedaj bom posebej molil zanj. Menim celo, da bom sredi

tekočega meseca prišel v Milan, če se boste že vrnili s počitnic, in mu podelil poseben blagoslov. Če vas še ne bo, mu bom poslal blagoslov od groba sv. Karla, kjer, upam, bom mogel darovati sveto mašo.

Bodite prepričani, gospa grofica, da se vsak dan spominjam pri sveti maši tudi vseh vaših družinskih članov. Življenje kristjana je življenje vere. Vse pričakujemo od Gospoda. Z delom družine sem v Castelnuovu d'Asti. Čez nekaj dni bom zopet v Turinu.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino in vam da dobro zdravje še dolga leta. Molite zame, ki sem vaš hvaležni najvdanejši služabnik.

DUH. JANEZ BOSKO

Zaradi slabega vremena je bilo 4. oktobra v Becchih malo ljudi pri pobožnih vajah. Don Bosko je pisal od tod v Turin, Lanzo in Mirabello ter dajal naloge in nasvete:

Castelnuovo, 5. oktobra 1868

Predragi gospod vitez!

Vedite, da smo že odgovorili za fanta, ki ga je priporočil don Hiacint Bianchi. Mislim, da je sprejet, pismo je že napisano, vendar ne vem, kako stvari sedaj potekajo.

Ne potisnite na stran Knjižnice italijanske mladine. V petek zvečer bom v Turinu. V soboto in nedeljo bom to stvar uredil. V ponedeljek bom morda spet zdoma.

Včeraj je ves dan deževalo, danes sije sonce. Fantje so vsi nared in se v tem trenutku pripravljajo, da bodo šli na polento k dekanu v Castelnuovo. Grof in grofica Arnaud sta odšla včeraj v Turin. Albert je bil pri meni in mi naročil, naj vas pozdravim.

Pogum, dragi gospod vitez! Borimo se, nismo sami, Bog je z nami. Življenje je kratko, trnje v tem času so cvetovi za večnost. Bog naj nas vse blagoslovi. Amen.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu

DUH. JANEZ BOSKO

Castelnuovo, 5. oktobra 1868

Predragi don Lemoyne!

Upam, da se trudiš, da boš do vrha napolnil zavod v Lanzu. Sestavi mi seznam fantov, ki so bili ali ki so iz Genove in so bili gojenci našega zavoda.

Sem v Castelnuovu in v petek zvečer bom, upam, v Turinu. Bog naj blagoslovi tebe in vso tvojo družino. Pozdravi vse in imej me za najvdanejšega prijatelja v Jezus Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Pomembni nasveti za ravnatelja hiše:

1. Opazuj vse. 2. Vse obhodi. 3. Govori z vsemi. 4. Veliko zaupanje do podrejenih predstojnikov. Pogosto se posvetuj z don Bodrattom. Totis viribus (na vso moč) ti priporočam pridobivanje naročnikov Katoliškega branja.

Predragi don Provera!

Nameraval sem obiskati Mirabello, toda zmešnjave teh dni so mi preprečile, me celo prisilile, da se moram vrniti v Turin. Piši mi o vsem, kar potrebuješ, in ti bom takoj odgovoril. Medtem skušaj pogosto govoriti z don Cerrutijem in don Bonettijem. Svetujte si in obveščajte se med seboj. Drug drugega bremena nosite in tako boste izpolnili Kristusovo zapoved.

Sporoči Bussiju iz Giarola, da če je pooblastilo napisano za župnika, potem naj preobleko opravi krajevni župnik. Če pa je napisano na moje ime, ga bomo preoblekli v oratoriju. Toda to mora storiti on, ker je on škofov poverjenik. Pokliči za trenutek M... (neki fant) in mu reci, da sem ga pripravljen sprejeti, če mi obljubi: 1° da ne bo dajal pohujšanja svojim tovarišem ne z dejanji ne z obnašanjem; 2° ob najmanjšem nesrmežljivem dejanju ga bom poslal iz zavoda.

Koliko novih fantov boš sprejel letos? Don Bonetti ti je gotovo povedal, da jih hočem 170, sicer jih bom poslal iz Turina gratis (zastonj), da bo število izpolnjeno, ali pa jih sam poišči.²⁴

Se don Cerruti in don Bonetti počutita dobro? Lepo pozdravi svoje starše in vso jato v malem semenišču. Bog naj nam pomaga, da bomo vztrajali v dobrem, in imej me vedno v Gospodu za vdanega prijatelja.

DUH. JANEZ BOSKO

Castelnuovo, 5. oktobra 1868

Don Bosko se je vrnil v Turin iz Castelnuova v petek in v nedeljo zvečer je po večernih molitvah vse povabil, da bi lepo praznovali godove Božje matere Marije. Rekel jim je, naj prosijo Marijo, da bi držala daleč od zavoda vsak greh, zlasti še proti lepi čednosti čistosti.

Ta nagovor je bil uvod v vrsto opominov, ki naj bi jih dal v teku vsega leta. Dostikrat smo ga slišali ponavljati opozorilo sv. Pavla Korinčanom: Dobre navede uničujejo slabi pogovori. Pod stebriščem je zvečer razložil iz modrega Siraha (28): Naredi ograjo iz trnja svojim ušesom in ne boš poslušal hudobnega jezika in daj si ključavnico na usta.

Ko je govoril o begu pred slabimi tovariši, je to storil z besedami apostola narodov: Če je kdo med vami, ki pravi, da je vaš brat, pa je kljub temu ničvred-

²⁴ L'Unità Cattolica je 1. oktobra objavila o zavodu v Mirabellu naslednje vrstice: Med vzgojnimi hišami, ki jih toplo priporočamo katoliškim staršem, je zavod-konvikt z naslovom Malo semenišče sv. Karla v Mirabellu pri Casalu. Čar kraja, dobrotu predstojnikov, navzočnost gorečega škofa in odlični uspehi, ki jih zavod že leta dosega, so zagotovilo, da ne manjka nič za učni, moralni in zdrav napredek gojencev. Pouk teče po državnem programu in obsega štiri osnovnošolske in pet gimnazijskih razredov. Mesečnina znaša 24 oziroma 35 frankov. Prošnje je treba poslati njegovi ekscelenci škofu v Casalu ali ravnatelju zavoda. Kraj je povezan z železnico Alessandria-Vercelli do postaje Giarole. Tu čaka omnibus, ki potnike v manj kot četrt ure s prtljago vred odpelje na cilj.

než, pohujševalec, opravljavec, ne smete iti z njim, kaj šele, da bi z njim jedli.

Skušal je vtisniti v srca fantov lepo čednost z nežnimi besedami in izbranim vedenjem. Kar se tiče zunanjega obnašanja, je pogosto v imenu lepe vzgoje, lepega vedenja in medsebojnega spoštovanja prepovedoval preveliko domačnost.

Don Bosko je bil zgled spodobnosti. Don Frančišek Dalmazzo pripoveduje: »Vse odkar sem poznal don Boska, sem se čudil njegovi sramežljivosti - kako je izredno ljubeznivo govoril dečkom. Nikdar si ni dovolil kake domačnosti, ki sicer ni neprimerna za duhovnika med otroki. Po navadi je med govorjenjem imel povešene oči, čeprav so se gojenci iz kakega bistrega pogleda lahko prepričati, kako natančno je vse opazoval.

Njegovo govorjenje je bilo nadvse čisto.

Velikokrat smo opazovali njegovo zadržanost. Če je koga slišal, da je z neprevidnimi besedami govoril o nasprotni nečednosti, je dejal: »To je ena izmed stvari, za katere je apostol hotel, da se med kristjani ne bi niti imenovala.« In je dodal: »Zakaj ne poveščujete angelske čednosti, namesto da bi umazali usta s temi grdimi besedami?«

Če so v njegovi navzočnosti začeli govoriti o kakem pohujšanju, o katerem pišejo časopisi, je najprej utihnil, potem pa ukazal molk in s tem pokazal, da ne more prenašati takih pogovorov.

Nasprotno pa je z gorečim srcem izrekal vzdihljaje, da bi ga Gospod rešil greha.

Don Merlone ga je nekega dne spremljal v zavetišče in slišal, kako je vzkliknil, preden je prestopil prag: »Stori, Gospod, da bom ohranil čisto svoje srce in svoje telo, da ne bom osramočen.« Nato se je obrnil k don Merloneju in dodal: »Glej, dragi moj. Duhovnik, zvest svojemu poklicu, je angel in tisti, ki ni tak, kaj je? Postane predmet sočutja in prezira vseh.«

In vsi so v don Bosku videli angela.

Don Frančišek Dalmazzo je pripovedoval, da je nekega dne leta 1868 spremljal don Boska v Zavod osirotelih deklic v Turinu, kjer je bilo več kot sto mladih deklet. Na svoje veliko začudenje je videl, da so se vse sestre in dekleta vrgle na tla pred njegove noge tako spoštljivo, kakor če bi imele pred seboj svetnika. Ko sta potem zapuščala zavod, ga je don Dalmazzo vprašal o vzroku takega vedenja. On je odgovoril: »Vse to prihaja od prepričanja, ki ga ima ta hiša o duhovniški čistosti.« In je v ponazoritev dodal: »Ko kak duhovnik živi čisto in sramežljivo, postane gospodar src in vzbudi pri vernikih spoštovanje.«

Do oseb drugega spola, plemenitih ali preprostih, je od leta 1865, ko je prihajalo k njemu brez števila ljudi zaradi duhovniške službe ali zaradi češčenja

presvete Device Marije ali zato, da so priporočali svoje otroke, je bil zelo zadržan. Nikdar jih ni gledal v obraz, ni jim stiskal rok, dopuščal je, pa še to ne vedno, da so mu poljubili roko. V svoji sobi je sedel v določeni oddaljenosti od njih. Skušal je biti čim krajši, in če se je pogovor kdaj zavlekel, je v opravičilo rekel sv. Frančiškom: »Veliko znamenje ljubezni je že to, da jim daš govoriti. Tega jim zelo manjka. Ubožice!« Vsi so občudovali tako spodobnost. Čeprav se je ob praznikih v zakristiji in na dvorišču okoli njega trlo žensk, da bi mu poljubile roko, je bilo v vseh videti globoko spoštovanje do njegove osebe. Nikdar se nobeden izmed navzočih ni pritoževal zaradi njegovega vedenja v takih primerih.

V takem spoštovanju je imel don Boska tudi mons. Galletti, škof iz Albe, ki je prišel k njemu na obisk. Ko je vstopil, ga ni bilo v sobi in škof je vzkliknil: »Oh, kak vonj po svetosti je tukaj notri!« To je bila soba prečutih noči, molitve, dela in zatajevanja tudi v najmanjših rečeh, z eno besedo soba čiste duše.

»Čistost,« tako je pričal kanonik Berrone, ki je bil tisto leto njegov gojenec, »sije z njegovega obraza, iz pogleda, vedenja, besed, vseh njegovih dejanj. Zadositi je bilo, da si ga gledal, pa si čutil dih te kreposti. Jaz sem trdno prepričan, da je v grob nesel krstno nedolžnost. In kot posledica teh njegovih svetih nauk in zgledov, tega se z veseljem dobro spominjam, je v oratoriju cvetela ta čednost.«

Ko se je don Bosko vrnil iz Castelnuova, je takoj začel brati poročila o poteku in stanju posameznih zavodov in prazničnih oratorijev, ki jih je pisno zahteval ob koncu leta. To je bil zanj, moža izkušnje, način, da je preprečil za naslednje leto nevšečnosti, ki bi se mogle zgoditi.

Ohranilo se nam Poročilo o šoli, priključeni k Oratoriju sv. Alojzija v Porta Nuovi:

PRIKAZ STANJA ŠOLE SV. ALOJZIJA ZA ŠOLSKO LETO 1867/68

Dohodki	
<i>Izplačila podpisnikov in darovi</i>	665,00 lir
<i>Nabirka ob duhovnih vajah pri sv. Ignaciju</i>	215,00 „
<i>Razno</i>	14,30 „
<i>Skupaj</i>	894,30 lir
Izdatki	
<i>Plača za učitelje</i>	600,00 lir
<i>Nagrade</i>	168,30 „
<i>Kurjava</i>	10,80 „
<i>Šolske potrebščine</i>	66,75 „
<i>Popravila</i>	36,43 „
<i>Vratar</i>	10,00 „
<i>Skupaj</i>	894,30 lir

OPOMBE Število gojencev je naraslo na 122. Nekaj jih je zapustilo našo šolo, ko so šolski bratje odprli svojo šolo in ko je občina omogočila vpis v svoje šole. V te šole smo skušali poslati čim več otrok, samo da so dobili dobre učitelje. Nekako deset dečkov je zapustilo protestantsko šolo in se vpisalo k nam. Skušali smo uvesti neke vrste patronat s tem, da smo fantom poiskali dobre, poštene in krščanske gospodarje, pri katerih so se lahko učili obrti. Čeprav nismo mogli doseči rednega obiska šole, se jih je za izpit sredi leta prijavilo 75, od katerih ga jih je 60 tudi opravilo. Uspeh pri učenju je bil pri nekaterih zelo dober, zlasti še kar se tiče katekizma in cerkvene zgodovine ter Svetega pisma. Na splošno pa je bil uspeh bolj klavrn, kar je treba pripisati naslednjim vzrokom:

- 1. Dobrohotnost učitelja pri zahtevanju discipline.*
 - 2. Nereden obisk šole in zamujanje.*
 - 3. Malomarnost staršev.*
 - 4. Veliko število učencev.*
 - 5. Veliko število oddelkov, v katere je moral biti razdeljen razred.*
 - 6. Neprimeren prostor.*
 - 7. Varčevanje, da bi mogli poskrbeti za knjige in zvezke.*
- N. B. V dar smo dobili nekaj šolskih potrebščin v vrednosti kakih 50 lir.*

Ker je bilo že določeno učno osebje, je bilo treba poskrbeti, da bi šolske oblasti odobrile zavod v Mirabellu, za katerega ne bi bile potrebne državne diplome, če bi šolski inšpektor v Alessandriji hotel še naprej priznati zavod za malo škofijsko semenišče.

Don Bosko mu je pisal v tem smislu in o odgovoru obvestil ravnatelja.

Predragi don Bonetti!

Pošiljam ti pismo šolskega inšpektorja. Zdi se, da ne bomo imeli težav, tudi če bi morali predložiti seznam učnega osebja. Menim, da nas ne bodo nadlegovali. Upam, da si bomo opomogli. Menim, da bi mi škof lahko napisal pismo v smislu, kakor je podan tukaj. Naj se on izrazi po svoje, samo da se drži smeri, ki jo je nakazal inšpektor, ki, se zdi, hoče ohraniti neodvisnost malega semenišča.

Ponižno in vljudno pozdravi monsinjorja, katerega bom, upam, imel priložnost v kratkem osebno pozdraviti.

Bog naj nas vse blagoslovi in molite vedno za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Častiti pa je bil zaposlen tudi z gradnjo raznih poslopij. Povedali smo že, da je imel v načrtu odpreti v Turinu licej. Ker ni mogel sprejeti ponudbe gospe Chirio, se je odločil, da bo v oratoriju zgradil poslopje v ta namen. Na južni strani je že položil temelje ob Via Cottolengo vse do ograje dvorišča, ki so ga potem po-

imenovali po Mariji Pomočnici. Prostor pred tem dvonadstropnim poslopjem s stebriščem je zavzemala hišica, last nekega mizarja po imenu Coriasco.

Sedaj je o tej stavbi, o svojih načrtih za licej in o drugih stvareh pisal grofici Callori:

Velezaslužna gospa grofica!

Bodite mirni, ker vaša uglednost naši tiskarni ne dolguje prav nič za Preskrbljenega katoličana. Poslala vam bo še več izvodov, kakor hitro jih boste zahtevali.

Kar se tiče prostora za bodoči licej, pridno priganjam, in čeprav sem moral premagati veliko težav, upam, da mi bo z Božjo pomočjo uspelo, da ga bomo pokrili in prihodnjo pomlad stavbo dokončati.

Da bi pa preprečil tekmovanje in sovražnost, se držim do sedaj uporabljene metode: delati in nič govoriti. Dejstvo je, da smo preteklo leto imeli petindvajset filozofov, letos pa jih imamo petintrideset. Študirajo, delajo izpite in nihče nič ne ve za to.

Denar, ki ste ga omenili, mi lahko izročite novembra ali decembra, kakor ste mi rekli. Bilo bi zelo prav. Sicer pa storite, kakor vam drago, mi ga bomo vedno s hvaležnostjo sprejeli, ob katerem koli času in v kakršni koli količini.

Vsak dan se vas bom, gospa grofica, spominjal pri sveti maši, vas in vaše ugledne družine, katere članom izražam svojo hvaležnost.

Dominika Bimbo s svojimi spremljevalci in z enim asistentom je prišla v oratorij. Govoril sem z njo zelo jasno. Vse je v redu, je dobre volje in mi je naročila, naj povem vsem njenim domačim, da gre vse po načrtani poti.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino. Molite za ubogo mojo dušo in me imejte v globoki hvaležnosti do vaše uglednosti za najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 14. oktobra 1868

Temu pismu je don Bosko priložil načrt prednaročila za Katoliško branje in na ovojnico lastnoročno zapisal: vroče priporočam širjenje.

Don Bosko se je tudi odločil, piše don Rua v kroniki, da bi kruh v hiši pekli in ne več zunanji peki. Poiskal je nekaj izvedencev v tej obrti, ki so pokazali voljo, da bi delali pri nas, in v podzemnih prostorih cerkve Marije Pomočnice dal postaviti peči. Delati so začeli 19. novembra, na praznik svetega Salvatorja, Adventorja in Oktavija, ki so jih častili v cerkvi, in pekarno postavili pod njihovo varstvo. Praznik so zaznamovali zjutraj z zvonjenjem zvonov za zdravamarijo, okrasili so njihov oltar, razdelili veliko obhajil in zvečer podelili evharistični blagoslov. Pod varstvom tako mogočnih priprošnjikov je ta delavnica morala lepo uspevati. Istega dne (19.) so začeli peči kruh. Vsak dan so ga ogromno porabili, od šeststo do sedemsto kilogramov. Že devetintrideset let nenehno delu-

je ta proizvodnja in delo je sedaj olajšano s parno pečjo in mehanskim mešalnikom. Pred časom so kupili še stroj za izdelovanje testenin.

Sredi toliko opravkov in v nenehnem zatekanju z molitvami k Mariji Pomočnici častitljivi ni pozabil na svojo ubogo dušo. O tem nam priča dvoje pisem, ki jih je tiste dni pisal don Salvatorju Bertiniju v Lucci.

Predragi gospod don Bertini!

Prejel sem vaše pismo z darom družine Catturegli in se vam iz srca zahvaljujem. Opravil sem molitve po namenu, kakor ste želeli. Prav tako se vas bom spominjal vsak dan pri sveti maši in molil za poglavarja, ki ni glava družine.

Vam, dragi don Bertini, želim od Gospoda dobroto in potrpežljivost ter malo poguma, da bi prišli sem v Turin pogledat cerkev Marije Pomočnice in v njej za nas darovat sveto mašo. Imamo na voljo sobo za vas.

Bodite tako dobri in pozdravite gospoda don Cianettija, mojega gojenca Cattureglija in njegove starše. Poleg tega pa še molite za ubogo mojo dušo.

Bog naj blagoslovi vas in vaše napore in imejte me v polnem spoštovanju vaše uglednosti za najvdanejšega prijatelja.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 14. oktobra 1868

Predragi don Bertini!

Upam, da bo za pismom prišel tudi človek. Pošiljam vam nekaj svetinjic za ljudi, ki potrebujejo milost od Marije Pomočnice. Naj jih nosijo obešene okoli vratu v globoki veri in prepričan sem, da bodo prejeli mogočne učinke, kakor jih je prejelo že toliko in jih še prejemajo.

Dragi gospod don Bertini, zagotavljam vam, da se vas vsak dan spominjam pri sveti maši. Prosil bom tudi za ljudi, ki mi jih priporočate. Molite tudi za mojo ubogo dušo. Bog naj nam pomaga, da bomo vztrajali na poti v nebesa. Amen. Najvdanejši prijatelj

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 28. oktobra 1868

Prav tako je bil dober prijatelj neki drug duhovnik iz Lucce, pisatelj don Amerik Guerra. Ta je izdal nabožno knjigo z naslovom Devetdnevnice za pripravo na glavne Marijine praznike in sedemdnevna pobožnost v čast njenim sedmerim žalostim in poslal en izvod don Bosku s pripisom na posebnem listku:

Velečastiti duhovnik Janez Bosko!

Drznem si poslati to knjigo, da bi me v svoji dobroti toplo priporočili blaženi Devici Mariji Pomočnici, da bi mi blagovolila nakloniti tisto Božjo pomoč, ki jo potrebuje moja duša, in če je taka Božja volja, tudi malo zdravja, da bi mogel koristiti bližnje-

mu zlasti v dolžnosti duhovniške službe. Vaš najponižnejši in najvdanejši služabnik v Jezusu Kristusu

DUH. ALMERICO GUERRA

Lucca, 19. oktobra 1868

Medtem so se s počitnic vračali fantje in se spoznavali s kakimi sto novimi gojenci, ki jih je sprejel don Bosko. Seveda so najprej govorili o Božjem služabniku. Tisti, ki so se vračali, so bili prepričani, da v oratoriju od polovice junija ni nihče umrl. Fantje so bili še polni spominov na slovesnosti ob posvečenju cerkve Marije Pomočnice. Spomini na letne izpite so bili še živi, misel na počitnice jih je še spremljala. Vse to je zasenčilo spomin na vezilo na začetku novega leta. Zato si lahko predstavljate, kako zelo so se začudili Bonentijevi smrti. Tedaj so se vsi spomnili don Boskove napovedi, preverili so okoliščine in se prepričali, da se ujemajo s smrtjo tretjega, ki je bila napovedana v sanjah. Ta sam po sebi ne bi bil zadostno pripravljen, da bi se predstavil pred Božjim sodnim prestolom, toda don Bosko ga je pripravil na lepo smrt. Starši ga niso obiskali. Fantje, ki so jim prinesli novico o smrti, so prišli iz bližnjega kraja oziroma iz oratorija.

Ta dogodek je vzbudil živo zanimanje za napoved smrti šestih, ki naj bi to leto poleg že treh preminulih šli v večnost. Umrli so že Petiva, Rossi, Croci, Bongiovanni. Hišni zapisnik poroča: „V drugi polovici oktobra je v oratoriju umrl zgladen fant mizar Venerando Castelli iz Feliceja Torinese.“

Dne 19. oktobra je don Bosko takole govoril gojencem:

19. oktober 1868

Zelo me veseli, da vas spet vidim, in ne bom vam povedal drugega kot to, kar priporoča sv. Pavel: Kdor stoji, naj gleda, da ne pade. Kdor pa je padel, naj poskrbi, da bo takoj vstal, tako da se s sveto spovedjo postavi v stanje Božje milosti. Jutri naj vsi, ki lahko, darujejo sveto obhajilo po nadvse pomembnem namenu, katerega korist bo veljala skoraj v celoti vam. Tudi jaz bom pri sveti maši molil v ta namen.

Častiti je fantom govoril o duši, vendar tako, da je pokazal skrb tudi za njihovo telo. Poskrbel je, da bi jih obvaroval zimskega mraza.

OBRAMBNO MINISTRSTVO

Firence, 25. oktobra 1868

To ministrstvo je na vašo prošnjo pri Ravnateljstvu skladišč upravnega materiala tega mesta odredilo, da vaši uglednosti dajo v tem zimskem času na razpolago naslednje predmete v korist gojencev vaše dobrodelne ustanove.

50 volnenih pokrival; 100 bombažnih srajc; 400 volnenih odej; 50 rjuh; 50 volnenih hlač.

Za ministra LERICI

Obrambni minister je bil Viale Bertolè.

Prav tako zavzeto, kot je skrbel za svoje fante, je don Bosko pomagal ob javnih nesrečah.

Zadnje dni septembra in na začetku oktobra je v Alpah padlo toliko dežja, da so v Savoiji, Švici in severnih pokrajinah Italije močno narasli hudourniki in so bile poplave, kot jih niso pomnili niti najstarejši ljudje. Poplave so prizadele ogromno škodo in zahtevale številne žrtve. Voda je zalila cela mesta. Kaj hujšega bi si bilo težko predstavljati.

Papeža je presunila taka nesreča in je poslal po tisoč lir škofom v Parmi, Kantovi, Veroni, Novari in še tisoč lir kapitularnemu vikarju v Comu.

L'Unità Cattolica je na izrecno papeževo željo zbirala prispevke za pomoč poplavljenecem, ki je samo v oktobru dosegla 11.200 lir. Božji služabnik je prispeval z besedami:

„Duhovnik Janez Bosko ponuja prostor dvema dečkoma iz poplavljenih družin.«

Tako poroča L'Unità Cattolica 16. oktobra 1868.

31.

POGLAVJE

Odprtje šol v oratoriju – Nadzor nad knjigami, ki jih berejo gojenci – Don Boskovi nagovori; sanje: pogrebci in krsta; luna, ki naznanja smrt nekega fanta čez dva meseca in pol – Zakaj se ne uresniči neka napoved – Molitev za pokojne: obisk pokopališča – Lenoba in brezdelje; dobri naj se ne plašijo zaradi zasmehovanja hudobnih; zasmehovalce je treba prijaviti don Bosku – Vztrajnost pri učenju – Bodimo enaki do vseh tovarišev – Napoleon in resnična navzočnost Jezusa Kristusa v evharistiji – Beseda o obredu duhovniškega posvečenja, o cerkvenih dostojanstvenikih in nekaterih cerkvenih obredih – Kako se mora obnašati klerik: ljubosumno čuvati lepo krepost; dober zgled gojencem – Strah božji in ošabnost – Don Bosko naznani vajo za srečno smrt in skorajšnjo smrt nekega fanta – Pozornost na predpise svete maše pri ministriranju; izpolnjevanje nekaterih kreposti – Katoliško branje: Spomin na slovesnosti v čast Mariji Pomočnici – Don Bosko prosi nekega plemenitega gospoda, da bi mu iz francoščine prevedel knjižico – Listek za drug prevod iz italijanščine – Dar nekemu profesorju za njegov god – Pismo grofici Callori za izpolnjeno naročilo; o novicah o nekem fantu, s povabilom na praznik sv. Karla v Mirabello – Nenehne don Boskove usluge dobrotnikom – Don Boskova domačnost z nekaterimi ministri kraljevske hiše

DON BOSKO JE ZAČEL ŠOLSKO LETO 1868/1869 tako, da je z vsemi predstojniki ob navzočnosti celotnega zavoda bil pri branju Pravilnika. Bil je vesel in poln zaupanja zaradi izrednih milosti, ki so jih mnogi častilci prejeli na priložnost Marije Pomočnice.

Pouk v gimnaziji se je začel in po prazniku vseh svetih so kleriki študenti teologije redno obiskovali predavanja dogmatike, ki jih je imel kanonik Maren-

go, profesor v semenišču; moralne teologije, ki jo je predaval don Janez Cagliero, in Svetega pisma, ki ga je razlagal don Mihael Rua.

Ta razpored so predložili nadškofu, ki je dovolil, da klerikom iz oratorija ni bilo več treba hoditi na predavanja v semenišče. Izpitate pa so delali v semenišču kakor do sedaj. Potem je don Bosko naprosil nekatere izpraševalce in določil, da prevzamejo celoten program škofijskih bogoslovcev.

Kanonik Marengo je vodil teološki in filozofski študij, po njegovi smrti pa je prevzel njegovo mesto teolog Molinari, prav tako profesor v semenišču. Ti častitljivi don Boskovi prijatelji so prihajali zastonj predavat tudi ob najbolj neugodnih urah, se pravi v času, ko kleriki niso imeli asistence pri fantih.

Obenem pa so gojenci upoštevali pomemben predpis, da niso pustili v oratorij slabih knjig in so jih skušali čim prej odkriti in izločiti.

Povedali smo že, kako so od dijakov vse od prihoda v oratorij zahtevali, da so ob vstopu v zavod in na začetku šolskega leta pokazali predstojniku seznam knjig, ki so jih prinesli s seboj. Prav tako so bili dolžni, da so šolskemu vodji prijavili vsako knjigo, ki so jo med šolskim letom prejeli od doma ali od drugod. Če so bile knjige slabe, so jih uničili. Če pa niso bile primerne za njihovo starost, нрав ali stan, jih je obdržal šolski vodja in jim jih vrnil ob določenem času. Med te knjige so spadali romani, za katere je bil don Bosko zelo strog in ni dovolil, da bi jih brali, četudi so jih na splošno imeli za dobre. Ponavljal je, da take knjige dražijo strasti, tratijo dragoceni čas in jemljejo voljo za resno učenje.

Tudi branja Zaročencev ni nikdar priporočal in je trdil, da to ni knjiga, ki bi jo mogli dati v roke otrokom: »Verjemite mi, vzrok mnogih izgubljenih poklicev je branje te Manzonijske knjige.«

Popustil je šele, ko jo je prosvetno ministrstvo predpisalo kot obvezno branje.

Medtem ko so se urejale stvari za šolsko leto 1868/1869, je don Bosko, če je le mogel, nadaljeval dajanje dobrih nasvetov fantom. O teh njegovih nagovorih nam pričajo kronike.

Zvečer 30. oktobra je pripovedoval naslednje sanje:

Razlog, zakaj sem vas vse zbral tukaj, je želja, da bi vam nekaj povedal. Predstavljajte si, da vidite, kako se vsi gojenci na dvorišču zabavajo. Začne se temniti, igra in krik pomenjata in fantje v skupinah čakajo na glas zvonca, ki jih pokliče v učilnico. Tu in tam se še kdo sprehaja sem in tja. Noč se dela in kmalu ne razlikuješ več enega fanta od drugega, tudi če stopiš tesno k njemu. In glej, pri vratih se prikažeta dva pogrebca, ki nosita na ramah krsto in počasi slovesno korakata. Fantje se jima umikajo. Možakarja stopita naprej in sredi dvorišča pred uradom notranjega prefekta postavita krsto na tla. Fantje se razporedijo okoli krste v širokem krogu. Od strahu nihče ne govori.

Pogrebca odkrijeta krsto.

V tistem trenutku se prikaže luna v vsej svoji luči, jasna, živa in počasi napravi prvi krog okoli kupole cerkve Marije Pomočnice. Nato naredi še drugi krog in začinja tretjega, vendar ga ne dopolni. Ustavi se nad cerkvijo in videti je, kakor da bo padla z neba.

Kakor hitro je mesec razsvetlil dvorišče, je eden izmed pogrebcev začel hoditi. Pridružil se mu je še drugi. Hodila sta od fanta do fanta in vsakega pogledala v obraz. Končno pristopi eden k fantu, ki je imel na čelu napisano: morieris (umrl boš), ga prime za roko, da bi ga popeljal h krsti.

»Ti si na vrsti,« mu reče.

Ta pa je kričal: »Jaz sem še mlad, rad bi se pripravil, naredil čim več dobrih del, ki sem jih do sedaj zanemarjal.«

»Na to ti nimam kaj odgovoriti.«

»Pa bi vsaj lahko šel pozdravit svoje starše.«

»Ne morem ti odgovoriti na to prošnjo. Ali vidiš tam luno? Naredila je en krog, potem še drugega in končno samo polovico kroga. Ko bo izginila, pojdeš z menoj.«

Malo zatem je mesec izginil na obzorju in grobar je prijel fanta okoli pasu, ga položil v krsto, privil pokrov in ga s tovarišem odnesel.

Ste slišali mojo pripoved? Vzemite jo kot prisposodbo, kot spodbudo ali kot sanje, kakor hočete. Toda podobne stvari so se že kdaj zgodile in se uresničile. Že ob drugi priložnosti sem pripovedoval sanje, v katerih sem videl krsto nekega fanta, postavljeno tam spodaj pod stebriščem. Tisti fant je umrl, in čeprav so rekli pogrebcom, naj gredo po drugi strani, so prišli sem na dvorišče in rekli, da jim nekaj manjka. Da ne bi pustili krste sredi dvorišča, so jo postavili pod stebrišče prav na tisto mesto, kot sem jo videl prej v sanjah.

Vsak naj se vpraša v svojem srcu: »Ali sem mogoče jaz?« Vendar bodite veseli. Vsak pa naj bo pripravljen, da bo po dveh in pol luninih krogih, se pravi po dveh mesecih in pol pripravljen. Zapomnite si, da prihaja smrt kot tat ponoči. Zato opravimo dobro praznik vseh svetih. Dobimo lahko popolni odpustek in za prejem se mora vsak spovedati v nedeljo, razen če se je spovedal pred enim tednom. S popolnim odpustkom se človek očisti in je bel kakor takrat, ko je prejel krst.

Jutri je post. Vsak naj opravi kako zatajevanje.

Tako je zapisal don Joahim Berto.

Napoved naj bi se uresničila proti sredini meseca januarja 1869. Večina gojencev je verjela. Navedli bomo opombo samega don Berta: »Bili smo že navajeni na uresničitev napovedi, tako da bi imeli za izjemo, če se tudi tokrat ne bi zgodilo. Spominjam se samo enega primera, to je fanta C... Ta je sicer težko zbolel, toda potem ko je prejel sveto popotnico in verjetno tudi poslednje ma-

ziljenje, ni umrl. Ozdravel je, še danes živi in je duhovnik. Božji služabnik mi je tedaj dejal, da je bil eden izmed tistih, ki bi morali umreti, potem pa je dodal: ‚Gospod se ga je usmilil zaradi molitev, ki so jih opravljali zanj, in verjetno tudi zato, ker ni bil zadosti pripravljen.‘«

Spomini se nadaljujejo.

1. NOVEMBER 1868

Zvečer po molitvah je don Bosko takole govoril fantom:

Vse, kar bomo delali jutri, storimo za naše pokojne starše. Vsak naj posebno moli za tistega med nami, ki bo prvi umrl. Ko boste šli na pokopališče, si ogledjte izkopane grobove in si izberite enega, v katerega bi vas položili mrtve.

Od lanskega praznika vseh svetih so odnesli na pokopališče pet tisoč umrlih v letu 1868. Mogoče jih bo prihodnje leto več, vsekakor pa kakih pet tisoč. Telo bo tukaj strohnelo, duša pa bo šla v večnost svojemu cilju naproti.

2. NOVEMBER 1868

Fantje so obiskali pokopališče in don Bosko jim je zvečer takole govoril:

Dvoje preprostih besed. Smo na začetku šolskega leta. Varujmo se dveh napak, ki nas ovirata pri izpolnjevanju naših dolžnosti. Kar se tiče znanja, je to gospa Lenoba, ki nas odvrča od učenja, in gospa Malomarnost, ki nas navaja, da slabo opravljamo pobožne vaje.

Dobri naj bodo pogumni in naj jih ne bega govorjenje slabih, in slabi naj se pazijo, da se ne bodo norčevali iz tistih, ki opravljajo pobožne vaje. Lansko leto vem, da so uporabljali besedo ‚bongiovannista‘. Te besede ne morem slišati, ker je proti dobrim pobožnim fantom in ker me spominja na zglednega duhovnika don Bongiovannija, ki nam je ostal v spominu kot dober klerik in duhovnik. Vsem učiteljem, asistentom in klerikom naročam, naj pazijo. Če bodo koga slišali, da bo izgovoril to besedo, mi ga povejte; prav tako vsakogar, ki bi se norčeval iz kakega tovariša, ker je veren. Nikakor ne smemo trpeti, da kdo žali ali sramoti vero in pobožnost. Nekateri žalivci so prišli od doma in si domišljajo ne vem kaj. Reveži! Komu mislite, da bomo potem zmanjšali mesečnino, tem ali dobrim? Danes so mi že izročili seznam nekaterih domišljavcev in ni jih malo. Prav tako sem prejel seznam tistih, ki prosijo za zmanjšanje mesečnine, in tistih, ki so tu na preizkušnji.

Storimo takole: gojimo krepostno življenje, tako bo z nami zadovoljen Bog in tudi predstojniki.

3. NOVEMBER 1868

Don Bosko je priporočil fantom, naj se začnejo pridno učiti. Ne izgubljeni časa z brezdeljem in branjem nekoristnih knjig. »Bodite pozorni na razlago učiteljev. Če kdo česa ne razume, naj vpraša za pojasnilo. Ne ustrašimo se, če naletimo na težave. Sv. Hieronim nam je zgled vztrajnosti pri študiranju Sv. pisma. Naročili so mu, da naj prevede Sv. pismo iz hebrejskega jezika v latinskega. Zato se je umaknil v votlino. Ko

je temeljito študiral, je naletel na težave, ki jih ni mogel rešiti. Zato je sklenil, da bo vse skupaj opustil. Toda ko je nekega dne stopil iz svoje votline, je zagledal skalo, v katero je bila izdolbena luknja. Ustavil se je, se zamislil in premišljeval, kako se je to moglo zgoditi. Ugotovil je, da so kapljice vode dolgo padale na isto mesto in izdolble tisto kotanjico. Tedaj si je rekel: ‚Kdo ve, ali to ni Božji opomin zame, da ne izgubim poguma, temveč nadaljujem v svojem sklepu? Če so kapljice vode mogle sčasoma izdolbsti to luknjo, bom tudi jaz zmogel z vztrajnostjo premagati težave.‘ Nadaljeval je, šel v šolo k nekemu učenemu rabinu in končal svoje delo v neizmerno korist vsega krščanstva. Gutta cavat lapidem (kapljica dolbe kamen).

4. NOVEMBER

Don Bosko je govoril o pozornosti, spoštovanju, ljubezni, ki jih moramo kazati vsak trenutek vsem tovarišem, ne da bi izključili kogar koli, ne glede na to, kdo je. Zato moramo ravnati enako s takim, ki je ljubezniv, in s tistim, ki je robavs; s tistim, ki je lepe postave, in s tistim, ki je grbast in grd; z bogatim in lepo oblečenim ali z revežem in oblečenim v cunje; z bistrim ali omejenim, prepirljivim in hudobnim ali vljudnim in tako naprej. Zakaj?

Predstavite si kako slovesno procesijo, na primer telovsko. Sredi verne množice se vrstijo bratovščine, redovniki in škofijska duhovščina, Tedaj se pojavi preprost posreben križ in vsi se mu spoštljivo priklonijo, vendar pa se prav tako spoštljivo priklonijo naslednjemu križu, ki je okrašen s cvetjem in od katerega visi lepo banderce. Sedaj se pojavi mogočen križ z umetniško izdelanim Odrešenikom, les je okrašen z biseri, srebrnimi pasovi in zlatimi okraski. Za tem prinesejo grobo izdelan križ, čudno pobarvan z modro in rumeno barvo. Nato prinesejo črn kapucinski križ, na katerem visi bel prt, potem se vrstijo zlati, srebrni, biserni križi in verniki se klanjajo vsem, brez razlike.

Ljudje v teh križih ne vidijo drugega kot podobo Odrešenika in tako moramo mi brez razlike v vsakem tovarišu videti Božjo podobo, ki je narejena po Božjem vzorcu. On je ud Kristanovega telesa, kakor smo tudi mi različni udje istega Kristusovega telesa. Vsi smo Božji državljani in pričakujemo Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki bo nekoč spremenil naše telo, sedaj slabotno in nepopolno, v neuničljivo vzvišeno telo brez vseh pomanjkljivosti in bolezní, ki jih moramo prenašati v tem življenju. S svojo Božjo vsemogočnostjo nas bo spremenil kakor svoje poveljano telo.

To so razlogi za medsebojno ljubezen in spoštovanje. Križ gospoda Jezusa Kristusa je vedno križ, tudi če je obdan s še tako bogatimi okraski. In z njega nam kliče: »To je moja zapoved, da se ljubite med seboj.«

5. NOVEMBER 1868

Don Bosko je govoril o resnični pričujočnosti Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu in pri tem omenil, kako je Napoleon, pregnan na otok Sv. Helene, vedno priznaval to katoliško versko resnico. V svoji samoti je s svojimi častniki, ki so jih tja pregnali Angleži, vedno rad govoril o verskih stvareh. Nekega dne je pogovor nanesel

na resnično pričujočnost Jezusa Kristusa v presveti evharistiji. Eden izmed navzočih ni hotel priznati te resnice in se je nagibal h Kalvinu, ki meni, da je evharistija samo podoba ali simbol telesa Jezusa Kristusa. Napoleon mu je odgovoril:

»Nikakor ni mogoče, da bi nam Jezus Kristus dal za spomin samo podobo, znamenje ali spomin svojega telesa prav v tistem najslovesnejšem trenutku, ko se je poslavljaj. Vsak človek, tako na primer jaz, bi svojim prijateljem zapustil najdragocenejšo stvar, ki bi jo imel. Vi veste, da je bil Jezus Kristus Bog in je zato svojim zvestim prijateljem zapustil kaj veliko dragocenejšega, kot bi to mogel storiti jaz. To se pravi, da nam je zares zapustil svoje telo, ker bi nam sicer ne zapustil nič posebnega. Moral jim je dati resničen Božji dar, kot to nakazujejo njegove besede, s katerimi nam je zares zapustil tisto, kar je nakazal.«

6. NOVEMBER 1868

Po večernih molitvah je don Bosko duhovnikom, klerikom in fantom, ki naj bi prejeli duhovniško obleko, zbranim v obednici, takole govoril:

Napovedujem vam, da se je začelo šolsko leto: klerikom, ki hodijo v semenišče, in tistim, ki bodo postali kleriki, pravim, da obleka ne dela meniha. Biti moramo luč sveta ali goreča svetilka v Božji hiši, kajti klerika opazuje tisoč in tisoč oči in gorje, če ne sveti. In med stvarmi, v katerih moramo svetiti, je, verjemite mi, čednost sramežljivosti. Da ohranimo to krepost, nam duhovni učitelji priporočajo, naj zvesto opravljamo premišljevanje, obisk Najsvetejšega, duhovno branje, pobožne vzdihljaje, izpraševanje vesti itn. To je prav, vendar ni zadosti. Uporabljati moramo sredstva, ki prehitvevajo padce: ne se dotikati drugega, ne se držati pod pazduho, ne se poljubljeni iz katerega koli razloga, ne se objemati, biti pozorni v pogledih, ne dajati darilc tistemu, ki je bolj prikupen, ne si stiskati rok. Ta zadnja stvar je dovoljena le tistemu, ki prihaja domov ali odhaja od doma. Drugo sredstvo je, da nikdar ne vodimo ljudi v svojo sobo ali spalnico, da ne vabimo nikogar v svojo sobo na malico itn. To samo na sebi ni greh, daje pa priložnost, da hudobni jeziki slabo tolmačijo naša dejanja, ki so brez dvoma nevarna za dušo in za čednost sramežljivosti. Želel bi tudi, da bi se celice asistentov stisnile in bi bilo prostora samo za posteljo in stol in nič drugega. Razlog pa je ta: prostorne celice so bile vzrok mnogih težav in zgodilo bi se lahko, da bi tudi pri nas, če ne bi bili rešeni, morali objokovati velike izgrede. Nihče naj ne prevzema naročil, da bi v mestu kupoval predmete, knjige, jedi za druge. Nihče naj ne jemlje od fantov denarja, da bi ga hranil, in kakor fantje tudi vi izročite denar, če ga imate, prefektu.

Kaj bi rekli, če bi videli, da se kak klerik grdo vede v cerkvi, da malomarno poklekuje, se mu zeha med duhovnim branjem, medtem ko bi kak deček bil ves zbran in pobožen v cerkvi in bi se odpovedal odmoru, da bi mogel iti na obisk v cerkev? Morali bi reči tistemu dečku: odloži svojo obleko in jo zamenjaj s tistim klerikom vse dotlej, dokler ne bo postal tako priden, kakor si ti.

Vse te stvari pripovedujem vam in vi jih povejte fantom.

NEDELJA, 8. NOVEMBRA 1868

Don Bosko je dejal: »Začetek vsake modrosti je strah božji, začetek vsakega greha je ošabnost.« To je povedal vsem, ki so bili po večerji zbrani okoli njega.

10. NOVEMBRA

Don Boskove besede: »Jutri zvečer bo priložnost za spoved in v četrtek bomo opravili vajo za srečno smrt. Opravimo jo dobro, kajti eden izmed nas jo bo opravljal zadnjič, ne bo imel priložnosti za drugo.«

Dne 22. novembra je don Bosko govoril o nekaterih napakah, ki jih navadno delajo fantje pri ministriranju. Med drugim je dejal, da naj ne zapirajo mašne knjige, ko jo prenašajo z ene strani na drugo, in da naj bi ‚suscipiat‘ (sprejmi) molili kleče na svojem mestu na stopnici oltarja. Če bi ob duhovnikovem ‚orate fratres‘ (molite, bratje) bili z vrčki pri mizici, naj pokleknejo tam in zmolijo odgovor. »Priporočam vam, da ste ljubeznivi do vseh, da ne kradete in ne naredite nič nespodobnega.«

Velikokrat je don Bosko priporočal gojencem točno izvajanje ceremonij pri ministriranju in v preteklih letih je razlagal fantom pomen češčenja Boga z zunanjimi dejanji. S tem jih je hotel tudi navdušiti za duhovniški poklic. Nekega večera je dejal:

»Ker od sedaj naprej ne bom imel pomembnega obvestila, vam bom razložil eno izmed teh besed iz redov duhovniškega posvečanja: tonzura, ostiarij, eksorcist, bralec, akolit, subdiakon, diakon, duhovnik, škof.«

Za vsak red je opisal nalogo, pomen, dostojanstvo, obleko in odnos, ki ga imajo do vernikov in do presvete Evharistije.

Drugič je vzel iztočnico iz cerkvene hierarhije: župnik, dekan, kanonik, škof, nadškof, kardinal, ali iz liturgije: sveče, svečniki, prti in druga oltarna oprema: mašni plašč, štola, manipelj in druga duhovniška oprema; pepelnica, cvetna nedelja, blagoslov krstnega kamna, velikonočna sveča itn. To so bili kratki pa živi opisi, povezani s kakim zgodovinskim podatkom ali dogodkom, ki so privlačili pozornost fantov tako zelo, da so, kakor hitro se je don Bosko pojavil na prižnici – tisti stari prižnici, ki bi jo morali danes imeti za pravo relikvijo, začeli kričati: »Govor, govor!«

Za mesec november in december je pripravil Katoliško branje, ki je obravnavalo eno izmed pomembnih slavnih dogodkov oratorija. Knjižica je nosila naslov Spomin na slovesnosti v čast Mariji Pomočnici, ki jo je napisal duhovnik Janez Bosko.

Na naslovni strani je njegovo ponižnosti nakazovala tale molitev: O Jezus, tako ponižen in krotak, upodobi moje srce po svojem srcu.

Knjižica je bila posvečena papežu.

Tebi - vrhovnemu poglavarju katoliške Cerkve - ki si kot pospeševalec - časti - vzvišene nebeške Kraljice - z besedo in dejanji - učinkovito sodeloval - pri gradnji cerkve - v čast Mariji Pomočnici kristjanov - ki smo jo pravkar posvetili; - tebi, velespoštovani nadškof - turinske škofije - ki si jo z nemajhno muko - posvetil bogočastju; - vam, spoštovani prelati - ki ste s pridiganjem - svetimi obredi in težkimi žrtvami - povzdignili slovesno osmino - na bolj edinstven kot redek način; - vam vsem darovalcem in darovalkam - ki z zadovoljnim pogledom občudujete - sad svoje dobrodelnosti - ki se dviga v čast velike Odrešenikove matere - v korist njenim vdanim sinovom; - vam ta spomin - kot skromno znamenje - velike in neizbrisne hvaležnosti - ko ne morem drugega - darujem in posvečam - in prosim Boga - da vas bogato obdari - tukaj na zemlji in zgoraj v nebesih - za vse večne čase.

Po posvetilu je prišla beseda za bralca:

Pravkar opravljena posvetitev cerkve v čast Mariji Pomočnici v tem mestu je postala predmet mnogih razmišljanj in razprav. Kdo je mogel tja pripeljati toliko ljudi vseh stanov, starosti in krajev, da so se udeležili slovesnosti posvetitve cerkve, ki so jo nekateri samo slišali imenovati? Veliko jih je osebno postavilo to vprašanje, drugi pa v pismu. Ker nisem mogel osebno odgovoriti vsem, sem se odločil, da bom priobčil vse, kar se je ob tej priložnosti zgodilo znamenitega. Iz dejstev, ki jih bom opisal, bo vsak lahko razbral vzroke tolikega obiska vernikov na tej posvetitvi.

Razporedil bom dan za dnem svete obrede in opisal tiste dogodke, ki se mi zdijo najpomembnejši in bi mogli potešiti radovednost bralcev.

Na koncu so podani razni dokumenti, ki jim bo napisal uvod mons. Ferrè, škof iz Casaleja.

Ne navajam virov, od koder sem zajemal, ker opisujem stvari, ki so se dogajale ob navzočnosti velikih množic, ki lahko same potrdijo resničnost povedanega.

Potem ko je častitljivi podal kroniko veličastnih praznovanj in preden v dodatku pripoveduje o nekaj uslišanjih na priprošnje presvete Device Marije, se obrne na velezaslužne darovalce in naznani, kakor je bilo povedano,²⁵ eno sveto mašo v svetišču z molitvami in dobrimi deli v korist vseh tistih in po njihovem namenu, ki so na kakršen koli način sodelovali pri gradnji cerkve in sosednje stavbe. Nato doda še besedo tistim, ki so prejeli kako uslišanje od Marije Pomočnice, in prošnjo dobrotnikom, da bi ga še naprej podpirali s svojo dobrodelnostjo.

²⁵ Gl. MB IX, str. 253.

BESEDA VELEZASLUŽNIM DAROVALCEM

Kaj naj povem, o velezaslužni dobrotniki, da se vam zahvalim za vašo dobrodelnost? Vem, da vam je kot kristjanom zadostna zahvala zadovoljstvo, ki ga čuti človek, ko je storil dobro delo. Vem tudi, da je vašim željam zadoščeno, ker smo končali gradnjo svetišča, svetišča, ki je posvečeno bogoslužju, kjer vsak dan pojemo hvalo Gospodu, kjer se z Božjo pomočijo pridiga, katehizira, opravljajo svete maše, spoveduje. Vse to je vašim srcem v največjo tolažbo.

Vendar se vam moram zahvaliti za zaupanje in za učinkovito pomoč, s katero smo opravili to Božje delo. Da bom ohranil vaše večno zaupanje, dokler bom živel, ne bom nehal prositi z neba blagoslova na vas ter na vaše sorodnike in prijatelje. Bog naj vas obilno obdari z nebeškimi zakladi, spoštovani darovalci, in vam podeli dolga leta srečnega življenja; podeli naj vam dragoceni dar vztrajnosti v dobrem in vas vse nekoč pripelje v blaženo večnost.

Da bi pa Božje usmiljenje uslišalo vse te želje, je bilo določeno, da se bo vsak dan darovala ena sveta maša za vse tiste, ki so kakor koli in kolikor koli pomagali ali bodo še v prihodnje vzdrževali to cerkev in poleg stoječo ustanovo.

TISTIM, KI SO BILI USLIŠANI OD MARIJE POMOČNICE

Mnogi med vami so prejeli milosti, ki jih iz utemeljenih razlogov nočejo javno povedati, zlasti če so bile duhovnega značaja, in teh je gotovo največ. Vendar se nihče ne sme odtegniti hvaležnosti do Božje dobrotnice. Tej obveznosti je mogoče zadostiti na dva načina: da sporočimo drugim prejetu uslišanje ali da skušamo poglobiti pobožnost do naše nebeške matere Marije. To bo v spodbudo drugim, da se bodo v svojih težavah zatekli k Mariji. Na tak način si bodo pridobili možnost za prejem novih uslišanj. Vsem pa toplo priporočamo, da izpolnijo dane obljube. Vse, molitve, zatajevanje, spovedi in obhajila, dobra dela, vse naj bo točno izpolnjeno: ‚displacet,‘ pravi Sveti Duh, ‚displacet enim Deo infidelis et stulta promissio‘ (prim. Ecl 5,3); kajti Bogu ni všeč neizpolnjena in neumna obljuba.

Že večkrat se je zgodilo, da je neizpolnjena obljuba bila ovira za prejetje zaprosene milosti ali pa je Bog odtegnil že podeljeno uslišanje. Dve ugledni in premožni družini sta prosili, da bi ju razveselil z otroki, ki bi mogli biti dediči njihovega imetja. Bog ju je uslišal. Toda v svojem srečnem zadovoljstvu sta pozabili na molitev, zahvalo in obljubljeni dobra dela. Bog je hotel na viden način pokazati, kako nevšečna mu je neizpolnjena obljuba. Oba otroka sta umrla, še preden sta bila stara eno leto, in pustila družini v neutolažljivi žalosti. Drugim se je zgodilo podobno ali še huje. Ko so iskali vzrok, so ga našli v tem, da niso izpolnili danih obljub.

Dobro pa je, da tudi tukaj omenimo, da Bog podeljuje milost na različne načine. Včasih je treba dolgo moliti in smo uslišani samo zaradi vztrajnosti. Drugikrat smo popolnoma rešeni zla, včasih le deloma, včasih pa tako, da bolezen ne napreduje ali se olajša. Včasih pa se človek vda v Božje načrte ali pa nas Bog reši drugih nadlog ali pa časno uslugo spremeni v večno ali telesno zdravje v duhovno večno korist duše. V

vseh teh primerih je naša molitev, ki jo je Devica Marija ponesla pred Božji prestol, uslišana in mi se ji moramo za to zahvaliti in izpolniti dane obljube. Na tak način smo lahko prepričani, da bomo uslišani, kakor nam zagotavlja evangelij: Kdor prosi, prejme, naše molitve ne bodo nikdar brez koristi.

PROŠNJA

Vam, dragi pobožni dobrotniki cerkve in zraven stoječega zavetišča, ki boste brali to spominsko knjigo, naslavljam spoštljivo prošnjo. Poslušajte. Stavba te cerkve je končana, vendar je še cela vrsta majhnih izdatkov, ki jih je treba opraviti. Manjka še veliko oblačil in veliko pritiklin. Prav tako je treba poskrbeti za osebe in prostore za razne obveznosti svete božje službe. Zato vas prosim, da bi mi še vnaprej ostali naklonjeni s svojo dobrodelnostjo in bi bili v pomoč cerkvi Marije Pomočnice in ubogim dečkom Oratorija sv. Frančiška Saleškega. Mi vsi pa ne bomo nehali rotiti neba za naše dobrotnike, da jih bo Bog, bogat z milostjo, obdaroval tukaj na zemlji in v blaženi večnosti.

Medtem ko so proti koncu oktobra razpošiljali naročnikom to knjižico, je častitljivi, ker je pospeševal dober tisk, naprosil izobražene in tujih jezikov, zlasti francoščine večše ljudi, da bi prevedli ali pa na novo napisali uporabne knjižice. Kajti misel na Katoliško branje in katoliški tisk je bila v njem vedno živa.

Plemenitemu gospodu Abelu di Collegno je pisal:

Predragi gospod vitez!

Že dalj časa vam želim zaupati majhno nalogo, ki pa sem jo zaradi svoje pozabljivosti odlagal.

Pošiljam vam dva življenjepisa sv. Marije Magdalene. Iz teh dveh naredite eno samo, tako da boste:

- 1. opustili molitvene obrazce in razmišljanja, ki niso povezana s pripovedjo,*
- 2. opustili opis francoskih krajev in ohranite svetopisemske,*
- 3. napisali samo eno pripoved, s tem, da boste opuščali in dodajali.*

Želim si, da bi prišli obiskat našo novo cerkev, vendar pa pri tem vas ne pozabljam vsak dan v svojih molitvah priporočati Bogu.

Tudi vi molite za nas in sprejmite izraze globoke hvaležnosti od vašega najvdanejšega služabnika

DUH. JANEZA BOSKA.

Turin, 2. novembra 1868

Neki založnik je pisal don Bosku, da bi rad prevedel v francoski jezik Zgodovinske spomine Cezarja Balba, in ga prosil, da bi ga priporočil glede avtorskih pravic.

Don Bosko je na ovitek napisal in poslal sinu znanega pisatelja naslednje besede:

Gospod grof Prospero Balbo naj bo tako dober, da to pismo prebere, in če mu ni preveč nadležno, odgovori piscu. Vse najboljše vam in vaši družini.

DUH. JANEZ BOSKO

Drugo pismo mu je nekdo pisal v ljubeznivi hvaležnosti. Don Janez Krstnik Garino piše:

Don Bosko je 4. novembra 1868, na godovni dan viteza Karla Bacchialonija poslal godovniku v dar Preskrbljenega katoličana s posvetilom na prvi strani, ki ga je častitljivi lastnoročno napisal. Videl sem knjigo in posvetilo. Gospa vdova Bacchialoni mi je to dovolila.

4. novembra 1868

Pojdi, o knjiga, in se polna radosti predstavi pogumnemu, učenemu, krščanskemu pisatelju vitezu Karlu Bacchialoniju in mu povej, da na ta veliki dan njemu in vsej njegovim spoštovani družini želim dolga leta srečnega življenja. Ti boš ostala pri njem kot talec in boš vsakokrat, ko te bo odprl, pričala o moji neizbrisni hvaležnosti.

PISATELJ

Prav tako je pisal plemeniti grofici Šarloti Callori in se ji zahvalil za njeno neizčrpno dobroto. Povabil jo je v Mirabello na praznik sv. Karla in zaradi drugih zadev.

Velezaslužna gospa grofica!

Govoril sem z iskanim vratarjem, ki se piše Janez Batta Rosselli, star je 32 let, ima ženo, staro 24 let, in je brez otrok. On je rade volje pripravljen prevzeti pri vas službo vratarja. Glede zanesljivosti smo lahko mirni. Jutri bo sicer šel za kuharja k neki družini, vendar ne bo prevzel nobene obveznosti in vam je na voljo ob vsakem času. Zato mi dajte nadaljnja navodila in jaz jih bom izpolnil.

Srečal sem se s Peracchiam, ki je pripravljen iti k vojakom, če ga škof ne bo mogel rešiti. Vprašal sem ga, ali je mogoče pripravljen sprejeti čim prej svete redove, pa je dejal, da za zdaj še ne. Do sedaj je bil sicer popolnoma prepričan o svojem poklicu, toda sedaj meni, da mora dobro premisliti. Zato sem mu svetoval, naj se čim prej predstavi svojemu škofu. Če bi potem po njegovem zavzemanju ali iz kakega drugega vzroka bil odpuščten in bi bil odločen za duhovniški poklic, bi mi to sporočil. Potem bi razmislili, kako bi izvedli prejem svetih redov. Vendar sem pri slovesu videl, da je glede svojega poklica zelo negotov.

Še enkrat se globoko zahvaljujem za zaščito in pomoč, ki nam jo kažete v teh zelo težkih časih. Če bi mi Bog dal milost, da bi spoznal pol ducata grofic Callori, bi protestantom slaba predla. Naj bo počaščena naša sveta katoliška vera in vsi, ki jo pogumno izpovedujejo.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino. Don Bonetti bo pisal gospodu grofu Callo-rijju, naj bi bil vsaj en dan gost v njegovi hiši v Mirabellu. Če vam ni v breme, da bi kosi- sili opoldne, bi ga mogoče lahko pospremili? Vsekakor bi bilo to v čast svetemu Karlu. V vsem me prištevajate med tiste, ki se z najglobljo hvaležnostjo izrekajo za vaše ugled- nosti najvdanejše služabnike.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 9. novembra 1868

Iz tega pisma in iz tistih, ki smo jih že navedli, zlasti pa iz tistih, ki bodo še sledila, jasno vidimo, da njegova hvaležnost ni bila samo v besedah. Poleg nenehnih molitev, blagoslovov, ozdravljenj, obiskov bolnikov je bil vedno prip- ravljen delati usluge svojim dobrotnikom v njihovih različnih potrebah. Včasih si je prizadeval, da bi prenehalo nerazumevanje v družinah, da bi spravil sprte strani, priskrbel domače učitelje in vzgojitelje, posredoval pri prodaji nepre- mičin, poskrbel za posojilo z dobrimi pogoji. Včasih je dajal nasvete za družin- sko ekonomijo, našel službe ali posredoval za pomilostitev kakega obsojenca. Bilo bi preveč navajati vse usluge, ki jih je naredil tistim, ki so ga podpirali.

Naj navedemo odgovor ministrstva kraljevske hiše, ki razodeva njegovo zavzeto prošnjo.

MINISTRSTVO KRALJEVSKE HIŠE

Firence, 9. novembra 1868

To ministrstvo je sprejelo v vednost prošnjo, ki jo je vaša velečastita uglednost vlo- žila, da bi poskrbeli za prosto mesto v Collegiu Carlo Alberto v Mocalieriju za sina viteza Comacchia, kraljevskega blagajničarja pokrajine Genova.

Čeprav podpisani upošteva razloge, ki jih navajate za sprejem, pa izjavljam, da hiša njegovega veličanstva ne razpolaga z nobenim prostim mestom v imenovanem zavo- du, kakor tudi ne v nobenem drugem zavodu kraljestva, temveč se dajejo podpore iz zasebne kraljeve blagajne, pač glede na vladarjevo svobodno velikodušnost.

Podpisani vam sporoča, da zaradi številnih privolitev njegovega veličanstva ne osta- ja nikakršna vsota denarja, ki bi jo mogli dati v ta namen, in da moramo poskrbeti še za razne prošnje, ki smo jih vzeli v pretres po želji njegovega veličanstva. Uvrstili vas bomo med prihodnje prosilce.

Zaradi spremenjenih okoliščin, ki omejujejo vladarjevo velikodušnost, niso več mo- goče podelitve, kakor so bile, preden se je vladar odpovedal štirim milijonom lir v prid kraljevske hiše.

Vaša uglednost lahko vidi, da ni mogoče ustreči vašim plemenitim željam, ki bi za- dostovale, da ministrstvo glede zaslug viteza Comacchia ne bi potrebovalo drugih informacij razen vaše izražene želje.

MINISTER GUALTIERI

Don Bosko je poslal prepis tega pisma gospodu Comacchiu in priložil listek z naslednjo vsebino:

Storil sem, kar sem mogel. Na žalost mi ni uspelo. Potrpiamo. Če vam morem biti na uslugo v čem drugem, vam bom rad. Imejte me za vaše cenjene uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 12. novembra 1868

Ta zavzetost za potrebe in želje drugih ljudi je močno krepila vez krščanske ljubezni, obenem pa sta se dva človeka, dobrotnik in obdarjenec, med seboj zblížala. Od tod tista prisrčnost, ki jo občudujemo v dopisovanju častitljivega. Velespoštovani gospod Visone, generalni nadzornik zasebne lastnine njegovega veličanstva, poslanec nižje zbornice in kraljevski senator, je pisal don Bosku:

Turin, 13. novembra 1868

Velespoštovani gospod!

Pred časom sem se namenil obiskati vašo velespoštovanost in vas prositi, da bi sprejeli v vaš zavod mladega Alojza Pescarmono iz Costiglioleja d'Asti, starega 16 let, ki bi se rad izučil kake obrti. Nisem imel sreče, da bi vas našel, govoril sem pa z nadvse ljubeznivim tajnikom, ki mi je dejal, da se sirota Pescarmona, ki ima nekaj premoženja, obvezuje, da bo tri mesece plačeval 24 lir; za to bo prejemal posteljo in garderobo; če se bo lepo vedel, bi mu po treh mesecih mesečnino zmanjšali.

Sedaj je ta fant v Turinu, in ker ga ne morem osebno spremiti k vam, ga pošiljam s tem pismom in vas prosim, da bi ga sprejeli z navedenimi pogoji. Prepričan sem, da bo uspeval. Spremlja ga njegov svak Forno, sin njegovega varuha. Prihranjujem si čas, da vas bom prišel obiskat. Za zdaj sprejmite izraze mojega globokega spoštovanja.

Vaše uglednosti najvdanejši služabnik

VISONE

Gospod Visone, velik prijatelj oratorija, je že več dečkov priporočil don Bosku. Pogosto je prihajal obiskovat Božjega služabnika v njegovo skromno sobo in se z njim dolge ure pogovarjal.

Gospod Cova, prvi uradnik Kraljevskega tajništva Visokega reda sv. Mavricija in svetovalec vrhovnega sodišča je bil z njim tesno povezan. Ko je šel v Lanzo, da bi odprl nove dvorane mavricijske bolnišnice, ga je hotel javno pohvaliti in izraziti visoko spoštovanje, ki ga je imel do don Boska. Ko je šel na železniško postajo, obdan z mnogimi dostojanstveniki in uradniki Reda, je povabil na svojo desnico ravnatelja zavoda in ga pozdravil. Počastitev sina je bila namenjena očetu.

Ko je bil minister javnih del vitez Bartolomej Bona, je don Bosko šel k njemu v avdienco, toda vratar je z raznimi pretvezami odlagal sprejem. Vstopil je

neki gospod, ki je takoj uvidel neprijeten položaj, in je po nadvse ljubeznivih pozdravah povedel don Boska v sobo ter ministru povedal, kaj so delali z don Boskom.

Bona, velik prijatelj in dobrotnik, je don Boska nadvse prisrčno sprejel, se dolgo z njim pogovarjal in ga prosil, da bi sprejel ovojnico s 1000 lirami. Don Bosko se mu je iz srca zahvalil za tako velikodušnost, ki mu bo prišla prav ob pravem času zaradi denarne stiske v oratoriju, toda Bona mu je odgovoril: »Ni don Bosko tisti, ki potrebuje vlado, pač pa vlada potrebuje don Boska.« Potem je vstal in dejal: »In sedaj še zadoščenje zaradi vratarjevih žalitev.« Prijel je don Boska za roko in v začudenje vseh navzočih tako šel z njim skozi čakalnico ter ga spremil do prve stopnice stopnišča.

32.

POGLAVJE

Don Boskov načrt, da bi mogel izposlovati od italijanske vlade cerkev svetega potnega prta v Rimu in z njo povezana stanovanja – Don Boskovi nameni – Njegova politika – Zgodovinski podatki o cerkvi svetega potnega prta – Don Boskova vztrajnost za potrditev njegove Družbe – Priporočilno pismo mons. Gallettija – Škofje, ki so poslali priporočilna pisma – Don Bosko prosi škofe cerkvene province v Turinu, da bi mu pomagali pri potrditvi Družbe – Škof iz Ivree ne odgovori – Mons. Riccardi nasprotuje prošnji

DON BOSKU JE BILA ZELO PRI SRCU zapuščena mladina mesta Rima. Ko je izgubil upanje, da bi dobil bivališče v Vigna Pii, je začel razmišljati o načrtu, da bi na drug način dosegel svoj cilj, vendar vedno podrejen kaki papeževi ponudbi. Odločil se je, da bo ravnal zrelo in zelo preudarno.

Leta 1867 je obiskal cerkev svetega potnega prta, v kateri so podaniki Sardskih dežel s privoljenjem Svetega sedeža že leta 1597 ustanovili bratovščino, katere glavni cilj je bil moralna vzgoja otrok tistega dela mesta. Na začetku 19. stol. je bratovščina nehala biti lastnica in upravljavka cerkve z vsemi s tem povezanimi bremenami. Te pravice in te dolžnosti so po več letih (1831) prenesli na Sardsko legaturo v Rimu, ker so sardski vladarji to bratovščino imeli vedno pod svojo posebno zaščito. Leta 1868 so cerkev zaprli, ker jo je bilo nujno treba popraviti.

Don Bosko je menil, da bi lahko dobil poslopje poleg cerkve in ga potem spremenil v zavetišče za uboge dečke. Imel je naslednji načrt: vladi bi predložil, da bi mu prepustili upravo cerkve in poslopja, on bi jim pa denarno pomagal, da bi čim prej obnovili cerkev in jo odprli za bogoslužje.

Še drug motiv je bil verjetno ta, da je don Bosko želel čim prej dobiti kako hišo v Rimu. Jasno je predvidel vdor italijanskih čet v Rim in je zato želel biti v

mestu še pred tem dogodkom. Tako ne bi nihče ocenjeval njegovega položaja pred Svetim sedežem, nova vlada pa bi zaradi narejene pogodbe spoštovala nje-ga in njegove kot svoje podanike, kar bi imelo za posledico, da se ne bi polastili njihovega imetja in da jih zakon o zaplembi ne bi prizadel.

Tako se zadeva zdi nam. Res pa je, da je don Bosko s svojo daljnovidnostjo predvideval vse težave in vse posledice. In kaj je častitljivi hotel pravzaprav doseči?

Njegov načrt, ki ga je želel vsem razložiti, je bil: »Delati dobro vsem, kolikor je mogoče, in nikomur hudega. Dopustite mi delati dobro revnim in zapuščenim dečkom, da ne bodo končali v ječi. To je edina moja politika. Jaz kot državljani spoštujem vse zakonito postavljene oblasti, kot katoličan in duhovnik pa vrhovnega poglavarja katoliške Cerkve.«

Ta politika je bila zvitost kače, povezana s preprostostjo goloba in ga je naredila tako slavnega pred Bogom in pred ljudmi.

V tem smislu je pisal o svojem načrtu svojemu velikemu prijatelju vitezu Karlu Cantonu, direktorju in načelniku drugega oddelka zunanjega ministrstva v Firencah. Ta mu je odgovoril, pritr dil, ga spodbujal in mu zagotovil, da ga bo opozoril ob primernem trenutku, da naj ukrene vse potrebno za uresničitev zamisli.

Medtem je don Bosko dal v državnih arhivih prepisati dolgo listino, ki nam omogoča vpogled v dolga pogajanja, ki so trajala več let in ki jo je on predložil z drugimi dokumenti notranjemu ministrstvu. Gre za poročilo Kraljevske legature sardskih pokrajin pri Svetem sedežu z dne 10. aprila 1851, ki podaja zgodovino cerkve svetega potnega prta. To je ustanovila istoimenska bratovščina, katere člani so bili nekdanji podložniki savojskih knezov, Piemontčani, prebivalci Nice in Savoje ob koncu 16. stoletja.²⁶

Izvedba tega načrta častitljivega ni ovirala, da ne bi delal za izjemno pomembno in nujno potrebno potrditev salezijanske družbe. Nikakor si ni dal vzeti poguma zaradi zavr nitve s strani Kongregacije za škofe in redovnike, temveč je čakal na prvo priložnost, da bi obnovil svojo prošnjo. Prosil je za priporočilna pisma še druge škofe in dal prepisati tista, ki jih je že imel, da bi izvirna besedila predložil Rimu. Zadnje med temi je prejel od mons. Gallettija.²⁷

Don Bosko je prejel priporočilna pisma ordinarijev iz Casaleja, Albe, Saluzza, Aoste, Novare, Turina, Ferma, Genove, Pise, Vigevana, Alessandrie, Parme, Reggio Emilije, Ancone, Guastalle, Luce, Albenge, Mondovija, Astija in kapitularnih vikarjev v Acquiui in Susi.

²⁶ Prepis te listine hranimo tudi v naših arhivih.

²⁷ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 418-419.

Niso pa odgovorili ordinariji iz Milana, Cunea, Bergama, Piacenze, Modene, Firenc, Ivree. ordinarij v Pinerolu je dal negativno izjavo.

Ker častiti ni bil zadovoljen z individualnimi priporočilnimi pismi, je skušal dobiti kolektivno odobritev škofov turinske cerkvene pokrajine.

Nadškof je poklical k sebi svoje sufragane na posvet o predlogih za bodoči vesoljni cerkveni zbor in o drugih za nadškofijo pomembnih vprašanjih. Považljani so bili škofje iz Albe, Astija, Cunea, Ivree, Mondovija, Pinerola, Saluzza in kapitularni vikarji iz Acquija, Fossana in Suse. Po posvetovanju z nadškofom je don Bosko visokemu zboru predložil najponižnejšo prošnjo:

Prezvzišene ekscelence!

Prepričan, da bodo vaše prevzvišene in veleugledne ekscelence blagovolile poslušati moje skromne prošnje, se opogumljam in vam takoj razodenem svoj namen, ki se tiče ustanove, ki ji vsi pravijo Oratorij sv. Frančiška Saleškega. Prepričan sem, da so vaše prevzvišene in veleugledne ekscelence blagovolile biti pri kaki cerkveni slovesnosti, ki se opravljajo v prostorih, imenovanih praznični oratoriji in mladinska zavetišča.

Da bi mogli tukaj zbirati katehiste, učitelje in asistente, smo začeli z neke vrste Družbo, o kateri sem vam poročal v Notitia brevis (kratko poročilo), ki sem si jo upal poslati vsakemu izmed vaših ekscelenc. Vse smo začeli in delali pod vodstvom mons. Fransonija blagega spomina. Ta velezaslužni in od vseh objokovani prelat si je vedno prizadeval za trajno obliko te ustanove, ki bi mogla obstajati in delovati tudi po smrti podpisanega. Z dejanjem velike blagoserčnosti je v ta namen mene postavil za ravnatelja in vodjo moških oratorijev.

Poleg tega me je leta 1858 poslal v Rim s posebnim priporočilnim pismom. Sveti oče je po premisleku vseh vidikov sklenil z besedami: »Da bo mogla ta ustanova po vaši smrti nadaljevati svoje delo, je potrebna družba, v kateri so člani pravi redovniki pred Cerkvijo in prav tako svobodni državljani pred državnimi zakoni.«

V poznejših avdiencah mi je sveti oče predložil načrt pravilnika, ki sem ga skušal predstaviti v treh poglavjih z ustreznimi člani.

Ta pravilnik sem predložil zgoraj imenovanemu mons. Fransoniju, ki mi je ob priložnostnem srečanju dejal, da ga je prebral in ga dal prebrati izkušeni osebi. Vrnil mi ga je z nekaj praktičnimi pripombami; te smo takoj vključili v konstitucije, ki smo jih pripravljali.

Po petih letih preizkušnje sem s priporočilom cerkvenega predstojnika te nadškofije in drugih velezaslužnih škofov predložil Svetemu sedežu te konstitucije, ki naj bi postale temelj življenja redovne družbe, imenovane Družba sv. Frančiška Saleškega. Ko je Kongregacija za škofo in redovnike konstitucije pregledala, je izdala odlok pohvale in priporočila kot družbe preprostih zaobljub in dokončno potrditev odložila na primernejši čas.

Hkrati je za zagotovitev obstoja družbe postavila dosmrtnega predstojnika in pravila za izvolitev njegovega naslednika.

K temu odloku je bilo dodanih trinajst opomb, ki so bile vse sprejete v konstitucije. Med njimi je tudi določitev, da so zaobljube pridržane Svetemu sedežu.

Konstitucije, ki sem jih imel čast predložiti vašim ekscelencam, so prav te pohvaljene in priporočene z imenovanim odlokom in z omenjenimi opombami.

Na začetku tekočega leta je škof v Casaleju potrdil to družbo kot škofijsko redovno družbo z vsemi ugodnostmi, katerih seznam sem prav tako dal na vpogled vašim ekscelencam.

V teh okoliščinah in ko vidim, da se konec mojega življenja tukaj na zemlji vedno bolj bliža, in v bojazni, da bi ustanova utrpela veliko nevšečnosti, če bi umrl, preden bi bila končno veljavno potrjena, sem spet v največji ponižnosti predložil njegovi svetosti papežu Piju IX. konstitucije s priporočilnimi pismi več kot dvajsetih škofov, med katerimi mi je čast, da so tudi vaše ekscelence.

Sveti oče mi je blagovolil po tajniku zgoraj imenovane Kongregacije za škofove in redovnike sporočiti, da je nastalo nekaj težav za končno veljavno potrditev, in sicer zaradi opomb nekaterih škofov iz turinske cerkvene pokrajine v zadevi klerikov, ki bi radi vstopili v to družbo.

Sedaj, ko so se za korist škofij vaše veleugledne in vzvišene ekscelence zbrale na posvet, se mi je ponudila lepa priložnost in sem se odločil, da vam predložim stanje te ustanove in vas prosim, da bi mi pomagali, kolikor znate in morete svetovati v najpomembnejših točkah.

1. Ali morem upati na pritrdilni glas v zadevi, ki je nakazana v Notitia brevis in se glasi: Škofje turinske cerkvene pokrajine želijo dokončno potrditev Družbe svetega Frančiška Saleškega?

Menim, da temu ne nasprotuje vprašanje, ki so ga predložili Svetemu sedežu glede bodočega vesoljnega cerkvenega zbora: Ali je umestno potrjevati nove redovne družbe, ker tukaj gre samo za ustanovo, ki jo je že pohvalil in priporočil sveti oče, katere predstojnik in nasledstvo sta že določena in ki ima v svojo korist odobritev škofa v Casaleju.

2. Če bi prejel pritrdilni glas, bi določil obrazec, ki naj bi ga predložili Svetemu sedežu in v katerem bi bilo rečeno, kako naj predstojnik te družbe, izvzemši jurisdikcijo škofov, vodi člane, ki pripadajo raznim škofijam. Kar se tiče sprejemanja, vzgoje in študija novih članov in priprave za sprejem svetih redov, so tu navade, ki so lastne našim krajem za do sedaj ustanovljene redovne družbe. Zadnji sta Marijini oblati in Družba krščanske ljubezni (glej Statut št. 8 do 12). Tukaj naj bo povedano, da so duhovniki v smislu konstitucije te družbe ad nutum Episcopi (po volji škofa) v vsem, kar se tiče pastoralne službe. Prav tako je treba povedati, da niti fantje, ki so sprejeti v gimnazijsko šolanje, niti kleriki, ki so sprejeti po dobroti ali priporočilu škofov, niso člani naše družbe. Vsi ti so popolnoma ad nutum proprij Episcopi! Govorim samo o tistih, ki so pravilno vpisani v družbo in so že naredili zaobljube, ki so po ukazu svete

kongregacije za škofo in redovnike pridržane Svetemu sedežu.

Prav tako naj bo povedano, da so ti kleriki navadno revni dečki, ki jim je od osnovne šole bilo treba poskrbeti za hrano, knjige, obleko in vse, kar so potrebovali v času svojega šolanja. Nemalo jih prihaja iz oddaljenih krajev, kot iz Milana, Genove, Sicilije, Anglije in Amerike. Ti se lahko v katerem koli trenutku vrnejo k svojim škofom, vendar je treba reči, da jim je nemogoče obiskovati šolo v škofijskih semeniščih.

Ni mi neznana opazka, ki jo je nekdo izrekel imenovani kongregaciji za škofo in redovnike in se glasi: Tukaj kleriki ne študirajo zadosti. V prihodnje bo storjeno vse, da ne bo več razloga za to pripombo. Kar se tiče preteklosti, je treba razlikovati med kleriki na preizkušnji ali takimi, ki so jih poslali k nam na preizkušnjo, in kleriki, ki so člani družbe. Za prve ne morem odgovarjati, ker živijo v zavodu samo začasno in prehodno. Kar se pa tiče klerikov, ki so že člani družbe, pa to, upam, ne velja.

Lahko bi navedel veliko takih, ki v škofijah opravljajo službe kaplanov, župnikov, vikarjev, profesorjev v škofijskih semeniščih. Vendar menim, da je zadosti, če navedem njegovo vzvišeno ekscelenco, našega spoštovanega nadškofa, ki ima možnost, če želi, da preveri izpite vseh naših članov v teku dvajsetih let in ne bi našel niti enega s slabimi ocenami.

Podobno težavo lahko postavi kdo za tiste, ki izstopijo iz družbe. Naj omenimo, da so odhodi mogoči v kateri koli redovni družbi. Škofje bi jih lahko preizkusili ‚de scientia et moribus‘ (v znanju in moralnosti), preden bi jim podelili duhovniško posvečenje. Če pa izstopijo iz reda, jih lahko sprejmejo ali pa zavrnejo, kakor pač menijo, da je boljše za njihovo škofijo.

Na koncu, potem ko opuščam še druge pripombe, naslavljam na vas, veleugledne in prevzvišene ekscelence, spoštljivo in toplo prošnjo.

Naše vzgojne ustanove, šole, praznični oratoriji so bili ustanovljeni za uboge in zapuščene dečke raznih škofij. Vsaka izmed vaših veleuglednih in prečastitih ekscelenc je imela ali ima v našem zavodu fante in klerike, ki so deležni naše skrbi. Zato sem trdno prepričan, da vsak izmed vas srčno želi, da bi ta ustanova še naprej obstajala. Jaz sam si goreče želim, da bi bil v najboljših odnosih in popolnem soglasju s škofi, zlasti še s škofi iz turinske pokrajine. Zato prosim vaše veleugledne in velečastite ekscelence, da mi pomagata za dejanji in nasveti, da bi se mogla ta ustanova podkrepiti z moralno gotovostjo obstoja po moji smrti, se pravi, da bi bila končno veljavno potrjena od Svetega sedeža.

Iz vsega srca se vam zahvaljujem, da ste hoteli poslušati to mojo ponižno predstavitev. V prošnji Gospodu, da vas on ohrani mnoga leta v službi njegovi sveti Cerkvi, sem vaših uglednih in velespoštovanih ekscelenc najvdanejši služabnik.

DUH. JANEZ BOSKO

Potem ko je predložil to prošnjo, je škofu v Ivrei pisal pismo, v katerem je izrazil gorečo željo, da bi obnovila dobrohotne odnose in odpravila vse nesoglasje, kar bi omogočilo pameten dogovor.

Velečastita ekscelenca!

Na mojo prošnjo si je naš prečastiti nadškof vzel čas in prebral kratko poročilo o sedanjem stanju oratorijev v korist uboge mladine in o Družbi sv. Frančiška Saleškega. Upam, da bo vaša ekscelenca, ki jih je v preteklosti vedno ščitila, prebrala tudi priložene zadevne tiskovine.

Bi lahko upal, da bi vaša ekscelenca, potem ko bi dobrohotno pozabila na preteklost, hotela priti in obiskati novo cerkev Marije Pomočnice? V vsakem primeru vas prosim, da dobrohotno sprejmete izraze moje globoke hvaležnosti, v kateri se imenujem vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 11. novembra 1868

Mons. Moreno ni odgovoril.

Škofje so prebrali don Boskovo prošnjo, mons. Ghilardi je bil takoj za to, da bi ustregli don Bosku, in mnogi drugi tudi. Nekateri pa so oporekali in bili nasprotni. Sprožila se je kratka razprava. Končno je škof iz Ivree vzkliknil: »Saj imamo med seboj metropolita. Naj on odloči.«

Nadškof je sklenil z besedami:

»Pustimo to stvar pri miru, končajmo. Imamo veliko drugih pomembnih stvari, o katerih moramo odločati.«

Kanonik Berardo je kot tajnik pisal don Bosku ljubeznivo, pa nejasno pismo.

»POTRPLJENJE!« JE DEJAL DON BOSKO. »NAJ BO VSE IZ LJUBEZNI DO BOGA IN PRESVETE DEVICE MARIJE. POSKUSILI BOMO STVARI UREDITI V RIMU.«

33.

POGLAVJE

Don Bosko dá v ločenih zvezkih natisniti izbor latinskih klasikov – Grški in latinski slovarji, iz katerih odstranijo neprimerne rečenice in grde besede – Izdajanje del svetih očetov, med prvimi nekaj del sv. Hieronima – Nov slovar italijanskega jezika – Nevarnosti za učence v italijanskih neočiščenih klasikih – Don Bosko skuša odpraviti te nevarnosti z malo Knjižnico za mladino – Don Boskovi sodelavci pri tem njegovem delu – L'Unità Cattolica poroča o vsej zadevi – Don Bosko izda načrt Knjižnice – Kako je ta program sprejel neki plemeniti prijatelj – Predstojnica v Tor de' Specchi širi knjige, ki so natisnjene v oratoriju – Druge plemenite gospe skušajo sodelovati pri širjenju – Veliko naročnikov: velika prodaja spremenjenih knjig – Predgovor za Galantuomo

KOT DOBER POZNAVALEC OKOLIŠČIN svojega časa je don Bosko videl razvaline v dušah in srcih mladine, ki jih je povzročal sektaški in krivoverski tako imenovani svobodni tisk, in je zato ustanovil Katoliško branje, ki bo pripomoglo h globoki prenovi med preprostim ljudstvom. V teh knjižicah je z izredno razgledanostjo znal zbrati vse, kar je bilo odličnega, spodbudnega, pretresljivega v zgodovini Cerkve in raznih narodov ter v življenjepisih svetnikov in velikih mož. In koliko čudovito lepega v ponižnih krepostih je bilo zbranega v življenjih njegovih fantov. Ni bilo dogmatskega ne moralnega načela, na katerega voltairjanski duh stoletja ne bi razlil svojega žolča, prezira in smešenja in da ne bi on in njegovi somišljeniki branili najbolj nemogočih trditev in jih postavili za vodila novega življenja ter razširjali neizmerne količine predsodkov, obrekovanj in laži v škodo Cerkve in družbe.

Razen izdajanja Katoliškega branja – saj je razpolagal s tiskarno, ki je imela na voljo vse potrebno, tudi grške črke – je hotel popraviti tudi veliko škodo, ki

so jo povzročali v gimnazijskih razredih latinski klasiki, ki so jih uporabljali v državnih in zasebnih šolah v izvorniku. Zato je naročil don Francesii in drugim poznavalcem literature, da so odstranili iz latinskih pisateljev vse, kar je bilo nespodobnega, in izdali zbirko z naslovom *Selecta ex latinis scriptoribus* (izbor iz latinskih pisateljev).

Ker je bilo v slovarjih veliko nespodobnih besed in stavkov, je mislil izdati nove, ki bi bili očiščeni vsega, kar bi moglo škoditi nramnosti, in je v ta namen naročil profesorju teologu Marku Pecheninu, da je pripravil grško-italijanski in italijansko-grški slovar. Na voljo mu je dal za tajnika klerika iz oratorija. Obenem pa je naročil profesorju don Celestinu Durandu, da je iz svojega velikega italijansko-latinskega slovarja naredil manjšega za nižje razrede gimnazije. Oba sta z veliko natančnostjo opravila svojo nalogo.

Toda to mu še ni bilo zadosti. Želel je nevtralizirati poganske ideje s krščanskimi in je zato razmišljal, kako bi izdal krščanske latinske klasike, svete cerkvene očete in druge pisatelje, ki so se odlikovali po lepoti jezika in vzvišenosti sloga in ki v marsičem niso zaostajali za deli 'zlate dobe' poganskih pisateljev. Uvedel bi jih v svoje šole in določil zanje eno uro na teden. Začel je z deli sv. Hieronima, kakor bomo videli. Na tak način je hotel počastiti katoliško Cerkev in poskrbeti, da bi učeča se mladina tudi v šolskih učbenikih dobila krščansko vsebino in hrano.

Za vse te načrte je moral častiti prevzeti velike izdatke za natis knjig. Toda če je šlo za to, da je mlade duše obvaroval greha in preprečil, da bi v njihovega duha prodrla napačna načela, je bil pripravljen na kakršno koli žrtev.

Toda naporno prizadevanje, da bi don Bosko očistil latinsko literaturo, bi bilo brez pravega uspeha, če ne bi istega storil tudi z italijanskimi klasiki. Zato je leta 1868 naročil don Frančišku Cerrutiju, da je sestavil besednjak italijanskega jezika, ki bi ga očistil vseh manj lepih besed. Don Cerruti je prevzel zupanost mu nalogo in jo odlično opravil.

Nevarnost pohujšanja preti zlasti s strani italijanskih klasikov, kajti med našimi najslavnejšimi pisatelji je bilo nekaj takih, ki so pozabili na moralna načela in so mladino izpostavili nevarnosti, da bi izgubila svoj najlepši zaklad. Zato je don Bosko še dalj časa razmišljal, da bi začel izdajati Malo knjižnico italijanske mladine. Iz knjig bi odstranil vse, kar bi moglo škodovati svetosti misli in navad, in je pri tem posnemal vrtnarja, ki odstrani izmed cvetlic vsako strupeno zelenje, preden spusti na vrt neizkušnega otroka.

Dobro je vedel, da bi določeni učitelji s pretvezo in v imenu umetnosti kričali proti takemu početju, imenovali bi ga barbarsko pohabljanje in hoteli v šoli ohraniti neočiščene izdaje. Toda don Bosku ni bilo mar takih kritik, ki so dokazovale, kako nujno potreben in pameten je bil tak pregled klasikov.

Tako je don Bosko sam ob svetovanju profesorja Mateja Picca začel že pred nekaj meseci sam izbirati pisatelje in jih razdeljevati v popravljanje.

Po gimnazijah in licejih je iskal profesorje, ki bi pisali razlage. V ta namen je obiskal državne in občinske šole pa tudi univerze. Kmalu je imel okoli sebe izbor odličnih strokovnjakov, ki so bili pripravljeni sodelovati pri tako pametnem dejanju.

Don Bosko jih je zelo cenil in vsi so bili z njim povezani v pravem prijateljstvu. Radi so prihajali na družinske praznike in od časa do časa so se zbirali na posvete, da so določali izbiro knjig. Častiti ni bil naklonjen izdaji določenih klasikov, kot Macchiavellija in Leopardija, ker jih je težko popravljati in so zato vedno nevarni, pa vendar so jih državni učni načrti predpisovali. Zato je odločil, da naj iz teh pisateljev izberejo manj škodljive odlomke in jih vestno očistijo, in svetoval navodila, kako bi pri razlagi izključili kakršno koli nevarnost zmote, tako da bi prikazali resnico, ki so ji njihove zmote nasprotovale. Znova in znova je zahteval, da je treba klasike razlagati v krščanskem duhu.

Prvi zaslužni sodelavci častitega pri tem delu so bili vitez Karel Bacchialoni, doktor italijanske literature in pridruženi predavatelj na univerzi; teolog vitez Janez Bosco, doktor literature in teologije; duhovnik Celestin Durando, profesor; duhovnik Janez Francesia, doktor literature; vitez Avgustin Lace, profesor; gospod Karel Henrik Melanotte, doktor; teolog Marko Pechenino, profesor; duhovnik Peter Peinetti, teolog s kraljevske univerze, in duhovnik Matej Picco, profesor.

Potem ko so zbrali zadosti snovi, je L'Unità Cattolica 18. novembra 1868 poročala o nastanku nove občasne publikacije.

KNJIŽNICA ITALIJANSKE MLADINE

Don Boskova tiskarna in knjigarna v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega bo začela izdajati publikacijo Knjižnica italijanske mladine, ki bo v približno sto zvezkih zbrala najboljše italijanske klasike, jih prelila v moderni pravopis in očiščeno dala v roke mladini.

Vsak zvezek s po 250 strani bo naročnike stal 50 centov. Zvezki bodo izhajali mesečno. Naročnina se plačuje za eno leto.

Poleg tega je don Bosko objavil še naslednji oglas:

KNJIŽNICA ITALIJANSKE MLADINE

Splošno občutena potreba, da bi študirajočo mladino navdušili za učenje tega tako lepega jezika, sili vse gojitelje naše plemenite govornice v uporabo vseh sredstev, ki jih imamo na voljo, da bi dosegli ta vzvišeni cilj.

Iz te potrebe se je rodila Knjižnica italijanske mladine. Za cilj si je postavila izdajanje tistih starih in modernih pisateljev, ki bi mogli pobliže zanimati študirajočo mladino. V ta namen je bilo ustanovljeno društvo velezaslužnih slavnih profesorjev, doktorjev leposlovnih znanosti, ki so si postavili za cilj:

1. *Izbrati in izdati v modernem pravopisu najboljše klasike našega italijanskega jezika tako, da jih bo mogel brati in razumeti mladi bralec.*
2. *Dati prednost tistim, ki po prijetnosti pripovedovanja in čistosti jezika največ nudijo.*
3. *V razlagi bodo samo kratki odstavki, ki bodo razložili besedni pomen. Pri tem bodo upoštevani najbolj sprejeti avtorji.*
4. *Zdi se nam primerno, da deloma ali v celoti opustimo tiste pisatelje, katerih delo žali vero in nrvnost.*
5. *Potrudili se bomo, da damo tiskarski umetnosti vso možnost, da se izkaže tako po berljivosti črk kakor po kakovosti papirja in natančnosti tiska.*

S temi predpostavkami se lotevamo dela v želji, da bi vzgojitelji in vsi ljubitelji slavne italijanske govornice dosegli čim večje uspehe pri vzgoji mladine.

Pogoji za naročnike

1. *Knjižnica italijanske mladine bo obsegala nekako sto zvezkov s po 200 stranmi.*
2. *Naročnina je obvezna za eno leto. Vsak mesec bo izšel en zvezek, in sicer tako, da bo vsako leto zbirka končana.*
3. *Letna naročnina znaša 6 lir, ki jih je treba plačati vnaprej. Zvezki bodo prihajali po pošti s plačano poštnino. Za inozemstvo je predvidena posebna poštnina.*
4. *Kdor pridobi deset naročnikov, dobi en izvod zastoj. Vzgojni zavodi in drugi, ki naročijo 50 izvodov, jih bodo dobili 60.*
5. *Plačuje se pri poverjenikih, pri katerih je bil narejen vpis, ali osebno, ali po poštni položnici, pa tudi s poštnimi znamkami.*
6. *Osrednji urad je v Turinu. Vse pošiljke, pisma in zavoji morajo biti pravilno frankirani. Naslov se glasi:*
Ravnatelju Knjižnice italijanske mladine
Oratorij sv. Frančiška Saleškega v Turinu.

Prijatelji so takoj odgovorili na don Boskov poziv. Eden izmed teh je pisal vitezu Oregli:

Velespoštovani grof in prijatelj!

Rim, 15. 11. 1868

Poljubimo roko don Bosku, prosimo za Božjo pomoč v molitvi in prosimo ga za njegov duhovniški blagoslov. Delavoljnost tega duhovnika in tistih, ki mu stojijo ob strani, je zares evangelijska, občudovanja vredna v skrbi za mladino, ki jo hoče obvarovati pred propadom, ki ji ga pripravljajo njeni sovražniki. Tako z odprtimi zavodi, kjer se očitno vidi Božja pomoč, kakor z izdajanjem knjig dela vse, kar je mogoče, da bi dosegel svoj cilj. Poskušam dobiti, kakor sem že pridobil, nove naročnike na Knjižnico italijanske mladine.

SCIPION CONTESTABILE DELLA STAFFA

Isti je v drugem pismu pokazal, kako zelo ceni oratorij.

Rim, 21. 12. 1868

Velespoštovani grof in prijatelj!

Z vsem navdušenjem svojega srca sprejemam misli in izraze, ki ste mi jih naslovili vi in velespoštovani don Bosko, ves vaš zavod in vsi vaši dečki. Zahvaljujem se vam in vračam voščila in čestitke. Vsem želim postopen razvoj vaše ustanove in vse dobro na zemlji. Imam veliko zaupanje v vaše molitve in vas prosim, da bi jih nadaljevali. Ne morete si misliti, koliko notranjega ugodja mi prinašajo vaše in don Boskove besede. Prosim vaju, da ne bi prenehala, temveč pospeševala to spodbudo, ki mi je kakor balzam za rane potrebna v mojih težavah. Prosim don Boska za njegov duhovniški blagoslov in v znamenje spoštovanja poljubljam roko in vama obema izražam čestitke tako v mojem kakor v imenu moje soproge in otrok, za katere prosim, da bi veliko molili.

SCIPION CONTESTABILE DELLA STAFFA

Pisma, polna občudovanja in naklonjenosti, je don Bosko dobival vsak dan. Eno izmed teh je napisala sestra Galleffi, predstojnica v Tor de' Specchi. Ker je imela veliko povezav z redovnimi hišami in patricijskimi družinami v Rimu, je bil njen samostan skladišče vseh knjig, ki so se tiskale v oratoriju. Vsem tem se je sedaj pridružila še Knjižnica italijanske mladine, ki jo je z vnemo širila. Knjige s svetinjcami in fotografijami Marije Pomočnice, rožnimi venci, križi in drugimi nabožnimi predmeti so bile razporejene v lični razstavi v sobani, ki jo je obiskovalo veliko radovednežev in kupovalo po mili volji. Izkupiček je šel v oratorij. Ta velikodušna gospa, vzor salezijanskih sotrudnic, ki se je do konca življenja trudila za razprodajo izdaj oratorija, je samo sebe imenovala trgovko.

Vitez Oreglia ji je z datumom 23. novembra 1868 pisal:

Izrabljam priložnost, ko ste sveži prišli z duhovnih vaj in gorite od ljubezni do Boga in do bližnjega, da vam pripravim veliko presenečenje kot naši pridni trgovki. Kaj bo to presenečenje? Kar priznajte, da je med največjimi. V kratkem vam bo prišel po pošti velik zavoje z vsemi mogočimi knjigami v različni izvedbi, vezavi, vsebini, vendar pa vse lepo opremljene, da se lahko predstavijo komur koli. Ko bo ta zavoje prispel, bodite tako dobri in njegovo vsebino razpostavite v sprejemnici, kjer sprejemate goste. Gospod Guidi pa naj z velikimi črkami napiše plakat s temile besedami: Novoletna darila, darila za svete Tri kralje in podobno, kot prodaja v korist dobrodelne ustanove. Knjigam prilagam poročilce s cenami knjig. Videli boste, da bo to silna kupčija.

Poleg predstojnice Galleffi so skrbele za razpečavanje Knjižnice italijanske mladine v Rimu markiza Villarios, v Firencah pa markiza Uguccioni in druge plemenite gospe po raznih italijanskih mestih.

Dne 9. januarja 1869 je izšel prvi zvezek Knjižnice italijanske mladine. Bila je to Maffeijska Zgodovina italijanske literature. Zbirka se je končala leta 1885,

potem ko je izdala 204 zvezke najboljših italijanskih klasikov. Vsako leto so jih razposlali po 3000 naročnikom. Poleg naročnikov so jih kupovali tudi drugi, tako da je bilo za don Boskovega življenja v Italiji razpečanih več kot 570.000 primerkov v italijanskih šolah v neizmerno korist učencev. Tudi po don Boskovi smrti so nadaljevali ponatise posameznih zvezkov. Markiz Jakob Della Chiesa, danes papež Benedikt XV., je bil, kakor je sam izjavil don Frančišku Cerrutiju, eden izmed naročnikov.

Sklenimo to poglavje, ki na zgovoren način prikazuje, kako zelo se je don Bosko zavzemal za dober tisk, s predgovorom za Galantuoma 1869, namenjenega naročnikom Katoliškega branja. To je še dodaten dokaz don Boskove ljubezni do katoliške Cerkve in čiste pravovernosti.

Predragi bralci!

Letos bom jaz – Galantuomo – manj klepetav kot prejšnja leta in bom dal govoriti drugim. Ponujam vam pripovedi, ki sem jih prepisal, pesmi, ki jih nisem jaz spesnil, in npravna načela, ki sem jih bral pri starih in novih mislecih. Ker mislim, da sem imel srečno roko pri izbiri, menim, da boste za to hvaležni in me boste dali brat mnogim ljudem. Rad bi obrnil oči na vsakdanje dogajanje in vam pripovedoval, kaj vse se je zgodilo v letih 1867 in 1868, vendar tega ne zmorem, ker jih verjetno ne bi prikazal s tisto pridnostjo, ki mi je tako draga in domača. O tem torej popoln molk, niti besedice. Prebrisanosti protestantov, da bi iztrgali vero katoličanom, in ponižanjem, ki so jih morali prestati v toliko italijanskih mestih v letu Gospodovem 1868, smo bili vsi priče in upam, da bo kateri izmed mojih sobratov, ki ima to poslanstvo, to opisal. Vsa čast tem junaškim branilcem vere in zahvala Bogu, da je ponižal sovražnike svoje Cerkve. Tistim, ki skušajo protestantizirati Italijo, bom povedal, da je neki človek, ki je zapustil ta svet na strašen način udarjen z Božjo pravičnostjo, napisal lepo misel na njihov račun. Tukaj vam jo podajam v celoti v našo spodbudo in v obup žalostnim. Zgodovinski in politični nesmisel je, da, celo otročja neumnost, da bi v Italiji uničili katolištvo. Italija je, to razglašam na ves glas, katoliška in to katolištvo ni drugačno kot rimsko.

Tako je izjavil minister Karel Alojzij Farini, ki ga je potem doletela najhujša nesreča, da je izgubil pamet.

Nekdo drug je dejal: Imel bi za eno največjih nesreč za Italijo, če bi kaj zmotilo njeno versko enovitost, ki ji je še ostala.

In nekdo tretji: Italijansko nebo ne prenese somraka protestantske reformacije.

Zdi se mi, da se je zmagoslavje Cerkve že začelo in ga bomo v kratkem videli dopolnjenega. Molimo in upajmo. Prejmite že običajen prisrčen pozdrav od vašega prijatelja

GALANTUOMA.

Zmagoslavje Cerkve naj bi bil Vatikanski koncil in dogmatska razglasitev papeževe nezmotljivosti.

34.

POGLAVJE

Minister Menabrea povabi don Boska v Firenze – Don Bosko piše načelniku Oddelka zunanjega ministrstva vitezu Cantonu, naj Menabrei izroči zaupno pismo – Don Bosko gre v Lanzo in naznani, da bo med šolskim letom eden izmed gojencev poklican v večnost – Don Boskovi nagovori gojencem oratorija: neznanje in ošabnost, napuh in nečistost; Marijina svetinjica in pobožni vzdihljaji; pripoved lepih zgledov tovarišem; gojenci, ki se izogibajo don Boska; spraviti v red stvari svoje duše; ugotoviti svoj poklic; kričati ‚tatovi‘ – Ker don Bosko osebno ne more voščiti praznikov, stori to nekemu dobrotniku s pismom – Don Boskova pisma škofu v Mondoviju zaradi salezijanske družbe – Don Bosko sporoči vitezu Cantonu čas prihoda v Firenze – Težka bolezen in napovedano ozdravljenje nečaka grofa Caysa – Uresničitev ene izmed don Boskovih napovedi – Don Bosko pošilja svoja voščila predstojnici v Tor de’Specchi; njegova tolažilna napoved neki materi – Ljubezniv dar oratoriju kneza iz Aoste – Gojenci se princu toplo zahvalijo

V DON RUOVI KRONIKI BEREMO IZREDNO NOVICO: »November 1868. Don Bosko je prejel povabilo ministra Menabree, naj pride v Firenze zaradi pomembnih opravkov.« Don Rua tej lakonični izjavi ne dodaja nobene razlage. Don Bosko sam nam je povedal, da je že pred tem letom zaradi pomembnih vzrokov in da ne bi opazili njegove odsotnosti, zgodaj zjutraj odpotoval iz Turina v Firenze z brzim vlakom in je po nekaj urah spet prišel nazaj. Ni nam torej razložil.

To povabilo je bilo posledica dopisovanja med ministrom in častitljivim, kot moremo razbrati iz pisma vitezu Cantonu, načelniku ministrstva za zunanje zadeve v Firencah.

Predragi gospod vitez!

Za vse se vam prisrčno zahvaljujem: za sto frankov, ki sem jih prejel in tudi že izdal; za obleko, ki je letos po vašem zavzemanju bila veliko bolj obilna kot druga leta, Bog naj vam povrne! Hudo mi je, da je Henrik Betti hotel na vsak način nazaj v Firence. V vsem smo mu hoteli ustreči, pa ni bil zadovoljen. Da bi se vsaj ravnal po nasvetih, ki smo mu jih dajali.

Prosim vas, da bi priloženo pismo izročili njegovi ekscelenci ministru Menabrei. V njem je govor o zaupni zadevi, za katero vam bo verjetno naročil, da mi odgovorite, če bo treba. Sicer pa o tem ne govorimo.

Imamo na voljo nekaj obveznic, ki pri nas ne veljajo več. Lahko da jih je v Firencah še mogoče zamenjati. Če to ni mogoče, si boste z njimi vsaj lahko prižgali cigaro.

Oprostili mi boste zaupnost, s katero vam pišem. Jaz in ta naša hiša smo vam v vsem na voljo. Medtem želim obilo nebeškega blagoslova na vas in na vašo spoštovano družino. Imejte me v vsej globoki hvaležnosti za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 2. december 1868

Tako smo zvedeli za zahvalo ministru in za zaupno pismo z izrecno željo, da bi ostalo vse tajno.

Tiste dni je po omenjenem povabilu ministrskega predsednika moral odgovoriti, da se bo odpravil v Firence takoj, ko bo mogoče, da pa še za zdaj ne more na pot. Res je zavlačeval cel mesec.

Dne 1. decembra, v sredo, se je odpravil v Lanzo, da bi obiskal tamkajšnji zavod. Pri večernem govoru jim je priporočil, naj bodo pripravljene, kajti eden izmed njih bo tisto leto poklican pred Božji sodni stol. Zasebno je nekaterim predstojnikom povedal, da je tisti, ki mora umreti, učenec drugega razreda osnovne šole in se njegovo ime začinja s črko ‚V‘. Naj povemo, da don Bosko še ni poznal fantov, ki so jih sprejeli po počitnicah.

Ko se je v petek 3. decembra vrnil iz Lanza, je po večernih molitvah imel v učilnici nagovor fantom oratorija in jim dal cvetko za devetdnevnicco Mariji Brezmadežni.

Zapisano je: začetek modrosti je božji strah; prav tako pa je Božja beseda: ošabnež in domišljavec sta neumneža. Gotovo ste me dobro razumeli. Hočem vam povedati, da naj se nihče nima za kaj velikega. Poslušajte nasvete vaših predstojnikov, učiteljev, asistentov in jih sprejemajte voljno. Tedaj boste napredovali v znanju.

Za cvetko za jutrišnji dan vam priporočam čednost sramežljivosti, kajti ponižnost, ljubezen in sramežljivost ne morejo biti ena brez druge.

Naslednji večer:

Nekateri pravijo: »Kako je to, da don Bosko ve za stvari, za katere bi mislili, da jih ni mogoče nikdar odkriti? Ga mogoče navdihuje Bog?« Ne, nikakor ne, moji dragi, toda samo dejstvo, da je kdo ošaben, je znamenje, da je tudi nesramežljiv. To vam pravim, ker vem iz knjig, ki sem jih prebral, in iz moje tridesetletne izkušnje.

Da pa bomo ohranili čednost sramežljivosti in jo Mariji podarili na dan njenega praznika, nosimo okoli vratu obešeno svetinjico in ponavljajmo vzdihljaj: O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas! Ali: Bodi hvaljeno brezmadežno spočetje blažene Device Marije. Ali: Maria, sine labe originali concepta, ora pro nobis ali tudi Maria, Auxilium Christianorum, ora pro nobis.

Jutri naj vsak za cvetko pripoveduje svojemu tovarišu en zgled; ni niti treba, da je o Mariji. Kdor ne ve zgleda, naj pove kako geslo ali naj pride k meni in mu ga bom jaz pripovedoval.

Don Bosko je nadaljeval večerne govore med devetdnevnicco za Brezmadežno tudi še po prazniku. Kronika nam poroča o nagovoru dne 13. decembra.

13. DECEMBER 1868, NEDELJA

DON BOSKOVE BESEDE VSEM FANTOM

Ker še ni pozno, se lahko pogovorimo o več stvareh. Ne vem, kako je to, da me vedno obdajajo novi fantje, starejši pa se mi ne približajo? Ne pravim, da se držijo vsi vstran, kajti večina ima zaupanje v don Boska, vendar en del ostaja daleč proč. Pred nekaj dnevi so mi prinesli naloge iz nekega razreda, in ko sem pogledal imena, sem ugotovil, da vsaj polovice, starejših se razume, še nisem videl. Kako naj potem ti prepoznajo svoj poklic, če se ne približajo predstojnikom in imajo zaprto srce? Neki fant, ki sem ga vprašal, zakaj se toliko starejših gojencev drži daleč od predstojnikov, mi je rekel: »Menim, da zato, ker se čutijo krive kakega pogreška, ker imajo zmedeno vest in nočejo, da bi jih prepoznali.« Toda prav s tistimi, ki so že v višjih razredih, bi rad pogosteje govoril. S tem ne pravim, da nisem zadovoljen, da prihajajo k meni novi dečki, toda moje upanje je postavljeno v starejše.

Zato le pogum pri urejanju stvari vaše vesti: to je potrebno tudi za vašo prihodnost. Ne bi rad, da bi kdo rekel: »Jaz nočem postati duhovnik,« ali kateri drug: »Jaz hočem postati duhovnik,« kajti odločitve za enega izmed teh dveh stanov je lahko odvisno zveličanje ali pogubljenje naše duše. Zato naj vsak najprej stori, kar more, da se bo pravilno odločil, odpre naj srce svojemu predstojniku in reče: »Storil bom, kar Bog hoče, tisto, kar je boljše za mojo dušo.« Posvetuje naj se s predstojnikom in potem stori, kakor pravi sv. Peter: Skrbite, da si boste z dobrimi deli zaslužili, da si boste izbrali pravi poklic (prim. 2 Pt 1,10). Predstojniki delajo, kar morejo, vendar morate vi slediti njihovemu prizadevanju in izpolnjevati njihove nasvete.

Ko sem potem razmišljal, zakaj se razni fantje ne približajo don Bosku, sem menil, da tudi zato, ker ne bi hoteli biti ovaduhi za kakega tovariša. To je strogo prepovedano, in če bo kdo to še ponovil, ga bomo opozorili, in če ne bo pomagalo, bo moral zapu-

stiti zavod. Predstavljajte si, da bi se vtihotapil med fante divji volk, in medtem ko bi se približal enemu izmed fantov, da bi ga raztrgal, bi njegov tovariš začel kričati:

»Na pomoč, volk, volk; bežite, volk je tu!«

In drug fant bi temu rekel:

»Bodi tiho, vohun!«

»Ko bo raztrgal prvega, se bo lotil nas.«

»Molči, tiho, ovaduh!«

Kaj naj rečemo o takih, ki bi bili pripravljene dopustiti, da volkovi raztrgajo njihove tovariše, ker se bojijo, da bi bili ovaduhi? Kričite in dajte, da bodo predstojniki spoznali volka, kričite pred učitelji, asistenti, kleriki, da ne bo volk koga raztrgal. Odkar sem vam zadnjikrat govoril, ste videli, da je izginilo več vaših tovarišev. Nekaj smo jih izključili zaradi tatvine, skoraj vse druge pa zato, ker so grdo govorili in se norčevali iz pobožnih vaj in tistih, ki so jih opravljali.

Na tak način bi nekateri s smešenjem radi odvrnili od Združenja sv. Vincencija Paveškega, od Družbe presvetega Zakramenta tiste, ki se ne sramujejo, da bi bili ministranti in hodili oblečeni v ministrantsko obleko. Vseh teh sramotilcev popolnoma nič ne spoštujem, cenim pa visoko in imam zelo rad tiste, ki jih oni zasramujejo. Zato naj vsak trikrat premisli, preden se bo norčeval in delal kaj podobnega. Lahko noč.

Prejšnji dan je pisal vitezu Ksaveriju Provani de Collegno pismo, v katerem je omenjal njegove plemenite sinove.

Predragi gospod vitez!

Pretekla leta sem v teh dneh imel navado, da sem vas in vašo družino obiskal in vam želel vesele praznike. Letos mi to ne bo mogoče, vendar sem mislil, da bi to nadomestil s čim drugim. Torej: Prvi dan božične devetdnevnice bom daroval sveto mašo in bodo fantje darovali sveto obhajilo in rožni venec po vašem namenu Detetu Jezusu. Dodajam željo, da bi dobri vsemogočni Bog podelil Alojziju in Emanuelu milost, da bi rasla v pobožnosti, resnični znanosti, katere osnova je sveti božji strah, in da bi njun način življenja bil v tolažbo njunemu očetu.

Bodite tako dobri in tudi vi molite za ubogo mojo dušo in za vso našo družino.

Prosim vas, da pozdravite vaša dva sinova, vašo gospo sestro, mojo francosko tajnico. Mojim pozdravom in voščilom se pridružujejo vitez Oreglia, don Cagliero, don Francesia, don Rua in drugi. Vsi vas srčno pozdravljajo in se priporočajo v vaše molitve.

Upam, da bom prihodnjega januarja mogel priti v Rim in vas osebno obiskati.

Imejte me za vaše uglednosti hvaležnega najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 12. decembra 1868

Prav tako je pisal pismo vitezu Cantonu in mu sporočil čas svojega prihoda v Firence.

Turin, 16. 12. 1868

Predragi in velezaslužni gospod vitez!

Po pošti boste prejeli nekaj programov nove Knjižnice in se vam zahvaljujem za delež, ki ga boste hoteli pri tem imeti. Prav tako se zahvaljujem za pripravljenost, da bi storili kaj v korist naše uboge hiše. Skušal se bom oddolžiti s hvaležnostjo in z iskanjem možnosti, kako bi izrabili svoj čas zunaj službe. To bom storil zlasti prve dni meseca januarja v Firencah. Upam, da vas bom mogel ob tej priložnosti osebno pozdraviti.

Naj bo dogovorjeno naročilo za Rim, kakor sva se zmenila.

Bog naj blagoslovi vas, gospod vitez, in z vami vso vašo družino, medtem ko se izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Imam vozovnico za brezplačno potovanje na železnicah severne in srednje Italije. Bi vam bilo mogoče dobiti kaj podobnega tudi za področje Rima, četudi samo za dva meseca?

Preden je odpotoval v Firence, je storil vse korake, da bi zagotovil čim boljši uspeh svojim poslom v Rimu. Potem ko je bil razočaran v upanju, da bi dobil podporo Zborovanja škofov turinske cerkvene pokrajine, je pisal mons. Ghilardiju, škofu v Mondoviju, pismo, v katerem ga prosi, da bi mu pomagal premagati težave in nasprotovanja.

Velečastiti monsinjor!

Te dni sem končno prejel pismo advokata Berardija o znani zadevi in se takoj odpravil k našemu nadškofu. Zadržal me je dlje časa in govoril o že večkrat pojasnenih zadevah: navedel je preobleko klerika Alezija v Pinerolu po mojem naročilu. Takoj sem mu predložil pooblastilno pismo, ki vam ga prilagam. Potožil je zaradi iste stvari glede nekaterih svojih klerikov. Odgovoril sem mu, da mi je nadškofijska pisarna izdala tozadevno pooblastilo, pa ga nisem uporabil in niti ne more kdo navesti kakega primera v tem smislu. Po nekaj nedoločnih opombah je spet ponovil, kar je že povedal, in končal, ne da bi kaj sklenil. Se pravi, da je treba moliti in čakati; da vsi tisti, ki so na zborovanju govorili meni v prid, nič ne razumejo, kakor tudi škof, ki ga ni bilo, ne bi ničesar razumel. Ponudil se je za zaščitnika hiše in Družbe in lahko noč. Ker so stvari tako, kakor so, sem menil, da bi se brez nadaljnega oprl na pismo mons. Svegliatija in dal, da bi Sveta kongregacija vključila v odlok formulo, ki bi omogočala Družbi obstoj in rešila jurisdikcijo ordinarijev. Zato sem odločil, da bom na začetku prihodnjega meseca šel v Rim, prepričan, da lahko pojasnila, ki jih osebno podam, imajo večji učinek kot pismo.

Zelo bi mi bilo drago in v korist posebno pismo, ki bi ga vi naslovili na svetega očeta, v katerem bi bilo povedano naslednje: »Duhovnik Janez Bosko je prišel v Rim, da bi prosil svetega očeta, da bi našli kak način za obstoj njegove Družbe. Priporočam ga, da bi v

mejah, ki jih imate za primerne, glede na žalostne čase in okoliščine, v katerih živi ubogi don Bosko, pomagali utrditi položaj njegove Družbe.« To in podobne izjave bi osebno izročil svetemu očetu, kakor bi bil pripravljen izpolniti kakršno koli drugo naročilo.

Bog naj vas blagoslovi, velečastiti monsinjor, in vam nakloni vesele praznike in dolga leta življenja. In če vam morem s čim služiti, lahko računate na moje sodelovanje. Najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 19. decembra 1868

P. S.: Don Boetti je še vedno tukaj. Kaj hudega ni, dobrega pa satis (zadosti). Mogoče bi poskusili ali da bi jaz poskusil, da bi opravil redne duhovne vaje in bi mogel potem maševati? Kakor boste odločili.

Don Boska je na mons. Ghilardija vezala izredna in prisrčna zaupljivost, saj je bil očetovski varuh v težkih in kočljivih nevšečnostih. Dokaz te trditve je tudi pismo, v katerem ga prosi, da bi ga podprl pri Sveti kongregaciji za indeks in pri Kongregaciji za škofe in redovnike. Zdi se, da se je mons. Ghilardi v tem času mudil v Rimu.²⁸

Velespoštovana ekscelenca!

Tu vam prinašam vrečo glavnih dan Boskovih nevšečnosti. Potrebno je, da vaša predraga in velečastita ekscelenca stori vse, kar more, in jaz bom stvari tako uredil, da boste imeli vsakdanji kruh pri Mariji Pomočnici.

Stvar stoletnice je v vaših rokah. P. Oreglia vam bo poročal o vsem, kar je storil. Prejel sem pismo, v katerem je rečeno, da je sveti oče zelo užaloščen, da so to stvar prignali s tako strogostjo tako daleč, medtem ko tisoče brezbožnih knjig, bolj ali manj polnih zmot proti veri, kroži po vseh koncih in krajih, ne da bi se kdo zanje zanimal in jih dal na indeks.

Naša družba je že dobila odlok priporočila in pohvale ter odobritve predstojnika in nasledstva. Sedaj smo vložili prošnjo za končnoveljavno potrditev. Rekli so mi, da glede posameznih členov ni težav. Nekateri bi hoteli, da bi odpustnice bile stvar škofa. V tem primeru bi bilo treba vse znova spremeniti, ker ne bi bilo več hišne skupnosti, kar pa je za nas brezpogojno potrebno. Poleg tega pa naša družba, ki ima člane skoraj z vseh koncev sveta, ne more dobiti privolitve škofov, od koder prihajajo. Drugi bi radi odpustnice za predstojnika, vendar ad tempus vel ad numerum (začasno in za določeno število). Toda družb, kjer bi skupno živeli in kjer predstojnik ne bi imel pravice izdajati odpustnic, ne poznamo.

Bodite torej moj zaščitnik. Priporočite hišo, kakor ste jo vedno poznali, kakor jo poznate, od koder je prišlo veliko klerikov za vaše semenišče in kjer je veliko fantov iz vaše škofije, ki se šolajo ali se učijo kake obrti.

²⁸ Pismo je iz leta 1867. Prejeli smo ga – kot veliko drugih – potem ko je že izšel 8. zvezek Biografskih spominov.

Kardinal vikar nam je zelo naklonjen. Če boste kaj potrebovali in če bi bila potrebna moja navzočnost v Rimu, mi povejte ali bolje, izrazite željo don Monettiju in se bo zgodilo. Prosim vas, da tukaj priložena pravila izročite mons. Frateiacciju, avditorju kardinala vikarja. On je z vsem dobro seznanjen in nam v vsem zelo pomaga. Mi bomo vsak dan za vas molili, dokler se ne vrnete domov. Bog naj vas ohrani. Amen. Podelite meni in mojim dečkom svoj sveti blagoslov in me imejte za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 1. junija 1867

Na začetku božične devetdnevnice so poklicali don Boska iz Turina, kakor je razvidno iz pisma don Francesie, napisanega 16. decembra velečastiti materi Galleffi.

»Don Bosko je zdoma. Govorijo, zdi se celo, da je stvar popolnoma zanesljiva, da je oratorij prejel na priprošnjo Božje matere veliko milost. Vendar ljudje ne vedo, v čem je ta milost. Ko bodo stvari bolj jasne, bomo dali natančnejša pojasnila.«

Kaj je bila ta velika milost?

Verjetno se nanaša na naslednji dogodek. Don Bosko je bil naprošen, da bi šel blagoslovit nekega težko bolnega otroka. Grofica Cays, rojena Garofoli, žena grofa Alojzija, sina velikega dobrotnika oratorija, je neke noči sanjala, da je njen sinček Karel težko bolan. Bila je silno potrta, saj je bil to njen prvorojenec, ki je prišel na svet septembra 1865. Ona je, še vedno v sanjah, dala poklicati hišnega zdravnika Jožefa Timmermansa. Zdelo se ji je, da je vstopila v cerkev Marije Pomočnice, da je videla Božjo mater Marijo, kakor je naslikana na podobi nad glavnim oltarjem, in slišala glas, ki ji je govoril: »Pojdi, vzemi najdragocenejši predmet, ki ga imaš, prinesi ga v mojo cerkev in sin bo ozdravel.« Ko je slišala te besede, se je vrnila k svojemu otroku, ki mu je bilo silno hudo, in ta ji je rekel: »Mamica, prinesi mi jesti, ker bom sicer umrl od gladu.« Dala mu je jesti in sinček je ozdravel. Tako sanje.

Preteklo je nekaj mesecev in sanje so skoraj izginile iz grofičinih misli, ko je sinček, ki je bil sicer popolnoma zdrav, začel hirati; zbolel je za tifusom in miliarno tuberkulozo. Takoj so poklicali domačega zdravnika, ki je obiskal bolnika, ga pregledal in ugotovil zelo težko stanje. Opravičil se je, da ne more ostati pri bolničku, in priporočil svojega pomožnega zdravnika doktorja Rivolija, mladega, zelo spretnega strokovnjaka, ki bi storil vse potrebno. Doktor Rivoli je prišel in ostal ves teden v grofovi palači, toda bolezen se je iz dneva v dan slabšala. Tedaj se je grofica spomnila na sanje, molila je in obljubila, da bo cerkvi Marije Pomočnice darovala svojo najdražjo zapestnico.

Kakor hitro se je zaobljubila, se je deček, ki je že več dni samo spal in ni nič več jedel, stresel in rekel: »Mamica, daj mi čaj z opečencem.«

Deček ni nikdar pil čaja in materi se je prošnja zdela čudna. Zato je vprašala zdravnika, ali naj ustreže sinovi želji. Zdravnik, ki je obupal nad ozdravljenjem, je odvrnil: »V stanju, v katerem je, mu lahko daste, karkoli želi.«

Grofica mu je dala pripraviti čaj z nekaj priboljški in jih dala otroku. Dečku se je od tega trenutka začelo stanje izboljševati in v nekaj dneh je bil popolnoma zdrav. Pa to še ni zadosti. Ko je potem prvič zopet šel s starši k maši, je z zapestnico v roki vprašal:

»Kdaj jo bomo izročili Mariji?«

Grofica je skupaj z otrokom nesla zapestnico don Bosku, ki jo je vzel, in potem ko je slišal pripoved sanj, dejal: »Gospa grofica, nikar preveč ne zaupajte sanjam.« To je bilo opozorilo za nekatere njene utvare.

Za dogodek smo slišali veliko let po don Boskovi smrti, ko so bili navzoči vsi člani vrhovnega kapitlja. Pripovedoval ga je sam grof Alojzij, ki je dodal: »Moja žena je bila v tistem trenutku tako polna veselja, da bi don Bosku, če bi jo prosil za svoj oratorij tudi 25.000 lir, to vsoto brez premisleka dala in jaz bi se z njo strinjal. Toda don Bosko ni ničesar prosil. To pripoved sem povedal dostikrat v kavarnah, gostilnah in v pogovorih z namenom, da bi zavrnil tiste, ki pravijo, da don Bosko hlepi po denarju, da povsod išče dediščine itn. Tako sem govoril zlasti takrat, ko so mi pravili, da gotovo niste veliko pridobili s tem, da je moj oče postal salezijanec. In jaz sem brez nadaljnjega zatrdil, da zaradi smrti moje-ga očeta v oratoriju nisem imel najmanjše škode pri dediščini.

Vsi so napeto pričakovali izpolnitev napovedi, ki jo je don Bosko izrekel 10. novembra 1868, da bo eden izmed gojencev samo še enkrat opravil vajo za srečno smrt. To so opravili 12. novembra. Nekaj dni pozneje je zbolel dijak Pavel Vacchetta, sin Janeza, in umrl 21. decembra v oratoriju. O njem je don Rua zapisal v mrliško knjigo:

»Pavel Vaccheta iz Lequia Tanaro je umrl 21. decembra, star 13 let. Sicer zgleden fant, je bil verjetno žrtev preobilno zaužitih rib, ki si jih je skrivaj kupil. S svojim življenjem je plačal nepokorščino, ki sicer ni bila kaj zelo hudega, vendar pa verjetno njegov največji prestop, ker je bil sicer zelo dober fant. Upajmo, da mu je dolga bolezen, ki jo je potrpežljivo prenašal, za lestvico v nebesa. Umrl je potolažen z vsemi tolažili naše svete vere.«

Poleg treh iz sanj je torej v tem letu v oratoriju umrlo šest gojencev. Mesec december se je bližal koncu in don Bosko je bil zaposlen s pisanjem voščil svo-

jim glavnim dobrotnikom. Dne 22. decembra je pisal materi Galleffi, predstojnici Tor de'Specchi.

Velezaslužna gospa mati!

Čeprav celo leto posebej vsako jutro molimo pri oltarju Marije Pomočnice za vas in za vašo družino, vendar želim, da je na božič posebna pobožnost opravljena po vašem svetem namenu. V ta namen bomo opravili eno sveto mašo, dečki bodo prejeli sveto obhajilo po vašem namenu in zmolili posebne molitve, da bi izprosili na vas in na vaše duhovne hčere duhovne darove in zlasti še, da bi Bog pomnožil vaše število, vam pomagal rasti v kreposti ter vam dal dolga leta srečnega življenja.

Sporočam vam, da bom januarja imel priložnost, da vas bom osebno pozdravil v Tor de'Specchi in se vam zahvalil za vse dobrote, ki ste nam jih izkazali.

Pozdravlja vas v Gospodu vaše uglednosti najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO.

Turin, 22. decembra 1868

P. S.: Vitez Oreglia in don Francesia vas pozdravljata in se vam priporočata v molitev.

Dobrotniki in dobrotnice so odgovarjali na voščila in pogosto sporočali o čudežnih učinkih njegovih blagoslovov. Med drugimi je bila polna hvaležnosti do njega plemenita dama Kristina Pittatore, rojena Celebrini, ki je v Fossanu vse spodbujala s svojim zgledom in globoko pobožnostjo do Boga in ubogih. Gospod je preizkusil njeno krepost. Več njenih otrok je umrlo, potem ko so dosegli določeno starost. Ko je ostala vdova z enim samim preživelim sinom po imenu Jožef, se je bala, da bo tudi njega zadela ista usoda. Prišla je k don Bosku, mu razodela svojo bojazen in ga prosila, da bi ji blagoslovil sina, da bi ji ga Gospod ohranil. Zelo si je želela, da bi postal duhovnik. Don Bosko se je nasmehnil in dejal:

»Ne bojte se. Ta sin bo živel in bo v vaše zadovoljstvo zelo dober. Vendar ne bo postal duhovnik, kakor si želite.«

Naj takoj povemo, da se je napoved točno izpolnila. Gospa Kristina je umrla v Fossanu decembra 1909, stara 84 let. Ob smrtni postelji je stal njen ljubi Jožef, visok uradnik, ki je s svojo družino osrečil svojo sveto mater.

Ta gospa je torej decembra 1868 poslala odgovor po svojem sinu, ki je pogosto prihajal v oratorij po don Boskove nasvete in priporočila viteza Oreglie.

Častitljivi je zelo ljubil tega odličnega fanta in ga je tisti dan obdržal pri sebi. Ko se je vrnil domov, je mati takole pisala vitezu Oregli:

Velespoštovani g. vitez!

Pinotto je zelo srečen, da je videl don Boska in govoril z njim. Sicer pa ni nikogar, ki se ne bi zadovoljen vračal od njega. In kdo je tisti, ki ne bi rad videl in poslušal tega svetega moža? Vaša usoda, dragi gospod vitez, je podobna usodi Marije. Srečni vi, ki

ste si znali izbrati tako lepo mesto. Naj vam ga Gospod ohrani še mnoga leta.

Vaša najponižnejša služabnica

KRISTINA PITTATORE

Štiriindvajseti december je don Bosku pripravil prijetno presenečenje.

HIŠA NJEGOVEGA KRALJEVSKEGA VISOČANSTVA KNEZA AMADEJA

Genova, 24. decembra 1868

Po naročilu njegovega kraljevskega visočanstva kneza Aostčanskega imam čast, da vam pošiljam vsoto dvesto lir, ki jih je njegovo visočanstvo namenilo dobrotelnim ustanovam. Vsoto jemlje iz svoje zasebne blagajne v korist ustanovi, ki jo vaša uglednost tako modro vodi.

S prošnjo, da bi mi vrnili pričujoče potrdilo z vašim podpisom za naše knjigovodstvo, imam čast, da vas poln spoštovanja pozdravljam.

Prvi dvorni adjutant P. BALBO

Častiti se ni zadovoljil s pisno zahvalo, temveč je knezu javno izrekel hvaležnost v članku v *L'Unità Cattolica* 30. decembra.

DOBRODELNOST

Njegovo visočanstvo princ Amadej, knez Aostčanski, je, potem ko je izvedel za veliko stisko, v kateri so se znašli ubogi dečki v zavodu sv. Frančiška Saleškega, poslal ljubeznivi dar 200 frankov iz svoje zasebne blagajne. Za to in za mnoge druge že izkazane dobrote se obdarovanci zahvaljujejo iz vsega srca in kličejo nebeški blagoslov nanj in na njegovo vzvišeno soprogo.

35.

POGLAVJE

Božični prazniki 1868 – Don Bosko piše grofici Callori, da jo bo pred svojim odhodom v Rim obiskal v Casaleju – V Casaleju ozdravi gluho deklico – Ozdravitev grofa Solara della Margherita – Don Boskova pridiga v cerkvi Marije Pomočnice – Cerkev Brezmadežne v Genovi – Don Boskove čestitke in zahvala predstojnici Zvestih tovarišic – Pismo nadškofu s popravljeno izdajo knjižice o stoletnici – Don Boskov govor sobratom: ne delajmo stvari, ki se ne spodobijo kleriku; opravljati svoje dolžnosti; prositi dovoljenje za nakup knjig; pred fanti ne govoriti slabo o družbah – Don Boskovo pismo mons. Ricciju: obljuba molitve za papeža in bodoči cerkveni zbor – Smrt bankirja senatorja Cotta – Don Boskovo pismo ravnatelju v Mirabellu; vezilo za predstojnike in fante; spodbujanje naročnin za knjižnico italijanskih klasikov – Vezilo zavodu v Lanzu: od 7. januarja do 7. marca naj opravljajo posebne molitve; teme pridig – Don Boskov nagovor fantom oratorija: vezilo, priporoča posebne molitve v dveh mesecih; napoved, da bo leta 1869 šest poklicanih v večnost; predvideva, da bodo prihodnje leto v oratoriju stvari lepo napredovale; priporoča, da bi molili za sorodnike in umrle

DNE 23. DECEMBRA, TAKO PIŠE v svoji kroniki don Rua, smo obhajali slovesen božični praznik. K polnočnici je prišlo veliko ljudi, tudi veliko zunanjih je prejelo sveto obhajilo, bilo je prepevanje v zboru in ljudsko petje. Zlasti so se odlikovali pastirji ob spremljavi orkestra, ki so se menjavali s petjem ljudstva in zborom angelov, ki je bil na kupoli.

Istega dne je don Bosko pisal grofici Callori.

Velezaslužna gospa!

Prejel sem zares krščanska voščila, ki ste mi jih blagovolili poslati, in se vam iz srca zahvaljujem. Kot plačilo bom daroval zadnji dan leta sveto mašo in naši dečki bodo

prejeli sveto obhajilo po vašem namenu pri oltarju Marije Pomočnice, zlasti še za to, da bi izprosili vam in vaši Viktoriji in vsej vaši družini zdravje in vztrajnost v dobrem do konca.

V kratkem bom naredil izlet v Rim, vendar upam, da bom mogel priti za en dan v Casale, kjer bomo o vsem govorili. Strašen je primer Montiglia! Upajmo, da je našel usmiljenje pri Bogu. Zanj smo molili in bomo še molili.

Bog naj vas blagoslovi, gospa grofica, in z vami vso vašo družino in vse vaše dobrodelno prizadevanje. Don Cagliariro vas pozdravlja. Nocoj je bil pri nas velik praznik, kajti peli so tako imenovani zbori angelov in pastirjev. Tri maše, cerkev polna ljudi. Veliko obhajil. Deo gratias!

Molite za mojo ubogo dušo in me imejte za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 25. decembra 1868

Pismo je bilo naslovljeno v Casale s prošnjo, da bi ga izročili gospodu Frederiku.

Grofica je tiste dni zapustila letovanje v Vignaleju in se preselila za preostali del zime v palačo v Casaleju. Don Bosko jo je šel obiskat, kot je obljubil. Tukaj se je zgodilo nekaj, kar je vredno, da zapišemo.

Bilo je leta 1868. Zaradi strašnega naliva, ki je zajel odprto kočijo mojega očeta (ki je bil upravnik v Callorijevi hiši), ko sva iz Casaleja v Mirabello spremljala mojega brata, ki se je vračal v zavod v Mirabello, sem se močno prehladila in oglušela. Bila sem stara deset let.

Ne morete si misliti, kako hudo je bilo mojim staršem, ko so me videli v takem stanju: ničesar niso opustili, samo da bi mogla spet slišati. Po nekaj mesecih sem zaradi zdravljenja, ki sem ga bila deležna, spet slišala, toda s spremembo toplote zraka se je vračala tudi moja gluhot. Ko sem bila v takem stanju, je prišel v Casale Monferato don Bosko. Že takrat so ga imeli za svetnika. Moja mati, ki je že imela srečo, da ga je poznala, in je vedela, da bo na kosilu pri ugledni dami grofici Šarloti Callori, rojeni Sambuy, je prosila grofico za dovoljenje, da me je predstavila don Bosku z namenom, da bi me blagoslovil z blagoslovom Marije Pomočnice. Dobra gospa je takoj uslišala prošnjo. Tako me je moja mati popeljala v sobano, kjer je bila zbrana vsa plemenita družina Callori in drugi ljudje, ki lahko pričajo o dogodku. Don Boska so o vsem obvestili in je rade volje privolil v prošnjo. Obrnil se je k podobi presvete Device in zmolil več molitev, na katere smo vsi odgovarjali. Nato me je blagoslovil, mi podaril svetinjico Marije Pomočnice in mi naročil, naj molim neko kratko molitev. Moja mati se mu je zahvalila in mu izročila majhen dar za njegovo cerkev. Ko smo šli po stopnicah v pritličje palače, kjer smo stanovali, je mlada grofična Marija Concetta Callorijeva, danes grofica De-Viry, stekla nazaj k moji materi in kričala: »Serafina ni več gluha, Serafina sliši!« Moja mati je to že spoznala, pa si ni upala povedati, ker

se je bala, da je samo utvara. Ta krik je odstranil ves dvom in začela je na ves glas častiti in se zahvaljevati presveti Devici Mariji. V tistem trenutku sem, pač glede na svojo starost, bila nesposobna, da bi razpoznala takojšno ozdravljenje, ki sem ga bila deležna po don Boskovi priprošnji. Vendar pa se dobro spominjam bolezni, ki sem jo imela, zdravljenja, ki sem se mu morala podvreči, in nepričakovanega ozdravljenja, ki sem ga bila deležna po don Boskovem blagoslovu, in da od tistega trenutka do danes nisem bila več pri nobenem zdravniku, čeprav sem se izpostavljala mrazu in slabemu vremenu brez posebne previdnosti.

4. septembra 1895

S. SERAFINA OSELLA, hči Marije Pomočnice

Tudi brat sestre Serafine duhovnik Dominik Osella nam je dal podobno pisno izjavo.

Še drugo uslišanje je pokazalo silno moč presvete Device Marije. Omenili smo že, da je bil v mesecu avgustu tistega leta močno bolan grof Solaro della Margherita. Tudi on je po več fazah svoje bolezni ozdravel. Dne 26. decembra je don Francesca, ki je govoril fantom, takole pripovedoval:

Grof della Margherita je imel tri do štirikrat na dan hude napade, tako da so se vsi od trenutka do trenutka bali njegove smrti. Don Bosko ga je šel obiskat, ga blagoslovil in grofica mu je obljubila 2000 lir za cerkev, če bi grof ozdravel. Od tistega dne je bilo konec napadov. Grofica pa je v trenutku, ko naj bi izročila don Bosku 2000 lir, dejala: »Toda jaz sem menila, da bi bil grof tako zdrav kot prej. Da bi bil zares čisto zdrav.« Don Bosko je odgovoril: »Toda to, kar vi pravite in kakor se izražate, je prelom dane besede. Jaz sem razumel, da je vaša želja, da bi se končali napadi. Tega ni bilo mogoče razumeti drugače. Sicer pa še malo premislite in se vi domenite z Gospodom Bogom.« Grof že več dni ni imel napadov. Toda od tega dne so se napadi začeli ponavljati veliko pogosteje in huje in vsi v družini so bili prepričani, da ga bo kmalu vzela smrt. Poslali so takoj po don Boska. Grofica je takoj bila pripravljena dati dva tisoč lir. Brez kakršnih koli pogojev bi priznala Marijino priprošnjo, samo da bi bilo konec napadov. Izročila je 2000 lir in bolezen je izginila. Grofu se je vrnilo zdravje, kot ga že dolgo ni užival.

Don Berto je potrdil pripoved don Francesie in pripisal: »Ta dogodek sem slišal pripovedovati don Boska ne samo enkrat.«

Novica se je kmalu razširila po vseh patricijskih družinah v Piemontu in grofica Camburzano, ki je pred kratkim ovdovela, je pisala vitezu Oregli:

Fossano, 27. decembra 1868

Velespoštovani gospod vitez!

Ne morem vam izraziti zadovoljstva, ki sem ga občutila pri branju čudežnih dogodkov grofa Solaro. Veselim se zaradi zaupanja, ki ga bo to ozdravljenje povzročilo v

katoliških srcih, v vseh dušah, ki ljubijo Marijo Pomočnico. Zlasti pa mi je v veselje zaradi spoštovanja in ugleda, ki ga uživa grof Solaro. Oh, kako zelo mora biti od veselja pijana gospa grofica! Pomislite, ta dobra gospa je tako globoko občutila Božje darove, ki jih v taki obilici prejema.

Dovolite mi, da dodam še sicer manj pomembno milost, ki sem jo prejela včeraj in jo zaupam samo don Bosku in vam. Popoldne so mi naznanili obisk gospoda T... Časa je bilo samo za kratek vzdihljaj k presveti Devici. Bala sem se razprave ali vsaj razlage o vprašanju imena. Takoj sem obljubila mašo za 5 lir, da bi se rešila te nevarnosti. Vstopil je, obisk je potekal, kakor se spodobi, in o vprašanju sploh nismo govorili. Glejte, gospod vitez, na mojem potovanju v Turin se mi je zdelo, da sem dobila s seboj drobtinico ali bolje rečeno iskro tistih čudovitih milosti, ki jih je presveta Devica Marija delila svojim častilcem v svoji prekrasni cerkvi. Zdi se mi dolžnost hvaležnosti, da je v tem trenutku ne prosim za druge časne milosti, ker štejem to zadnjo o imenu kot milost mogočnega varstva brezmadežne Device.

Prosimo jo zame v duhu molitve in vdanosti po prežalostni ločitvi od mojega Viktorja. V teh slovesnih dneh ob koncu leta sem huje čutila njegov bridki odhod; osamelost srca, ki bi jo mogla omiliti samo bolj živa vera.

grofica DI CAMBURZANO

O omenjenem ozdravljenju je poročala tudi L'Unità Cattolica 30. decembra 1868.

Grof Solaro della Margherita. Veseli nas, da vam lahko naznanimo skoraj popolno ozdravljenje grofa Solara della Margherite. Molitve vernih so bile uslišane in Bog je hotel ohraniti papeštvo in svoji Cerkvi odločnega branilca, Italiji eno velikih slav in Piemontu upanje.

Toda milost je trajala le malo časa. Grof je bil zrel za nebesa in Bog ga je poklical k sebi 12. novembra 1869 iz življenja, polnega dela, kreposti in slave.

V nedeljo 27. decembra, na praznik sv. Janeza Evangelista, je don Bosko pridigal v cerkvi Marije Pomočnice in obravnaval naslednje: Skrbno se varujmo, da ne bomo dajali pohujšanja, da ne bomo čakali do zadnje ure, da bi pohujšanje popravili. Nato je pokazal, zakaj je Jezus tako zelo ljubil Janeza Evangelista, vzor čistosti, in govoril o pretnjah proti pohujševalcem. Vse do tega dne je on imel nedeljski nauk, ki ga je začel v kapeli-lopi in nadaljeval v cerkvi sv. Frančiška Saleškega. Tudi sedaj vsaj za nekaj časa ni opustil pridiganja v novi cerkvi, v kateri se je njegov srebrni glas slišal v vsakem kotu. Končno mu je sledil don Rua, ki je veliko let dopoldne govoril o cerkveni zgodovini, začeni s staro zavezo.

Dne 26. decembra je markiz Marij Cambiaso, tajnik Odbora za izgradnjo cerkve naše ljube Gospe Brezmadežne v Genovi v Via Assarotti, prosil don Boska, da bi vstopil v odbor za gradnjo cerkve, da bi jo tako končno le dogradi-

li. Šlo je za to, da bi gorečim in bogatim Turinčanom razdelili obveznice, da bi plačali 30.000 lir zaostalega dolga in dvignili stavbo do strehe. Častiti je na list papirja zapisal: »Vitez naj pove svoje«, se pravi vitez Oreglia.

Dne 28. decembra je don Bosko pisal velečastiti materi Evdoksiji, prednici Zavoda zvestih Jezusovih tovarišic v Turinu, ki imajo samostan za cerkvijo Velike matere Božje.

Velečastita gospa mati!

Najlepša hvala za miloščino, ki ste jo namenili v čast Mariji Pomočnici. Nebeška Mati naj velikodušno poplača vam, materi vrhovni predstojnici in vsem njenim hčeram z dolgimi leti srečnega življenja in z vztrajanjem v dobrem. Vse za milost, za katero prosite. Tudi jaz bom prosil in dal opravljati molitve, da vam bodo podeljene vse milosti, razen tistih, ki bi mogle biti proti Božji slavi.

Bog naj blagoslovi vas, vse vaše napore in vso vašo številno družino. Molite za mojo ubogo dušo in me imejte za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 28. decembra 1668

Istega dne je turinskemu nadškofu in njegovemu generalnemu vikarju poslal tretjo izdajo Stoletnice sv. Petra s spremnim pismom. To je dokaz njegove ponižnosti in vdanosti Svetemu sedežu.

Prečastita ekscelenca!

Leta 1867 z datumom 27. aprila je tajnik Svete kongregacije za indeks poslal vaši prečastiti ekscelenci pismo glede knjižice, ki sem jo dal natisniti z naslovom Stoletnica sv. Petra z življenjem istega poglavarja apostolov. V pismu so bila dana navodila enega izmed konzultorjev glede potrebnih popravkov.

Pismo in želja konzultorja sta zahtevali nekaj pojasnil, ki sem jih po predhodnem posvetu z vašo ekscelenco poslal v Rim. Po izmenjavi nekaj pisem mi je isti tajnik 15. julija 1867 pisal iz Rima, da naj življenjepis pustim tako, kakor je, v dodatku pa naj izpustim Opombo o prihodu sv. Petra v Rim, v kateri je rečeno, da ta zgodovinski podatek nima nikakršne zveze z vero, in še en odstavek v tridnevnicu kot pripravi na praznik svetih apostolov Petra in Pavla. Tam ni zadosti jasno razloženo, da je tisti, ki prekrši eno zapoved, kriv prekršitve tudi drugih.

Sedaj vam pošiljam en izvod nove izdaje iste knjige. V njej je poleg dveh omenjenih popravkov dodan še uvod, v katerem podajam vire, iz katerih sem zajemal zgodovinske podatke.

Ker škofijska pisarna verjetno hrani omenjeno pismo in željo prej imenovanega konzultorja Svete kongregacije, vas prosim, če se vam zdi primerno, da bi izvod knjige s pričujočim pismom priložili pismu tajnika Kongregacije kot znamenje popolne podrejenosti ubogega pisatelja danemu ukazu. To naj bo tudi znamenje, da se vedno in

povsod in v vseh okoliščinah pokoravam ukazom, navodilom in priporočilom tako Svetega sedeža kakor tudi vaše ekscelence.

Najlepše se vam zahvaljujem za vse nevšečnosti, ki ste jih imeli ob tej priložnosti, in vas prosim, da bi v prihodnje brez ozira opozorili, popravili in svetovali v vsem, kar se vam zdi v večjo Božjo slavo. Želim vam vse nebeške blagoslove in se poln hvaležnosti imenujem vaše ekscelence najvdanejšega in najponižnejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 28. decembra 1868

Knjižica je imela naslov Življenje sv. Petra, poglavarja apostolov in tridnevica za pripravo praznika svetih apostolov Petra in Pavla izpod peresa duhovnika Janeza Boska, Turin, Tiskarna Oratorija sv. Frančiška Saleškega, 1869.

V predgovoru pravi, da je nameraval »napisati neke vrste poljudno razpravo o veri v življenju teh dveh svetnikov«, in »se mi je zato zdelo primerno opustiti navedke, ki niso bili brezpogojno potrebni, da ne bi mislim bralcev zastiral pogleda s prepogostimi citati. Ker pa so se pri nekaterih pojavile nejasnosti in dvomi o nekaterih dogodkih, sem želel zadostiti tem pomislekom tako, da sem navedel glavne avtorje, ki sem jih upošteval pri sestavljanju tega dela.«

Po obširnem prikazu častitljivi nadaljuje: »V tej izdaji sem skušal popraviti tudi tiste izraze, ki bi jih kdo mogel razumeti napačno, česar jaz gotovo nisem hotel.«

Zvečer 28. decembra 1868 je častitljivi v obednici sobratom in klerikom takole govoril:

Božji učitelj in odrešenik je nekoč vprašal svoje učence: »Me ljubite?«

»Seveda te ljubimo,« so odgovorili.

»Prav, če me ljubite, izpolnjujte, kar sem vam povedal.«

Če bi jaz vas vprašal, bi mi z večjim ali manjšim navdušenjem odgovorili: »Seveda vas imamo radi.« Prav zato vam hočem povedati, da boste lahko tisto, kar vam bom povedal, izpolnili. Nekateri izmed vas gredo ven in hodijo sem in tja pod stebriščem ob Padu, kjer so razobešene grde slike, in hodijo v kavarne. Ugledne in častite osebe so mi predvčerajšnjim očitale:

»Kako je to, da tvoji kleriki hodijo v gostilne?«

Zato vam priporočam: Če kdo hoče iti na sprehod ali potrebuje malo oddiha, naj pove to prefektu, toda nikar ne hodite po Turinu brez resnične potrebe. Če si hočete oddahniti, pojdite ven iz mesta, na vojaško vadbišče, v drevored Rivoli in čez Moskovski most.

Naj se vsak potrudi, da bo točno izpolnjeval svoje dolžnosti od vstajanja zjutraj do počitka zvečer in se pokoraval glasu zvonca. Če kdo nima dela, naj pride k meni in

mu ga bom takoj dal. Sicer pa je toliko zgodovin Cerkve, ki bi si želele, da bi kdo z njih obrisal prah. Bežimo pred brezdeljem, dragi moji sinovi.

Nobeden naj ne kupuje knjig, niti pod pretvezo, da jih potrebuje, naj najprej pogleda, ali so mogoče v knjižnici. Če zaželenne knjige ni, naj jo naroči pri tistem, ki skrbi za to.

Rad bi, da bi te stvari povedali tudi fantom. Nikakor nočem, da bi uporabljali žaljivke, kakršna bi bila na primer bongiovannista, ker to škodi pobožnim vajam, ki se iz njih norčujemo. Če ima kak fant, ki pripada tem združenjem, kako napako, ga ne karajte tako, da mu očitata članstvo v kaki družbi. Nasprotno, spodbujajte fante, da se bodo vpisovali, in boste tako pospeševali opravljanje pobožnih vaj. Če na primer slišite kakega fanta reči, da je član Družbe sv. Alojzija, mu recite: »Odlično, le tako naprej, tako je prav.«

Toda nikdar ne omalovažujte teh stvari z besedami kot na primer: »Ne hodi s to sodrgo.« In če bi prišlo do nepravilnosti, ki jih je treba popraviti, ne kritizirajmo, temveč skušajmo napako odpraviti s pomočjo predstojnikov. Sicer pa ustanovo spoštujemo in pohvalimo za njeno dobro voljo.

Dne 29. decembra 1868 se je Božji služabnik, kakor je mogoče ugotoviti iz pečata in naslova, njegovi prevzvišeni ekscelenci mons. F. Ricciju, hišniku (maestro di camera) njegove svetosti papeža, zahvalil za posebno uslugo popolnega odpustka za vso salezijansko družbo.

Prevzvišena ekscelenca!

Ob svoji vrnitvi v Rim mi je vaša prečastita in predraga ekscelenca poslala blagoslov svetega očeta s popolnim odpustkom, ki ga lahko prejmemo na poljuben dan. Želim se vam za vse ponovno najlepše zahvaliti. Prvi dan leta 1869 bo izbran za to. Želim, da bi bil udeležen tudi sveti oče.

Mi pa in več kot tri tisoč fantov bomo skupaj z vsemi duhovniki opravili svete maše, dečki pa prejeli sveto obhajilo, molili rožni venec z drugimi molitvami po namenu njegove blaženosti. Posebno bomo prosili presveto Devico Marijo Pomočnico, da bi odstranila vse ovire, ki bi tudi v najmanjšem mogle motiti potek bodočega vesoljnega cerkvenega zbora.

Prav tako ne bomo pozabili opraviti posebne molitve za vas. Sredi prihodnjega meseca januarja, upam, bom prišel v Rim in vas osebno pozdravil in se vam poklonil. Vsi se priporočam v vaše molitve in jaz se izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Na večer istega dne je častitljivi izgubil svojega uglednega dobrotnika. Novico povzemamo iz L'Unità Cattolica z dne 31. decembra.

V torek 29. tekočega meseca zvečer je v starosti 84 let v Turinu umrl ugledni gospod Jožef Anton Cotta, senator in bankir. Bil je zares bankir Božje previdnosti v korist re-

vežem, tako da ni v Turinu cerkve ali dobrodelne ustanove ali česarkoli, kar ne bi od tega uglednega dobrotnika prejelo kake podpore. Vemo, da so nekatere teh ustanov od njega prejele tudi po deset tisoč lir. O malokaterem se bo lahko reklo ‚transiit benefaciendo‘ (preživel je poln dobrih del). Sicer se pa njegova dobra dela omejujejo na dobrodelne ustanove, saj vemo, da jih veliko iz enega ali drugega vzroka skuša lajšati človeško revščino, vendar pa jih je glede na poštenost in čistost življenjskih navad in verskih obveznosti malo, ki bi naredili kaj podobnega.

Bankir Cotta je kot dober kristjan z miloščino dajal tudi dober zgled krščanske pobožnosti in izpolnjevanja evangeljskih kreposti. Zato je umrl objokovan ne samo od revežev, ki jim je bil ‚pater pauperum‘ (oče ubogih), temveč tudi od vseh dobrih ljudi, ki so ga poznali kot človeka izrednih sposobnosti, ki so bile še toliko dragocenejše, ker so prihajale iz njegove preprostosti in skromnosti. V mestu, kot je Turin, kjer hvala Bogu bogati na veliko delijo z ubogimi, bo bankir miloščinar ostal v večnem spominu.

Isti časopis je v torek 19. januarja 1869 priobčil:

Komendator Cotta!

To so besede, ki jih je predsednik senata Gabrio Casati izrekel v počastitev komendatorja Cotte: »Ko vam naznanjam smrt senatorja komendatorja Jožefa Cotte, ne delam drugega, kot da prinašam odmev toliko blagoslovov, ki prihajajo iz njegovega rodnega mesta, kraja, kjer je imel svoja posestva, iz dobrodelnih ustanov in jih izrekajo ljudje, ki ponavljajo njegovo ime. Bil je dobrodelnik v najodličnejšem pomenu, pravi pomočnik revežev. Rojen 3. aprila 1783 v Turinu, od rane mladosti se je posvetil trgovanju, v katerem je bil izredno spreten, previden in pošten. Zato so mu vsi izjemno zaupali. Bil je dolga leta trgovski svetnik v Turinu in to službo opravljal tako zgledno, da si je pridobil spoštovanje vseh, ki so imeli z njim opravka. Bil je med prvimi imenovan za senatorja. Dokler je senat zasedal, je bil točen na sejah. Ko pa je senat prenesel svoj sedež drugam, se ni mogel več udeleževati njegovih zborovanj, ker mu zdravje ni dopuščalo takih naporov potovanja. Zasluge svoje banke je zvečine razdelil kot miloščino. Redko se je zgodilo, da kak ravnatelj dobrodelne ustanove ne bi s polnimi rokami odhajal iz njegove pisarne. Svoje delo je v tem smislu dopolnil tudi z določbami svoje oporoke (Atti Ufficiali št. 322, stran 1149).

Don Bosko je veliko molil za dušo svojega prijatelja, ki ga je vedno postavljajal za zgled dobrotnikov.

Končno je vsem zavodom poslal tako zelo zaželeno vezilo. Ko je pisal v Mirabello, se je zahvalil za velikodušen dar, ki mu ga je poslala ta hiša.

Predragi don Bonetti!

Najlepša hvala za bogato novoletno voščilo. Služi mi odlično, da bom mogel poravnati nekaj hišnih dolgov. Hvala tudi don Proveri.

Sedaj preidimo k vezilu.

Ti in don Provera si vedno povejta svoje napake, ne da bi se užalila.

Za Družbo. Varčujte pri potovanjih in brez potrebe ne hodite na obiske k sorodnikom. Rodriguez o tem čudovito lepo razpravlja.

*Fantom. Naj z besedami in dejanji kažejo pobožnost do sv. Zakramenta s pogostim pre-
jemanjem svetega obhajila. Poleg tega naj gojijo pobožnost do presvete Device Marije.*

Snov za pridiganje:

- 1. Izogibati se grdih pogovorov in slabega branja.*
- 2. Izogibati se lahkomišelnih tovarišev in takih, ki dajejo slabe nasvete.*
- 3. Beg pred brezdeljem in izpolnjevanje vsega, kar more gojiti sveto čednost sramežljivosti.*

Ti pa skušaj videti vse, govori z vsemi. Drugo bo storila Gospodova dobrota.

Vse najboljše tebi in vsej tvoji družini v Mirabellu. Amen.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 30. decembra 1868

P. S.: Šolski vodja naj pridobiva naročnike za Knjižnico italijanske mladine.

Naslednji dan je pisal v Lanzo.

Predragi don Lemoyne!

Turin, 31. decembra 1868

Z velikim zadovoljstvom sem prejel pismo tvojih in mojih fantov, ki so bili tako pozorni, da so izrazili svoja voščila. Prebral sem jih od začetka do konca in bi mi bilo ljubo, če bi mogel vsakemu osebno odgovoriti, kar pa zaradi pomanjkanja časa ne bo mogoče. Povej jim, da so mi naredili veliko veselje, da se jim iz srca zahvaljujem in da bom skrbel za njihove duše in telesa. Ker pa želim, da bi letos na poseben način gojili pobožnost do preblazene Device Marije, vam pošiljam podobice, da jih razdelite med notranje in zunanje gojence. Zelo si želim, da bi vsak molil molitev, ki je napisana na dnu tega lista in jo je sestavil sveti oče papež.

O svetem očetu povej vsem, da jim pošilja svoj blagoslov in popolni odpustek na tisti dan, ki ga boš ti določil, s spovedjo in obhajilom.

Preidimo sedaj na vezilo.

Tebi in za tebe: Skrbi za svoje zdravje. Za učitelje, asistente, prefekta, ekonomo, šolskega vodjo: pogosto govori z vsakim in jim povej, kar je treba. Za vse: skrbi za potrpežljivost in nadzor.

Za člane družbe: Ne potovati brez potrebe, in kolikor mogoče, malo hoditi domov. Naj se ‚ad hoc‘ (za to) bere Rodriguez.

Fantom: Z besedami in dejanji naj pospešujejo sveto obhajilo in pobožnost do presvete Device Marije.

Šolskemu vodji: skrb za naročnino Katoliškega branja in Knjižnice italijanske mladine.

Sali in Bodrattu: Naj spravita na varno veliko denarcev.

Zame posebno uslugo: od 7. januarja do 7. marca molite vsak dan en očenaš, zdravamarijo in slavaočetu v čast presvetemu Zakramentu in eno pozdravljena Kraljica. Tisti, ki morejo, naj darujejo obhajilo po mojem namenu za neko veliko potrebo. Jaz se vam bom skušal, dragi fantje, oddolžiti z darilom, ki vam bo zelo ljubo.

Tebi, dragi don Lemoyne, pa priporočam, da bi obravnaval tri teme, ki naj prevladujejo vse leto:

- 1. Preprečevati slabe pogovore in tistim, ki slabo govorijo, pokazati hudobijo pohujšanja.*
- 2. Beg pred brezdeljem in brezdelneži.*
- 3. Dragocenost čednosti sramežljivosti in sredstva, s katerimi jo ohranimo.*

Jaz se vas bom vsak dan spominjal pri sveti maši ter zase in za vas prosil milost vztrajanja v dobrem do konca, da se bomo mogli pogosto videti na tem svetu in da se bomo nekoč mogli vsi skupaj zbrati okoli Marije Pomočnice v srečni večnosti. Amen.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu

DUH. JANEZ BOSKO

Gojencem oratorija je ustno izrazil vezilo. V kroniki beremo:

31. december 1868

Na zadnji dan leta 1868 so se vsi fantje, dijaki in rokodelci, duhovniki in kleriki, učitelji in asistenti zbrali v učilnici, da bi prejeli običajno don Boskovo vezilo. Govoril je po večernih molitvah.

Nocoj ob 12. uri bo zašlo leto 1868 in se bo začelo 1869. To je zelo pomembna noč, dragi moji sinovi. Leto 1868 gre v večni objem neskončnega Boga in se ne bo več vrnilo. Prišla bodo leta 1869, 1870, 71, 72 itn. in upamo, da jih bomo doživeli, če nam bo Gospod podaril življenje, toda leta 1868 nikdar več. To je izginilo iz našega življenja. Kakor veste, smo morali to leto odpustiti več fantov zaradi grdih pogovorov in zato, ker so se spuščali v stvari, za katere niso bili poklicani. Storite, da don Bosko ne bo imel več razloga za podobne nevšečnosti.

Letos se bo marsikaj zgodilo. Treba je razlikovati notranje in zunanje dogodke. Zunanje dogodke previdno prepuščamo Božji roki. Za notranje pa predvidevam, da bodo dobri, zelo dobri za našo hišo. Toda šest izmed vas bo moralo iti v večnost, v nebesa. Bodite pripravljeni.

In kaj bo don Bosko dal za vezilo?

In kaj naj želimo don Bosku? Da medtem ko skrbi za duše drugih, ne bi pozabil na svojo. Prefektu: Potrpljenje z vsemi. Vsem drugim duhovnikom, klerikom, asistentom, učiteljem na splošno: Naj bodo budni. Asistentom: Točnost v izpolnjevanju dolžnosti. Učiteljem: Naj preprečujejo grde pogovore, naj storijo dobro vsem in nikomur žalega, naj pogosto sprašujejo učence v šoli, vsem pa, da bi vse delali v večjo Božjo slavo. Vsem, ki opravljajo ročna dela: Vsak naj stori, kar more, da bo vestno izpolnjeval svoje naloge. Vsem dijakom in rokodelcem, od prvega do zadnjega: Preprečujte

slabe pogovore proti npravnosti, veri in pobožnim vajam. Zakaj, boste vprašali, don Bosko tako zelo sovraži slabe pogovore? Zakaj? Corrupunt bonos mores colloquia mala (dobre navade kvarijo slabi pogovori). Slabi pogovori so strašen propad duš. Tako pravi sv. Pavel. Že predvidevam, da bo več fantov izključenih iz oratorija zaradi slabih pogovorov. Tukaj med vami so in me poslušajo: sedaj imajo še čas, da se poboljšajo. Bodite hvaležni don Bosku in vsem, ki se trudijo za vas. Na kakšen način? Hudobni naj nehajo pohujševati, naj se skušajo z dobro voljo popraviti, ker jih bomo sicer morali poslati domov.

Reči vam moram, da se v tem letu nadejam veliko dobrega.

Naj vam zaupam, da imam v rokah pomembno zadevo, in vas zato prosim, da bi od 7. januarja do 7. marca vsak dan molili tri očenaše, zdravamarije in slavaočetu k Jezusu v najsvetejšem zakramentu in eno pozdravljena Kraljica Mariji Pomočnici. Če bi kdo prejemal sveto obhajilo v ta namen, bi storil odlično delo.

Sicer pa vas vabim, da bi molili in opravljali sveta obhajila za svoje starše, brate, sestre in dobrotnike, ki skrbijo za vaše dobro in se v ta namen žrtvujejo. Bodite jim hvaležni. Prav tako prispevajte kako žrtev, da boste pomagali iz vic svojim umrlim sorodnikom. Kdo izmed vas nima med umrlimi kakega brata, sestre, prijatelja ali dobrotnika? Darujte zanje kako obhajilo, molitev, obisk itn. Vsi so nam na ta ali oni način storili kaj dobrega. Neki svetni pesnik pravi, da je dobrota, izkazana nehvaležnežu, nekaj slabega. Bodite zato hvaležni za dobre, hvaležni pa tudi vašim predstojnikom, vašim učiteljem, vsem, ki se trudijo za vaše dobro.

Ne vemo, ali bomo preživeli to leto, vendar bodimo v tej negotovosti vsi pripravljeni. Jaz bom priporočil vse vaše duše Gospodu in vi molite tudi zame, da me bo, ko bo prišla smrt, našla pripravljenega.

Še eno stvar vam priporočam: izročite denar prefektu. Nihče naj ničesar ne kupuje. Sedaj zmolimo dva očenaša, zdravamariji ter en slavaočetu za naše starše in dobrotnike in «Gospod, daj jim večni mir in pokoj» za naše pokojne tovariše ter eno pozdravljena Kraljica.

Don Boskove spodbude gojencem oratorija ter pisma gojencem v Mirabellu in Lanzu so imela za cilj držati daleč stran greh, gojiti poklice za cerkveno službo in doseči potrditev salezijanske družbe od cerkvene oblasti. Božja dobrota ga je navdihovala in podpirala ter mu dala izkušati njen vpliv ne samo od gojencev temveč dostikrat tudi od posameznih ljudi. To leto se je v zavodu v Lanzu šolal fant Anton Varaia iz Leynija (Turin), sirota po očetu in materi, velik revež, ki je izgubil dva dobrotnika, don Savia, profesorja retorike v pokoju, in s. Atanzijo, predstojnico usmiljenih sester, ki je po dvajsetih letih delovanja v bolnišnici v Lanzu šla v bolnišnico v Mirabello. Ker ni mogel več plačevati mesečnine, se je odločil, da se bo vrnil v Mathi k eni izmed svojih sester in vzel v roko pastirsko palico ter poleti pasel čredo, pozimi pa skrbel zanj. Ko je spal zadnjo noč v zavodu, je imel sanje.

Zdelo se mu je, da je v notranjem dvorišču, da gre proti vratarnici, ob kateri je bila gugalnica, da bi se razvedril v svoji nesreči. V svoje začudenje in tudi preplah je zagledal v sobani našega Gospoda Jezusa Kristusa v taki luči in sijaju, da bi skoraj omedlel. Božji Odrešenik ga je ljubeznivo prijel za roko in mu dejal:

»Ne boj se. Jaz sam ti bom za očeta, ker so te ljudje zapustili. Zaupaj vame.«

Fant je pokleknil ob njegovo stran in vzkliknil:

»Oh, Gospod, podeli mi milost, da bom postal duhovnik in misijonar.«

Jezus ga je pogledal z neizmerno dobroto in mu odgovoril:

»Eno in drugo.«

»Da, Gospod, naj postanem duhovnik in misijonar.«

Jezus je z enakim milim smehljajem ponovil: »Eno in drugo.«

Tedaj se je Varaii zdelo, da vidi daljno zemljo, naseljeno s sovražniki vsega krščanskega. Ko je bil prenesen tja, je po mnogih preganjanjih umiral na križu in je iz vsega srca molil zdravamarijo. Tedaj se mu je prikazala mati Božja Marija, vsa bleščeča, tako da mu je pogled nanjo z veseljem polnil srce. Nenadoma se je med njega in Marijo obesila rdeča zavesa, kakor da bi mu hotela jemati pogled. Blažena je tedaj s svojo roko odmaknila zaveso in se dala spet videti. Ko se mu je tedaj zdelo, da umira, je hkrati čutil, da kleči v govorilnici ob Jezusu, vse dotlej, dokler v snu ni zaslišal, da je zvonec poklical gojence k sveti maši.

»Gospod,« je dejal fant, »zvonec me kliče k sveti maši. Mi dovoliš, da odidem?«

»Pojdi,« mu je dejal Gospod. V tistem trenutku se je zbudil in res je zvonil zvonec za odhod v cerkev.

Okrepjen po teh sanjah, se je Varaia vrnil k svoji sestri v Mathi, od koder se je pogosto vračal v zavod. Tukaj je pripovedoval ravnatelju svoje sanje, ki jih je zapisal. Dve leti pozneje je vstopil v zavod, kjer mu je don Bosko zastonj dajal vso oskrbo.

V Lanzu je končal gimnazijo, v Turinu je v oratoriju opravil filozofijo in teologijo ter vstopil v salezijansko družbo. Leta 1877 je bil posvečen v duhovnika. Kot vzor vseh kreposti, preprostosti, ponižnosti in gorečnosti za zveličanje duš so ga, potem ko je bil ravnatelj papirnice v Mathiju in v poljedelski koloniji v Saint-Cyru v Franciji, predstojniki decembra 1891 poslali v misijone v Palestino. Bil je neutruđen v apostolskem prizadevanju in je veliko dobrega naredil dečkom v zavodih Cremisanu, Beitgemalu, v Betlehemu in Nazaretu vse do smrti v naši italijanski šoli v Jeruzalemu 19. oktobra 1913 v starosti 64 let. Bil je 14 let ravnatelj v raznih domovih.

36.

POGLAVJE

Don Bosko napove tri biče – Tri podobe, ki se častitljivemu predstavljajo v sanjah – Nekaj njegovih besed – Prvi bič: kuga – Drugi bič: vojna – Tretji bič: lakota – Ti trije biči niso veljali samo za Italijo – Pogled v Alžir – Don Bosko in mons. Lavigerie

DON BOSKO JE SVOJ NAGOVOR FANTOM ob koncu leta 1868 končal z napovedjo. Kakor se je uresničila napoved sanj iz 31. decembra 1867 o smrti treh fantov, tako se je uresničila tudi ta. Treba je omeniti, da so se v njegovih vide-njih uresničevale tri glavne podobe prihodnosti v povezavi s katoliško Cerkvijo, salezijansko družbo in s fanti v oratoriju. Včasih je govoril o prvem in končal s tretjim, navadno pa ni govoril o prvem, temveč se je osredinil na tretje kot najbolj koristno za njegove fante, pri čemer pa je skušal zakriti vse, kar bi se nanašalo na njegovo čast.

Zato je v nagovoru na zadnji dan leta 1867 poleg tega, kar se je tikalo fantov, govoril tudi o javnih dogodkih, ki naj bi povzročili velike tegobe, kot so kuga, lakota in vojna. Prizori so bili tako živi, da se je častiti vsega spominjal še sedemnajst let pozneje. Leta 1884 je dejal: »Dogodki, o katerih sem sanjal, so se začeli v letu 1868, končali pa naj bi se leta 1888; obdobje velikih sprememb za Cerkev, razen če so se zakasnili zaradi vzrokov, odvisnih od svobodne volje.«

Po kratkem premisleku je ponovil:

»Kaki dogodki leta 1888 in 1891!«

Dolžni smo nekaj opomb o natančnosti našega poročila.

Prvi bič, ki ga je don Bosko napovedal, je bila kuga. Veliko umiranje s konca leta 1867 se je zdelo končano in ljudje so mislili, da je nevarnost že minila. Zato bi napoved nove kuge lahko bila prerokba. Toda don Bosko se ni prav nič oziral na to, kaj bi lahko ljudje rekli, in se čutil dolžnega, da je povedal vse, kar je videl

v sanjah, ki jim je pripisoval velik pomen. Bič je nehal udarjati, ni pa izginil, ker je Bog pričakoval od ljudi pokoro. Don Bosko je opozoril svoje fante, naj bodo budni in ne žalijo Boga.

Leta 1868 in v naslednjih štirih letih so se tu in tam pojavili primeri kolere, vendar se niso jasno pokazala žarišča, od koder je prihajala. Don Bosko pa, ki je bil o vsem obveščen, je govoril fantom in zagotavljal, da je zanesljiv ščit proti bolezni svetinjica Marije Pomočnice. To zagotovilo je mogel dobiti tam, kjer so imeli za to potrebno oblast, in ta je bila mogočna, kakor bomo videli.

Leta 1873 se je bolezen pojavila v Trevisu in v Benetkah, od koder se je razširila v pokrajine Padove, Brescie in Parme. Bila je bolj ali manj huda, povsod pa uničevalna. V teh pokrajinah je po poročilu Gazzette Ufficiale (uradni poročevalec) v treh mesecih povprečno na dan umrlo sto ljudi in dve tretjini od teh sta umrli v nekaj urah po napadu bolezni.

Leta 1874 se je bolezen potuhnila in se omejila na določene kraje, ne da bi zahtevala številne žrtve. Medtem pa so več let po Italiji udarjali drugi biči.

Poleti 1883 se je bolezen pojavila v Egiptu. Bližala se je Italiji in vzbujala velik strah v obmorskih mestih. Meščani v Brindisiju so se uprli, ker so nekaterim potnikom iz Indije dovolili izkrcanje brez karantene.

Leta 1884 so okužene ladje, ki so priplule iz Tonkina, prinesle kolero v Toulon in pozneje v Marseille. Italijo so preplavili tisoči delavcev, ki so se v strahu vračali domov in prinašali s seboj klice bolezni. Ta je izbruhnila v mnogih krajih v Piemontu, na Bergamskem, v Liguriji, Emiliji, Toskani in na Neapeljskem. Avgusta je bilo okuženih 24 pokrajin in 858 občin.

V pokrajini Cuneo je bilo 3.344 primerov bolezni s 1.655 smrtmi.

V Genovi 2.619 primerov s 1.438 mrtvimi.

V La Spezii je bilo 1.388 obolelih s 610 mrtvimi.

V samem Neaplju 14.233 primerov s 7.000 mrtvimi.

V Neaplju in pokrajini 15.977 obolelih s 7.994 mrtvimi.

Tako je bilo samo v Italiji veliko smrtnih primerov. Verjetno pa je, da so številke manjše od pravih.

Leta 1885 se je kolera pojavila v Marseillu. V Španiji je bilo v približno šestih mesecih toliko žrtev, da so španski časopisi poročali, da že pol stoletja niso imeli take umrljivosti. V Italiji je kuga zajela 25 pokrajin s 152 občinami. Najtežje je bila prizadeta pokrajina Parma. Na Siciliji so samo v Palermu 20. novembra imeli 4767 primerov z 2568 mrtvimi. V pokrajini Trapani je na stotine družin popolnoma izumrlo. Statistike pričajo o 6397 obolelih in 3459 smrtnih primerih.

Leta 1886 je kuga nepričakovano začela razsajati v Brindisiju in Bariju in se pojavila v pokrajini Lecce. V mestu Benetke in na podeželju se zdi, da se je ko-

lera udomačila, ker je trajala eno leto, vendar manj hudo. V Benetkah so našli po 40 primerov na dan. Bolezen pa se je širila v Neaplju, v Toskani in Piemontu. Veliko žrtev je bilo v Astiju, Cuneu in drugih krajih. V Bologni so se v velik strah prebivalstva kolere pridružile črne koze in število žrtev ni bilo majhno.

Končno smo imeli še primer v Siracusi, Caltanisetti, Trapaniju in Palermu, vendar je bolezen ostala omejena. Hudo je bila prizadeta Catania, kjer so bili po zdravniških podatkih v juliju 604 mrtvi. Tudi Messino je prizadela strašna smrtnost, tako da so imeli na dan po 200 mrtvih. Tudi pokrajine teh dveh mest so bile prizadete. Prav tako Neapelj ni bil izvzet.

Drugi predvideni bič je bila vojna.

Napoleon III. je pomagal oborožiti svojo strašno nasprotnico Prusijo, ki se je po vojni 1866 razglasila za nevtralnno. Prusija je čakala na ugoden trenutek, da bi udarila po Franciji in jo pohodila. Dne 11. septembra 1868 je kralj Viljem I. rektorju univerze v Kielu, ki je v svojem nagovoru omenil splošno in svojo željo po miru, odgovoril, da mora mir imeti poroštvo v vojski. To je izkusil, ko je srečno končal vojno, ki mu je bila vsiljena in katere se ne boji spet sprejeti, če bi bilo treba. V teh besedah so vsi videli rokavico, ki jo je vrgel v obraz Franciji.

Tako je 19. septembra 1868 španski admiral Topete izobesil v Cadizu prapor upora in tako mornarica kakor kopenska vojska sta potegnili z njim. V desetih dneh so iz Španije izgnali vladajočo dinastijo. Kraljica Izabela II. se je zatekla v Francijo in ne brez preliivanja krvi zaradi odpora kakega regimenta, zvestega svoji obveznosti, so uporniki zmagoslavno vkorakali v Madrid, razdelili med ljudstvo 30.000 pušk in ustanovili začasno vlado. Položaj sta imela s Topetejem v rokah generala Serrano in Prim.

Prima so sumili, da ni nič drugega kot najeti agent Prusije, ki ga je izkoristila, da bi sprevergel red v Španiji in bi tako Franciji onemogočili, da bi se Napoleon III. povezal z njo. Prima je zavrnila pariška La Presse, ki je 10. oktobra razširila te novice na zelo jasen način.

Naj bo kakorkoli, v Španiji je bilo vse narobe; da ne govorimo o uničenem gospodarstvu, o sektaških zakonih proti Cerkvi, o protestantskem templju v Madridu, bomo samo rekli, da sta bili leti 1868 in 1869 za Španijo težki.

Kuba se je uprla, ker se je čutila prizadeta v svojih težnjah. Tja so morali poslati najboljše čete, da so v krvavih bojih spet vzpostavili red. Kanarski otoki so se odločno zoperstavili odločbam vlade. Republikanci in drhal so hoteli razglasiti republiko. V Cadizu, Malagi, Seville, Jerezu v Andaluziji, Terragoni, Zaragosi, Balaguera, Barceloni, Valencii, kamor so se uporniki zatekli, so trajali boji. Šele po večdnevem obstreljevanju in velikih izgubah so spet vzpostavili red.

Toda republikanska ideja je začela prevladovati v mnogih drugih mestih. V imenu republike je stotine najetih morilcev počenjala grozodejstva in že tako z velikimi davki obložene majhne kraje obremenjevalo s še hujšimi dajatvami. V raznih provincah je močno vretje pretilo vladi z novimi upori, katerih cilj je bil razglasiti za kralja madridskega don Carlosa kneza Burboneja in Este. Začele so se zbirati velike skupine partizanov, kljub zapornim kaznim, ustrelitvam in obglavljanju.

Vojska je bila utrujena od nenehnih premikov, da je krotila vstaje. Povsod je vrelo. Na Kubi so vojaki odpovedali pokorščino poveljujočim starešinam. Revolucionarna stavba se je popolnoma sesula.

Ko se je začasna vlada začutila nesposobno, da bi vzpostavila red, je 6. junija 1869 razglasila ustavo, s katero je ustanovila ustavno monarhijo. Raznim vladarskim dinastijam je ponudila to tako težko kraljevsko krono, a so jo vse zavrnille. Tedaj je postavil svojo kandidaturo princ Leopold Hohenzollern-Sigmaringen, sorodnik pruskega kralja in nasprotnik katoliške vere. Ko je dobil potrdilo Viljema I., je ponudbo sprejel.

Toda cesar Napoleon III. je izjavil, da ne bo trpel tujega vladarja na španskem prestolu, ker bi to bila nevarnost in ponižanje Francije. Napoleon je še zahteval, da mora pruski kralj izrecno zagotoviti, da ne bo ne tedaj ne pozneje nihče iz njegove družine sprejel španske krone. Kralj se je uprl tej zahtevi in cesar je 19. julija 1870 napovedal Prusiji vojno.

Prusi so skupaj z drugimi nemškimi državami prekoračili mejo in v hudih bojih je padlo francosko cesarstvo. Razglasili so republiko. S svojimi italijanskimi prostovoljci je sodeloval tudi Garibaldi. Vsi vedo, kaj vse se je dogajalo po strahovladi pariške komune in kako je kralj Viktor Emanuel z vojsko zavzel Rim. Kar se tiče Italije, se leto 1888 lahko primerja z dogajanjem v Afriki.

Tretji bič, ki ga je napovedal don Bosko, je bila lakota. Časopisi so 1868 poročali o silnem pomanjkanju hrane v mnogih občinah južne Italije zaradi slabe letine in zaradi pomanjkanja dela. Zlasti Sicilija je trpela in nikdar ni bilo hujše stiske in potrebe. Tisoči otočanov niso imeli kaj jesti. Po poljih in globelih se je klatilo tisoče lačnih ljudi, ki so ruvali korenine in jedli travo, da so si vsaj malo utešili bolečine v želodcu. Veliko jih je od lakote umrlo.

Konec septembra in na začetku oktobra so nenehni nalivi v Alpah povzročili silno škodo v Savoiji, Švici in severni Italiji. Poplave so odnesle veliko kmečkih hiš s pospravljenno letino, zalogami in živino. Cele površine zemlje so bile poplavljenе s peskom in kamenjem in več dolin je bilo spremenjenih v močvirje. Samo v Italiji so računali škodo na okoli 300 milijonov lir.

Stisko je povečal še zakon o novem davku, ki ga je kralj podpisal 7. julija 1869 in je nalagal prispevek državi za mletje vsakega stota pšenice, koruze, rži, ovsa, suhe zelenjave in kostanjev. Prinašalec je moral davek plačati na roke mlinarju, na tak način izterjevalcu davkov, preden je dobil moko. Zakon je nalagal hude kazni tistim, ki so mleli doma. Od tu velikanska podražitev hrane in silna lakota revežev, ki niso mogli dati v usta ničesar iz moke, ne da bi od tega plačali desetino državi, ki je nameravala na tak način zbrati šestdeset milijonov lir. Po vsej Italiji so nastali upori, ki so jih vojaki zatrli s puškami in zapori. Pomanjkanje so povečale še velike poplave rek Pad in Ticino. Kolera je držala daleč od Italije bogate obiskovalce in onemogočala trgovanje v pristaniščih. Vulkan Etna je začel bruhati, hudi viharji so pustošili deželo, potresi so rušili hiše in banke so propadale. Leta 1884 je potres prizadel Ligurijo in leta 1888 Kalabrijo. V severni Italiji pa so pustošili snežni viharji v Alpah. Don Bosko, ki je vse to napovedal fantom, o tem strašnem pomanjkanju ni natančneje govoril, kakor je videl v sanjah. Govoril jim pa je o velikih stiskah, v katerih so se znašle njihove družine in oratorij. Zares so zmanjšana dobrodelnost, javne nesreče, velikanski davki, zlasti še davek na mletje, vzbujali bojazen.

To, kar je don Bosko videl v sanjah, ni zadevalo samo Italije. Njegov pogled se je razširil veliko dlje. »Videli smo,« tako je dejal, »neizmerno množico bledih, potrlih, izčrpanih in v cunje oblečenih ljudi, ki so kričali ‚glad, glad‘. Iskali so kruha, da bi jedli, pa ga niso našli; iskali so vodo, da bi si potešili žejo, ki jih je žgala v ustih, pa je niso našli.«

Vzemimo v roke Courier de l'Algerie (alžirski kurir) iz leta 1868 in preberimo naslednje novice. Ves Alžir se je zaradi krutega poletja 1867 znašel v skrajnem pomanjkanju hrane, tako da so maja 1868 računali, da je od stradanja, pomanjkanja in žeje pomrlo najmanj 200.000 Arabcev. Njihova trupla so ležala nepokopana na polju, ob poteh ter v bližini mest in naselij, kjer so iskali živež. Tisti, ki jim je uspelo priti do krajev Evropejcev, so dobili od vlade in kolonov velikodušno pomoč. Toda plemena, ki so tavalala po puščavi in so bila navajena živeti od svojih čred, ki so se pasle v savanah, ali od nakupa žita, kateremu je silno poskočila cena, so bila prisiljena jesti divjo travo in skorjo grmičevja in so čakala na smrt.

Sredi te strahote je sijala krščanska ljubezen mons. Lavigieria, nadškofa v Alžiru.

Pripadniki plemena Kabili niso imeli druge možnosti, kot da so se zatekli k monsinjorju. Vsak dan so na vozovih, ki so si jih izposodili od vojakov, prihajale trume dečkov v nadškofovo hišo. Kmalu se jih je nabralo 1800. Toda veliko jih

je bilo tako izčrpanih, da jih je kljub vsem poskusom, da bi jih rešili, 500 umrlo. Pred neizmernimi dobrotami, ki jih je veliki apostol izkazal ljudstvu, so alžirske vojaške oblasti zahtevale zapreti sirotišnico, kjer so bili zbrani otroci umrlih za kugo, in otroke poslati nazaj k njihovim plemenom. Lavigerie te krutosti ni prenesel. Prejel je naročilo od Boga in njegovega namestnika na zemlji, zato je pohitel v Pariz in zahteval razgovor z Napoleonom III., kateremu je odkrito prikazal, kaj se dogaja v Alžiru in kako ravna s Kristusovimi apostoli. Škofova odločnost je naredila vtis na cesarja, ki je z dobrohotnim nasmehom privolil v njegove zahteve.

»Veličanstvo,« je dejal prelat, »Francija je z orožjem in z žrtvijo tisočev svojih sinov priključila materi domovini 670.000 km ozemlja in 3.400.000 prebivalcev, ki živijo v 1400 naseljih. Toda kaj bo iz zavojevanj in pridobitev v teh daljnih pokrajinah, če bodo onemogočali delo katoliškega duhovnika? Sire, jaz vas prosim za dovoljenje, da smem svobodno evangelizirati ves Alžir, odpirati šole, ustanavljati vzgojne zavode, sirotišnice, cerkve, z eno besedo vse, kar narokujeta civilizacija in krščanska vera.«

Cesar je privolil v vse in Lavigerie se je zmagoslavno vrnil v Alžir, da bi uresničil svoj načrt. Tako je mogel monsinjor obdržati, sprejeti pod streho in krščansko vzgajati vse sirote, ki jih je rešil gladu z obilno dobrodelnostjo, s katero mu je priskočila na pomoč Francija. Ker pa mu je manjkalo osebja, je tudi, potem ko je bil že povišan v kardinala, večkrat prosil don Boska, da bi mu poslal skupino svojih salezijancev. Častitljivi pa je bodisi zato, ker ni mogel, ali zato, ker je menil, da to ni Božja volja, odložil ta načrt na poznejši čas. Monsinjor mu je iz Alžira poslal nekaj sirot iz plemena Kabili, da bi jih vzgojil in izobrazil ter nato spet poslal v Afriko. Don Bosko jih je veselo sprejel in prištel med svoje gojence.

Pozneje so salezijanci prišli na afriško obalo leta 1891; najprej v Alžirijo v Oran in v Eckmühl, leta 1896 v Tunis in istega leta v Aleksandrijo v Egiptu ter na Rt dobrega upanja. Tu so odprli zavode, sirotišnice, praznične oratorije in obrtne šole.

37.

POGLAVJE

1869

Osebję salezijanske družbe – Božja previdnost pomaga oratoriju – Eden izmed razlogov za priljubljenost don Boska pri dobrotnikih – Don Boskovo pismo nekemu kleriku – Katoliško branje: Katoliška Cerkev in njena hierarhija – Kraljev dar don Bosku in ponovno pohabilo v Firenze – Izredno spreobrnjenje v cerkvi Marije Pomočnice – Don Bosko se odpravi na pot v Firenze in Rim – Njegovo slovo od gojencev – Vsakdanji rožni venec obvezen za celo Družbo – Don Boskov odhod v Firenze – Pismo mons. L. Gastaldija kardinalu prefektu Kongregacije za škofo in redovnike v prid don Bosku – Don Boska pričakujejo v Firencah – Pater Verda in njegova želja, da bi Firenze dobile salezijanski dom

NA ZAČETKU LETA 1869 je bilo dvaindvajset duhovnikov salezijancev in šestindvajset članov, ki so naredili večne zaobljube (razen enega). Triintrideset jih je bilo vezanih s triletnimi zaobljubami, aspirantov pa je bilo enaintrideset. Vseh skupaj je bilo 93.

»Notranjih gojencev zavetišča je bilo 800, piše don Rua v svoji kroniki, in oratorij je živel popolnoma predan v roke Božje previdnosti. Treba je povedati, da bi morali na začetku tega leta poplačati nekatere zelo velike dolgove. Bankir, ugledni gospod Jožef Cotta, je obljubil za prve dni januarja 1869 vsoto 10.000 lir. Toda proti koncu leta 1868 je umrl in v oporoki ni bilo nič o oratoriju. A Božja previdnost je odredila, da je pomoč prišla od drugod, tako da smo mogli vse dolgove in druge velike izdatke pravočasno poravnati.

Konec leta 1868 je umrl v Chieriju gospod Karel Bertinetti in prve dni leta 1869 še njegova žena. Oba sta vse imetje zapustila don Bosku, ker sta zelo cenila njegovo delo. Toda to ni moglo prav nič olajšati neposrednih obveznosti, kajti

po prejeti dediščini je bilo treba najprej poravnati takojšnje izdatke, ki jih je v takih primerih zelo veliko.«

Vsekakor pa so si vsi zelo oddahnili. Dar je bil bogat in dragocen, ker so nekatere sobane Bertinettijev spadale k stari palači plemenitih Della Rovere, kjer je stanoval sv. Alojzij Gonzaga, ko je na nekem potovanju obiskal te plemenite gospode, sorodnike njegove matere markize.

Ta dediščina in redna pomoč dobrotnikov, ki so nenehno pomagali don Bosku, sta stalen in odličen dokaz, kako je bil Božji služabnik odmaknjen od stvari tega sveta. Častitljivi Beda, ki razlaga obljubo Božjega Odrešenika, da bo tisti, ki iz ljubezni do njega zapusti družino, domačijo in polja, prejel stokratno plačilo še na tem svetu, pravi, da kdor se bo kot Kristusov učenec odrekel zemeljskim navezavostim in posestim in bo napredoval v ljubezni do njega, bo našel toliko več tistih, ki ga bodo iz notranje ljubezni v njegovo veselje vzdrževali s svojim imetjem.²⁹

Don Bosko jim je rad odgovarjal in se jim zahvaljeval. Kleriku Bartolomeju Giuganinu iz Villastellona, nečaku teologa Appendina, je poslal sliko sv. Alojzija Gonzage in mu pisal.

Predragi Giuganino!

Zahvaljujem se tebi in dobrodelni osebi, ki pošilja že svoj četrti dar 30 frankov Mariji Pomočnici. Reci ji tako: Marija je mogočna in bogata in v velikodušnosti gotovo ne bo dopustila, da jo premaga njena častilka.

*Pozdravi svojega strica, svoje sestre, svoje starše. Moli zame, ki sem tvoj najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO.
Turin, 2. v 69.*

Na hrbtni strani podobice sv. Alojzija je napisal:

Če ga boš posnemal na zemlji, boš gotovo deležen njegove slave v nebesih.

Častitega so zaradi njegove brezpogojne navezanosti na papeža nekateri proticerkveni časopisi imenovali Garibaldi Vatikana in klerikalcev. V odgovor na tako izzivanje je v Katoliškem branju za mesec januar 1869 izdal zvezek z naslovom: O časni oblasti papeža; razgovor med nekim študentom in njegovim profesorjem, izpod peresa duhovnika Petra Bocalandra.

V knjižici je zavračal tiste, ki bi radi oropali papeža njegovih posestev in so trdili, da je papež dolžen, da se vsemu odpove, in da bi se hudo pregrešil, če bi z orožjem v roki branil svojo posest. Na koncu je bil dodan načrt Knjižnice italijanske mladine.

²⁹ Hom. in natali S. Benedicti.

Končeval je s korekturo knjižice za mesec februar: Katoliška Cerkev in njena hierarhija, izpod peresa duhovnika Janeza Boska, v kateri je med drugim pisal:

Ljubeznivemu bralcu

V pričujoči knjižici bomo kratko in jasno prikazali Cerkev Jezusa Kristusa, razložili glavne stopnje cerkvene hierarhije in govorili o tem, kar je s katoliško Cerkvijo in njeno hierarhijo nujno povezano.

Mnogi, ki ne vedo, kaj ti izrazi pomenijo, niti ne slutijo, kake bogate ustanove ostanejo skrite njihovi nevednosti, ali pa napačno razumejo to, kar bi morali kot dobri kristjani jasno vedeti. Da odpravimo te in podobne pomanjkljivosti, bomo na kratko razložili omenjene stvari, prikazali njihov izvor in pojasnili moralni pomen; vse, kolikor se dá zaradi omejenosti prostora. Naslanjali se bomo na avtoriteto svetih knjig in cerkvenih očetov ali na druge priznane pisatelje. Nekateri najpomembnejši navedki so podani v knjižici. Naj Gospod Bog našim bralcem podeli vse najlepše blagoslove, da bodo mogli živeti kot zvesti izpolnjevalci zapovedi predobre matere katoliške Cerkve, ki je edina učiteljica, edina posredovalka zveličanja, brez katere ni zveličanja.

Najlepše strani so posvečene papežu z omembo časne papeževe oblasti, z zgodovinskimi podatki o vseh njegovih duhovniških in vladarskih znakih ter z razlago, zakaj ga v določenih primerih nosijo v posebni nosilnici. Prav tako na kratko obravnava razkole in krive vere, ki so se pojavili v stoletjih, zlasti še protestante.

Kakor je bil don Bosko zaradi te svoje vdanosti ljub papežu, prav tako je bil zaradi uslužnosti do vseh vrst oblasti ljub kralju in vladi.

Don Rua piše v svoji kroniki: »1. januar 1869. Don Bosko je prejel od kralja v dar dva damjaka, malo prej pa od vladarja povabilo, da se odpravi v Firence.«

Te besede brez vsake razlage in kraljevo povabilo za povabilom ministra so bili nekaj pomembnega in nujnega.

Kronika nadaljuje pripoved o zmagoslavju Božjega usmiljenja.

2. JANUAR 1869

Danes je obiskal cerkev Marije Pomočnice neki človek, ki ni kazal niti pobožnosti niti prezira. Hodil je sem in tja po cerkvi in obhodil vse zidove, si vse natančno ogledoval in se nato ustavil pred glavnim oltarjem. Dolgo je opazoval obraz Božje matere Marije, nato pa se je vrnil nazaj proti vratom. Tu se je ustavil, se počasi obrnil in se po sredi cerkve spet napotil proti glavnemu oltarju. Cerkev je bila ob tistem času popolnoma prazna. Zdelo se je, da ga vleče neka nevidna sila. Ko je prišel pod kupolo, je zagledal na tleh listek papirja, ki je gotovo padel iz molitvenika katerega izmed fantov. Prav tisto dopoldne pa je zakristan pometal cerkev, pa ni videl tistega listka. Gospod se je ozrl okoli, se sklonil, pobral listek in prebral, kar je bilo tam napisano: »Dne ... je umrl

eden tvojih tovarišev, tako mlad kakor ti. Če bi tudi tebe presenetila smrt, kaj bi bilo s tvojo dušo? In če bi sedaj moral stopiti pred Božji sodni stol, kaj bi bilo s teboj? Kaj bi te doletelo? Bi bil večno srečen v nebesih ali večno pogubljen v peklu?»

Ko je gospod prebral teh nekaj vrstic, je bil kakor od strele zadet. Njegova vest je bila neurejena. V njem se je vnel divji boj, skušal se je upirati, pa mu ni uspelo. Marijin glas je prevladal. Z zbeganim obrazom, razkuštranimi lasmi, da je vzbujal strah, je vstopil v zakristijo. Listek je shranil v denarnico. Obrnil se je k zakristanu, pa zaradi razburjenosti ni spravil iz sebe niti besedice. Potem ko je kot brez pameti hodil sem in tja po zakristiji, je prosil za duhovnika, padel na kolena in se spovedal. Po končani spovedi se je ves vesel dvignil, potegnil na dan listek in ga pokazal spovedniku, rekoč: »Poznate mogoče pisavo tistega, ki je to napisal?« – »Poznam jo. To je odličen fant.«

»Prav. Recite temu fantu v njegovo tolažbo, da je te vrstice porabila Marija, da je rešila mojo dušo. Sem odvetnik in že dvajset let nisem prejel zakramentov. Toda od sedaj naprej obljubljam, da bom živel kot dober kristjan. Recite tistemu fantu, da bi rad pokleknil predenj in se mu zahvalil za dobroto, ki mi jo je izkazal, in da bom njegov listek ohranil vse življenje kot spomin na Marijino usmiljenje.«

Dne 7. januarja je don Bosko prosil generalnega vikarja mons. Jožefa Zappato za dovoljenje in priporočilno pismo, da sme ostati tri mesece zunaj škofije.

Don Rua je zapisal v kroniko:

7. JANUAR 1869

Don Boskove besede fantom zvečer po večernih molitvah, ko se je od zbranih v učilnici poslovil, preden je odpotoval v Rim:

Želel sem skrivaj odpotovati, toda od včeraj do danes se je vse tako razvedelo o mojem odhodu, da mi je danes v mestu nekdo rekel: »Počakajte malo. Imam vam nekaj naročiti.« In vi, dragi fantje, bi radi vedeli, kam grem? Grem v Rim, kjer imam zelo pomembne opravke, in grem zaradi vas. Grem po denar, če ga bom kaj dobil, in zaradi neke zelo pomembne zadeve, ki vam jo bom razodel ob pravem času. Brez dvoma boste zelo zadovoljni, ker je v veliko korist oratorija. V Rimu bom ostal do 1. februarja in želim, da bi praznik sv. Frančiška Saleškega predstavili na polovico februarja. Če bo šlo vse po sreči, bom ostal dalj časa, če ne, se bom kmalu vrnil. Molite zame, opravljajte obhajila zame, bodite pridni in se lepo obnašajte.

Želim, da bi letos priredili sv. Frančišku nadvse lep praznik, kot ga nismo še nikoli in ga verjetno nikoli več ne bomo. Veliko molite zame. Pomagajte mi z vašimi molitvami. Vročje vam priporočam, da bi do 7. marca molili en očenaš in pozdravljena Kraljica po mojem namenu. Zbogom, na svidenje!

Častiti je šel v Rim predvsem zato, da bi dosegel potrditev salezijanske družbe. Želel pa je tudi od papeža izprositi posebne odpustke za Združenje častilcev presvete Device Marije, ki je delovalo zlasti od začetka gradnje cerkve v Valdoccu; verniki so večkrat prosili, da bi se začelo združenje častilcev, ki bi

združeni v posebnem duhu molitve častili veliko mater Odrešenikovo z naslovom Pomočnica. Po končani posvetitvi se je velika množica vsipala v zakristijo, da bi se vpisali v spominsko knjigo, in častilci z vseh strani, vseh starosti in stanov so izrazili željo, da bi nadaljevali to pobožnost. Kakor bomo videli, je častitljivi hotel ustreči tej obči želji.

V don Bosku je bila vedno živa želja, da bi častil presveto Devico Marijo. Drugo znamenje njegove posebne ljubezni do nebeške Kraljice je bilo naslednje. V izvodu pravil, ki jih je nesel s seboj v Rim v potrditev, je dodal, kar je sicer bila vedno njegova navada, da bi tudi njegovi duhovniki in kleriki vsak dan molili rožni venec, medtem ko rokopis iz leta 1864 to predpisuje samo za pomočnike laike.

Tako je don Bosko brez spremstva odpotoval 8. januarja v Firence. Istega dne je mons. Lovrenc Gastaldi pisal v Rim njegovi eminenti kardinalu prefektu Svete kongregacije za škofe in redovnike:

Saluzzo, 8. januarja 1869

Nadvse vzvišena eminenca!

V Rim se odpravlja velečastiti gospod don Janez Bosko, duhovnik v Turinu, ki od 1845 zbira v oratoriju v Turinu mladino, da bi jo krščansko vzgajal. Božja previdnost je blagoslovila njegove napore, da sedaj skrbi za približno 800 notranjih gojencev in za nekaj stotin takih, ki se zbirajo pri njem ob prazničnih dneh. Prekrasna cerkev, posvečena Mariji Pomočnici, ki jo je isti duhovnik postavil z ogromnimi izdatki več kot pol milijona frankov, drugi trije praznični oratoriji, kjer se ob prazničnih dneh zbira kakih 2000 fantov, in dva zavoda konvikta, ki ju je odprl in ju oskrbuje v isti namen v Lanza Torinese in v Mirabellu, v škofiji Casale, in je želja za vstop tako velika, da komaj izpolnjujejo prošnje, jasno kažejo, da delo tega duhovnika vodi Božja roka v korist naše svete vere.

Vsem je jasno, da mora imeti taka ustanova veliko sodelavcev in da ti ne morejo živeti skupaj in delati skupaj navdušeni za iste cilje in pripravljeni na vse mogoče žrtve, če jih ne vežejo redovne zaobljube in če niso redovna družba.

Zato si je imenovani don Bosko že od vsega začetka pripravljaj klerike in duhovnike in nanje prenašal svojega duha. Z njihovo pomočjo spretno vodi in nadaljuje začetno delo. Ti duhovniki in laiki so začetki družbe, ki naj bi omogočila nadaljevanje in obstoj te ustanove.

Podpisani sem videl, kako se je rodila ta družba in kako se je razvijala, poznam vse člane in njihovo delo in ne morem drugače kot dajati samo pohvale v želji, da bi ustanova dobila trdno obliko.

V ta namen je nujno potrebno, da ta ustanova prejme od Svetega sedeža zagotovilo, brez katerega nikdar ne bo mogla trajno obstajati in delovati. Gospod don Bosko je

Svetemu sedežu že predložil pravila nastajajoče družbe in ga prosil, da bi jih potrdil in mu blagovolil podeliti potrebna izvzetja, kot je običajno pri redovnih družbah.

Podpisani toplo priporočam to željo gospoda don Boska vaši eminenci in vas prosim, da bi mu stali ob strani, da bo izprosil od Svetega sedeža vse, kar je potrebno, da potrdijo njegovo družbo, ki je skrbela in skrbi za v našem času najbolj potrebno nalogo, za krščansko vzgojo mladine.

Podpisani vam spoštljivo poljublja sveti purpur in se izpoveduje za vaše prevzvišene eminence

najponižnejšega in najvdanejšega služabnika.

+ LOVRENC, škof v Saluzzu

Njegovi Eminenci kardinalu prefektu Svete kongregacije za škofo in redovnike.

V Firencah je don Boska pričakoval pater Dominik Verda iz reda pridigarjev, nadvse goreč razširjevalec Katoliškega branja. Leta 1866 se je ta goreči redovnik priporočil don Bosku, da ga zakon o zatrtju redov ne bi pregnal iz njegovega samostana, in leta 1869 je še vedno bival v svojem samostanu sv. Marka. Ko je prišel leta 1868 prvič v Turin, je bil prevzet od stvari, ki jih je videl v oratoriju, in od don Boskove prijaznosti in dobrote vseh njegovih sinov. S priporočilom Božjega služabnika se je odpravil v Milan, kjer je ostal nekaj dni gost gospoda Jožefa Guenzatija, ki mu je izkazal tisoč vljudnosti.

Na tem potovanju se je v njem potrdila želja, da bi odprli v Firencah salezijsko sirotišnico ali zavetišče, kakor je bil oratorij v Turinu. V ta namen je pisal vitezu Oregli:

Firence, S. Marco, 24. novembra 1868

Predragi gospod vitez!

Neka druga misel, ali če hočete sanje, bi bila, da bi naročili kakemu Angležu, da bi pisal gospodu Sloanu, da ima to dobrodelno ustanovo don Bosko in da bi kaj podobnega lahko ustanovil tudi v Firencah z njegovim imenom. To pravim zato, ker vem, da ljudje hočejo, da se dotaknemo njihove najbolj ranljive točke. Rekel sem sanje, ker se mi je sanjalo, da ste vi in don Francesia postala apostola Firenc, da bosta zgradila prekrasno stavbo na enem izmed hribov v okolici mesta. Res je, da sanjam ne smemo verjeti, toda če premišljujemo o njih, ni nič slabega, kakor tudi ne to, da vam o tem pišem.

Priporočam se don Boskovim molitvam, ker jih zelo potrebujem.

P. DOMINIK VERDA

38.

POGLAVJE

V oratorij prispejo novice o don Boskovem prihodu v Firence – Gost pri nadškofu – Njegovi prvi obiski – Pri ministru Menabrei – Pri vitezu Cantonu – Načrti za cerkev presvetega potnega prta v Rimu – Pri raznih ministrih; pogovarja se o škofijah brez škofa in se zavzema za klerike, ki bi jim hoteli vzeti pravico oprostitve služenja vojaškega roka – Še druge novice za oratorij – Čudodelne svetinjice Marije Pomočnice – En dan pri Uguccionijevih – Zadnji obiski – Don Boskovo pismo don Rui; dobre novice; dolg, ki ga je treba plačati; upa, da bo dosegel zmanjšanje davka na mletje, za natis neke knjige, za Knjižnico italijanske mladine; za prepovedane knjige prepušča sodbo nadškofu; priporoča molitve za velikodušno družino Uguccioni; odloči, da naj se v njegovi odsotnosti vsako nedeljo salezijancem prebere eno poglavje Opozorila cerkvenim osebam – Podpora Kraljevskega ekonomata in Narodne banke oratoriju – Minister javnih del izda don Bosku brezplačen listek za potovanje z vlakom po južnem delu države – Don Bosko odpotuje v Rim – Pisma iz Firenc, ki izražajo željo, da bi kmalu zopet videli Božjega služabnika

KO JE DON BOSKO PRISPEL V FIRENCE, so ga takoj odpeljali v palačo Uguccioni in markiza je prevzela nalogo, da bo še tisti večer pisala v oratorij. Iz naslednjih pisem posnemamo podatke o njegovem postanku v začasnem glavnem mestu kraljestva.

Velespoštovani gospod vitez Oreglia!

Imam veselo dolžnost, da vam sporočim srečen prihod nadvse ljubljenega don Boska. Bil je pri nas na kosilu. To vam pišem z velikim veseljem. Želel je, da so bili navzoči vsi, ki jih mora obiskati. Naročil mi je, naj po pošti pošljem krtačne odtise, ki jih je pregledal. Prosi vas tudi, da bi mu poslali nekaj izvodov knjige Spomini na neko slavje

itn. s programi praznovanja in Katoliškega branja. Prilagam vam tudi dva naročnika Knjižnice italijanske mladine.

GEROLAMA UGUCCIONI GHERARDI

8. januar ob pol enajstih zvečer

Drugo pismo je markiza poslala vitezu 9. januarja.

Velespoštovani gospod vitez Oreglia!

Posiljam vam odlične novice o našem predragem don Bosku, o uspehu njegovega naročila in mojem zadovoljstvu. Prilagam vam njegov lastnoročni dopis. Rekel je, da je uspešno prebil dan. V meni pušča vedno željo po njegovi družbi. Moj mož vas prisrčno pozdravlja. Jaz vas prosim, da mene in mojo družino priporočite Gospodu.

Najvdanejša GEROLAMA UGUCCIONI GHERARDI

Bolj nadrobna so bila poročila, ki jih je pošiljal p. Verda.

Najvljudnejši vitez!

Med nami je sveti mož don Bosko, ki je prispel v petek zvečer. Dobro se počuti. Na železniški postaji sta ga sprejela vitez Uguccioni in vitez Karel Canton, vodja oddelka zunanjega ministrstva. Uguccioni ga je povabil na kosilo in po deseti uri zvečer je šel v nadškofijo.

V soboto zjutraj sem bil ves v skrbeh, ker nisem vedel, kje stanuje. Rekli so mi, da v nadškofijski palači. Šel sem tja, pa je že nekam odšel. Bilo je med 9. in 10. uro. Tedaj sem šel naravnost h Cantonu, pa ga tudi tam nisem dobil. Stopil sem na dvor in tam naletel nanj. Iskal je Cantona. Ne morete si misliti, kako se je začudil, ko me je zagledal. Prijel sem ga za roko in ga popeljal h Cantonu, s katerim se je moral pogovoriti o raznih zadevah. Nato sem ga pospremil k p. Juliju (Metti) in potem nazaj na pogovor z ministrom Menabreo.

Včeraj po tretji uri popoldne sem ga šel obiskat, a ga kljub dolgemu čakanju nisem pričakal. Pri njem sta bila Moma in La Digny, ki sta ga odvedla k Henriketi (Nerli).

Za danes ne vem nič.

Jutri, v ponedeljek, bo maševal pri Uguccionijevih in popoldne od petih smo vsi vabljeni na kosilo h Cantonu. Canton se je ponudil, da bo don Boska popeljal na razne kraje.

Dragi Friderik! Prišel sem v hudo skušnjava. Pisal sem dobri Fanny, da bi mi od patra generala izposlovala dovoljenje, da bi smel spremljati don Boska v Rim. On bi šel k Mariettiju in jaz bi se nastanil pri S. Quiricu. Če ji uspe, je zares sila. Slišal sem, da lahko don Bosko zastonj vzame s seboj, kogar hoče.

Ste zvedeli za smrt matere Henrikete Nerli?

Don Boska so popeljali k Momi in k S. Giovanninu. Danes je na kosilu pri nadškofu. Zdrav je in vesel ter hodi od enega ministrstva do drugega.

P. DOMINIK VERDA

Firence, S. Marco, 10. januarja 1869

Don Boska so predstavili ministru Menabrei, ki ga je nepotrpežljivo pričakoval. Ob srečanju mu je vljudno dejal: »Vedite, eccellenza, da sem jaz v vseh stvareh s papežem.« Nato se je z njim večkrat pogovarjal.

O čem sta govorila, kaj sta povedala? Don Rua ob omenjanju tega don Boskovega potovanja v Firence piše: »Ne vemo nič zanesljivega o tem, kaj je don Bosko tam delal. Tudi ko smo prebrskali vse dokumente v naših arhivih, nismo nič našli. Vsekakor pa so tisti tako nujni klici imeli zelo pomembne vzroke. Zdi se nam, da so ga vabili, da bi prevzel kako odgovorno službo v papeški vladi v korist italijanske vlade. Povejmo, kar vemo o vsem, kar se je dogajalo v tistih dneh.

Zidarja Monti in Tognetti sta 22. oktobra 1867 s smodnikom spustila v zrak del vojašnice Serristori v Rimu, kjer je izgubilo življenje 27 francoskih vojakov; 24. novembra 1868 sta resnično skesana izgubila glavi pod giljotino. Viktorja Emanuela so sektaši zaprosili, da je posredoval zanju, toda teža krivde in javna varnost sta zahtevali, da je dobila prednost pravica. Da bi preprečili nadaljnje atentate, je vrhovni svet potrdil smrtno obsodbo, česar pa papež ni podpisal, ker to ni bila navada.

Ni si mogoče predstaviti nemirov, ki jih je to vzbudilo po vsej Italiji. Najstrašnejše kletvice proti veri in najgrše obrekovanje proti papežu so napolnili ne samo časopise in kraje, kjer so se zbirali ljudje, temveč so se slišale tudi v parlamentu, kjer je poslanec Ferrari imenoval Montija in Tognettija mučenca in skupaj z drugimi za njuni družini zahteval dosmrtno pokojnino.

Medtem pa je Mazzini koval čisto drugačne načrte. Njegov cilj je bil priprava revolucije v Italiji in Franciji, odstranitev Viktorja Emanuela in Napoleona III. s prestola, zavzetje Rima in razglasitev demokratične republike brez vere in brez papeža. Nove tajne družbe so zavzeto delovale za uresničitev tega načrta. Revolucija naj bi istočasno izbruhnila v Milanu, Turinu, Genovi, Neaplju in vsej Romagni. V zaroti so sodelovali tudi vojaki, zlasti podčastniki; tako da je 27. marca 1869 izbruhnil upor v Neaplju in Faenzi, kjer so vzklikali ‚smrt kralju‘. Toda na pošti so prestregli nekaj pisem, zaroto so odkrili in tako se je vse končalo.

Kralj Viktor Emanuel se je zaradi toliko zmešnjav povezoval z Garibaldijem in skrajnimi strankami, s konservativci Permanenteja pa tudi s papežem.³⁰

Ko je kralj Viktor Emanuel bil v teh stiskah, je dal vedeti don Bosku, da bi ga rad videl v Firencah. V Rimu se je začel proces proti Ajaniju in Lussiju in 22

³⁰ Pelczar, Pio IX. el il suo Pontificato. 2. zv., 21. pog.

tovarišem zaradi oboroženega upora in prelivanja krvi oktobra 1867 pri Ponte Trastevere in zahrbtnega umora nekaj vojakov. To so bila hudodelstva veleizdaje, ki se kaznujejo s smrtjo. Kralj se je bal izida sodne razprave, kajti bes sektašev je zahteval osvoboditev krivcev. Zato se je zopet odločil, da bo ponovno prosil Rim za pomilostitev, in je v ta namen poslal tja generala Marozza della Rocca. Sveti oče ga je sprejel, položil na mizo kraljevo pismo, začel govoriti o kardinalu Marozzu della Rocca in kardinalu De Gregoriju tako samo po sebi umevno, da je bil general ves iz sebe in ni znal niti odpreti ust. Ob slovesu je papež menil, da mora imeti kralj Viktor zelo veliko denarja, da je poslal vdovi Montija 5000 frankov, medtem ko je bilo v Italiji brez števila revežev, ki so s poplavami izgubili vse in katerim bi bilo bolj primerno pokazati svojo velikodušno radodarnost. Kralju je papež odgovoril pisno.

V teh okoliščinah se je častitljivi don Bosko večkrat predstavil v palači Pitti, da bi ga kralj sprejel, a ga ni bilo mogoče dobiti. Rekli so mu, da ga ni v Firencah. O svojih neuspešnih poskusih, da bi bil sprejet pri kralju, je on sam v Franciji govoril neki svoji plemeniti gostiteljici v navzočnosti našega sobrata Dominika Del Piana, ne da bi navedel razloge, zakaj je želel biti sprejet.

Ko je potem prišel v Rim, je bila sodna razprava že končana. Obtoženci so bili podaniki papeške države, njihova hudodelstva so bila dokazana in vsi so lahko pričakovali obsodbo po kazenskem zakoniku. Italijanska vlada se je bala, da bo morala poseči po strogih ukrepih, da bi umirila sektaše, ki so kričali po vsej Italiji, žalili kraljevsko hišo in branili kaznovane.

Brez dvoma so bili v Rimu ljudje, ki so po vplivnih kardinalih dali vedeti, kako zelo nevarna bi bila v tistih časih smrtna obsodba. Blagohotno papeževo srce se je samo po sebi nagibalo k milosrčnosti. Drugostopenjska obsodba, objavljena marca 1869, je Ajanija in Lussija obsodila na dosmrtno ječo, druge pa na razne zaporne kazni. Italijanska vlada si je oddahnila.

Dne 11. aprila je papež obhajal 50-letnico svojega duhovniškega posvečenja in Železniška uprava je od Ancone do Neaplja dovolila polovično vožnjo in vzpostavila posebne vlake.

Toda don Bosko je šel v Firence tudi zaradi nečesa drugega. Dolgo se je pogovarjal z vitezom Cantonom, kako bi mogel v Rimu priti do kake svoje ustanove ob cerkvi presvetega potnega prta, in mu govoril o listini, ki smo jo že omenili. Canton je predstavil don Boska raznim uradnikom, prijateljem in dobrim katoličanom, ki bi mu ob pravem času in na pravem kraju mogli pomagati pri vladi. Za zdaj bi govorili samo o načrtu. Don Bosko je za svojo normo predložil nekaj osnutkov, o katerih je razmišljal v raznih spisih in člankih.

CERKEV IN BRATOVŠČINA PRESVETEGA POTNEGA PRTA V RIMU

1. *Duhovnik Bosko bi v duhu ustanove v Turinu, znane kot Oratorij sv. Frančiška Saleškega, nadomestil bratovščino Presvetega potnega prta, ki se razpušča in ki je imela na osnovi pravil poleg opravljanja pobožnih vaj za cilj tudi skrb za romarje, obiskovanje jetnikov in bolnikov, usmerjanje otrok na pot zveličanja in druga podobna dela krščanske ljubezni.*
2. *Pripravljen je plačevati davke vsake vrste, opraviti na svoje stroške popravila v cerkvi in v pripadajočih stavbah, skrbeti za snago cerkve, dati popraviti bogoslužne obleke, klopi, stole, svečnike, poskrbeti za sveče in vino ter vse, kar je potrebno za bogoslužje.*
3. *Poskrbel bi za upravo ustanove, cerkve in pripadajočih stavb kakor tudi za stanovalce, poslopja in za šest oseb. Od teh bi bila vsaj dva duhovnika, rektor in podrektor, zakristan, dva klerika za opravljanje bogočastja ob delavnikih in zlasti ob prazničnih dneh.*
4. *Vsak dan bi bilo poskrbljeno vsaj za dve maši z obveznostjo spovedovanja in obiska bolnikov, in če bi dobili dovoljenje, tudi jetnikov.*
5. *Ob prazničnih dneh bi razlagali odraslim evangelij, najbolj zapuščene otroke pa poučevali katekizem in dali blagoslov z Najsvetejšim.*
6. *Opravljal bi pobožnosti, bodisi brane kakor pete maše, tridnevnice, devetdnevnic, štirideseturne pobožnosti in vse druge slovesnosti, ki prihajajo na vrsto v teku leta.*

Zdi se, da so tedaj govorili o pravicah kraljevske hiše.

Don Bosko se je v Firencah zadržal ves teden, hodil od enega do drugega ministrstva, se pogovarjal zasebno z nekaterimi ministri in se posvetoval z visokimi osebnostmi. Kamor koli je prišel, so ga ljubeznivo sprejeli, ker je o njem šel glas, da je utelešena uglajenost in ljubeznivost. V zasebnem pogovoru z vidnimi osebnostmi vlade je tožil, da so leta 1867 prekinili dogovor o namestitvi škofov, kajti v Piemontu so bili brez škofa Acqui, Fossano in Susa. Spoštljivo so ga poslušali. Začrtal je osnove za dogovor, ki bi lahko uspel, vendar pa vedno, je ponavljal, le v dogovoru s papežem. Tako je ohranjal živo zanimanje za stvar, za katero se ni nič naredilo, a so končno le spet začeli o njej govoriti.

Videli bomo, kako si je on z veliko gorečnostjo prizadeval, da bi jo rešil.

Obenem se je trudil za rešitev prošnje za oprostitev klerikov od nabora za vojaško službo, saj je to predpravico še vedno imelo nekaj škofij. Dejansko je obrambni minister Bertolè Viale z namenom, da bi si pridobil mazzinijance, 18. novembra 1868 predložil parlamentu osnutek zakona, s katerim bi odpravil to izvzetje in bi tako vzel Cerkvi možnost, da bi se oskrbovala z mladimi duhovniki, ki bi nadomeščali umrle.

Na prošnje in na osnovi tehtnih razlogov so mu zagotavljali, da zakon z vso verjetnostjo ne bo izglasovan, čeprav je bilo to malo verjetno zaradi razpoložnja glasovalcev.

Nadaljevalo se je dopisovanje med Firencami in Turinom, ki je prinašalo novice o don Bosku.

Predragi gospod vitez!

Pošiljam vam odlične novice o našem nadvse ljubljenem don Bosku, ki mi za vas naroča tisoč pozdravov. Bojim se, da je njegovo potovanje v Firence za njegove fante ostalo brez uspeha. Vendar naj se zgodi Božja volja. Za nas vse in zlasti še zame je to pravi Božji blagoslov. Bogu bodi hvala. Jaz se trudim, kolikor morem, vendar nisem markiza Villarios. Don Bosko vas prosi, da bi mu poslali kakih dvajset izvodov Preskrbljenega katoličana – trije naj bodo vezani, potem dvesto svetinjic najsvetejšega Zakramenta in Marije Pomočnice, dvesto podobnic s sliko Marije Pomočnice, od teh sto z natisnjeno molitvijo.

12, 1869

HIERONIMA UGUCCIONI

Za te svetinjice so prosili oratorij od vseh strani. Med drugimi naj omenimo princeso Heleno di Soresina Vidoni, ki je iz Cremona 12. januarja pisala vitezu: »Prosili so nas za svetinjice don Boskove Madone, ki so zares čudovite. Rada bi jih dobila precejšnje število, da bi jih razdelila; tiste medeninaste, ki imajo na eni strani najsvetejši Zakrament, na drugi pa Marijo Pomočnico. Želijo si je v več redovnih družinah.«

Marijo Pomočnico torej že kličejo don Boskova Madona.

Drugo pismo je prejel vitez.

Gospod vitez!

Prebila sem zares izjemno prijeten dan v družbi našega don Boska, ki vas pozdravlja in pravi, da razume, kaj ste mu v zadnjem pismu sporočili, in da vam bo v pismu obširno odgovoril, če bo mogel, preden bo zapustil Firence ali pa takoj, ko pride v Rim, kar bo verjetno v petek zjutraj 15.

HIERONIMA UGUCCIONI

To je bil dan, ki ga je don Bosko prebil pri Uguccionijevih. Bil je to dragocen dar tem plemenitim gospodom, ki so dobro vedeli, kako natanko je moral odmerjati svoj čas.

Samo popoldne ali pozno zvečer se je lahko pogovarjal za nadškofom, ker je čez dan obiskoval dobrotnike in druge pomembne osebe.

Profesor Filip Parlatore, ravnatelj Kraljevskega muzeja za fiziko in naravoslovne znanosti, mu je poslal zahvalno pismo za obisk, s katerim ga je počastil,

in mu podaril izvod knjige, ki jo je napisal o svojem potovanju v Laponsko. Zahvalil se mu je, da je pazljivo poslušal njegove pripovedi.

Don Bosko je obiskal tudi nekaj cerkev in redovnih hiš. Šel je maševat k San Marcu, medtem ko je pater Verda dobil dovoljenje svojega vrhovnega predstojnika, da sme Božjega služabnika spremljati v Rim.

Predragi gospod vitez!

Don Bosko vas pozdravlja, vse je redu. Kako velika sreča zame! Jutri zvečer bova odpotovala. Danes jutraj je don Bosko daroval sv. mašo pri oltarju sv. Antona, nato je obiskal gospo Karolino Sorelli v Via Servi 15. Jutri bo, kakor se zdi, šel v S. Firenze.

San Marco, 13. januarja 1869

P. DOMINIK VERDA

Don Bosko je pred odhodom pisal don Rui:

Firence, ob šestih 14. januarja 1869

Predragi don Rua!

Do sedaj naše stvari dobro napredujejo, zdravje mi, hvala Bogu, služi. Nocoj ob desetih bom odpotoval v Rim. Podvojite vaše molitve. Medtem pa:

- 1. Sporoči vitezu, da bo na razpolago pet tisoč frankov za ostanek dolga Filippiju. Za zdaj boš dobil tisoč frankov po rokah grofice Uguccioni. Tukaj je v teku veliko stvari, vendar jim moramo pustiti njihovemu toku in Bogu, da vodi dobrodelne osebe.*
- 2. Piši tudi T. Rovettiju, da bomo upoštevali njegove pripombe. Ker je Cotrona že šolski učbenik, ga ne bomo več popravljali, ker bi nastal vik in krik. Toda naslednje izdaje bodo po njegovi zamisli.*
- 3. Don Savio naj ne pozabi poslati svoje ocene. Poleg tega naj mi čim prej sporoči, za koliko se bo zvišal davek na mletje za vse tri naše hiše. Mogoče bomo dosegli kak popust.*
- 4. In še za viteza. Če je mogoče, naj dá prebrati in popraviti don Petru knjižico, o kateri govori, in jo potem natisne.*
- 5. Glede dovoljenja za natis prepovedanih pisateljev je prav, da stopi k nadškofu, s katerim je bila prej kot s kom drugim načrtovana Knjižnica, in če bo treba, bo on sam pisal tistemu, ki mu bo treba. Če bo potem menil, da naj tiste pisatelje izpustimo, jih pač izpustimo.*
- 6. Grofici Uguccioni pošljite, vendar se ne mudi, kakih dvajset izvodov Nebeškega ključa in Preskrbljenega mladeniča, šest Zgodovin Italije in prav tako Zgodb Svetega pisma.*
- 7. V nedeljo opravite rožni venec, sveto obhajilo in molitve po namenu gospoda viteza Tomaža in grofice Hieronime Uguccioni, ki sta za nas dva zaklada dobrodelnosti in Božjega blagoslova.*

8. *Poglej na mojo pisalno mizo, morda je tam priporočilno pismo mons. Gallettija.*
 9. *Nisem prejel programa Knjižnice in sem brez vsega.*
 10. *Vzemi knjižico P. Tepe Opozorila cerkvenim osebam in pošlji po en izvod v Lanzo in Mirabello, kjer naj zbrani duhovniki in kleriki med mojo odsotnostjo vsako nedeljo preberejo eno poglavje. Isto naj storijo v Turinu.*
- Bog naj vas vse blagoslovi in ohrani na poti v nebesa. Amen.*

Najvdanejši v Jezusu Kristusu

DUH. JANEZ BOSKO

N. B. Prosim, pošljite potrdilo o prejetih 1.098 lir Gerardu Uguccioniju, Via Avelli 4, Firenze.

Pripis je dostavila markiza Uguccioni.

Medtem ko se je don Bosko odpravljal iz Firenc, so poslali v oratorij naslednji dopis:

Duhovniku Janezu Bosku – Turin

Kraljevski generalni ekonomat cerkvenih beneficijev Turina – št. 217

Podpisani generalni ekonom vam v naglici sporoča, da je vlada njegovega veličanstva blagovolila na vaše ime izdati iz blagajne tega ekonomata vsoto štiristo lir.

To vsoto bo Generalni urad izplačal vam ali osebi, ki bo zakonito pooblaščen in bo prinesla kolkovano potrdilo po spodaj navedenem vzorcu.

generalni ekonom REALIS

Turin, 14. januarja 1869

Poročilo o še drugem velikodušnem daru je prišlo štiri dni pozneje.

NARODNA BANKA – SEDEŽ V TURINU – ŠT. 28

Turin, 18. januarja 1869

Upravni odbor v tukajšnjem sedežu Narodne banke je na današnji seji pri razdeljevanju denarja za dobrodelne namene določil, da prejmejo oratoriji sv. Frančiška Saleškega v Porta Nuovi, Vanchigli in Valdoccu 250 lir.

Zato imam čast, da sporočim vaši uglednosti, da imate s tem odlokom pravico, da zahtevate izplačilo te vsote pri tej blagajni. Prav lepo vas pozdravlja in izraža globoko spoštovanje

direktor podružnice FONTANA.

Tudi minister javnih del je odločil, da don Bosko in oseba, ki ga spremlja, dobita brezplačno vozovnico 1. razreda za vse železnice na jugu Italije, ki velja do 31. decembra 1869.

Don Bosko je v spremstvu p. Verde odpotoval iz Firenc in v srcih Florentincev zapustil željo, da bi ga mogli spet čim prej imeti v svoji sredi.

Komaj je Božji služabnik odpotoval, že je prišlo pismo za viteza Oreglio, kateremu so kmalu sledila še druga.

Firence, 14. januarja 1869

Predragi gospod vitez!

Imel sem srečo, da sem videl don Boska dan po njegovem prihodu in da sem v ponedeljek bil pri sv. maši, ki jo je on daroval v kapeli moje prijateljice Uguccionijeve. Žal mi je, da se je tukaj tako kratko zadržal. Upam, da bo v Rimu imel več časa, da se bo pogovarjal z menoj in bom mogla slišati njegove dragocene besede.

VIRGINIJA DE CAMBRAY DIGNY

Firence, 21. januar 1869

Preljubeznivi prijatelj!

Za trenutek sem videl don Boska, ki mi je dal upanje, da se bo zadržal nekaj več časa v Firencah po svojem obisku Rima. Zdel se mi je pri dobrem zdravju in je bil z menoj – kakor po navadi – zelo ljubezniv, prijazen in dobre volje. Dobra markiza Nerli, ki je zaradi smrti svoje matere zelo pobita, se kar dobro počuti in skuša najti tolažbo v pobožnih vajah in dobrih delih.

L. MANUELLI GALILEI

28. v letu 1869

Preljubeznivi gospod vitez!

Zares ne vem, kako naj vas prosim odpuščanja, da se vam nisem zahvalila za vse, kar ste storili zame ali uredili, da so to storili drugi, ko sem vam brzojavila o nesreči, ki me je zadela skupaj z našo družino. Don Bosku sem se ustno skušala za vse prav iz srca zahvaliti.

Tudi v tem primeru vidim Božje varstvo, ko sem mogla prestati tako žalost, ne da bi pri tem trpelo moje zdravje, kar se je zgodilo mojemu očetu in Mariji, ki je tako zelo občutila smrt svoje babice.

Don Bosko me je blagovolil obiskati, kakor hitro je prišel sem. Lahko si mislite, kako zelo me je njegov obisk ohrabil. Pozneje sem ga še dvakrat videla, vendar mu zaradi svojega položaja nisem mogla izkazati posebne pozornosti.

T. NERLI

Firence

Predragi vitez!

Imel sem priložnost, da sem prebil veliko ur z don Boskom tukaj v Firencah. Izkazal mi je svojo izredno dobroto. Pisal sem mu že v Rim, vendar si neizmerno želim, da bi se spet čim prej vrnil v Firence.

Grof admiral Serra, ki je naročil za svojega sina Knjižnico italijanske mladine, želi, naj vam povem, da do sedaj ni prejel nobenega zvezka. Knjige bi lahko poslali na ministrstvo vojne mornarice, kjer je omenjeni grof predsednik admiralskega sveta.

CANTON

15. februarja 1869

39.

POGLAVJE

Zavzeto pričakovanje plemenitih rimskih družin – Don Boskov prihod – Sprejem na železniški postaji – Don Bosko mašuje pri sv. Bernardu – Obišče kardinala vikarja in se nastani pri založniku Mariettiju – Težave, da bi živel svetu odmaknjeno življenje – Novo delo za potrditev družbe in odpustnice – Sveta kongregacija vpraša za svet mons. Margottija; ta pošlje kongregaciji in mons. Riccardiju poročilo o oratoriju – Don Boskovo zaupanje v Božjo mater Marijo – Njegovi gojenci v Turinu molijo zanj – Don Bosko blagoslovi zelo bolnega nečaka kardinala Berardija in deček ozdravi – Ugovori proti zaobljubi uboštva, kakor ga pojmujejo pravila salezijanske družbe – Kardinal Antonelli, ki sta ga don Boskova molitev in blagoslov Marije Pomočnice rešila protina, gre k papežu in mu priporoči don Boskovo zadevo

DON BOSKO SE JE V SPREMSTVU patra Verde poln načrtov bližal Rimu. Najuglednejše gospe tega mesta in njihove družine so se zelo veselile, da bodo tudi to leto imele med seboj don Boska. To so bile gospe, ki so na vseh področjih in po vsem svetu podpirale verske zadeve, kakor to pričajo cerkvene zgodovine. Že dva meseca so rimske gospe čakale na don Boskov prihod.

Markiza Vitelleschi je 11. novembra 1868 pisala vitezu Oregli:

»Včeraj zvečer smo v našem salonu govorili o tako dragi temi: don Bosko in njegov spremljevalec. Kako lepo, da bomo meseca januarja imeli srečo spet videti tega Božjega moža. Vedno se bojim kake nove zamude, ker bi že tako rada govorila z njim. To silno potrebujem.«

Neka druga gospa, ki se podpisuje z X.... Marija, je 2. januarja 1869 pisala: »Prav ta trenutek sem prejela zaklad – pismo našega don Boska. Pišem vam zato, da se mu v mojem imenu lepo zahvalite. Pismo nosim s seboj, da ga v svojo spodbudo od časa do časa prebiram. Že pred dnevi so ga napovedali in

nepotrpežljivo sem ga pričakovala. Lahko si predstavljate, kako zelo si želim njegovega prihoda.«

Kornelija von Millingen je 10. januarja 1869 pisala: »Z velikim veseljem sem sprejela v vednost, da prihaja don Bosko. Upam, da bo hotel maševati v moji kapelici. Računam na to.«

Izabela C. je 13. januarja sporočila:

»Lahko si mislite, kako zelo se veselim don Boskovega prihoda, ki bo po Božji milosti prispel nocoj. Sedaj se bom morala potruditi, da ga bom kje srečala.«

Mati Magdalena Galleffi je 14. januarja ob devetih dopoldne pisala: »Patru Ambroziju (ki zaradi kapi ne more hoditi) sem sporočila, da prihaja v Rim don Bosko, ki ga on tako zelo ceni, čeprav ga osebno ne pozna. Upa, da ga bo mogel tokrat spoznati. Jaz pa upam kaj več, če bo Bogu tako všeč.

Takoj po kosilu so mi sporočili, da bo nocoj prispel don Bosko. Zvedela sem tudi, kje bo stanoval. Zelo daleč od Tor de'Specchija.«

Te novice niso bile točne. Don Bosko je prišel v petek 15. januarja zjutraj. Na peronu so ga pričakovali markiz Angel Vitelleschi z ženo, markiz Villarios, grof Calderari in mons. Emilijan Manacorda, ki je Božjemu služabniku izročil dvomesečno dovoljenje za darovanje svete maše v vseh rimskih cerkvah. Podpisal pa je sam kardinal vikar.

Pred vhodom na postajo so stale pripravljene tri knežje kočije. Dve sta bili last viteza Filipa, brata kardinala Berardija, in tretja nekega drugega odličnika. Kočije so zapeljali v prostor železniške postaje, četudi je bilo to prepovedano, razen če je šlo za kako nadvse pomembno politično ali cerkveno osebnost. Zato so bili železničarji in železniška policija kakor tudi mimoidoči potniki zelo radovedni. Ustavilo se je veliko ljudi, da bi videli, kdo prihaja.

Don Boska je majordom kardinala Berardija povabil, da bi sedel v prvo od pripravljenih vozil,

»Za koga so te kočije?«

»Za don Boska in njegovega spremljevalca.«

»In čemu vse to?«

»Kardinal Berardi je tako odločil. Še več, ves čas vašega bivanja v Rimu vam daje na voljo kočijo.«

»Oh, kaj takega pa že ne! Don Bosko ni navajen na take imenitnosti.«

»Toda dovolite vsaj ...«

»Ne, ne, oprostite mi. Toda don Bosko bo šel peš.«

Ni mu ugajalo, da bi vstopil v Rim skoraj v kraljevskem spremstvu. Njegovi zavrnitvi majordom ni upal več ugovarjati. Dejal je:

»Potem pa poslušajte: njegova eminenca kardinal vas prosi, da bi čim prej obiskali enega njegovih nečakov, ki je zelo bolan. Želi, da bi ga priporočili Mariji Pomočnici, da bi ga blagoslovili in ozdravili.«

Don Bosko je obljubil, da bo obiskal dečka. Toda v trenutku, ko se je poslavljaj, mu je mons. Manacorda dejal, da je vendar utrujen od potovanja in da bi bil kardinal užaljen, če don Bosko ne bi sprejel njegove ljubeznivosti. Svetoval mu je, naj tokrat uporabi njegovo kočijo.

Don Bosko se je vdal monsinjorjevi prošnji in kočiji njegovih plemenitih prijateljev sta se odpeljali k bližnji cerkvi San Bernardo alle Terme, kjer je don Bosko daroval sveto mašo. Pater Verda, ki je sedel v tretje vozilo, se je odpeljal v samostan svojega reda in se tam naselil.

Medtem ko je Božji služabnik maševal, je vstopil v cerkev neki gospod, ki ga je poslal vitez Filip Berardi, ki zaradi nujnih opravkov ni mogel priti na postajo. Ta gospod je prosil mons. Manacordo, naj sporoči don Bosku željo, da bi opravil memento (spomin) za malega bolnika, ki je bil v skrajni smrtni nevarnosti. Monsinjur je takoj prenesel naročilo don Bosku, ki ga je poslušal, prikimal in ves zatopljen v molitev nadaljeval sveto mašo.

Glavni prokurator cistercijanskih menihov opat Bottino je ves vesel zaradi ljubeznivosti, ki mu jo je izkazal častitljivi, rekel, da se čuti počaščenega, da mu lahko ponudi malo kave.

Od San Bernarda so častitljivega odpeljali h kardinalu vikarju in od tam na stanovanje knjigarnarja viteza Petra Mariettija, kjer se je nastanil za čas svojega bivanja v Rimu.

To poročilo smo prejeli od mons. Manacorde.

Don Bosko se je odločil, da bo živel zelo skrito, da bi bil tako bolj svoboden, in se popolnoma posvetil svojim poslom. Toda le malo mu je uspelo.

Kakor hitro se je po Rimu razvedelo o njegovem prihodu, se je veliko Rimljanov in tujcev zgrnilo k hiši viteza Mariettija v želji, da bi jih častitljivi sprejel. Vitez se jih je skušal znebiti s pretvezo, toda ti so ugovarjali:

»Vi ste tisti, ki ne dopustite, da bi z don Boskom uredili naše zadeve. Vi bi ga radi imeli samo zase. Ali naše zadeve niso toliko vredne kot vaše? Če bi don Bosko vedel, da želimo z njim govoriti, bi nas sprejel.«

Ubogi vitez Marietti je imel velike težave, da se je izvlekel iz nerodnega položaja. Kljub vsemu je nekaterim izbrancem uspelo priti k Božjemu služabniku ali ga srečati na poti ali pri vratih palač, kjer so čakali nanj.

Don Bosko je užival izredno spoštovanje pri vseh slojih prebivalstva. Velečastiti oče dominikanec Jandel ga je imel za izredno svetega in previdnega.

Velečastiti P. F. Hiacint Cormier, pozneje generalni minister očetov dominikancev iz samostana Bor p. Nasac (Aveyron), je julija 1888, ko je zbiral podatke o življenju patra Jandla, pisal, kako zelo je pater Jandel cenil don Boska in kako rad ga je obiskoval, ko je prihajal v Rim.

Don Bosko je želel v Rimu urediti več zadev, kot smo že povedali. Pri tem pa ni hotel opustiti naročil, ki so mu jih dali v Firencah. Toda njegova glavna zadeva je bila potrditev salezijanske družbe in odpustnice za njegove klerike. Zavračanje ni moglo premagati njegove junaške srčnosti. Dal je času čas. Vedno znova je pisal prošnje ali hodil osebno na obiske. Skoraj vedno brez uspeha. Toda zadovoljen, da so vsakokrat poslušali vsaj enega izmed njegovih razlogov, je poln zaupanja čakal na uspeh.

Predložil je vrsto priporočilnih pisem, a se je takoj znašel v novih negotovostih in težavah. Med našimi zapiski imamo njegovo oceno:

»Ko sem prišel v Rim, sem začel otipavati razpoloženje in ugotovil, da bi mi le malo prelatov hotelo pomagati. Vsi so bili hladni, niso imeli upanja v kakršenkoli srečen izid in najbolj vplivni ljudje so mi nasprotovali. V Rim je prišlo veliko pisem, ki so bila nasprotna salezijanski družbi. Vsi so hvalili don Boska, njegove dobre namene, oratorij, dobro, ki ga je delal za mladino. Bili so pa nasprotni družbi, zlasti zaradi tistega člana, ki bi rad don Boskove klerike izvzel iz škofovega pravosodja.

V tem smislu so navajali razne odloke in spomenice. Sam kardinal De Angelis, osebni don Boskov prijatelj, ni odobral te usluge.

»Jaz sem trdil, da oblast izdajanja odpustnic spada k osnovi redovne družbe (razen škofijskih, saj imajo svoje ustanove v raznih škofijah in vse imajo to pravico). Dodajal je, da mnogi škofje v priporočilnih pismih želijo sodelovati pri utrditvi salezijanske družbe in ga zato podpirajo v vsem, kar bi ji moglo pomagati. Odgovarjali so mu, da bi s tem, ko bi dobil pravico izdajati odpustnice, tudi že potrdili njegovo družbo. Sedaj pa gre samo za potrditev družbe, kar pa tudi ni lahko.«

Celo teolog Jakob Margotti, ki je bil tako zelo prijateljsko razpoložen do don Boska, je bil istega mnenja kot kardinal De Angelis in drugi prelati. Sveti sedež ni bil zadovoljen s poročilom mons. Tortoneja in turinskega nadškofa. Zato sta po zaupni poti prosila teologa Margottija, naj pripravi poročilo o nasprotovanju med mons. Riccardijem in don Boskom in o pouku v turinskem semenišču. Teolog Margotti je odgovoril mons. Svegliatiju:

Turin, praznik sv. Frančiška Saleškega 1869

Velespoštovani monsinjor!

Da bi mogel po svojih močeh čim bolje opraviti dano mi nalogo, sem se posvetoval s

pobožnimi, razgledanimi in dobro poučenimi osebami, vendar tako, da sem v celoti ohranil tajnost. Naj vam, monsinjor, podam svoja dognanja.

1. *Cerkveni pouk v don Boskovem oratoriju je v vseh pogledih izredno dober. Njegovi kleriki združujejo globoko pobožnost z dobrim znanjem. Tudi s tega vidika ima don Boskov oratorij izredne zasluge za Cerkev na splošno in zlasti še v turinski škofiji.*
2. *Pouk v nadškofjskem semenišču je v izrednem zagonu. Od treh imenovanih profesorjev je mogoče Barone tisti, ki se ga je treba najbolj bati, in tudi kak klerik se je potožil zaradi njegovega nauka. Toda pred enim letom so take tožbe ponehale in tudi o drugih dveh, Barberu in Testi, ni več pripomb. Zlasti zadnji je človek globokega duhovnega življenja in velikega znanja.*
3. *Od turinskega nadškofa neodvisen pouk bi mogel imeti hude posledice, ker bi lahko nastali dve stranki – ne samo med mladimi duhovniki, temveč tudi med starejšimi – in posledice bi bile lahko hujše kot stanje, ki ga sedaj obžalujejo.*
4. *Pouk v semenišču je treba nadzorovati, da bi, če bi bile kake pritožbe, nadškof skušal stvari popraviti. Vendar se mora zavedati dolžnosti, da vse natančno nadzoruje.*
5. *Don Boskov oratorij zasluži vso podporo, toda načelo neodvisnosti, ponavljam, bi lahko bilo zametek razkolov in razhajanj. Nadškofu je treba priporočiti, da bi se zavzel za oratorij, da bi od njega prejel vse, kar potrebuje za svoj napredek. To je nasvet, ki ga dajejo osebe, ki iščejo v vsem večjo Božjo slavo in korist Cerkve.*

In ker sem vse to zapisal in Domino (v Gospodu), se prav nič ne bojim podpisati v globokem spoštovanju vaše uglednosti najvdanejši in najponižnejši služabnik

T. G. MARGOTTI

»Uvidel sem, nadaljuje don Bosko v omenjenem poročilu, da je bil zares potreben čudež, da bi spremenil ta srca, kajti sicer ne bi bilo mogoče doseči ničesar po mojih željah. Jemali so v roke naša pravila in pri vsaki besedi našli nepremostljivo težavo. Tisti, ki bi mi mogli največ pomagati, so bili najodločnejše proti mojemu prizadevanju. Jaz pa sem zaupal v Božjo mater Marijo in v molitve, ki so jih opravljali v oratoriju, in sem trdno upal, da bomo premagali vse ovire.«

Don Rua je zapisal v kroniko:

»V času, ko je don Bosko bival v večnem mestu, dečki v oratoriju niso nikdar pozabili moliti naročenih molitev. Še več, dodali so venčke obhajil in so si izbrali dan, ko bi zanj darovali sveto obhajilo. Vsak dan jih je bilo veliko pri obhajilu in so tako opravljali službo hvaležnosti do svojega očeta.«

In molitve sinov so bile uslišane.

Minilo je že nekaj dni bivanja v Rimu in zdelo se je, da je don Bosko pozabil na priporočilo kardinala Berardija. Njegov nečak je bil enajstleten deček, edini dedič plemenite in bogate družine in zato gospodar velikega premoženja, kateremu bi se morale pridružiti še druge posesti. Vse upanje je bilo postavljeno vanj. Kakor si lahko predstavljamo, je bil benjaminček, veselje, najdragocenejši, kar so imeli starši in stric. Že dva tedna ga je mučila visoka tifusna vročina, tako da je bil čisto brez moči in se ni mogel niti v postelji več premikati. Obupali so nad zdravniško vedo in ga že imeli za odpisanega.

Tiste dni je njegova eminenca večkrat dala poklicati don Boska, toda ta iz enega ali drugega razloga ni mogel priti. Končno mu je z zaskrbljeno neučakavnostjo dal vedeti:

»Za božjo voljo, pridite vendar in pogledjte, ali je še mogoče kaj storiti za ubovega fanta.«

Don Bosko je šel. Ko je vstopil v palačo, so ga od vseh strani nagovarjali:

»Don Bosko, ozdravite ga, don Bosko, ozdravite ga!«

Božji služabnik se je, ne da bi kaj rekel o dečku, obrnil h kardinalu in dejal:

»Eminenca, prišel sem, da mi pomagate dobiti od svetega očeta potrditev Družbe sv. Frančiška Saleškega.

»Vi,« mu je odgovoril kardinal, »mi samo ozdravite nečaka in potem bom govoril pri papežu v prid vaše družbe.«

Tedaj so don Boska popeljali v sobo malega bolnika. Častitljivi se je približal postelji.

»Zaupajte,« je rekel staršem, »prosite Marijo Pomočnico, začnite opravljati devetdnevnicu njej v čast in vi, gospod kardinal, se zavzemite za Družbo sv. Frančiška Saleškega.« Sam zase pa je dodal: »Prepustimo sedaj vse Božji materi Mariji, naj ona začne delati.«

Odmolili so nekaj molitev in don Bosko je blagoslovil bolnika. Vročina je v trenutku popustila, 'et reliquit eum febris'. Kardinal je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, za družbo, in če bo nečak ozdravel, bo storil še več. Začeli so opravljati devetdnevnicu in tri dni pozneje je don Bosko prišel pogledat bolnika. Deček je sedel v postelji, in ko je zagledal don Boska, je vzkliknil:

»Oh, don Bosko, boljše mi je, veste. Jedel sem že nekaj kuhane govedine in malo cvrtja.« Bil je komaj tretji dan devetdnevnicu in je že toliko okreval, da je bil zunaj nevarnosti. V kratkem si je popolnoma opomogel.

Ta izredni dogodek je pretresel vso družino. Marijin poseg je bil jasen. Kardinal Berardi je bil čisto iz sebe. Šel je obiskat Božjega služabnika in mu dejal:

»Don Bosko, pripravljen sem storiti, kar koli želite od mene. Samo ukazujte!«

»Saj veste, kaj želim. Poskrbite za mojo družbo, govorite s svetim očetom, storite, da bom dosegel, kar prosim.«

»Vse bom storil. Takoj grem k svetemu očetu in bom govoril z njim. Bodite brez skrbi.«

Prosil je za avdienco pri svetem očetu in jo dobil. Ves navdušen za don Boska mu je pripovedoval, kaj se je zgodilo, in mu iz vsega srca priporočil Družbo sv. Frančiška Saleškega. Papež je bil presenečen in je želel čim prej govoriti s častitljivim.

Medtem je sveta kongregacija zasedala in pregledala konstitucije. Največja težava je bilo nasprotje med zaobljubo uboštva in lastnino.

Kako naj bo član družbe kdo, ki ima zaobljubo uboštva in hkrati poseduje imetje. Trdili so, da je vendar protislovje, če kdo pravi, da je ubog, pa ima palače, vile in pravico, da v oporoki razpolaga s svojim bogastvom.

Don Bosko je hodil od enega do drugega in skušal dopovedati, da izpolnjevanje evangeljskega uboštva, kot ga prikazujejo njegova pravila, ni v nasprotju s to zaobljubo, obenem pa je edini način, kako je mogoče obvarovati redovne družbe pred odvzetjem premoženja s strani revolucije.

Toda ti teologi, ki verjetno niso poznali pravil osminijancev, ki jih je potrdila Cerkev, so šele po temeljitem preučevanju tega vprašanja spoznali, da ima don Bosko prav. Uvideli so, da je v teh časih edino sredstvo obstoja kakega redovnika njegovo premoženje.

Po rimskih samostanih se je razvedelo o don Boskovi trditvi in predstojniki dominikancev in frančiškanov so prihajali k njemu, da bi se posvetovali o njegovem pojmovanju uboštva, ga prosili za izvod njegovih pravil in izjavili, da če bo Cerkev to odobrila, bi tudi oni spremenili svoja pravila v tem smislu. Dejansko so vsi redovi stare observance prevzeli to pravilo in nekaj kardinalov je don Bosku zagotavljalo, da bi vesoljni cerkveni zbor vzel to pravilo za osnovo svojega razpravljanja o redovih.

»Tako je Gospod uporabil nas,« je don Bosko vzkliknil v neki konferenci salezijancem, »da je nastal nov vzorec uboštva pač v skladu s potrebami časa. Vse v večjo Božjo slavo, ker je on vse ustvaril.«

Ker pa je nekaj zelo vplivnih članov kongregacije menilo, da tega ni mogoče potrditi, je don Bosko želel izpolniti naročila, ki so mu jih naložili v Firencah, in si pridobiti mogočnega zaščitnika. Šel je obiskat kardinala Antonellija, kateremu se je prav tako zdelo nemogoče, da bi v teh časih odobrili kako redovno družbo, pa tudi zato, ker naj bi pravila vsebovala protislovja. Dober izid vse zadeve je bil v veliki meri odvisen prav od njega. Eminenca je sedel na svojem počivalniku in silno trpel zaradi protina.

»Pridite naprej, predragi don Bosko, pridite naprej!«

»Eminenca, kako vam gre?«

»Ah, saj vendar vidite, kako je z menoj. Že nekaj dni se ne morem dvigniti s tega ležišča. Protin se je povrnil. Po zadnjem vašem obisku je popustil. Tedaj ste mi priporočili, naj se obrnem k Mariji Pomočnici, in je pomagalo. Toda sedaj so me spet napadle hude bolečine.«

»Eminenca, zagotovite mi, da mi boste pomagali v mojih zadevah, in jaz vam zagotovim, da se vam bo izboljšalo.«

»In kaj želite od mene?«

»Prišel sem se vam priporočiti, da bi mi pomagali v zadevi Družbe sv. Frančiška Saleškega.«

»Oh,« je vzkliknila eminenca, »to je pa presneto težka zadeva. Vendar vam zagotavljam, da vas bom priporočil svetemu očetu, kakor hitro bom mogel iti.«

»Treba bi bilo iti čim prej.«

»Toda saj vidite, kako je z menoj. Niti gibati se ne morem. Papež navadno prihaja k meni, ker jaz ne morem v njegove sobane. Mu bom tedaj povedal.«

»Zaupajte v Marijo Pomočnico in pojdite kmalu. Obljubite mi samo, da se boste zavzeli za odobritev Družbe sv. Frančiška Saleškega.«

Kardinal ga je gledal in molčal.

»Poskrbite, da boste šli kmalu k svetemu očetu,« je ponovil don Bosko.

»Kdaj?« je vzkliknil kardinal in ga začudeno pogledal

»Jutri.«

»To pomeni, da bom mogel iti?«

»Da, jutri.«

»Toda kako se bo to zgodilo?«

»Verujte, trdno verujte v Marijo Pomočnico, sicer ne bo nič iz vsega.«

»Prav, jutri bom šel. Toda če mi bo potem slabše?«

»Za to odgovarjam jaz. Jutri se boste počutili bolje. Prepustite zadevo Mariji. Ona ve, kako je treba narediti.«

»Prav, jutri bom šel. In če se bo zgodilo to, kar mi obljublimate, vam obljubljam, da bom storil, kar je v moji moči v korist vaši družbi.«

Naslednje jutro se je kardinal Antonelli počutil veliko bolje. Bolečine so popustile, šel je na avdienco k svetemu očetu, mu pripovedoval o svojem pogovoru z don Boskom in o svojem ozdravljenju.

40.

POGLAVJE

Generalni prokurator lazaristov pomaga don Bosku s svojimi nasveti – Don Bosko daje kardinalu Quagli in drugim kardinalom pojasnila o salezijanski družbi in konstitucijah – V oratorij pridejo novice o don Bosku: maševal je v Tor de' Specchi in Al Gesù; šel je v Frascati, v Mondragone in Camaldoli; maševal je v kapelici grofice Millingen – Papež sprejel don Boska v avdienco – Don Bosko in piemontski nabiralci Petrovega novčiča – Zakaj je papež rade volje razpravljal z don Boskom – Čuden dogodek med Pijem IX. in neprimernim obiskovalcem, ki ga je don Bosko privedel v avdienco – Ljubezniv sprejem don Boska pri Piju IX. – Razpravljata o težavah zaradi opomb in odpustnic; papež privoli v don Boskov predlog – Več pomembnih papeževih dovoljenj in privolitev v razgovor o cerkvi Presvetega potnega prta – Pisno podeli odpustke in blagoslov don Boskovim gojencem, ki so zbirali Petrov novčič in mu pisali – Don Bosko sporoči don Rui o dobljenih odpustkih; podpora grofa Cibraria; primernost, da bi preložili praznik sv. Frančiška Saleškega; več naročil in izjava, da stvari dobro napredujejo, vendar je še veliko težkih vprašanj, ki jih je treba rešiti – Pij IX. nagovarja razne prelate, da bi ugodili don Bosku – Don Bosko gre na obisk h glavnemu nasprotniku in ga najde bolnega; ozdravi ga in ga takoj pošlje k papežu, da premaga nasprotovanje – Mons. Manacorda uradno priča o čudovitih ozdravljenjih, ki jih je don Bosko storil v Rimu – Pričevanje don Rue

ČEPRAV JE BIL DON BOSKO popolnoma prepričan o dokončni pomoči Božje matere Marije, ni opustil nobenega koraka, ki mu ga je svetovala previdnost. Ni še bil dobro uveden v določene navade, predpise in postopke, ki bi se jih moral držati. Ko je bil še v Turinu, je prosil za svet člane raznih redovnih družb, toda ti so mu rekli, da iz tega ali onega razloga ne morejo pomagati. V Rimu se je obrnil

na gospoda Borgogna, duhovnika in generalnega prokuratorja lazaristov. Ta ga je sprejel z vsemi dokazi vljudnosti, mu izročil en izvod konstitucij, mu dal dobre napotke za njegovo nalogo, nakazal več listin in način, kako naj jih predstavi; spodbudil ga je, mu zagotovil, da mu je pripravljen pomagati v vseh težavah, in ga povabil k sebi vsakokrat, ko bi se znašel v težavah. Njegov nasvet mu je pomagal premagati veliko težav in don Bosko se je z globoko hvaležnostjo spominjal tega dobrotnika.

Po danih navodilih je don Bosko hodil obiskovat kardinale in monsinjorje, zaposlene pri kongregaciji za škofe in redovnike, med temi kardinala prefekta Quaglia in tajnika mons. Svegliatija. Z njimi se je dolgo pogovarjal. Vpraševali so ga za pojasnila zlasti v stvareh, ki so bile popolnoma nove v pravilih redovnih družb. Leta 1874, ko je šlo za končno veljavno potrditev konstitucij Družbe sv. Frančiška Saleškega, je častitljivi zato, da bi si pridobil soglasje mnogih vplivnih oseb, napisal in dal natisniti v Tipografia Poliglotta Svete kongregacije za širjenje vere Zgodovinski podatki o Družbi sv. Frančiška Saleškega in zadevna razlaga. Delce je obsegalo 20 strani. Na strani 10 piše, da je leta 1869 razložil svoje zamisli mons. Svegliatiju in kardinalu Quagli, svetemu očetu in velezaslužnemu kardinalu Berardiju, in dodal:

Pojasnila, opazke, ki so skoraj enake, bom podal v obliki dvogovora, da bo tako bralec lažje razbral vsebino.

V. V tej družbi hočete uresničiti dobro bližnjega ali članov?

O. Cilj te družbe je duhovna korist članov z izpolnjevanjem krščanske ljubezni do bližnjega in zlasti zapuščene mladine.

V. Čemu pri sprejemanju novih članov namenjate poseben pomen?

O. Pri sprejemu članov gledamo predvsem na njihovo krepost, kajti naša družba ni namenjena spreobrnjencem, ki bi se želeli posvetiti molitvi, pokori, odmaknjenosti od sveta, temveč sprejemamo ljudi zglednega življenja, trdno zasidrane v kreposti in veri, ki so pripravljeni zavzemati se za dobro mladine, zlasti najbolj ogrožene, in nevarnostim izpostavljene fante. Zato smo do sedaj sprejemali samo fante, ki smo jih dobro poznali, ker so več let živeli v naših zavodih in se izkazali v vsakem pogledu kot vzorni kristjani.

V. Imate noviciat?

O. Imamo noviciat, toda zakonodaja v krajih, kjer delujemo, ne dopušča posebne hiše, ki bi služila samo temu namenu. Noviciat, ki ga mi imenujemo čas preizkušnje, se opravlja v oddelku naše glavne hiše v Turinu.

V. V čem je ta preizkušnja?

O. Ta preizkušnja obsega tri časovna obdobja. Prva doba je aspirantat, ki je pred noviciatom. Druga je noviciat v pravem pomenu besede, ki traja vsaj eno leto. Tre-

tja doba je čas triletnih zaobljub. Do sedaj smo sprejemali samo take, ki so v naših ustanovah preživelih štiri, pet pa tudi sedem let in bili zgled tako v študiju kakor v pobožnih vajah. Ko aspirant to izpolni, je pripuščen k drugi preizkušnji, se pravi k točnemu izpolnjevanju pravil vsaj za eno leto, vendar pa tudi za dve ali tri leta.

V. V kakih verskih vajah se vadijo novinci?

O. Novinci se vadijo v študiju in izpolnjevanju pravil družbe: vsako jutro ustna molitev, premišljevanje, rožni venec in večkrat na teden sveto obhajilo. Čez dan duhovno branje, obiski Najsvetejšega z duhovnim branjem, izpraševanje vesti in duhovno obhajilo. Vsak večer se zberejo ob določeni uri v cerkvi, zapojejo cerkveno pesem, preberejo življenje svetnika, ki se ga spominjamo tisti dan, odmolijo lavretanske litanije in prejmejo blagoslov z Najsvetejšim. Poleg teh posebnih pobožnih vaj se novinci udeležujejo tudi vseh drugih pobožnih vaj z gojenci, se pravi jutranjih in večernih molitev s priložnostnim nagovorom ter posebnimi pobožnostmi ob prazničnih dneh; to so: dve sveti maši, jutranjice in hvalnice blažene Device Marije, dopoldanska razlaga evangelija. Popoldne asistirajo ali poučujejo dečke katekizem, se udeležijo nauka, pridige, večernic, blagoslova in podobnega.

V. Kako pogosto gredo k spovedi?

O. Po naših pravilih se novinci spovedujejo vsak teden pri spovednikih, ki jih določi predstojnik.

V. Poleg povedanega ima magister novincev še asketske nauke?

O. Poleg zgoraj navedenega magister novincev le-te vsak teden poučuje o kaki kreposti ali begu pred nečednostjo in o napakah, ki se jih je treba varovati, in pri tem vzame za izhodišče kak člen konstitucij.

V. Kaj še sicer delajo novinci?

O. Zaposleni so s poučevanjem katekizma, če je to potrebno, asistirajo gojence in od časa do časa poučujejo v dnevni in večerni šoli najbolj zaostale za prejem birme, obhajila in za ministriranje. Kdor nima sposobnosti za tovrstno delo, ni sprejet v družbo.

V. In kake moralne uspehe imate?

O. Moralni uspehi so bili do sedaj precej zadovoljivi. Vsi ti, ki prestanejo te preizkušnje, postanejo dobri člani, se navdušijo za delo in se izogibajo brezdjelja. Tovrstna zaposlitev jim postane potreba in so vedno pripravljene storiti tisto, kar bi moglo biti v večjo Božjo slavo. Tisti, ki niso sposobni za ta način življenja, si lahko svobodno izberejo svoj poklic.

V. Kakega programa se držite v študiju?

O. Nihče ni sprejet v družbo kot klerik, če ni uspešno izpolnil gimnazijskega šolanja, se pravi retorike.³¹ Potem vstopijo v filozofijo, kjer so vsi zbrani v zavodu v Turinu; študij traja dve leti. Tisti, ki naj se pripravijo na javne izpite, opravijo tri leta liceja.³²

³¹ Zadnji razred šestletne gimnazije (op. prevajalca).

³² Vmesna šola z več oddelki med šestletno gimnazijo in univerzo (op. prevajalca).

Pravim javni izpiti, ker so pri nas javne in zasebne šole, in tisti, ki naj poučujejo v javnih šolah, morajo imeti državni akademski naslov. Zato naši učitelji obiskujejo univerzo, za katero pa morajo imeti maturitetno spričevalo katere državne ustanove.

V. Imate za pouk članov družbe usposobljene profesorje?

O. Med mnogimi, ki opravljajo javne izpite, jih imamo zadostno število. Če je potem treba, nam pomagajo nekateri naši gojenci, ki so že v javni službi in so vedno pripravljeni, da nam priskočijo na pomoč, in vedno jih za to prosimo.

V. Kako je s teološkim študijem?

O. Za teološki študij imamo v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega redno šolo.

V. Katere dele teološke znanosti posebno gojite?

O. Imamo reden študij hermenevtike, biblicistike, cerkvene zgodovine ter moralne, dogmatične in spekulativne teologije.

V. Kdo so vaši profesorji?

O. Za profesorje imamo člane naše družbe, ki so dosegli doktorat na teološki fakulteti in drugih javnih izpiti. Do sedaj nam je vedno pomagal eden najbolj slavnih profesorjev iz semenišča, ki redno prihaja vse leto predavat in vodi izpite. Je zunanji član družbe.

V. Katere učbenike uporabljate? Koliko let obsega vsaka snov?

O. Na splošno je naš učitelj sv. Tomaž Akvinski. Pri predavanjih sledimo sv. Alfonzu z učbeniki mons. Scavinija za moralko, patra Perroneja pa za spekulativno in praktično dogmatiko. Naš teološki študij traja pet let. Če gre za starost ali kak drug pomemben razlog, so pripravniki posvečeni že po četrtem letniku, vendar opravljajo še peti letnik tudi po posvečenju.

V. Kako poteka študij moralke?

O. Za študij moralke imamo v družbi redno šolo. Toda preden se predstavijo za končni izpit za spovedovanje, morajo še dve leti poslušati predavanja, ki potekajo v Cerkvem konviktu pod neposrednim nadzorom nadškofa.

V. Pravijo, da vi zaposlujete vaše klerike tudi z drugimi opravili?

O. Naši kleriki, ne praviloma, temveč da jih še posebej preizkusimo ali če je potrebno, asistirajo v učilnici, kjer lahko tudi oni sami študirajo. Asistirajo v spalnicah, med odmori, na sprehodih, v cerkvi in podobno. Vendar delajo to samo v prostem času, tako da jih to ne ovira niti pri obisku predavanj niti pri študiju. Če pa je potrebno, so nekateri tudi stalno zaposleni v dnevni in večerni šolah. Toda vse te dejavnosti so povezane z njihovim poklicem in z osnovnim ciljem naše družbe. Taka zaposlitev pripravlja bodoče vzgojitelje za njihove bodoče naloge. Delajo, toda njihovo delo je urejeno tako, da imajo zadosti časa za študij in za pobožne vaje. Tridesetletna izkušnja nam kaže, da je taka nenehna zaposlitev trdna opora moralnosti. Ugotovil sem, da najbolj zaposleni in najbolj delavni najboljše uresničujejo stare navade in so posebno zdravi, so zelo krepotni, in ko postanejo duhovniki, so izredno uspešni v dušnem pastirstvu.

V. Ali ne bi bilo bolje, če bi vaši kleriki šli v semenišče?

O. Dokler ni bilo mogoče drugače, so naši kleriki hodili v semenišče. Toda kakor hitro je bilo mogoče, smo kljub velikim žrtvam poskrbeli drugače. Učbeniki so drugačni od tistih, ki jih uporabljamo mi. Pogosto jih spreminjajo, kajti vsak profesor ima svoj krog predavanj. Tudi urnik v semenišču ni v skladu z našim urnikom. Poleg tega bi morali vsak dan v obe smeri prehoditi šest kilometrov, kar pomeni veliko izgubo časa. K temu je treba dodati, da bi na poti v semenišče morali iti po najbolj obljude-nih delih mesta, kjer čudna moda, časopisi, knjige, glumači, neprimerne fotografije in slike kakor tudi šale in domisljice na račun klerikov močno vplivajo na nravnost in poklic naših gojencev.

»Ko sem tako dobesedno razložil stvari, ki se tičejo študija,« je sklenil don Bosko, »glede noviciata in izpolnjevanje pravil, so bili vsi imenovani gospodje zadovoljni.«

Iz Rima je vitez dobival novice o don Bosku. Iz povzetkov iz pisem si lahko bralec sam izoblikuje potek posameznih dni.

Rim, 16. januarja 1869

Najprej naj vam povem, da sem danes po kosilu imela priliko, da sem videla don Boska. Počuti se dobro in mi je obljubil, da bo prišel maševat v našo kapelico. Pripo-ročila sem mu, da bi molil za njemu izročeno ovčko.

KORNELIJA VON MILLINGEN

Rim, 19. januarja 1869

Prišel je predobri don Bosko. Stanuje pri vitezu Mariettiju nedaleč od mojega stano-vanja. Šel ga bom pozdravit, da bom prejel njegov blagoslov in slišal besedo spod-bude. Izbral bom najugodnejši čas ali takrat, ko bo najmanj zaposlen. Kajti prvi tre-nutki so najbolj plodoviti zaradi globine misli. Don Bosko je dejal njegovi eminenci kardinalu vikarju, da bo ostal tri tedne, vendar mu je dal kardinal celebret (dovo-ljenje za maševanje) za dva meseca in menim, da bo ostal toliko časa v Rimu. Tako je bilo rečeno včeraj v hiši grofice Millingen. Smo v letu, ko bo potekal vesoljni vati-kanski cerkveni zbor, od katerega pričakujemo velike stvari in popolno zmagoslavje za katoliško Cerkev.

SCIPIONE CONESTABILE DELLA STAFFA

Rim, 20. 1. 1869

Danes zjutraj sem videla don Boska. Kar dobro mu je. V soboto (16) je daroval sveto mašo v Tor de'Specchi in v nedeljo Al Gesù.

Dovolite mi, da vam v imenu matere predstojnice izrazim najgloblje spoštovanje.

BETTINA PONZIANI TARABINI, tajnica

21. januarja 1869

Don Bosko zaradi naglice ni obiskal niti trgovine z njegovimi knjigami. Upam, da ga bom mogla sprejeti v lepših okoliščinah, kakor je obljubil. Danes je odšel v Frascati in jutri bo ostal doma, da bo od 2h do 5h popoldne sprejemal avdienco. Za zdaj le malo ljudi ve za njegovo navzočnost v Rimu, zato ga še ne oblegajo tako številno.

M. MAGDALENA GALLEFFI

Rim, 22. januarja 1869

Don Bosko je med nami, vendar na žalost še nisem imela priložnosti, da bi mogla po svoji želji z njim govoriti in mu pripovedovati o vseh svojih telesnih in duhovnih tegobah. Upam, da mi bo uspelo, čeprav je letos zelo težko, ker si ne morem pridobiti naklonjenosti oseb, ki ga obkrožajo in se zelo skrivnostno obnašajo.

Včeraj je bil don Bosko pri Juliju Giovanninu Calderariju v Mondragonu. Danes je tam daroval sveto mašo. Nato je šel v Camaldoli in so se vrnili na kosilo v Mondragone. V veliko veselje mi je bilo, da je podelil sveto obhajilo in blagoslov mojemu Petru. Upam, da bo v moči tega blagoslova pridno študiral in se obnašal ter da bo ta blagoslov koristil zlasti njegovi duši.

KLOTILDA G. V.

26. januarja 1869

Danes me je don Bosko drugič obiskal in se z menoj zadržal v sobici, ki jo vi poznate, kjer so knjige oratorija. Povedal mi je toliko lepega, česar si gotovo ne zaslužim.

M. MAGDALENA GALLEFFI

Rim, 29. januarja 1869

Grofica Millingen mi naroča, naj vam sporočim, da pričakuje od presvete Device Marije milost za mladega kralja, in pravi, da je don Bosko 27. tekočega meseca daroval sveto mašo v njeni kapelici.

SCIPIONE CONESTABILE DELLA STAFFA

Rim, 29. 1. 1869

Upam, da bodo kmalu prišle knjige, ki jih je don Bosko naročil zame, vendar ne vem, ali bo moja prodaja uspevala, kajti trije kralji so mimo in sedaj ljudje razmišljajo o izdatkih, tako cerkvenih kakor zasebnih, in mošnjički so prazni.

Markiza Villarios mi je dala vedeti, da bo te zadnje pustne dni zaposlena s pustom, zato sem pohitela, da ji izročim naročila tako glede knjig kakor glede devetdnevnice in molitev.

Don Boska nisem več videla, vendar bomo imeli srečo, da bo prihodnji četrtek v naši cerkvi daroval sveto mašo. V sredo je bil pri Millingenovi, vendar nisem naletela na

nikogar, ki bi mi mogel kaj več povedati, kajti moja tajnica, ki so jo povabili, je bila tisti dan zaposlena s kongregacijo Marijinih hčera. Verjemite mi, da sva obe zelo razočarani, ker ne moreva potešiti najinih želj. Vendar se tolaživa, da nama bo markiza Villarios priskočila na pomoč, ker je med tistimi, ki odločajo o ljudeh, ki pridejo v stik z don Boskom.

M. MAGDALENA GALLEFFI

V teh pismih niso najpomembnejše novice. Don Bosko je prejel povabilo v papeško avdienco dne 23. januarja.

Pij IX. ga je pričakoval prevzet od dogodkov, o katerih sta mu poročala oba kardinala. Rad ga je imel zaradi njegovih velikih kreposti in zaradi povezanosti s Svetim sedežem. Nekoč je vzkliknil:

»Imam tri nesebične prijatelje, vsi trije so Piemontčani: mons. Oreglia in teolog Margotti. Eden mi iz Belgije pošilja novčič sv. Petra, ne da bi pridržal kaj zase, Margotti pa iz svojega žepa plačuje izdatke za pošto in prevoz. Drugi nabiralci si pridržijo 6% za pošto in svoje delo. Tretji prijatelj pa je don Bosko.

Ta vsakokrat, ko pride v Rim, prinese velike darove vernikov, ki jih je zbral v svoji gorečnosti, in jih vse točno odda, čeprav sam živi od miloščine.«

Pij IX. se je rad pogovarjal z don Boskom, predvsem zato, ker je videl v njem svetnika. Po drugi strani pa se je don Bosko znal prikupiti tudi s svojimi zunanjimi krepostmi. Ko ga je don Julij Barberis vprašal, kako sveti oče z njim ravna in kako je to, da ga vedno z veseljem sprejme, mu je odgovoril:

»Predvsem skušam vsako stvar čim hitreje opraviti. K papežu je treba priti pripravljen. Nekateri zato, da bi papežu izrazili kako željo, pripovedujejo celo zgodbo. Ponavljajo že povedane reči in ne morejo nehati. Navadno jim papež seže v besedo in reče: »Po vsem tem, kaj želite od mene?« Jaz grem k papežu s celo vrsto stvari, toda vedno točno vem, kaj hočem, in se za to pripravim. Ko pridem k njemu, mu na kratko razložim zadevo. Če gre za posebne stvari, kar se pogosto dogaja, povem tudi: ta in ta papež je v tej in tej buli, v takih okoliščinah dovolil to in to. In on na kratko vse uredi. Potem se nasmehne in reče: »Vi uporabljate malo besed, da me ne utrudite. Toda jaz jih uporabljam še veliko manj.« Drugič vidi, da imam v rokah listek, in me vpraša: »Pri kateri številki ste?« »Dvanajsti prošnji, ki jo želim predložiti vaši svetosti.« »In koliko jih še ostane?« »Šest, sveti oče.« »No, saj smo že blizu konca.«

»Takrat, ko sem prišel k njemu z osemnajstimi prošnjami, ki bi vsaka zahtevala precej časa za razmislek in bi kdo drug porabil vsaj deset minut, da bi pojasnil vsako izmed njih, sem jih jaz vse predložil v desetih ali dvanajstih mi-

nutah. Dostikrat je sveti oče, potem ko sem končal, začel vpraševati o tem in onem. No, sedaj so stvari potekale veliko bolj počasi.

Toda papežu najbolj ugaja, da mu nikdar ne ugovarjam in ne vztrajam pri svojem. Če mu je prav, da ugodi moji želji, dobro. Če mi ne ugodi, tudi dobro, jaz se ne upiram. Če gre za preproste razlage, jih podam. Sicer pa, četudi se mi zdi stvar, ki jo prosim, najboljša, ne rečem besede, če vidim, da ji on ni naklonjen. Nekateri gredo k njemu in vztrajajo pri svojem. Te avdienco se zelo zavlačujejo, ga utrujajo in mu ne ugajajo. Kar se mene tiče, sem se odločil, da bom predložil svojo prošnjo in ne bom rekel besedice več.«

Triindvajseti januar je bil določen za avdienco. Vitez Peter Marietti je priporočil don Bosku advokata Tancredija Canonica, Piemontčana, češ da je pošten človek in si želi zasebno avdienco pri papežu. Avdienco so mu določili na isti dan. Mož je bil eden izmed pripadnikov zmot poljskega vizionarja fanatika Andreja Towianskega, predhodnika modernistov, ki se je imel za od Boga izbranega preroka, ki naj bi reformiral Cerkev. Canonico je verjetno bil v dobri veri ali bolje rečeno v slepoti neke utvare, čeprav brez lastne krivde, kajti če bi se posvetoval s cerkvenimi osebami, ne samo učenimi, temveč zlasti pobožnimi in uravnoteženimi, ki se ne dajo voditi pomanjkljivi pameti in glasni popularnosti, bi imel sredstvo, da bi se vrnil k celovitosti verovanja in k izpovedi katoliške vere. Vendar se je le s težavo odprl svetnim ljudem. Mnogi so ga zelo cenili tako zaradi pobožnosti kakor zaradi njegove učenosti, saj je iz latinščine prevedel v italijanščino *De imitatione Christi* (Hoja za Kristusom).

Prinašal je v Rim poslanico za papeža, ki mu ga je iz Züricha poslal Towianski. V poslanici je bilo rečeno, kako se je papež oddaljil od prave poti in da je njegova dolžnost, da povede Cerkev na pot njenega poslanstva. Zato je zahteval korenite reforme v Cerkvi, nauku, disciplini, ustanovah in vladi. To spomenico je pozneje dal natisniti in jo razdeliti med kardinale v konklavu leta 1878.

Advokat si je domišljal, da bo znal urediti vprašanja med Svetim sedežem in italijansko vlado. O svojem obisku pri papežu je leta 1903 objavil poročilo, ki se začenja takole:

»Dne 23. januarja 1869 sem se povzpел po vatikanskih stopnicah in sem bil sprejet pri papežu Piju IX. Izročil sem mu spis Towianskega in mu dejal: «Po tem človeku sem prejel od Boga duhovne darove, ki jih ni mogoče več izbrisati iz duše. Imel sen žalostno mladost, izgubil sem vero. Toda Božja previdnost me je pripeljala k temu človeku. Če sem danes veren, če imam danes neko osnovo, če ljubim Jezusa Kristusa in njegovo Cerkev, če mi srce napolnjuje veselje, se moram za vse to zahvaliti temu človeku.»

Nikakor ne protestiramo, da je Canonico zapel Towianskemu tak slavospev, gotovo pa ni resničen razgovor, v katerem naj bi Pij IX. na neki način privolil v odvetnikove misli. Čisto drugače je o tem dogodku poročal don Bosko, kar je potrdila tudi plemenita družina Ricci in zlasti še vitez Roberto, ki je o vsem poročal don Joahimu Bertu.

Ko je Canonico prišel pred papeža, se je vrgel k njegovim nogam in dejal: »Sveti oče, že dolgo je tega, kar sem želel z vami govoriti. Končno mi je uspelo priti k vam. Imam vam sporočiti več stvari: vi ste svet človek, vendar vas ljudje, ki vas obdajajo, zavajajo v zmoto.« In je začel razlagati svoje vidike in dajati nasvete Piju IX., kako naj vlada Cerkev.

Papež ga je nekaj časa poslušal, potem pa nejevoljno prekinil:

»Pojdite od tod! Ne potrebujem vaših nasvetov!«

In on: »Predvideval sem, da ne bom mogel vsega povedati z besedo, zato puščam tukaj ta spis.« In ga je položil na mizico. Po njegovem odhodu je papež pozvonil in vprašal monsinjorja v predsobi:

»Zakaj ste pustili sem tega človeka?«

»Don Bosko ga je priporočil.«

Don Bosko, ki je čakal pri odprtih vratih predsobe, je iz nekaj na glas izrečenih papeževih besed in iz razgretega obraza Canonica v trenutku razumel položaj, in ko so ga povabili, naj vstopi, je slišal papeža:

»Ali je to velik prekanjenec ali pa je don Bosko velikanska dobričina.«

Don Bosko se je smehljajal.

Papež pa je dejal:

»Zakaj ste storili, da je prišel ta človek? In sedaj se moji jezi še smejite?«

»Smejem se zato, ker gre za gnev vedno ljubečega očeta. Glejte, sveti oče, kako se je vse to zgodilo. Marietti mi ga je priporočil in mi zagotovil, da je odličen človek, in jaz sem mu zaupal in se nisem več zanimal.«

Na te besede se je tudi Pij IX. zasmeljal in govoril z don Boskom več kot pol ure in mu izkazal izredno ljubeznivost.

Sveti oče se je pokazal zelo naklonjenega Družbi sv. Frančiška Saleškega. Obljubil je don Bosku, da mu bo skušal v vsem ustreči, in mu zagotovil, da se bo zadeva dobro končala. Vzeli so v pretres težave, ki so bile zares velike, in iskali najprimernejše rešitve. Zadeva je bila zelo zamotana, ker so hoteli doseči samo končnoveljavno potrditev Družbe, medtem ko bi posamezne člene potrdili ob primernem času.

Kar se tiče animadversiones (opomb), je don Bosko povedal papežu, da jih je skušal uskladiti s konstitucijami, kolikor je bilo mogoče. Nato je predložil tis-

te, ki jih je vključil v člene, in druge, ki jih je lahko prilagodil, vedno pripravljen, da se podredi sodbi njegove svetosti. O nekaterih, zlasti tistih o materialnih stvareh, je rekel, da jih ni mogoče izvesti, ker Družba nima nikakršnih prihodkov in živi samo od vsakodnevnih darov vernikov.

Pij IX. je pretehtal njegove razloge, mu v zaupnosti dal privoljenje v nekaterih stvareh, ki bi jih bilo mogoče omiliti, in ko bi bilo treba, bi mu on pokazal, kako naj ravna, da bo imel mirno vest.

Za odpustnice je don Bosko pokazal, kako brez smisla je zanje prositi škofe za tiste fante, ki so prišli v naše zavode pred 14. letom starosti. Saj prelati nikakor ne bi mogli vedeti, kako so se vedli, in ne bi mogli dobiti informacij drugod kot samo od njega in tistih, ki so jih imeli pred očmi cela štiri leta ali celo pet let. Papež je dobrovoljno privolil in odločil, da take fante lahko sprejme v Družbo brez škofovih odpustnic in jih lahko pripusti k svetim redovom. Dodal je še, da nima nikakršne težave, da bi mu pisno izrazil svoje mnenje in bi tako imel v rokah potrdilo, ki bi ga opravičilo pred sveto kongregacijo.

Za tiste pa, ki so vstopili v ustanove družbe po 14. letu starosti, je Pij IX. svetoval, naj napravi prošnjo za določeno število odpustnic vsakokrat, ko bi bilo to potrebno.

Po teh tolažilnih besedah je papež dodal: »Naredimo en korak obenem. Kdor gre počasi, ostane zdrav. Ko stvari lepo stečejo, Sveti sedež stvarem dodaja, ne pa odvzema.«

O odlokih iz leta 1848 o načinu sprejema v noviciat in k zaobljubam je sveti oče menil: »Začnite izpolnjevati tiste predpise, ki jih lahko. Za drugo vam dajem vsa potrebna in nujna pooblastila.« Obenem ga je oprostil javnega branja odlokov Romani Pontifices (rimski papeži) in Regulari disciplinae (redovne discipline).

Don Bosko je potem prešel na druga vprašanja: omenil je razgovore z italijansko vlado o cerkvi presvetega potnega prta, ki naj ne bi bili kratki in bi jih bilo treba opraviti neposredno z ministrstvom. Pij IX. je odobril.

Potem ko je še zaprosil za odpustke za razne osebe, je don Bosko predložil papežu naslednje ljubeznivo pismo gojencev njegovih zavodov ter ga prosil za poseben blagoslov in ljubeznivost, da bi spodaj lastnoročno zapisal kako vodilo kot dragocen spomin njegove očetovske dobrote.

Sveti oče!

Dečki zavodov Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu, hiše v Lanzu in malega semenišča v Mirabellu, zastopani po svojem predstojniku ponižno klečijo pred noga-

mi vaše svetosti in prosijo, da blagovolite sprejeti skromen izraz njihovega velikega spoštovanja do namestnika Jezusa Kristusa v novčiču sv. Petra. Prejmite ga kot dokaz njihove neuklonljive navezanosti na vrhovnega poglavarja svete Cerkve in kot prošnjo velikega daru, to je vašega blagoslova.

Papež je prebral in potem napisal:

Na dan 23. januarja 1869

Gospod naj vas blagoslovi in vas vodi po svojih potih.

PIUS IX. PP.

Naslednji dan je don Bosko sporočil v oratorij:

Predragi don Rua!

- 1. Molim in prosim za molitve za gospo Bertinetti. Sveti oče ji pošilja apostolski blagoslov s popolnim odpustkom. Stoj ji ob strani, da ji ne bo nič manjkalo.*
- 2. Za Bodratta je vse dogovorjeno s škofom iz Casaleja in njegovim generalnim vikarjem. Naj pride v Turin in don Durando naj ga predstavi gospodu Duprazu, ki mu bo izstavil redno dediščino, kakor smo se domenili.*
- 3. Sporoči don Cerrutiju, da naj prekine svoje delo glede Cerkvene zgodovine, dokler se ne bova dogovorila. Medtem naj skrbi za svoje zdravje.*
- 4. Pošlji kakih dvajset frankov očetu Chiapaleju.*
- 5. Sestavite in natisnite članek, o katerem govori vitez Gautier.*
- 6. Kar se tiče Riberija, je sprejet, vendar naj najprej govori z g. Tortonejem, da bomo vedeli, kaj namerava storiti.*
- 7. Menim, da si medtem že prejel tisoč frankov od don Campolmija iz Firenc. To je dar grofa Cibraria, ki sem mu pisal.*
- 8. Zakaj mi ne pošlješ krstnih imen kanonikov Casalegna in Milloneja in opata Solarija? Tricerri ti bo to povedal. Sicer pa so njihova imena v Cerkvenem koledarju.*
- 9. Če srečaš dr. Mussa in g. Anglesija, jima povej, da bom prinesel podobo tudi zanj.*
- 10. Govori z grofom Viancinom, predsednikom praznovanja sv. Frančiška Saleškega, in mu reci, da bomo slovesnosti malo odložili, da bodo čim bolj slovesne.*
- 11. Stvari lepo napredujejo, vendar so težave. Pa zahvalimo Gospoda. Imamo velike razloge, da smo zadovoljni. Za zdaj nadaljujte molitve. V kratkem vam bom sporočil datum mojega odhoda iz Rima.*
- 12. Sveti oče pošilja popolni odpustek vsem našim fantom, hiši Fossati in hiši Dupraz. Bodite veseli, zbirajte denarce, vitez naj dela kupčije, Buzzetti naj mu pomaga. Jaz tukaj delam, kar morem.*

Bog naj vas vse blagoslovi in ohrani v svoji sveti milosti. Amen. Imej me v Gospodu za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 24. januarja 1869

Toda težave s strani kongregacije za škofe in redovnike niso pojenjale. Niso dopuščali nobene izjeme iz škofovske pravosodnosti. Svetemu očetu so dopovedovali, da že leta niso potrdili nobene take redovne družbe, kot naj bi jo potrdili sedaj. Poleg tega obstajajo odloki, ki temu nasprotujejo, zato se škofom ne sme vzeti pravica za izdajanje odpustnic in jo dati predstojniku nove redovne družbe. Pij IX. je osebno branil don Boska:

»Ne delajte mi težav.«

»Vaša svetost je izdala tozadevni odlok in ne sme odstopiti od njega.«

»Nisem se pa odpovedal pravici, da bi izdal nasproten odlok.«

»Toda glejte. Ta izjema bi lahko odprla vrata drugim.«

»Poskrbite za zdaj za to, kar je treba storiti. Za to, kar bo treba storiti pozneje, bom poskrbel jaz.«

Mons. Svegliati je oporekal don Bosku, češ da so škofje nasprotni in da je podelitev določenih privilegijev preveč.

Papež je odločil, da bo potrdil družbo, in kardinal Berardi je šel k mons. Svegliatiju: »Oh, monsinjor, papež noče, da bi se še naprej povzročale težave, hoče, da se stvar čim prej konča. Papež hoče tako. Ste razumeli? Papež hoče tako in zdi se mi, da je to dovolj.«

Papež sam je dal poklicati nekatere monsinjorje in jim rekel:

»Nočem nobenih težav več. Hočem, da težave rešujete, ne pa da jih delate.«

Monsinjorju Jacobiniju je dejal:

»Ustrezite ubogemu don Bosku v vsem, kar le morete.«

Don Bosku so rekli: »Dobite mons. Svegliatija na svojo stran. On je glavni nasprotnik. Če vam bo to uspelo, bo vse urejeno.«

Isti nasvet sta mu dala tudi kardinala Antonelli in Berardi.

Don Bosko se je odločil, da ga bo šel obiskat na njegovo stanovanje. Ta prelat je v moči svoje službe vedno nasprotoval potrditvi salezijanske družbe, ker je tako izpolnjeval ukaze svojega predpostavljenega. Vse pa je bilo odvisno od njega, ker je moral on izreči sodbo. On pa je bil trdno odločen, da ne bodo potrdili nobene redovne družbe s privilegiji, kot jih je želel don Bosko.

Don Bosko ga je našel v postelji. Kazal je prve znake pljučnice, tako da je moral ostati doma in ležati.

»Potrebujem vašo pomoč,« je dejal don Bosko, ko je vstopil. »Prišel sem v zadevi, ki vam je dobro znana. Želel bi, da bi odpravili vse težave, ki se delajo potrditvi Družbe sv. Frančiška Saleškega. Zato vas prosim, da bi šli k svetemu očetu in zastavili vašo besedo.«

»Toda, don Bosko, to je zelo resna in pomembna zadeva. Poleg tega pa ne vem, kdaj bom mogel iti na avdienco. Saj vidite, kako je z menoj.«

»Pa vendar je potrebno, da greste k svetemu očetu. In to kmalu.«

»Kako naj grem s tem strašnim kašljem?«

»Prosim vas, potrudite se.«

»Če je tako, bom skušal v soboto iti s kočijo.«

»Kaj še! Šli boste s svojimi nogami, in to jutri.«

Monsinjur ga je začudeno pogledal in nato dejal:

»Toda to je prekmalu.«

»Priporočite se Božji materi Mariji in obljubite ji, da se boste zavzeli za Družbo sv. Frančiška Saleškega in govorili njej v prid. Zagotavljam vam, da boste ozdraveli.«

»Toda če se mi bo poslabšalo?«

» Pojdite. Verujte z živo vero v Marijo Pomočnico in ozdraveli boste.«

»Če mi to zagotovite, bom šel.«

»Kdaj?«

»Čez kake tri dni.«

»Nikakor ne! Jutri.«

»Oh, don Bosko!« je vzkliknil. »Če bom jutri lahko šel k papežu, vam zagotavljam, da bom papežu govoril tako, da se bo vse dobro izteklo.«

Naslednjega dne je kašelj pojenjal in monsinjur se je čutil popolnoma zdravega. Šel je k papežu in mu pripovedoval o don Boskovem obisku in privolil v usluge, za katere je prosil Božji služabnik, pripravljen podpreti svetega očeta, ne da bi se oziral na mnenja drugih. Zvečer je obiskal don Boska, mu obljubil svojo pomoč in da ga bo obvestil o morebitnih težavah, ki bi mogle nastati proti potrditvi njegove ustanove, medtem ko bi se on z vso močjo trudil, da bi jih odstranil.

Milosti Marije Pomočnice kardinaloma Bernardiju in Antonelliju ter uslišanje mons. Svegliatija so pomirile don Boskove nasprotnike, spodbudile mlačne prijatelje, potrdile v njegovi odločitvi papeža, ki je videl v častitljivem Božjega poslanca, izpolnjevalca Božjih načrtov in izvajalca njegovih velikih del.

O nekaterih milostih je poročal mons. Manacorda gospodu profesorju don Janezu Bonettiju, ravnatelju malega semenišča v Mirabellu, 31. januarja.

Že pred časom sem se namenil napisati kako pismo dragim don Boskovim sinovom v Mirabello in poročati o prihodu njihovega očeta v Rim, pa to ni bilo po volji nebeškemu Očetu; to je bil edini razlog, zakaj nisem pisal. No, sedaj sem vam na voljo.

Potem opisuje prihod don Boska v Rim, sprejem in povabilo kardinala Bernardija, da bi obiskal edinega sina njegovega brata, ki je bil zelo bolan; o čemer smo poročali. Nato je nadaljeval:

Medtem je bil kardinal zelo neučakan in je hotel, da bi don Bosko obiskal njegovega skoraj umirajočega nečaka. Don Bosko je šel dva dni pozneje!! Našel ga je v nemogočih okoliščinah in vso družino zgroženo.

„Zdi se, da je temu dečku vsaka človeška pomoč zaman,“ je dejal don Bosko, „ni pa tako z varstvom Device Marije Pomočnice. Opravimo njej na čast devetdnevnicó.“

Lahko si mislite, dragi moj don Bonetti, da je govor o devetdnevnicí ob postelji človeka, ki umira, stvar, ki more kaj malo utešiti srce tistih, ki trepetajo za bolnika. Vsi so molili z don Boskom, ki je na koncu dal dečku blagoslov. Nato je z besedami, ki so napolnile z upanjem in veselo razpoložile vse družinske člane, končal svoj obisk:

„Toda želim se s teboj pogoditi za eno stvar. Ko boš ozdravel, me boš peljal s kočijo iz mesta. O dnevu se bova še dogovorila.“

Naslednji dan je bil deček brez vročine in na koncu devetdnevnic je šel zdrav in čil iz stanovanja.

Še drug dogodek. Odvetnik Ignacij Bertarello si je zelo želel spoznati don Boska. Upal je, da bo njegov obisk ozdravil edinega nečaka, ki je ostal pri življenju, potem ko so pomrli vsi njegovi sinovi in drugi nečaki. Pripeljal sem don Boska, da je v njegovi hiši daroval sveto mašo. Fant je ležal v postelji. Po končani maši je don Bosko pristopil k njemu, dečku je bilo ime Carluccio, in ga povprašal o njegovi bolezní.

„Oh, don Bosko,“ so rekli mati, stric in teta, „ko bi mogli ohraniti pri življenju vsaj tega.“

„Molimo k Devici Mariji Pomočnici,“ je odgovoril don Bosko. „Carluccio naj bo priden in bo ozdravel.“

Nato mu je dal blagoslov, položil nanj roke in mu dal svetinjico, nakar smo odšli.

Naslednje jutro se je Carluccio dobro počutil in se popravljal iz dneva v dan. Deo gratias!

Lahko bi pripovedoval še o drugih dogodkih. Toda komaj že pišem in ves pretekli teden sem ležal v postelji. Upam, da bom prihodnjič lepše pisal.

Molite zame. Lepo vas pozdravljam iz vsega srca pa tudi v don Boskovem imenu. Pozdravite mi don Provera, don Cerrutija ter vse drage duhovnike, klerike in fante itn.

Glavne okoliščine navedenih dogodkov smo povzeli po sodobnih spominih, se pravi iz natančnih povzetkov, ki so jih razni sobratje napisali po konferenci, ki jim jo je imel don Bosko po svoji vrnitvi v Turin. Skoraj nepopisno prisrčna je domačnost, s katero je častitljivi govoril svojim prvim članom družbe, ki so bili potrebni močnega navduševanja.

Tudi don Rua je 7. marca 1869 pisal v svoji kroniki:

Zvečer tistega dne je don Bosko zbral člane svoje družbe in jim poročal o svojem potovanju v Rim, ki je bilo uspešno nad pričakovanjem. Odšel je v Rim ne glede na mnenje mnogih osebnosti, ki so bili prepričani, da bo vse brez uspeha. On pa je zaupal v Marijo Pomočnico, sicer upošteval njihove nasvete, vendar pa je ravnal tako, kakor

se mu je zdelo, da ga Gospod navdihuje. V Rimu so ga sprejele ugledne osebnosti, med drugimi grof Berardi, nečak kardinala Berardija. Ta je imel za tifusom obolelega sinčka in je izgubil vse upanje na ozdravljenje. Šel je na postajo, da bi don Bosko takoj obiskal dečka in ga priporočil Mariji Pomočnici. Don Bosko je to storil in priporočil družinskim članom, da bi opravili devetdnevnicu k Mariji Pomočnici. Tretji dan devetdnevnic se je dečku toliko izboljšalo, da je bil zunaj smrtne nevarnosti. V kratkem se je čisto popravil. Ko je kardinal za to zvedel, se je don Bosku zahvalil in mu obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči v korist njegove družbe. Toda uspeh prizadevanja za potrditev družbe je bil v veliki meri v rokah kardinala Antonellija. Ko ga je don Bosko obiskal, ga je mučil hud protin. »Ko sem zadnjikrat govoril z vami,« dragi don Bosko, »ste mi priporočili, naj se zatečem k Mariji Pomočnici. Pomagalo je. Toda sedaj me spet muči ta strašna bolezen.« »Eminenca, pomagajte mi v moji zadevi in zagotavljam vam, da se boste že jutri bolje počutili in boste mogli iti k svetemu očetu in zagovarjati mojo zadevo.« »Kako se bo to zgodilo?« »Zaupajte v Marijo Pomočnico, ona bo vse prav naredila.« »Če mi to obljubite, vam zagotavljam, da bom storil, kar je v moji moči za vašo družbo.« Tudi tajnik, ki je imel velik vpliv v teh zadevah, je zbolel za pljučnico in tudi on se je obvezal, da se bo zavzel za don Boskovo družbo po njegovi obljubi, da mu bo Devica Pomočnica pomagala.

41.

POGLAVJE

Pustne počitnice – Troje don Boskovih pisem don Rui: 1) brez dovoljenja naj se nič ne da v tisk; 2) veliko uslužnosti do neke dobrotnice; počitnice so prekinile prizadevanje; Bog nam bo pomagal v denarnih stiskah; 3) težave v prizadevanju za potrditev Družbe; zagotovi ozdravljenje nekega bolnega klerika – Obisk groba sv. Petra – Odgovor nekemu gospodu, ki se je užalil, da ozdravljenja, ki ga je dobil na priprošnjo Marije Pomočnice, niso pripisali njegovemu zdravniku – Ne najde na praznični dan spovednikov v spovednici; zavrne nesmiseln odgovor predstojnika; napove, da bodo Italijani zavzeli Rim, in nakaže dolgo življenje Pija IX. – Don Bosko mašuje pri sv. Rufini – Papež mu nakloni še drugo avdienco in pošlje ponj kočijo; mu ponudi hišo San Caju v Rimu za študentat svetih ved; obljubi mu tudi odpustke za člane bratovščine Marije Pomočnice; mu podeli častne naslove za nekatere duhovnike – Pust v Turinu in gianduiev semenj; dečki iz oratorija se udeležijo dobrodelne prireditve; karneval v Valdoccu – Prva dva pokojnika, ki ju je napovedal don Bosko – Grofica Camburzano ploska na gianduievem sejmu – Don Francesia poroča predstojnici v Tor de'Specchi o karnevalu

ZAČELE SO SE KARNEVALSKE POČITNICE, zaprli so cerkvene in državne urade in don Bosko se je lahko ukvarjal s stvarmi v korist oratorija, na katerega ni nikdar pozabil. Napisal je več pisem don Rui, ki mu je nenehno poročal o oratoriju in drugih zavodih.

I.

Predragi don Rua!

Iz posebnega razloga daj ukaz za prekinitvev natisa latinskega slovarja vse do moje vrnitve. Povej, prosim, Buzzettiju in drugim zaposlenim v tiskarni, da naj brez moje-

ga dovoljenja ne začenjajo nobenega natisa knjig in drugih stvari, razen če bi ti dobil dovoljenje ‚ad hoc‘ (za to).

Menim, da bi bilo koristno, da bi ob priložnosti pripravil konferenco o potrebnosti pokorščine ne samo v besedi, temveč tudi v dejanju s poudarkom, da nihče ne bo znal ukazovati, če se prej ni naučil ubogati.

Čuvaj svoje zdravje, počivaj, kolikor je treba, pazi na jedi, ki bi ti lahko škodovale. Vse do srede februarja izpuščaj jutranjice in se omeji samo na dnevne ure, večernice, sklepnice, vendar vse posamično.

Tvoj prijatelj duhovnik JANEZ BOSKO

Rim, 31. januarja 1869

II.

Predragi don Rua!

Ne vem, ali je bila pokojna Bertinetti sestra ali žena umrlega Karla. V vsakem primeru recite gospodični Braia, da naj potrpi, prevzame posle in stori vse, da še živeči nič ne bo manjkalo. Poskrbi za služabnike. Počitnice so pretrgale moje posle v Rimu in bom moral podaljšati svoje bivanje v večnem mestu. Kmalu vam bom poslal nekaj denarja. Nadaljujete molitev.

Najvdanejši v Gospodu DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Naj stopi don Rua v mojo sobo in odpre vratca moje mizice, kjer bo našel zavoj z mojim naslovom. Notri so položnice in papeške listine, ki jih je prinesel pater Gregorij di Santa Teresa.

Prosi markizo Fassati, da naj izroči ta zavoj kneginji Di Montmorency in ta naj ga prinese sem v Rim. Če so težave, pošljite po pošti.

III.

Predragi don Rua!

Pogum! Bog nam bo pomagal. Gotovo si že prejel pismo, s katerim boš dvignil 2.000 frankov. Bomo videli, kaj bom lahko storil. Upam, da ne bom prišel domov praznih rok.

Iz Lanza mi je Sala obljubil tri tisoč frankov sredi tega meseca. Dva tisoč naj bi prišlo tudi iz Milana. Obvesti o tem don Savia.

Karnevalske počitnice so prekinile moje posle. V petek (21) bo spet vse steklo. Mogoče se bodo pojavile velike težave, vendar jih bomo premagali nad mojim pričakovanjem. Toda molk in molitev. Vse do tega dne ne morem določiti svojega prihoda domov.

Vem, da imate veliko opraviti, toda predvsem pazi na svoje zdravje in zdravje vseh drugih.

Reci Magni in Noni, gospe Gianelli, da jim sveti oče pošilja poseben blagoslov s popolnim odpustkom.

Reci grofu Viancinu, da želim, da bi preložil slovesnost sv. Frančiška Saleškega vse do moje vrnitve in da mu bom v kratkem pisal. Zadnji dan karnevala bom maševal za klerika Barberisa, mu podelil blagoslov in v nekem velikem vzgojnem zavodu bodo opravili zanj sveto obhajilo. Naj ima živo vero, sicer pa ‚velit nolit‘ (hočeš nočeš) mora ozdraveti.

Kar se tiče Chierija, stori, kar moreš, da bo gospodična Braja zadovoljna s tajnico. Ko bom v Turinu, bomo stvar uredili.

Reci Bertu, da bo moral veliko pisati, in da če ne bi bil tako zaposlen, bi mu dal veliko dela.

Pozdravi vse. Molim za vas in delam za vas vse. Bog naj nam pomaga, da bomo vedno in povsod hoteli izpolnjevati Božjo voljo. Amen.

Rim, Morlupo, 3. februarja 1869

Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: V kratkem bom pisal don Francesii.

V tistih dneh je don Bosko hodil maševat in molit kakor vedno, ko je bil v Rimu, na grob sv. Petra, na katerega je čutil izredno navezanost. V naših kronikah naletimo samo na eno poročilo. Ker pa smo pred kratkim prejeli dragoceno listino o tej pobožnosti do prvaka apostolov, čeprav za leto 1867, jo zato, ker je takrat še nismo imeli v rokah, podajamo rade volje sedaj kot dokaz, kakšen ugled je že užival Božji služabnik.

Dnevnik vatikanske bazilike od 1866 do 1869 (arhiv bazilike) prinaša naslednji zapis: V torek 22. januarja 1867 je velečastiti gospod don Janez Bosko ob svojem prihodu v Rim daroval sveto našo v vatikanskih grobnicah na oltarju svetih apostolov Petra in Pavla. Temu duhovniku, ustanovitelju dobrodelne ustanove v svojem rodnem kraju, ki se vzdržuje s prostovoljnimi darovi vernikov in slovi povsod po dokazani svetosti, ki jo spremljajo, kakor pravijo, čudeži in napovedi prihodnosti, so se predstavili trije člani te bazilike: varuh zakristije Filip Boccanera Sampietrino, klerik te zakristije Luka Bassi in Marijan Bissi, varuh cerkve. Don Bosko naj bi jih ozdravil od božjasti, revmatičnih bolečin in neozdravljive vročice. Nad vsemi je v kapeli zakristije kanonikov opravil molitve ter jim priporočil, da bi z molitvijo gojili zaupanje v Boga in sprejemali sveto Božjo voljo.

Ita est (tako je): MONS. G. CASCIOLI,

varuh imenovanega arhiva

Leta 1867 je neki plemeniti gospod dobil zdravje po priprošnji Marije Pomocnice. Don Bosko je objavil ozdravljenje, gospod pa se je čutil užaljenega. Pisal je: »Moj zdravnik bi si z ozdravljenjem pridobil nesmrtno slavo, z vašim poročilom pa ste onečastili njegov sloves.« Znesel se je nad don Boskom in ga obrekoval na vse načine. Neki gospod je njega in don Boska povabil na kosilo

in ju pri mizi posadil skupaj. Eden izmed povabljenih je nalašč začel vpraševati don Boska o ozdravljenjih, ki jih je naredila Marija Pomočnica. Božji služabnik je odgovoril, da je dobrota matere Božje Marije zares čudovita in da so ji obdarjeni zelo hvaležni. So pa tudi primeri, da so ljudje, ko so bili bolni, obljubljali tisoč in ne vem koliko reči, ko pa so ozdraveli, so našli spet tisoč in ne vem koliko izgovorov, da bi se izmaknili obljubljenim obveznostim, češ da je bil zdravnik, da je bilo zdravilo, telesni ustroj, kriza, vse vse razen mati Božja Marija. Nato je sklenil: »Toda ali tudi zdravnik, zdravilo, naravni vzroki in tako naprej niso Božja roka?« Oni drugi je poslušal, ne da bi trenil z očesom. Nazadnje je začel govoriti z don Boskom in postal njegov prijatelj. Želel je kar naprej govoriti z njim in se ni mogel ločiti od njega.

Don Boska je za 2. februar povabil na slovesen praznik in kosilo predstojnik nekega uglednega reda. Že poznega jutra je vstopil v cerkev, nato v zakristijo in se je želel spovedati, preden je šel maševati. »Bi mogel dobiti kakega duhovnika?« je vprašal zakristana. »Rad bi se spovedal.«

»Ga ni,« je dobil v odgovor.

»Ali danes ne spovedujejo? Ali ni predstojnika?«

»Seveda je.«

Prosil je, da bi mogel z njim govoriti. Popeljali so ga v sobo, kjer je neki velečastiti s svojimi prijatelji igral biljard. Ko je slišal, da sprašujejo po njem, ga je dal vprašati, kaj želi.

In don Bosko: »Recite mu, da bi se rad spovedal.«

Ta je nekoliko odprl vrata, pristopil, pogledal duhovnika in jezno dejal:

»Ali vi ne veste, da jaz ne spovedujem?«

»Kdo pa potem spoveduje?«

»Pri nas spovedujejo samo tisti, ki niso sposobni delati česa drugega.«

Don Bosko se je vrnil v zakristijo in tam naletel na redovnika, svojega velikega prijatelja, ki ga je povabil in ga veselo sprejel. Don Bosko je pri njem opravil spoved.

Po sveti maši so ga predstavili predstojniku, ki ga ni poznal osebno. Milo mu je potožil: »Oh, gospod opat, je to mogoče, da duhovnik, ki se je na tako velik praznik želel spovedati, ni mogel najti spovednika? Ali v cerkvi ni nobenega, sem vprašal. Potem sem hotel govoriti s patrom opatom, pa mi je bilo rečeno, da opat ne spoveduje. Kdo potem tukaj spoveduje, sem vprašal. V odgovor sem slišal te zares čudne besede: pri nas spovedujejo samo tisti, ki niso sposobni delati česa drugega.«

»Oh, gospod don Bosko, oprostite, jaz vas nisem poznal. Kriv sem. Prosim vas samo, da tega ne poveste svetemu očetu.«

»Nič ne bom povedal. Toda nikdar več ne izgovorite teh strašnih besed: pri nas spovedujejo samo tisti, ki niso sposobni delati česa drugega. Jaz vam pa pravim: izberite za spovednike najbolj izobražene, ljudi z veliko izkušnjo, kajti to je najobčutljivejši del svete službe.«

Več kot eden njegovih zaupnikov je želel spoznati usodo Rima, prihodnost Pija IX., časne papeževe oblasti. Don Bosko je zagotovil, da bo papež leta 1871 slavil svoj škofovski jubilej in prekoračil življenjsko dobo sv. Petra. Ko so ga vprašali o političnih dogodkih, si ni upal naravnost odgovoriti, rekel pa je, da bo Napoleon zapustil Rim, francoska vojska bo zapustila večno mesto. Jasno je napovedal zavzetje Rima.

Dne 9. januarja 1874 ga je don Joahim Berto spremljal po Rimu. Srečala sta nekega gospoda, ki je med drugim rekel don Bosku: »Jaz nisem hotel verjeti, da bodo Italijani prišli v Rim. Pater Verda je bil tudi mojega mnenja. Toda komaj je leta 1870 vkorakala vojska Viktorja Emanuela, sem se spomnil besed, ki ste jih izrekli eno leto prej, se pravi, da bodo Italijani gotovo vkorakali.«

Don Bosko je obiskal tudi nekaj zavodov.

Nad vse spoštovani vitez!

Poročam vam vesele stvari o našem don Bosku. Danes zjutraj sem šla ponj in ga popeljala v Santa Rufino, kjer je daroval sveto mašo za Marijine hčere in imel lep nagovor pred obhajilom, ki je bilo zelo številno. Po zajtrku smo mu šle vse poljubit roko. Nato je lepo nagovoril gojenke. Bil je čudovit dopoldan in don Bosko je dejal, da mu je bilo vse v veliko veselje.

Kornelija V. Millingen

Toda vztrajal je pri svojem sklepu, da bo ostal neopazen, dokler bo le mogoče. Grof Scipion Conestabile della Staffa je 7. februarja istemu pisal in potožil: »Pozdravlja vas grofica Millingen. Don Bosko je zdrav. Videl sem ga samo enkrat.«

Tisti dan, bila je nedelja kvinkvagezima, so don Boska pričakovali v Vatikanu. Šel je tja slovesno opravljen. On sam nam je očetovsko ljubeznivo, in da bi pokazal dobrotno naklonjenost Pija IX., pripovedoval dragi dogodek na že omenjeni konferenci salezijancem v oratoriju.

»Ko se je bližala ura sprejema, je Pij IX. poklical služabnika in mu rekel: «Don Bosko nima kočije. Pojdite in ga pripeljite z mojo.» In papeževa kočija se je odpeljala. Papeževi služabniki so prišli k meni na stanovanje in me povabili v kočijo. Pomislite in predstavite si: vozilo, v katerem je bilo prostora za vsaj štirinajst oseb, pokrito s svilo in okrašeno s čipkami, notri pa don Bosko! Šel sem

na sprejem, in ko je bilo vse končano, me je ista kočija spet čakala. Vprašali so me, kam želim, da me odpeljejo. «V palačo Vitelleschi.» «Po papeževem naročilu vas moramo odpeljati tja.» Tam so mi dejali, da je papež naročil, naj me počakajo in opeljejo domov. Ko sem jim povedal, da se bom tam dolgo zadržal, so se vdali in se vrnili.«

Ta sprejem pri papežu je don Bosku prinesel veliko tolažbo. Ko ga je Pij IX. zagledal, je dejal:

»Don Bosko, prosil bi vas za uslugo. Bi hoteli tukaj v Rimu odpreti študentat in oratorij kot v Turinu?«

»Oh, sveti oče, prav to je bila moja zamisel. Vzeli ste mi besedo z jezika.«

»Prav. Pojdite k San Caju. Hiša je tukaj blizu samostana Dell' Incarnazione. Poglejte, ali vam lahko koristi, in poižvedite, ali se je mogoče dogovoriti z lastnikom.«

Z zavzeto dobroto mu je papež pripovedoval, da bi, če bi mogli izvesti to kupčijo, želel, da bi še tistega leta prišlo nekaj duhovnikov in klerikov iz Turina, da bi na Minervi ali na Gregoriani študirali filozofijo in teologijo. Tako bi bilo konec zahtev turinskega nadškofa in papež sam bi po svojem vikarju podelil svete redove don Boskovim sinovom.

Častitljivi je s hvaležnostjo sprejel papežev predlog in po dolgem pogovoru o položaju salezijanske družbe je svetemu očetu izrazil živo željo mnogih vernikov, da bi v cerkvi Marije Pomočnice ustanovili posebno bratovščino. Rekel mu je, da bo predložil pravila turinskemu nadškofu in ga prosil za kanonično ustanovitev. Nato je prosil papeža, da bi bratovščino obdaril z odpustki, v kar je papež dobrohotno privolil.

Potem je predložil še spisek uglednih cerkvenih dostojanstvenikov in ga prosil za častne naslove. Tudi to prošnjo mu je papež izpolnil.

Nazadnje je Pij IX. dal don Bosku škatlo, polno križev, ki so jim bili dodeljeni odpustki: 400 vsakokrat, ko bi jih poljubili ali bi jih dali poljubiti drugim.

Don Bosko je šel na Quirinal, da bi si ogledal San Cajo. Kraj, ki ga je nakažal papež, je bil last samostana Dell' Incarnazione, ki so mu pravili samostan barberink, ker ga je ustanovila plemenita družina Barberini, ki je imela tudi patronat nad samostanom. Sestavljali sta ga dve veliki stavbi, od katerih je bila ena že dalj časa prazna in bi mogla služiti don Boskovi zamisli. Ob stavbah je stala še cerkev in se razprostiralo obširno polje, ki bi ga lahko zazidali.

Za tiste dni je turinska občinska uprava dovolila dobrodelnim ustanovam, da so na trgu Castello razpostavile svoje prodajalne mize in v korist svojih varovancev zadnje dni pusta prodajale, kar se jim je zdelo koristno za njihove oskrbovance.

Začetnik te zamisli je bil don Bosko. Turinski karneval je bil tisti čas ena najdostojnejših, mirnih in prijetnih zabav v vsej Italiji. Poseben odbor, z vsemi pravicami, ki je imel na voljo tudi orožnike, je skrbel za red, moralnost in spoštovanje vseh slojev in ljudi.

Videč potrebe oratorija, je don Bosko pred odhodom v Rim rekel svojim v zavodu, da naj razmišljajo o načinu, kako bi sodelovali na pustnem sejmu. Vsi so začudeno dahnilo »oh« in bi se skoraj pohujšali.

»Za pusta, na karneval! In to don Boskovi sinovi!«

»Da, da, šli bomo, vendar tako, da se ne bomo vdajali norostim. Šli bomo, kakor se to nam spodobi, da ga bomo prisilili, da bo prišel tja, kjer smo mi.«

Od loterije je ostalo veliko dobitkov in s temi je častitljivi upal kaj iztržiti. Medtem so se pa Turinčani odzvali njegovi pobudi in mu pošiljali še druge predmete. Ta posel je naložil vitezu Oregli in nato odpotoval v Rim.

Vitez je pripravil svojo prodajalno, ki je bila sestavljena iz več velikih lepo okrašenih miz na obširnem odru za trgom Castello nasproti Via Po. Obenem pa je poslal svojim prijateljem prijetno v piemontskem narečju napisano pesmico, s katero je vabil na obisk in k nakupu.

Nekaj takih povabil je poslal tudi v Rim.

Rim, 1. februarja 1869

Predragi v San Stefanu!

Vi si lažje predstavljate, kot bi vam jaz mogla opisati, kako zelo me mika vaše povabilo. Ne vem, kaj bi dala, da bi vas mogla videti, kako prodajate in zabavate ljudi. Toda Mariji je treba darovati cvetko in se temu odpovedati. Don Bosko nam je v domu Isabella predstavil vaš ljubeznivi poziv in nam vse razložil, ker je pisan v piemontščini in nismo nič razumeli. Tudi on se je smejal, ko je bral.

Don Bosko je opravil sveto mašo v Materini kapeli. Imela sem priložnost, da sem se z njim pogovarjala v hiši Isabella. Upajmo, da se nas bo presveta Devica Marija usmilila in razsvetlila zlasti moje brate.

KLOTILDA

Vitezova prodajalnica je bila ena najbolj izvirnih, dobro založenih, zlasti s knjigami. Oratorijska godba na pihala, za katero je maestro De Vecchi zložil fantastično priložnostno polko z naslovom La fiera di Giandua (gianduev semenj), je privabljala veliko število radovednežev. Mladi glasbeniki so bili oblečeni v rumeni domino in med njimi je izstopal vitez Oreglia, oblečen kot giandua. Odlično je igral svojo vlogo in v smešnih, veselih, bistrih, poštenih verzih vabil ljudstvo k svoji prodajalnici. Vse turinsko plemstvo je hitelo poslušat njegova izvajanja, on pa je za dober denar prodajal svojo robo.

Prišel je tudi princ Amadej, ki je, potem ko je prijateljsko stisnil giandui roko, ljubeznivo podaril 100 lir.

»No, gianduia, kaj boš storil s tem denarjem?« je vprašal.

»Razdelil jih bom med svoje prijatelje, ki so vsi veliki reveži, in nato bomo vsi skupaj molili za spreobrnjenje vašega visočanstva.«

»Prav, gianduia!«

Potem ko je vitez pripovedoval vse najbolj smešne stvari tega sveta, dal malo počitka svojim pljučem in so glasbeniki krojili svoje melodije ter izvajali skladbe slavnih skladateljev, je množica ob koncu vsake skladbe glasno vzklikala: »Don Boskovo polko, don Boskovo polko!« In godba je morala ustreči skupni želji. Tako so naslovili glasbeno fantazijo De Vecchija, ki so jo improvizirali z različnimi inštrumenti in v posebnih oblekah prav za tisto priložnost in je vzbujala veliko navdušenje. To skladbo so potem izvajali na vseh glasbenih nastopih.

Tri dni je vitezova prodajalna razveseljevala tudi duhovnike in redovnike, ki so prihajali v velikem številu. To so bili dnevi poštene, dobrodelnosti in krščanske zabave. Tako se je še enkrat uresničilo, kar je pravil don Bosko:

»Vedno sem storil vse, da bi pokazal, da se je mogoče zabavati tudi tako, da ne prelamljamo Božjih zapovedi.«

Medtem ko je po mestu hrumelo karnevalsko veselje, so se tudi fantje v Valdoccu veselo zabavali. Zadnji dan so s skupnim obhajilom molili za duše v vicah in prosili zlasti za dva tovariša, ki ju je Bog poklical v večnost. Te molitve naj bi koristile zlasti njima.

V nekem našem zapisku in v oratorijskem seznamu beremo: »Bartolomej Ferrero, sin Mihaela, doma iz Villafranca Piemonte, dijak 3. razreda, je zaradi težkega obolenja 1. januarja 1869 zapustil oratorij in umrl doma pri svojih starših.« Ni podan niti dan niti kraj njegove smrti. Zelo verjetno je to fant, o katerem je sanjal don Bosko 30. oktobra 1868.

O drugem je rečeno: »Angel Oriali, sin Tomaža iz Castelletta Ticino, je 8. februarja 1869 šel domov na zdravljenje in tam umrl.«

To sta prva dva od šestih, ki jim je don Bosko napovedal smrt.

Udeležba oratorija in njegovih fantov na karnevalu je navdihnili pisca pisma vitezu. V njem izraža mnenje Turinčanov.

Fossano, 12. februarja 1869

Gospod vitez!

Neka gospa, ki je prišla iz Turina, mi je pripovedovala o tem čudežu krščanske ljubezni, enem izmed tistih, ki so jih delali Božji služabniki, kot Belzunce v Marseillu in

Bosko v Turinu, in pri tem uporabili vso svojo iznajdljivost. Gotovo ste me že razumeli. Zelo težko bi bilo opisati moje občudovanje te gianduieve domislice.

Zdi se mi, da je en tak nastop znatno bolj učinkovit kot veliko strani kake moralne knjige, da damo spoznati vero in jo vzljubimo, saj se na tak način prilagodimo človeku, se ponižamo in se veliki naredimo enaki z malimi ter človeka poiščemo tam, kjer je s svojimi potrebami.

GROFICA ALEKSIIJA DI CAMBURZANO

V Rimu so želeli slišati novice iz Turina. Želela si jih je predstojnica v Torde' Specchi.

15. februar 1969

Gospod vitez!

Včeraj je don Bosko že drugič prišel k nam, zdrav in vesel. Jutri, v torek, bo prišel maševat skupnosti, imel bo nagovor pred obhajilom in nas obhajal. Lahko si predstavljate moje in nas vseh zadovoljstvo.

Zvedela sem, da je bil don Bosko prejšnji teden znova na obisku pri svetem očetu, da sta se pogovarjala celi dve uri in da mu je papež izkazal izredno ljubeznivost.

Kdaj nam boste pisali o vašem sejmu? Včeraj je don Bosko dejal: »Nič še ne vemo o sejmu, četudi se je karneval končal že pred dnevi.« Zagovarjala sem vas in dejala, da se morate poleg tega, da morate pospraviti mize, tudi malo odpočiti. Pišite torej čim PREJ. MOJA RAZPRODAJA LEPO NAPREDUJE.

M. MAGDALENA GALLEFFI

Dne 18. februarja je don Francesia poslal materi Galleffi poročilo o sejmu.

Vitez se je šel odpočit od svojega sejma, na katerem je izvrstno paradiral. Zaslužil je dva tisoč frankov, ne vštévši izdatkov, kar je sicer malo, vendar v primerjavi z drugimi zelo veliko. Naši predmeti so bili preveč lepi in dragoceni in niso sodili na karneval. Zato smo malo prodali. Bila pa je dobra predstavitev. Reči moramo, da se je ves sejem vrtel okoli naše prodajalnice in naša godba na pihala in gianduia sta bila najboljša zabava. Še več, viteza so imeli in imajo vsi za duhovnika, tako umerjene, pravšne, odlične so bile njegove šale. Veliko poslušalcev je imel od 11-ih dopoldne do poznega večera. V Turinu niso govorili o drugem kot o don Boskovi prodajalnici. Ker mnogi niso vedeli o don Bosku drugo kot za njegovo ime, so mislili, da je on gianduia. Povejte mu to, da bo vedel, da vsi sveti Antoni le še niso mrtvi. Vsekakor pa je res, da je don Boskov gianduia zaslovel, oznanjal o moralnosti v današnjem času propadanja in pokazal, da je mogoče biti vesel, ne da bi pri tem žalil Boga. K naši prodajalnici je prišel tudi princ Amadej, poslušal našo godbo in pustil 100 frankov za hišo.

42.

POGLAVJE

Sveta kongregacija za škofe in redovnike povzame zasedanja – Don Bosko je utrujen in si želi malo samote – Salezijansko družbo potrdijo – Don Bosko opravi poslovilni obisk pri papežu, ki ga spodbuja, da bi si prizadeval za potrditev pravil. Častitljivi mu zagotovi, da bo njegovo obdobje vladanja Cerkve daljše kot sv. Petra – Emilijan Manacorda sporoči vitezu Oregli potrditev salezijanske družbe in predlog San Caja – Prizadevanje za nakup hiše – Kardinal Antonelli ponudi denar za plačilo pogodbe – Don Boskova pisma in prošnje, da bi zbral denar, potreben za nakup te posesti – Neki odvetnik, ki je od matere Božje Marije prejel milost ozdravljenja svojega na smrt bolnega sina, se zaveže, da bo opravil vse pravne posle v tej zadevi – Še drugi darovi za zaželeni nakup – Nekaj pisem vitezu; don Bosko obišče družino Marini, mašuje v palači Barberini; mons. Manacordo imenujejo za hišnega prelata; don Bosko gre v Frascati k Vitelleschijevim; sto tisoč svetinjc Marije Pomočnice; don Boskov obisk neki plemeniti bolnici – Pismo markize Villarios don Rui – Don Boskovo pismo don Rui: naj se pripravi lepa slovesnost za sv. Frančiška Saleškega; odlikovanje za opata Solarija; salezijanska družba in San Cajo; obiskal bo Mirabello; papežev blagoslov teologu Borelu – Don Rua razpošlje to pismo v zavode

Začel se je štiridesetdnevni post in don Boskove prošnje so končno javno predložili kongregaciji za škofe in redovnike. Razmišljali so o posameznih členih konstitucij in vzeli v pretres opombe nekaterih škofov. Bilo je več zasedanj. Mons. Svegliati je komisiji kardinalov predložil papežev mnenje. Don Boska so poklicali, da jim je dal nekaj pojasnil. P. Verda je znal povedati, da so ga ti razgovori silno utrujali in da je pogosto zapustil hišo in šel na sprehod daleč od naseljenih krajev, zatopljen v svoje misli. Nekega dne je kardinal Monaco La Valletta na koncu neke seje izrazil željo, da bi ga don Bosko spremljal v kočiji. Toda

on je moral umiriti vročino v pljučih s svežim zrakom, ker ni imel več moči, da bi razmišljal. Zato se je ponižno izgovoril in rekel, da ne more sprejeti take časti. Eminenca je sicer privolil, a izrazil svoje obžalovanje.

Ko se je tako sam sprehajal, ga je srečal kak monsinjor in ga vprašal:

»Kako, don Bosko peš?«

»Da, monsinjor.«

»In zakaj sam? Dovolite, da vas pospremim.«

»Ne, ne, monsinjor. Nujno moram biti sam s seboj.«

»Pa se boste izgubili na cesti.«

»Za danes je bolje tako. Nujno si moram malo odpočiti.« In se je poslovil.

Moral je biti zares utrujen in zbit, če je tako govoril.

Ko je zvedel za dan odločilne seje pri sveti kongregaciji o salezijanski družbi, je sporočil v oratorij, naj se vrstijo ves dan pred Najsvetejšim skupine molivcev in prosijo za dober izid posvetovanja; veliko dijakov in rokodelcev, ki jim ni bil točno določen čas za molitev, se je dolgo zadržalo v cerkvi in žrtvovalo v ta namen del svojega odmora. In tolikšna pobožnost je ugajala Gospodu.

Dne 19. februarja je sveta kongregacija potrdila Družbo sv. Frančiška Saleškega in papež je podpisal to potrditev.

Tisti popoldan se je don Bosko vrnil v Vatikan in rekel papežu, medtem ko se je zahvaljeval:

»Ta teden so bili vsi moji dečki povezani z menoj in so nadlegovali nebesa s svojimi prošnjami za dober izid mojega poslanstva.«

Pri teh besedah so se papežu orosile oči. Govorila sta o tej potrditvi in Pij IX. je rekel Božjemu služabniku: »Gospod opat, potruditi se morate, da boste čim prej prišli do potrditve konstitucij. Jaz sem natančno seznanjen z vsem, poznam vaša načela in vas bom podpiral na vso moč. Toda jaz sem star in vsak trenutek lahko umrem in kdo ve, kako zelo bi se zavleklo stvari s tistim, ki bo prišel za menoj.«

»Sveti oče,« je don Bosko odgovoril s svojo običajno mirnostjo, »Gospod naj vas ohrani še za velike reči, da boste mogli storiti veliko dobrega njegovi Cerkvi.«

»Oh,« je odvrnil Pij IX. »manjka samo še eno leto in pol do petindvajsetih in velja <non videbis dies Petri> (ne boš doživel Petrovih dni).

»Toda to ni verska resnica.«

»Res ni verska resnica, je pa rek, ki ga stoletja niso zanimala.«

»Poslušajte, svetost,« je don Bosko smehljaje se nadaljeval. »Predvsem je treba odšteti eno leto in pol, ko niste bili v Rimu, temveč v Gaeti. Razen tega je sv. Peter poleg 25 let v Rimu bil še 7 let v Antiohiji in 2 leti v Jeruzalemu. Zato pravim vaši svetosti: ne samo <videbis dies Petri>, temveč veliko več.«

»Prav. Ko bom tako daleč, bom upošteval, kar ste mi rekli, in vas bom pohvalil za vašo napoved.«

»Na koncu je sveti oče dal don Bosku nekaj modrih navodil, da bi se salezijska družba čim globlje zakoreninila v redovnem življenju, in mu naročil, da bi jih kot praktično vodilo podal sobratom. Tudi za mlade gojence je dal nekaj nasvetov in opominov. Avdienca je trajala eno uro.

Še isti večer je mons. Manacorda pisal don Rui.

Predragi don Rua!

Don Bosko je sprejel vaše pismo nekaj ur zatem, ko sem jaz odposlal svoje zadnje sporočilo.

Sedaj, ko je glede salezijske družbe vse končano, hodimo po Rimu in iščemo denar, s katerim bi plačali novo hišo. Možnosti so dobre. Upam, da tudi na tem področju Bog ne bo zapustil svojega zvestega služabnika. V ponedeljek ali verjetno v torek bomo naredili dopis in tako se bo don Bosko vrnil v Turin z dvema navdse pomembnima listinama: o nakupu in s potrdilom salezijske družbe. Naj bo hvaljen Bog in naj bo hvaljena presveta Devica Marija, pomočnica kristjanov.

Don Savio je pooblaščen od don Boska, da sklene prodajno pogodbo za stavbo, kakor mu je znano. Pogodba bo podpisana takoj, ko bo prišel v Turin.

Sklenite, kakor se vam zdi najbolje v zadevi don Bongiovannija. Tako pravi don Bosko.

EMILIJAN MANACORDA

Rim, 10. februarja 1869

Don Bosko se je poslovil od papeža, vendar je ostal še nekaj dni v Rimu, da je počakal na podpis nekaterih brevvov in odloka o potrditvi salezijske družbe ter uredil nakup hiše pri San Caju. Že dva tedna se je veliko ukvarjal s to zadevo.

Obiskal je sestre, ki jim je stavba pripadala in iz katere so se umaknile. Rade volje so sprejele ponudbo. Govoril je tudi s princem Barberinijem, ki je moral že poznati papeževe namene. V skupnem dogovoru so se pogodili za 50.000 lir. Božja previdnost je stvari tako uredila, da je dobil tudi denar za kupčijo. Ko je kardinal Antonelli zvedel, da je pogodba sklenjena, je takoj poslal 2000 lir z besedami:

»To je prvi dar za milost, ki mi jo je izkazala Marija Pomočnica, in ne bo zadnji. Daroval bom še več.«

Don Bosku je manjkalo samo še človek, ki bi se v njegovi odsotnosti ukvarjal s pogodbo, ker se nikakor ni mogel odtegniti drugim poslom. Tudi v tej zadevi je kmalu naletel na ustreznega človeka v osebi odvetnika Ignacija Bertarella, kateremu je, kot smo videli v pismu mons. Manacorde, častiti ozdravil sina. V

velikem veselju iz hvaležnosti je odvetnik vzkliknil: »Don Bosko naj ukaže kar koli, storili bomo!« Na don Boskovo prošnjo se je zavezal, da bo storil vse, kar je potrebno za izvedbo pogodbe.

Don Bosko pa je nadaljeval iskanje sredstev, da bi plačal hišo. Dobrotniki so mu pomagali, ker so jim njegova pisma šla do srca. Tu objavljamo eno izmed prvih, ki ga je naslovil na mater Galleffi.

Velezaslužna mati predstojnica!

V preteklosti ste velikokrat priskočili na pomoč pri gradnji cerkve in vzdrževanju ubogih dečkov, ki živijo v Turinu.

Sedaj vam priporočam ne več Turinčanov, temveč Rimljane. S privolitvijo svetega očeta bi začeli delo v majhni hiši, kakor nekoč v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Turinu. San Cajo, ali kakor pravijo barberinke, z zraven stoječo stavbo bi bil kar dober kraj, ker je zelo zdrav in priročen za dečke iz okolice in iz Trinità dei Monti za obisk oratorija in tudi šole.

Težava je v plačilu prvega obroka, ki bi bil devet tisoč štiristo skudov.

Nekaj darov smo že prejeli. Tudi vi naj bi iz ljubezni do Gospoda in svete Device Marije storili, kar morete, med vašimi redovnicami in znanci.

Druga težava je v naglici, s katero je treba skleniti pogodbo, ker nekatere stranke budno pazijo, da bi začele pogajanja, če bi jih mi prekinili.

Gospa Merolli se je pokazala zelo naklonjena, da bi pomagala, in želi, da bi se ji pridružile še druge pobožne osebe. Govorite z njo in jo opogumite ter ji obljubite obilen Božji blagoslov in hvaležnost ubogih dečkov, ki bodo zaradi odrešenja po njihovi za slugi priklicali iz nebes na svoje dobrotnike bogat blagoslov.

Bog naj blagoslovi vas in vse, ki posvečajo skrb delu za pomoč potrebnim otrokom. Priporočam se dobroti vaših molitev in sem ponosen, da se lahko imenujem vaše dobrodelne uglednosti najvdanejši služabnik.

DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 17. februarja 1869

Nekaj dni pozneje je odgovoril na dopis te svete redovnice.

Rim, 20. februarja 1869

Velezaslužna gospa mati!

Recite gospe, ki je darovala 30 frankov, da se je bom izrecno spomnil pri sveti maši, ki jo bom, če je taka Božja volja, daroval v kapeli B. Labre.

Zadeva lepo napreduje, vendar smo še daleč od potrebne vsote, zato pogum pri iskanju in nemalo molitev. Veliko pričakujem od vaše dobrote. Upam, da boste krepko pomagali pri uresničitvi tega čudeža. Bog naj blagoslovi vas in vse vaše hčerke redovnice in vam stokrat povrne vse, kar ste storile zanj.

Vam pa naj še posebej podeli prelep venec cvetlic v nebesih. Amen.

V hvaležnosti se izrekam najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

S pismi so prihajali tudi obiski in prijatelji so pisali vitezu Oregli novice o don Bosku, tako da lahko zelo natančno sledimo njegovim zadnjim korakom v večnem mestu.

Rim, 18. februarja 1869. Don Bosko je prevzet od želje, da bi razširil svoje dobrodelne ustanove. Sedaj se trudi, da bi zbral potreben denar. Seveda ga čudeži vedno obdajajo. To mi je v veliko tolažbo, ker bo na ta način bolj pogosto v Rimu. Zelo je zadovoljen z avdiencami pri papežu, ki so bile navadno zelo dolge. Primoran od Najvišje volje se je ta sveti mož lotil dela.

MARIJA V.

Rim, 21. februarja 1869. Vsa družina je imela srečo, da jo je don Bosko ponovno obiskal. Veselili smo se njegovega krepkega zdravja in se nam vsem zdi, da si je zelo opomogel. Rekel je, da ne bo več dolgo ostal. Lahko si predstavljam, kako željno ga pričakujete v Turinu.

MARIJANA MARINI

Rim, 23. februarja 1869. Medtem ko popolnoma zaupamo v njegove molitve, zaupamo tudi v molitve vaših fantov, ki se bodo pridružile njegovim. Odlični don Bosko je v kapeli palače Barberini danes zjutraj daroval sveto mašo, pri kateri smo bili na njegovo povabilo vsi navzoči. Tako smo se mogli malo zadržati v družbi spoštovanja vrednega in dragega duhovnika. Sporoča vam, da je zdrav, da je zadovoljen in da namerava zapustiti Rim prihodnji teden. Želi, da vse pripravite za svečan praznik sv. Frančiška Saleškega prvo nedeljo v marcu.

SCIPION CONESTABILE DELLA STAFFA

Rim, 24. 2. 1869. V Rimu imamo don Boska, vendar mi še ni uspelo, da bi bil pri kateri njegovi maši. Upam, da mi bo to uspelo. Priporočil se bom monsinjorju Manacordi, ki ga želim obiskati, ga pozdraviti in mu čestitati. Kot veste, je bil povišan za hišnega prelata njegove svetosti.

C. GUALDI

Firence, 24. februarja 1869. Slišal sem, da se don Bosko pripravlja na vrnitev in da je obiskal naše patre v samostanu v Frascatiju s C. Calderarijem itn. Zelo me veseli. Bo prišel tudi v Firence? Upajmo.

D. JOŽEF EMILIJAN NERI

Rim, 23. februarja 1869. Gianduievo pismo smo prebrali v navzočnosti Fanny in profice Calderari, ob smehu in odobravanju vseh navzočih. Bliža se čas, ko bo naš predragi don Bosko zapustil Rim. Predvčerajšnjim je kosil pri nas. Marija je izrecno povabila nekega drugega svojega brata s soprogo, ki je v Rimu, da bi mu dala

spoznati tega svetega moža, z namenom, da bi nanj naredil dober vtis. Zadeva z odprtjem zavoda v Rimu dobro napreduje. Božja previdnost bo sčasoma vse uredila, četudi za zdaj ni toliko darov, kot bi bilo želeli. Toda naš dragi don Bosko s svojo mirnostjo zagotavlja, da bomo potreben denar že našli. Včasih se človeku zdi čudno, da najbogatejše družine odgovarjajo, da za zdaj ne morejo pomagati, čeprav plavajo v izobilju. Ne vem, kakšne nevarnosti se bojijo. Kneginja Di Sora je bila bolna in je še sedaj. Guidi nam zagotavlja, da bodo svetinjice kmalu narejene. Toda v kovnici beseda kmalu pomeni isto kot počasi. On pravi, da morajo isti stroji kovati kovance in druge medalje in gre zato stvar malo počasneje od rok. Končujem svoje pismo in vam pošiljam veliko pozdravov od Marije in od vseh članov družine. V svojih molitvah preblaženi Devici se spominjajte pisca.

ANGEL VITELLESCHI

Vitez je naročil takojšnjo izdelavo 50.000 oziroma 100.000 svetinjic Marije Pomočnice, ker je ostal brez vsega.

Rim, 27. februarja 1869. Veselim se zaradi dobrega, zlasti moralnega, ki ste ga naredili s svojim sejmom, vendar sem v skrbeh zaradi vašega zdravja, ki ste ga preveč zanemarili.

Hudo mi je, da bo don Bosko v nekaj dneh odpotoval. Vi ste seveda zadovoljni, mi pa ne, toda upajmo. Potrebujem enega Preskrbljenega katoličana z zlato obrezo. Izvod, ki sem ga imela pripravljenega za nekoga, sem morala po don Boskovi želji izročiti nekemu drugemu.

M. MAGDALENA GALLEFFI

Rim, 28. februarja 1869. Po don Bosku, ki nas na žalost zapušča, vam odgovarjam in se vam znova zahvaljujem za ljubeznivost, ki ste jo izkazali ubogemu R., in upam, da se ne bodo izgubili sadovi, temveč bodo obilno zrasli. Ubogi fant je zelo bolan. Kako hudo mi je, da don Bosko odhaja. Toda vi mi boste oprostili to besedo, kajne? Zato pravim, da se za vas veselim, da se vrne k vam. Pričakujem svojo nečakinjo in še upam, da bom videla don Boska. Sporočite nam novice o njem, ko bo prišel.

KORNELIJA V. M.

Rim, 10. marca 1869. Marija je bila te dni vsa žalostna zaradi smrti neke njene prijateljice; to je grofica Du Chastel, mati dečka, ki je spremljal mojega Janeza na sprehod. Bila je sveta žena in je kot taka tudi umrla. Ko je v zadnjih trenutkih blagoslovila svojega sina, mu je rekla: Sois un saint garçon; pense à Dieu et à la éternité (bodi dober fant in misli na Boga in na večnost). Don Bosko jo je v času svojega bivanja v Rimu obiskal in jo našel kot ženo žive vere in popolne vdanosti.

ANGEL VITELLESCHI

Don Rui pa je markiza Fanny Amati di Villarios 23. februarja pisala: »Don Bosko, hvala Bogu, je zdrav in zelo zadovoljen. Vsi si ga želijo in povesod ga spoštujejo. Znamenit je po miru, ki ga izžareva in ki ne more priti od drugod kot

iz nebes. Čeprav nam je letos bil malo na voljo, vam zagotavljam, da smo vsi žalostni zaradi njegovega odhoda in si mislimo, kako veliko veselje bo navdalo vas, ko se bo vrnil v Turin. Prosim vas, zmolite eno pozdravljeno Kraljico po mojem namenu ob nogah tiste predrage podobe Marije Pomočnice, ki se mi zdi, da lebdi nenehno pred mojimi očmi.«

Don Rua je tudi od don Boska prejel nekaj novic:

Moj dragi don Rua!

Ne morem še točno določiti datuma svojega odhoda; mogoče v ponedeljek ali torek. Toda v petek bom, če Bog tako hoče, v oratoriju. Natančneje bom poročal iz Firenc. Medtem pa vse pripravi za zares lep praznik sv. Frančiška Saleškega v nedeljo 7. marca. Sporoči grofu Viancinu, ki bo prazniku predsedoval, in mu reci, da naj bo tako dober, da bo res tisti dan prebil pri nas. Reci opatu Solariju, da mu prinašam podobico, ki mu bo gotovo zelo všeč.

Z našimi stvarmi pa je tako: Družba je končnoveljavno potrjena. Svete redove bodo duhovniki prejeli ,titulo vitae communis' (naslov skupnega življenja). Odpustnice daje Družba in ne posameznik.

Podpisali smo pogodbo za nakup cerkve in stavbe (San Cajo) v enem najlepših ali celo najlepšem delu Rima. Na griču Quirinale, od Quattro fontane proti Porta Pia ob samostanu barberink, kateremu je sosed naš bodoči študentat in vse drugo, kakor bo pač Božja volja. Prvi nakup velja 50.000 frankov. Skušal bom čim več plačati. Upam, da bom po opravljenih poslih prišel v Turin z nekaj denarja v žepu. Veliko zelo pomembnih stvari boš zvedel ustno. To povej našim v hiši, vendar poskrbi, da se ne bo razvedelo zunaj. V vsem veliko previdnosti in molitve. Sporoči vse to v Lanzo in Mirabello. Povej don Bonettiju, da ga bom drugi teden po svoji vrnitvi obiskal.

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z vami. Hvaljeno in češčeno naj vedno bo presveto Rešnje telo. Tako bodi.

Imejte me v vsem za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 26. februarja 1869

P. S.: Povej teologu Borelu, da mu sveti oče pošilja svoj blagoslov z medaljo, ki mu jo bom izročil. Prav tako je blagoslovil vse njegove družine. Jaz sem tako dušeno kot telesno precej utrujen. Zato bi bilo nujno potrebno, da ob mojem prihodu ne bi bilo nikakršnih slovesnosti. Nič več, kot da bi prišel domov iz Turina. To mi bo v majhno olajšanje.

Ko je don Rua prejel to pismo, ga je dal prepisati don Bertu. Izpustili so sodbje, ki so se nanašale na nekatere osebe. Po en prepis je potem poslal v Lanzo in Mirabello.

43.

POGLAVJE

Knez in kneginja Di Sora – Odnosi teh gospodov do don Boska – Njuni napisani spomini o don Boskovem obisku v vili Ludovisi leta 1867 – Dvoje don Boskovih pisem tema dobrotnikoma iz istega leta – Don Bosko v Rimu leta 1869: pisma in obiski; prosi kneza, da bi mu pomagal kupiti San Cajo

MED MNOŽICO VELIKIH PRIJATELJEV, ki jih je don Bosko imel v Rimu, je bil gotovo D. Rodolfo Boncompagni Ludovisi, knez iz Sore, pozneje princ Piombina. Seznanil ju je vitez Oreglia di Santo Stefano. Toda že pred letom 1869 sta si bila zelo naklonjena in ta prijateljski odnos je trajal do leta 1888. Leta 1867 je bil princ star 35 let. Umrl pa je leta 1911.

Njegova plemenita soproga dona Agnese, hči princa Borghese Boncompagni, princesa Piombinska in v don Boskovih časih kneginja Di Sora, je po smrti svojega moža pregledovala pisma pokojnega soproga in med njimi našla petero don Boskovih pisem in nekaj zapiskov njegovih obiskov vili Ludovisi. Dala je vse prepisati in potrditi v škofijski pisarni v Folignu in prepise poslala v Turin. Pri tem je potožila, da je princ gotovo prejel še več pisem od don Boska, vendar so se ali izgubila ali pa so bila uničena še pred smrtjo častitljivega.

Pismo, ki je spremljalo listine, nosi datum La Quiete, Foligno, 3. septembra 1912. – Recite častitemu, je pisala med drugim, da naj mi izprosi zveličanje, da sem bom mogla vrniti k svojemu dragemu možu, za katerega upam, da je v nebesih.

K moževim zapiskom je dodajala svoje opombe, ki se tičejo njunih odnosov do don Boska leta 1867. O tem smo že poročali v osmem zvezku in bomo tukaj dodali le nekaj dopolnil, da izpopolnimo pripoved.

Najprej bomo navedli princesine zapise in dodali njeno razlago iz poznejših let.

Danes, 12. januarja, v soboto, je prišel don Janez Bosko, da nam je maševal.³³ Po maši je govoril o daritvi svete maše in Jezusu v najsvetejšem zakramentu. Nato je prišel gor in smo pili kavo.

Blagoslovi pet otrok, govori s Hugom³⁴ o njegovem prvem svetem obhajilu. Izroči mu po očetovem naročilu³⁵ zavitek bankovcev, na katerega je on zapisal p.g.r. za don Boska. In don Bosko, ki je verjetno pozabil na tisto, kar sem mu pisala, in dano obljubo, mi je dejal, da so mu pri srcu zlasti tista tri pisma. To pa je tudi razlog za tisto miloščino. Meseca maja, ko je bil vitez Oreglia pri nas, je bil papa zelo v skrbeh za Pavla. Rekel mi je, da naj napišem, da če bo v šestih mesecih dobro sklenjen zakon, bo dal za don Boskove ustanove 1000 frankov.

Sedaj vemo, da po šestih mesecih in nekaj dneh zakon ni bil samo pripravljen, temveč tudi sklenjen.³⁶

16. Spovedala sem se pri don Bosku.

17. Prišel je k meni princ Pignatelli in me v kraljevem imenu prosil, da bi mu pri don Bosku izposlovala pogovor. Vse to sem pisala don Bosku.³⁷

18. Še ena prošnja kneginje Di San Cesario z istim namenom.³⁸

Sedaj pa prinčev rokopis.

Sobota, 11. maja 1867

Dne 12. januarja tega leta je don Bosko prišel in maševal v kapeli naše vile. Podelil je več osebam sveto obhajilo in po končani maši je po prošnji D. Cesara³⁹ spet stopil k oltarju in nam povedal nekaj besed. Upoštevajoč, da so duhovniki dolžni darovati sveto mašo v pravem duhu, je vse pričujoče spodbujal, da bi vsak dan bili pri sveti maši. Nato nam je zabičeval, da naj molimo pred najsvetejšim, ker moramo prositi Jezusa za vse milosti in mu darovati vse naše tegobe, moliti za papeža, za izkoreninjenje krivih ver, ki danes preplavljajo Italijo. Ko se je razvnel, je vzkliknil: »Vero, vero moramo imeti vedno, zlasti pa še v teh žalostnih časih.« Nato je šel v salon, kjer je z vsakim izmed nas posebej govoril. Vsem je dal koristne opomine. Govoril je tudi z Bertellijem,⁴⁰ ki je na poti okrevanja.

Tudi jaz sem prišel na vrsto in začel mi je priporočati P... in njegovo spreobrnjenje.

³³ Po posebni usluzi smo imeli v vili Ludovisi v naši kapelici dovoljenje za Najsvetejše.

³⁴ Starejši, ki še ni izpolnil 11 let.

³⁵ Princ M. A. Borghese.

³⁶ Je uspel in še sedaj uspeva.

³⁷ Franc II. Neapeljski, s katerim smo bili zelo povezani.

³⁸ Bila je priletna dvorna dama pri kraljici Mariji Sofiji, kraljevi ženi.

³⁹ D. Cesare Calandrelli, učitelj naših otrok.

⁴⁰ Hišnik.

Za to sem mu obljubil dar za njegovo cerkev, on pa mi je obljubil, da mu bo pisal takoj, ko bo v Turinu, da mu priporoča svoje dečke in svojo cerkev. Govoril je o meni in o moji majhni gorečnosti, rekel mi je, da naj bom miren ... Nato sem hotel pri njem opraviti življenjsko spoved. Povedal sem mu svoje grehe, on pa mi je rekel, da me spravlja z Bogom in da me bo odvezal od vsega. Spodbujal me je, da bi se poboljšal, da bi premagal lenobo v molitvi, obljubil mi je, da bo molil zame in za vse moje. Ker sem imel nekaj dvomov, sem čez dve uri spet šel k njemu. Rekel mi je: »Bodite mirni. Za grehe, ki ste jih naredili do 19. januarja 1867 do 10.30, odgovarjam jaz in ne mislite več nanje.«

Don Bosko se je vrnil v Turin in leta 1867 pisal knezu in kneginji naslednje pismo.

Ekscelenca in predragi gospod knez!

Z velikim zadovoljstvom sem prejel vaše pismo in se vam zahvaljujem za dobroto, da se še vedno spominjate ubogega don Boska, kakor se tudi jaz vas in vse vaše družine spominjam vsak dan pri sveti maši. Jutri bom začel opravljati devetdnevnic, med katero bom vsak dan daroval sveto mašo, nekateri naši najboljši dečki pa bodo opravili sveto obhajilo za vašo gospo soprogo. Dajajte ji pogum, molimo z globoko vero in veliko upajmo. Prav tako ne bom pozabil priporočiti v sveti maši našega dragega Huga. Sporočite mi dan njegovega prvega obhajila in jaz bom tisti dan daroval sveto mašo zanj.

Opravičujem se, da sem poslal gospe kneginji (vaši soprogi) zavitek s tisoč listki z naročili, ki jih ona gotovo ne bo mogla sama izpolniti. Bodite tako dobri in ji pomagajte. Razen osebam, ki so navedene, lahko nekaj listkov nesete tudi gospe princesi Altieri, za katero prilagam pismo, ki ga vi lahko dodaste zavitku s tristo listki in ji ga pošljete v mojem imenu. Pravite mi, da ste vedno stari hudobnež, in jaz sem vesel, da ste o tem prepričani, kajti to je znamenje, da niste; veliko bom molil za vas, da ne boste samo dobri, temveč da boste postali sveti, kakor bo gotovo postala sveta vaša gospa soproga, vsi vaši sinovi in vsa vaša družina.

Bog naj vas blagoslovi, blagoslovi naj vso vašo hišo in presveta Devica Marija naj nam pomaga, da se bomo vsi napotili po poti, ki vodi v nebesa. Amen.

Z največjo hvaležnostjo se priporočam v vaše molitve in se izpovedujem za vaše uglednosti, gospod knez, najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 29. marca 1867

P. S.: Lepe pozdrave velečastitemu gospodu don Cezarju.

Velezaslužna gospa kneginja!

Z velikim zadovoljstvom sem prejel vašo nadvse krščanska voščila, ki ste mi jih izrazili v svoji dobroti. Bog naj jih poplača ter vam in vsej vaši družini postoteri blagoslove, ki ste jih prosili zame na dan sv. Janeza.

Želel sem zvedeti za vaše novice in sem zato pisal v Rim, da bi mi poslali vsaj naslov. Prav tedaj pa je prišlo vaše pismo. Recite vašemu gospodu možu, da sem jaz vaše zdravje priporočil pri sveti maši in sem zagotovo prepričan, da vas bo Marija Pomočnica v sedanjem stanju varovala, da se vam ne bo pripetilo nič hudega. Recite dragemu Hugu, da bom rade volje prosil Gospoda, da mu podeli ponižnost in krščansko dobroto, kakor mi je pisal. Dodal bom še molitev k Mariji Pomočnici, da naredi iz njega vzor kreposti za njegove brate in sestre in veselje za njegove starše. Gospodu D. Cezarju se zahvaljujem za lepe besede, ki jih je blagovolil dodati v pismu. Posebej ga bom priporočil Gospodu, da mu bo pomagal navdihniti vse tiste misli, ki bodo pomagale iz vseh članov družine narediti nove svete Alojzije. Naj vam še sporočim nekaj naših novic. Čeprav v okoliških krajih besni kolera, smo mi vsi zdravi. Iz Rima sem prejel pismo, v katerem je rečeno, da tam razsaja črna bolezen, za katero pa ne vem, kaj je. Mi smo popolnoma predani Mariji Pomočnici. Tudi vi in vsa vaša družina bodite mirni. Nihče od tistih, ki so sodelovali pri gradnji cerkve Marije Pomočnice, ne bo postal žrtev teh tegob, če ji le globoko zaupa.

Kar se tiče te cerkve, vam povem, da pridno delajo, Marija je še vedno beračica in vsi upamo, da bodo dela konec leta končana. Kdo ve, ali nas vi in vaša družina ne boste prišli obiskat?

Kdo ve, ali don Bosko ne bo prišel v Senigalijo? Bomo videli. Bog naj blagoslovi vas, gospa kneginja, in z vami vso vašo družino in dodeli meni in vam vsem milost vztrajanja v dobrem do konca.

Končno priporočam sebe in svoje dečke v dobroto vaših molitev in se izpovedujem za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 30. 7. 1867

Ko se je don Bosko leta 1869 vrnil v Rim, so obnovili dopisovanje in obiske.

Velezaslužni in predragi gospod knez!

Zelo mi je žal, da me ni bilo doma, ko ste blagovolili priti in ste poslali nekoga k meni. Jutri ob 9. uri bom prišel k vam, če mi je dovoljeno, da bom daroval sveto mašo in pozdravil vas in vso vašo častivredno družino. Bog naj blagoslovi vas in gospo kneginjo z vsemi njenimi otroki. Vsem naj nakloni zdravje in blagoslov, medtem ko se v globoki hvaležnosti imenujem vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 28. 69

Ekscelenca in predragi gospod knez!

Prejel sem dar 100 frankov, ki jih vaša ekscelenca v svoji darežljivosti poklanja za poravnavo dolgov cerkve Marije Pomočnice. V ta namen sem takoj odločil, da očenaš, ki ga naši dečki zmolijo pri blagoslovu z Najsvetejšim, molimo po vašem namenu, se

pravi, da bo Bog pomagal vaši gospe kneginji v njeni nosečnosti. Vera in mir in ničesar se ne bojmo! Sedaj bi rad, da bi vi in vaša gospa soproga naredila čudež, pa zelo velik čudež. V soglasju s svetim očetom smo imeli za primerno, da bi kupili cerkev San Cajo, ki ji pravijo tudi barberinska cerkev, in sosednjo stavbo. Tukaj bi lahko začeli ustanovo, v kateri bi katehizirali in imeli šolo za uboge otroke med Quirinalom in Trinità dei Monti.

Da bi pa mogli podpisati pogodbo, bi potrebovali majhno vsotico, 50.000 frankov. To ne pomeni, da bi celo vsoto morala pripraviti vi in vaša gospa soproga, kajti nekaj že imam. Potrudite se, da boste dodali vsaj delček, da bomo tako med drugim v letu vesoljnega koncila začeli našo ustanovo v Rimu. Ali boste hoteli storiti ta čudež?

Bog naj blagoslovi vas, gospo kneginjo in vso vašo spoštovano družino. Medtem ko se priporočam dobroti vaših molitev, imam čast, da se izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 15. februarja 1869

Rim, 20. februarja 1869

Predragi gospod knez!

Poizvedovali ste, ali sem že odgovoril na prošnjo, povezano s 100 franki, ki ste jih darovali za to, da bi molili k presveti Devici za gospo kneginjo, vašo soprogo. Vašo željo smo natančno izpolnili in v svoji majhnosti vsak dan pri sveti maši molim v ta namen. Zelo sem zaskrbljen zaradi tegob vaše gospe soproge, vendar sem popolnoma prepričan, da gre samo za preizkušnjo potrpežljivosti in da se bo vse lepo končalo.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino. Imejte me v globoki hvaležnosti za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Ali bo kaj s čudežem za hišo San Cajo?

Ko smo prepisovali te strani, smo razmišljali, koliko zakladov pisem in spominov je še neodkritih. Prepričani smo, da je v mnogih plemiških hišah, ne samo v Rimu, temveč tudi v stotinah drugih mest Italije, Franciji, Španije, ki so bile v stikih z našim ustanoviteljem, ki jih je on obiskal ali so imele srečo, da so ga mogle pogostiti, še veliko spominov, tako pisnih kakor ustnih.

44.

POGLAVJE

Katoliško branje – Zadnja don Boskova maša v Rimu; odhod iz Rima in prihod v Firenze – V Turinu – Zmagoslaven sprejem v Turinu – Naklonjenost teologa Borela do don Boska – Don Bosko predloži turinskemu nadškofu odlok o potrditvi in pismo mons. Svegliatija – Vsebina dveh dokumentov – Don Boskova napoved neki bolnici – Slovesno praznovanje sv. Frančiška Saleškega – Akademija v čast don Bosku in njegove besede zahvale – Don Boskova konferenca salezijancem o uspehu njegovega potovanja v Rim; papeževi opomini salezijancem – Cvetke za devetdnevnico sv. Jožefu – Vitez opiše predstojnici Tor de' Specchi veselje gojencev ob don Boskovi vrnitvi – Njeno zahvalno pismo don Bosku za obisk v Rimu

KONČNO JE MATI MAGDALENA GALLEFFI 1. marca sporočila vitezu Oregli, da don Bosko zapušča Rim: »Nekaj vrstic v naglici. Sprejela bom don Boska, ki bo odpotoval. Bil je zelo zadovoljen za tisto malo, kar sem storila za njegove zadeve, in mi obljubil molitve in blagoslove. Pričakujem Katoliško branje za marec.«

Katoliško branje je imelo naslov Valentina ali zgledna Marijina hči. Prevod duhovnika Petra Bazettija. Knjižica prikazuje dobrotno Božjo previdnost, ki prihiti na pomoč ubogi revici. Križi, ki posvečujejo mlado gospo sredi velikega bogastva: plačilo in tolažba v tem življenju in duša, ki živi in gori v ljubezni do Boga in do bližnjega.

Don Bosko je bil zadržan in ni mogel iti v Tor de' Specchi. Zato je dobra redovnica pisala vitezu Oregli: »Veselim se ob misli na vaše upravičeno zadovoljstvo, ko boste zopet imeli med seboj don Boska. Vendar to ne zmanjšuje moje žalosti, da je daleč od Rima. Obljubil mi je, da bo prišel po slovo zadnji dan svojega bivanja v Rimu, pa ni prišel.«

Dne 2. marca je daroval sveto mašo pri sv. Petru V vezeh, kjer ga je pričakovala velika množica ljudi. Markiz Angel Vitelleschi je poročal vitezu:

»V našo veliko žalost nas predragi don Bosko danes zapušča. Včeraj zvečer mu je Guidi izdelal tisoč srebrnih svetinjic, ki jih bo don Bosko osebno nesel v Turin. Druge bodo v kratkem končane. Za danes mi je obljubil, da mi bo poslal pet tisoč svetinjic sv. Jožefa.«

Tisto jutro so don Bosku izročili zavoj s pečati svete kongregacije za škofe in redovnike za mons. Riccardija. V njem je bil odlok o potrditvi salezijanske družbe in pismo za nadškofa.

Večino dneva je don Bosko prebil s svojim gostiteljem založnikom Mariettijem. Proti polnoči se je s patrom Verdo odpravil na železniško postajo. Kardinal Berardi ter družini Vitelleschi in Villarios so poslali svoje kočije za spremstvo.

Čakalo ga je veliko prijateljev, da bi ga pozdravili. Ko je prišel v Firenze, je markiza Uguccioni pisala v Turin:

Gospod vitez!

Z velikim veseljem vam sporočam, da je danes zjutraj okoli 9. ure prispel v Firenze don Bosko. Imela sem srečo, da sem ga imela v naši hiši, kjer je v naši kapelici daroval sveto mašo. Prav tako vam z veliko žalostjo sporočam, da namerava biti v petek okoli desete ure v Turinu. Vidite, kako sem sebična. Don Bosko mi je naročil, naj vam sporočim, da naj ga na postaji kdo počaka, kar pa se mi zdi brezpredmetno.

HIERONIMA UGUCCIONI GHERARDI

3. marca 1869

V Firencah je bil don Bosko gost pri nadškofu in je govoril z vitezom Cantonom. Kot je želel papež, mu je pripovedoval o zadevi hiše San Cajo, vendar se ni odrekel dogovarjanju o cerkvi svetega Potnega prta.

Ko je četrtega ponoči odpotoval iz Firenc, so poslali za njim pismo Uguccionijevih za viteza Oreglio:

Prosim vas za nove knjige, za katere so me prosile gospe Ripoli, in menim, da ravnam v skladu z don Boskovim naročilom, če jih bom razpečala. Od našega velečastitega patra Verde slišim, da je don Bosko naredil velik vtis v Rimu, v mestu svetnikov. Treba je reči, da je zares svet. Vendar ga ne bo več nazaj! Če mi boste mogli kaj sporočiti, vam bom zelo hvaležna.

Don Rua je v svoji kroniki opisal prihod častitljivega v oratorij.

25. marec, petek. Proti pol osmi uri zvečer je don Bosko prispel v Turin v spremstvu enega izmed Mariettijevih sinov. V vratarnici ga je pričakovala godba

na pihala. Vse od vratarnice do stebrišča sta dve vrsti drogov nosili izmenoma na vrhu stekleno kroglo z lučko ali pa plamenico. Na obeh straneh so v špalirju stali gojenci: na eni strani dijaki in na drugi rokodelci. Don Bosko, pred katerim je korakala godba, je stopal med vrstama, medtem ko so gojenci veselo vzklikali. Razsvetljava na balkonih je omogočala, da so ga vsi videli in brali vsepovsod razobešene napise. Don Bosko je stopil v predsobo prefektуре, kjer si je malo oddahnil in se okrepčal ter navzočim pripovedoval o svojih dogodivščinah v Rimu. Zadržal se je zlasti pri razkazovanju načrta za novo pridobljeno lokacijo s cerkvijo, ki je sama stala petdeset tisoč frankov. Na dvorišču so medtem odigrali več skladb in himno. Kar naprej so vzklikali ‚živio‘ in veselja ni in ni bilo konec.

Tisti večer se je zgodilo nekaj, kar je presunilo vse navzoče salezijance in fante.

Teolog Borel, ki je težko bolan ležal v bližnjem zavetišču, je slišal, kako se je iz oratorija razlegala godba in navdušeni živio vzkliki. Izrabil je trenutek, ko ga nihče ni nadzoroval, se dvignil iz postelje, se oblekel in oprijemajoč se sten in oprt na palico šel po stopnicah. Zapustil je zavetišče, prekoračil del Vie Cottolengo in stopil v oratorij. S težavo je prekoračil dvorišče in prišel pod stebrišče, ko je don Bosko, obdan od fantov, prišel do stopnic in hotel iti v svojo sobo. Že je stopil na prvo stopnico.

»O, don Bosko, don Bosko!« se je teolog trudil s slabotnih glasom. Fantje so se umaknili.

»O, gospod teolog,« se je don Bosko obrnil in ga pozdravil.

»Je salezijanska družba potrjena?« je vprašal častitljivi duhovnik.

»Da, potrjena je.«

»Deo gratias! Sedaj rad umrem.«

Ne da bi kaj dodal, se je obrnil, se vrnil v zavetišče in legel v posteljo.

Kako zelo je teolog Borel spoštoval don Boska in kako rad ga je imel! Proti 1870 si je malo opomogel, in ko je nekega dne v Turinu srečal don Albero, mu je rekel: »Vi iz oratorija menite, da poznate don Boska. To, kar veste, je prav malo. O, če bi imel čas, da bi vam pripovedoval o vseh čudovitih stvareh, ki jih vem o njem. To bi se čudili.«

Teolog je natančno poznal vse razmere v oratoriju in vedel, kako zelo so fantje spoštovali don Boska in ga imeli za velikega svetnika.

Don Bosko ni odlagal obiska na nadškofiji. Don Ruova kronika pravi:

»6. marec. Don Bosko predloži monsinjorju našemu nadškofu odlok o potrditvi Družbe sv. Frančiška Saleškega in spremno pismo iz Rima.«

Odlok se je glasil:

ODLOK⁴¹

Skrb za duše, ki je našemu svetemu gospodu papežu Piju IX. izročena od poglavarja apostolov, ga nenehno spodbuja, da ne opusti nobene priložnosti in možnosti, da bi se sveta katoliška vera, brez katere ni mogoče ugajati Bogu, širila in cvetela na vseh koncih zemlje. Zato v svoji apostolski dobrohotnosti posebno ljubi tiste cerkvene osebe, ki, združene v družbe, skrbijo za mladino, jo poučujejo v duhu znanja in pobožnosti ter si z vsemi sredstvi prizadevajo, da bi pomnožile bogate sadove kreposti in poštenosti v Gospodovem vinogradu. Kakor hitro je njegova svetost zvedela, da je med takšnimi družbami skupina redovnikov z imenom sv. Frančiška Saleškega, ki jo je 1841 ustanovil v Turinu duhovnik Janez Bosko, jo je počastil z apostolskim odlokom z dne 1. julija 1864. Toda omenjeni ustanovitelj je pravkar prišel v Rim in pri Svetem sedežu odločno prosil, da bi potrdil imenovano družbo in njene konstitucije. Papež je medtem v avdienci podpisanega monsinjorja tajnika te Svete kongregacije za škofe in redovnike z dne 19. februarja 1869 na osnovi priporočilnih pisem mnogih škofov odobril in potrdil omenjeno družbo pod vodstvom vrhovnega predstojnika, izvzemši pravice škofov v smislu svetih kanonov in apostolskih konstitucij. V smislu pričujočega odloka pa potrjuje in odobrava, vendar pa na bolj primeren čas odla-ga potrditev konstitucij, ki jih je treba popraviti v smislu opomb po ukazu njegove svetosti, ki so bile že večkrat objavljene, razen četrte, ki jo je treba takole preurediti: njegova svetost je dobrohotno privolila v prošnje duhovnika Janeza Boska in mu dovolila, da mu kot vrhovnemu predstojniku družbe samo za prihodnje desetletje pripada pravica izdajati odpustnice za sprejem tonzure in drugih redov, tako nižjih kakor višjih, gojencem, ki so pred štirinajstim letom bili sprejeti v kak zavod ali konvikt imenovane družbe ali bodo sprejeti v prihodnje in so vstopili ali bodo v prihodnje vstopili v to družbo. Če bi pa bili iz katerega koli vzroka odpuščeni iz družbe, ostanejo suspendirani od prejetih redov, dokler ne bodo oskrbljeni z zadostnim premoženjem, če so že posvečeni in našli dobrohotnega škofa, ki jih bo sprejel v svojo škofijo. Ta odlok velja ne glede na kakršnokoli drugo odredbo. Dano v Rimu od tajništva Svet kongregacije za škofe in redovnike dne 1. marca 1869.

A. KARDINAL QUAGLIA, prefekt

S. SVEGLIATI, tajnik

Odloku je bil priložen dopis Svete kongregacije za škofe in redovnike mons. Riccardiju, turinskemu nadškofu, ki je sporočal potrditev Družbe sv. Frančiška Saleškega, in se je glasil:

3. marec 1869

Njegova svetost naš gospod papež je s tem, ko je blagovolil potrditi družbo, ki jo je ustanovil velezaslužni duhovnik don Janez Bosko, kakor more to vaša uglednost

⁴¹ Latinsko besedilo gl. v MB IX, opomba na str. 558-559.

razbrati iz pričujočega odloka, obenem določil, da kleriki gojenci imenovane družbe nadaljujejo obiskovanje šole svete teologije v nadškofijskem semenišču vse do novega odloka Svetega sedeža, čeprav sme predstojnik izdajati odpustnice za svete redove, če so kleriki vstopili v družbo pred izpolnjenim štirinajstim letom starosti. To pa zato, ker pred to starostjo tudi ne potrebujejo potrdila za samski stan.

Omenjena ustanova, katere koristi občuti zlasti mesto Turin in turinska nadškofija, ne more biti nezanimiva za vašo uglednost in vas zato prosimo, da ji posvetite čim večjo pozornost v stvarih, za katere je bila ustanovljena. Čeprav se ustanova priporoča sama po sebi, pa vendar ta Kongregacija za škofe in redovnike, ki nadzoruje delovanje takih ustanov, ne more ne izraziti želje, da bi vaša ekselenca še nadalje ščitila to tako dobrodelno ustanovo, ki je postavljena pod zaščito sv. Frančiška Saleškega. S tako željo vam želim od Gospoda vse najboljše itn.

V soboto 6. marca je don Bosko spovedoval skoraj do desetih zjutraj. Popoldne pa je spovedoval od 6. ure do polnoči.

V zakristijo je prišlo več ljudi, ki so želeli njegov blagoslov. Med njimi je bila gospa Lucija Perlo iz Caramagne v Piemontu, ki je imela 18-letno zelo bolno hčerko. Ko je slišala, da so zdravniki ugotovili jetiko, je Magdaleno, tako je bilo dekletu ime, privedla v Turin in jo predstavila don Bosku. Božji služabnik jo je blagoslovil in rekel materi:

»Vaša hčerka bo meseca maja ozdravela.«

Tako se je tudi zgodilo. Hčerka je ozdravela in vstopila k jožefinkam v Turinu. Ta dogodek nam je pripovedoval don Bartolomej Marchisio, sovaščan omenjenega dekleta.

Don Rua pa v svoji kroniki opisuje praznik sv. Frančiška Saleškega:

»7. marec, nedelja. Praznik sv. Frančiška Saleškega v novi cerkvi, ki mu je predsedoval grof Viancino. Bil je nadvse slovesen in je napolnil z veseljem vso skupnost. Don Bosko je zjutraj pod prižnico spovedoval od 6.30 do devetih. Teolog Leonard Murialdo je pel mašo in pridigal, mons. Balma je podelil blagoslov. Za te osebnosti in nekatere druge so pripravili posebno kosilo.«

Posebnost tega praznika je bila izpolnitev obljube grofa Viancina za uslišano prošnjo. Teden dni prej je prišel v oratorij, da bi se priporočil v molitev zaradi izterjave precejšnje vsote denarja, ki se mu je zdel že izgubljen. Obljubil je Mariji Pomočnici desetino, če bo postopek uspel. Naslednji dan je prejel sporočilo s pošte, naj pride v tamkajšnji poštni urad. Dobil je nadvse ljubeznivo pismo svojega dolžnika, ki mu je vračal celoten kapital in obresti, ki jih že nekaj let ni plačeval. Vse pa so spremljali izrazi najprijaznejšega prijateljstva in hvaležnosti.

Po kosilu so se ob pol treh v lepo okrašeni učilnici zbrali gojenci, da bi obhajali don Boskovo vrnitev. Na desnici našega dobrega očeta je sedel mons. Balma, na levici pa domači duhovniki in gostje don Picco, don Pechenino in več klerikov. Na desni mons. Balme je sedel baron Bianco di Barbania, grof Viancino in druge ugledne osebnosti. Akademija je trajala eno uro in pol. Zapeli so himno, ki jo je uglasbil don Cagliero in jo je spremljala godba na pihala. Deklamirali so več pesmi v italijanščini in piemontskem narečju, uprizorili več dialogov in Gastini je zapel svoje balade. Šest dečkov v kalabrijskih narodnih nošah je zapelo napolitansko pesem Nua portammo la musica bella (predstavljamo vam lepo glasbo), ki je zelo ugajala.

Po končanem sporedu je govoril don Bosko: »Vse, kar ste povedali, se ne nanaša name, temveč tukaj na mons. Balmo in druge dobrotnike. Jaz sem zadnji, ker so oni s svojimi darovi in navzočnostjo omogočili ta praznik. Zahvaljujem se vam za molitve, ki ste jih opravili v času moje odsotnosti. Bile so zelo uspešne in so izprosile veliko uslug, kakor vam bom povedal pozneje. Sedaj se zahvalimo, in to zelo, Gospodu v najsvetejšem zakramentu.«

Zatem so se napotili v cerkev k slovesnim večernicam, ki so jih prepevali fantje. Maestro Beatrice je pred blagoslovom zapel ‚ave Maria‘.

Zvečer je bila loterija ter razsvetljava zavoda in cerkve. Na vseh notranjih oknih in na balkonih so gorele lučke in bili izpostavljeni napisi v čast sv. Frančišku Saleškemu in don Boskovi vrnitvi. Molitve so opravili v učilnici.

Tisti večer je don Bosko govoril članom družbe, ki so se zbrali v obednici, kamor so prišli tudi aspiranti, ki so želeli postati salezijanci. Navzoči so bili tudi predstavniki drugih domov in don Pestarino iz Morneseja. O tej konferenci, o kateri smo že poročali, imamo več povzetkov. Po najbolj obširnem je don Bosko takole govoril:

»Vi vsi si goreče želite, da bi slišali o uspehu mojega potovanja v Rim in kaj je bilo sklenjeno glede naše salezijanske družbe. V posebno veselje mi je, da vam poročam o uspehu svojih naporov, ker se jasno vidi, da Gospod Bog hoče, da se naše stvari končno uredijo. To potovanje je bilo uspešno nad vse pričakovanje.

Vsi dobro veste, da je ta naša hiša ali bolje rečeno ta naša družba do zdaj napredovala in delovala brez trdne osnove. Imeli smo sicer pravila, ki pa so veljala samo za določen čas in so obvezovala določeno osebo, tako da bi s smrtjo don Boska umrla tudi družba. Leta 1864 je bila družba pohvaljena in don Bosko je bil postavljen za vodnika, toda nič več. Potem so jo leta 1867 pohvalili in priporočili nekateri škofje. Toda sedaj je bilo treba priti do dokončne potrditve. To je pomenilo ali potrditev ali razpust. Naš obstoj je bil zelo negotov. Vsak trenutek so škofje mogli odpoklicati svoje

klerike, ker so bili podrejeni njihovi sodnosti. V tem primeru bi družba dejansko razpadla. Zato je bilo potrebno, da bi bili člani svobodni in prosti škofovske jurisdikcije. Zaradi tega sem moral iti v Rim. Na pot so nam postavili velikanske težave. Škofijski svet, ki naj bi z ene strani rešil škofovo oblast in z druge obstoj družbe, je pustil stvari na pol poti. Veliko škofov in drugih sicer zelo pobožnih oseb, ki so mi šle v vsem na roko, me je hotelo prepričati, da nima smisla hoditi v Rim, da bo vse moje prizadevanje brez koristi, ker ne bom dosegel potrditve pravil in s tem tudi družbe. To še toliko bolj, ker so v Rimu zaposleni s pripravo vesoljnega cerkvenega zbora. Znali so navesti brez števila razlogov in nepremagljivih ovir. Od tam so mi sporočali, da je moje prizadevanje zaman in da je vse skupaj samo izgubljen čas, ker ne bom nikdar dosegel tega, kar sem prosil, in da je potrditev pravil kratko malo nemogoča.

Tedaj sem si mislil: Vse mi nasprotuje, toda srce mi pravi, da če bom šel v Rim, bo Gospod, ki ima v rokah srca ljudi, priskočil na pomoč. Zato sem šel v Rim. Poln zaupanja sem odpotoval. Bil sem popolnoma prepričan, da mi bo mati Božja Marija pomagala in bo vse usmerila meni v pomoč. Nihče mi ni mogel izpodbiti tega prepričanja. Upošteval sem nasvet svojih prijateljev, vendar nisem hotel opustiti tega, kar mi je navdihnil Gospod. Zato sem odpotoval z edinim upanjem v Božjo pomoč in varstvo matere Božje Marije.«

Nato je ob izrednem zanimanju vseh navzočih opisal dogodke, kakor smo jih prikazali v prejšnjih poglavjih. Naštel je težave, na katere je naletel in ki so se zdele nepremagljive, opisal poseg Marije Pomočnice pri prepričevanju prelatov, ki so trdili, da ne morejo odstopiti od svojih negativnih stališč. Pokazal je, kako je neki tak poseg veljal več kot še tako bistro prepričevanje, omenil je očetovsko dobroto, s katero ga je sprejel sveti oče, in se Bogu zahvalil za potrditev družbe s strani Cerkve. Navedel je ugodnosti in odpustke, ki mu jih je podelil papež. Ko je skušal prikazati pomen odloka z dne 1. marca, je omenil:

»Sveti oče je torej potrdil našo družbo ne samo tako, kakor sem si jaz zamislil, temveč, tako lahko mirno trdim, desetkrat bolje, kot sem pričakoval. Glavni dosežki so naslednji:

- 1. Družba sv. Frančiška Saleškega je končnoveljavno potrjena.*
 - 2. Fantje, ki so vstopili v oratorij ali kako drugo ustanovo, ki je odvisna od predstojnika Družbe sv. Frančiška Saleškega, pred 14. letom, so odtegnjeni škofovski sodnosti in njen vrhovni predstojnik jim lahko izdaja odpustnice. Zato tem ni treba več prositi škofov, da bi se smeli dati posvetiti. Fantje pa, ki bodo vstopili v družbo po 14. letu starosti, bodo dobili odpustnice od Svetega sedeža.*
 - 3. Posvečeni bodo za duhovnike brez premoženja, samo na naslov skupne mize.*
- Povem vam, da sem bil trdno prepričan, da zakon o klerikih ne bo odobren, toda Marija Pomočnica bo storila svoje. In tako je tudi bilo.*
- Še več drugih stvari je, ki vam jih bom pozneje razložil.*

Kar odlikuje našo družbo, je sposobnost, da se lahko prilagodi vsaki obliki vlade, republikanski, monarhistični, absolutistični ali konstitucionalni, ker so njeni člani pred državo svobodni državljani in lahko razpolagajo z imetjem ali ga urejajo z oporoko.«

Nato je obširno govoril (v drugih zapisih) o hiši na Quirinalu, kjer naj bi po nasvetu njegove svetosti uredili študentat, in zahvaljujoč se Gospodu, dodal:

»Nato sem imel dva dolga pogovora s svetim očetom Pijem IX., v katerih mi je dal veliko nasvetov, ki so po njegovem mnenju zelo pomembni in ki naj vam jih povem. Zapisal sem si jih in vam jih bom drugega za drugim počasi predstavil. Pokazal se je nadvse dobrotnega do nas, ker je on bil in je vedno zelo naklonjen potrditvi naše družbe.

Rekel mi je:

1. Najprej: bodite zviti kot kače in preprosti kot golobje. V duhu in povezanosti posnemajte jezuite. Oni najprej nikomur nič ne povejo o notranjem poteku dogajanj v svojih hišah. Zato ne dajejo povoda ljudem, da bi se vtikali v njihove zadeve. Kdo je tisti, ki bi mogel povedati, kaj jezuiti delajo, o čem razpravljajo, kaj odločajo v svojih domovih? Zato govorite o svoji družbi čim manj. Če vas o čem vprašajo, malo besed in potem spremenite pogovor. Če pa morate kaj reči, potem govorite samo dobro. Nihče naj ne zve, kaj se dogaja v hiši: kdo prihaja, kdo odhaja, kaj ukazujejo predstojniki, ali bodo spremembe osebja in podobno. Skrivajte vse napake svojih skupnosti. Če se zgodi kaj, kar bi moglo omadeževati ali zmanjšati ugled vaše družbe, storite, da tega nihče ne bo zvedel.

2. Nikdar ne boste slišali kakega patra Jezusove družbe slabo govoriti o katerem izmed njih. Vsakokrat, ko nanese pogovor na kakega izmed njihovih sobratov, govorijo o njem z največjo spoštljivostjo in občudovanjem. Ljubezen je iznajdljiva in vedno najde razloge, da pohvali. Prav tako znajo braniti in pokazati prednosti stvari, ki so jih oni natisnili ali storili kar koli v korist Cerkve, ljudstev, misijonov, mladine. »Vsi za enega in eden za vse« se glasi njihovo geslo. Tako se tudi vi branite med seboj v vsaki okoliščini. Nikdar ne govorite o pomanjkljivostih kakega člana družbe, pa naj bi imel še toliko napak. Vsak ud naj bo pripravljen žrtvovati samega sebe za korist celega telesa. Poleg tega pa se med seboj navdušujte za dobro.

3. Dobro si zapomnite, da redovne hiše ne ustvarja število članov, temveč duh, ki jih preveva. Naj bo v vseh samo en duh, da bi dosegli en sam cilj. Tedaj bo družba obstajala, četudi bosta samo dva ali trije, ker bodo ti dobri. Veliko število, pa slabih samo ustvarja zmedo. Varujte se, da ne boste sprejemali v vašo družbo ljudi, ki jih niste prej dobro preizkusili. Ploščice za tlakovanje je treba preizkusiti. Če hoče kdo vstopiti v družbo, naj najprej pokaže, da je zadosti krepek, da nosi težo. Če je dvomljiv, ga ne sprejmite.

4. Vaša družba bo cvetela, če boste izpolnjevali pravila, da ne bodo vstopali plemiči ali bogati, kajti s temi ljudmi se začne uvajati udobje, posebnosti in s tem laksnost. Glejte, da se boste vedno držali ubogih preprostih ljudi. Ne izpustite nikdar izpred oči vašega prvega namena in ne iščite kaj boljšega. Bolje je, da delate dobro na teh osnovah, kot da bi delali bolje na drugih področjih. Vzgajajte uboge in ne sprejemajte v zavode

bogatih in plemiških. Dokler se boste zavzemali za ubogo mladino in za sirote, vedno v želji, da bi pridobivali nove duhovniške poklice, bo vaša družba cvetela, če boste pa hoteli postavljati zavode za plemiške sinove, bo vaša družba propadla. Postavljajte nizke mesečnine. Nikdar jih ne dvigajte. Ne prevzemajte uprave bogatih ustanov. Bodite skriti, skrijte se, da vas ne bodo videli. Če boste vzgajali reveže, če boste ubogi in ne boste delali hruma in šuma, vam nihče ne bo zavidal, nihče vas ne bo iskal, pustili vas bodo pri miru in boste lahko delali dobro. Vse vzgojne ustanove, ki jih je danes prizadelo, je prizadelo zato, ker so veliko govorili o njih in so zato vzbujale zavist. Govorite čim manj o sebi. Če se boste potem držali vaših pravil, vam bo ta modrost zelo prav prišla.

5. In nazadnje, če ima kateri kako bogastvo, naj vsako leto obnovi svojo oporoko, predstojnik naj ve, kdo je dedič, da bo mogel stvari urediti. Tako boste zavarovani in ne bo ugovorov ali izgub. To velja zlasti za primere, ko je imetje zapuščeno posamezniku, za hišo.

Sveti oče mi je povedal še naslednje:

Menim, da je redovna hiša, v kateri se manj moli pa več dela, v boljšem položaju kakor tista, kjer se opravljajo dolge molitve, pa se malo ali nič ne dela.

Zelo vam priporočam, da ne bi zakristije javnih cerkva predajali mladim redovnikom, ker se tam navadno lenuhari in so izpostavljeni številnejšim nevarnostim, kot si mislimo. Izkušnja nas uči, da je to vzrok žalostnih padcev.

Papež je končal s spodbudo, da bi šli naprej in bi pridobivali duše za Gospoda. Bil je globoko ganjen zaradi čudovitih stvari, ki jih je Bog storil v našo korist, in zaradi milosti, ki smo jih deležni. Prav zato nas njegov namestnik spremlja s svojim blagoslovom.«

Don Bosko je sklenil konferenco z besedami:

»To je na kratko razlog, zakaj sem šel v Rim, in na splošno, kaj sem tam delal. Dosegli smo izvzetje in prednosti, vendar bomo ostali vedno pokorni škofom in župnikom in ne bomo izkoriščali naših privilegijev, razen takrat, ko bomo izkoristili vsa druga sredstva, in to v vdani ponižnosti. Sicer pa naj gre zahvala Bogu, ki naj stori, da se bo naša družba očistila v vsem telesu in posameznih udih in da bo mogla prinašati sadove v njegovo čast in korist duš. Na tak način nas bodo ljudje imeli radi in bomo v Gospodu opravljali velika dela.«

Po teh besedah je don Bosko razpustil zbor. Navodila Pija IX. je dostikrat ponovil in jih razlagal tako zasebno kakor javno. Naslednjega dne so se ravnatelji poslovili od njega in nesli s seboj cvetke za devetdnevnicu v čast sv. Jožefu.

CVETKE ZA DEVETDNEVNICO V ČAST SV. JOŽEFU – MAREC 1869

- 1. Trpeti, in če je treba tudi umreti, samo ne grešiti.*
- 2. Kaj mi bo v trenutku smrti služilo bogastvo, časti, ugodje?*
- 3. Prej ali slej bom moral stopiti pred Božji sodni stol.*
- 4. Iskati srečo daleč od Boga je prava neumnost.*

5. *Oh, kako dolga bo večnost.*
6. *Kakor kdo živi, tako tudi umre.*
7. *Bog ne zapusti krepostnega fanta.*
8. *Kako veliko veselje je počivati v miru z Bogom.*
9. *Oh nebesa, kako morate biti lepa! Hočem vas gledati.*
10. *V čast sv. Jožefu nikdar ne bom omadeževal svojega jezika z grdimi besedami.*

Vitez Oreglia je naslednji dan pisal predstojnici Galleffi:

Videz je, kakor da bi v oratoriju vsi znoreli. Eni pojejo, drugi igrajo, tretji kričijo, vsi so take volje, da bi najraje skočili iz kože. Niti zvonovi niso za trenutek tiho, tako da so tudi najbolj oddaljeni prisiljeni, da se veselijo z nami. Don Bosko se je vrnil in zato fantov ni mogoče več krotiti, pa ne samo majhnih, temveč tudi velikih. V nadrobnosti bi vam mogel povedati le malo. Lahko si predstavljate, kaj more storiti 900 fantov, če so zadovoljni. Če bi bili tukaj, bi oglušeli vsaj za en mesec. Bogu hvala! Don Bosko je zdrav in zadovoljen. Mi je že govoril o vas. Upam, da ste zadovoljni z njim, čeprav ne more storiti niti tisočinke tega, kar ste storili vi za nas. Toda sedaj gre za velike posle. Morate se zares potruditi, da boste prodali čim več knjig, da bomo zbrali denar za gradnjo zavoda v Rimu.

Nekaj dni pozneje je tudi don Bosko pisal isti redovnici.

Velezaslužna gospa predstojnica!

Čeprav vam vitez Oreglia in drugi od časa do časa tudi po mojem naročilu pišejo, imam za svojo dolžnost, da vam vsaj danes izrazim svojo veliko hvaležnost. Zato se zahvaljujem vam in po vas vsem vaših hčeram redovnicam za dobrotno pozornost, ki ste mi jo izkazali v času mojega bivanja v Rimu.

Vsak dan pri sveti maši priporočam vas in vaše hčere Bogu, da vam dvakratno povrne vse, kar ste storili za te uboge dečke. Presveta Devica Marija bo vsaki poplačala njen delež.

Preden sem odpotoval iz Rima, nisem imel več priložnosti govoriti s p. Ambrogijem, vendar ga nisem nikdar pozabil priporočiti Bogu in opraviti zanj posebne molitve.

Vitez Oreglia bo prihodnji teden odpotoval v Rim, kjer se bo udeležil petdesetletne slovesnosti nove maše svetega očeta. On vam bo marsikaj povedal. On in don Francesca ter jaz vas skupaj pozdravljamo. Če boste videli gospodično Merolli, jo pozdravite in ji povejte, da njo in ljudi, ki sem jih srečal v njeni hiši, vključujem v molitve, ki jih opravljajo pred oltarjem Marije Pomočnice.

Če boste videli princeso Orsini, bodite tako dobri in ji povejte, naj se v imenu Marije Pomočnici potruži v zadevi, ki sem ji jo priporočil.

Markizam Villarios, Vitelleschi, Calderari itn. vesele praznike. Bog naj nam vsem podeli milost vztrajanja v dobrem do konca. Tako bodi!

*Najvdanejši služabnik DUH. JANEZ BOSKO
Turin, 25. marca 1869*

45.

POGLAVJE

Don Boskov govor fantom: pripoveduje, kaj je delal v Rimu; učinkovitost njihovih molitev; spoštovanje, ki ga ima papež do njih; kupi hišo v Rimu; papežev blagoslov; križi obdarjeni z odpustki in drugi odpustki – Svet sprejme nove člane – Prve odpustnice – Don Boskova konferenca salezijancem: točno izpolnjevanje pravilnika; to je v Družbi znamenje enotnosti duha, telesa, hotenja, pokorščine; ne uničiti nikdar te enotnosti; vsakdanji obisk Najsvetejšega

DON BOSKOVO STALNO PRIZADEVANJE je veljalo želji, kako bi vzbudil zanimanje gojencev za zadeve oratorija. Želel je, da bi ga imeli za svoj dom. Zato jih je obveščal o vsem, kar se je dogajalo in bi bilo primerno, da bi vedeli. Ko je bila potrjena salezijanska družba, je še nadalje obveščal. Hotel je, da bi oratorij postal ideal krščanskega življenja in cilj njihovega šolanja varno pristanišče njihovega poklica, udeležba pri delih in veličastnih ciljih, ki jih je obljubila presveta Božja mati Marija.

Dne 8. marca 1869, v ponedeljek, je po večernih molitvah govoril vsem fantom hiše, dijakom in rokodelcem, zbranim v učilnici, in jim povedal razlog, zakaj je šel v Rim: oratorij ni več v negotovosti, temveč je zgrajen na družbi, ki ga drži pokonci.

»Šel sem v Rim proti volji vseh. Govorili so mi, da je to brez pomena, da ne bom nič opravil. Iz Rima so mi zagotavljali, da se bom vrnil domov praznih rok. Toda nekaj me je vleklo, ker sem si z vso dušo želel potrditev salezijanske družbe. In prav tisti, ki so mi odsvetovali, da bi šel na pot, so mi potem pomagali, da je bila družba končnoveljavno potrjena. Sedaj je torej našo družbo končnoveljavno potrdil papež. Vaše molitve so zalegle in Gospod je v hipu spremenil njihova srca in storil, da so tisti potrebovali don Boska. Don Francesca vam bo jutri pripovedoval, kako se je zgodilo. Skratka: z molitvijo smo z Marijino pomočjo dosegli, kar smo želeli.

Družba je bila potrjena z odpustnicami, kar pomeni, da lahko fant, ki želi pripadati tej družbi in je prišel v katero našo hišo pred štirinajstim letom, postane duhovnik tudi brez premoženja.

Sveti oče je prepričan, da ste vsi sveti Alojziji, tako lepo mnenje ima o vas. Jaz sem mu odgovarjal, da ste zares vsi pravi sveti Alojziji, toda pod plaščem sem držal figo, česar pa on ni opazil.

„Upam, da bom videl katerega izmed vaših sinov,“ mi je dejal sveti oče, „in če jih ne bom mogel videti na tem svetu, jih bom videl v nebesih, kamor upam, da bom kmalu šel.“ Jaz pa sem odgovoril: „Sveti oče, treba je narediti še toliko stvari, preden bomo šli v nebesa.“

Drugo, kar vam moram povedati, je, da mi je papež takoj po odobritvi družbe svetoval, naj kupim v Rimu hišo. Ker sem mu hotel razkriti ta načrt, sem mu dejal:

„Ali veste, da ste mi sneli besedo z jezika?“

„Prav, se vidi, da naju je Gospod navdihnil. Pojdite takoj in si oglejte tisti kraj.“

Šel sem, govorili smo, se dogovorili in pogodili. Hiša je naša in lahko rečem, da je tudi plačana. Naj vam povem še nekaj? Nisem se vrnil domov brez cvenka. Če smo se včeraj lepo gostili na prazniku sv. Frančiška Saleškega, je bilo to z denarjem, ki sem ga prinesel iz Rima.

Sveti oče mi je naročil, naj vam povem tele besede: „Gospod naj vas blagoslovi in vodi po svojih potih.“ Podelil je tristo dni odpustka vsakemu, ki bo rekel: Marija Pomoč kristjanov, prosí za nas.

Prinesel sem tudi škatlo križev, ki naj jih razdelim med vas. Imajo iste privilegije kot zadnjič, se pravi štiristo dni odpustka vsakokrat, ko križ poljubimo ali ga damo poljubiti drugim. In tisti, ki ga poljubi vsak dan, prejme na koncu meseca popolni odpustek. Prav tako, če ga damo poljubiti v trenutku smrti.

Poleg tega je papež podelil še odpustke častilcem Marije Pomočnice, kakor boste videli pozneje, in še več drugih, o katerih vam bom poročal, ko bodo prišli.

Sedaj pa še naprej molite zame, kakor jaz molim za vas. Zadovoljen sem, ker ste se v času te moje odsotnosti lepo vedli.

Vem, da se je veliko molilo in se še naprej moli ne samo tukaj, temveč v vseh naših hišah, v Lanzu, v Mirabellu. Zahvalimo se Gospodu, od katerega smo prejeli toliko dobrega. To je bil zares pravi čudež in ta čudež sem prejel po zaslugi vaših molitev. Gospod, ki je tako dober, se ni mogel ustavljati vašim prošnjam. Zahvalimo se mu torej s sinovsko nežnostjo, ker je on tisti, ki nam je vse podelil.

Tam v Rimu bomo ustanovili študentat z duhovniki in kleriki. Pod njihovim vodstvom bodo tudi fantje, ki bi se radi izobrazili. Tja bomo poslali najboljše po vedenju in učenju. Še eno stvar vam moram povedati.

Sveti oče mi je naročil, naj vam povem, da če ima kateri izmed vas premoženje, naj čim prej naredi oporoko, da mu ne bo treba v trenutku smrti misliti na to (splošen smeh). Lahko noč.«

Dne 8. in 9. marca 1869 je don Bosko zbral svèt, da bi preverili stanje družbe in videli, ali bi naj koga sprejeli. Dejansko jih je več sprejel na preizkušnjo.

Osmi marec je bil pomemben zato, ker je don Bosko poslal prve odpustnice kleriku Jožefu Monateriju v zavodu v Mirabellu.

Dne 11. marca, v četrtek, je častitljivi po večernih molitvah zbral v obednici klerikov vse člane družbe, redovnike in aspirante, ki jim je, kakor moremo razbrati iz naših spominov, takole govoril:

»V nedeljo smo videli, kako je potekalo moje potovanje v Rim in kako je bila končno veljavno potrjena naša družba s pravico izdajanja odpustnic.

Sedaj vam poln veselja povem, da se bosta dva naša sobrata okoristila s tem dovoljenjem in se predstavila svetim redovom samo s tem, da sta člana Družbe sv. Frančiška Saleškega. To sta Jožef Monateri in Avgust Croserio. Zahvalimo se Gospodu, da nas hoče uporabiti kot orodje za svojo večjo slavo in za zveličanje duš. Gotovo je posebno znamenje Božje naklonjenosti, da nikdar nobenemu izmed naših klerikov ni bilo treba prekiniti šolanja ali odložiti kleriške preobleke ali svetih redov zaradi pomanjkanja denarja. Božja previdnost nam je na čudežen način vedno stala ob strani. To je dokaz, da nas bo v prihodnje še bolj podpirala, ko smo se sedaj popolnoma zaupali njej.

Zato je sedaj prav, da počasi korak za korakom razložimo stvari in jih skušamo uskladiti s pravili.

Kakor vsak izmed vas dobro ve, do sedaj nismo imeli določenih pravil. Delali smo, ne da bi točno določili naše obveznosti. Ker Cerkev družbe še ni potrdila, smo nekako viseli v zraku in bi se lahko kakega lepega dne vse zrušilo v prah. Bili smo v dvomu, ali naj ta naša hiša deluje naprej ali pa bi jo brez nadaljnjega lahko zaprli. Ker torej ne bi bilo mogoče pokazati nič zanesljivega, bi bila pot odprta sproščenosti. Sedaj pa, dragi moji, ni več tako. Naša družba je potrjena in smo vezani drug na drugega. Jaz sem povezan z vami, vi ste povezani z menoj, vsi pa smo povezani z Bogom. Cerkev je spregovorila, Bog je sprejel našo službo, mi smo dolžni izpolnjevati naše obljube. Nismo več zasebniki, temveč sestavljamo družbo, vidno telo. Imamo privilegije, ves svet nas opazuje in Cerkev ima pravico do naše službe. Zato je potrebno, da od sedaj naprej točno izpolnjujemo vsak člen našega pravilnika. S tem ne mislim, da bi kar čez noč spremenili videz našega oratorija. To bi vodilo k neredom, obenem pa bi bilo kaj takega nemogoče. Uvajali bomo drugo za drugim, vendar upam, da bomo vse izvedli. Treba je popraviti in uvesti veliko stvari, zato vam bom bolj pogosto govoril in vam razlagal. Nocoj vam bom nakazal le nekaj reči, vendar bi rad, da bi si jih zapomnili, ker so osnova naše družbe. Mi smo tisti, ki moramo zgraditi ta načela na trdnih osnovah, da bodo tisti, ki bodo prišli za nami, kratko malo sledili. Vedno se zavedajmo, da smo se odločili živeti v družbi. ‚Oh, kako lepo in prijetno je, če bratje bivajo skupaj,‘ je vzkliknil sveti prerok David po Božjem navdihnjenju, ko je govoril o redovnih družbah. Kako lepo in sladko je, da bratje živijo skupaj v družbi. Lepo je živeti povezan z vezjo bratske ljubezni in si pomagati med seboj v lepih in žalostnih dneh, v sreči in žalosti, z dejanji in svetom. Lepo je živeti svobodni od vseh svetnih zmed in korakati pod vodstvom predstojnika naravnost proti nebesom. Toda če želimo, da bi nam vse to dobro prišlo od naše družbe, mora biti naš pogled obrnjen le k njej, da bo živela in napre-

dovala. Oh, kako prijetno je. Da bo pa to skupno življenje prijetno, je treba odstraniti vsako zavist, ljubosumnost, moramo se ljubiti kot bratje, se medsebojno prenašati, si pomagati, se spoštovati. Vsak naj se varuje, da bi rekel kaj slabega o družbi, potruditi se mora, da jo bodo vsi spoštovali. Izbrali smo možnost, da bomo živeli skupaj. Kaj pomeni to življenje skupaj? To se pravi ‚in unum locum, in unum spiritum in unum agendi finem‘ (v istem kraju, v istem duhu, za isti cilj). Tako v nekaj besedah.

Najprej, in to je prvi pogoj redovne družbe, moramo živeti skupaj v telesnem pomenu. Redovna družba mora kakor človeško telo biti sestavljena iz glave in udov, udi podrejeni glavi, podrejeni drug drugemu in končno vsi skupaj spet glavi. Predstavljajte si, da bi izpostavili glavo brez telesa. Res je, glava bi lahko bila lepa in umetniško izdelana, toda sama zase, brez telesa je nekaj strahotnega. Tako jaz ne morem biti brez vas, ki ste moje telo. Udi ne morejo biti brez glave. Dovolj je samo ena glava, ker je vse kakor telo. Če ima telo dve ali več glav, nastane pošast in skladnosti ni več. Zato je potrebna samo ena glava s svojimi udi. Udje pa, ki so podložni glavi, morajo imeti vsak svojo nalogo, različno od naloge drugih udov, in vsak mora opravljati svoje opravilo, čeprav skupaj z drugimi. Če bi na primer roki rekli: ‚Hočeva delati, kar nama drago. Hočeva biti glava,‘ bi bilo smešno. Tako bi bilo smešno, če bi želodec rekel: ‚Hočem hoditi.‘ ‚Nikakor ne, ti moraš sprejemati hrano, ki ti jo po ustih dajeta roki.‘ Tako bi rekle noge: ‚Midve hočeva jesti.‘ ‚Ne. Vidve morata nositi telo iz kraja v kraj.‘ Da bo družba, kot je naša, uspevala, mora biti dobro organizirana. Zato mora biti kdo, ki ukazuje, in kdo, ki uboga, da eden dela eno, drugi pa drugo, vsak po svoji usposobljenosti. Tisti, ki se pokorava, naj ne zavida tistemu, ki ukazuje; tisti, ki dela z rokami, naj ne zavida tistemu, ki študira, in podobno. Kajti tako eni kakor drugi so potrebni, in če bi vsi študirali, vsi ukazovali, kje bi bila potem različnost? Predstavljajte si, da bi bilo telo samo oko, samo ušesa ali samo roke itn. Bi bilo to še živo telo? Ne, to bi bila pošast. Če bi bilo celo telo samo noge, kdo bi mu bil vodič? Ker torej vsak ud mora imeti svojo nalogo, ki mu pripada, tako mora vsak član družbe delati tisto, kar mu je ukazano, in ne drugo.

Zato morajo biti v naši družbi tisti, ki pridigajo, ki spovedujejo, študirajo, učijo, skrbijo za materialne potrebe in drugi za moralne. Vse to zahteva pokorščino glavi, ki bo postavila enega za eno, drugega za drugo. To je kakor vreteno, okoli katerega se vrti vsa naša družba, kajti če ni pokorščine, se vse razleti v nered. Če pa kraljuje pokorščina, se bo oblikovalo eno samo telo in ena sama duša, da bomo služili Bogu in ljubili Gospoda. Naj bo vsak pokoren in nobeden naj ne misli delati tega ali onega po svoji presoji. Nihče naj ne govori: »Jaz bi rad imel to ali ono službo,« temveč naj bo pripravljen opravljati tisto nalogo, ki mu jo zaupajo, kamor ga je postavil predstojnik, in jo vestno izpolnjevati. Vsak izmed vas naj se navadi, da bo videl v volji predstojnika Božjo voljo. Eden bo postal dober pridigar – naj z veseljem opravlja svojo službo, drugi dober učitelj ali profesor – ta naj zavzeto poučuje. Kdo drug bo uspešen oskrbnik, kak drug dober kuhar; naj oba dobro opravljata svojo nalogo. Spet drug bo dober pometaç – naj vestno opravlja svojo službo. Mogoče bo kateri rekel, da se ne počuti dobro pri svojem delu in da izgublja čas, ker bi verjetno kje drugje bolje uspeval. Ne,

vsak naj zavzeto dela tisto, za kar so ga določili, in naj bo miren. In sadovi? Da, sadovi. Ti so za vse enaki, tako za tistega, ki opravlja visoko službo, kakor za tistega, ki je zaposlen pri nizkem delu. Zato bo imel enako zasluženje tisti, ki pridiga, spoveduje, poučuje, študira, kakor tisti, ki je zaposlen v kuhinji, pomiva krožnike ali pometa. V družbi je dobro enega razdeljeno med vse, kakor se tudi slabo na neki način pripisuje vsem. Zato naj vsak skrbno opravlja službo, ki mu jo zaupajo. Vsak bo pred Bogom imel enako zasluženje pokorščine. Toda glejte, če delamo dobro, imamo vsi enako zasluženje pred Bogom, in če delamo slabo, gre na škodo celotne družbe. Delajmo skupaj in se veselimo skupaj. Tako se uresničuje enovitost telesa.

Na drugo mesto pride enotnost duha in hotenj. Kakšen duh naj preveva to telo? Dragi moji, to je krščanska ljubezen. Krščanska ljubezen v medsebojnem prenašanju in opominjanju. Nikdar ne tožimo zaradi drugih, krščanska ljubezen v pripadnosti, krščanska ljubezen zlasti v tem, da ne govorimo slabo drug o drugem. To je ena izmed najbolj bistvenih lastnosti naše družbe. Kajti če hočemo delati dobro v svetu, moramo biti združeni med seboj in se veseliti dobrega imena drugega. To bi bila največja sreča za našo družbo. Zato naj ne bo nikdar več skupine klerikov ali drugih, ki bi opravljali koga, zlasti še, če gre za kakega predstojnika. Branimo drug drugega. Štejmo našo čast za čast naše družbe. Vedimo, da ni dober član družbe tisti, ki se ni pripravljen žrtvovati za celotno telo družbe.

Vsakdo naj bo vedno pripravljen deliti svoje veselje z drugimi, kakor naj bo pripravljen naprtiti si del žalosti drugega, tako da če je komu narejena velika usluga, je to v veselje tudi njegovim sobratom. Je kdo žalosten? Njegovi sobratje naj ga skušajo potolažiti. Če kdo pade v kak pregrešek, naj mu drugi pomagajo, da bo vstal in se popravil. Sočustvujejo naj z njim, nikdar pa ga ne smemo zato zaničevati in prezirati, pa naj gre za telesne ali duševne napake in pomanjkljivosti. Imejmo se radi kot pravi bratje, kajti David pravi, da smo si bratje.

Končno je potrebna enotnost v uboganju. V vsakem telesu mora biti duh, ki vodi vse njegove gibe, in kolikor bolj so udi pokorni osrednjemu povelju, toliko bolj je telo usposobljeno za vsako delo. Tako je tudi v naši družbi potrebno, da kdo ukazuje, drugi pa ubogajo. Zgodilo se bo, da bo tisti v kaki skupini, ki ukazuje, manj spoštovan. Mu bomo zato odrekli pokorščino? Nikakor ne. Ker bi tako telo ostalo razkosano in nesposobno za kakršnokoli delovanje. Vedno imejmo pred očmi dejstvo, da je predstojnik predstavnik Boga, in tisti, ki se pokorava predstojniku, se pokorava Bogu. Kaj zato, če je on v mnogih ozirih manj vreden od mene? Tako bo moja vdanost toliko bolj zaslužna. Vedeti moramo, da je ukazovanje zelo težka naloga in ubogi predstojnik bi se marsikdaj rad znebil tega bremena, če ne bi imel obveznosti, da to breme nosi še naprej. Zato mu ga skušajte olajšati tako, da ga boste voljno ubogali, zlasti pa sprejmite katero koli pripombo ali opozorilo, kajti on se mora prisiliti, da vam ukazuje. In če bi videl, da vas njegove besede užalijo ali vznemirjajo, vam prihodnjič ne bo več hotel ukazovati. Če se bomo sprijaznili s katero koli službo v tej naši družbi, ki je resnično telo, in če bo to telo prešinjeno z duhom krščanske ljubezni, ki ga vodi pokorščina, bo nosilo v sebi počelo lastne bitnosti, energijo, da bo opravljalo velika

delo v Božjo slavo in korist bližnjega ter zveličanje svojih udov.

S tem pa ni rečeno, da mora kdo prevzemati bremena, ki jih ne more nositi. Če se kdo ne čuti dovolj močnega za določeno nalogo, naj pove to predstojniku in bo ta spremenil ukaz. Predvsem je potrebno, da je vsak pripravljen delati tisto, česar je zmožen, če mu ukažejo, tako da bi tudi duhovnik, če bi bilo treba, v kuhinji pomival krožnike, kakor se je to že večkrat zgodilo, da je kdo pustil šolo in šel delat v kuhinjo.

Poleg tega moramo imeti pred očmi vedno cilj naše družbe, ki je vzgoja in izobrazba ubogih zapuščenih otrok s tistimi sredstvi, ki nam jih Božja previdnost daje na voljo in ki nam jih ona pošilja.

Kakor glava vodi delovanje celega telesa, tako imamo tudi nekatere ude, ki vodijo delovanje nekaterih skupin udov. Tukaj menim našo družbo, ki ima vrhovni svet, katerega člani nadomeščajo don Boska in ki jih je treba ubogati kakor don Boska.

In da se bo vsak znal pravilno ravnati, mora vedeti, komu mora biti pokoren. Za prefekta vemo, da je don Rua, duhovni vodja klerikov je don Cagliero, vodja šolskih zadev je don Francesia in tako naprej tudi drugi, kakor že vemo. Na tak način sestavljamo enoto.

Sedaj, ko se naša družba vedno bolj uveljavlja, je potrebno, da se pogosto zbiramo in pojasnimo najpomembnejše stvari, pa tudi druge. Prednosti, ki jih je deležna naša družba, nam že lahko pomagajo. V nekaj dneh bosta dva naša člana prejela svete redove samo na osnovi dejstva, da sta člana Družbe sv. Frančiška Saleškega.

Toliko na splošno. Sedaj pa še dva čisto posebna nasveta. Pazite, da ne boste porušili te edinosti. Omenil sem vam že nekaj, kar mi ni zelo všeč. To je, da so mogoče skupine po dva, trije ali štirje, ki so vedno ločeni od vseh drugih. Ne vem, kaj delajo. Nočem soditi slabo. Menim pa, da govorijo manj dobro o stvareh, seveda v smislu naše naravnosti. Kaj je to sestavljanje telesa zunaj telesa? Se mogoče imajo za kaj drugega od svojih tovarišev? Želim, da ste v odmoru vedno med fanti, da se z njimi pogovarjate, se z njimi igrate in jim dajete dobre nasvete. Nadzor! Če se ne morete udeležiti njihovih pogovorov, pa jih vsaj asistirajte, obiščite najbolj oddaljene in skrite kote zavoda in skušajte preprečiti zlo. Ne morete si misliti, koliko dobrega storite s tem, da greste po stopnicah, obhodite hodnik in se ustavite tu ali tam na dvorišču.

Kot drugo naj vam priporočim, da bi vsak dan opravili obisk Najsvetejšega, kot to zahtevajo pravila. S tem da posvečujemo sami sebe, bomo posvečevali tudi druge. Koliko milosti boste prejeli zase in za tiste, ki so zaupani vaši skrbi.

Sicer pa morate vedeti, da je od sedaj naprej predstojnik tisti, ki pošlje koga k svetim redovom in mora poizvedeti o njegovi pobožnosti in napredku v študiju.

Končno naj vam še povem, da moramo zaupati v Božjo previdnost. Če nam je v preteklosti šlo po naših željah in nam nikdar ni manjkalo najpotrebnejšega, je to dokaz, da nam tudi v prihodnje ne bo slabše.«

46.

POGLAVJE

Don Boska pričakujejo v Milanu; njegovi domači pogovori; neuresničene milosti zaradi nezvestobe obljubi Mariji; vzrok: navezanost na denar – Markiza Radicati in don Boskova napitnica na diplomatskem kosilu – Don Bosko v Mirabellu: sanja, kako dolgo bo še živel vsak gojenec – Duhovne vaje zunanjih gojencev v oratoriju kot priprava na veliko noč – Dva pozlačena bakrena kipa angelov postavijo na zvonika nove cerkve – Pogodba za nove orgle: veličastnost inštrumenta – Don Bosko piše mons. Ricciju za breve o odpustkih, podeljenih bratovščini Marije Pomočnice – Breve – Uspešna priprošnja Dominika Savia pri Bogu

KAKOR HITRO SE JE DON BOSKO VRNIL V ORATORIJ, mu je gospod Jožef Guenzati pisal, da ga pričakujejo v Milanu, kakor je obljubil.

Don Boskove odsotnosti klerikom niso bile všeč, kajti vedno, ko so ga videli prostega, so se radi zbirali pri njem, da so slišali njegove besede. Dne 13. marca 1869, v soboto po spovedovanju je med večerjo pripovedoval, kako je umrla neka oseba, ker ni izpolnila obljube, ki jo je naredila po uspeli devetdnevnicu k materi Božji Mariji.

»Obiskal sem jo,« je pripovedoval, »jo blagoslovil in družinskim članom naročil, naj opravijo devetdnevnicu k Mariji Pomočnici. Bolnica je že nekaj dni umirala in družinski člani so obljubili tri tisoč frankov za oratorij. In glejte, bolnici se je takoj izboljšalo, tako da je že začela jesti mineštro. Ko so sorodniki to videli, so dejali, da bodo darovali samo 500 frankov. Tedaj pa je bolnica spet zapadla smrtni nevarnosti. Sedaj so obljubili 3.000 frankov in bolnica je začela spet okrevati. Ko so sorodniki videli zadoščene svoje želje, so don Bosku dali vedeti: ‚Pošiljamo vam 3.000 frankov, vendar samo 1.000 za don Boska. Drugo naj gre za novčič sv. Petra in za določeno dobrodelno ustanovo.‘ Tedaj je bolnica zopet zbolela.«

»In sedaj je mrtva,« je dodal vitez Oreglia, ki je bil navzoč.

Ta pripoved je priklicala v spomin neki drug dogodek izpred nekaj let.

Neka 80-letna silno bogata gospa je ležala bolna. Prejela je že zakramente za umirajoče, pa je polna strahu pred smrtjo dala poklicati don Boska in ga za božjo voljo prosila, da ji izprosi zdravje. »Da,« je odvrnil don Bosko, »mati Božja Marija vam bo izkazala milost, če boste darovali velikodušen dar za cerkev, ki se gradi njej v čast v Valdoccu.«

»In koliko moram dati?«

»Kolikor hočete. Sami določite. Jaz vam ne morem nič določati. Darujte vso to, ki vam ne bo v veliko škodo, pa vendar sorazmerna z vašim bogastvom in se bo lahko imenovala žrtev.«

»Vi mi povejte.«

»Ponavljam to, kar sem že povedal. Pokažite, da je dar iz ljubezni in brez vsake dobičkaželjnosti. Saj razumete, da v tem položaju ne morete prav nič več pričakovati od ljudi. Vse je odvisno od Boga. Upoštevajte resnost svoje bolezni in svojo zelo visoko starost. Pomislite, da ste v položaju, ko boste morali zapustiti vse in za vedno. Da bi ohranili to vse, morate žrtvovati, in to ne bo brez vrednosti.«

»Toda jaz ne vem, kaj naj storim za vašo cerkev.«

»Ker želite, da vam svetujem, vam rečem, da bi dali postaviti oltar v stranski kapeli.«

»In koliko bi stal ta oltar?«

»Ne bi vam mogel točno povedati. Nekako od šest do osem tisoč lir.«

»Osem tisoč lir? To je veliko denarja. Ne morem.«

»Povedal sem vam svoje mnenje, ker ste me prosili zanj. Jaz ne poznam vašega finančnega položaja. Naredite, kar morete. Če boste dali samo en sold in bi ta sold bil v sorazmerju z vašo posestjo, vam bo mati Božja Marija naklonila milost ozdravljenja.«

»Prav, premislila bom.«

Don Bosko je z gnusom nad skopostjo zapustil tisto sobo. Starka je naglo ugašala. Tedaj se predstavita don Bosku dva nečaka, kajti bolnica ni imela ne svojih otrok niti vnukov, ki bi jim zapustila svoje imetje. Po prvih pozdravih sta prišla s stvarjo na dan.

»Oprostite don Bosko, vsota 8.000 lir, ki ste jo predlagali, je previsoka.«

»Kaj mislite s tem reči?«

»Prosiva vas v imenu gospe, da opravite milost za manjšo vsoto, bolj pošteno.«

»Oh, dobri ljudje! Saj nisem jaz tisti, ki delim milosti, to je vendar mati Božja Marija. Jaz vam nič ne predlagam, niti 8.000 niti 100.000. Rekel sem pač neko

številko, ker so me za to prosili. Toda kaj je 8.000 ali 100.000 lir za tako bogato, kot je ona? In vi pričakujete, da bo mati Božja Marija uslišala prošnjo tako ozkosrčnega človeka in storila tako velik čudež? Gospa naj naredi, kakor hoče. Jaz se v to stvar ne vtikam več.«

»Toda, toda,« sta hotela še ugovarjati poslanca. Ampak don Bosko ju je z ljubeznivo odločnostjo odslovil.

Naslednji dan je ta gospa umrla, ker se zaradi navezanosti na denar ni mogla odločiti.

Dne 14. marca je bil rojstni dan kralja Viktorja Emanuela. Omenjamo ta datum, ker se je don Bosko na take domoljubne dni udeleževal diplomatskega kosila, ki ga je priredil turinski prefekt grof Radicati. Gostje so bili visoke politične osebnosti. Prefekt je povabil don Boska zaradi svoje nadvse pobožne žene, ki je bila na žalost slepa. Bila je zelo tankovestna in je zato prosila moža, naj povabi don Boska k mizi, ker ni želela da bi govorili proti veri, on pa bi svojo navzočnostjo to preprečil.

Naj o tej plemeniti turinski matroni, ki so jo vsi spoštovali zaradi dostojanstvenega obnašanja, razgledanosti in velike dobrote, zapišemo dogodek, ki kaže njeno globoko krščansko miselnost.

Eno izmed teh velikih pojedin naj bi pripravili v petek in grofica nikakor ni hotela, da bi postregli z mesom. Grof je šel k don Durandu, duhovniku lazaristu, ki mu je svetoval, naj pripravi postno in meseno hrano, da si bo lahko vsak izbral po mili volji. Ko je grofica to slišala, je odločno vzkliknila: »Nikakor ne! Ne dam, da bi se v moji hiši grešilo.«

Sedaj je grof prišel po nasvet k don Bosku. Ta je rekel, da ni drugega izhoda, kot da brzojavijo papežu. Iz Rima so odgovorili:

»Lahko se pripravi mesni jedilnik, če bo predhodno objavljeno to dovoljenje.«

Ko so gostje posedli okoli mize, je gospa dejala gospodu, ki je sedel ob njej: »Prosim vas, preberite glasno tale brzojav.« Tako je bilo.

Ta plemenita gospa je v takih izrednih okoliščinah hotela imeti ob sebi don Boska, ki se je vedel kot popoln plemenitaš. Občudovanja vredno je bilo, kako je znal navezati tesno prijateljstvo tudi z drugače mislečimi ljudmi, ne da bi pri tem skrival resnico. Med povabljenimi so bile osebnosti vseh strank in barv: liberalci, demokrati, racionalisti, pa tudi kak veren katoličan. Končno je napočil trenutek napitnic. Eni so napijali enotnosti Italije, drugi svobodi, tretji Cavourju, četrti kralju, peti Garibaldiju itn.

Nazadnje so povabili k besedi tudi don Boska. Božji služabnik se je dvignil, ne da bi se najmanj zmedel, dvignil kozarec in dejal:

»Izrekam svojo napitnico in vzklikam: naj živi njegovo veličanstvo kralj Viktor Emanuel, Cavour, Garibaldi, vsi ministri, zbrani pod papeževo zastavo, da bi vsi rešili svojo dušo!«

Vsi so hrupno zaploskali in med smehom trdili:

»Don Bosko zares nikomur ne želi smrti.«

Don Bosko je držal besedo in se sredi meseca napotil v Mirabello. Mladi Evazij Rabagliati, ki je vstopil v zavod 8. januarja, se je prvič srečal z Božjim služabnikom in ga zvečer slišal pripovedovati naslednje sanje.

Prvo noč po svojem prihodu je sanjal, kako je bil v sobi za izpite. Vstopila sta dva človeka. Eden je nosil na palico pritrjeno svetilko, drugi pa zavoj papirjev pod pazduho. Povabila sta ga v spalnice in ga spremljala. Ustavili so se ob vsaki postelji. Prvi je približal svetilko, da je don Bosko mogel razpoznati obraz spečega, in drugi je iz zavoja potegnil list in ga položil na posteljo. Na tem listu je bila zapisano število let, ki jih bo vsak še preživel.

Pripoved teh sanj je naredila silen vtis. Tudi Rabagliati je šel k don Bosku in ga vprašal, koliko let mu še preostane. Don Bosko se je zasmel in vprašal: »Ali se spoznaš na aritmetiko?« »Da,« je odgovoril in na prste sešteval in odšteval celo vrsto števil, dokler ni prišlo do 27. Rabagliati si je dobro zapomnil to številko. Ko so se dopolnila ta leta, je bil salezijanski misijonar v Ameriki in je prav tega leta hudo zbolel. Dolgo se je v Buenos Airesu boril s smrtjo in vsi so mislili, da ga bo vzelo. Ponoči ni mogel zatisniti očesa, ker so ga nenehno zvijali krči, ki so postajali vedno hujši, tako da po enem mesecu ni mogel več vzdržati. Don Costamagna, ki je poznal to skrivnost, je povabil razne salezijanske hiše k molitvi in bolnik je ozdravel.

On je, še preden je šel v misijone, prosil don Boska za razlago teh sanj, in don Bosko mu je odgovoril:

»Ne verjemi praznim marnjam.«

Drugič mu je dejal: »To ni pomembno. Leta lahko začnemo šteti z letnico sanj, lahko pa tudi z dnem, ko si postal salezijanec ali naredil zaobljube.«

Don Bosko je odgovoril tako, ker je videl, da je Rabagliati preveč zaposlen s to mislijo. Vsi pa so razumeli, da so mu molitve sobratov in gojencev podaljšale življenje.

Don Evazij Rabagliati je bil potem apostol gobavcev v Kolumbiji, sedaj je misijonar v Čilu in je z mons. Costamagno potrdil to pripoved.

Takih sanj o spalnicah je več. Tako je videl, kako so nad nekaterimi posteljami visele sablje z napisanimi grehi vsakega fanta, včasih pa so bili grehi napisani na njihovih čelih.

Medtem se je v Valdoccu in drugih prazničnih oratorijih katekizemski pouk bližal koncu. Don Bosko je razposlal staršem fantov, lastnikom delavnic in mojstrom oglas, podoben tistemu ob koncu duhovnih vaj v cerkvi Misericordia (usmiljenje) v Turinu leta 1849.

Medtem ko so se duše posvečevale, so se v cerkvi Marije Pomočnice nada-ljevala dela. Oba stolpa ob vhodu v cerkev naj bi dobila vsak po enega pozlače-nega angela iz kovanega bakra, visoka po en meter in pol. Don Bosko je izdelal načrt, ki ga še hranimo. Na desni je angel, ki drži v levi roki prapor, na katerem je z luknjičasto pisavo napisano Lepanto. Angel na levi pa drži v desni roki ve-nec, ki ga poklanja presveti Devici, ki kraljuje na kupoli.

Na prvem načrtu, ki smo ga videli, je tudi drugi angel nosil prapor s številko 19.. Nakazoval je novi datum tisoč devetsto, brez desetinke in enice. Potem so dali angelu v roko venec. Toda mi nismo nikdar pozabili skrivnostnega datu-ma, ki je po našem mnenju napovedoval novo Marijino zmagoslavje. Da bi se to kmalu zgodilo in bi vsa ljudstva pripeljalo pod Marijin plašč!

Izdelavo obeh angelov so zaupali bratoma Broggi iz Milana za ceno 3300 lir. Delo je uspelo in dobro deluje.

Don Bosko je prejel sporočilo s tem pismom.

Milan, 24. marca 1869

Velečastiti gospod don Janez Bosko!

Pozlatar Jožef Grassi je prevzel izvedbo naročila za 700 namesto prvotnih 800 lir s pogoji, kot so bili sklenjeni z gospodom vitezom Oreglio.

Prav tako vam sporočam, da bo Broggi poslal svojega strokovnjaka prihodnji torek ali sredo, da bo odprl zaboj, v katerem je angel, in opravil vse potrebno delo za na-mestitev. Nato bo poslal prazen zaboj v Milan, da bodo poslali v Turin še drugega angela, da se izognemo stroškom za še en zaboj, ki znesejo 16 lir.

Če bi vaša uglednost želela spremeniti kaka določila, mi, prosim, sporočite. Vedno pripravljeni na vaše ukaze izrabljamo priložnost, da vam izrečemo naše globoko spoštovanje.

Najvdanejši služabnik JOŽEF GUENZATI IZ AG.

P. S.: Ko bo vitez Oreglia prišel v Milan, upam, da se bo oglasil. Sprejeli ga bomo, ka-kor če bi prišli vi. Vas in viteza znova pozdravljam.

Gospod Broggi je za ceno 500 lir poslal za veliki oltar dve posrebreni sve-tilki z zlatimi okraski.

Don Bosko je razmišljal, kako bi mogel priti do primernih orgel. Pogajal se je z Lingiardijem iz Pavie in se dogovoril. Don Francesca je pisal materi Galleffi.

Včeraj je mati Božja Marija spet naredila nekaj, kar ji bo v veliko čast. Gre za pogod-bo za postavitev orgel. Cena je sorazmerno visoka, pač zato, ker naj bi orgle bile v celoti cerkve nekaj veličastnega in dostojanstvenega. Cena je bila približno 20.000 lir. Ob misli, da bodo orgle za Marijino cerkev, je izdelovalec ceno spustil na 15.000 lir. Nato je šel še niže, popustil 3.000 frankov in ob misli, da bo naredil Mariji uslugo,

jokal od veselja. Dejal je, da bo njegova družina čutila veliko veselje, ko se bo tako tesno povezala s tem svetiščem. Orgle bodo nekaj edinstvenega v Turinu in bodo četrto ali peto čudo Valdocca. Od tega tedna naprej stoji na stolpu prvi angel, ki so ga poslali iz Milana. Kmalu se mu bo pridružil še drugi.

Medtem ko se je Božji služabnik trudil za dopolnjevanje materialnih potreb svetišča, ni pozabil na nepregledne množice duš, ki bi se rade od sveta zatekle pod zaščitni plašč Marije Pomočnice. V ta namen je pisal njegovi ekscelenci mons. Ricciju, hišnemu prelatu njegove svetosti papeža.

Veledenjena ekscelenca!

Gospod grof in gosa grofica Viancino, naša velika dobrotnika, se odpravljata v Rim na praznik 11. aprila. Težko bo, da bi ona mogla prejeti blagoslov svetega očeta v zasebni avdienci. Če ne morete doseči tega, jima priskrbite vsaj vstopnice z rezerviranimi sedeži. To sta dve premožni in zelo cerkveni osebi.

Moral sem v naglici odpotovati, ne da bi imel čas vas še enkrat pozdraviti. Obnavljam svojo zahvalo za vse dobro, ki ste mi ga izkazali v času mojega obiska v Rimu. In sedaj še prošnja za novo uslugo. Na zadnji avdienci pri papežu sem predložil prošnjo za odpustke za združenje častilcev Marije Pomočnice, za kar mi je dal zamisel sam sveti oče. Prošnjo je obdržal na mizici in nisem o stvari nič več slišal. Bi bili tako dobri, da bi skušali vlogo najti ali pa bi jo znova napisali? Štel bi za veliko (milost), če bi mi jo mogli kmalu poslati, ker je v tisku knjižica, v katero bi bilo treba vnesti tudi ta podatek. Če to ni mogoče, vas prosim, da bi naročili svojemu tajniku, da bi rekel kako besedo. Tajniku želim vse dobro.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino. Imejte me v globoki hvaležnosti za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 31. marca 1869

P. S.: Don Francesca in vsi naši duhovniki vas lepo pozdravljajo in vitez Oreglia vam bo osebno izročil pozdrave vseh 11. aprila.

Tako zelo pričakovani odlok v korist Združenja častilcev Marije Pomočnice, o katerem je govoril častitljivi in za katerega je pustil prošnjo pri svetem očetu, je prišel.

PAPEŽ PIJ IX ZA BODOČI SPOMIN

Naš dragi sin Janez Bosko, turinski duhovnik, nam je izrazil zamisel, da bi za poživitev pobožnosti vernikov do svete matere Božje Marije in do vzvišenega zakramenta Eucharistije, z ordinarijevim dovoljenjem v cerkvi, ki je posvečena presveti Mariji Pomočnici v mestu Turinu, ustanovil Združenje častilcev Marije Pomočnice, katerega glavni cilj je pospeševanje češčenja matere Božje Brezmadežne in vzvišenega Zakramenta.

Da bi pa verniki, ki bi jim dajali večjo pomoč, da bi prišli v svojo večno blaženost, z večjo vnemo vpisali svoje ime v to združenje in izpolnjevali predpisane pobožne vaje, nam je predložil ponižno prošnjo, da bi v naši dobrohotnosti odprli zaklade svete Cerkve, katerih delitev nam je izročil najvišji Bog.

Mi torej toplo priporočamo prizadevanje našega ljubljenega sina, da bi to združenje, oprto na Božje usmiljenje, iz dneva v dan z Božjo pomočjo bolj raslo. Oprti na avtoriteto blaženih apostolov Petra in Pavla, vsem in posameznim vernikom enega in drugega spola, ki bodo sedaj in v prihodnje vpisani v Združenje častilcev Marije Pomočnice, kanonično ustanovljeno v cerkvi, posvečeni Mariji Pomočnici v Turinu, in ki bodo zares spokorjeni prejeli sveto obhajilo in obiskali to cerkev, oratorij in oltar Družbe od prvih večernic do sončnega zahoda na praznike Gospodovega rojstva, obrezovanja, razglašenja in vnebohoda N. G. J. K., na binkoštno nedeljo, na praznik Telesa našega Gospoda Jezusa Kristusa kakor tudi na glavne praznike brezmadežne Device Marije Božje matere in bodo molili za slogo krščanskih vladarjev, za izkoreninjenje krivih ver in za povišanje matere svete Cerkve in bodo na katerikoli ta dan vse to opravili, usmiljeno v Gospodu podeljujemo odpustek vseh njihovih grehov.

Prav tako istim članom, ki bodo vsaj s skesanim srcem opravili navedene pobožne vaje vsak dan devetdnevnih ali tridnevnih, ki se slovesno obhajajo v imenovani cerkvi v čast Matere Božje, podeljujemo sedem let odpustka in prav toliko kvaranten.⁴² Sto dni odpustka podeljujemo tudi vsakokrat, ko se bodo udeležili pobožnosti, ki se z dovoljenjem ordinarija opravlja vsako jutro v imenovani cerkvi, in bodo s skesanim srcem opravili običajne molitve za slogo krščanskih vladarjev, za izkoreninjenje krivih ver in za poveličanje svete matere Cerkve.

Za vsakega teh posameznih odpustkov, odpuščanja grehov in odpuščanja kazni v Gospodovem usmiljenju odrejamo, da se lahko namenijo za duše vernih kristjanov, ki so združeni z Bogom odšli iz tega življenja. Odlok velja samo za deset let.

Dano v Rimu, pri sv. Petru, pod ribičevim prstanom, dne 16. marca 1869, v 23. letu našega vladanja.

N. KARDINAL PARACCIANI CLARELLI⁴³

Drugo veliko tolažbo je čutil don Bosko ob spominu na veliko fantov, v katerih je prižgal ogenj ljubezni do presvete Device Marije in ki sedaj, ko so že umrli in so po njegovem prepričanju v nebesih, nenehno prosijo zanj pred prestolom nebeške Matere. S svojo mislijo je bil zelo pogosto pri njih in je ves ganjen vzklikal: *Benedictus Deus in sanctis suis!* (blagoslovljen Bog v svojih svetnikih). Trdil je, da ima dokaze za njihovo svetost v milosti, ki so jo prejeli tisti, ki so se zatekali k njegovim fantom, zlasti k Dominiku Saviu. Od 1868 do 1885 je don

⁴² Kvarantena - post 40 dni (op. prevajalca).

⁴³ Latinsko besedilo; gl MB IX, str. 587-588.

Bosko prejel poročila o mnogih takih uslišanjih.

Eno se nanaša na marec 1869:

Bilo je proti koncu meseca marca 1869, ko so me napadle hude bolečine zaradi predrtega črevesa; morala sem leči v posteljo. V času, ko sem ležala v postelji, sem po naključju dobila v roke življenjepis Dominika Savia in ga prebrala v treh dneh. Po tem branju so bolečine delno popustile, zato sem vstala, da bi se malo okrepila. Toda bolezen se je obrnila na slabše in morala sem spet leči. V postelji so me napadle take bolečine, da nisem mogla več niti ležati niti stati. Ko sem se tako mučila, mi je štirikrat prišla misel, da bi se zatekla k Dominiku Saviu. Trikrat sem zavrnila to misel, četrtič pa sem rekla svetemu mladeniču:

»Če je res, da si že v nebesih, stori, da se bodo, če je taka Božja volja, olajšale moje bolečine.«

Ko sem to izrekla, sem se zaobljubila, da bom opravila devetdnevnicu s trikrat očenaš, zdravamarija in slavaočetu njemu na čast. Neverjetno! Komaj sem končala tretji očenaš, me je objel sladek sen, ki je kakor balzam tešil moje bolečine. V trenutku sem zaspala. Pol ure pozneje sem se dvignila brez vseh bolečin.

JOHANA QUARATI

Bergamasco d'Alessandria

47.

POGLAVJE

Katoliško branje – Don Bosko obišče zavod v Lanzu – Gojencem sporoči nekaj novic o papežu; dvoje don Boskovih pisem županu v Lanzu za razširitev zavoda – Občinska uprava ne sprejme njegovih predlogov – Don Bosko poveča stavbo na svoje stroške – Sanje: fantje, ki se spovedujejo, in hudičeve zanke – Album s podpisi vseh salezijancev in gojencev don Boskovih zavodov za papeža, ki naj bi mu ga izročili ob petdesetletnici njegovega duhovniškega posvečenja – Don Boskova konferenca salezijancem: zaobljube; ne govorimo zunanjim o čem, kar se dogaja pri nas; zatajevanje; treba je izvoliti člane sveta; potrudimo se, da bomo častivredni ustanovitelji Družbe – Angleški duhovnik v oratoriju, ki nese papežu čudovito medaljo svojih sonarodnjakov – Slovesnosti v čast papežu ob njegovi zlati maši – Don Boskovo pismo neki gospe

MEDTEM KO SO GOJENCI V LANZU, številni naročniki Katoliškega branja, prebirali ponatis aprilske številke Almerijska dolina, je mednje prišel don Bosko. Bila je sreda 31. marca zvečer.

Po večernih molitvah je govoril o avdiencah, ki mu jih je naklonil papež, in opisal njegovo cvetoče zdravje, čudovito inteligenco in vročo ljubezen do dečkov. Potem jim je povedal papeževa naročila, ki so bila ista, kot jih je že povedal dečkom v oratoriju, in jim razglasil papežev blagoslov.

V zavodu še to celo leto ni bilo niti najmanjše bolezni. Vsi so bili popolnoma zdravi in na napoved, ki jo je don Bosko dal decembra preteklega leta, so vsi pozabili. Samo nekaj takih, ki so bili seznanjeni s skrivnostjo, je čakalo in molčalo.

Božji služabnik, ki je bil sicer zaposlen s spovedovanjem, ni opustil ogleda hiše, konferenc in sprejemanja vsakogar, ki je hotel govoriti z njim. Sad njegovega prizadevanja je bila tudi prošnja občinski upravi.

Veleugledni gospod župan!

Ob pravkar končanem obisku občinskim šolam v Lanžu, ki so izročene naši oskrbi, sem bil zelo zadovoljen z vsem, kar se tiče discipline, ter z učnim in moralnim napredkom tako notranjih kakor zunanjih gojencev.

Vendar sem moral z žalostjo ugotoviti, da veliko število gojencev daleč presega zmogljivost prostorov, ki so na razpolago. Prav tako me je užalostilo dejstvo, da so spalnice, učilnice in obednice tako natrpane s fanti, da več ni mogoče sprejeti niti enega, čeprav je iz vseh mogočih krajev toliko prošelj za sprejem v zavod.

Da bi odpravili te neprijetnosti, sem že večkrat razpravljal z občinsko upravo, ki je o vsem razmišljala, pa se je vedno vse zataknilo pri pomanjkanju denarja. Čeprav je možnost mojih denarnih sredstev zelo omejena, bi v želji, da bi oskrbel učečo se mladino in pomagal zavodu v Lanžu k večjemu razcvetu, prevzel izvedbo nekaterih del v svoje breme, in sicer v skladu z naslednjimi pogoji:

Duhovnik Bosko bi na lastne stroške razširil sedanje šolske prostore zavoda po načrtu in pogojih, ki bi jih sklenil z občino.

Občina ne bo sodelovala z denarjem, temveč bo nadomestila stroške duhovniku Bosku tako, da mu bo prepustila novo stavbo v uporabo za dobo štirideset let, ko naj bi še naprej služila za pouk mladine.

Po izteku štiridesetih let bo stavba prešla v popolno last občine.

Menim, da s to pogodbo občina ne nalaga nikakršnega bremena krajevni javni upravi, ki jo bo upoštevala, kajti pridobila bi si več parcel, ki bi brez kakršnega koli izdatka služile javnim šolam v nadomestilo za sedanjo stavbo zavoda. Medtem ko bi jo drugi prevzeli v uporabo, bi koristila kraju.

Prav tako menim, da predlog ne bi naletel na težavo pri Pokrajinskem svetu, ker prav nič ne obremenjuje občine; saj gre za dogovor, ko kdo dovoli gradnjo na lastni zemlji s pogojem, da po določenem številu let stavba preide v njegovo last.

Prav tako ne more biti težava zaradi možnosti, da bi vlada spremenila svoj načrt, kajti kdorkoli bo že na vladi, bo vedno moral imeti šole, kakor je bilo dogovorjeno pri odprtju leta 1864.

Verjemite mi, gospod župan, da v tem predlogu, ki bi mi naložil nelahka finančna bremena, nimam drugega namena kot samo splošno korist mladine, ki sem se ji v svoji majhnosti odločil popolnoma posvetiti. Prosim vas, da to moje prepričanje sporočite še drugim članom občinske uprave.

Imejte me za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Zavod-konvikt v Lanžu, 2. aprila 1869

Občina je v svojem odgovoru hotela don Bosku naložiti glavno breme celotnega načrta. Don Bosko je nekaj pozneje takole odgovoril:

Veleugledni gospod župan!

Prejel sem zapisnik, ki mi ga je vaša uglednost blagovolila poslati o predlogu, ki

obravnava pogoje za razširitev zavoda v Lanzu.

Prebral sem ga pozorno in z velikim razočaranjem ugotovil, da navedeni pogoji onemogočajo izvedbo načrta. Med drugim ne razumem, kako je mogoče zahtevati stvari pod 1., 2. in 5., ki bi meni naložile težke obveznosti, ne da bi zato prejel kako protiuslugo.

Ker vidim, da iz mojega načrta ne bo nič, vas prosim, da bi poskrbeli za učilnice obeh retorik in za prvi razred osnovne šole, če menite, da bi razred razdelili v dve skupini, kakor smo delali do sedaj, čeprav tega ni v dogovoru.

Menim, da to ne bo pretežko za občino, ker bi lahko uporabila podporo, ki jo dobiva v ta namen od Pokrajinskega šolskega sveta za vzdrževanje zavoda v Lanzu.

S spoštovanjem vas pozdravlja vaše uglednosti najvdanejši služabnik.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 12. maja 1869

Ni bilo mogoče doseči pametnega dogovora. Kljub temu je don Bosko razširil nekaj prostorov za šolo in zgradil novo spalnico za celotno vsoto 20.000 lir.

Iz Lanza je odpotoval v soboto 3. aprila 1869, potem ko je fantom pripovedoval sanje, ki jih je nekaj dni prej imel v Turinu, ki pa jih v oratoriju še ni povedal, temveč jih je ponovil v nedeljo 4. aprila.

V naših zapiskih beremo:

Don Bosko je 4. aprila vsem fantom, zbranim v učilnici, po večernih molitvah pripovedoval naslednje sanje:

Bil sem v svoji sobi, in ko sem šel ven, sem se kar nenadoma znašel v cerkvi sredi velikanske množice dečkov. Cerkev je bila polna do zadnjega kotička. Bili so gojenci iz oratorija, Lanza, Mirabella in še od drugod, tako da jih veliko nisem poznal. Niso molili, pač pa se je zdelo, da se pripravljajo na spoved. Ogromna množica me je čakala pred spovednico pod prižnico. Ko sem videl to množico, sem se vprašal, kako bom vendar mogel spovedati vse te fante. Tedaj sem se zbal, da spim in da sanjam. Da bi se prepričal, da ne spim, sem zaploskal in sem slišal ploskanje. Da bi se še bolj prepričal, sem stegnil roko in se dotaknil zidu, ki je za mojo malo spovednico. Ko sem tako ugotovil, da sem buden, sem dejal: »Ker sem že tukaj, pa začnimo.« In sem začel spovedovati. Toda ko sem videl takšno množico fantov, sem vstal, da bi videl, ali so še drugi spovedniki, ki bi mi pomagali. Ko nisem videl nikogar, sem se napolil v zakristijo, da bi poklical kakega duhovnika. Kar sem zagledal tu in tam fante, ki so imeli okoli vratu vrv, ki jim je stiskala vrat.

»Kaj pomeni ta vrv?« sem vprašal. »Odstranite jo.« Nobeden ni odgovoril, samo vsi so me srepro gledali.

»No, kaj,« sem rekel enemu, »pojdi in odstrani to vrv.«

Fant, ki sem mu ukazal, je šel, potem pa mi je odgovoril:

»Ne morem je odstraniti. Za menoj je nekdo, ki me ovira. Pridite in pogledjte.«

Pogledal sem bolj natančno in videl, kako sta se izza ramen fantov kazala dva rogova. Približal sem se, da bi bolje videl, in zagledal za rameni fanta, ki mi je stal najbliže, strašno pošast v podobi ogromnega mačka, z groznim gobcem in dolgimi rogovi, ki je vlekel za vrh. Toda maček je sklanjal gobec vse do nog, da ga ne bi videl. Vprašal sem tega fanta in druge po njihovem imenu, pa mi niso dali odgovora. Zatem sem vprašal tisto strašno pošast, ona pa se je še bolj skrila. Nato sem rekel enemu izmed fantov:

»Poslušaj, pojdi v zakristijo in reci don Merloneju, vodji zakristije, naj ti da škropilnik z blagoslovljeno vodo.«

Fant se je takoj vrnil z golidico. Medtem sem ugotovil, da je za vsakim fantom stal njegov služabnik, tako strašen kot prvi, in se je prav tako skušal skriti. Bal sem se, da še spim. Vzel sem kropilnik in vprašal enega izmed mačkov:

»Povej mi, kdo si?«

Pošast je odprla gobec, stegnila jezik in si brusila zobe, kot da bi me hotela napasti.

»Takoj mi povej, ti grda spaka, kaj delaš tukaj? Razbesni se, kakor hočeš, jaz se te ne bojim. Ali vidiš? S to vodo te bom pošteno polil.«

Pošast je buljila vame. Nato se je začela krotovičiti tako, da se je z zadnjimi nogami dotikala ramen. In spet se je hotela zaleteti vame. Pogledal sem bolj natančno in ugotovil, da ima v šapah več zank.

»Daj, zini. Povej mi, kaj delaš tukaj.«

Dvignil sem kropilnik. Obrnila se je in hotela zbežati.

»Nikamor ne hodi,« sem rekel, »stori, kar sem ti ukazal.«

Zarenčala je in mi dejala: »Poglej« ter mi pokazala zanke.

»Povej, kaj so te zanke in čemu služijo,« sem jo vprašal.

»Ne veš? S temi zankami,« je odvrnil, »prisilim fante, da se slabo spovedujejo, jih peljem v pogubljenje in tako spravim v pekel devet desetih človeškega rodu.«

»In kako, na kak način?«

»Oh, tega ti pa ne bom povedal, ker boš potem povedal fantom.«

»Hočem vedeti, kaj pomenijo te tri zanke. Govori, sicer bom zlil nate to blagoslovljeno vodo.«

»Usmiljenje! Pošlji me v pekel, samo s to vodo me ne polivaj.«

»V imenu Jezusa Kristusa: govori!«

Pošast se je strašno skrotovičila in dejala: »S prvo zanko pripravim dečke, da zamolčijo pri spovedi svoje grehe.«

»In z drugo?«

»Da se spovedujejo brez kesanja.«

»In s tretjo?«

»Tretje pa ne bom izdal.«

»Kako? Ne boš govoril? Takoj ti zlijem vso to blagoslovljeno vodo na glavo.«

»Ne, nikakor ne bom govoril.« In pošast je začela strašno tuliti. »Kaj hočeš? Sem že

preveč povedal.« Spet je silno zarohnela.

»Hočem, da mi poveš, da bom vse povedal ravnateljem.« Ponovil sem grožnjo in spet dvignil roko. Tedaj so blisnili iz njenih oči plameni, zatem kaplje krvi in je rekla: »Tretja je spoved brez trdnega sklepa in brez volje, da bi izpolnili spovednikove nasvete.« »Pošast ti grda!« sem zakričal, ga skušal vprašati še druge stvari in zahtevati od njega, da bi mi povedal, kako bi bilo mogoče odpraviti tako strahotno hudobijo in onemogočiti njeno delovanje. Toda vsi grozni mački, ki so se do tedaj skrivali, so se začeli gibati, tuliti in se zaganjali proti pošasti, ki je to povedala. Nastal je splošen direndaj in pretep.

Ko sem videl tisti splošni nered in ugotovil, da ne bom mogel ničesar več spraviti iz tistih pošasti, sem dvignil kropilnik in poškopil mačka, ki je govoril. »Pojdi sedaj,« sem mu dejal in je že izginil. Nato sem začel na vse strani škropiti z blagoslovljeno vodo. Vse pošasti so se v velikem neredu razbežale vsaka na svojo stran. V tem sem se zbudil in se znašel v svoji postelji.

Oh dragi fantje, nikoli ne bi verjel, koliko vas ima zanko okoli vratu in mačka za svojim hrbtom. Kaj so te tri zanke? Prva zanka, s katero hudič drži fante pri spovedi, je zamolčanje grehov, ki bi se jih bilo treba spovedati. To je zanka, ki zapre usta, da se iz sramu ne spovemo vsega. Da na primer za greh, ki smo ga storili štirikrat, rečemo, da smo ga storili samo dva- ali trikrat. Ta se ne spove odkritosrčno, temveč zamolči. Druga zanka je pomanjkanje obžalovanja in tretja pomanjkanje trdnega sklepa. Če torej hočemo raztrgati te zanke in jih iztrgati iz hudičevih rok, se spovedujmo vseh grehov, obžalujmo jih, naredimo trden sklep in se ravnajmo po spovednikovih nasvetih.

Ta pošast mi je, še preden se je razbesnela, dejala: »Poglej, kakšno korist imajo fantje od spovedi? Posledica spovedi mora biti poboljšanje. In če hočeš vedeti: če jih ne držim več v zanki, potem glej, ali so se poboljšali.«

Hotel sem še zvedeti, zakaj je stala za hrbtom fantov, in rekla je: »Zato, da me ne vidijo in da jih laže potegnem dol v svoje kraljestvo.« Videl sem, da jih je veliko imelo za hrbtom tiste pošasti; veliko več, kot sem si mislil.

Dajte tem sanjam veljavo, kakršno hočete, dejstvo pa je, da sem hotel opazovati, ali je to, kar sem sanjal, tudi resnica. Pa sem ugotovil, da je res tako. Izrabimo zatorej to priložnost, ko nam je na voljo popolni odpustek, da bomo opravili dobro spoved in pobožno prejeli sveto obhajilo. Storimo, kar je v naši moči, da se bomo osvobodili teh hudičevih zank. Sveti oče papež podeljuje popolni odpustek vsem, ki se bodo prihodno nedeljo, 11. aprila, na dan njegove zlate maše, spovedali, prejeli sveto obhajilo in molili po namenu svete Cerkve. V soboto bo naš gospod vitez sprejet v avdienco pri svetem očetu in mu izročil album s podpisi vseh fantov iz oratorija in drugih zavodov. Vi pa premislite, ali ste v preteklosti izpolnjevali vse pogoje, ki so potrebni za dobro spoved. Jaz vas bom v nedeljo vse priporočil Bogu pri sveti maši.

Album, o katerem je govoril don Bosko, je bil lep zvezek velikega formata in je obsegal 48 strani. Na ovitku so bile napisane samo besede ENAJSTI APRIL

1869. Na naslednjih straneh sta bila latinski napis in poslanica v italijanščini.

Epigraf se je glasil:

*Laetitia . Maxima . Gestientes – Et Ante . Pedes . Tuos . Sanctissimos . Provoluti – Tibi
– O . PIE . IX . Pontifex . Maxime – Iam . Inde . A . Quinquagenta . Annis – Sacra . Deo
. Facienti – Mente . Et . Corde . Gratulantes – Sacerdotes . Alumni . Sacrorum . Et .
Iuvenes – Asceteriorum . Taurinensium – Quibus A . S . . Francisco . Salesio . Alosio .
Et Iosepho – Nomina . Sunt . Facta – Et Ephebeorum . A . S . . Philippo . Apud . Lance-
um – A . S . . Carolo – Apud . Mirabellum – Plurimos . Adhuc . Annos – A . Deo . Optime
. Maximo – Praecantur – Ut . Tute . Ipse . Aliquando . Videas – Integrum . Christiani .
Nominis . Triumphum .*

Poslanica v italijanskem jeziku:

Sveti oče!

»Smo ubogi dečki, ki bi radi, da bi slišali naš glas, ki bi vam zagotovil veliko ljubezen, ki jo čutimo do vas, o sveti oče, v tem dnevu vsesplošnega veselja. Naši predstojniki so nam pripovedovali o nenehnih dokazih vaše ljubezni do mladine na splošno in o skrbi, ki jo kažete za tiste, ki prihajajo v oratorij in zavode, ki jih vodi naš oče don Bosko. Kako zelo nas je ganila ta nežna ljubezen! Iz vsega srca se vam zahvaljujemo. Molili smo in bomo še molili, da vam Bog poplača vse zasluge, ki ste si jih pridobili. V teh dneh pa, ko vam iz vsega sveta prihajajo darovi in voščila, nismo mogli molčati. Sicer zadnji po zaslugah, pa ne zadnji po ljubezni, bi vam radi poklonili vse bogastvo sveta, vso Salomonovo modrost in opevali vašo slavo. Toda mi smo reveži in v naši starosti še nimamo tistega potrebnega znanja, da bi govorili z vami in vas kot namestnika Jezusa Kristusa primerno počastili. Vendar pa želimo od sedaj podariti vsa naša čustva, vse naše misli, naše sposobnosti in naša srca vaši službi. Na vzvišeni dan, ko se dopolnjuje petdesetih let vašega duhovništva, vas goreče prosimo, da vključite tudi nas v prošnje, ki jih boste v sveti daritvi darovali Bogu. Mi pa zbrani okoli oltarja Jezusa v najsvetejšem zakramentu, bomo poleg posebnih molitev darovali sveto obhajilo po vašem namenu, združeni z našimi dragimi ravnatelji, ki bodo darovali sveto mašo za vas. Obenem vam želimo še veliko let slavnega življenja na zemlji. Vsekakor vam slave na manjka, saj vas ves svet občuduje in blagoslavlja. Toda ne manjka pa vam tudi trnja! Oh, kako hudo nam je, nadvse spoštovani oče, zaradi tega dejstva. O da bi dal Gospod, da bi vas na ta veliki praznik, ko se vsi dobri z vami veselijo, tudi vaši sinovi, ki so se oddaljili od vas, blagoslavljali in se vrnili k vašim nogam. Mi vsi molimo za to, ker vemo, da je to tudi vaša želja in cilj, da vas spozna ves svet in vas vzljubi. Mi vam želimo vedno vse najboljše. Vedno bomo gledali v rimskem sedežu sidro odrešenja, Noetovo barko, v kateri se bomo mogli obvarovati v času potopa.

Prejmite, o najčastivrednejši oče, te skromne pa odkrite besede ljubezni in vere in blagovolite blagosloviti nas vse, ki v duhu klečimo pred vašimi svetimi nogami.

(Sledijo podpisi 32 duhovnikov, 73 klerikov in 3430 fantov).

Toda za don Boska je bilo najlepše darilo papežu za njegovo petdesetletnico dejstvo, da je skušal v svojem duhu oblikovati svoje salezijance in jih je zato nenehno spodbujal, da bi postali dobri redovniki. Na žalost se je v kronikah tistega časa ohranilo le malo konferenc in še to samo v nekaj bistvenih črtah, ne pa v celotnem sklopu misli. Vendar ne bomo obšli tega, kar se nam je ohranilo.

6. april 1869

Zvečer po večernih molitvah je bila v knjižnici oratorija konferenca sv. Frančiška Saleškega. Potem ko smo izmenično zmolili Pridi, Stvarnik Sveti Duh, se je don Bosko oblečen v roket usedel in dva duhovnika, don Garino in don Dalmazzo, sta ob asistenci don Rue in don Cagliera drug za drugim izpovedala triletne zaobljube. Zatem smo zmolili Te Deum in don Bosko je imel naslednji nagovor.

»Ko kateri izmed nas izpove zaobljube, imamo navado, da damo kak zelo pomemben opomin. Predvsem želim, da nihče ne bi nikomur izmed zunanjih povedal, kaj se dogaja tukaj notri. Če bi kdo želel imeti kak podatek, naj se odgovori tako na splošno kot na primer, da je naša družba bila potrjena, nič pa o tem, kar se dogaja znotraj družbe in hiše; na primer o predstojnikovih nasvetih, nesoglasjih med sobrati, kakem neredu ali kaki težavi. Svetni ljudje ne razumejo takih reči in jih ne razlagajo prav. ‚Nolite projicere margaritas vestras ante porcos‘ (ne mečite svojih biserov pred svinje). Posvetnjaki ne bodo znali reči drugega, kot da smo norci, ker smo zapustili svet. Če se bo zgodilo kaj bridkega, bomo ta kelih sami popili in nihče naj za to ne zve. To je načelo krščanske modrosti. Vsak naj bo zadovoljen s stvarmi, ki mu jih daje na voljo predstojnik, in naj ne išče drugih. Skušajmo biti združeni v enem duhu. Priporočam vam, da vsak želi tisto, kar želi predstojnik. Pri mizi naj bo vsak zadovoljen s tistim malim, kar nam pošilja Božja previdnost. Tisto, kar je nujno potrebno, naj nam bo zadosti. ‚Otia, vina, dapes (brezdelje, vino, pojedine) so grobarji čistosti.

Otia. Naše meso, ki je strašen sovražnik, ki ga moramo zavračati. Nikdar brezdelja! Prizadevajmo si, da bomo izpolnjevali hišni urnik: v času dela naj nihče ne pohaja po hodnikih, razen če je to potrebno iz zdravstvenih razlogov. Vsak naj dela tisto, kar je njegova dolžnost, in ne drugo. Opravljajte obisk Najsvetejšega. Hodite redno k spovedi in prejemajte sveto obhajilo. Potrudimo se, da bomo izpolnjevali vsa pravila naše družbe. Zjutraj po glasu zvonca naj nihče ne poležava v postelji, razen če so za to zdravstveni razlogi; naj gre v cerkev in z drugimi opravi svoje molitve. Če ne more pobožnih vaj opraviti skupaj z drugimi, naj jih opravi sam zase, nikdar pa naj jih ne opušča.

Vina. Ne glejmo, kaj delajo drugi. Toda če se pred našimi očmi odigravajo stvari, ki niso v redu, ne moremo, da jih ne bi videli. Tako vidimo, da je kak škofjski duhovnik predan vinu. Gre od doma, zahaja v krčmo, se upijani in se znajde v zelo žalostnem in obupnem stanju. Kako naj ohranimo v takih okoliščinah čistost? Ah, če je ne izgubimo, je to pravi čudež.

Dapes. Zmernost pri jedi. Tukaj pri nas za to ni nevarnosti, ker imamo samo nujno potrebno. Vendar skušajmo izpolnjevati, kolikor je mogoče, post ob petkih.

Sedaj nas čakajo krize. Res je, da je družba potrjena, vendar to še ni zadosti. Sedaj jo je treba urediti, utrditi. Treba je preveriti, kateri posamezniki ne sodijo v družbo, in jih odpustiti. Tisti, ki so še neodločeni, naj se odločijo. Vsak naj reši svoj položaj, kajti predstojnik je dolžen, da vestno izpolnjuje svojo dolžnost.

Sedaj bo več župnikov s podeželja in redovnikov, ki bodo želeli vstopiti v našo družbo. Toda treba je dobro premisliti, preden jih sprejmemo, ker bi verjetno prišli k nam zato, da bi ukazovali, mogoče tudi z najboljšo voljo. To bi nas motilo, oni bi se pa zelo težko prilagodili našemu načinu življenja.

Pazimo, da ne bomo spreminjali izročil, kajti sicer bomo težko ohranili nekdanjo gorečnost.

Poslušajte, kaj vam bom povedal. Rektor nekega samostana je hotel odpraviti nered, ki so se pojavili. Videl je, kako so fratri hodili iz samostana, čes da morajo zaradi zdravja iti zjutraj in popoldne na sprehod. Rektorju se je zdelo primerno, da je omejil kosilo na dva krožnika, prepričan, da bodo tako redovnikom olajšal prebavo.

Kakor je mislil, tako je tudi storil. Toda redovniki so se pritožili očetu provincialu, češ da jih njihov predstojnik pušča umirati od gladu. Rektor samostana je pojasnil provincialu, da dohodki samostana ne zmorejo takih izdatkov za hrano. Provincial mu je odgovoril: »Glejte, vaši redovniki bodo prenašali bičanje, najhujše spokorne vaje, toda če jih primete za želodec, jih ne boste mogli prisiliti k pokorščini in vam bodo ušli.«

»Ne morem drugače. Pisal bom patru generalu.«

»Nikar tega. Kajti v tem primeru bi predstojniki porušili vaš samostan.«

Ostalo je po starem. Dejstvo pa je, da bi temu samostanu prizanesli in ga niti civilna oblast ne bi zatrla. Toda ker so bili tako zelo navezani na jedačo, so se razkropili, še preden bi jih mogla zatreti civilna oblast.

Prihodnjč bomo volili nov vrhovni svet. Dosedanjim članom je potekel mandat.

Pogovorili so bomo, kako jih bomo volili in kdo pride v poštev za volitve. Nato bomo volili. Morda bodo imeli pravico glasu samo sobratje z večnimi zaobljubami. Nato bomo morali misliti na poseben kraj za naše zbiranje, mogoče hišni oratorij.

Poskrbimo, da bomo postali vredni člani Družbe sv. Frančiška Saleškega, da bodo tisti, ki bodo brali našo zgodovino, imeli veliko svetlih vzorov, ne pa, da bi morali vzdikniti:

»Kakšni ustanovitelji pa so bili to?«

Pomagajte mi z vašo pokorščino in dobro voljo pri veliki nalogi. Vi morate olajšati moje napore. Zelo preprosto je reči: »Postavite se na čelo kake družbe.« Treba se je uveljaviti. Različnost čustev in misli in poskus, da bi vse pridobili za isto srce in iste-ga duha, je stvar, ki zahteva izredne napore. Toda z vašo pomočjo tega ne bo težko uresničiti.

Tiste dni je šlo skozi Turin veliko tujih katoličanov. Bili so na poti v Rim na praznovanje jubileja zlate maše Pija IX. Spotoma so si ogledali cerkev Marije Pomočnice in obiskali don Boska. Med temi je bil tudi vitez Faà di Bruno, duhovnik iz Anglije, ki je nosil za papeža zlato medaljo s premerom 16 cm, vredno

500 funtov sterlingov. Bila je dar vernikov Britanskega otočja. Na eni strani je imela izdelano čudovito podobo z množico ljudi, ki so odobraval razglašenje verske resnice o brezmadežnem spočetju Device Marije, na drugi strani pa sveto Devico, ki nasproti Adama in Eve izžareva čudežno lepoto, medtem ko vse obseva prelepa luč od zgoraj. Medalja je bila delo francoskega umetnika Vechta, ki so ga enačili s Cellinijem.

Don Bosko in don Ghivarello sta občudovala to umetnino.

To je bil začetek brezštevilnih dragocenih tako sakralnih kakor profanih darov. Petrov novič sam je znašal več kot en milijon frankov. Teolog Margotti je po Unità Cattolica nabral 300.000 lir, večino v zlatu.

Dne 10. aprila je vitez Oreglia odpotoval v Rim in bil sprejet v zasebni avdienci pri papežu. Njegovi svetosti je izročil Album oratorija; dne 11. aprila je od osmih do devetih bil pri maši, ki jo je daroval papež v sv. Petru. Baziliko je napolnilo 100.000 romarjev z vsega sveta. V Rimu se je število prebivalcev podvojilo in mnogi so morali prenočiti v preddverjih cerkva in pod stebrišči. V cerkvi sv. Petra so odstranili vmesne prehode, da je sprejela 100.000 romarjev. Istočasno so na čast papežu po vsem svetu opravljali maše, praznovanja in slovesnosti.

Tudi v don Boskovih zavodih so zlato mašo Pija IX. nadvse slovesno proslavili s skupnimi obhajili, ognjemetom in prireditvami.

Tako je don Bosko daroval Piju IX. dar svoje goreče ljubezni in v svojem srcu vključeval vso katoliško Cerkev. To ni bil dar enega dne ali ene slovesnosti, temveč dejstvo vsega njegovega življenja, ki ga je vsak dan živel v polnosti svoje dejavne predanosti Cerkvi. Ta njegova ljubezen ni poznala mej, ker je veljala vsem sinovom papeža, s katerimi je bil povezan s srcem in dopisovanjem. V vsakem je častil Božjo podobo, neizbrisno znamenje kristjana, pa najsi je pripadal kateremukoli sloju človeške družbe,

Sklenimo to poglavje s pismom, ki ga je don Bosko pisal gospe Rosi Gnecco, Via Giulia 21, Genova.

Velespoštovana gospa!

Bog bodi vedno hvaljen, pa naj nam daje tolažbo ali nas obiskuje s težavami. Molimo v globoki veri in upajmo. Če ni v škodo naši duši, nam bo Bog naklonil tisto, kar želimo. Molite vsak dan očenaš, zdravamarijo, slavaočetu v čast presvetemu Zakramentu in eno pozdravljeno Kraljico.

Bog je naklonil že veliko milosti tistim, ki pomagajo pri nadaljnji izgradnji cerkve, ki je posvečena Mariji Pomočnici.

Naj pride veliko Božjega blagoslova na vas in na tiste, ki mi jih priporočate. Molite tudi zame, ki vas pozdravljam. Najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 14. april 1869

48.

POGLAVJE

Kanonična ustanovitev Združenja častilcev Marije Pomočnice – Pravila – Odlok – Katoliško branje: Združenje častilcev Marije Pomočnice ustanovljeno kanonično v njej posvečeni cerkvi v Turinu – Število članov – Don Bosko se odpravi v Mornese: med potjo zapre usta nekemu obrekovalcu; don Boskovi načrti s hčerami Marije Brezmadežne; kdo je bila Marija Mazzarello – Don Boskovo pismo don Rui; prenese na poznejši čas udeležbo na nekem kosilu; odloči obisk v trgovini na Corsu del Re; ukor duhovniku v domači hiši; slika sv. Petra; poiščejo naj njegovo Zgodovino Cerkve, ki je pripravljena za natis; opomini, ki jih je treba ponavljati obrtnikom

DNE 18. APRILA 1869 je turinski nadškof potrdil Združenje častilcev Marije Pomočnice s pravilnikoma, ki ju je don Bosko predložil v odobritev, in razglasil, da je Združenje kanonično ustanovljeno v svetišču v Valdoccu z namenom, tako pravi odlok, da bi verniki enega in drugega spola, ko bi se vpisali in izpolnili predpisani pobožnosti, bili deležni zakladov Cerkve, kot jih je podelil sveti oče Pij IX.

Podajamo dokumente – don Boskovo prošnjo.⁴⁴

Velečastita ekscelenca!

Podpisani ponižno sporoča vaši velečastiti ekscelenci, da namerava edino iz želje za večjo Božjo slavo in za korist duš v cerkvi Marije Pomočnice, ki ste jo vi posvetili bogoslužju pred enim letom, ustanoviti pobožno društvo z naslovom Združenje častilcev Marije Pomočnice, katerega glavni namen bi bil češčenje presvetega Zakramenta in pobožnost do Marije Pomočnice; naslov, ki se zdi, da prav posebno ugaja vzvišeni Kraljici nebes.

V ta namen so bila sestavljena pravila, ki so skoraj dobesedno povzeta po ustanovnih listinah slavne Bratovščine Marije Pomočnice v Münchnu na Bavarskem z namenom,

⁴⁴ Te listine so v Nadškofijskem arhivu v Turinu: leto 1869, II. zv., stran 17 in sl.

da bi se ta pobožna vaja ustalila v vsej Cerkvi in v duhu svete Cerkve.

Vdani prosilec ponižno prosi vašo ekscelenco, da bi milostno vzeli v pretres predloženi načrt in dodali, črtali, spremenili, kakor se vam zdi prav, in potem potrdili vse tiste določbe, ki bi jih šteli za večjo slavo vzvišene Kraljice nebes in v dobro duš.

Za oltar združenja bi služil veliki oltar imenovane cerkve, ki ima že vse privilegije in kjer se opravlja večina pobožnih vaj, ki so glavni cilj tega združenja.

Poln zaupanja, da bom prejel zaproseno uslugo, z največjo ponižnostjo prosim za vaš blagoslov in se imam za najponižnejšega prosilca.

DUH. JANEZ BOSKO

Pravilnik se glasi:

ZDRUŽENJE ČASTILCEV MARIJE POMOČNICE

1. *V cerkvi, posvečeni Mariji Pomočnici, je s kanoničnim privoljenjem njegove velečastite ekscelence turinskega nadškofa ustanovljeno združenje njenih častilcev, katerih cilj je širjenje slave Božje Odrešenikove matere z namenom, da bi si zagotovili njeno varstvo na zemlji in zlasti še v času smrti.*
2. *Pri tem uporabljajo dve sredstvi: širjenje pobožnosti do blažene Device in češčenje presvetega Zakramenta.*
3. *Za dosego tega cilja si bodo prizadevali z besedo, nasvetom, dejanji in ugledom pospeševati dostojanstvo in pobožnost devetdnevnih, praznikov in slovesnosti, ki se v teku leta opravljajo v čast preblaženi Devici Mariji in najsvetejšemu Zakramentu.*
4. *Člani bodo z vsemi razpoložljivimi sredstvi širili in priporočali sodelovanje pri procesijah v čast presvete Device Marije in najsvetejšega Zakramenta, pogosto sveto obhajilo, obisk svete maše, spremljanje Najsvetejšega za sveto popotnico, širjenje dobrega tiska, slik, svetinjic in nabožnih listov.*
5. *Člani se bodo z največjo vnemo trudili, da bodo ali sami ali po osebah, ki so odvisne od njih, preprečili preklinjanje in kakršnokoli govorjenje proti Cerkvi, in kolikor bo odvisno od njih, odstranjevali ovire za obhajanje praznikov.*
6. *Vsak član se bo po nasvetu krščanskega nauka in duhovnih učiteljev potrudil, da bo na dva tedna ali enkrat na mesec spovedan prejel sv. obhajilo in bo vsak dan pri sveti maši, kolikor mu to dovoljujejo obveznosti njegovega stanu.*
7. *Člani bodo v čast presvetemu Zakramentu vsak dan po opravljenih običajnih molitvah vzkliknili ‚Hvaljeno in češčeno naj vedno bo presveto Rešnje telo‘, v čast presvete Devici pa ‚Marija Pomoč kristjanov, prosi za nas‘. Za duhovnike zadoščča, da imajo namen pri sveti maši moliti za vse člane tega pobožnega združenja. Te molitve bodo povezovalе vse člane v eno samo srce in eno samo dušo v čast Jezusu, ki je skrit v presveti evharistiji, in njegovi vzvišeni Materi. Tako bodo deležni vseh pobožnih vaj, ki jih opravljajo člani zveze.*

DUHOVNE KORISTI ČLANOV

1. *Da bi si vsi člani med seboj pomagali hoditi po poti zveličanja, se povezujejo z vsemi dobrimi deli, ki jih vsak opravlja zasebno ali v cerkvi Marije Pomočnice.*
2. *Deležni bodo pobožnih vaj, ki se opravljajo ob oltarju združenja, ki je glavni oltar te cerkve; to je v moči odloka Svete kongregacije z dne 22. marca 1868 vsakdanji privilegiran oltar. Pri tem oltarju med drugim vsak delavnik ob šestih in ob prazničnih dnevih ob sedmih darujejo sveto mašo ter molijo rožni venec s posebnimi molitvami in obhajilom vseh, ki se morejo udeležiti.*

Vladajoči papež Pij IX. je dobrohotno naklonil 100 dni odpustka vsem in vsakokrat, ko se udeležijo te pobožne vaje.

Vsak večer se bo opravilo duhovno branje, prepevale svete pesmi, molile molitve, dan bo blagoslov z Najsvetejšim z molitvijo rožnega venca.

3. *Vsak član lahko dobi popolni odpustek na božič, novo leto, tri kralje, vnebohod, na binško in na telovo.*
4. *Popolni odpustek dobi tudi na praznike brezmadežnega spočetja, rojstva Marije Device, svečnice, oznanjenja, obiskanja in vnebovzvetja.*
5. *Prav tako lahko dobijo popolni odpustek kateri koli dan devetdnevnice ali na praznik Marije Pomočnice, na praznik sv. Frančiška Saleškega, sv. Alojzija Gonzage in na dan, ko bodo opravili vajo za srečno smrt.*

Pod to številko našteje odpustke lahko prejmejo tudi tisti, ki niso vpisani v to združenje.

6. *Vsak član, ki se udeležuje pobožnih vaj, ki se v teku leta opravljajo ob tridnevnica in devetdnevnica, lahko enkrat na dan dobi odpustek sedem let in sedem kvaranten. Naj na tem mestu omenimo, da je za pridobitev odpustkov potreben prejem zakramentov spovedi in obhajila, razen če ima član navado, da se spoveduje tedensko. V tem primeru je potrebno samo stanje posvečujoče milosti.*
7. *Vsako leto se na prvi prosti dan po prazniku Marije Pomočnice daruje peta sveta maša zadušnica z vsemi drugimi pobožnimi vajami za duše vseh umrlih članov na splošno in na poseben način za tiste, ki so bili poklicani v večnost tisto leto.*
8. *Kadar kak sobrat ali sosestra zbolita ali sta poklicana v boljše življenje, se opravljajo molitve pri oltarju Marije Pomočnice za tiste, ki so se prijavili pri rektorju cerkve.*

SPREJEM

1. *Kdor koli želi postati član tega združenja, naj da vpisati svoje ime in priimek in kraj bivanja v seznam, ki ga hranijo v zakristiji cerkve Marije Pomočnice. Ob tej priložnosti bo prejel, če želi, podobo Marije Pomočnice, svetinjico in pravilnik združenja.*
2. *Župniki in vsi drugi, ki imajo skrb za duše, ravnatelji zavodov, vzgajališč in dobroteljskih ustanov lahko vpišejo vsakega svojega podanika tako, da pošljejo ime na bodočih članov rektorju cerkve, ki je obenem tudi vodja združenja.*

4. *Združenje ne zahteva nikakršne članarine. Če kdo želi, lahko vsako leto prispeva kak dar za povrnitev stroškov, potrebnih za devetdnevnicu in praznik Marije Pomočnice in za vsa sveta opravila, ki se izvajajo v teku leta v cerkvi združenja.*

Visa supra scripta statuta, seu capitula, a Nobis firmata, tamquam praedictae piae societati ac fidelium pietati consona approbamus, reservata Nobis facultate eadem variandi, iuxta rerum ac temporum circumstantias.

Datum Taurini, die 18 aprilis 1869

+ ALEXANDER, ARCHIEPISC.

Th. GAUDE, pro Cancellarius

Končno podajamo še odlok o ustanovitvi.

Aleksander Oktavijan Riccardi

iz rodovine grofov Netro – vitez najvišjega reda presvete Anunciate itn. itn. – po milosti Božji in volji Svetega sedeža apostolskega nadškof v Turinu – hišni prelat njegove svetosti papeža Pija ix. in asistent ob papeževem prestolu

Potem ko smo videli spomenico, ki nam jo je predložil velečastiti duhovnik Janez Bosko, rektor cerkve, ki je bila pred kratkim postavljena v tem mestu z naslovom brezmadežne Device Pomočnice, in potem ko smo razmislili o njeni vsebini, rade volje ustrezemo želji prosilca, da bi spodbujali in večali pobožnost vernikov do svete Božje Matere in prevzvišenega zakramenta Evharistije. Izdajamo ta odlok in kanonično ustanavljamo za vernike obeh spolov pri glavnem oltarju omenjene cerkve pobožno društvo, ki bo nosilo ime Zruženje častilcev Marije Pomočnice – tako da bodo vsi, ki se vpišejo in opravijo predpisane pobožne vaje, mogli biti deležni zakladov svete Cerkve. In ker smo ugotovili, da so pravila, ki so nam bila predstavljena in smo jih potrdili, primerna za vodstvo združenja, slovesno odobravamo in si prilaščamo pravico, da jih, če bo treba, spremenimo, če bi bilo v večjo korist združenju.

Želimo, da se ta odlok skupaj s spomenico in pravili vpiše v zapiske naše pisarne. Izvirno listino naj prejme prosilec.

Izdano v Turinu, dne 18. aprila 1869

+ ALEKSANDER, NADŠKOF

Teolog GAUDE, prokancler⁴⁵

Božji služabnik se je zahvalil Gospodu in takoj dopolnil naslov Katoliškega branja za mesec maj z: Združenje častilcev Marije Pomočnice, ki je kanonično ustanovljeno v njej posvečeni cerkvi v Turinu z zgodovinskimi podatki o tem naslovu izpod peresa duhovnika Janeza Boska.

V predgovoru je častiti bralcu na kratko predstavil vsebino.

⁴⁵ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 607.

Komaj smo začeli graditi cerkev na čast Mariji Pomočnici, že so se slišali glasovi in želje, da bi ustanovili društvo častilcev, ki bi združeni v molitvi in istem duhu pobožnosti slavili veliko mater našega Odrešenika Jezusa Kristusa z naslovom Pomoč kristjanov.

Po posvetitvi cerkve pa so se želje in zahteve tako zelo pomnožile, da so prihajali dopisi z vseh strani in od vseh vrst oseb. Da bi ustregli tem vesplošnim željam, smo se odločili, da ustanovimo to združenje, katerega pravila bodo kmalu sledila.

Podali bomo zgodovinske podatke o naslovu Marija Pomočnica kristjanov. Nato bo sledil odlok o kanonični ustanovitvi združenja. Zatem bodo sledili odpustki, ki jih je njegova svetost papež Pij IX. blagovolil nakloniti članom združenja s pravilnikom združenja z nekaterimi molitvenimi obrazci za tiste, ki jih bodo želeli uporabljati v čast te velike dobrotnice nas ubogih smrtnikov.

Presveta Devica, ki je na toliko načinov blagoslavljalna in podpirala tiste, ki so jo klicali s prelepim naslovom Pomočnica, naj še naprej deli svoje nebeške zaklade ne samo članom tega združenja, temveč predvsem tistim, ki jo bodo klicali na pomoč v svojih duhovnih in časnih potrebah. Tako bodo imeli vsi razlog, da jo bodo častili in se ji zahvaljevali tukaj na zemlji in jo potem nekega dne šli slaviti za vse večne čase v nebesa. Tako bodi.

Kakor smo že omenili, so v tej knjižici molitveni obrazci, vzdihljaji in pobožne vaje z ustreznimi odpustki in posebna razprava o odpustkih. Knjižica je doživela veliko ponatisov, ki so postopoma prejemale nove duhovne darove od papežev tako v korist članov kakor svetišča.

Don Bosko je uredil stvari tako, da so knjižico razposlali še pred koncem aprila, nato je na povabilo don Pestarina odšel v Mornese.

Na vsakem njegovem potovanju se je zgodilo kaj posebnega. Navedli bomo dogodek, za katerega ne vemo natančno, kdaj se je pripetil, vsekakor pa v času po posvetitvi cerkve Marije Pomočnice. Naj še povemo, da tega dogodka ne smemo mešati z drugimi podobnimi pripetljaji.

Don Bosko je potoval v drugem razredu. Med potniki je bil tudi neki lepo oblečen gospod, ki je začel slabo govoriti o nadškofu, o markizu Fassatiju in o mnogih dobredelnih ustanovah. Končno se lotil vodstva Cottolenga in nazadnje še don Boska, in to na najbolj nesramen način, češ da je zapravil toliko denarja za neko cerkev, namesto da bi pomagal revežem.

Don Bosko je ostal tiho. Tedaj je neka gospa, ki je imela pri sebi malega sinčka, rekla tistemu gospodu:

»Oprostite. Vi ste gotovo dali veliko denarja don Bosku, da lahko zahtevate, da ne bi smel razmetavati denarja za tisto cerkev, kajne?«

»Kaj pravite?« je odvrnil gospod. »Da bi jaz dal denar don Bosku? Raje ga vržem proč.«

»Potem pa zares nimate nobenega razloga, da se pritožujete,« je rekla gospa.

Neki Žid, ki ni osebno poznal don Boska, pa je vendar toliko slišal o njem, ga je začel braniti in je dejal, da je poštenjak in da mu je tudi on poslal petdeset lir za cerkev.

Razjarjen zaradi ugovarjanja, je opravljivec začel s tako nesramnimi izrazi govoriti proti oratoriju, tako da je uboga gospa dvignila k sebi svojega sinčka, položila njegovo glavo na svoja kolena, mu zavila glavo v šal in na koncu z rokami pokrila njegova ušesa. Ko je ta človek to videl, je dejal:

»Toda gospa, kaj počenjate? Ali ne vidite, da boste zadušili otroka?«

»Bolje je, da se tukaj na mestu zaduši,« je odgovorila gospa, »kot da bi moral poslušati vaše in vašim enake pogovore.«

Gospod je prasnil v divji krohot in vzkliknil:

»Seveda! Ljudje, ki so jih vzgojili duhovniki, se zgražajo nad vsako stvarjo. Kaka rahločutnost! Končno pa so to stvari, ki se dogajajo na tem svetu.«

Še naprej se je glasno krohotal in pomiloval preproščino tiste gospe z vedno bolj zabeljenimi izrazi.

Uboga mati je bila vsa rdeča od sramu. Don Bosko, ki je do tega trenutka mirno poslušal, se je postavil v bran gospe:

»Stojte,« je zaklical, »treba je končati to stvar!«

»Komu velja ta stoj?«

»Vam. To, kar vi govorite, ne spada med olikane ljudi, zlasti če so navzoče gospe.«

»Vedite, da nisem pripravljen sprejemati naukov od vas.«

»Pripravljen ali nepripravljen, toda tako je.«

»Ali mislite, da nisem sposoben, da vam zaprem usta?«

»Kaj hočete s tem reči? Ali mislite, da se vas bojim? Niti vas niti vam podobnih.«

»Kaj hočete povedati s tem, da se ne bojite? Poskusite.«

»Da, še enkrat ponavljam, da se vas ne bojim. Če bi imel opravka s kakim nevzgojenim malopridnežem, bi se mogoče bal. Toda sedaj, ko imam opravka z osebo iz ugledne družine, ki ima svoj položaj v družbi, je izobražena in uglajena, se ne bojim, da bi se spoprijela. Prepričan sem, da je mogoče stvari urediti s pametnim pogovorom.« Gospod se je zamislil.

»Vi me torej poznate?«

»Vsekakor. Vi ste gospod B...«

Bil je upravnik markiza Fassatija in je slabo govoril o svojem gospodarju.

Ko je videl, da ga je utišal duhovnik, za katerega ni vedel, kdo je, je po kratkem premoru v želji, da bi se maščeval, znova začel.

»Toda tisti prebrisanec don Bosko zna ljudi voditi za nos. Zbira denar s pretvezo, da bi pomagal svojim dečkom, potem pa kupuje vinograde v Castelnuovu in bogati svoje brate, da lahko imajo konje za kočijo.«

»Toda oprostite, gospod, slabo ste informirani. Don Bosko nima bratov.«

»Kaj pa vi veste, jaz ga dobro poznam.«

»Jaz pa vam ponovno pravim, da don Bosko nima bratov in zato ne morejo imeti ne vprežnih konj ne kočij. Če boste šli v Castelnuovo, vam bodo vsi povedali, da so don Boskovi nečaki kmetje, kakor je bil kmet njihov oče. Ko govorite o stvareh, ki jih ne poznate, se izpostavljate nevarnosti, da se boste motili. Poleg tega se vam zdi pametno, da govorite slabo o osebi, od katere bi mogli dobiti denar. Kaj menite, da bi bil markiz Fassati zadovoljen, če bi zvedel, kaj ste govorili o njem?«

»To, kar sem povedal, je bilo bolj zaradi pogovora.«

»In vi imenujete obrekovanje osebe, ki je plemenitega srca in jo vsi poznajo po njegovi dobroti, pogovor? Ali se ne bojite, da bi mogel kdo markizu, ki vam reže vsakdanji kruh, sporočiti stvari, ki ste jih o njem govorili?«

»Ne verjamem, da bi mu kdo šel pravit, razen če bi to bili vi.«

»In če bi jaz zares tudi šel?«

»Tega gotovo ne boste storili.«

»Vedite, da bom takoj, ko bom slišal, da ste spet grdo in pohujšljivo govorili, šel k markizu in mu o vsem poročal. To naj vam bo v svarilo, kajti to, kar pravim, tudi storim, to vam zagotavljam.«

»Zagotavljam vam,« je dejal jecljaje, »zagotavljam, da ne bom nikdar več tako govoril. Da vam naredim uslugo. Toda kdo ste vi?«

»Jaz? Jaz sem don Boskov zakristan.«

Gospod je pogledal don Boska in umolknil. Bil je tako ponižan in zmeden, da so drugi sopotniki komaj zadržali prezirljiv nasmešek. Tista dobra gospa, ki je snela šal z glave svojega sinčka, se mu je zahvaljevala, ker je tako učinkovito zastopal njeno stališče. Obrekovalec pa je začel dvomiti o človeku, ki mu je zaprl usta. S sklonjeno glavo je čepel sam samcat v kotu vagona vse do konca potovanja.

Kakor hitro je don Bosko izstopil, ga je takoj obdala skupina ljudi in ga pozdravila po imenu. Tudi naš sopotnik je izstopil. Ves skrušen se je približal don Bosku in ga prosil:

»Ste vi don Bosko?«

»In potem?«

»Oprostite mi.«

»Poslušajte,« mu je dostojanstveno odgovoril častiti, »vi ste si vzeli pravico,

da ste vpričo toliko ljudi slabo govorili o toliko nedolžnih, zaslužnih, uglednih osebah. Menim, da imam tudi jaz pravico, da vsem tem osebam povem, kar ste o njih govorili javno.«

»Prosim vas, ne povejte ničesar. To bi me uničilo.«

»Biti moramo pravični, zato vam odkritosrčno povem, da vam ne morem ničesar zagotoviti.«

Možakar ga je milo prosil; ko pa je don Bosko ostal trden in mu ni ničesar obljubil, je ves pobit odšel.

Dne 19. aprila proti večeru je don Bosko prispel v Mornese, kjer so ga veselo sprejeli mnogi njegovi prijatelji. Po svoji navadi je imel kratek spodbudni nagovor, spovedoval in blagoslovil je bolnike. Obiskal je tudi velik zavod, ki so ga gradili za mlade dijake, ki pa je bil še daleč od dokončanja, čeprav je bilo nekaj sob že uporabnih. Don Karel Ghivarello je naredil načrte in nadzoroval izvedbo. Mornežani so si goreče želeli, da bi se njihove želje izpolnile, zato so ob prazničnih dneh pridno pomagali pri prevozu materiala. Don Pestarino je poskrbel za vino in malico za pomagače in za seno za živino. Marijine hčerke so šle v vinograde, pobirale kamenje in ga prinašale na cesto, kjer so ga nalagali na vozove in odvažali.

Don Bosko je razpravljal z don Pestarinom o načinu, kako bi čim prej končali gradnjo veličastne stavbe, kako bi obvladali nekaj denarnih težav, kako bi izdelavo vrat, oken, šolskih klopi in okovja zaupali delavnicam v oratoriju in kako bi čez čas poslali iz oratorija kakega mizarja.

Čeprav se je zdelo, da je popolnoma zaposlen z delom za moško mladino, je iz sklopa dejstev in okoliščin mogoče razbrati, da je v njegovi zamisli zorel načrt o novih izbranih dušah, ki bi pod plaščem Marije Pomočnice skrbele za dekleta. Dobro se je zavedal velike potrebe. Od vseh strani so prihajale prošnje, da bi tudi deklice sprejel v kak zavod. V ta namen je nekaj dni prej pisal velečastiti materi Evdoziji, predstojnici Zvestih Jezusovih tovarišic v Turinu.

Velečastita mati prednica!

Na moj naslov je prišlo pričujoče pismo in vas prosim, da bi pošiljatelju poslali pravičnik vašega vzgojnega zavoda s potrebnimi pojasnili.

Ob tej priložnosti želim vam in vsej vaši družini nebeški blagoslov, medtem ko se priznavam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 13. aprila 1869

To ni bil samo njegov osebni načrt, temveč navdihnjenje presvete Device Marije, ki je hotela pod plaščem Pomočnice zbrati svoje hčerke. In kje naj bi bilo

prvo vzgajališče? V Morneseju, od trgovinskih središč oddaljenem kraju, brez povezave z železniškim omrežjem, brez poštne zvez. Kdaj in s kakimi sredstvi? To je bilo znano samo Bogu in to je bilo zadosti. Don Bosko naj bi v že obstoječih redovnih družbah iskal prve učiteljice, vzgojiteljice in duhovne vodnice? Ne, izbral bi jih med hčerami Marije Brezmadežne v Morneseju, med tistimi ubogimi kmečkimi dekleti brez izobrazbe. Med skoraj vsemi nepismenimi, ki niso ničesar vedele o pedagogiki.

Vendar je Bog prav te vnaprej določil. Odprle bodo prvo hišo nove ustanove, zbrale bodo prve gojenke in njihova skupnost bo postala redovna družba, ki si bo sama vzgojila učiteljice in bo v stotinah središč po vsem svetu sprejemala tisoče deklet v cvetočih zavodih v imenu Marije Pomočnice in pod njenim varstvom. In katero bo don Bosko postavil na čelo tako pomembne ustanove? Mlado, sveto dekle, ki se ne bo ustrašilo nasprotovanja, ki bo znalo prenašati težave, žrtve, ki bo z živo krščansko ljubeznijo pritegnilo h Gospodu vsa dekleta svojega rodnega kraja. Častitljivi je že več let poznal ta izredni zaklad. Naj tukaj navedemo nekaj podrobnosti.

Leta 1862 je don Bosko šel na praznik ali konferenco v Acqui, česar se je z duhovščino udeležil tudi škof mons. Contratto. Tam je naletel na don Pestarina, s katerim sta se nato skupaj peljala iz Acquija v Alessandrio in se pogovarjala o dušnem pastirstvu. Don Pestarino je don Bosku pripovedoval o Družbi Marije Brezmadežne, ki jo je on vodil, in kako so se nekatere članice ukvarjale tudi z vzgojo deklic. V Alessandrii sta se duhovnika morala ločiti, da bi vsak odšel na svoje delovno mesto. Don Bosko je povabil don Pestarina na obisk v oratorij. Ta je čez nekaj mesecev res prišel v Valdocco in se navdušil za duha, ki je vladal med salezijanci. Prosil ga je, da bi ga sprejel v svojo družbo, in mu ponudil samega sebe in svoje imetje. Don Bosko je sprejel njegovo ponudbo, vendar je, kakor smo že rekli, don Pestarino nadaljeval svoje poslanstvo v domačem kraju.

Aprila 1869 so že z gotovostjo govorili o hčerah in njihovem svetem življenju in seveda tudi o tisti, ki je bila vsem za zgled, o Mariji Mazzarello.

To čudovito dekle se je rodilo maja 1837 kmečkemu staršem, pravim vzorom krščanskega življenja, ki so bili globoko prevzeti od dolžnosti do svojih otrok, med katerimi je ona rasla kot vzor otroške pokorščine. Njenemu očetu je bilo ime Jožef, njena mati je bila Marija Magdalena Calcagno iz bližnje župnije Tramontane.

Prva leta dekličinega življenja so potekala v preprostem kmečkem okolju. Čeprav je bila stara komaj deset let, jo je don Pestarino pripustil k prvemu svetemu obhajilu in ji kmalu zatem dovolil, da je prejemale sveto obhajilo vsako nedeljo in pozneje vsak dan.

Ko je bila stara 15 let, je obljubila vedno devištvo, in čeprav je bila njihova kmetija daleč od cerkve, je tako poleti kakor pozimi bila vsak dan pri prvi maši in se nato vrnila domov, da je pomagala pri kmečkih opravilih. Imela je žilavo roko, da je vihtela motiko in bila neutrudljiva.

Vedno je molila, rada je imela duhovno branje, se zatajevala in postila ter bila izredno tankovestna. V največje veselje ji je bilo, da je vsakokrat, ko je le mogla, obiskala Jezusa v najsvetejšem zakramentu.

S 17. letom je vstopila v Družbo Marije Brezmadežne. Bila je med prvimi petimi, ki so privolile v predlog voditeljice Angele Maccagno. Število družbenic je kmalu naraslo na 17.

Ko je 1860 v Morneseju izbruhnil tifus, je za njim zbolela vsa družina Marijinega strica. Priskočila jim je na pomoč, postala vneta strežnica in jim en mesec služila tako zavzeto, da si je zaslužila vzdevek sestra usmiljenka. Njeni varovanci so ozdraveli, na koncu pa je sama zbolela in bila skoraj dva meseca v stalni smrtni nevarnosti. Njena vdanost v Božjo voljo je bila v spodbudo vsemu kraju.

Ko je ozdravela, se je zavedela, da je izgubila nekdanjo žilavost; ni več mogla kopati v vinogradu. Zato se je z dovoljenjem staršev in don Pestarina odločila, da se bo izučila za šiviljo. Navdihovala jo je vzvišena misel, prav ista misel, ki je navdihovala pastirčka Janeza Boska, da se je naučil rokohitrskih iger, to je, da bi delala dobro svojim tovarišicam. S svojo obrtjo si je Marija Mazzarello hotela pridobiti sredstva, da bi reševala duše deklic. Pogosto se je v sanjah videla sredi velike množice deklet. To je bila ena izmed njenih prepričljivih idej. Ko je povedala svoje zamisli Petronili Mazzarello, svoji vredni in zvesti prijateljici, je ta njeno zamisel odobrila in obljubila, da ji bo v vsem pomagala. Marija je bila tedaj stara 23 let. Bilo je leta 1861.

S svojo zvesto tovarišico se je odpravila h krajevnemu krojaču Valentinu Campiju in se pri njem naučila šivati moške obleke in razpoznavati tkanine, in pri šivilji Antonieti Barco krojiti in šivati ženske obleke. Ker je šivilja Barco z možem zapustila Mornese in se preselila drugam, so se ženske začele po nekaj mesecih obračati na Marijo in Petronilo. Ko so nekatere družinske matere videle lepo izdelane obleke, so prosile, da bi naučila šivati tudi njihove hčere. Sprejeli sta dve ali tri deklice in jih poleg krojenja in šivanja učili tudi krščanski nauk.

Delavnico so imele v majhni in temni sobi, kjer so se slabo počutile. Potem so najele sobo z dvema oknom v hiši nedaleč od cerkve. Tam sta lahko sprejeli še kako učenko več in bili dober zgled vsem. V svoji gorečnosti sta dajali krščanske nasvete tudi starejšim dekletom in celo materam, ki so prihajale naročat obleke.

Sprejeli sta tudi nekaj revnih deklic. Neki trgovec, ki mu je umrla žena in pustila dve hčerki, ju je prosil, da bi ju vzeli k sebi ne samo podnevi, temveč tudi ponoči, ker je bil vedno zdoma in ni mogel zanju skrbeti. Marija ju je sprejela. V hiši nasproti njene delavnice je vzela v najem dve sobi, v katerih je v vsaki bilo prostora za pet postelj, in sprejela pet deklic. Petronila je šla spat k njim in jim bila za mater, jih nadzorovala ter učila svetega božjega strahu in pobožnih vaj.

Deklicam so pošiljali hrano od doma. Marija in Petronila sta hodili jest domov, vendar ob različnih urah, tako da deklice niso nikdar ostale same.

Tak je bil položaj, ko je don Pestarino prvič prišel v oratorij. Don Bosko je pozorno poslušal pripovedovanje o zglednem življenju obeh kmečkih deklet in don Pestarino jima je ob vrnitvi prinesel svetinjici Matere Božje: eno za Marijo in drugo za Petronilo.

»Pošilja vama ju don Bosko z naročilom, da ju skrbno in pobožno čuvata, ker vaju bosta v življenju obvarovali pred mnogimi nevarnostmi. Naročil mi je tudi, naj vaju spodbudim, da bi veliko molili in skrbeli za preprečevanje Božjih žalitev, pa četudi bi bili samo odpustljivi grehi.

Dekleti nista poznali don Boska, zvedeli pa sta od don Pestarina, da je svet duhovnik, ki se ukvarja z mladino. Verjetno je častitljivi v Mariji Mazzarello že videl temeljni kamen za ustanovo, ki bi skrbela za deklice. Vendar je o vsem tem še previdno molčal.

Prejeta svetinjica je bila kakor nagrada za delo, ki sta ga opravljali, in priporočila so bila prvi primer očetovske skrbi, ki bi jo častitljivi posvetil njihovi ustanovi.

Marija in Petronila, ki se nista prav nič zavedali načrtov, ki jih je Božja previdnost imela z njima, sta vodili naprej svojo delavnico, kakor sta vedeli in znali, brez kakršnegakoli pravilnika. Don Pestarino, ki je šel na praznik sv. Frančiška Saleškega 1863 v Turin, jima je prinesel urnik, za katerega je rekel, da ga je don Bosko napisal z lastno roko; razložil jima ga je v don Boskovem duhu in priporočil, da bi se ga držali. Z majhnimi spremembami je bil to dnevni red iz oratorija in gotovo tudi prvi korak, da bi jima prenesel istega duha.

Medtem ko je Marija z vsem svetim prizadevanjem navajala svoje gojenke k pogostemu prejemanju zakramentov, je začejala na majhnem dvorišču pod okni delavnice skromen oratorij. Kot prve je povabila svoje učenke, ki so prihodnjo nedeljo privedle s seboj še druge, in ni trajalo dolgo, ko so začela prihajati vsa dekleta iz kraja.

Ker je bil prostor zelo tesen, sta popoldne vodili dekleta h kapelici, ki je bila od naselja oddaljena četrta ure hoda. Tam so se zabavale, dokler jih zvon ni

poklical v župnijo h krščanskemu nauku. Tu so bile pri vseh pobožnih vajah in se po končanem opravilu spet odpravile h kapelici sv. Silvestra, kjer so ob lepem vremenu nadaljevale igro in petje. Marija Mazzarello je bila vedno med njimi ter znova in znova predlagala nove oblike zabave, jim skušala pripovedovati spodbudne zglede in tistim, ki so bile tega potrebne, dajala odkritosrčne in modre nasvete. Njen cilj je bil narediti dekleta odporna proti ozirom na ljudi, preprečevati greh in narediti iz njih goreče kristjanke. Imela je uspeh, ker so jo vse imele rade in jo ubogale. Imela je tako močen vpliv, da nobena ni več hodila na ples.

Leta 1864 je šel don Bosko s kakimi sto fanti v Mornese. Ta izlet smo že opisali. Marija in druge hčere Marije Brezmadežne so dobile od don Pestarina naročilo, da naj poskrbijo za prenočišče, prehrano in strežbo pri mizi. Dan po svojem prihodu je don Bosko, potem ko mu je don Pestarino predstavil dekleta in prosil za blagoslov, pripravil kratek nagovor ter jih spodbudil k izpolnjevanju kreposti in vztrajnosti v načinu življenja, ki so si ga izbrale. Njegova preprosta pa goreča beseda, ki je prihajala iz srca, je bila zato, ker je bila prežeta z Božjim duhom, nadvse uspešna. Vsa dekleta so bila sveto presunjena in poživiljena v svoji gorečnosti. Marija pa je začutila v svojem srcu nekaj izrednega, česar ni mogla izraziti: besede Božjega služabnika so se popolnoma ujemale z željami in čustvi njenega srca. Rada bi, da ne bi nikoli nehal govoriti in da bi ga ona kar naprej poslušala. Ko je don Bosko rekel, da naj gre vsaka na svoje delovno mesto, je odšla, vesela, ker ga je videla od blizu. Nadvse si je želela, da bi ga mogla spet videti in slišati govoriti. Lahko je zadostila svoji želji. Vse večere, ko je don Bosko ostal v Morneseju, je imel nagovor za fante. Ona je hitro opravila ali odložila svoje posle in ga hitela poslušat. Zrinila se je čisto naprej, kolikor je bilo mogoče v tisti množici, in ne moremo si misliti izraza njenega obraza, ko je pozorno poslušala govornika. Petronila in tovarišice so jo vpraševale:

»Kje si zbrala toliko poguma, da si se zrinila med tiste moške in fante?«

In ona:

»Don Bosko je svetnik, da, svetnik. To dobro čutim.«

Nadvse se je veselila ugleda, ki ga je don Bosko užival pri vseh. Višek navdušenja pa je dosegla, ko je v cerkvi poslušala don Boskovo pridigo o mogočnem varstvu presvete Device Marije.

Tako je Bog pokazal Mariji Mazzarello častitega don Boska in jo počasi, korak za korakom, ne da bi se tega zavedala, pripravljaj na njeno veliko delo za mladino. Don Pestarino, ki je sicer imel svoje stanovanje sredi naselja, si je blizu župnijske cerkve dal zgraditi hišo s petimi sobami v pritličju in štirimi v nad-

stropju. Tukaj je stanoval zlasti pozimi, da je mogel čim prej v cerkev za mašo in spovedovanje. Vsi prebivalci razen kak ducat so bili njegovi spovedanci. Imel je namen sčasoma zapustiti to hišo hčeram Marije Brezmadežne, da bi tukaj imele svoja srečanja in bi tiste, ki so ostale brez staršev ali niso želele živeti skupaj s svojimi brati in sestrami, imele stanovanje.

Ko je don Pestarino leta 1865 kot po navadi prišel na praznik sv. Frančiška Saleškega v Turin, se je o tem posvetoval z don Boskom. Sklenila sta, da bo don Pestarino takoj odstopil svojo hišo v ta namen. Po vrnitvi iz Turina je don Pestarino previdno drugo za drugo vpraševal hčere Marije Brezmadežne, katera bi bila pripravljena iti stanovat v njegovo hišo in katera ne. Več jih je želelo še naprej stanovati doma. Marija pa ne samo da je bila takoj pripravljena iti v novo stanovanje, temveč je spodbujala tudi druge, da bi šle z njo. Bila je zadovoljna, da je mogla uresničiti svoj ideal, se pravi, da bi brez ovir mogla posvetiti vse svoje življenje dekletom. Pet hčera Marije Brezmadežne s tremi gojenkami, katerim so se pozneje pridružile še druge, se je vselilo v novo stanovanje. Hiši so dali ime Hiša Brezmadežne. Don Bosko jim je iz Fontanila poslal neko učiteljico, ki pa je kmalu odšla.

Ta dekleta niso imela namena, da bi sestavljale redovno skupnost, pa tudi don Pestarino ni tako mislil. Po don Boskovem nasvetu jim je previdno dejal: »Poskusile boste tukaj živeti skupaj. Nadaljevale boste delo kakor v delavnici, potem pa bomo videli. Če se bo katera želela vrniti k družini, bo to lahko brez nadaljnjega storila.«

Leta 1867 se je don Bosko spet odpravil v Mornese za blagoslov kapelice v zavodu, kakor smo povedali. Ob tej priložnosti je hčeram Marije Brezmadežne imel konferenco, vendar tudi pri tem obisku ni niti z besedico izdal svojega namena, ker je bil navajen, da je sledil odredbam Božje previdnosti, ne pa da bi jih prehiteval.

Niti leta 1869, ko je njegov sklep bil že skoraj blizu, ni povedal, kakšen je namen novega zavoda, ki je v gradnji. Spodbujal je k čimprejšnjemu dokončanju, govoreč, da si je za odprtje te stavbe zamislil velike stvari.

Iz Morneseja je zaradi drugih poslov pisal don Rui, kajti njegov duh je bil nenehno v oratoriju.

Predragi don Rua!

Medtem ko urejam nekaj stvari, ti pišem o zadevah, ki jih ti lahko opraviš v mojem imenu.

1. Predvidel sem, da bi prihodnjo nedeljo šel na kosilo k vitezu Archiniju. Ker pa imam prav ta dan veliko obveznosti, ga, prosim, obvesti, naj izraz svoje vljudnosti preloži na katerikoli drug dan. Tako se bom lažje pogovarjal z vsemi člani družine.

2. *Reci don Saviu, naj ne pozabi obiskati viteza Turvana ali pa naj si ogleda drugo hišo nasproti drevoreda, ki meji na novo pridobitev grofa Tornellija.*
3. *Reci kleriku D., da sem ga preteklo nedeljo iskal in ga nisem mogel najti. Vprašaj ga, ali pravila dovoljujejo, da lahko vsak brez dovoljenja gre, kamor hoče, in mu povej, da je treba take reči končati.*
4. *Pospeši izdelavo okvirja za podobo sv. Petra.*
5. *Poglej ali poskrbi, da bo kdo pogledal, kje je moja Cerkevna zgodovina z listom in popravki, pripravljenimi za tisk.*
6. *Nesi ali poskrbi, da bo kdo nesel priloženo pismo opatu Boghinu za navedeni cilj. Pozdravi Goffija, don Cagliera in vso plemenito družčino. Bog naj nas vse blagoslovi.*

Imej me za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Mornese, 21. aprila 1869

P. S.: Domov bom prišel v četrtek zvečer. Nekaj večerov vzemi za vsebino večernega govora slabe pogovore med rokodelci.

49.

POGLAVJE

Don Bosko se vrne v Turin – Dogovor o mašah zadušnicah z neko dobrotnico – Nova izdaja Cerkevne zgodovine – Množice obiskujejo don Boska – Pismo staršem, ki zavlačujejo plačilo mesečnine, s pretnjo, da bo poslal sinove domov – Razlogi in učinki tega pisma; don Boskova dobrodelnost do pridnih fantov – Neprijetno srečanje don Albera z nadškofom – Don Boskovo pismo o njegovih klerikih v semenišču

KO SE JE DON BOSKO VRNIL V TURIN, se je odpravil na kosilo k vitezu Feliksu Archiniju, s katerim je bil, kakor z vso njegovo družino, tesno povezan. Ker se bo to ime več kot enkrat pojavilo na teh straneh, naj opozorimo na dogovor o mašah zadušnicah.

Častitljivi je svojim gojencem pogosto navajal imena in zasluge njihovih dobrotnikov in opozarjal na dolžnost, da smo jim za večne čase hvaležni. Nekaj dni prej se je z družino Archini dogovoril o naslednjem.

Dogovor med plemenito gospo Serafino Archini Cauvin iz Nizze Maritime, hčerjo pokojnega Jakoba, ženo plemenitega viteza Feliksa, polkovnika v pokoju, in velečastitim don Janezom Boskom, ravnateljem Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu ali namesto njega z njegovim predstavnikom. Po dogovoru z dragim soprogom gospodom vitezom Feliksom izroča gospa Archini imenovanemu don Janezu Bosku 100 lir letne rente z naslednjimi pogoji:

1. V času življenja iste gospe Serafine Archini naj se vse do njene smrti daruje v teku leta nekaj maš, od teh ena maša zadušnica s sodelovanjem in obhajilom dečkov oratorija, z molitvami za pokoj duše barona in prijatelja viteza Frančiška Bozzija na dan 27. maja, obletnico njegove smrti.

2. S smrtjo gospe Serafine Archini naj preneha maša za barona viteza Frančiška Bozzija in se spremeni za vedno v mašo zadušnico z molitvami za dušo imenovane gospe Serafine Archini.

3. Poleg tihih maš naj se vsako leto daruje še ena maša v čast Žalostne Matere Božje na pasijonski petek, 4. maja zadušnica za pokojno Margareto (Milito) Castelli Cauvin in še ena 7. septembra za dušo umrlega Jakoba Cauvina.

Po smrti viteza Feliksa Archinija naj se tri tihe maše spremenijo v vsakoletno mašo zadušnico z navzočnostjo ter molitvami in obhajili dečkov oratorija na dan obletnice njegove smrti.

Podpisani don Janez Bosko ali njegov namestnik v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega se obveže, da se bo ta dogovor izpolnjeval.

DUH. JANEZ BOSKO

gospa SERAFINA ARCHINI CAUVIN

DUH. MIHAEL RUA, prefekt Oratorija sv. Frančiška Saleškega
Turin, 17. aprila 1869

Posebne denarne stiske so prisilile don Boska k še nekemu drugemu podobnemu dogovoru. Vendar je pozneje odločil, da se takih obveznosti, zlasti če so za večno, ne sprejema: 1. Ker se kapital porabi, naslednikom pa ostanejo samo bremena; 2. ker sodelovanje pri takih petih mašah moti dnevni red gojencev.

Medtem pa se je lotil priprav za novo izdajo Cerkvene zgodovine, ki jo je močno obogatil ter tu in tam izboljšal. Spremenil je obliko dvogovora, tako da je dobilo delo novo obliko. Med množico nasvetov, ki jih je namenil mladim, je bilo tudi svarilo pred tajnimi družbami.

Pri tem delu so ga močno motili verniki, ki so ga prihajali obiskovat. Dne 24. aprila je don Francesca pisal materi Galleffi: »Don Bosko je zdrav, oblegajo ga tisoči. Pripravljamo se na mesec maj in na devetdnevnicu Mariji Pomočnici. Na dan praznika pričakujemo velike stvari in zlasti veliko milosti, ki jih bo izprosila Marija.«

Da bi popravil velik primanjkljaj v upravi oratorija ob koncu drugega trimesečja šolskega leta, je častitljivi dal poslati staršem in dobrotnikom gojencev dijakov, ki so se obvezali, da bodo plačevali mesečnino 5, 10 in v prvem trimesečju 15 ali celo 24 lir, pa se potem bodisi namenoma ali pa zaradi pozabljivosti niso več zanimali za to, opozorilo o izpolnitvi njihovih obveznosti.

Šlo je za tisoče in tisoče lir na leto, ki jih prefekt ni mogel dobiti in so zato nastale velike težave, ko je moral zastonj vzdrževati stotine in stotine gojencev.

Okrožnica se je glasila:

Gospod!

Dovoljujem si opomniti vašo uglednost, da je treba po pravilniku te ustanove na začetku leta dogovorjeno mesečnino plačati vsako trimesečje vnaprej in da neizpolnjevanje tega dogovora pomeni odpust gojenca.

Če vaša uglednost ne bo izpolnila tega člena pravilnika v 15 dneh, bomo morali, čeprav nam je hudo, poslati gojenca vam na dom, da bo on prosil za izpolnitev dogovorjenega.

Sprejmite izraze spoštovanja od najvdanejšega služabnika

DON MIHAELA RUE, prefekta oratorija

Ta odločitev ni bila le preprosta denarna zadeva. Bila je priložnost, da so lenuhe in tiste, ki si niso zaslužili, da bi bili v oratoriju, poslali domov. Šlo je tudi za pravičnost, saj so se nekateri otroci premožnih po prevari ali iz gole lakomnosti njihovih domačih vzdrževali in se šolali na račun javne dobrodelnosti. To je bila tudi priložnost, da se je spomnilo na dobrodelnost, namenjeno gojencem oratorija.

Don Rua, zvest izpolnjevalec don Boskovih ukazov, je zgledno opravljal svojo službo. Nekaj denarja je izterjal, nekaj fantov pa so poslali domov. Don Bosko pa, na katerega so se vsi obračali, je dobrohotno dovolil odlog plačila in odpisal veliko dolgov. Te usluge so bili deležni mnogi zares dobri dečki, ki jih je don Bosko obdržal pri sebi, ne glede na še tako različno razpoloženje in okoliščine v njihovih družinah. Vedno je zmagovala krščanska ljubezen.

Med mnogimi zanimivimi pripetljaji bomo navedli samo dva.

Neki zelo priden deček je imel revne starše, ki niso mogli več plačevati skromne dogovorjene mesečnine. Ko je zvedel za opozorilo, ki so ga prejeli starši, je ves iz sebe šel k don Bosku in ga prosil, naj ne dopusti, da bi ga poslali domov.

»Bodi miren,« mu je odgovoril Božji služabnik.

»Toda ...«

»Če te bodo pognali skozi vrata oratorija, boš prišel nazaj skozi vrata cerkve Marije Pomočnice in nihče ti ne bo nič hotel.«

Dečkovo srce se je vedno bolj navezovalo na don Boska. Potrdil se je njegov poklic in postal je redovnik.

Še drug dogodek, ki kaže na don Boskovo dobroto. O njem nam poroča sobrat don Anton Aime:

Bilo je leta 1877, ko je ves oratorij goreče obhajal mesec marec v čast očaku sv. Jožefu. Sredi meseca sem prejel pismo svoje sestre, v katerem mi sporoča, da ne more več plačevati mesečnine zame niti drugih mojih izdatkov v zavodu. Zato bi se moral vrniti domov in začeti kaj drugega. To toliko bolj, ker ji je tudi prefekt pisal v tem smislu. Ne morete si misliti žalosti, ki me je prevzela tisti večer, tisto celo noč in naslednje jutro. Jokal sem, molil, prosil Gospoda, da bi mi navdihnil, kaj naj storim. Naslednjega dne sem čutil navdih, naj bi se zatekel k sv. Jožefu. Šel sem k njemu. Pokleknil sem pred njegov oltar, mu daroval svoje in svojih tovarišev molitve in ostal dolgo v tem polo-

žaju, kakor da bi čakal na odgovor. Nato sem vstal in stopil s solznimi očmi iz cerkve. Pri vratih zakristije sem naletel na duhovnika don Joahima Berta, ki je, ko me je videl tako pobitega in žalostnega, hotel vedeti za vzrok noje žalosti. Ker zaradi ganjenosti nisem mogel govoriti, sem mu izročil pismo svoje sestre z obračunom in prefektovim besedilom. »Bodi miren,« mi je dejal, »pridi z menoj, don Bosko bo vse uredil.« Pospremil me je v sobo dragega očeta in mu izročil pisanje. Don Bosko je vse pozorno prebral in mi potem smehljaje se namignil, naj sedem na zofo ob njegovi pisalni mizi. Iz nekega predalčka je vzel škatlo s španskim tobakom in hotel, da vzamem ščepec. Ko sem začel kihati, se je on začel smejati in tudi jaz sem se smejal. Tedaj mi je dobri oče dejal: »Sedaj sem zadovoljen, ker vidim, da si vesel. Pojdi takoj h g. prefektu in mu reci, da bo don Bosko poravnal tvoje pretekle, sedanje in prihodnje dolgove in naj od sedaj naprej tvoje račune izroča meni.«

Prepuščam vam, da si mislite, kakšno veselje in hvaležnost sta v tistem trenutku napolnili moje srce do velikega očaka sv. Jožefa in našega dragega don Boska. Od tistega dne se čutim salezijanca in upam, da bom z Božjo pomočjo umrl v naši dragi družbi.

Proti koncu aprila se je zgodilo nekaj žalostnega, česar ne bi rad zamolčal. Ni mogoče imeti jasne predstave o silnem boju, ki ga je morala prestati naša družba na svojih začetkih, če ne bi navajali določenih dogodkov.

Nadškof mons. Riccardi je šel birmat v None, rojstni kraj don Albera. Prior teolog Abrate je zbral na praznik vse duhovnike svoje župnije in veliko bližnjih župnikov. Med temi sta bila tudi teolog Borel in salezijanec don Albera, ki ga je prior zelo podpiral. Da bi naredil veselje priorju, je don Albera prebral nadškofu deklamacijo. Toda ta ga ni niti pogledal in nadškofov služabnik je bil zaradi te nemarnosti nejevoljen.

Na koncu kosila so don Albera predstavili nadškofu. Ta ga je prijel za roko, ga objel okoli vratu, stisnil njegovo glavo na svoje prsi in mu dejal:

»Vi ne veste, kdo je vaš nadškof, vi ga ne ljubite, vi imate radi samo don Boska. Za vas je don Bosko vse in ne mislite na drugo kot samo nanj.«

Don Albera mu je odgovoril:

»Jaz ljubim svojega nadškofa, saj sem vendar duhovnik in ... »

Nadškof mu je segel v besedo in dejal:

»Tiho, tiho! Ne morem razumeti, da čutite tako ljubezen do don Boska. Kakšna svetost je to? Duhovnik, ki si upa pisati svojemu škofu čudim se, ker sem mu ukazal, naj pošlje svoje klerike, da bodo v semenišču opravili 4. letnik bogoslovja. On je ošabnež, ki noče biti podložen. Hoče ustanoviti družbo, da bi se izmaknil nadškofovi avtoriteti. Če je svetnik, naj to dokaže s tem, da se bo pokoraval svojemu predstojniku.«

Don Albera je s solzami v očeh hotel govoriti, braniti don Boska.

»Monsinjur,« je začel. Toda nadškof ga je strogo pogledal in nadaljeval: »Molčite, molčite! Iz Rima sem zvedel, da so tam potrdili vašo tako imenovano družbo. Toda kaj je ta tako imenovana družba. To je prava revščina in prepričan sem, da čez deset let ne bo nihče več govoril o njej. Saj ne more biti drugače. Bomo videli, bomo videli.« In je še okrepil izraze svojega nerazpoloženja do don Boska.

Skoraj vsi navzoči so odobraval, kar je izjavljal nadškof. Don Albera je ves žalosten občutil bolečino posebne vrste. Skušal se je rešiti oprijema, pa se ni mogel, ker ga je nadškofova roka držala trdno celih deset minut, se pravi ves čas, ko je trajal ta pogovor.

Nato je nadškof v spremstvu duhovnikov šel proti kočiji in don Albera, ki ga je spoštljivo spremljal, ni rekel več besedice.

Prior, ki v trenutku, ko se je to dogajalo, ni bil navzoč, je, potem ko so mu o vsem poročali, vzkliknil:

»Žal mi je, da nisem bil navzoč pri tem pogovoru, kajti jaz bi mu odgovoril, da don Bosko po mojem priporočilu vzdržuje, vzgaja in uči v svojem oratoriju kakih deset fantov iz naše župnije, ki kažejo, da bodo nekoč pobožni in goreči duhovniki.«

Božji služabnik, ki je pričakoval tolažbo in priznanje od Gospoda, se ni užalostil zaradi tega in je don Alberi, ki mu je vse to poročal iz Noneja, dejal:

»Mons. Riccardi ni hudobno razpoložen do don Boska in njegovih sinov. Razlog, zakaj včasih tako govori, je ljubosumnost in rekel bi prevelika ljubezen do njegove škofije ali posledica hudobnih poročil ljudi, ki ga obdajajo.«

Podobne izraze so iz don Boskovih ust slišali tudi drugi salezijanci.

Častiti pa je vedno ostal poslušen in ljubezniv do monsinjorja, še več, vedno se je trudil, da je odstranil vsak nesporazum. V nekem pismu kanoniku Vogliottiju, rektorju semenišča in generalnemu provikarju, je pisal:

Velečastiti gospod rektor!

Posiljam vam seznam klerikov iz turinske pokrajine, ki želijo vstopiti v Družbo sv. Frančiška Saleškega in so bili sprejeti v to hišo, še preden so dopolnili štirinajst let. Dva sta prekoračila starost. Eden izmed njiju je Mussetti, ki se zadržuje pri nas brez trdne odločitve, da bi ostal. Za zdaj nima kaj obleči, nima stanovanja niti hrane. Zato se mi zdi, da ni primerno, da bi ga vpraševali, in sicer zaradi bojazni, da bi ga nujna prisilila, da bi se izrazil z besedami, v srcu pa bi ime drug načrt. Sicer pa je njegovo vedenje v redu. V prihodnjih jesenskih počitnicah bomo dali vsem priložnost,

da opravijo duhovne vaje, in takrat bomo govorili o poklicu vsakega posameznega, da se bo odločil za pravilen odnos do svojega cerkvenega predstojnika, če ne bo zadosti jasnih znakov za redovni poklic.

Prosim vas za resnično uslugo, da mi izrečete tiste opomine in nasvete, ki jih štejete za večjo Božjo slavo. Medtem ko vam izrekam globoko hvaležnost, vam želim veliko nebeškega blagoslova in se imam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 20. maja 1869

P. S.: Prav tako mi boste storili veliko uslugo, če boste uporabili hišo in vse, kar imamo.

50.

POGLAVJE

Don Bosko, don Bonetti in valdežani – Dva don Bonettijeva odgovora na ugovore protestantskega ministra – Don Boskovo pismo, v katerem prosi pomoč za nakup zemljišča blizu Oratorija sv. Alojzija v Porta Nuovi – Pretresljive okoliščine smrti nekega fanta in Božje usmiljenje – Neučinkovito priporočilo – Zakon onemogoči klerikom oprostitev od vojaške službe – Don Boskova obljuba, da nobeden njegovih klerikov ne bo šel k vojakom – Pismo nekega klerika don Bosku – Don Bosko prosi in dobi nasvet od viteza Cantona, da bi dobil od italijanske vlade cerkev presvetega Potnega prta – Don Boskova prošnja ministru Menabrei – Vitez Canton sporoči don Bosku, da je na vidiku neki drug duhovnik, ki bi prevzel službo pri cerkvi presvetega Potnega prta

VRNIMO SE K NENEHNEMU don Boskovemu prizadevanju in delu njegovih sodelavcev, da bi iztrgali iz zank protestantizma tiste, ki so bili ujeti v njihove mreže, in preprečili, da ne bi ujeli drugih, zlasti mladih. V ta namen je izrabil vsa sredstva: tisk, osebno dopisovanje, razgovore, katoliške šole, predavanja. Ni varčeval z razmišljanjem in napori, samo da bi izpolnil to duhovniško poslanstvo.

Don Bosko je usposobil don Janeza Bonettija, ravnatelja malega semenišča v Mirabellu, za boj proti odpadništvu. Dobro se je naučil don Boskovih metod, bil je navzoč pri nekaterih razgovorih z valdežani, imel je v spominu vse tovrstne don Boskove knjižice, poznal dobro, kot smo že poročali, zgodovino in teologijo te krive vere. Častitljivi je pogosto po njem odgovarjal sovražnikom Cerkve in don Bonetti ni nikdar ničesar storil ali napisal, ne da bi se prej posvetoval z don Boskom. Krivoverci so spoznali svojega novega nasprotnika verjetno v času njegovih pridig na Casalskem in neki protestantski minister mu je

pisal pismo, v katerem je ponavljal že znane ugovore proti katoliški Cerkvi. Don Bonetti mu je takole odgovoril:

Gospod minister!

Gospod dekan v Pietra Marazzi mi je izročil novo pisanje vaše uglednosti z dne 6. aprila 1869. Prebral sem ga in ugotovil, da bo mogoče toliko vprašanj rešiti le v nekaj debelih knjigah. Da bi pa preprečila zmedo, obdržala razgovor v pravih mejah in tako prišla do praktičnih in koristnih sklepov, postaviva načela, ki se jih bova v razpravi držala. Po mojem vi pripisujete vso krivdo rimske Cerkve samo eni glavni napaki: po vašem mnenju je vsa resnica zajeta v Svetem pismu. Vi pa ste dodali še določene človeške vire in tako zavrgli načelo: Sveto pismo je edino pravilo vere in moralnosti. Če hočemo določiti obseg naše razprave, moramo predvsem razmisliti o naslednjem:

- 1. Katero Sveto pismo vi uporabljate? Izvirno besedilo Svetih pisem ali kak prevod? In če uporabljate prevod, čigav prevod in po katerem besedilu je bil pripravljen?*
- 2. Kako moremo dokazati istost Svetega pisma in kako dokazujete, da so Matej, Marko, Luka in Janez avtorji štirih evangelijev?*
- 3. Ko mi boste odgovorili na ta vprašanja, če vam je tako prav, bova govorila o Božjem navdihnjenju in razlagi Svetega pisma.*

K temu predlogu o načinu razpravljanja me je spodbudilo dejstvo, da ste mi omenili nesrečnega De-Sanctisa, za katerega pravite, da ste njegov dober prijatelj. Vedite, da je ta De-Sanctis po svojem odpadu večkrat razpravljal z znanim katoliškim duhovnikom, ki ga pozna vsa Italija in je poznan po dobrodelnosti in širokem znanju in ki ga tudi protestanti zelo cenijo. V imenovanih razgovorih so začeli s Svetim pismom, kakor predlagam tudi jaz; De-Sanctis se je dal prepričati in je bil pripravljen vrniti se v katoliško Cerkev, a potem samo zaradi malenkostnih družinskih razlogov ni držal besede. Kdo ve, če ne bi tudi vas kaka logična, nepristranska razprava na osnovi istega načela, kljub vaši odločni volji vztrajati v evangeljski ločini, pripeljala tako daleč, da bi se vrnil v katoliško apostolsko rimsko Cerkev, iz katere ste izstopili?

Ker vam pišem v mesecu maju, ko mi katoličani častimo zlasti vzvišeno Mater našega Odrešenika, vam dodajam en nasvet, eno prošnjo. Kolikokrat ste tudi vi na kolenih svoje matere prosili za pomoč Marijo. Prav, poskušajte ponoviti kdaj besede, ki jih je angel namenil Mariji: Zdrava, Marija, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami. To so besede nebeškega duha, ki so zapisane v evangeliju, ki ga tako zelo cenite. Medtem ko zavračam vaše zmote in obenem spoštujem vašo osebo, ne bom nehal prositi Boga, da bi vas razsvetlil, ter končujem z željo, da bi prišel dan, ko bi tudi vi namesto izbruha De-Sanctisa proti Rimu mogli z velikim Bossuetom vzklikniti: »O rimska Cerkev, o sveta rimska Cerkev, mati vseh Cerkva in mati vseh vernikov, vedno bomo v globini svojega srca ostali povezani s teboj v edinosti. Naj se posuši moj jezik in naj otrpne v mojih ustih, če ne boš ti vedno prva v mojih mislih in te ne bom postavil na prvo mesto svojih radostnih slavospevov.«

Vaš najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BONETTI

V Pietro Marazzi so se pred več leti ugnezdili protestanti. Minister je don Bonettiju odgovoril zelo gostobesedno, na kar mu je don Bonnetti odgovoril.

Velecenjeni gospod!

Mnogoteri posli, ki sem jih moral opraviti v preteklih dneh, so bili vzrok za mojo zamudo pri odgovoru na vaš obširni zvezek, ki sem ga pozorno prebral. Upal sem, da bom v njem našel jasen odgovor na moja vprašanja, vi pa ste se razpisali o stvarih, ki nimajo nikakršne zveze z našimi vprašanji. Ne bom se ustavljal ob slovničnih napakah, ki so v vašem dopisu, niti ne bom uporabljal prostaških besed, da bi vam odgovarjal na vaše obrekljive izraze. Pustimo ob strani nizkosti in žalitve in mi jasno odgovorite na že postavljena vprašanja:

1. Katero Sveto pismo želite uporabljati? O Diodatiju pravite, da je prevajal iz izvirnih grških in hebrejskih tekstov. Toda kdo vam more zagotoviti, da je Janez Diodati ostal zvest v svojem prevodu? In kako morete biti prepričani, da evangeliji sv. Luka, sv. Mateja in drugih niso dela Tita Livija, Salustija, Seneka, Jožefa Flavija, Filona Hebrejca ali kakega drugega pisatelja davnine?

Svetujete mi branje nekaterih katoliških avtorjev, toda če dopuščate verodostojnost teh pisateljev, je vsa zadeva končana, kajti v tem primeru, da bi Bog tako hotel, se vračate v katoliško Cerkev.

Toda če hočete biti zvesti samemu sebi, morate slediti protestantskim načelom in se držati Svetega pisma.

2. Potem ko sva končala to prvo točko, lahko preideva k drugi, ki bi jo mogla takole izraziti: Ali verjamete, da se dober katoličan lahko zveliča v lastni veri? Vaša starejša valdeška ministra Maston in Malones ter moderni Bert, anglikanci Milnes, Watson, Gatzan menijo, da je to mogoče.

Če ste tudi vi tega mnenja, ne bom storil drugega kot dodal besede francoskega kralja Henrika IV.

Tega vladarja so povabili protestantski ministri, da bi vstopil v njihovo ločino. Vprašal jih je: »Ali verjamete, da se morejo katoličani zveličati v svoji veri?«

»Seveda se lahko,« so odgovorili.

Nato je kralj nadaljeval: »Če se katoličan lahko reši v svoji veri, zakaj ste jo potem vi zapustili? Vi pravite, da se katoličan lahko zveliča v svoji veri, katoličani pa nasprotno trdijo, da protestantska vera ni prava. Zato je več kot pametno, da ostanem v tisti veri, ki jo katoličani in protestanti štejejo za pravo pot zveličanja.«

Ko bova razjasnila ti dve vprašanji, bova prešla na druga nič manj pomembna. Vendar moramo ostati jasni, pozitivni in ne načenjati novega vprašanja, ko še nismo razjasnili prejšnjega in se o njem strinjata obe strani. Gospod minister, ko gre za stvari, od katerih je odvisna bodoča sreča človeka, je treba postaviti jasna načela, iz katerih je mogoče potegniti praktične posledice. Kajti če tekamo od enega vprašanja k drugemu, izgubljam čas in zidamo babilonski stolp.

Želim si resnice. Ljubezem našega gospoda Jezusa Kristusa naj spremlja vsako našo

besedo, vsako našo misel. Jaz se bom zelo potrudil, da ne bom storil ničesar, kar bi moglo biti v vašo nečast. Če bi mi kdaj ušla kaka manj primerna beseda, vas prosim, da me opozorite, in jaz jo bom seveda preklical.

Prosil bom Boga, da vas osreči, in vas z globokim spoštovanjem pozdravljam.

Ponižni služabnik

DUH. JANEZ BONETTI

Ta pisma nimajo datuma, zato tudi ne moremo ugotoviti leta, ko so bila napisana. Vendar jih nismo mogli pustiti vnevar. Vsebujejo pristno krščansko ljubezen, vneta gorečnost, ljubezniv pridih, podoben tistemu, ki veje iz don Boskovihih pisem.

Toda predmet don Boskove skrbi so bili predvsem otroci iz nizkih družbenih plasti v Turinu, ki so jim postavili veliko zank zlasti s krivoverskimi šolami. Denarja tem gospodom ni manjkalo in propaganda jih ni nič stala.

Častitljivi se je obrnil na dobre duše, kajti oratorij sv. Alojzija Gonzage in njegove šole so bili v nevarnosti, da bi jih uničili.

V Turinu so 1848 blizu Viale dei Platani za ugodno najemnino odprli praznični oratorij. Na voljo so imeli tudi vrt za igro in šolske sobe za pouk revnih ali manj premožnih otrok, ki so se zlasti ob prazničnih dneh potikali brez dela po ulicah in trgih v veliki nevarnosti za njihove duše. Pomen te ustanove se je še povečal, ko so 1850 protestanti v bližini zgradili svojo cerkev in odprli zavetišče s šolami. Kljub temu je Gospod blagoslavljal svoje delo in dečkov pa tudi odraslih oseb je bilo vedno veliko, tako da je bilo nujno razširiti prostore. Poučevali so katekizem, pridigali, darovali svete maše, spovedovali, poučevali v šoli in nudili vsakovrstno zabavo v veliko zadovoljstvo vseh, ko je nepredviden dogodek postavil na kocko vse to skupno zadovoljstvo in upanje. Kot podaljšek Vie San Pio V. so naredili cesto, ki je razdelila prostor in pustila na eni strani cerkev, na drugi pa šolo.

Tako sta šolska stavba in vrt za igro postala neuporabna za cilje oratorija in pokazala se je nujna potreba, da bi v območju, ki je bilo gosto naseljeno in v katerega središču je stala protestantska cerkev, priredili drug prostor za otroke, ki so bili izpostavljeni nemoralni in krivi veri. Ta prostor je bil na voljo nedaleč od tam, kjer je bil oratorij do sedaj, in njegov lastnik je bil gospod Falchero. Vzhodna stran je bila nasproti zgoraj imenovanega drevoreda blizu protestantske cerkve in njihove šole, na zahodni strani pa Via San Pio V.

Zemljišče je obsegalo 25 arov in nekaj stavb. Zadostovalo bi za cerkev, za šole in vrt za igro. Kupna cena bi znesla 16.000 frankov.

Treba bi bilo čim prej kupiti zemljišče, drugo pa bi prepustili Božji previdnosti, ki bi pozneje gotovo priskočila na pomoč, kot se je to dogajalo že v preteklosti.

On bo pomagal zbrati to vsoto ob zatekanju k dobroti ljudi, ki jim Božja previdnost

omogoča, da bi v izrednih časih prišli na pomoč tisti dejavnosti, ki se tiče koristi bližnjega in slave naše svete katoliške vere.

Eden izmed prvih prepisov tega rokopisa je bil poslan grofu Evgeniju De Maistre.

*Oratorij sv. Frančiška Saleškega, Turin – Valdocco, 5. maja 1865
Predragi gospod grof Evgenij!*

Dobrota, s katero mi je vaša krščanska ljubezen že tolikokrat prišla na pomoč, bi mi morala zapovedati, da je zadosti novih prošenj. Toda žalostno stanje tega mesta in izreden primer, za katerega gre, me silita, da se tudi tokrat obrnem na vas.

Iz priloženega pisanja boste zvedeli, za kaj gre in kaj bi radi ukrenili, kar na kratko pomeni iztrgati ubogo mladino iz krempljev krive vere.

Vaš dolžnik sem že v veliko stvarah. Zato bo vse, karkoli boste storili, zame povod, da ne bom nehal prositi našega Gospoda za vas in vso vašo družino.

Ne vem, ali more kaj storiti tudi gospod Frančišek, vaš brat. Če menite, da bi bilo pametno govoriti z njim, bi to prepustil vaši presoji.

Prosim vas, da v mojem imenu pozdravite vse člane svoje družine. Želim vam obilico nebeškega blagoslova in imam čast, da se imenujem vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Tistega dne je v oratoriju umrl eden izmed rokodelcev, knjigovez, tretji izmed tistih, ki jih je napovedal don Bosko. V mrliški knjigi oratorija beremo:

5. maj 1869

Adolf Ciocca iz Giavena, star 17 let, je umrl 5. maja 1869 v oratoriju. Bil je fant velikih obljub, ker pa se je dal speljati slabim tovarišem, ni izpolnil tistega, kar smo vsi pričakovali od njega. Vendar se je kazal izredno hvaležnega vsem, ki so mu pomagali, da je bil sprejet v oratorij. Sanje na začetku njegove bolezni so ga zresnile, šel je vase, se kesal svoje preteklosti in prosil odpuščanja Boga in predstojnika in previden s svetimi zakramenti odšel v drugo življenje s poljubom miru.

Zgodilo se je takole. Ta 17-letni fant je bil kot rokodellec gojenec oratorija. Ves čas je rahlo bolehal. Dne 3. maja so glasbeniki šli v neki kraj zunaj Turina, kjer so sodelovali pri cerkvenih slovesnostih. Ker je bil naš Adolf dober glasbenik in je zlasti dobro igral na klavir, ni mogel manjkati. Ker ga bolezen ni preveč mučila, so ga tovariši prosili, da bi šel z njimi. Privolil je, se dvignil iz postelje in šel na železniško postajo. Po polurnem potovanju ga je bolezen premagala in na cilj je prišel tako oslabelel, da ni mogel več hoditi. Nekaj tovarišev ga je odneslo v gostilno, kjer so zanj poskrbeli. Fantje so igrali, peli in opravili kosilo, vendar je

njihovo veselje kalila misel na bolnega tovariša. Ko je prišla ura odhoda, je don Cagliero šel poravnat dolg v gostilno in ukazal, da so fanta odnesli na vlak. Čez pol ure so bili v Turinu, kjer so ga posadili na voz in odpeljali v oratorij. Od vartarnice do spalnice so ga fantje na rokah nesli v posteljo. Poklicali so zdravnika, fant pa je prosil, da bi prišel don Bosko, ker da mu ima nekaj povedati.

Don Bosko je takoj prihitel, in ko sta bila sama, mu je Adolf takole govoril:

»Oh, don Bosko, odpustite mi. Iz vsega srca vas prosim, odpustite mi. Žal mi je, res mi je žal.«

»Prav, prav, dobro, odpuščam ti,« je ljubeznivo dejal don Bosko.

»Oh, don Bosko,« je bolnik ponovil drugič, »prosim vas odpuščanja.«

»Da, Adolf, ponavljam ti, da ti odpuščam. Povej mi, kaj imaš na srcu.«

»Na predvečer, preden smo se odpeljali na praznik, sem imel sanje, za katere se močno bojim, da se bodo uresničile. Zdelo se mi je, da sem z več svojimi tovariši blizu don Boska. Toda jaz sem se počasi počasi začel odhajati. Medtem pa se mi je začel vedno bolj bližati divji pes, ki me je najprej samo besno gledal, nato pa prihajal vedno bliže. Zdelo se mi je, da me hoče ubiti. Ustavil sem se, potem pa sem se spet začel oddaljevati od don Boska. Pes se je ves pobesnel začel vame zaganjati, podrl me je na tla, me ogrizel in mi zadal težke rane. Takoj sem poklical don Boska, da bi mi prišel na pomoč. Ko ste slišali moj glas, ste pritekli in me iztrgali iz gobca psa, me odnesli v bolniško sobo, mi očistili rane in me obvezali, tako da sem se čutil zdravega. Tisti divji pes je bil hudič, takoj mi je bilo vse jasno. Hotel me je potegniti v večno pogubljenje.«

Don Bosko ga je pomiril in mu pomagal opraviti dobro spoved. Adolf je bil zadovoljen in nato rekel don Bosku:

»Slabi tovariši, s katerimi sem se družil, so ta in ta in ta. Prosim vas, da jih obvestite in poveste, da bi tisočkrat rajši videl, da bi mi dali piti smrtni strup, kot da občutim žalost zaradi njihovih zablod. Prosim odpuščanja tudi vse svoje tovariše, ki sem jih pohujševal z grdimi pogovori.«

Don Bosko mu je obljubil in z milimi besedami pomiril njegovo dušo, da se je popolnoma predal Božjemu usmiljenju.

Nekaj ur pozneje je Adolf mirno zaspal v Gospodu.

Iz tega dogodka vidimo, kako hudo je na smrtni postelji človeku, ki je pohujševal svoje tovariše z grdimi pogovori in se družil s slabimi tovariši. Radi bi opozorili na zadnje besede, ki jih je don Bosko pisal iz Morneseja don Rui: »Nekaj večerov govori rokodelcem o grdih pogovorih.« Dejansko so se potem rokodelci bolj goreče in bolj pogosto spovedovali in prejemale sveto obhajilo ter ves mesec maj lepo opravljali pobožne vaje.

Tiste dni si je don Bosko poleg drugih dobrih del tudi prizadeval, da bi rešil iz ječe Civita Castellana svojega gojenca Bartolomeja Vaschettija, ki je bil tam zaprt že pet mesecev. Ko je pobegnil iz italijanske vojske, se je zatekel na ozemlje papeške države, kjer so iz previdnosti vse begunce zaprli v taborišče, dokler jih niso na besedo kakega državnika izpustili. Don Boskovo pričevanje je rešilo jetnika.

Ni pa mu uspelo narediti in izprositi usluge za velezaslužnega dolgoletnega profesorja v oratoriju Jožefa Bonzanina, ki je zastonj poučeval dečke v nižji zasebni gimnaziji.

9. 5. 1869

Predragi gospod profesor!

Naši upi so ostali popolnoma neizpolnjeni, kakor morete razbrati iz pisma markiza Gualteria grofici Digny. Potrpljenje!

Če menite, da bi poskusili kako drugače, mi samo sporočite.

Bog blagoslovi vas, vso vašo družino. Imejte me za vaši uglednosti nadvse hvaležnega in najvdanejšega prijatelja.

DUH. JANEZ BOSKO

Ne vemo, za kaj je šlo. Toda don Bosko je doživel neuspeh v neki drugi pričakovanja polni zadevi. Parlament je proti predvidevanju skoraj vseh izglasoval ukinitvev oprostitev klerikov od vojaške službe in nabora.

Ta zakon so razglasili 27. maja in don Bosko je po don Lazzeru o tem obvestil ravnatelj v Mirabellu in Lanzu.

Predragi v Jezusu in Mariji!

Kakor že gotovo veš, so izglasovali zakon o klerikih. Zato mi don Bosko naroča, naj te obvestim, da opogumiš klerike, ki so v nevarnosti, ker noben član družbe ne bo prizadet. To je don Boskova beseda, ki naj zadostuje.

Moji pozdravi in vse spoštovanje tebi kot očetu in to, kar pravim o očetu, velja tudi za sinove.

Upam, da te bom kmalu videl in s teboj tvojo veliko družino.

Rad me imej, kakor te ima rad tvoj najvdanejši

DON JOŽEF LAZZERO.

Kleriki so si ob don Boskovem zagotovilu globoko oddahnili. Ohranilo se nam je zahvalno pismo enega izmed njih.

Velečastiti gospod don Bosko!

Hkrati z novico, da je parlament odobril tako rekoč popolnoma krivičen zakon o klerikih, sem zvedel tudi za najnovejši dokaz vaše očetovske ljubeznive skrbi do vaših

dragih sinov. Kolikor večje so nevarnosti, toliko bolj zavzeto se vi trudite zanje. Kar se tiče mene, ki sem bil poklican k študiju na tako izreden način in sem prišel k don Bosku po nikdar slutenih poteh, voden od čudežne Božje roke, ki se je zame zavzela na čisto poseben način, sem, čeprav nevreden, od prvega dne, ko sem jo spoznal, to drago družbo tudi vzljubil in vedno ostal zadovoljen s svojim stanom in večnimi zaobljubami, ki sem jih naredil. Toliko skrbi in velikih uslug, ki sem jih prejel od vas, me sili, da bi vam izrazil svojo hvaležnost, pa nimam besed, da bi to povedal. Koliko telesnih in duhovnih darov sem bil deležen v tej družbi, ki jih drugje gotovo ne bi dobil.

Toda k že prejetim uslugam se je sedaj pridružila še skrb, ki ste jo pokazali ob tej priložnosti. Kakšnim nevarnostim za dušo in telo bi bil izpostavljen, če bi moral nastopiti vojaško službo, kakor zahteva novi zakon. Toda Gospod bo tudi iz tega tako velikega zla znal potegniti dobro za našo družbo in za vso Cerkev, tako vsaj upam. Že velikokrat ste mi obljubili, da me boste rešili vojaške službe. Zato me novica o novem zakonu ni prav nič vznemirila. Toda ko sem se zavedel pomena usluge, ki mi je bila storjena, sem začutil potrebo, da vam izrazim svojo globoko hvaležnost. Naj mi to pomaga, da bom vedno bolj ljubil družbo in svoje predstojnike in da se jim v prihodnje ne bom nikdar izkazal nehvaležnega.

Za koliko milosti sem dolžnik svojemu Gospodu! Kako naj se mu vredno zahvalim za tako izredno in ljubeznivo varstvo?

Vi mi pomagajte, da mi bo Gospod podelil na koncu – pa kmalu – nebesa, da bom mogel v večnosti nadaljevati svojo zahvalo.

Gospod don Bosko, zaradi toliko različnih vzrokov sem ves vaš. Bil sem že prej, toda sedaj sem še bolj. Ukrenite z menoj, kakor vas je volja, kakor če bi imeli v roki žogo. Uporabite moje skromne moči, kakor vam drago, če bi mogel biti v čem koristen družbi ali dušam, ki jih je Jezus Kristus odrešil s svojo dragoceno krvjo. Oprostite načinu, kako se izražam, vendar sprejmite moje žive izraze ljubezni, hvaležnosti in vdanosti do vas. Iz vsega srca vam želim lep praznik Marije Pomočnice, in ker ne bom mogel biti navzoč pri slovesnostih, vas prosim, da bi molili zame.

Podelite mi, o predragi gospod don Bosko, očetovski blagoslov in jaz, ki vam v duhu poljubljam roko, se izrekam za vašega najvdanejšega duhovnega sina.

klerik JOŽEF DAGHERO

Lanzo Torinese, 29. maja 1869

Dejansko ta zakon ni prizadel niti takrat niti veliko let pozneje nobenega salezijanca. Varstvo matere Božje Marije, neutrudna don Boskova ljubezen, veliko-dušnost in iznajdljivost dobrotnikov so znali najti vedno pravo rešitev in so delali čudeže prizadevnosti. Za vse, dokler je bilo mogoče, je bila plačana odkupnina.

Don Bosko nikakor ni opustil načrta, da bi od vlade dobil cerkev presvetega Potnega prta v Rimu, in je v ta namen prosil za nasvet in pomoč svoje prijatelje v Firencah. Prosil jih je, da bi zastavili svojo učinkovito besedo pri ministrstvu.

Turin, 8. 5. 1869

Predragi in velezaslužni gospod!

Prejel sem vaše pismo in spomenico. Držal se bom navodil, ki ste mi jih blagovolili dati. Zahvaljujem se vam za vso dosedanjo podporo in vas prosim za nekaj pojasnil, preden bom oblikoval prošnjo za Firence.

1. Ali od leta 1851, do koder sega spomenica, ni bilo sprememb glede oseb ali upravnega položaja?

2. Ali Bratovščina presvetega prta še obstaja in ima kak glas pri upravi imetja, dohodkov in cerkve?

Če mi morete dati omenjeni pojasnili, je prav, če ne, se bom držal splošnih prošenj. Ne vem pa, ali je treba prošnjo nasloviti na gospoda grofa Gualtiera ali na gospoda grofa Menabreo. Če bi dobil privolitev vlade v tem, kar se tiče Rima, ne bi imel nikakršne težave. Izdatek za popravilo cerkve, ki je brez dvoma zelo velik, bi uredili, kakor hitro bi nam bila cerkev končoveljavno zaupana in bi bil določen izvajalec. Spremljajte me s svojimi dragocenimi nasveti in jaz jih bom s potrebno previdnostjo izvajal in vam bom pri tem hvaležen, kakor si to tudi zaslužite.

Bog naj blagoslovi vas in vašo družino in me imejte za vaše velecejenjene uglednosti najvdanejšega in najponižnejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Vitez Canton mu je odgovoril:

Velečastiti in predragi gospod!

Malo v zamudi sem z odgovorom na vaše ugledno pismo z dne 8. tekočega meseca. Oprostite mi, ni iz malomarnosti, temveč zaradi poslov, ki jih nisem mogel odložiti.

Naj vam takoj sporočim:

1. Od leta 1851 je bilo malo zamenjav v osebju pri upravi cerkve in prav tako tudi pri dohodkih cerkve presvetega Potnega prta v Rimu. Zamenjavali so se samo naši ministri v večnem mestu, vendar tako, da niso nič skrbeli niti za cerkev niti za popravila. Prav zaradi tega so morali cerkev zapreti, saj ni bila več primerna za božjo službo. Vendar prihranki niso utrpeli izgube in zato vi ne bi imeli prevelikih stroškov in dolgov.

2. Bratovščina presvetega Potnega prta je zamrla. Ministrstvo za zunanje zadeve, ki ga je delegirala prejšnja papeška vlada Sardske legature, zvesto nadaljuje upravljanje vseh obveznosti, tako duhovnih kakor časnih. Opravlja jih neki vitez Bernetti, ki je tudi upravnik palače, ki jo ima naša vlada v Rimu z imenom Palazzo di Firenze in Campo Marzio (Florentinska palača na Marsovem polju). Zvedel sem tudi, da je tajnik umrl.

Vaša uglednost naj čim prej pošlje prošnjo grofu Menabrei za upravo cerkve presvetega Potnega prta v Rimu, da se boste prepričali, ali bi papeška vlada z odobravanjem sprejela potrditev v službi, in da boste zvedeli, kako bi ravnali z duhovnikom, ki bi prevzel upravljanje cerkve.

Pošljite mi svojo prošnjo in jaz jo bom poslal njegovi ekscelenci. Vem, da je on dobro razpoložen in si želi, da bi cerkev presvetega Potnega prta spet začela delovati. Ne vem, ali bo ta moj odgovor zadovoljil vašo uglednost. V vsakem primeru sem pripravljen dati vsa pojasnila, ki jih boste želeli.

*Pozdravlja vas vaš vdani in ponižni CANTON.
17. maja 1869*

Častiti se je takoj odzval in sporočil, da se strinja z navodili gospoda Cantona, kateremu je poslal svojo prošnjo, da bi jo ta predložil ministru.

*Njegovi ekscelenci ministru Menabrei
Ekscelenca!*

Podpisani se spoštljivo obrača na vašo ekscelenco za uslugo, ki bi bila v veliko javno korist, ki bi povzdignila ugled kraljevske vlade in bi naletela na splošno odobravanje dobrih ljudi.

Sporočam vaši ekscelenci, da bi ustanovi, imenovani Oratorij sv. Frančiška Saleškega, kjer se vzgaja več kot osemsto ubogih dečkov, od katerih bi tisti, ki kažejo jasna znamenja cerkvenega poklica, nadaljevali svoje duhovniško šolanje, bila v veliko korist cerkev, kjer bi mogli nekateri kleriki skrbeti za sveto bogoslužje, obenem pa bi imeli priložnost nadaljevati svoj študij.

V samem središču Rima je cerkev presvetega Potnega prta, ki je že več let zaprta za bogoslužje, vedno bolj izgublja svoj stari spomeniški sijaj in preti, da se bo sesula, če je ne bo kdo kmalu popravil. Po tem pojasnilu si pisec dovoljuje prositi vašo ekscelenco, da bi podpisanemu ali kakemu članu njegove Družbe blagovolili izročiti cerkev presvetega Potnega prta. V ta namen bi prevzel skrb za redno bogoslužje in vse obveznosti glede čistoče in lepote svetih obredov.

Prosilec bi tudi prevzel vse potrebne dogovore s papeško vlado, ki so s tem povezani. Prepričan je, da ne bi naletel na težave, ker gre za javno tako civilno kakor versko korist.

Vlada bi, če bi se ji tako zdelo primerno, lahko izvedla obnovo cerkve na lastne stroške ali pa bi prepustili patronat z vsemi drugimi pravicami tistemu, ki bi prevzel obnovo. Ker pa je to postranskega pomena, prepuščam to izključno uvidevnosti vaše ekscelence.

To je naloga, ki jo predlagam vaši ekscelenci. Na tak način bi odstranili vzrok velikega nezadovoljstva mnogih Italijanov, ki vidijo to veličastno baziliko, ki stoji v najlepšem delu mesta, zaprto in zapisano uničenju.

Upam, da boste zgoraj zapisano vzeli v dobrohoten pretres, in vam želim veliko nebeškega blagoslova. V hvaležnosti se izrekam za vaše ekscelence ponižnega prosilca.

*DUH. JANEZ BOSKO
Maja 1869*

Vitez Canton je obvestil don Boska, da je izpolnil naročilo.

Veleugledni in velečastiti gospod!

Njegova ekscelenca Menabrea je dobil vašo prošnjo o cerkvi presvetega Potnega prta v Rimu. Upam, da boste vi pred drugimi dobili zaproseno upravo.

Iz zanesljivega vira pa sem zvedel, da ima njegova ekscelenca o tej zadevi že nekaj časa dogovore z nekim savojskim duhovnikom. Kakor hitro bom zvedel kaj natančnejšega, vam bom sporočil. Če imate možnosti, da bi prošnjo podprli s privolitvijo kakega člana družine Menabrea v Turinu ali tudi pri Dignyjevi, bi bilo prav.

Vedno pripravljen na vaše ukaze, se priporoča vašim molitvam vaš najvdanejši in najponižnejši

CANTON.

20. maja 1869

51.

POGLAVJE

*Ljudstvo vedno bolj ugotavlja v don Bosku dar ozdravljanja –
Devetdnevnica Mariji Pomočnici: trenutno ozdravljenje slepe deklice
– Vigilija praznika: umirajoči general dobi na čudežen način zdravje
– Poročila o prazniku: obljubljeni in izpolnjeni ozdravljenji – Neverni
zdravnik se spreobrni in ozdravi – Don Bosko se odpravi v Lanzo na
praznik sv. Filipa Nerija: čudoviti dogodki – Don Boskovo pismo kanoniku
Almeriku Guerri za njegovo knjigo Katoliško branje*

DON JANEZ BONETTI V NEKEM svojem poročilu trdi, da je bil don Bosko bogato obdarjen z darom ozdravljanja, bodisi v navzočnosti bodisi na daljavo. V Turinu je bilo to dejstvo tako dobro znano, da so Božjega služabnika vsak dan obdajale trume bolnikov. Bolnike so spremljali sorodniki, ki so prihajali tudi iz daljnih krajev, da je don Bosko zanje molil in jih blagoslavljal.

Prav tako so se v krajih, kamor se je odpravil, zbirale velike množice ljudi. Pismonoša je vsakokrat prinesel velik zavoj pisem, med katerimi jih je bilo nemalo tudi iz tujine. Prihajalo je tudi veliko brzojavk. Umirajočim se je najprej zdravje popravilo, potem pa so počasi okrevali. In to na izreden način. Drugi, najprej nerazpoloženi, pa so se pobožno pripravili na smrt.

Dejansko sta bili med verniki povezani med seboj dve imeni: Marija Pomočnica in don Bosko. Bili so prepričani, da mati Božja Marija podeljuje milosti na priprošnje njenega zvestega služabnika. In če splošno soglasje pomeni potrditev kake resnice, potem ta dokaz očitno deluje pri don Bosku.

V oratoriju smo v mesecu maju in zlasti še med devetdnevnico v času praznika Marije Pomočnice začeli biti priče takim izrednim dogodkom. Naj navedemo nekaj primerov iz leta 1869.

Don Frančišek Dalmazzo pripoveduje:

»Na predvečer binkoštnega praznika proti peti uri popoldne so se fantje v precejšnjem številu napotili v zakristijo cerkve Marije Pomočnice. Čakali so, da bi don Bosko prišel iz svoje sobe. Ko sem šel skozi zakristijo v cerkev Marije Pomočnice, sem videl, kako je neka stara ženica vodila za roko deset do dvanajst let staro deklico z zavezanimi očmi. Bila je popolnoma slepa. Pisala se je Marija Stadero in je prihajala iz Vinova, da bi jo don Bosko blagoslovil. Ustavil sem se in rekel starki nekaj besed, ona pa je deklici odstranila zavezo in sem videl oči uboge bolnice. Pogledal sem in z žalostjo ugotovil, da so bile brez roženice in punčice, samo dvoje belih krogel.

Če bi se le še za trenutek pomudil, bi lahko s svojimi očmi videl čudež v vseh njegovih potankostih. Tako pa sta mi o tem poročala dva fanta, ki sta bila navzoča.

Don Bosko je vstopil v zakristijo in starka, deklinčina teta, mu je predstavila deklico, da bi jo blagoslovil. ‚Kako dolgo te že bolijo oči?‘ je vprašal don Bosko.

‚Da nič ne vidim, je že dve leti, bolijo pa me že dolgo.‘

‚Ste bili pri zdravnikih? Kaj pravijo? In zdravila? So ti jih predpisali?‘

‚Zdravila? Lahko si mislite, koliko zdravil smo že uporabili. Pa vse skupaj ni nič pomagalo. Potem so zdravniki izjavili, da so oči izrabljene in da ni pomoči.‘ In revica je jokala.

Don Bosko je vprašal deklico: ‚Razlikuješ velike in majhne predmete?‘

‚Nič ne razlikujem. Čisto nič,‘ je dejala deklica.

‚Odstranite obvezo,‘ je dejal Božji služabnik. Popeljal je deklico k dobro osvetljenemu oknu in jo vprašal: ‚Ali vidiš luč tukaj pri oknu?‘

‚Oh, jaz revica! Nič ne vidim.‘

‚Bi rada videla?‘

‚Videla? Bolj kot katere koli drugo stvar na svetu. Kako žalostna usoda me je doletela.‘ In je ihtela.

‚Boš uporabljala oči za dobro svoje duše in ne za žaljenje Boga?‘

‚Iz vsega srca vam obljubljam.‘

‚Videla boš.‘

Tedaj je don Bosko vprašal teto in nečakinjo, ali zaupata v presveto Devico Marijo. Ko je prejel pritrdilni odgovor, je obe popeljal h klečalniku, kjer sta pokleknila. Vprašal je deklico, ali zna moliti zdravamarijo. Ko je videl, da zna, ji je rekel, naj jo zmoli. Vsi trije so skupaj odmolili. Ko je potem zvedel, da zna moliti tudi pozdravljena Kraljica, so zmolili tudi to. Potem je don Bosko obe spodbudil, da naj imata veliko zaupanje v Marijo Pomočnico, in dal deklici blagoslov Marije Pomočnice: ‚V čast Boga in preblažene Device Marije, povej mi, kaj držim v roki.‘

Teta je hitro odgovorila don Bosku: ‚Slepa je, nič ne vidi.‘

Don Bosko je ni poslušal in ponovno vprašal deklico: ‚Dobro poglej. Kaj imam tukaj v roki?‘

Deklica je zbrala vse moči, na široko odprla oči, ostro pogledala predmet, dvignila roke in vzkliknila: ‚Vidim!‘

‚Kaj vidiš?‘

‚Svetinjico, Marijino svetinjico.‘

‚In kaj je na drugi strani svetinjice?‘

‚Sveti Jožef s cvetočo palico v roki.‘

‚Oh, presveta Devica, potem pa zares vidiš!‘

‚Seveda vidim. Presveta Devica mi je podelila milost.‘

S temi besedami je stegnila roko za svetinjico, ki ji jo je ponujal don Bosko, toda ta se ji je izmuznila iz rok in se skotalila v temen kot zakristije. Teta se je pripognila, da bi jo pobrala, toda don Bosko jo je zadržal, rekoč: ‚Pustite, naj jo ona pobere, da vidimo, ali ji je Devica Marija popolnoma vrnila vid.‘ Deklica je takoj našla svetinjico. Teta je začela od ganjenosti jokati, in potem ko se je zahvalila Mariji in don Bosku, odšla. Deklica pa je vsa iz sebe kričala od veselja in šla pred njo. Ne da bi še komu rekla besedico, se je napatila proti Vinevu, da sta jo teta in še neka druga ženska, ki jo je spremljala, komaj dohajali.

Pri dogodku je bilo navzoče več gojencev, z njimi duhovnik Alfonz Scaraveli, Frančišek Genta iz Chierija in Marija Artero, učiteljica.«

Ozdravljena deklica se je malo pozneje vrnila v oratorij, se zahvalila Mariji za spet pridobljeni vid in prinesla v dar veliko več, kot so ji omogočale družinske razmere. Od takrat ni imela več niti najmanjše neprijetnosti z očmi in še danes (1916) so popolnoma zdrave. In teta, ki jo je spremljala, vse do konca življenja ni trpela zaradi protina, ki jo je prej mučil v desnem ramenu in roki in je bila nesposobna, da bi opravljala kakršno koli delo, zlasti še na polju.

Mesec maj je bil to leto zaznamovan še z drugim čudežem Božje matere Marije.

Med mnogimi častilci, ki so se prišli zahvalit Božji materi Mariji za prejete milosti, je bil tudi turinski patricij, ki mu je, kakor piše don Francesca predstojnici v Tor de' Specchi, potem ko je prejel poslednje olje, don Boskovo obljubil, da si bo opomogel in bo lahko navzoč pri praznovanju Marije Pomočnice. Res je prišel, in ko so ga ljudje videli, je bil to razlog za splošno občudovanje. Nekaj podrobnosti:

Neki general iz Turina, ki ga je težka bolezen do kraja izmučila, se je v soboto 22. spovedal pri Božjem služabniku. Čeprav so zdravniki izjavili, da je v neposredni smrtni nevarnosti, mu je don Bosko v začudenju cele družine dejal,

da naj ne prejme zakramentov za umirajoče. Takole mu je govoril: »General, popjutrišnjem bomo obhajali praznik Marije Pomočnice in v zahvalo za ozdravljenje pridite in tam prejmite sveto obhajilo.«

Naslednjega dne se je bolnikovo stanje močno poslabšalo. Vsi so se bali, da bo vsak trenutek podlegel bolezni, zato so mu hoteli podeliti poslednje maziljenje. Ker pa je don Bosko odredil, da naj mu ne podeljujejo zakramentov za umirajoče brez njega, so proti osmi uri zvečer v oratorij poslali glas, da je general v zadnjih vzdihljajih in da zdravniki menijo, da ne bo preživel noči. Ker je bil to bedenji dan pred salezijanski družini tako ljubim praznikom, je don Bosko spovedoval ves dan, vse od zgodnjega jutra. Ob šestih zvečer je šel spet v spovednico. Ko so ga prišli klicat, je bil še vedno obdan od lepega števila fantov.

»Pridite, hitro!« so mu sporočili, »general umira in ne boste mogli priti pravočasno.«

»Saj vendar vidite,« je odvrnil, da spovedujem in ne morem odpustiti teh dečkov. Ko bom končal, bom prišel. In je nadaljeval spovedovanje do enajste ure. Kočija ga je čakala že tri ure, ko mu je tisti, ki je prišel ponj, dejal: »Za božjo voljo, pridite!«

Don Bosko mu je odgovoril, da je tako utrujen, da ne more več in da se mora malo okrepčati, ker že od poldneva ni nič jedel. »Pridite, pridite, v generalovi hiši vam bodo postregli z vsem.« Vstopil je v kočijo in v nekaj minutah so bili pri generalovem stanovanju. »Hitro, hitro! Generalu se je silno poslabšalo. Verjetno ga ne boste več dobili pri življenju.« On pa: »Oh, ljudje majhne vere! Ali vam nisem rekel, da bo prišel general jutri k obhajilu v cerkev Marije Pomočnice? Saj bo že polnoč in jaz moram nekaj zaužiti, toliko bolj, ker bom moral jutri biti v spovednici že ob petih zjutraj. Prosim vas, dajte kaj jesti.«

Mirno je sedel za mizo, se malo okrepčal in blagoslovil bolnika, ne da bi omenil poslednje olje. Nato se je s kočijo vrnil v oratorij. General pa, ki so ga imeli za mrtvega, je bil samo v stanju popolne negibnosti, tako da si niti zdravniki niso mogli tega razložiti – kratko malo je spal. Dejstvo je, da je zgodaj zjutraj rekel svojemu sinu, naj mu prinese obleko, ker da mora iti, kakor je bilo dogovorjeno, in prejeti obhajilo iz don Boskovih rok. Proti osmi uri, ko se je don Bosko pripravljal, da bi pristopil k oltarju, se mu je predstavil nekdo ves bled in mu rekel: »Don Bosko, prišel sem, tukaj sem.« »Me veseli, toda s kom imam čast govoriti?« »Kako? Me ne poznate? Ne poznate več generala?« »Oh, blažena bodi mati Božja Marija Pomočnica. Ali vam nisem rekel, da boste danes prišli v njej posvečeno svetišče, ki je naša dobra mati?« »Oprostite mi, gospod, prosil bi vas, da bi me spovedali, ker bi po vašem nasvetu pri sveti maši prejel sveto

obhajilo.« »Ali se niste spovedali predvčerajšnjim?« »Da, gospod. Toda rad bi se vsaj spovedal, da sem imel premalo vere in se čutim krivega.«

Don Bosko ga je spovedal, mu podelil sveto obhajilo in general se je vrnil domov popolnoma zdrav.⁴⁶

V nedeljo 23. maja se je končala prelepa devetdnevnicca Mariji Pomočnici. Prišlo je veliko romarjev in razdelili so veliko svetih obhajil. L'Unità Cattolica je 26. maja pisala:

Prelepi praznik smo obhajali že drugič, vendar veliko bolj slovesno in razkošno kot lansko leto. Ne morete si predstavljati ogromnega števila vernikov v novi cerkvi, čeprav je deževalo. Razdelili so več kot tisoč obhajil. Druge večernice je opravil mons. Gastaldi, škof iz Saluzza, blagoslov z Najsvetejšim pa je podelil turinski nadškof. Kanonik Nasi je brezštevilnim poslušalcem govoril o neizmerni moči in dobroti Marije. Govoril je bolj s srcem kot z usti, kakor ljubeč sin govori o svoji materi. Štiristo glasov je pelo antifono Sancta Maria, succurre miseris (sveta Marija, priskoči na pomoč nam revežem), ki jo je uglasbil duhovnik Cagliari; zadel je nadvse veličastno. To je bila množica pevcev, ki je povzročila poseg vsemogočne Device v korist Cerkve in duhovnikov: interveni pro clero (zavzemi se za duhovnike). To je bilo pravo Marijino zmagoslavje, da smo mogli v tako žalostnih časih v takem miru obhajati našo pobožnost.

Toda mati Božja Marija je dala še druge dokaze svoje dobrote v tistem času.

Neki zelo ugleden zdravnik tistega časa se je predstavil don Bosku in ga prosil za pogovor. Ko sta bila sama, je po nekaj pozdravnih besedah dejal: »Pravijo, da ozdravljate vse bolezni. Ali ni tako?«

»Jaz? Kaj še!« je vzkliknil častiti.

»Pa so mi vendar povedali. Navedli so mi imena in povedali, za katere bolezni je šlo.«

»Tako? Poslušajte. Veliko ljudi pride sem in prosi za pomoč po priprošnji presvete Marije Pomočnice. Če potem ti po opravljeni devetdnevnicci ali tridnevnicci ozdravijo in dosežejo, kar so želeli, je to delo preblažene Device Marije in ne moje.«

»Prav. Naj Marija ozdravi še mene, pa bom verjel tem čudežem.«

»Kakšna bolezen vas muči?« Zdravnik mu je povedal, da ga muči božjast in da se mu je stanje zadnje leto močno poslabšalo, da so napadi bolezni tako hudi, da si ne upa sam brez spremstva iti od doma, ker se boji, da bi ga žalili. Povedal je, da mu nobeno zdravilo ni pomagalo in da je v obupu prišel k svetišču Marije Pomočnice kakor toliko drugih.

⁴⁶ O tem dogodku poroča tudi d'Espiney, Don Bosco, San Pier D'Arena.

»Potem pa storite kakor vsi drugi. Poklekните in molite z menoj nekaj molitev. Očistite si dušo v sveti spovedi in prejmite sveto obhajilo, če hočete, da vas bo blažena Devica uslišala.«

»Zapovejte mi kaj drugega, kajti tega ne morem narediti.«

»Zakaj ne?«

»Ker bi bila to hinavščina, kajti jaz ne verujem niti v Boga niti v presveto Devico niti v molitev niti v čudeže.«

Častitljivi je malo osupnil nad to nevero, potem pa z Božjo pomočjo našel zgovorne besede, da je zdravnik pokleknil in se pokrižal.

»Čudim se, da se znam še pokrižati, saj tega že štirideset let nisem storil.«

Medtem je molil in se spovedal. Ko se je dvignil, je rekel, da se čuti v notranjosti spremenjenega in polnega veselja, česar nikakor ni pričakoval. Tudi zdravje se mu je izboljšalo, tako da ni imel več niti enega napada zlovešče bolezni in se je lahko prihajal zahvaljevat Mariji Pomočnici tako za telesno kakor za duševno zdravje.

Po končanih slovesnostih Marije Pomočnice naj bi v Lanzu 30. maja obhajali praznik zavetnika sv. Filipa Nerija. Cerkev in dvorišče sta bili lepo okrašeni, saj bi don Bosko moral priti že zjutraj 29. maja. Proti večeru pa so prišli še pevci in godba na pihala. To je med gojenci vzbudilo veliko navdušenje.

Vendar na njihovo veliko žalost niso mogli biti vsi deležni skupnega veselja. Sedem fantov je ležalo v bolniški sobi zaradi koz. Nekaterim so se začeli kazati izpuščaji, medtem ko so bili pri drugih že razviti. Ker se je eden izmed njih neprevidno izpostavil na balkonu svežemu zraku s še nezrelimi izpuščaji, so se mu ti vneli in vse je kazalo, da bodo hude posledice. Bolniki so po ukazu doktorja Magnettija bili v sobi, ki je bila dobro zakurjena, okna pa zastrta z odejami. Toda bolniki, nepotrpežljivi zaradi osamitve, niso vzdržali in so naredili načrt: don Bosko bo prišel, nas blagoslovil in mi bomo zdravi sodelovali pri prazniku. Dali so poklicati ravnatelja in ga prosili, da bi pospremil don Boska v njihovo sobo, ko bo prišel. Vsak je položil svojo obleko k vznožju postelje.

Don Bosko je prišel, gojenci so se nagnetli okoli njega, ga pozdravljali in mu vzklikali, tako da je zamudil pol ure. Bolniki so poslali nekoga s sporočilom, naj jih don Bosko obišče. Ko so ga zagledali, so vzkliknili:

»Oh, don Bosko! Blagoslovite nas in ozdravite.«

Don Bosko se je ob tej prošnji nasmehnil in jih vprašal, ali imajo vero v Božjo mater Marijo. Odvrnili so: »Da.« On pa je rekel: »Zmolimo torej vsi skupaj zdravamarijo.« Nato jih je blagoslovil.

Potem so fantje sede na posteljah stegnili roke vsak po svoji obleki in ga vprašali: »Smemo vstati?«

»Toda imate zares vero v mater Božjo Marijo?«

»Da, da.«

»Prav. Potem pa kar vstanite,« je rekel don Bosko in odšel. Fantje so se začeli naglo oblačiti. Ravnatelj je pospremil don Boska v sobo in se nato vrnil v bolniško sobo, da bi se prepričal o učinkovitosti blagoslova. Šest jih je bilo že na dvorišču in so se že igrali. Samo eden je ostal v postelji, neki Janez Baravalle, ki ga je vprašal, ali bi s tem, ko bi vstal, še poslabšal bolezen. Ko je ravnatelj videl, da mu manjka tista vera, ki bi ga mogla ozdraviti v hipu, in ko je videl njegovo težko zdravstveno stanje, veliko slabše kot pri drugih, mu je ukazal, naj ostane v postelji. Nato je odšel na dvorišče. Pihal je hladen in vlažen veter in on je bil ves v skrbeh tako zaradi svoje odgovornosti kot zaradi prepovedi zdravnika, ki je naročil vse mogoče previdnostne ukrepe, med temi tudi to, da bolniki nikakor ne smejo biti izpostavljeni svežemu zraku. Sredi bučne zabave je šel iskat svoje bolnike, vsakemu pregledal obraz, roke in vrat in ugotovil, da so izpuščaji in madeži popolnoma izginili.

Med ozdravelimi so bili gojenec Jožef Demagistris, pozneje profesor na krajevskem liceju v Turinu, in Karel Passerini, pozneje profesor na tehniških šolah v istem mestu. Oba sta pripravljena s prisego potrditi dogodek.

Naslednjega dne, 30. maja, so obhajali slovesen praznik, ki se je končal s podelitvijo nagrad za lepo vedenje. Prejelo jih je šest gojencev na predlog svojih tovarišev. Bilo je navzočih tudi veliko povabljenih.

Prvi, ki so ga poklicali po nagrado, je bil Demagistris. Doktor Magnetti je vstal in na poziv odgovoril: »Bolan.« Toda v začudenje vseh se je slišal odgovor: »Tukaj sem.« In je stopil naprej.

Drugega so poklicali Passerinija in zdravnik je spet odgovoril: »Bolan.« Fant pa je vzkliknil »tukaj sem« in je pristopil k don Bosku. Zdravnik ni mogel skriti svojega ogorčenja. Poklical je k sebi oba fanta, ju pregledal, izjavil, da so izcedki izginili, da je stvar resna in da so predstojniki odgovorni za vse, kar bi se moglo zgoditi. Nato je šel v bolniško sobo, in ko je tam našel samo Baravalleja, je jezen odšel.

Dejansko ti fantje brez posebnega posega Božje previdnosti ne bi mogli brez velike nevarnosti prenesti hitrega prehoda iz toplega okolja v mrzel zrak na dvorišču in tam dolgo ostati. Pa so vsi popolnoma ozdraveli, razen Baravalleja, katerega bolezen je šla svojo naravno pot. Po skrbnem prizadevanju doktorja Magnettija je mogel zapustiti posteljo tri tedne pozneje.

Iz Turina je don Bosko pisal velečastitemu gospodu don Almeriku Guerra a Lucca. Ta je v svoji knjigi Duhovniški poklici, ki jo je poklonil častitemu, z be-

sedami pohvale govoril o njem in prikazal njegovo prizadevanje za duhovniške poklice. Prav tako je pohvalil več njegovih del in očiščene izdaje latinskih klasikov ter imenoval don Boskove šole in zavode resnična semenišča kreposti, ki pripravljajo odlične klerike in goreče duhovnike.

Turin - Valdocco, 6. 6. 1869

Predragi gospod!

Prejel sem vašo knjigo Duhovniški poklici in se vam zanjo iz srca zahvaljujem. Napisana je čisto v moje duhu in si želim, da bi prišla v roke čim večjemu številu mladih. Stvar, ki mi ne ugaja popolnoma, je način, kako ste na vzvišen način predstavili mojo osebo, česar si gotovo ne zaslužim. Vsekakor se zahvaljujem za vašo naklonjenost.

Če imate besedo pri založniku, vas prosim, da bi mi za zdaj poslali deset izvodov. Pozneje vas bom prosil za večje število. Dolg naj vam poravna p. Bertini, s katerim imam odprt račun.

Če boste knjigo ponatisnili, bi rad napisal nekaj opomb. To bi bilo kakor učiti Minervo, vendar bi bilo znamenje dobronamernosti do zvestega prijatelja.

Bog naj blagoslovi vas in vaše napore. Molite za mojo ubogo dušo in me imejte v hvaležnostih za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Od don Bertinija je duhovnik Almerik Guerra prejemal Katoliško branje. Tudi to je meseca julija in avgusta tega leta na bolj poljuden način govorilo o poklicih z naslovom Vstop v svet ali nasveti fantu, ki zapušča šolo in si skuša izbrati poklic. Zlata vredno delce, ki je upoštevalo tudi delavsko mladino. Nad predgovorom je stal svetopisemski izrek: „Kar ste se od mene naučili, prejeli, slišali in videli, to delajte. In Bog miru bo z vami« (Flp 4,9). Veliko nasvetov je vzetih iz Svetega pisma. Opozarja fante na nevarnosti, na katere bodo naleteli v svetu, in jih poučuje, kako naj jih premagajo. Navaja sredstva, s katerimi bodo ostali na pravi poti. Kaže pomen, da vsak sledi svojemu poklicu, da spozna samega sebe in najde svojo pot bodisi v cerkveni službi, kot redovnik ali v svetu. Pokaže, da je najboljši poklic tisti, ki si ga privzemajo mladi, ko sledijo zgledu svojih očetov in se oklenejo obrti ali poklica njihovega roditelja, ne da bi hlepeli po večjih rečeh, da bi hoteli študirati ali si iskati službe daleč od svojih staršev.

To je delce, ki bi ga z majhnimi opravki morali ponatisnili in dati v roke tistim, ki so pri nas končali triletno poklicno šolo.

52.

POGLAVJE

Generalni kraljevi prokurator v Turinu zahteva, da naj don Bosko prosi za kraljevi eksekvatur za papeški odlok z dne 1. marca 1869 – Don Bosko privoli, da bo naredil prošnjo – Državni svet prošnjo zavrne – Vzroki zavrnitve – Mirna poravnava vprašanja – Listine

LETA 1867 JE NOTRANJI MINISTER Urban Rattazzi, ki je zvedel za odlok od 23. julija 1864, s katerim je Sveti sedež pohvalil Družbo sv. Frančiška Saleškega, prosil don Boska, da bi mu pokazal papeško listino. Don Bosko mu jo je poslal, da mu ne bi očitali, da je storil kaj brez vednosti vlade. To je bila le Rattazzijeva radovednost. Dejansko se ni govorilo niti o kraljevem eksekvaturju (naj se izvede) niti ni nastal kak zaplet. Rečeno je bilo, da je zakonske osnutke don Bosku svetoval minister sam.

Toda odlok 1. marca 1869, ki je potrdil salezijansko družbo, je močno zanimal kraljevega prokuratorja (državnega tožilca), ki je z grožnjo zahteval od don Boska, da mu izroči dekret, v katerem je rečeno, da je oratorij izvzet iz škofove jurisdikcije, in da naredi prošnjo za kraljevi eksekvatur.

Zakaj se je politična oblast zanimala za izključno cerkveno zadevo?

Don Bosko je takoj ustregel zahtevi državnega tožilca in izjavil, da četudi se mu ni zdelo potrebno predložiti ta odlok, ga vseeno pošilja, in da nima nikakršnih pomislekov, da bi izvedli predpise kraljevega eksekvaturja. Še več, da celo prosi, da bi se to zgodilo. Nato mu je poslal še prošnjo za eksekvatur.

Državni tožilec je po enem mesecu in pol sporočil, da je treba pred rešitvijo prošnje predložiti še odlok od 19. februarja, o katerem govori listina od 1. marca 1869.

Božji služabnik je odgovoril, da nima nikakršnega papeškega odloka z datumom 19. februar, ki bi se nanašal na salezijansko družbo, pač pa je na ta dan

kongregacija za škofe in redovnike obravnavala in potrdila družbo, kar je potem 1. marca papež potrdil s svojim podpisom.

Zadeva se je nadaljevala in se končala tako, da so zavrnilo don Boskovo prošnjo z naslednjo opombo na dnu lista:

Št. 40 V°. Eksekvatur se ne odobri.

Turin, 23. novembra 1869

Državni tožilec EULA

Hkrati pa državni tožilec ni vrnil odloka o potrditvi salezijanske družbe.

Vendar ta vrsta nasilne prilastitve ni imela neprijetnih posledic, ker je prokurator po zavzemanju neke ugledne osebe odstopil od svojih zahtev in je don Bosko lahko svobodno užival izvzetost od škofove oblasti.

Predlagamo po vrsti dokumente o tej zadevi, ki jih imamo na voljo:

URAD GENERALNEGA PROKURATORJA PRI APELACIJSKEM SODIŠČU V TURINU

Turin, 8. junija 1869; št. 2032

Veleugledni in velečastiti gospod teolog Janez Bosko!

Od več strani mi je bilo sporočeno, da je vaša velečastita in veleugledna reverenca pred nekaj meseci prejela od Svetega sedeža breve, s katerim vas izvezemajo iz jurisdikcije krajevnega ordinarija in ste to pravico tudi že uporabili.

Ker ta odlok ni bil predložen kraljevemu eksekvaturju, bi lahko sprožil kazenski proces zaradi neizpolnjevanja predpisov, ki urejajo izvedbo kraljevega eksekvaturja.

Predvsem bi prosil vašo veleugledno in velečastito reverenco, da bi brez dolgega odlašanja predložili temu Generalnemu uradu breve, o katerem govorimo, h kateremu naj bo priložena prošnja za eksekvatur.

Počakal bom, dokler mi ne boste odgovorili.

Generalni prokurator EULA

10. junij 1869

Veleugledni gospod generalni prokurator!

Zahvaljujem se vam iz vsega srca za dobroto, ki ste mi jo izkazali, in vam takoj pošiljam ne breva, temveč odlok, s katerim Sveta kongregacija za škofe in redovnike priporoča Družbo sv. Frančiška Saleškega.

Naj povem, da sem takoj, ko sem prejel imenovani odlok, vprašal za svet uradno postavljenega odvetnika, ali bi moral listino predstaviti kraljevemu eksekvaturu. Rekel mi je, da se mu zdi, da ni treba. Kajti vse redovne družbe, v katerih člani ohranjajo državljanske pravice, že tako izpolnjujejo jurisdikcijo in zato ne potrebujejo nikakršnega vladnega dovoljenja. To velja še toliko bolj zame, ki ne izvajam nikakršne jurisdikcije. Izrekel je naslednje opombe, iz katerih je razvidno, da viri, iz katerih je

vaša ugledna osebnost črpala poročila, niso bili točni.

Ta odlok nima opravka z ustanovo sv. Frančiška Saleškega, temveč govori o redovni družbi, ki se skuša ravnati po navodilih, ki jih je izkušnja pokazala za koristne v delu z ubogo in zapuščeno mladino, čemur so se posvetili tisti, ki so vstopili vanjo. Njeni člani lahko ostanejo, če jim je tako prav, v svojih hišah in tam skrbijo za to, da bodo pobrali z javnih ulic in trgov uboge in zapuščene dečke in jih usmerili k moralnosti in izučitvi kake obrti.

Ta družba ni izvzeta iz jurisdikcije krajevnega ordinarija, temveč je odvisna popolnoma od njega, pravi odlok (salva Ordinariorum jurisdictione – izvzemši jurisdikcijo ordinarijev).

Pravila pa so za zdaj samo šele pohvaljena in ne potrjena, kakor odlok izrecno pravi: Potrditev odlagamo za primernejši čas, ko bodo narejeni potrebni popravki.

Predstojnik ima pravico, da daje odpustnice tistim, ki so bili sprejeti v naše ustanove pred štirinajstim letom in želijo vstopiti v družbo, vendar odpustnice ne pomenijo jurisdikcije. Če bi se zgodilo, kar se do sedaj v naši nadškofiji ni, tj. da bi predstojnik družbe izjavil, da je N. N. zadosti izobražen, dobrih navad, prost vseh iregularnosti in je zato lahko pripuščen k svetim redovom, in bi se s tem potrdilom predstavil svojemu ordinariju, bi ta, potem ko je preveril njegovo znanje, moralnost in vse drugo, kar je potrebno za pripustitev k svetim redovom, lahko odločil, ali ga posveti ali ne, kakor bi se mu zdelo bolj prav. Menim, da predstojnik te družbe v tem primeru ne izvaja nikakršne jurisdikcije in da jo izvaja samo ordinarij.

Vsekakor pa v želji, da bi se držal zakonitih predpisov, in če bi vaša uglednost menila, da je treba odlok podvreči eksekvaturju, prosim, da uredite po vaši uvidevnosti. Jaz se ne upiram taksam in drugim formalnostim obstoječih zakonov.

Poln hvaležnosti zaradi izkazane mi dobrote, še naprej računam na vašo naklonjenost in mi je v čast, da se imenujem najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

URAD GENERALNEGA PROKURATORJA PRI APELACIJSKEM SODIŠČU V TURINU

Turin, 13. junij 1869; št. 2076

Kraljevi eksekvatur

Veleuglednemu in velečastitemu gospodu teologu Janezu Bosku

Potem ko sem preučil odlok Svete kongregacije za škofo in redovnike, ki ste ga vi poslali s priloženim pismom dne 10. tekočega meseca, sem se prepričal, da mora biti ta odlok podvržen kraljevemu eksekvaturju.

Zato vas prosim, da vložite ustrezno prošnjo, kolkovano s 50 centezimi, in jo predložite temu Generalnemu uradu. Nato bom poskrbel za nadaljnjo obravnavo.

Generalni prokurator EULA

Turin, 16. junija 1869

Velespoštovani gospod generalni prokurator!

Podpisani spoštljivo sporoča velespoštovani uglednosti, kako je v želji, da bi poskrbel za ubogo in zapuščeno mladino, z dovoljenjem cerkvene oblasti odprl več oratorijev z zavetišči in šolami. Z namenom, da bi obranil in pridobil duha, ki so ga izkušnje in izročilo pokazali kot potrebnega, sem ustanovil združenje s krščansko ljubeznijo prežetih in gorečih ljudi in ustanovil Družbo sv. Frančiška Saleškega. Ker sem 1. marca 1869 dobil od Svete kongregacije za škofo in redovnike potrdilo, prosim vašo uglednost, da bi to presodili, in če se vam zdi primerno, predložili za kraljevi eksekvatur v skladu s sedanjimi zakoni.

V hvaležnosti imam čast, da se imenujem vaše uglednosti ponižnega prosilca.

DUH. JANEZ BOSKO

URAD GENERALNEGA PROKURATORJA PRI APELACIJSKEM SODIŠČU V TURINU

Turin, 2. avgusta 1869; št. 40

Velespoštovanemu in veleuglednemu teologu don Janezu Bosku

Preden začnemo obravnavati vašo prošnjo za odobritev eksekvaturja papeškega odloka z dne 1. marca 1869 o družbi duhovnikov z naslovom sv. Frančiška Saleškega, bi moral dobiti na vpogled dekret z dne 19. februarja tekočega leta, ki ga navaja ta odlok.

Zato se obračam na ljubeznivost vaše uglednosti in vas prosim, da bi mi imenovani odlok predložili v tem Generalnem uradu.

Generalni prokurator EULA

KRALJEVINA ITALIJA MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE IN BOGOČASTJE

3a oddelek - pododdelek Ia št. 13-258; Firenze, 3. oktobra 1869

Zadeve bogočastja

Predmet: Redovna svetna družba

Njegovi ekscelenci predsedniku Državnega sveta

Poročilo ministra

Generalni prokurator v Turinu je zvedel, da je bila v tem mestu ustanovljena cerkvena družba duhovnikov klerikov in laikov s preprostimi zaobljubami uboštva, čistosti in pokorščine z generalom ali vrhovnim predstojnikom, ki ima za cilj poleg osebnega posvečenja tudi časno in duhovno vzgojo ubogih mladostnikov. Gre za redovno družbo s skupnim življenjem in cerkvenimi značilnostmi.

Sveti sedež, h kateremu so se obrnili, je odobril novo ustanovo z odlokom 23. julija 1864: Na osnovi priporočilnih pisem navedenih škofov izrekamo hvalo in priporočamo kot družbo preprostih zaobljub pod vodstvom vrhovnega predstojnika, izvzemši jurisdikcijo ordinarijev po predpisih svetih kanonov in apostolskih konstitucij.

S tem odlokom je odobren cilj združenja, ga hvali, vendar še ni hotela za zdaj potrditi konstitucij, da ne bi bil videz, da se hoče izogniti zakonu o odpravi redov, zato naj bi bilo samo moralno telo. Potrditev pa bi odložili do bolj primerne časa, v upanju verjetno, da bodo prišli časi, ko bodo redovne družbe v kraljestvu zopet dovoljene.

Turinski nadškof je pohvalil don Boskovo ustanovo, toda ko je Bosko hotel duhovnike in klerike svoje družbe izvzeti iz jurisdikcije nadškofa, je ta ukazal, naj pošlje svoje klerike v škofijsko semenišče, kakor to ukazujejo kanoni Tridentinskega cerkvenega zbora.

Tedaj je ta prosil za odlok Svetega sedeža, ki je 1. marca razglasil družbo, izvzeto iz jurisdikcije krajevnega ordinarija. Nato je generalni prokurator dal don Bosku vedeti, da je treba tak odlok v moči obstoječih zakonov podvreči kraljevemu eksekvturju. Čeprav slabe volje, je don Bosko privolil v zahtevo in je predložil odlok generalnemu prokuratorju.

Iz tega odloka je mogoče razbrati, da je don Bosko prejel skoraj škofovsko jurisdikcijo za člane svoje skupnosti v škodo krajevnega ordinarija in tako ustvaril nov položaj v nasprotju z jurisdikcijo v kraljevini Italiji in v popolnem nasprotju s členom 14. inštrukcije papeža Benedikta XIV. za izvedbo konkordata, sklenjenega s papežem Benediktom XIII. Konkordat in inštrukcija veljata še danes.

Generalni prokurator zato iz resnih razlogov meni, da naj se ne dovoli eksekvtur, kajti četudi je ta kongregacija svoboden zbor državljanov, je pa obenem tudi cerkvena ustanova z vsemi svojimi posledicami, s skupnim življenjem in ni drugo kot drugačna oblika 7. julija 1866 odpravljenih redov. Poleg tega pa je ta družba, ki se posveča vzgoji mladine, sestavljena iz ljudi, ki so nasprotni vladi.

Medtem ko se podpisani strinja z mnenjem generalnega prokuratorja, da naj se odreče eksekvtur, ima čast, da pošilja vaši uglednosti zapisnike drugih podobnih odločitev ministrskega sveta v smislu odloka z dne 3. marca 1863.

Za ministra FERRERI

*Turin - Redovna družba sv. Frančiška Saleškega
duhovnik Janez Bosko*

Seja 8. oktobra 1869 št. 793-5568

Eksekvtur za papeški odlok z dne 1. marca 1869, s katerim se daje don Janezu Bosku, predstojniku imenovane družbe, pravico izdajati odpustnice za tonzuro, nižje in višje redove

ODDELEK MINISTRSTVA ZA PRAVOSODJE IN BOGOČASTJE

Potem ko je bilo prebrano poročilo Ministrstva za pravosodje in bogočastje z dne 3. oktobra 1869, 3. oddelek, 1. pododdelek 10 št. 13,258, v katerem se zahteva mnenje Državnega sveta glede prošnje, ki jo je vložil duhovnik teolog Janez Bosko za kraljevi eksekvtur za papeški odlok s 1. marca 1869, v moči katerega bi ravnatelj družbe, ki

jo je on ustanovil v Turinu z naslovom Sv. Frančiška Saleškega za časno in duhovno vzgojo mladostnikov, za dobo deset let dobil pravico izdajati odpustnice za gojence, ki bi jih on sprejel v zavode in šole njegove družbe pred štirinajstim letom in bi se potem ali pa so se že vpisali v njegovo družbo, da bi bili pripuščeni tako k tonzuri kakor k nižjim in višjim redovom:

in prebrali mnenje generalnega prokuratorja pri Apelacijskem sodišču v Turinu z vsemi listinami ter

poslušali poročevalca,

ki je prepričan, da na osnovi potrdila Apelacijskega sodišča v Turinu ni odloka ali potrdila ali katerega koli akta, po katerih bi mogli sklepati, da ima družba, ki jo je ustanovil duhovnik teolog Janez Bosko, pravno osebnost in zato ni osnove, da bi jo šteli za ustanovo, ki jih omenja zakon z dne 7. julija 1866.

Ko smo ugotovili, da podelitev, za katero gre, omogoča duhovniku teologu Janezu Bosku enako oblast, ki je izključno lastna ordinarijem, in odteguje njihovi legitimni jurisdikciji gojence zavodov in šol Družbe sv. Frančiška Saleškega, ki jo je ustanovil in jo vodi;

da se s tem moti redno delovanje ordinarijev v škofijah, katerim pripadajo gojenci imenovanih zavodov, in se tako kršijo kanonični predpisi, mora civilna oblast, ki štiti strogo izvajanje cerkvenih predpisov, zahtevati, da se ne dá kraljevi eksekvatur.

Ko razmišljamo o vsebini ministrskega odloka, ki z namenom, da ne bi don Bosku priznal skoraj škofovske jurisdikcije nad člani njegove družbe v škodo jurisdikcije krajevnega škofa itn. itn., podtika ta, da je salezijanska družba prava obnovitev redovnih družb, ki so bile ukinjene z zakonom 7. julija 1866, in zato ni dvoma, da se je nekdo zaklel proti don Bosku in z vsemi sredstvi hotel uničiti njegovo ustanovo. Zlahka ugotovimo, kdo je vse to delal, mogoče iz lahkomišelnosti, in zato ni treba, da bi povedali ime. Naj samo poudarimo dejstvo, koliko težav je moral premagati častiti, da je lahko ustanovil salezijansko družbo. Tako tudi globlje razumemo izredno nadnaravno pomoč, ki mu jo je dajala Marija Pomočnica.

53.

POGLAVJE

Don Bosko v Bricherasiu – Pismo iz Firenc, ki mu poroča o cerkvi presvetega Potnega prta – Slovesnosti v oratorijih sv. Alojzija in sv. Janeza Krstnika – Pismo Pija IX. o vdanostnem pismu 11. aprila – Dediščina povzroča don Bosku težave – Zahteve nekaterih sorodnikov za Bertinettijevo dediščino; pismo turinskega prefekta don Bosku in njegov odgovor – Don Bosko piše neki gospe v Genovi, da bi dobil pomoč za nakup zemljišča ob oratoriju sv. Alojzija – Prevzem zavoda v Cherascu – Don Boskova uvidevnosti do dveh salezijancev, da bi spremenila hišo – Dvoje don Boskovih pisem o novem zavodu – Don Bosko se odpravi k sv. Ignaciju; običajen opomin fantom oratorija, ki hočejo k reki Dori – Zadnji pomemben don Boskov pogovor z grofom Cibrarijem

MEDTEM KO SO SI SLEDILA pisma in odgovori glede neprijetne zadeve eksekvaturja, so pisma, ki jih je dobil in pisal don Bosko, govorila še o drugih zadevah, za katere se je zavzemal.

Dne 14. junija 1869 ga dobimo v Bricherasiu v poletni rezidenci grofa Viancina. Gospe grofici je takole pisal:

*Oratorij sv. Frančiška Saleškega
Turin - Valdocco, 14. junija 1869
Velespoštovana gospa grofica!*

Da ne bi prepuščal pomembnih stvari papirju, sem menil, da bi poslal od don Boska pooblaščen osebo, da bi se stvari osebno uredile.

Zato se bo uslužbenec odpravil v Pinerolo v sredo ob 6. uri in počakal na prišleca. Priporoča se samo materi, da bi dajala svojemu sinu malo manjše zalogaje in tako nekaj privarčevala.

Prinesel bom knjige, ki jih želi g. grof. Kdo ve, ali ne pride z menoj tudi gospod vitez Villanova.

Naj pride bogat nebeški blagoslov na vas in vašega moža in obema prinese časne in večne dobrine.

Molite za ubogo dušo vašega hvaležnega najvdanejšega služabnika

DUH. JANEZA BOSKA.

V Turinu so ga čakala pisma zunanjega ministrstva, med katerimi je poleg odvetnika Karla Cantona dobil še od dveh prijateljev: od odvetnika Janeza Krstnika Gala, vodje prvega oddelka, in od barona Vita D'Ondes Reggia, člana mavricijskega reda, profesorja in poslanca, člana zbora diplomatov.

Firence, 16. junija 1869

Velečastiti gospod!

Ravno sem vam hotel pisati, ko sem prejel vaše cenjeno pismo glede Franceschinija in kar mu bom sporočil.

Razlog, zakaj vam pišem to pismo, je naslednji. Moj kolega in dragi prijatelj grof Gal je moral iz tega mesta zaradi nujnih opravkov. Prepustil mi je nalogo, ki sem jo rade volje prevzel, da bi prebral vsa pisma, ki so prihajala na njegov naslov glede naše svete Cerkve, in storil, kar bi bilo v moji moči. Tako mi je prišlo v roke pismo, ki ga je vaša uglednost pisala grofu Galu glede odstopa cerkve v Rimu vaši uglednosti. Jaz sem se že uspešno pogovarjal z glavnim tajnikom ministrstva za zunanje zadeve gospodom Blancom. Upajmo na ugoden razplet.

Zahvaljujem se vam za voščila, ki ste mi jih izrekli. Jaz nimam nikakršne zasluge v tem, kar storim za obrambo naše svete matere Cerkve. To je moja stroga dolžnost kot katoliškega kristjana.

Ukazujte mi v vsem, v čemer vam morem služiti.

Najvdanejši D'ONDES REGGIO

Niti priprave na bližnje slovesnosti niso prekinile delovanja don Boskovega duha, čeprav je bil z njimi zelo zaposlen. Rad jih je imel zaradi časti, ki so jih prinašale Bogu, in zaradi blagodejnega vpliva, ki so ga povzročale v fantih, zlasti s prejemom zakramentov. Tiste dni je njegovo očetovsko srce uživalo v skupnem veselju. V njem je bilo naravno ‚gaudere cum gaudentibus‘ (veseliti se z veselimi). Njegov od miru prevzeti obraz in njegov ljubeznivi nasmeh sta večala zadovoljstvo, navdušenje in hvaležnost vseh tistih, ki so bili njegovi sinovi. Taka se je pokazala tudi to leto slovesnost sv. Janeza Krstnika, ki so jo obhajali z običajnim sijajem, in praznik sv. Alojzija.

Pismo nekega njegovega nekdanjega sodelavca, ki se je spominjal starih časov in mu je posvetil prevod Betlehema slavnega oratorijanca iz Londona p. Viljema Fabra, mu je prineslo veliko tolažbo.

Dragi don Bosko

Preteklo je že več kot dvajset let, odkar sem prihajal ob nedeljah poučevat katekizem vaše poredneže v zametek bodočega oratorija. Majhna sobica s stropom, ki ga je podpiral pokonci postavljen tram in je služil za steber, pokrit ali ovit v papir, da je bil videti bolj prijeten in je skrival svojo hrapavo površino, v oddaljenem kraju, z eno samo hišo, skoraj čisto zunaj mesta, je bila seme, ki je padlo v dobro zemljo, da je zrastle v veliko drevo, v katerega veje se je zateklo tisoče in tisoče ptičkov.

Koliko stvari se je od takrat zgodilo. Ena od teh, ki je jaz ne bom nikdar pozabil, je izguba tiste lepe duše don Cafassa. Drugo, kar me prav tako do srca gane, je papež Pij IX. na svojem prestolu, ki je postal še vzvišenejši in ki ga z ene strani dobri kujejo v zvezde, z druge strani pa ga hudobni blatijo na vse mogoče načine. Toliko tistih, ki so mu peli mrtvaško pesem, leži v grobu, njihova duša pa se je znašla pred prestolom večnega sodnika.

Prav tako me navdaja z navdušenjem papežev sklic vesoljnega cerkvenega zbora, ko smo že mislili, da je kaj takega po Tridentinskem cerkvenem zboru nemogoče. Kako silni bodo učinki takega zbora!

Tista sobica, ki je služila tudi za kapelico, kamor so prihajali otroci, da bi poslušali nauk Cerkve, po kateri govori sam Kristus, meni pomeni Nazaret in Betlehem, kjer je sveto Jezusovo otroštvo imelo za tempelj revno hišico in prazno votlino. In ker ugaja našemu dragemu Jezusu, da velja kot njemu storjeno, kar smo storili njegovim revežem, se mi je zdelo, da sem kakor ubogi pastirci storil njemu po tistih otrocih, ki jih je pritegnilo k sebi njegovo sveto ime. Vendar se moja domišljija ne ustavi pri vsem tem. Danes zaman iščem tisto ubogo sobico, ki je služila tudi za kapelico. Sedaj vidim veličastno svetišče, eno najlepših v Turinu: revni Betlehem se je preoblikoval v čudovito Božjo stavbo vesoljne Cerkve.

Ko sem odel v italijansko obleko knjigo uglednega patra Fabra o Betlehemu, si nisem mogel kaj, da ne bi čutil sladkih spominov; in ko jo ponujam javnosti, se mi zdi naravno, da jo postavim pod pokroviteljstvo primerne imena, meni dragega, kot je vaša uglednost. S tem ne mislim dajati pomena vsebini knjige niti vaši uglednosti, ker imata tako knjiga kakor vi tega zadosti, temveč obuditi in osvežiti spomine na nežne odnose, ki se niso nikdar zmanjšali, zlasti pa še zato, da vaša uglednost ne bo pozabila, ko molite, misliti tudi na dušo vašega najvdanejšega

ALOJZIJA MUSSA.

Mondonio, na praznik sv. Alojzija 1869

Če je bilo drago častitljivemu to pismo, koliko večjo spodbudo in tisočkrat večje zadovoljstvo je moralo častitljivemu povzročiti lastnoročno podpisano pismo rimskega papeža, ki je nosilo datum vigilije praznika rojstva sv. Janeza Krstnika.

*PAPEŽ PIJ IX.**Dragi sin, pozdrav in apostolski blagoslov.*

Mnoga znamenja vere in vdanosti, ki si nam jih izkazal, so imela brez dvoma namen, da bi nam pokazala tvojo veliko navezanost na Apostolski sedež in na našo osebo. Pokazala so nam pa tudi, kako se prizadevno trudiš, da bi ljubezen, ki jo gojiš do tega Petrovega prestola, vcepil tudi v srca tistih, ki so deležni tvoje ljubezni. K temu se je pridružilo še ljubeznivo pismo, ki si ga poslal v svojem imenu ter v imenu oratorijev in zavodov, ki jim načeluješ, ko smo obhajali spomin na prvo mašo, ki smo jo darovali pred petdesetimi leti. Skoraj nepotrebno se nam zdi povedati, kako zelo so nam bile vseč besede voščil. Zato nam boš storil nadvse ljubo nalogo, če boš to sporočil duhovnikom, gojencem in drugim fantom, za katere skrbiš. Lahko boš še dodal, da smo se pri sveti maši, kakor so želeli, spomnili tudi njih in smo Bogu priporočili zlasti tiste, ki bodo molili za nas. Sicer bodo pa deležni naše hvaležnosti, če bodo molili za spreobrnjenje tistih, ki so zašli s prave poti, tako da bi vsi spoznali in ljubili nebeškega Očeta in njegovega odposlanca Jezusa Kristusa, ki ga mi, četudi nevredni, zastopamo. V znamenje in dokaz naše posebne naklonjenosti in v moči Božje milosti podelujemo z najglobljo ljubeznijo vsem imenovanim dragim sinovom, izročnim tvoji skrbi, apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri svetem Petru, 23. junija 1869, v 24. letu našega papeževanja.

PAPEŽ PIJ IX.

Dragemu sinu don Janezu Bosku v Turinu.⁴⁷

To pismo, ki ga s svetim spoštovanjem hranimo z ovojnico v našem arhivu, je nosilo naslov Uglednemu gospodu don Janezu Bosku, Turin.

Na tem ubogem svetu se veselje meša, če že ne z žalostjo pa vsaj z neprijetnostmi, in prav največje nevšečnosti so don Bosku prihajale od določenih oporok, s katerimi so nekateri don Boskovi častilci, ki niso imeli zakonitih naslednikov, zapuščali svoje imetje, da bi ga uporabil za svoje dobrodne ustanove. Skoraj vsak tak primer je prinašal s seboj nevšečnosti, sovraštvo, pravdanje, pogosto brez konca, zaradi tistih, ki so bili izključeni iz dediščine in so ugovarjali zadnji volji umrlega. Zato je don Bosko vedno ponavljal: »Kdor hoče narediti dobro delo, naj ga naredi za časa življenja in naj ne čaka do smrti.«

Zadnja dediščina (druge zapuščine so bile manj pomembne) je bila imetje gospoda Bertinettija iz Chierija, ki bi ga don Bosko, potem ko bi umrla užitkarica, namenil kaki ustanovi v korist mesta. Tedaj je prejel naslednje sporočilo:

⁴⁷ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 668-669.

*PREFEKTURA TURINSKE POKRAJINE**Oddelek 2° pod. 2**Turin, 28. junija 1869; št. 12916**Predmet: Zapuščina Karla Bertinettija*

Po naročilu notranjega ministra mi je čast, da vam pošljem v prilogi priziv nekaterih sorodnikov umrlega Carla Bertinettija, ki zahtevajo, da dobrodelni ustanovi sv. Frančiška Saleškega, ki je s tajno oporoko z dne 15. oktobra 1868 postala dedič zapuščine Bertinettija, naložijo obveznost za letno podporo.

Pričakujem, da mi boste odgovorili in vrnili vlogo.

Prefekt RADICATI

Don Bosko je odgovoril:

Veleugledni gospod prefekt!

V odgovor na pismo z dne 28. tega meseca v zadevi zapuščine Bertinetti vam podpisnik sporoča naslednje:

- 1. Ustanova, ki jo v Turinu poznajo z naslovom Dobrodelna ustanova sv. Frančiška Saleškega, nima nikakršne povezave z ustanovo, ki jo vodi duhovnik Bosko z naslovom Oratorij sv. Frančiška Saleškega.*
- 2. S tem, da pokojni ni navedel imen svojih dedičev, je jasno nakazano, da jim ni namenil svojega imetja.*
- 3. To imetje je v celoti v rokah sestre gospe Hiacinte Bertinetti, ki uživa celotno imetje do svoje smrti.*
- 4. Pokojni ni zapustil premoženja nobeni moralni osebi, ki bi dobila dediščino, imenoval pa je predstavnika in določil pogoje v svoji oporoki. Pripravljen, da dam kakršno koli pojasnilo, imam čast, da se imenujem najvdanejšega zastopnika.*

DUH. JANEZ BOSKO

Medtem ko se je skušal rešiti teh nadležnosti, ni pozabil na nakup zemljišča ob oratoriju sv. Alojzija na Corsu del Re v Turinu. Imamo nekaj izvodov okrožnice, ki jo je poslal grofu De Maistru in neki gospe v Genovi, ki ji je poslal naslednje pismo.

Turin, 30. junija 1869

Velespoštovana gospa!

Rade volje se pridružujem molitvam vaše matere, da bi izprosili milost, ki vam je tako zelo pri srcu. Naredimo takole: od 4. tekočega meseca (nedelja) opravljajmo devet dni tri očenaše, zdravamarije in slavaočetu v čast presvetemu Zakramentu in tri pozdravljene Kraljice v čast preblaženi Devici Mariji. Mi tukaj bomo vsak večer podelili blagoslov z Najsvetejšim s posebnimi molitvami pri oltarju presvete Device, skupaj z vsemi našimi dečki. Jaz bom potem v svoji majhnosti vsak dan posebej molil pri sveti maši v ta namen. Upajmo.

Zahvaljujem se vam za dobroto, ki jo nameravate izkazati cerkvi Marije Pomočnice, katere notranjost še vedno ni popolnoma opremljena, in našim dečkom, ko bodo gotovo prosili za nebeški blagoslov na vas in vse dobrotnike, ki skrbijo za naš vsakdanji kruh.

Gre za zelo pomembno zadevo, kakor boste mogli razbrati iz priloženega listka. Kdo ve, ali mogoče ne poznate kake osebe, ki bi pomagala iztrgati toliko nedolžnih dečkov iz krempljev krive vere. V vsakem primeru mi, prosim, odpustite mojo drznost. Bog naj blagoslovi vas, vašo mater in vašega brata z vso družino Cataldi. Blažena Devica Marija naj izprosi od svojega Sina vsem dolga leta srečnega življenja in predragoceni dar vztrajanja do konca. Amen.

Priporočam se vam v molitev in se imam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Na dnu priloženega lista beremo: Spoštljivo priporočam gospe Karolini Cataldi zgoraj imenovano zadevo s prošnjo, da bi se zavzela tudi pri tistih dobrodelnih osebah, ki bi jih v svoji modrosti imela za ustrezne. - Turin, 3. julija 1869. Duhovnik Janez Bosko.

Don Boska pa je zaposlovala še neka druga misel. Občinska uprava v Cherascu se je obrnila nanj z željo, da bi v tem mestu odprl zavod-šolo, in dogovor je bil že blizu sklepa.

Pogoji, ki so jih postavili v pogodbi, so bili v osnovi isti kot v dogovoru s Cavourjem. Don Bosko jih je sprejel. Stavba, namenjena za zavod, je bila prelep samostan Madonna del Popolo, ki je pred ukinitvijo pripadal somaskom, katerih naloga je bila oskrbovati bližnjo župnijo ter voditi bližnjo šolo in v njej poučevati. Mons. Galletti, škof v Albi, je odobral ta dogovor in je določil, da bi po smrti redovnega upravitelja postal župnik kdo, ki bi ga določil don Bosko.

Cerkev Madonne del Popolo je zaradi svojega čudovitega pročelja, svoje skoraj osmerokotne stavbe, veličastne kupole in lepih štukatur eno najveličastnejših svetišč v Piemontu.

To bi bila četrta salezijanska hiša, če ne štejemo Trofarella. Don Bosko je moral najti vodstveno in učno osebje. Treba je bilo narediti nekaj sprememb in tako je pisal tistim, ki bi prišli v poštev. Kdorkoli bere, se ne more načuditi ljubeznivim nežnostim njegovih izrazov.

Tako je pisal don Antonu Sali, prefektu zavoda v Lanžu.

Turin, 3. 7. 1869

Predragi gospod Sala!

Nujno potrebujemo novega ekonomu, ker don Savio ne more več skrbeti za zavod v Turinu. Sedaj mi, prosim, povej, ali ne bi mogel brez škode za tvojo službo priti prej

na novo mesto. Bodratto, ki bi mu pomagal don Costamagna, bi mogel zadostovati. Ti bi lahko prišel, sicer ne kot končnoveljavno, meni v pomoč, v času izpitov pa bi se lahko vrnil v Lanzo in ostal tam tudi nekaj tednov. Naj ti povem, da nihče ne ve, da ti pišem to pismo, in mi zato svobodno izrazi svoje mnenje.

Bog naj blagoslovi tebe in tvoje napore. Moli zame, ki sem ti zares poln ljubezni najvdanejši v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Malo pozneje je don Bosko poslal pismo don Frančišku Proveri, prefektu zavoda v Mirabellu.

Predragi don Provera!

Moje misli hitijo od enega načrta do drugega. Sedaj sem pri naslednjem: Če bi poslali Bodratta v Cherasco in bi ti šel v Lanzo, kaj bi rekel v svojem srcu? Rad bi, da 1° bi se s tem strinjal; 2° povedal, če imaš na tihem kaj proti. Rad bi opravil to zamenjavo, ker se Bodratto spozna na obdelovanje zemlje in lahko poučuje v osnovni šoli. V Cherascu so osnovne šole, vsaj za to leto, zaupane zunanjim učiteljem, in mi nimamo nikogar, ki bi jih mogel nadzorovati.

Želim, da bi to ostalo samo med nama. Piši z obratno pošto v Trofarello. Amen.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu

DUH. JANEZ BOSKO

Iz dogovarjanja z občinsko upravo v Cerascu imamo dvoje pisem osebama, ki sta veliko prispevali za odprtje tega zavoda. Prvo je naslovljeno na nekega teologa, katerega naslova nimamo in kjer se omenja vitez Lissone, drugo pa župnikovemu bratu.

Turin - Valdocco, 26. 7. 1869

Predragi gospod teolog!

Vaše pismo je prispelo pozno, zato vam nisem mogel pravočasno odgovoriti. Glede stvari, ki jo je obravnavalo, pa se popolnoma strinjam v smislu občinske uprave. Sedaj vam pošiljam pravilnik zavoda. Rad bi, da bi ga vitez Lissone ali pa kdo drug namesto njega pozorno prebral. Napravijo naj se pripombe, da ga bomo dali natisniti. Isti vitez bo vedel, ali je za konvikt, ki je nadaljevanje že obstoječe ustanove, treba narediti prošnjo šolskemu inšpektorju in ali bi bil on pripravljen opraviti dogovor. Če ne, dovolite meni, da se zavzamem za stvar. Vendar je bolje, če se držim ob strani. Prosim vas, da pozdravite imenovanega gospoda kakor tudi njegovega brata opata in me priporočite v njune molitve. Pozdravlja vas najvdanejši prijatelj

DUH. JANEZ BOSKO.

Drugo pismo, brez datuma, je naslovljeno na viteza Lissoneja.

Veleugledni gospod doktor!

Zdi se mi umestno, da pišem vaši uglednosti nekaj vrstic z namenom, da bi čim prej začeli dogovore o državnem priznanju zavoda. Menim, da šolski inšpektor ne bo zahteval prepisa dogovora z občinsko upravo, saj so finančni dogovori zunaj šolskih vprašanj. Za Lanzo tega nismo storili. Za vsak primer začnimo z vlogo dokumenta s programom, topografskim načrtom in higiensko odobritvijo in če je še kaj takega. Menim, da je bolje, da prošnjo vložijo občinska uprava, ker je lastnik zavoda občina, kajti jaz sem samo upravnik in od občine odvisen ravnatelj. Lahko bi na primer navedli, da je imela občina ‚ab antiquo‘ (od nekdaj) priznано šolo in da je samo ‚ad experimentum‘ (za poskušnjo) prosil, da bi taka odobritev veljala tudi za tehnični oddelek; da je pa premajhno število učencev in se je zato svetovala vrnitev h gimnaziji, za kar prosimo potrdilo profesorjev itn. Verjetno poučujem Minervo, vendar če ne drugo, boste vsaj spoznali mojo misel. Bodite samo toliko prijazni in napišete dve ali tri vrstice in jaz bom prišel v Cherasco, ko bo treba.

Ker je bil zavod že potrjen, bi mogoče šlo brez predstavitve tlorisa in higienske odobritve. Vendar je v tem bolje biti velikodušen. Bog naj vam podari vse najboljše.

Pozdravlja vas poln hvaležnosti vaše uglednosti najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO.

Pred koncem julija je šel don Bosko na duhovne vaje k sv. Ignaciju. Tiste dni so trije fantje skrivaj odšli iz oratorija in so se kopali v Dori. Tedaj jih je močna roka močno zgrabila za ramena. Prestrašeni so šli iz vode in se vrnili v oratorij. Dogodek so pripovedovali svojim tovarišem in tako potrdili naznanilo, ki ga je dal don Bosko. Don Alojzij Rocca, vrhovni ekonom salezijanske družbe, ki je tistega leta delal peti gimnazijski razred, nam je večkrat zagotovil, da je vsem gojencem bil dobro znan ta dogodek, in je tudi vedel, kdo so bili tisti prizadeti.

Ko se je častitljivi vračal od sv. Ignacija, se je ustavil v zavodu sv. Filipa v Lanzu, kjer je zvedel, da je grof Cibrario prišel tja z namenom, da bi se odpravil v Usseglio v Alpah in tam preživel nekaj dni počitnic. Stanoval je v Cappel Verde (zeleni klobuk). Don Bosko ga je v spremstvu ravnatelja zavoda šel obiskat. Plemeniti gospod je bil malo užaljen, ker je neki naš ravnatelj poslal domov nekega fanta, ki ga je on priporočil. Don Bosko je predvideval živahno razpravo, zato je hotel vnaprej preprečiti vsak nesporazum. Ko ga je grof sprejel v avdienco, je svojega spremljevalca pustil zunaj in govoril več kot eno uro. Pripovedoval je, da ga je grof sprejel vse drugače kot prijazno. Ko se je čez nekaj časa pomiril, je stopil on sam k vratom in povabil čakajočega v predsobi. Don Bosko je sedel na desni strani. Minister je začel govoriti o pohlepu po častnih naslovih, ki so ga kazali Američani, čeprav jih po zakonu ne smejo javno uporabljati. Bili bi pripravljene darovati tudi 30.000 v korist dobrodelnih ustanov, samo da bi dobili častni križec, ki bi ga izobesili v predsobi.

Božji služabnik je priklical v spomin veliko dobrega, ki ga je gospod grof storil zlasti v korist oratorija.

Ta se mu je zahvalil in obljubil, da bo vedno podpiral don Boska, kolikor bo najbolj mogel.

Tedaj je don Bosko omenil, kako ga je grof podpiral tudi na druge načine.

»Jaz ne vem, da bi vam pomagal še kako drugače kakor tako, da sem vam prisrbel kaka odlikovanja zaradi dobrodelne pomoči,« je dejal plemeniti gospod.

»Kljub temu ste mi, eksclenca, pomagali še na druge načine. Ne morete si misliti, kakšno korist sem imel od branja vaših zgodovinskih spisov. Glejte, veliko zares zelo zapletenih zgodovinskih vprašanj bi nikoli ne razumel, če ne bi zvedel za rešitev iz vaših knjig.«

Začel je na veliko hvaliti različne grofove spise, opisal je njihove prednosti, njegovo zavzeto delo kot uglednega pisatelja, ki je kljub mnogim drugim opravkom našel čas za pisanje.

Grof se je zadovoljen smehljal in dejal: »Gotovo je, da časa nisem nikdar izgubljal. Vsako jutro brez izjeme vstanem ob štirih, sedem in delam do devetih, ko začnem sprejemati stranke. Dostikrat se proti večeru zopet spravim k svojim papirjem in delam vse do polnoči.«

»Tako imamo razlog, da se še dodatno veselimo, saj bo domovina obogate na še z novimi spisi.«

»Dejansko imam nekaj v rokah, toda postajam star. Bližam se sedemdesetim.«

»Vi stari? Star je tisti, ki ga nadlegujejo bolezni. Vi ste pa zdravi, krepki, imate jasnega duha kot mladenič. Počakajmo, počakajmo.«

»Da, počakajmo. Toda človek ostane vedno človek in hočeš ali nočeš se bliža konec.«

»Jaz vam želim še zelo dolgo življenje. Toda če mi dovolite, bi vam, gospod grof, rad nekaj povedal.«

»Povejte, povejte, don Bosko.«

»Ali veste, da vas imam rad in vas zelo spoštujem? Prav. Če vaše življenje ne bo trajalo zelo dolgo, bi vas opozoril, da bi pred smrtjo uredili nekatere stvari s Cerkvijo.«

Grof se je pri tej nepredvideni don Boskovi izjavi zresnil, povetil glavo, se malo zamislil, potem pa prijel don Boska za roko in jo stisnil: »Imate prav,« mu je dejal, »sem že mislil na to. Bom storil, da, storil bom, in to kmalu.«

Tako se je končal ta obisk, na katerem je zadnjikrat videl grofa Cibraria.

54.

POGLAVJE

Prizadevanje v Rimu za nakup hiše in zemljišča pri San Caju – Bojazen in nasprotovanje redovnic barberink – Don Boskovo pismo njihovemu kardinalu protektorju – Neprijetne posledice za sestre – Kraljevi ekonomat podeli don Bosku podporo – Don Boskovo zahvalno pismo nekemu dobrotniku – Don Bosko kupi v Valdoccu hišo Demaria – Katoliško branje: Splošni cerkveni zbori in katoliška Cerkev – Prošnja svetemu očetu, da bi dobil odpustnice za klerike, ki so vstopili v oratorij po izpolnjenem štirinajstem letu starosti – Inkardinacija nekega frančiškana v salezijansko družbo

MEDTEM KO SE JE DON BOSKO v Firencah trudil, da bi dobil od italijanske vlade cerkev presvetega potnega prta v Rimu, ni opustil prizadevanja, da bi kupil hišo redovnic barberink pri San Caju. Mons. Manacorda je od don Boska prejel pooblastilo za sklenitev pogodbe. Med don Boskovim obiskom v Rimu se je zdelo, da je ta zadeva končana. Toda potem so se lastnice začele kesati, ker bi jih kričanje in vrišč dečkov motila v njihovi pobožnosti in miru. Nekateri so jih potrjevali v njihovem strahu. Stvar so sporočili papežu, ki jim je dal vedeti:

Ali boste ve sklenile pogodbo ali pa jo bomo sklenili mi brez privolitve kapitlja.

Izrek je sicer na šaljiv način izražal papeževu voljo.

Za trenutek se je zdelo, da se bodo ob tako izraženi papeževi želji odločile, toda prišli so spet drugi in trdili, da je cena veliko prenizka za tako vrednost in da bi se takoj dobili kupci, ki bi ponudili sto ali celo sto petdeset tisoč lir. Tako se je vse skupaj zvelklo.

Sam princ Barberini, ki je bil na začetku naklonjen don Bosku in je imel družinski patronat nad samostanom, je odločil, naj odpovejo pogodbo. Prav

tako je kardinal protektor barberink sprejel razloge, ki so jih redovnice navajale proti prodaji.

Ko je častiti natančno poizvedel o podrobnostih, je pisal kardinalu naslednje pismo.

Velespoštovana eminenca!

Ponižno prosim vašo eminenco, da imate potrpljenje z menoj, ki vas sredi toliko opravkov motim še z drugo zadevo. Poslušajte me dobrohotno in mi potem dajte tisti nasvet, ki se vam bo zdel v večjo Božjo slavo glede nameravanega nakupa stavbe in zemljišča pri San Caju, last redovnic, ki jim pravijo barberinke. Meseca januarja sem svetemu očetu izrazil željo, da bi odprl v Rimu študentat za klerike naše družbe. Sveti oče je z veseljem privolil v predlog in mi predlagal omenjeno hišo in zemljišče. Določil je tudi mons. Franchija za posrednika pri nakupu in prodaji. Najprej sem se odpravil k imenovanim redovnicam in jih vprašal za njihovo mnenje. Rekle so, da ne bi rade prodale hiše in zemljišča, vendar jih denarna stiska sili k temu, in da zaradi popolnega verskega namena, ki bi mu služila cerkev in pripadajoča hiša, raje prodajo meni kot komu drugemu.

Nato sem šel k imenovanemu mons. Franchiju in ga vprašal, ali je zemljišče s stavbami res naprodaj in ali ni kakih pravnih o lastništvu. Odgovoril mi je, da je bila prodaja odločena in ni nobenega drugega kupca. Vprašal sem ga, ali je zadosti, da se pogovarjam z njim, in on je odgovoril, da je za to pooblaščen in da bo ob svojem času sam govoril s kardinalom protektorjem.

Z njegovim priporočilom sem si ogledal stavbo in zemljišče. Govorili smo o ceni in rečeno je bilo, da je zadnja ponudba petdeset tisoč frankov. Privolil sem in v znamenje pogodbe so mi izročile opis in načrte stavb in zemljišča. Določili smo višino in čas odplačevanja obrokov in pogodba je bila s tem končnoveljavno sklenjena. Od istega mons. Franchija sem potem zvedel, da ste vi zaščitnik. V dogovoru z njim sem skušal priti v stik z vami in v ta namen sem se večkrat namenil v vašo častljivo hišo. Toda razni posli vaše eminence in moje nepoznanje vašega urnika so mi onemogočili pogovor z vami.

Medtem so me nekateri nujni opravki poklicali v Turin. Zato sem dal mons. Manacordi pisno pooblastilo glede San Caja.

Več dobrodelnih gospodov mi je pomagalo z denarnimi sredstvi in tudi sam sem zbral nekaj denarja, da bi lahko uresničil nakup, kot je bilo sklenjeno.

Tako sem menil, da je pogodba končnoveljavno sklenjena, in sem se imel za zakonitega lastnika. Nekateri negotovi glasovi so mi pripovedovali, da bi se redovnice lahko bale kričanja fantov, medtem ko bi kleriki študenti ne delali nikakršnih preglavic. Sedaj so se sklicevale na protektorat princa Barberinija. Vendar bi mogli stvari tako urediti, da bi ta odlični in dobrodelni gospod mogel ohraniti vse svoje pravice.

Nekateri so vedeli povedati, da je bila vaša eminenca vznejevoljena, ker vas o tem niso obvestili, kot bi bilo potrebno. Zelo mi je žal, ker sem storil vse, da bi prišel v stik z vami, ki vas po imenu že dolgo poznam in vas visoko cenim.

Ne bom govoril o privolitvi svetega očeta, ker je popolnoma za tako odločitev. Po vsem tem vas le ponižno prosim, da bi se zavzeli zame pri redovnicah in moji skromnosti svetovali, kaj naj sedaj storim. Vprašanje je, ali ta pogodba še velja tako, kakor je bila sklenjena, in kaj je treba storiti, da se bo končno uresničila.

Če bi bilo treba to pogodbo imeti za razveljavljeno, bi bil kljub velikemu obžalovanju in veliki škodi pripravljen poslati opis in načrte stavb in se tako osvoboditi vseh obveznosti in nadaljnega raziskovanja.

Prosim vašo dobroto, da bi potrpela s tem dolgim pismom, ki se je raztegnilo zaradi obravnavane stvari. Prosil bom Boga, da bi vam podelil dolga leta srečnega življenja, in si štejem v čast, da se morem imenovati za vdanega služabnika vaše eminence.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 21. julija 1869

Ni nam znano, ali je kardinal odgovoril na to pismo. Gotovo pa je, da je papež popustil pred zahtevami princa Barberinija. Ko so don Bosku to sporočili, je sicer s težkim srcem, pa ponižno vdano, ne da bi se upiral, opustil načrte. Redovnice pa so se verjetno kesale. Italijanska vlada je s prihodom v Rim zatr-la samostane in druge redovne hiše in se polastila tudi njihovega imetja. Redovnice barberinke so bile med prvimi oropane njihovega imetja in izgnane že oktobra 1871. Mons. Fratejacci je dejal: »Če bi se v tisto obširno zgradbo vselil don Bosko, bi ves tisti kraj s samostanom ostal rešen. Salezijanski duhovniki bi opravljali svojo versko službo in tudi drugim bi se vse lepo izteklo.«

Častitljivi pa ni dal mirovati vsoti, ki jo je pripravil za San Cajo. Iz notarskih listin prinašamo naslednji zapisek:

Z notarsko listino z dne 30. julija 1869, dokumentirano Cassinis, je gospod Karel Demaria prodal don Bosku 1.1.10.9. joha ali 0,38,72 hektarja zemljišča v Valdoccu za ceno 44.000 lir. Hiša stoji v desnem kotu korza Regina Margherita, na robu trga Maria Ausiliatrice. Don Bosko jo je kupil zato, da je mogel zaokrožiti trg. Prej je bila tam gostilna.

Božja previdnost mu je še naprej pomagala. Gospodu Janezu Krstniku Duprazu je pisal:

Spoštovani gospod!

Preden ste odpotovali, ste v svoji veliki dobroti podarili tej cerkvi 50 frankov. Ta vsota je v tem trenutku veliko vredna tako zaradi odhoda v večnost toliko dobrotnikov, kakor tudi zaradi velikih izdatkov, ki jih moramo poravnati.

Izražam vam svojo hvaležnost in v ta namen s fanti vsak večer pri blagoslovu pri oltarju Marije Pomočnice molimo en očenaš, zdravamarijo in slavaočetu po vašem namenu in bomo še naprej goreče prosili Boga za vas in vašo soprogo.

Bog naj vaju oba blagoslovi in molite zame, ki se poln hvaležnosti izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 20. julija 1869

GLAVNI KRALJEVSKI EKONOMAT CERKVENE NADARBINE V TURINU

št. 7504

Velečastiti duhovnik Janez Bosko!

Generalni ekonomat vam sporoča, da je vlada njegovega visočanstva iz zakladnice tega ekonomata namenila štiristo lir za potrebe bogočastja, ki se opravlja ob prazničnih dneh v treh oratorijih, ki ste jih ustanovili.

To vsoto bo glavni urad izplačal vam ali od vas pooblaščenim osebam na osnovi zakonsko potrjenega obrazca.

Generalni ekonom V. REALIS

Turin, 27. julija 1869

Častitljivi je naročnikom Katoliškega branja poslal svoj zvezek za mesec avgust, ki ga je v prostih trenutkih pripravljaj že dalj časa.

Zvezek nosi naslov Splošni cerkveni zbori in katoliška Cerkev, razgovor med nekim župnikom in mladim župljanom; izpod peresa duhovnika Janeza Boska.

V predgovoru pravi:

V nekem piemontskem kraju še vedno živita dva mlada brata iz premožne družine. Starejšemu je ime Henrik, mlajšemu pa Tomaž. Starejši je bil nekaj časa v mestu in je imel nesrečo, da se je vdal slabemu branju in slabim tovarišem. Ko se je vrnil domov, je hotel na vsak način dokazati, kako zelo je pameten in česa vsega je zmožen. Govoril je o vsem in z vsemi hotel razpravljati. Ker pa si je vse znanje pridobil iz zapeljivih romanov in plitvih časopisov, je v svojih razgovorih spravljal na dan pravo goro neslanosti, zlasti v verskih rečeh. Najbolj vroče razprave je imel z bratom Tomažem, fantom 18-ih let, zelo ljubeznivega značaja, ki sicer ni toliko študiral kot Henrik, a v verskih stvareh veliko bolj obvlada celotno snov. Z učenjem katekizma, z nenehnim branjem dobrih knjig in z redno udeležbo verskega pouka se je usposobil, da je jasno in brez vsakega strahu odgovarjal na težave, ki mu jih je postavljaj brat, in ga znal zavrniti, mu zapreti usta in ga osramotiti pred drugimi. Toda nekega dne pretekle zime je Henrik začel govoriti o Cerkvi in bodočem vesoljnem cerkvenem zboru in privlekel na dan vse mogoče ugovore. Tomaž mu je nekaj časa spretno odgovarjal, potem pa ob toliko in tako težkih ugovorih ni zmogel več. Zato se je odpravil k svojemu dragemu župniku in se z njim dolgo pogovarjal. Ta pogovor je podan v knjigi.

Na kratko bomo povzeli glavne misli:

Kaj so cerkveni zbori in čemu služijo. - Kdo jih sklicuje. - Papež je nad cerkvenim zborom: v zadevah vere in nravnosti je tudi sam, brez zbora, nezmotljiv. - Koncil je nezmotljiv in ima, združen s papežem, najvišjo avtoriteto. - Opredelitve in odloki cerkvenega zbora sami po sebi obvezujejo vse kristjane. - Kratek zgodovinski pregled posameznih cerkvenih zborov. - 1. vatikanski vesoljni cerkveni zbor in razlogi, zakaj ga je papež sklical.

Iz teh strani diha velika ljubezen, ki je gorela v don Boskovem srcu za papeža in Cerkev. Don Bosko izraža željo, da bi koncil razglasil kot versko resnico nezmotljivost rimskega papeža v stvareh nauka, ki je sicer že jasna in popolnoma zanesljiva, v večjo Božjo slavo in čast Cerkve, za gotovost in utrditev vere dobrih, v čast in odliko naslednika sv. Petra.

Zatem navaja posebne molitve s prošnjami k Mariji Pomočnici in priporoča, da bi vsak dan vse do konca cerkvenega zbora molili, da nasprotniki Cerkve ne bi motili dela zborovalcev, da bi se ločeni kristjani zedinili s katoliško Cerkvijo, da bi protestanti, zlasti na Angleškem, spet prišli do edinosti vere. V ta namen je predlagal dvojje zelo učinkovitih sredstev:

Nadvse bi bilo vredno hvale, da bi se za izvedbo zgoraj navedenih molitev zbirali verniki, zlasti še fantje in dekleta, v skupine po deset ali dvanajst. Tako bi izvedli prikaz vere, upanja in ljubezni za našega svetega očeta in vso našo vesoljno katoliško Cerkev.

V ta namen prosimo vernike, da bi se med seboj povezali in združili. Župniki naj to priporočajo svojim župljanom, predstojniki svojim podrejenim, očetje in matere svojim družinskim članom. Na ta način bomo poleg pogostega prejemanja svetih zakramentov dosegli še drug dragocen cilj, to je vero in zaupanje v prihodnji cerkveni zbor, ko bodo pripravljene sprejeti odločbe koncilskih očetov (stran 164).

Pred približno dvema letoma so bili verniki pozvani, da bi verovali, izpovedovali, branili z besedami in s spisi, in če bi bilo treba tudi s svojim življenjem, osebno nezmotljivost papeža, čeprav ta še ni bila razglašena kot verska resnica, kakor so dobri katoličani že priznavali versko resnico o brezmadežnem spočetju Device Marije, preden jo je Papež Pij IX. slovesno razglasil 3. decembra 1854. Z veseljem se skupaj z našimi bralci pridružujemo tej pobudi in jih prisrčno vabimo, da bi izrazili to željo v čast Jezusa Kristusa in njegovega namestnika na zemlji in si tako zagotovili večje plačilo v nebesih. Obenem pa prosimo dobrega Boga, da bi to resnico kmalu razglasila Cerkev za od Boga razodeto (stran 59).

Prepričani smo, da je don Bosko vse to tudi sam izpolnil.

Na koncu knjžice je don Bosko navedel besede nadškofa kardinala v Dubli-

nu: »Kako strašen pogled na svet se nam odpira. Povsod revolucije, povsod upori, povsod prepir in pretnja z vojno.« In potem ko je navedel nesreče, zaplete v raznih krajih sveta, se je ustavil pri Italiji in rekel: »In kaj vidimo mi? Povsod sama zmeda. Na tej italijanski zemlji je izvzet od nesreč samo en kraj. Na njem vlada častitljivi starček, zlomljen od let (papež) in ne od težav in skrbi; starček, ki zna na svojem omejenem ozemlju ohranjati mir, zna dajati svetu zgled nepremagljive trdnosti, braniti pravice družbe in avtoritete. Tako malo se boji ovir in poskusov hudega, da je sklical vesoljni cerkveni zbor v Rim z vsemi škofi vsega sveta. Ta cerkveni zbor bo branil in ščitil pravico in red. Vse težave bodo premagali tisti škofje, ki se bodo zbrali zato, da bi branili koristi človeštva. Ali ni to prizor, vreden Vsemogočnega?«

Kdor razmišlja o don Boskovem življenju, ne more razumeti, kako se je lahko istočasno posvečal toliko opravkom.

Tudi za vse, kar se je tikalo njegovih klerikov, preobleke, premoženja, redov, odpustnic, je sam skrbel in vse pisal s svojo roko. V naših spominih imamo naslednji odstavek:

»Dne 13. avgusta 1869 je Pij IX. s posebnim odlokom podelil zaprosene odpustnice nekemu članu, ki je bil sprejet v Družbo po 14. letu.«

Tiste dni je že pripravil prošnjo Svetemu sedežu za odpustnice za klerika Bodratta. Potem je prošnjo razširil na vse salezijance, ki so bili sprejeti v oratorij po štirinajstem letu, pa so že člani Družbe.

Preblaženi oče!

Duhovnik Janez Bosko, ponižno klečeč pred nogami vaše blaženosti, z največjim spoštovanjem poroča, da je škof iz Acquija svetega spomina nadel cerkveno obleko kleriku Frančišku Bodrattu, njegovemu škofljanu. Ker pa zaradi svoje že visoke starosti ni mogel obiskovati šole v semenišču, je zaprosil, da bi postal član salezijanske družbe, ki jo je močno ljubil in se ji daroval. V ta namen je bil pripravljen dati odpustnice škofu v Casaleju, kjer je ta družba priznana kot škofijska ustanova.

Casalski škof je sprejel pripravnika, toda medtem ko so potekale vse te formalnosti, ga je Božja previdnost poklicala k večnemu počitku. Ker sedaj zaradi ‚sede vacante‘ (izpraznjenega stola) ni mogoče dobiti odpustnic s privolitvijo casalskega škofa in generalnega kapitularnega vikarja v Acquiju, ponižno prosim vašo svetost, da bi izdali zaželeno odpustnice za imenovanega klerika, da bo mogel biti tako ordiniran od škofa casalske škofije, potem ko je dokazal vse potrebno glede študija, vzornega življenja in moralnosti. Sedaj opravlja petletni teološki študij.

*Z najglobljo hvaležnostjo in z visokim spoštovanjem kleči pred vašimi nogami
ponižni prosilec*

N. B. Prepis, ki ga imamo, je brez podpisa.

Preblaženi oče!

Duhovnik Janez Bosko kleče pred nogami vaše svetosti ponižno poroča, da je 1. marca tekočega leta (1869) vaša svetost dobrohotno končno veljavno potrdila Salezijansko družbo sv. Frančiška Saleškega kot kongregacijo preprostih zaobljub in podelila njenemu predstojniku pravico izdajati odpustnice tistim članom, ki so vstopili v zavode družbe pred štirinajstim letom in potem postali člani družbe.

Sedaj se je pojavila težava, da so nekateri izmed njih vstopili v družbo, opravili svoj študij in noviciat ter izrekli predpisane zaobljube, pa so vstopili v zavode družbe malo pozneje po štirinajstem letu. Njihovi škofje jih ne bi priznali kot klerike, ker nimajo dokazov niti za njihovo duhovniško pripravo niti opravljenega študija. Tudi če bi mogli dokazati, jim tega verjetno ne bi priznali, kar bi pomenilo, da bi morali vse začeti znova. Da bi končali to stanje in pomirili vest teh klerikov, prosijo skupaj s podpisnikom vašo svetost, da bi samo za ta primer dovolili izdati odpustnice tudi tem, čeprav so bili sprejeti v to hišo po že dopolnjenem štirinajstem letu. To so:

1. Dominik Belmonte, sin Gerola iz škofije Fossano
2. Jožef Bertello iz Castagnoleja pri Pinerolu, škofija Turin
3. Joahim Berto iz Villar-Almesa, škofija Susa
4. Frančišek Bodratto iz Morneseja, škofija d'Acqui
5. Janez Bodratto iz Morneseja, škofija d'Acqui
6. Jožef Daghero iz Cumiane, škofija Turin
7. Peter Guidazio iz Verolenga, škofija Ivrea
8. Angel Nasi iz San Benigna, škofija Ivrea
9. Frančišek Paglia iz Rivarola, škofija Ivrea
10. Chiaffredo Ricciardi iz Villafalletta, škofija Fossano
11. Nepomuk Turco iz Cremolina, škofija d'Acqui

To so kleriki izmed približno stotih, iz katerih je sestavljena Družba sv. Frančiška Saleškega, ki so bili sprejeti v naše ustanove po štirinajstem letu. Za vse pa, kar se tiče študija, obleke in hrane, je poskrbel ponižni prosilec.

Sveti oče je dobrohotno sprejel prošnjo. Don Bosko mu je predložil prošnjo za inkardinacijo v Družbo nekega fratra iz reda manjših reformiranih. Podajamo to prošnjo z namenom, da pokažemo, kako se je častiti trudil, da bi z vso prizadevnostjo poskrbel, da bi mogel vsak slediti svojemu poklicu.

Beatissime Pater,

Ioannes Bosco sacerdos, ad pedes Beatitudinis tuae provolutus, humillime exponit quae sequuntur:

Clericus Rochus Damus, loci Idoli (vulgo Edolo), Dioecesis Brixienensis, quindecim annos natus religionem Fratrum Minorum Reformatorum strictioris observantiae ingressus est a die 28 augusti 1862. Die vero 30 augusti eadem religionem profe-

ssus est emittens vota simplicia ad triennium, quae complementum habuerunt anno 1866. Tandem die 17 Junii 1868, ob civilem abrogationem sui Ordinis in nostris regionibus, sancti Francisci religionem derelinquere debuit.

Nunc vero post annum approbationis, iam Societatem seu Congregationem Salesianam profiteri desiderans, a Sanctitate tua humili precatione postulat, ut huic Congregationi adscribi eademque profiteri et in eadem sacros ordines suo tempore suscipere possit et valeat.

Haec facultas ideo necessaria est, qui, ex huius Societatis approbationis Decreto, Superior generalis litteras dimissoriales eis tantum relaxare potest, qui ante annum decimum quartum in aliquo hospicio vel convictu ad Salesianam Congregationem pertinentibus, recepti fuerint. Ita in Decreto diei 1° martii 1869.

55.

POGLAVJE

Don Boskova okrožnica salezijancem: zaupanje v predstojnika; praktične posledice tega člena pravilnika – Don Bosko se odpravi v Montemagno; ustavijo ga v Astiju; obišče tamkajšnji praznični oratorij; spoveduje bivše gojence; v Montemagno pride z zamudo; markiz Fassati prizna, da ima don Bosko prav, tudi ko se zmoti, kajti tudi če se moti, zadene pravo – Smrt dveh fantov v oratoriju – V Lanzu se točno izpolni don Boskova napoved – Katoliško branje – Sklep šolskega leta v oratoriju in razdelitev nagrad

ZA DON BOSKA JE BIL ČAS POČITKA, ko je mogel biti med svojimi sinovi salezijanci in se meniti s katerim izmed njih ali z vsemi skupaj ali v miru noči razmišljati o vsakem izmed njih in o tem, kako bi mogel vsakemu izmed njih pomagati v njegovi potrebi. Tokrat se je njegovo srce veselilo, ker bo mogel čez nekaj tednov pripraviti v Trofarellu duhovne vaje. Posvečena ljubezen v družini je bila ena izmed velikih želj njegovega srca. Pogled, ki ga je navduševal, je bil tisti, o katerem govori psalm, ko pravi: Filii tui sicut novellae olivarum in circuitu mensae tuae (sinovi tvoji so kakor oljčne mladike okoli tvoje mize).

Da bi v svojih domovih gojil družinskega duha, je avgusta 1869 razposlal vsem hišam naslednjo okrožnico.

Predragi sinovi!

Božja previdnost je odločila, da je bila naša družba končnoveljavno potrjena, mi pa si moramo, medtem ko se s ponižnim srcem zahvaljujemo Gospodu za to dobroto, zavzeto prizadevati, da bomo uresničevali namene, ki smo si jih postavili, ko smo vstopili v družbo, in v vsem izpolnjevali pravila, za katera smo se obvezali.

Med navedenimi člani je tudi tisti, ki določa odnos med predstojniki in podrejenimi: Vsak naj, pravita 5. in 6. člen, ima veliko zaupanje do predstojnika in naj mu ne skriva nobene skrivnosti svojega srca.

Ta člen je izredno pomemben. Pokazalo se je, da so pogovori predstojnika z njegovimi podrejenimi nadvse koristni, kajti tako morejo eni z največjo svobodo izraziti svoje potrebe in prositi za nasvete, medtem ko bo predstojnik spoznal stanje svojih sobratov, poskrbel za njihove potrebe in določil odredbe, ki bodo omogočale izpolnjevanje pravil v korist družbe. Zdi se, da hoče prav to povedati Sveti Duh, ko pravi: *Vae soli, quia quum ceciderit, non habet sublevantem se* (Prd 4,10; Gorje tistemu, ki je sam, ker ne bo imel nikogar, ki bi mu pomagal vstati, ko bo padel). Potem pravi: *Kdor živi v družbi, bo v nevarnosti, da bi padel, podpiran od drugega in tako je njegov padec prepreden. Si unus ceciderit, ab altero fulcietur* (prav tam). Na tak način, pravi sv. Tomaž redovnik, doseže svoj cilj, svariyo ga v nevarnosti in pomagajo mu vstati: *Juvatur a sociis ad resurgendum*.

Da bi mogli doseči prednosti te naše družbe, smo mislili, da bi določili nekatere stvari, ki bi bile praktične posledice tega, kar smo povedali.

1. Vsak mesec naj se opravita dve konferenci. Ena naj obravnava branje in razlago pravil družbe. Predmet druge naj bo moralna vsebina s praktičnimi napotki za osebe, ki poslušajo.

2. Vsak član se bo enkrat na mesec predstavil ravnatelju doma, kateremu pripada, in mu poročal o vsem, kar šteje za korist in napredek svoje duše. Če ima kak dvom glede izpolnjevanja pravil, ga bo povedal ter prosil za nasvet, ki mu bo v časno in večno korist.

Ravnatelj pa bo s potrebno uvidevnostjo o pravem času poslušal poročilo o vsaki stvari, še več, potrudil se bo, da bo vsakega posebej vprašal o njegovem telesnem zdravju, o dolžnostih, ki jih opravlja, o redovni natančnosti, študiju in delu. Poskušal ga bo spodbuditi, mu pomagati z dejanjem in nasvetom, da bo užival mir srca in zadovoljstvo vesti, kar mora biti glavni cilj vseh, ki so člani te družbe.

3. Praviloma bo ravnatelj posameznega doma enkrat na mesec poročal vrhovnemu predstojniku o natančnem moralnem položaju vseh, ki spadajo v družbo, ter o gmotnem stanju hiše, ki mu je zaupana.

Tu velja majhna izjema za materno hišo. Vsi sobratje, ki sestavljajo svet, in vsi duhovniki, ki bi si to želeli, lahko pridejo k vrhovnemu predstojniku in mu poročajo o svojem položaju.

Dajati predstojniku poročilo o samem sebi je navada vseh redovnih hiš in je v veliko korist. Tako si tega želim tudi od vas, zlasti zato, da bi mogli doseči tako zaželeni mir srca in mirno vest.

O tej stvari bi morali veliko povedati. To bomo storili v drugih pismih, v dotičnih konferencah in zlasti še v bodočih duhovnih vajah v Trofarellu, če bo Bog v svoji veliki dobroti ohranil, kakor upam, vsakega izmed nas in mu pomagal, da se bomo prihodnjega septembra vsi zbrali tam.

Pogum, dragi sinovi! V rokah imamo velikansko zadevo. Veliko duš pričakuje od nas odrešenje, med temi dušami mora biti prva naša, potem naših članov in nato vsake-

ga kristjana, ki mu lahko pomagamo, Bog je z nami. Skušajmo se odzivati nebeškim navdihom in dobrotam, ki smo jih prejeli, in upajmo, da nam jih bo v prihodnje še obilneje delil.

Milost našega gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z nami in nam podeli duha gorečnosti in dragoceni dar vztrajanja v naši družbi. Amen.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Slovesen dan Vnebovzvetja preblažene Device Marije 1869

P. S.: To pismo naj se prebere vsem članom naše družbe.⁴⁸

Dne 14. avgusta je don Bosko odpotoval v Montemagno, kjer so naslednjega dne obhajali slovesen praznik Marijinega vnebovzvetja.

V Montemagnu ga je pričakoval markiz Fassati, ki je njemu v čast pripravil slovesno kosilo z mnogimi gosti. Don Francesca je prišel že prejšnji dan. Ko je kočija prišla brez don Boska, se je markiz močno razjezil, ker je zelo cenil njegovo navzočnost. Obrnil se je k don Francesii: »Vi, ki vedno branite don Boska! Rad bi vedel, kaj boste sedaj prinesli v njegovo opravičilo, ko se iz nas tako krepko norčuje.«

Don Francesca je mirno menil:

»Po dolgi izkušnji, ki jo imam, vam lahko rečem, da ima don Bosko vedno prav, tudi če se moti.«

Proti peti uri so gostje sedli za mizo. Markiz je bil slabe volje.

Zakaj je don Bosko zamujal? Ko je prispel v Asti, je šel obiskat družino Cerrato, ki mu je kakor po ukani z novimi obiski in zanimivimi pogovori zavlačevala odhod, da je končno zgubil omnibus. Don Bosko se je za vsako ceno hotel odpraviti na postajo, toda poštni voz je odpeljal že pred pol ure. Ko je razmišljal, ali naj gre nazaj, je gospod Cerrato, vesel zmage, povabil don Boska na obisk prazničnega oratorija kanonika Janeza Cerruttija, ki je bil penitenciar v tem kraju. To je bil končni cilj male zarote. Don Bosko je ponudbo sprejel, pridigal, spovedoval, podelil blagoslov in se odpravil k Cerratovim.

Večeralo se je že, ko se je za don Boskovim hrbtom zaslišal glas, ki je govoril:

»Presneto! Ta duhovnik je čisto podoben don Bosku!«

Ko je častitljivi slišal svoje ime, se je obrnil in videl pred seboj možakarja z gosto brado, ki je šel proti njemu, ga prijel za roko in jo navdušeno poljubljal:

»Da, on je; prav on. Oh, don Bosko, kako vam kaj gre?«

»In kako gre vam?«

⁴⁸ V prvi izdaji don Boskovega življenja v dveh zvezkih je to pismo podano pod datumom Oznanjenja 1869. Toda pravi datum je, kakor je mogoče razbrati iz avtentičnih listin, vnebovzetje, se pravi 15. avgust 1869.

»Kaj me vikate! Recite mi ti, kakor ste delali pred leti. Ali me ne poznate več?«

»Seveda, seveda, ti si Jakob.«

»Me poznate? Da, jaz sem Jakob. Vedno sem trdil, da me ima don Bosko rad. Glejte, po 14 letih, ko se nisva videla, me še pozna. Delal sem vam preglavice in tudi nerodnosti. Ubogi don Bosko.«

»Veseli me, da te spet vidim in da me imaš rad. Ti veš, da te je don Bosko vedno imel rad. In kaj delaš ti tukaj?«

»Trgovca sem in moji posli kar dobro uspevajo. Zares se ne morem pritoževati.«

»In še vedno priden?«

»Seveda sem priden, vendar ne tako, kakor bi želeli vi.«

»Kaj hočeš s tem povedati?«

»No, ne bom pripovedoval. To bi bilo obrekovanje. Toda don Boska nisem več našel nikoli. Samo en don Bosko je na svetu. K drugim niti nočem, niti ne morem iti k spovedi. Nikakor ne.«

»In k don Bosku?«

»Don Bosku ne morem reči ne. V vsakem trenutku, ko bi rekel on, bi bil pripravljen.«

»Toda tukaj v Astiju imam poleg tebe še druge prijatelje.«

»Seveda. Več nas je in vedno govorimo o don Bosku in oratoriju. Odkar smo zapustili oratorij, nismo šli več k spovedi.«

»Prav, dogovorjeno; pridite torej jutri zjutraj.«

»Prišel bom.«

»Pa boš držal besedo?«

»Mogoče ne bom mogel vztrajati, toda besede, ki sem jo dal don Bosku, ne bom snedel. Povejte mi, kje boste jutri maševali, prišel bom in privedel še druge.«

Preden je prišel na stanovanje, so še drugi bivši gojenci pozdravili častitljivega. Naslednjega dne se je 15 fantov in družinskih očetov spovedalo in iz njegovih rok prejelo sveto obhajilo. Nato so ga pospremili na kočijo, se stiskali okoli njega in mu jokaje od veselja poljubljali roko in ponavljali:

»Hvala lepa, hvala lepa za dobro, ki ste nam ga izkazali, in za tolažbo, ki ste na jo dali. Ne samo gospodje, temveč vsi, tudi mi ubogi reveži, vas imamo radi.«

Ljudje, ki so posedali na trgu, so se čudili toliko moškimi, ki so obkrožali duhovnika in mu izkazovali tako spoštovanje in ljubezen.

Ko je don Bosko prišel v Montemagno, sta ga markiz in markiza Fassati ljubeznivo karala:

»Don Bosko obljubi in potem ne drži besede.«

Don Bosko se je delal, kot da se ne bi več spominjal obljube, ki jo je dal za prejšnji dan:

»In zakaj mi to oponašate?«

»Zakaj niste prišli včeraj?« je nadaljeval markiz.

»Res je, imate prav. Povedal vam bom.« In je začel pripovedovati o vsem, kar se mu je zgodilo v Astiju. Markiz ni mogel zadržati solz in je vzkliknil:

»Če je tako, potem vam želim, da bi imeli take ovire vsakokrat, ko boste namenjeni v mojo hišo.«

Don Francesia pa je rekel markizu: »Ste videli, gospod markiz? Ali vam nisem rekel, da ima don Bosko prav, tudi če se moti?«

»Ne vem, kaj naj rečem,« je sklenil markiz, »imate prav.«

Uresničila se je don Boskova napoved s konca leta 1868 v Lanzu. Napovedal je, da bo v tistem šolskem letu umrl fant, ki obiskuje drugi razred ljudske šole, in da je njegova začetna črka ,V'. Bili smo v juliju 1869 in v zavodu ni nihče umrl. Tedaj je deček Ulderico Valagossa iz drugega razreda osnovne šole, sicer zdrav in krepak, zelo zbolel. Bolezen je trajala en mesec in advokat Alojzij Andreis, ki je vedel za napoved, je radovedno sledil toku bolezni, in tistim, ki so menili, da se bo vse dobro končalo, rekel:

»Valagossa bo umrl. Don Bosko je napovedal.«

Fant je okreval. Ko ga je oče obiskal in videl, kako zdrav teka po dvorišču, ga ni vzel s seboj domov. Toda po enem tednu je spet zbolel in umrl. »Don Bosko je smrt napovedal,« je ponavljal advokat vsem v zavodu.

Valagossa je umrl v nedeljo, osmi dan smrtnega boja, medtem ko so v zavodski kapeli opravljali večernice in je bilo med drugim slišati besede: Izkazuje usmiljenje vsem, ki mu zvesto služijo. Bil je odličen fant.

V občinskem zapisniku v Lanzu stoji zapisano: Ulderico Valagossa je umrl v Lanzu dne 22. avgusta ob štirih popoldne leta 1869. Bil je star 11 let. Rodil se je v Biassonu (Monza). Njegov oče je bil Feliks, mati pa Franciska Bismara.

Istega meseca so prišle v oratorij novice o smrti četrtega in petega fanta, katerih slovo s tega sveta je don Bosko napovedal. V zapisniku beremo:

Ferdinand Boggiatto, sin Jožefa iz Testone, dijak 2. razreda gimnazije, je umrl meseca julija 1869 v domači hiši.

Klerik Karel Giacchetti, sin Lovrenca iz Lessoneja, študent prvega letnika teologije, 17. julija 1869 odšel iz oratorija ,et requievit in Domino' (in je zaspal v Gospodu).

K mislim na drugo življenje je navajal tudi oktobrski zvezek Katoliškega branja: Posvečen mesec november ali pobožnost za verne duše v vicah, osno-

van na kratkih razmišljanjih in izbranih zgledih z navodilom za navzočnost pri sveti maši za duše v vicah.

Tako se je končalo šolsko leto in častitljivi je z naslednjim vabilom povabil najuglednejše osebnosti iz Turina na razdelitev nagrad v oratoriju.

ORATORIJ SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA, TURIN

V sredo 8. septembra ob 6. uri popoldne bo slovesna razdelitev nagrad gojencem gimnazije. Prosim zato vašo uglednost, da bi nas ob tej priložnosti počastili s svojo navzočnostjo in dvignili slovesnost v spodbudo naših gojencev.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 6. septembra 1869

Praznik Marijinega rojstva so obhajali zelo slovesno, ker so ob tej priložnosti skušali izkazati čast tudi članom pedagoškega kongresa, ki je tiste dni potekal v Turinu.

Po slovesnih cerkvenih obredih v cerkvi Marije Pomočnice so popoldne opravili slovesnost v navzočnosti mnogih povabljenecv, ki so se odzvali na povabilo, in sorodnikov gojencev, ki so prišli delit veselje s svojimi sinovi.

Med odmori sta goste razveseljevala petje in godba gojencev.

Zapeli so himno, ki jo je uglasbil duhovnik Janez Cagliero, dirigent pevskega zbora, in zaigrali več skladb, ki jih je zložil maestro Janez De-Vecchi. Zadovoljstvo navzočih je bilo veliko.

Nadvse pa je vsem ugajala fantastična simfonija, ki je bila pripravljena za to priložnost in je prikazovala odhod gojencev domov. Domiselno in umetniško dovršeno so prikazali vlak, ki je vozil po tirnicah in se ustavljal na posameznih postajah, kjer so prišlece pozdravljali zvonovi in značilna godba vsakega kraja.

Višek prireditve pa je bil nagovor učenega katoliškega profesorja viteza Karla Bacchialonija, kolegialnega doktorja filozofije in leposlovja, ki so ga vsi navdušeno poslušali.

Ta nagovor so potem natisnili in se hrani v arhivu.

Ko se je tako končalo šolsko leto, je don Bosko napovedal za salezijance dva tečaja duhovnih vaj v hiši v Trofarellu. Tako bi mogli vsi opraviti to pobožno vajo in gojenci v oratoriju in v zavodih ne bi ostali brez nadzora.

56.

POGLAVJE

Prvi tečaj duhovnih vaj v Trofarellu – Don Boskove inštrukcije – Razni povzetki: pokorščina – Uboštvo – Zaobljuba uboštva – Sorodniki – Slavospev čistosti: pozitivna in negativna sredstva, da jo ohranimo – Don Boskovi večerni nagovori v Trofarellu – Napove, da mons. Comboni pripravlja salezijancem hišo v Egiptu – Izpoved zaobljub – Zadnji sklepni nagovor na duhovnih vajah – Don Boskova ljubeznivost do fantov, ki ne mislijo postati salezijanci – Vitez Friderik Oreglia vstopi v Jezusovo družbo; njegovo poslovilno pismo don Bosku in raznim sobratom – Drugi tečaj duhovnih vaj – »Če še ne bi bil salezijanec, bi to postal«

PRVI TEČAJ DUHOVNIH VAJ se je začel v ponedeljek 13. septembra 1869. Častitljivi je pridigal inštrukcije, don Rua pa premišljevanja. Med poslušalci je bilo nekaj duhovnikov, veliko klerikov, laiki pomočniki, dijaki in rokodelci in nekaj aspirantov.

Prva inštrukcija je bil zgodovinski prikaz začetkov in razvoja prazničnih oratorijev in Družbe sv. Frančiška Saleškega od 1841 do 1869. Njegov glas, njegova čustva, njegove besede so kazale neizmerno hvaležnost nebeški Materi.

Na srečo hranimo osnutke vseh don Boskovih inštrukcij v enem zvezku skupaj z drugimi osnutki, napisanimi na posebnih listih za duhovne vaje, ki jih je častitljivi verjetno pridigal leta 1870 v Lanzu Torinese. Objavljamo jih dobesedno v dodatku tega zvezka.⁴⁹ Tukaj bomo podali samo teme, o katerih je don Bosko govoril v teh prvih duhovnih vajah leta 1869, ki so prve navedene v imenovanem rokopisu, kot si je to zapomnil eden izmed poslušalcev.

13. septembra, ponedeljek, zvečer. Uvod: zgodovinski pregled ustanovitve salezijanske družbe.

⁴⁹ Glej 1. dodatek

14. septembra, torek, zjutraj. Zaobljube: Koristi življenja v družbi. Zvečer: isto.

15. septembra, sreda, zjutraj. Zaobljube: pokorščina. Zvečer: pokorščina predstojnikom.

16. septembra, četrtek, zjutraj. Zaobljuba uboštva. Zvečer: sorodniki.

17. septembra, petek, zjutraj. Čistost: pozitivna sredstva za ohranitev čistosti. Zvečer: negativna sredstva.

18. septembra, sobota, zjutraj. Opomini. Delajmo v veri, upanju in ljubezni do Boga, do predstojnikov, sobratov in podrejenih.

Iz raznih zapiskov lahko sobratom nudimo obširnejše poročilo o don Boskovi inštrukcijah.

I.

POKORŠČINA

O don Boskovi inštrukciji o pokorščini hranimo naslednji zapisek.

Don Bosko je najprej omenil, da spadajo pod zaobljubo pokorščine vsi predpisi, ki jih je predstojnik izdal z namenom, da vežejo v moči zaobljube, če le niso nasprotni ali zunaj duha konstitucij.

Nato je razložil, kako zaobljuba pokorščine obvezuje pod večjim ali manjšim grehom glede na materijo, ki se tiče Božjih in cerkvenih zapovedi. Četrta Božja zapoved po izrazu očeta in matere zaznamuje tudi osebe, ki imajo do nas isti odnos in nadomeščajo Boga, saj smo jih za take sprejeli.

Samo vrhovni predstojnik in ravnatelj lahko svojim podrejenim ukazujeta v moči svete pokorščine in tukaj se lahko zgodi težek greh. To pa se ne zgodi, če ukazujejo drugi predstojniki, razen če bi nepokorščina povzročila pohujšanje ali škodo podrejenemu ali drugim.

Sicer pa naša pravila ne obvezujejo s kaznijo greha. Če kdo ne opravlja premišljevanja, duhovnega branja, izpraševanja vesti, obiska Najsvetejšega, če se ne bi postil ob petkih, če ne bi molil rožnega venca, če se ne bi spovedoval vsakih sedem dni, bi ostal brez zasluženja, nikakor pa ne bi grešil, razen če bi bil s svojim obnašanjem vzrok pohujšanja in slab zgled skupnosti; če bi bilo pohujšanje veliko in velika škoda, ki jo je naredil, bi bil tudi prekršek težek.

II.

UBOŠTVO

Za večino ljudi pomeni bogastvo trnje zaradi tegob in skrbi, ki jih povzroča pri pridobivanju in ohranjanju. Je zanka zaradi krivic, ki jih ljudje delajo, zaradi skoposti in trdosrčnosti do bližnjega, je jarem, ki sili dušo k zemlji, ji onemogoča dihati nebeške stvari in jo tišči v blato posvetnosti. Poštenega uboštva ne mučijo skrbi, ne grize vest, ki bi ga težila, je na varnem pred hudičevimi skušnjavami, je mati vseh kreposti, želi v nebesa in zaupa v ljubečega Gospoda, ki je rekel:

»Ne morete služiti Bogu in bogastvu.

Ne skrbite, kaj boste jedli in kaj boste pili in v kaj se boste oblačili. Vaš nebeški oče ve, da vse to potrebujete. Iščite zato najprej Božje kraljestvo in njegovo pravico in vse drugo vam bo navrženo. Zato ne skrbite za jutri« (Mt 6).

Kako dragoceno je uboštvo, nam je Božji Odrešenik pokazal s svojim zgledom: V nebesih ni bilo uboštva, obilno pa ga je bilo na zemlji in ljudje niso poznali njegove cene. Ker si ga je Božji Sin zaželel, je prišel na zemljo in si ga pridobil, da bi ga tudi mi znali ceniti (sv. Bernard v O. N.).

Jezus Kristus se je rodil, je živel, stanoval, se hranil in umrl ubog, ‚in laboribus a juventute mea‘ (v naporih od mladosti).

To sveto uboštvo je bilo nenehna vsebina nauka, ki ga je oznanjal. Množicam je razglašal, kako morajo odtrgati svoje srce od stvari tega sveta, to pa je tudi zapovedoval tistim, ki jih je povabil, da bi bili njegovi apostoli. Tistim, ki so ga vpraševali, kaj naj storijo, da bi mogli živeti z njim v skupnosti, je zapovedoval, naj se odpovejo vsemu, kar imajo, tudi svojim družinam.

Nekega dne se je nekdo predstavil Jezusu, pokleknil pred njim in ga vprašal:

»Dobri učitelj, kaj naj storim, da bom dosegel večno življenje?«

Jezus mu je odgovoril:

»Poznaš zapovedi, izpolnjuj jih.«

»Vse sem izpolnjeval že od svoje mladosti.«

Na ta odgovor mu je Jezus pokazal veliko naklonjenost in mu dejal:

»Samo eno ti manjka. Če hočeš biti popoln, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim in boš imel zaklad v nebesih. Potem pridi in hodi za menoj.« Po teh besedah se je mladenič užalostil in potrč odšel, kajti imel je veliko bogastvo. Tedaj je Jezus pogledal okoli po svojih poslušalcih in dejal učencem:

»Kako težko bodo bogataši prišli v nebeško kraljestvo.«

In svojim začudenim učencem zaradi teh besed je Jezus rekel: »Otročiči! Kako težko bodo tisti, ki imajo bogastvo, stopili v nebeško kraljestvo (Mr 10). Laže gre kamela skozi šivankino uho, kakor bogataš pride v Božje kraljestvo.«

Ko so učenci to slišali, so se vedno bolj čudili in govorili med seboj: »Kdo se bo mogel potem rešiti?« Jezus pa jih je pogledal in dejal: »To je nemogoče ljudem, toda pri Bogu je vse mogoče.« Zelo težko je, da bi se meseni človek odtrgal od svojega bogastva, toda z Božjo pomočjo mnogi bogastvo uporabljajo za to, da pomagajo revežem in Cerkvi, in mnogi se znebijo vsega, da se lahko posvetijo Božji službi.

Po Jezusovem odgovoru je Peter povzel besedo in v imenu tudi drugih apostolov dejal: »Glej, mi smo zapustili vse in šli za teboj. Kaj bomo za to dobili?«

Jezus jim je rekel: »Resnično, povem vam: Ob prerojenju sveta, ko bo Sin človekov sédel na prestol svojega veličastva, boste tudi vi, ki ste šli za menoj, sedeli na dvanajstih prestolih in sodili dvanajst Izraelovih rodov. In vsak, kdor je zapustil hišo ali brate ali sestre ali očeta ali mater ali ženo ali otroke ali njive zaradi mojega imena, bo stokratno prejel in dobil v delež večno življenje.«

Ali ni to zgodovina vseh redovnih družin in tudi naše? Potem ko je pripovedoval priliko o veliki pojedini, na katero povabljeni niso hoteli priti, se je Jezus spet napotil naprej, se obrnil k številni množici, ki mu je sledila, in rekel: »Kdor pride za menoj in bolj ljubi svojega očeta in svojo mater, ni mene vreden. In kdor ljubi svojega sina in svojo hčer bolj kot mene, ni mene vreden. Kdor ne sovraži celo svoje duše, ne more biti moj učenec.« Povzdignil je glas in zaklical: »Če kdo hoče iti za menoj, naj zataji samega sebe, vzame svoj križ na ramena in hodi za menoj.«

Te besede so verjetno vsebovale tudi sporočilo sorodnikom učencev, ki so ga obdajali, te pa je spodbujal, da bi mu junaško sledili in nosili vsak svoj križ. Tu se nihče ni mogel zanašati na človeško pomoč.

Bog bo s svojo milostjo podpiral tiste, ki bodo s svojim naporom in potom hoteli dobiti plačilo za svoj poklic. Rekel jim je: Kdo izmed vas, ki hoče zidati stolp, prej ne séde in ne preračuna stroškov, ali ima dovolj, da ga dokonča? Sicer se lahko zgodi, da postavi temelj, zidave pa ne more dokončati; in vsi, ki bi to videli, bi se mu začeli posmehovati in bi govorili: »Ta človek je začel zidati, pa ni mogel dokončati.«

Hotel je reči: In vi, ki ste prišli, da hodite za menoj, bodite stanovitni v gradnji stolpa krščanske popolnosti. Če bi se prestrašili, bi bila za vas prevelika sramota in izguba. Posvetni ljudje morajo premisliti, preden začnejo kaj graditi, da ne bi delo ostalo nedokončano. Toda vi se ne bojte. Vštejte v račun tudi izdatke, ki ste jih izprosili pri Bogu, kajti nič vam ne bo manjkalo: Kdor veruje, temu je vse mogoče.

Nastopila bodo preganjanja in skušnjave in Božji učenik nadaljuje z drugo priliko: Ali: kateri kralj, ki gre na vojsko proti drugemu kralju, ne bo prej sédel in se posve-toval, ali se more z deset tisoč možmi postaviti po robu njemu, ki prihaja nadenj z dvajset tisoči? Če se ne more, pošlje poslanstvo, ko je oni še daleč, in sprašuje, kakšni so pogoji za mir.

Moramo se bojevati proti hudiču, proti svetu, proti nam samim. Če bi se pomirili s sovražniki, bi bilo to v našo večno sramoto in škodo. Nam se ni treba bati orožja naših sovražnikov, ker nam Bog ponuja svoje duhovno orožje. Na tvoji strani jih bo padlo tisoč in ob tvoji desnici deset tisoč, tebi pa se ne bodo približali. Naše mogočno orožje je obljuba uboštva, s katero se iz srca odpovemo vsemu, za kar nam bo Bog dal vse, kajti pri Bogu je vse mogoče.

In ob koncu obeh prilik je Jezus vzkliknil: »Zato tisti, ki se ne odpove vsemu, kar ima, ne more biti moj učenec« (Lk 14).

III.

ZAUBLJUBA UBOŠTVA

Nekateri izmed vas ste že vezani z zaobljubo uboštva, drugi pa ste pripravljeni, da boste Bogu darovali sami sebe in vse, kar imate. Zato vam hočem razložiti, kaj pomeni zaobljuba uboštva.

Zaobljuba uboštva pomeni pri nas upravljanje česarkoli in ne posesti, zato lahko redovniki pri nas ohranijo radikalno posest – kot se temu pravi – svojega imetja,

popolnoma pa jim je prepovedano upravljanje in uporaba donosa brez dovoljenja predstojnika. – Vsi člani družbe morajo pred izpovedjo zaobljub napisati oporoko. – O posesti bodo lahko svobodno odločali bodisi v oporoki, kakor tudi z dovoljenjem vrhovnega predstojnika med živimi. – Vsi darovi pa tudi sadovi telesnega in duševnega dela so last družbe. – Vse, kar so člani pridobili za družbo, morajo izročiti v dobro skupnosti, v skupno korist družbe. – Nihče naj ne hrani denarja pri sebi ali pri drugih. Naša zaobljuba pomeni: Izpolnjevanje zaobljube uboštva je predvsem v tem, da člani odtrgajo svoje srce od vsega posvetnega. Vsak se bo trudil, da se bo držal skupnega življenja glede hrane in obleke in ne bo brez posebnega predstojnikovega dovoljenja ničesar hranil zase.

To je pravilo apostolov: Ko imamo hrano in kar je potrebno za obleko, bodimo s tem zadovoljni (1 Tim 6,8). Apostol Pavel je pisal Filipljanom: Vse imam za smeti, samo da bi si prislužil Kristusa (3,8). In tej čistosti namena je Jezus obljubil veliko nagrado: Blagor ubogim v duhu, kajti njihovo je nebeško kraljestvo (Mt 5,3). Ne govori o prihodnosti kot drugi blagri, temveč pravi je.

Mi moramo biti dejansko ubogi in ne samo v besedah in ne kakor tisti, ki se hvalijo z uboštvom, spremljevalcev uboštva pa se branijo (sv. Bernard). Spremljevalci uboštva pa so pomanjkanje, potrebe, delo itn.

Ubogi moramo biti v stanovanju, obleki, pri mizi, knjigah, potovanjih itn. Radi bi bili ubogi, vendar tako, da jim ne bi nič manjkalo (sv. Bernard de Adv. Dom).

Mi pa premislimo:

1. Redovnik mora imeti v posesti tisto, kar je imel Jezus Kristus: Za nas je postal ubog, čeprav je bil bogat, da bi po njegovem uboštvu mi obogateli (prim. 2 Kor 8,9). Naš Božji učitelj je bil tako ubog, da ga v uboštvu nihče ne more prekositi. Nič ni imel na tem svetu. Samo obleko, ki jo je imel na sebi, je lahko imenoval svojo, pa še za to so rabljali žrebali pred njegovimi očmi, ko je umiral na križu.

2. Spominjajmo se, da tisti, ki hočejo postati bogati, padejo v hudičevo past (prim. 1 Tim 5,9). Denar je bil vzrok, da je Juda storil veliko grehov in ga zapeljal v najstrašnejši prestopek in nato še najsramotnejšo smrt.

3. Nikdar ne pozabimo nekdanjega našega položaja, o katerem piše sv. Hieronim Nepocijanu, ko govori o določenih menihih: Da ne boš imel, kot si imel takrat, ko si postal klerik. – Rojen v skromen bivališču in v vaški koči, ko si komaj z otrobi in suhim kruhom mogel premagati kruljenje želodca, sedaj zavračaš pogačo in štrukelj.

4. Sv. Tomaž iz Villanove in toliko drugih so s pogledom na Križanega z lahkoto prenašali težave redovnega življenja. Kako tolažilne bodo misli tistih, ki si bodo mogli reči, da so postali ubogi zaradi Jezusa Kristusa.

Zato nihče izmed nas zase ne sme imeti ničesar lastnega. Imamo pa nekaj skupnega v lastni uporabi. Zato je prav, da se tudi v srcu odpovemo vsem sedanjim dobrinam, vsem vezem, ki nas povezujejo s svetom. Redovnik mora biti pripravljen raje vse izgubiti, kakor da bi se pregrešil proti svoji obljudi Bogu.

Če bomo ostali zvesti zaobljubi uboštva, bomo kakor berači, ki pa bodo mnoge obogatili (z darovi Svetega Duha); sicer brez vsega bomo obogatili mnoge (kajti uboštvo je naše pravo bogastvo) (prim. 2 Kor 6,10).

In jaz bom še dodal: Ko nimate nič, vse posedujete, tudi v časnih rečeh. Jezus je obljubil: Nihče, ki je zapustil hišo ali njive zaradi mene ... in ne bi zdaj, v tem času, prejel stokrat toliko hiš ... in njiv. In to je bilo za stanovanje, vzdrževanje in razna telesna in duhovna dela krščanske ljubezni, ki bi jih Bog zaupal revežem po redovnih družbah. Srce Jezusovo hrani neizrekljive ljubeznivosti do tistih, ki so bili pokorni njegovemu povabilu. Kmalu je bilo po celem svetu, na gorah in planjavah polno samostanov in zavodov, domov, kjer ni ničesar manjkalo.

Gorje pa tistim redovnim hišam, kjer začenjajo živeti kot bogataši. To zatrjujeta sv. Hieronim in sv. Avguštin vse od njunega časa. Dejansko je veliko samostanov propadlo častno, v preganjanjih, osovraženi zaradi obrambe vere in pravic Cerkve. Toda razvaline mnogih in slavnih starih redov in njihovo razpršeno imetje so priča Božje jeze, ki je vse to dopustila kot kazen za neizpolnjeno obljubo uboštva.

Po teh slavnih redovih so prišle redovne družbe, prav tako številne kakor stari redovi, in čudovito dejstvo ‚cum persecutionibus‘ (s preganjanji). Jezus jih je takoj bogato obdaril in jih bo bogato obdarjal, vse dokler se ne bodo navezovali na bogastvo. Oh, sveto in blagoslovljeno uboštvo!

‚Deus meus et omnia‘ (moj Bog in moje vse) je vzklikal sv. Frančišek Asiški. Ubog sem, toda vse premorem v njem, ki me podpira, bomo rekli s sv. Pavlom. Zato so resnični ubožci iz ljubezni do Jezusa Kristusa delali čudeže. Zato redovnik dvigne v veri roko in ozdravlja bolnike. Treba se je prepustiti Božji previdnosti, ki ne bo nikdar odpovedala. Zato je dvainsedemdeset učencev šlo po dva v mesta in kraje, kamor jih je pošiljal Jezus, in so delali čudeže. Tudi oni so bili deležni obljube, ki jo je dal Jezus Kristus apostolom (pim. Lk 10).

Božji Odrešenik je dejal svojim apostolom, ko jih je pošiljal oznanjat svoj prihod: Spotoma pa oznanjajte: Božje kraljestvo je blizu. Ozdravljajte bolnike, obujajte mrtve, očiščujte gobave, izganjajte hude duhove. Dajajte zastonj, kajti zastonj ste prejeli. Ne nosite ne zlata, ne srebra, ne denarja v svojih pasovih, ne torbe na potovanju, ne dveh oblek, ne čevljev, ne palice.

»Oh, Gospod,« so si mislili apostoli, »kako bomo zadostili našim potrebam?«

Jezus je nadaljeval: »Delavec je vreden svojega plačila. V katero koli mesto ali trg boste vstopili, najprej poiščajte, kdo je vreden, da vas sprejme, in pri njem se ustavite, dokler ne boste odšli. Ko boste pa vstopili v hišo, jo pozdravite: Mir bodi tej hiši.« In apostoli so šli in se vračali s svojih pohodov in Jezus jim je rekel: »Ko sem vas poslal brez vreče, brez denarnice, brez čevljev, vam je kdaj česa manjkalo?« Oni so odgovorili: »Nikdar nič.«

Tudi mi lahko govorimo Jezusu: »Ubogi smo, pa nam ni nikdar nič manjkalo« (prim. Mt 10; Lk 22,35).

IV. SORODNIKI

Bog je rekel Abrahamu: Pojdi iz svoje dežele in iz svojega poznanstva in iz doma svojega očeta in pojdi v zemljo, ki ti jo bom pokazal (1 Mz 12,1).

Melkizedek, duhovnik najvišjega Boga brez očeta, brez matere, brez rodovnika (prim. Heb 7,3).

Božji služabniki morajo zapustiti domači kraj in sorodnike, če hočejo delati dobro. Nobenega preroka ne sprejmejo v domačem kraju (Lk 4,24).

Nauk Jezusa Kristusa: On, poln dobrote, samo srce, ki je ukazoval, naj spoštujemo očeta in mater, ki je potolažil toliko družin s tem, da je ozdravil in obudil njihove drage, je takole govoril, ko je razlagal vero in poklic: Če kdo pride k meni in ne sovraži svojega očeta, matere itn., ne more biti moj učenec (Lk 14,26).

Prišel sem, da ločim sina od očeta, hčer od njene matere (Mt 10,35), kajti človekovi sovražniki so njegovi domači.

Meseni prijatelji namreč nasprotujejo duhovnemu napredku. Kajti bližnji po mesu v tej stvari niso prijatelji, temveč sovražniki (sv. Tomaž). Ko je Mojzes umiral, je rekel o levitih, ki so ubogali Gospodov ukaz: Tisti, ki je rekel očetu in materi: ne poznam vas, in svojim bratom: ne vem, kdo ste, so ohranili njegovo povelje in se držali zaveze (prim. 5 Mz 33,9).

To je velika žrtev, toda Bog jo zahteva in bogato plačuje. Imamo obljubo o stoterem deležu vsega, kar bomo zapustili na tem svetu, in nazadnje še večno življenje. Obljuba velja za tistega, ki bo vse zapustil.

Kdor ima revne sorodnike v stiski, naj ne vstopa v red, temveč ostane v svetu in jim pomaga. Kdor bi jim v redu hotel pomagati, ne bo mogel nikdar živeti z zadovoljnim srcem.

Če sorodniki niso revni, naj redovnik, ki se je vsega posvetil Bogu, če kaj poseduje, zapusti dom, polja, vinograde, travnike, vse, kar ima, kot zahteva Božji učitelj: Prodajte, kar imate, in dajte v miloščino. In Jezus nam je dal zgled takega uboštva. Ni imel drugega kot svojo revno hišo v Nazaretu in jo je zapustil, tako da je mogel reči: lisice imajo brloge, ptice imajo gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi glavo položil. In če bi nam še kaj ostalo: Kar je odveč, dajte vbogajme. In ali ne spadajo med reveže tudi skupnosti? Naj bo dedič, saj je mati svojih otrok, se pravi svoje črede – Cerkev, ki jih je rodila, hranila in gojila (sv. Janez Zlatousti).

So nekateri, ki jih premaga prigovarjanje sorodnikov, pozabijo na obljube, dane Bogu, in cilj njihovega študija je priti do duhovništva in poskrbeti za čim večje ugodje svoje družine. Sv. Hieronim Nepocijanu pravi: Prosim te in ponavljam ter spet rotim, da ne boš glede kleriške službe imel stare vojaške navade, se pravi, da ne boš iskal dobička v Kristusovi vojaški službi.

Se bodo znašli in dobili potrebna sredstva? Se jim bo godilo, kakor si želijo? Se bodo znašli v revščini?

Toda zakaj dvomimo o Božji previdnosti? Molimo! Ko kak otrok zapusti svoje starše in sledi svojemu poklicu, zavzame njegovo mesto v družini Jezus Kristus.

Jezus nam je dal zgled odpovedi, ki jo je sam pridigal.

Ljubeznivim opominom svoje presvete matere, ki mu je očitala, da ga je izgubila, je odvrnil: Kako da sta me iskala? Mar nista vedela, da moram biti v tem, kar je mojega očeta? (Lk 2,49).

Njegova mati in bratje so ga šli obiskat pa niso mogli priti do njega zaradi močice ljudi, ki ga je obdajala. Povedali so mu: »Tvoja mati in tvoji bratje so zunaj in te želijo videti.« On pa je odvrnil: »Kdo je moja mati in kdo so moji bratje?« Stegnil je roko proti učencem in dejal: To je moja mati in to so moji bratje. Vsak, ki posluša moj glas, mi je mati in sestra in brat (Lk 19,21; Mt 12,46–50).

Trudi se kot dober vojak Jezusa Kristusa (2 Tim 2,3).

Ne hodite domov razen iz pomembnih razlogov in v dogovoru s predstojniki, kot je to delal sv. Alojzij. Treba je iti, če so starši zelo bolni. Hoditi domov na počitnice ali ob posvetnih slovesnostih je isto kot reči: grem, da se ohladim v pobožnosti. Eden izmed Jezusovih učencev je dejal: »Gospod, dovoli mi, da grem in pokopljem svojega očeta.« Jezus mu je odgovoril: »Pusti, naj mrtvi pokopljejo svoje mrtve, ti pa pridi in hodi za menoj« (prim. Lk 9,60). »Ti pa pojdi in oznanjaj Božje kraljestvo.« Jezus ni hotel prepovedati take službe krščanske ljubezni in vdanosti do staršev, pač pa opozoriti na nevarnost in dolžnost, da mu nemudoma sledimo. Nekdo drug mu je dejal: »Gospod, hodil bom za teboj. Toda pusti, da najprej povem tistim, ki so doma, da rečem z bogom domačim.« Jezus mu je odgovoril: »Nihče, kdor je položil roko na plug, pa se ozira nazaj, ni primeren za nebeško kraljestvo« (Lk 9,61.62).

Kolikor bolj se kdo oddalji in pretrga vezi s svetom in sorodniki, toliko bolj napreduje v kreposti in krščanski popolnosti. – Sveti puščavnik Anton je zažgal šop pisem, ki so mu jih poslali od doma, ne da bi jih prebral. Nihče, kdor se bojuje za Boga, naj se ne vmešava v svetne reči, da bo ugajal tistemu, kateremu se je zapisal (prim. 2 Tim 2,4). Zato prekinimo vse vezi s svetom, kolikor je mogoče.

Mi moramo reči: Svet, ti več zame nisi nič, jaz pa zate nisem nič, vsa svoja čustva sem dal svojemu Jezusu Kristusu.

V.

SLAVOSPEV ČISTOSTI IN NEGATIVNA SREDSTVA, DA JO OHRANIMO

Čistost je potrebna vsem, zlasti še tistim, ki se posvečajo mladini. To je velika čednost, ki dviga človeka do angelov: bodo kakor Božji angeli v nebesih. Poznali so jo že v stari zavezi: Jožef, Elija, Daniel, Suzana.

V novi zavezi se čistost povezuje z devištvom in prerok je napovedal: Glej, devica bo spočela in rodila sina.

Pohvale, ki bi mogle zadosti slaviti čednost čistosti, je mogoče slišati samo iz angelskih ust. Jezus se je hotel roditi iz device in je postal kralj devic. Njegov najljubši učenec je bil sv. Janez, ker je bil deviški. Ob svoji smrti je njemu izročil svojo mater. V

Rimu je bil Janez rešen kotla vrelega olja zato, ker je bil deviški. In zato je bil poslan na otok Patmos, da je tam občudoval nebeško zmagoslavje devic.

Ta čednost dela iz ljudi, ki jo izpolnjujejo, angele.

Toda gorje tistemu, ki jo izgubi. Ljubezen, čistost in ponižnost so kraljice, ki hodijo vedno skupaj: ena ne more bite brez drugih dveh. Dokler je kdo čist, ima živo vero, trdno upanje in gorečo ljubezen, toda če se prepusti pregrehi, začne dvomiti o resnicah vere. Nevera, krive vere imajo tukaj svoj začetek.

Da ohranimo to krepost, imamo na volje pozitivna in negativna sredstva. Med negativna štejemo beg pred nevarnostmi. Zato zaprimo okna, skozi katera prihaja hudič, da bi nas oropal te kreposti. To je dvoje oči, katerih radovednost moramo krotiti, kajti to, kar je nedopustno, pusti, potem ko smo videli, slab vtis. Naredil sem pogodbo s svojimi očmi, da ne bom gledal device (Job 31,1).

Torej morajo tisti, ki gredo domov na kako praznovanje, preprečiti, da bi videli določene stvari, ki postavijo to krepost v veliko nevarnost. Moje oko deluje žalostno na mojo dušo (Žal 3,51).

Ne glejmo v obraz osebam drugega spola, niti čednih dečkov. Enako previdni moramo biti pri pouku katekizma dečkov in deklic. Bodimo s pridržkom v stiku s svojimi sorodniki in s spoštljivo ljubeznivostjo s svojo materjo. Nikar ne pozabimo vedenja sv. Alojzija, ki v mnogih življenjskih okoliščinah ni mogel trpeti, da bi ljudje gledali njegove noge.

Ne prebirajmo nemoralnih knjig, romanov, komedij, čustvenih pripovedi, posvetnih spisov. Te zadnje izjemoma lahko prebirajo tisti, ki so za to študijsko obvezani ali jih morajo drugim razlagati. Imamo na voljo toliko dobrih in poučnih knjig na vseh področjih!

Zatisnimo si obe ušesi pred slabimi pogovori ali tudi samo hudobnimi namigovanji, od katerih nam prihaja toliko zla. Izogibajmo se nesrečnih krajev, kjer se šopirijo širokoustneži. Bežimo pred razgovori s posvetnimi osebami in kraji z igralnicami.

Ne sprejemajmo povabil in ne udeležujmo se posvetnih poedin. Če pa moramo iti, ob grdih pogovorih molčimo in pokažimo, da nam ne ugajajo, zaprimo ušesa, kličimo na pomoč Boga, storimo ali povejmo, kar nam bo Gospod navdihnil, in se čim prej umaknimo.

Tudi v nekaterih družinah lahko naletimo na nevarnosti, pogosto celo na zelo velike. Zato vam svetujem, da ne hodite domov, razen če je potreba zares velika.

Zaprte vrata, da ne bo vstopil hudič: to so usta, kajti z jezikom se opravljajo slabi pogovori. Ne govorim o tistih, ki naravnost žalijo lepo čednost, temveč o določenem čenčanju, ki se zdi, da ni nič posebnega; o določenih pripovedih, dogodivščinah, ki sicer niso slabe same po sebi, postanejo pa take zaradi okoliščin; ne o zadosti umerjenih vzklikih. Tako namigovanje večkrat zadostuje, da v mladih srcih vzbudi slabe misli, zlasti če so bili že žrtve človeških slabosti, ali pa navajajo druge, da jih slabo tolmačijo in vzbujajo odpor proti tistemu, ki govori. Dobri se v takih primerih, če je

le mogoče, odstranijo. Zato ne govorimo nikdar več, kot je potrebno, in to o stvareh, ki morejo koristiti duši.

Skozi usta stopa v človeka hrana. Ne jejmo velikih količin močnih, začinjenih in izbranih jedi, ki so težko prebavljive, in preveč sladkarij, peciva. Ne pijmo izbranih vin in zapeljivih likerjev, in to še zlasti v velikih količinah in brez mere, kajti v tem primeru je pravi čudež, če ohranimo lepo čednost. Če ne drugo, se človek prostovoljno prepusti neprimernim mislim in željam z veliko nevarnostjo slabih dejanj. Zvečer jejmo malo. Kolikor manj bomo jedli, toliko bolj bomo gotovi. Naj še dodam, da si ne samo ne nabavljajmo takih jedi, temveč skušajmo premagovati celo željo po njih. Bodimo zadovoljni s tem, kar nam pošilja Božja previdnost.

Kar se tiče bližnjih priložnosti, vam svetujem, da se ne zadržujete sami z osebami drugega spola. Če morate z njimi govoriti, bodite kolikor mogoče kratki, in potem ko ste jih na začetku neprizadeto pogledali, govorite z obrazom, obrnjenim stran, in tu in tam neprizadeto povzdignite pogled. Ne dajte se spremljati na cesti. Ne stiskajte jim rok, tudi če so vaše sestre, ne glejte jih nežno, ne govorite z njimi zaupljivo, ne dajate jim daril, ne pišite preveč nežnih pisem, ne spuščajte se v zaupnosti, ne dajate prednosti enim pred drugimi. Kdor ne preprečuje spotakljive domačnosti, bo kmalu v ruševinah. Bodimo kristjani, bodimo redovniki, ne mešajmo se v zemeljske zadeve. Zato bežimo kakor pred kačo in prekinimo vsak odnos.

Bodimo zelo previdni tudi z redovnicami. Tvoje celice naj le redko ali nikdar ne prestopi ženska noga. Vsa Kristusova dekleta in device enako ne poznaj ali enako rad imej. Ne ostajaj z njo pod isto streho in ne zaupaj v svojo preteklo čistost (sv. Hieronim Nepocijanu). Če zaradi pastoralne službe obiskuješ vdove ali device, ne bodi nikdar sam itn. (prav tam).

Izogibajte se prav tako posebnih prijateljstev s fanti, ker so prijetni. Nikdar jih ne poljublajte, prijemajte za roke, božajte lic, ljubkujte ali jim izkazujte ljubeznivosti. Nikdar ne izrecite besede ali naredite kretnje, ki bi mogle vzbuditi slabo misel. Še slabše je biti sam z njimi. Nikdar jih ne spuščajmo v svojo celico. To budi zavist, sumničenja, slabo govorjenje, pohujšanje.

Te misli skušajte na pameten način vnesti tudi v gojence. Ne zaupajte v pretekle zmagi, ker ste bili zmagoviti dva- ali trikrat, pa boste lahko četrtič padli. Če hočeš zmagati, pobegni! Tudi če smo že v letih, ne mislimo, da smo že na varnem. Kaj še! Kdo je bil močnejši od Samsona in bolj svet kot David, kdo bolj moder kot Salomon? In kljub tolikim čednostim so žalostno padli. Nikar ne pozabimo, da nosimo ta zaklad v prstenih posodah.

VI.

POZITIVNA SREDSTVA ZA OHRANITEV ČISTOSTI

Za ohranjanje čistosti čistosti poznamo negativna in pozitivna sredstva. Negativna sredstva smo zajeli v begu pred priložnostmi in vsem, kar more vzbuditi slabe predstave in občutke.

Pozitivna sredstva pa so štiri: molitev, beg pred brezdeljem, pogosto prejemanje zakramentov in pozornost v majhnih rečeh.

Salomon je v Knjigi modrosti zapisal: »Bil sem obetaven mladenič, prejel sem plemenito dušo, ker sem bil plemenit, sem prišel v neomadeževano telo. Ker sem pa spoznal, da je ne bom dobil, če je ne bo dal Bog, – tudi to je znamenje razumnosti, da veš, čigav je dar – sem se obrnil h Gospodu, ga prosil in rekel iz vsega srca: dai mi modrost, ki zraven tebe sedi na prestolu, in ne črtaj me iz števila svojih otrok« (8,19-21; 9,4).

Prvo sredstvo je torej molitev.

Z besedo molitev razumemo vse, kar dviga naše misli k Bogu. Prvo je jutranje premišljevanje. Vsak naj ga vsak dan opravi. Toda vse naj bo praktično, stori naj sklep, da se bo varoval kake napake in se vadil v kaki kreposti. Če hočemo kaj doseči, moramo moliti. Zato naj jutranje in večerne molitve služijo temu, da bomo od Boga izprosili vse, kar potrebujemo za dušo in telo. Opravljajmo jih dobro in vedno. Vsak naj jih, če le more, moli skupaj z drugimi. Če ne more, naj potrpi in naj jih opravi sam. Ne pozabiti! Vsak dan zmolimo rožni venec in bodimo pri sveti maši in vsak naj bere kako nabožno knjigo.

Molitev mora biti izraz vere, ki navzoče spodbuja k češčenju Boga. Mi salezijanci skušajmo lepo biti pri sveti maši, duhovniki naj jo opravijo s spoštljivo pobožnostjo, spodbudno in natančno. Duhovniki in tisti, ki so že blizu duhovniškemu posvečenju, naj natančno poznajo mašne rubrike. Tudi gojencem jih razložimo in jim priporočajmo sveto zbranost in lepo vedenje v teh svetih dejanjih. Zares je prelep pogled na dečka, ki pobožno ministrira. Po deželi se je razširil pregovor: Ta fant tako lepo ministrira, ker je don Boskov učenec. In vi duhovniki opravljajte svoj brevir ‚digne, attente ac devote‘ (dostojanstveno, pozorno in pobožno), in če je mogoče, pred tabernakljem. Za spodbudo k molitvi lepo izvajajmo pokleke in znamenje svetega križa. Delite podobice, knjižice, svetinjice, ki spominjajo na Marijino dobroto. Spodbujajte gojence, da bodo prepevali njene pesmi, opravljali devetdnevnic in slovesno obhajali njene praznike, sobotne pobožnosti, pri tem pa jih opozarjajte na odpustke, ki jih je Sveti sedež podelil tem pobožnim vajam. Imejte iz vse duše gorečo pobožnost do te svete matere. Nikdar še ni bilo slišati, o blažena Devica, da bi se kdo k tebi zaman zatekal v svojih potrebah (sv. Bernard, IV., govor ob vnebovzetju).

To so stvari, ki sem vam jih hotel povedati o molitvi. In reči moram, da jih večina izmed vas tudi opravlja, zaradi česar sem zelo zadovoljen.

Drugo sredstvo je beg pred brezdeljem.

Lenuh hoče in noče. Želje ubijajo lenuha (prim. Prg 13,4; 21,25). Veliko želj, pa malo napora (sv. Hieronim, Ad Rusticum). – Brezdelje je učiteljica grdobij. Sv. Hieronim v spisu Rustiku dodaja: Vedno bodi s čim zaposlen, da te hudič ne bo našel brez dela. Nikdar ne odtegni roke in oči od knjige.

Če bomo vedno zaposleni, nas hudič nikdar ne bo mogel premagati.

Čaka, da smo brez dela, da nas napade. Vstanimo zjutraj takoj, ko pozvoni za vstajanje. Ne hodite počivat ob nedovoljenem času. Ko smo končali svoje dolžnosti, vzemimo v roke kako dobro knjigo. Prebirajmo tudi Cerkevno zgodovino in berimo tista poglavja, ki nam jih čas dopušča. Imate tudi Calmeta, Bercastela, Rohrbacherja. Martinijev prevod Svetega pisma z opombami je ena najboljših knjig o bibliji. Pogosto prebiraj Sveto pismo in nikdar naj tvoja roka ne odloži svetega branja (Hieronim Nepocijanu).

Ko je duh utrujen in ne zmore več napora, se sprehajajmo, skačimo, igraymo se, primate za kako ročno delo. Tako je svetoval sv. Filip Neri. Ne bodite niti eno minuto brez dela. Ne dajajte telesu počitka. Dopustite mu samo toliko, kolikor je potrebno, da se ohrani zdravo.

Tretje sredstvo je pogosto prejemanje svetih zakramentov. Sveti tridentinski cerkveni zbor je izrazil željo, da bi verniki prejeli sveto obhajilo vsakokrat, ko so pri sveti maši. To je hrana, ki daje moč, to je hrana življenja. Kdor bo jedel od tega kruha, bo živel vekomaj (Jn 6,59).

S spovedjo lahko tisti, ki ima mirno vest, čaka en teden ali dva. Kdor bi pa čutil skušnjave, lahko gre tudi večkrat na teden k spovedi. Tako bi dal odločilen udarec skušnjavcu v veliko korist svoje duše. Spovedujte se nerodnih stvari, tudi če ste samo v dvomu, pa tudi majhnih stvari z vsemi okoliščinami, da boste dobili jasen nasvet. Nujno potrebujemo vodnika. Ne poučuj sam sebe in ne odpravljaj se brez učitelja na pot, po kateri nisi nikdar hodil (Ad Rusticum).

Kdor ne bi mogel vsak dan prejeti zakramentalnega obhajila, naj prejema vsaj duhovno. To naj priporoča tudi drugim.

Vsak dan opravite obisk Najsvetejšega, če je mogoče skupaj z drugimi in ob določenem času. Tisti, ki ne bi mogel iti skupaj z drugimi obrati v cerkev, naj ga opravi ob drugem času, vendar naj ga nikoli ne opusti. Med obiski izrecimo kak vzdihljaj, kot npr. Hvaljeno in češčeno naj vedno bo presveto Rešnje telo.

Četrto sredstvo je beg pred majhnimi stvarmi, majhnimi priložnostmi in skušnjavami. Če hočeš postati velik, začni z malim (sv. Avguštín). Principiis obsta (na začetku se upri). Kakor hitro pademo v skušnjavo, bodimo pozorni, skušajmo se s čim zaposliti, spremenimo položaj, hodimo sem in tja, obujajmo drage spomine, spremenimo zaposlitev in podobno. Če je skušnjava še na začetku, jo z lahkoto premagamo, če odlašamo z odporom, bo vedno težje, kajti mi postajamo slabotnejši, sovražnik pa močnejši. Zavrnilo nevarnost tako, da se umaknemo, hitro, hitro, kajti v stvareh proti sramežljivosti je vsaka privolitev greh. Prekinimo branje tudi dobre knjige, če nas kak opis vznemirja. Če vidimo kako sliko, skico, ki bi nas mogla vznemiriti, četudi ni slaba, kak deček ali deklica preveč svobodno oblečena, se takoj zatajujmo in glejmo drugam. Spominjajmo se, da tisti, ki zaničuje majhne stvari, počasi pade, in da tisti, ki ljubi Boga, ničesar ne zanemarja. Imejmo veliko spoštovanje do nas samih, hodimo skromno po cesti, pazimo, kako sedimo, govorimo, se veselimo, se zabavamo itn. Naše obnašanje naj kaže našo krepost.

Uporabimo vsa sredstva, da bomo premagali, še več, da bomo prehiteli skušnjave. Ne hodimo v posteljo po kosilu. Ko gremo spat, lezimo z rokami, sklenjenimi na prsih. Molimo, dokler ne zaspimo, in če se ponoči zbudimo, začnimo spet moliti, izgovarjajmo pobožne vzdihljaje, poljublajmo svetinjico ali križ, ki ju nosimo s seboj. V celici imejmo blagoslovljeno vodo in se z njo z globoko vero pokrižajmo.

Če bomo izpolnili vse te nasvete, bomo tudi mi lahko prepevali zmagoslavno pesem, ki jo prepevajo oblečeni v belo tisti, ki spremljajo Jagnje, kamor koli gre. Opravljajte Marijino soboto s kako pobožno vajo. Priporočajte to tudi fantom, vendar začnite najprej vi sami in dajajte dober zgled.

Don Bosko je vsak večer po molitvah sobratom govoril za lahko noč. To je stalno delal, če le ni bil zadržan. Podajamo povzetek misli tega leta.

13. september. – Govorili smo o znamenjih redovniškega poklica. Za nas in za salezijanski poklic bom dodal še dvoje pomembnih znamenj: da smo radi v družbi mladih in si prizadevamo, da bi postali redovniki in duhovniki.

14. september. – Zavračati hudo, ki smo ga storili v preteklosti, in želeti, da bi bili boljši v sedanosti. Boleti nas mora zaradi dobrega, ki smo ga opustili, in trdno moramo skleniti, da se bomo ne glede na kakršnokoli žrtev trudili za rešitev bližnjega.

15. september. – Vsi, ki so se odločili, da bi naredili zaobljube, naj se javijo pri don Rui in don Caglieru. Vsi naj naredijo oporoko.

16. september. – Štirje sobratje so naredili večne zaobljube, med njimi don Angel Savio in don Julij Barberis. Pet jih je izpovedalo začasne zaobljube.

Don Bosko je pri večernem govoru povedal, kako je dovoljeno v nujnih družinskih primerih in ob težki bolezni kakega sorodnika iti članom Družbe sv. Frančiška Saleškega na svoj dom, ne da bi se pregrešili proti pravilniku, da pa naj tisti, ki potrebujejo počitek ali zdravljenje, spremenijo zrak in gredo v Chieri, Lanzo, Mirabello, Trofarello ali v novo hišo v Cherasco, ki bo kmalu odprta. Vse hiše so opremljene z vsem potrebnim. Nato je dejal, da bi, če bi bilo mogoče, prepovedal branje časopisov. Dopuščal je, da so zasebno brali dobre časopise, vendar nikdar javno in pred fanti.

17. september. – Pri mizi so brali dolgo pismo, ki ga je don Bosku pisal iz Velikega Kaira misijonar don Comboni in mu sporočal, da pripravlja prostor za salezijanski zavod, ki naj bi ga odprli v Egiptu, in za misijone v Afriki.

Zvečer so trije člani naredili triletne zaobljube. Preden so šli počivat, je don Bosko povedal:

»Pred kratkim smo govorili o zaobljubi čistosti in nekateri izmed vas so bili vznemirjeni. Eden mi je ugovarjal: «Kako naj v odnosu s fanti nikogar ne prime-mo za roko in ne čutimo simpatije? Če nas napade kaka slaba misel, naj zbežimo in se zapremo v celico?» Tako je še nadalje ugovarjal.

Toda jaz, medtem ko ponavljam in potrjujem to, kar sem nakazal kot vzrok velikih nevarnosti, ki se jih morate izogibati, vam povem, da tam, kjer se samo po sebi še ne zgodi greh, ne smemo nikdar v ničemer pretiravati. Nikakor nisem hotel reči, da je stisk roke, poštena simpatija, ljubezniva beseda, ki sicer lahko povzročijo slabe predstave, če privolimo vanje, že greh.

Pravim pa, da se ne smemo izpostavljeni priložnostim, ki jih te reči dajejo tistim, ki so bolj slabotni. Dodal bom še, da nekatera znamenja bratske naklonjenosti še naprej izkazujemo, če je to potrebno, vendar previdno in tako, da ne bo postalo nekaj vsakdanjega.

Pravi namen, Božja milost, nenehno delo, molitev, zakramenti, pokorščina pravilom sestavljajo tako močno stavbo, da je hudič ne more zlahka uničiti. Dokaz za to so vsi ti odlični delavci, ki se trudijo med mladino.

Sicer pa tistim, ki se ne bi čutili zadosti močne, da bi ohranili to krepost med fanti, svetujem, naj ne vstopajo v našo družbo.«

18. september. Don Bosko je imel sklepni govor, iz katerega povzemamo nekaj misli.

Ne ljubiti iz človeških razlogov stvari, prijatelje, sorodnike, predstojnike, tovariše, temveč samo Boga nad vse, svojega bližnjega pa zaradi Boga. Kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu in Bog v njem (1 Jn 4,16). Če je Bog z nami, zmoremo vse: Vse zmorem v njem, ki mi daje moč (Flp 4,13).

Delajte prežeti z vero, upanjem in ljubeznijo.

Delajte z vero in pričakovanjem plačila, ki vas čaka v nebesih. Ne opravljajmo stvari zato, da nas bo predstojnik pohvalil z bravo, dobro ali zato, da bi nam ploskali tisti, ki nas poznajo. Ne, nikakor ne delajmo za take malenkosti, temveč zato, ker to ugaja Gospodu.

Delajte prežeti z upanjem. Ko smo utrujeni, ko nas mučijo težave, dvignimo oči kvišku; veliko plačila nas čaka v življenju, smrti, večnosti; tam nam bo vse bogato poplačano. Storimo kakor tisti puščavnik, ki je skozi špranjo svoje votline opazoval nebo in se tolažil. Kdor se zanese na Gospoda, ne bo utrpel škode (Sir 32,24).

Delajmo iz ljubezni do Boga. Samo on je vreden, da ga ljubimo in mu služimo, resničen plačnik vsake najmanjše stvari, ki jo naredimo zanj. On nas ljubi kot dobri oče. Z večno ljubeznijo nas je ljubil.

Prav tako je naša naloga, da ljubimo naše podrejene in jim pomagamo. Nikdar ne ukazujemo zviška: stori to, napravi ono, temveč bodimo vedno ljubeznivi, nežni, prijetni. Nikdar ne recimo kakemu pomočniku ali familijantu, ki bi mogoče ugovarjala: ‚Dovolj besedi, ubogaj! Kod pa si ti? Nič drugega kot služabnik.‘ To mi je zelo zoprno. V naši hiši nimamo služabnikov. Vsi smo enaki pred Gospodom. Saj tudi Jezus ni hotel, da bi ga klicali za gospodarja, temveč za očeta, učitelja. Trdil je, da ni prišel na svet

zato, da bi mu služili, temveč zato, da bi on služil drugim. Pri nas je gospodar tako predstojnik kakor zadnji pometač.

Predstojnik naj preštudira značaj svojih podrejenih, njihovo nrav, njihove težnje, njihove sposobnosti, njihov način mišljenja, da bo znal ukazovati tako, da bo naredil pokorščino lahko. Pri tem naj misli, da ne zna ukazovati tisti, ki ne zna ubogati. Nikdar ne ukazujte pretežkih ali odvratnih stvari.

Če bi radi koga pridobili za dobro ali si pridobili kako dušo in bi prav prišla kaka podobica, knjižica ali knjiga itn., bodimo velikodušni, vendar samo za to in ne iz katerega drugega razloga. Saj je naš cilj širjenje dobrega tiska. Storimo, kar moremo, ob svojem času in na svojem kraju. Potrpežljivo prenašajmo napake drugih, saj sv. Pavel pravi: Drug drugega bremena nosite. Imejmo se radi med seboj kot bratje, odpuščajmo drug drugemu, branimo ugled drug drugega, nikdar nikogar ostro ne karajmo ali se iz koga norčujmo, temveč se ljubeznivo med seboj opominjajmo. Izogibajmo se vsake grobe besede, bodimo vljudni drug do drugega, ljubimo se med seboj.

Ljubezen do naših predstojnikov, prenašajmo njihove napake. Sami izpolnjujmo tisto, kar priporočamo drugim. Ljubosumno izpolnjujmo pravila, tudi najmanjša, zlasti še zaobljube.

Nadvse žalosten je pogled na množice otrok, ki bi se morali učiti in vzgajati, pa se nihče ne zanima zanje. Včasih je tudi med fanti v oratoriju kak duhovnik, kak klerik, ki ne mislita na drugo, kot da zabavata sama sebe in se ne zanimata za verski pouk tistih, ki jima jih je dal Bog v oskrbo.

Radi poučujte katekizem, pripovedujte zglede ljubezni, ki so jih dali svetniki, zglede, ki razodevajo Božje usmiljenje in pravičnost. Rade volje jih bodo poslušali. Koliko dečkov pričakuje razlago svete vere, Božjih zapovedi. Pripravljajte jih na pogosto prejemanje svetih zakramentov. Oh! Dojenčkov jezik se lepi na nebo od žeje; otroci prosijo kruha, nihče jim ga ne lomi (Žal 4,4).

Izbrali smo si najlepši poklic na tem svetu: reševanje duš. Res je, da nas je številčno malo, ker je brez števila takih, ki bi jim morali pomagati pri reševanju njihove duše. Vendar storimo, kar moremo. Delovno področje je odprto. Iz burmanskega cesarstva, iz Amerike, Afrike, Rima in Genove nam pišejo in prosijo naše pomoči. Prosite Gospoda žetve, da pošlje delavce. Žetev je velika, delavcev pa malo. Prosite torej Gospoda žetve, da pošlje delavce na svojo žetev (Lk 10,2).

Pogum! Reševanje duš je med Božjimi deli najbolj Božje. Posvetni ljudje trdijo, da se je končal čas redovnikov, da samostani povsod propadajo. Mi se bomo z vso močjo trudili, da bomo z Gospodom sodelovali pri reševanju duš.

Svet ne misli na dušo. V pariškem parlamentu, v Firencah, Peterburgu, Berlinu, Londonu razpravljajo, študirajo o financah, oboroževanju, vojnah in zavojevanju. Nihče ne misli na dušo, kakor da je ne bi imeli. »Zato bo podzemlje odprlo svoje žrelo, čezmerno bo razprlo svoja usta, in zdrknili bodo vanj njegovi odličniki in ljudstvo, njegovo bučanje in vriskanje« (Iz 5,14).

Ko so odpeli *Te Deum*, opravili poslovilno kosilo, se je vsak sobrat vrnil na svoje delovno mesto. Vsi so bili zadovoljni, tako tisti, ki so naredili zaobljube, kakor tisti, ki so jih za določen čas preložili; tisti, ki so vstopili v noviciat; tisti, ki so sklenili ostati kot aspiranti ali so se hoteli inkardinirati v kako škofijo. Don Bosko ni silil pri izbiri stanu; če so bili zgledega obnašanja, jim je dajal vso očetovsko podporo tudi do konca študija. Njegova pametna, ljubezniva in z vsemi prijazna beseda brez vsake izjeme je imela čudovite uspehe. Naj navedemo en primer.

Don Merlone je bil v oratoriju že več kot 12 let in ni nikdar pokazal volje, da bi vstopil v družbo. Bil je že duhovnik. Ko se je končno odločil, da bo odšel iz oratorija, je šel nekega dne na sprehod z don Bokom in se je dolgo pogovarjal z njim. Ko se je vrnil domov, ga je don Barberis videl vsega iz sebe. »Vedno sem imel don Boska za svetnika,« je pripovedoval don Merlone, »toda danes sem se o tem še bolj prepričal. Odrešil me je vseh težav in prinesel mir v moje srce. Se vidi, da svetniki ne mislijo samo nase. Oh, kako veliko srce ima don Bosko! Svojih misli ne omejuje samo na svojo družbo, temveč želi, da se dela dobro kjerkoli. Pokazal mi je, kaj zmore storiti duhovnik zunaj družbe, nakazal mi je preobširno področje, ki ga je mogoče obdelovati tudi zunaj. Odločil sem se, da bom odšel, čeprav mi on ni nikdar rekel, da naj ostanem, vendar sedaj ne bom zapustil oratorija. Hočem še počakati in ugotoviti, ali je moj poklic to, da se ustavim tukaj.«

Ostal je še dve leti v oratoriju in potem šel za kaplana. Don Barberis je pisal v svoji kroniki: »Ta dogodek se mi je tako globoko vtisnil v spomin, da ga še jasno vidim, čeprav je preteklo že šest let. Navdušenje, ki ga je kazal don Merlone, je bilo nekaj izrednega.«

Vsi udeleženci duhovnih vaj so se vrnil na svoje postojanke. Don Boska pa je tiste dni žalostil poseben dogodek. Vitez Friderik Oreglia di Santo Stefano, ki je živel devet let v salezijanski družbi, je zapustil oratorij in vstopil v Jezusovo družbo. Ker so ga v velikem delu Italije poznali kot salezijanca, ker so ga zaradi njegovih kreposti spoštovali v mnogih družinah na Polotoku, ker je neutrudno delal za don Boskove ustanove, ker je bil odličen in zgleden redovnik v izpolnjevanju dolžnosti, bi mogel ta odhod vzbuditi veliko govoric in neprijeten vtis v oratoriju.

Vitez je ponižno pisal don Bosku.

N. Ž. J. I. M.

Turin, 10. septembra 1869

Velečastiti gospod don Bosko!

V tem tednu moram končno oditi na novo delovno mesto. Mogoče je samo utvara, mogoče je resnica: čutim dolžnost, da vsaj poskusim. Vi, ki ste menili, da ne morete soglašati z mojo odločitvijo, ji boste vsaj prizanesli in jo imeli za dejanje, s katerim skušam najti mir svoje vesti.

Odhajam iz oratorija, kjer sem celih devet let okušal vaše zaupanje in naklonjenost, in prav to me navdaja z izredno grenkobo ob slovesu.

Ni me sram povedati in si bom vedno štel v čast, da sem devet let jedel kruh vaše dobrote, kajti kar sem storil, je bilo zelo malo, da bi mogel poplačati toliko dobroto. Vendar mi volje nikdar ni manjkalo.

Ko zapuščam to hišo, nosim s seboj vedno ljubo breme svojih obveznosti do vas in do vsakogar, ki mi je bil predstojnik ali tovariš. Če se ne bom mogel z ničimer oddolžiti, mi bo vsaj v tolažbo, da se imam vsem za dolžnika, dolžnika, ki se ne more odkupiti. Kjerkoli mi bo mogoče biti koristen vam, hiši, družbi ali kateremukoli njenih članov, vas prosim, da me imate za vašega služabnika, prijatelja in brata.

Zaradi dolžnosti hvaležnosti ne bom nikdar nehal moliti za vas in za vso vašo družino.

Od vas in od vaših pričakujem v smislu medsebojne krščanske ljubezni kak memento ali kak poseben namen pri pozdravljeni Kraljica, ki jo molite ob koncu rožnega venca.

Zdi se mi prav, da povem, da mi je p. Vasco po vašem naročilu izrazil željo, da naj odidem tako, da niti v hiši niti zunaj hiše nihče ne bo vedel za vzrok mojega odhoda. Zadovoljen, da vam morem na kak način pokazati svojo hvaležnost, vam zagotavljam, da niti moji najbližji sorodniki, kot so moja mati in moji bratje, nič ne vedo o tem. Tukaj sem govoril samo z Buzzetijem, ki ste mu vi povedali, in z don Salom, ki je postal pozoren na moje priprave.

To naj bo v vašo vednost, da opravičim to, ker ste menili, da mi ne boste naravnost povedali.

Zapuščam tri popolnoma enaka pisma, ki sem jih napisal z namenom, da utišam kakršnekoli govorice, ki bi jih lahko sprožile nenaklonjene osebe v škodo hiše in družbe zaradi mojega odhoda. Vi jih lahko daste naprej, jih zadržite, uničite, kakor se vam zdi bolje. Če boste v prihodnje potrebovali kakršnokoli pričevanje, lahko vedno računate name. Na voljo vam bom v vsem, kolikor mi bodo moji predstojniki dovoljevali.

Zelo mi je hudo, da se ne morem posloviti od vsakega člana družbe, da bi se mu zahvalil za vse. Ker pa tih in skrit odhod bolj koristi vašim namenom, se rade volje podvržem tej žrtvi. Prosim vas, da v prihodnje, kadar se vam bo zdelo primerno, daste spoznati to moje stališče – vsaj nekaterim, ki bodo potem obvestili druge.

Prosim vas, da mi oprostite vse nadloge in neprijetnosti, ki sem vam jih povzročil, in da bi mi odpustili vsako zlo, ki bi ga mogel storiti vam, družbi, hiši, posameznikom s svojim slabim zgledom tako v besedah kakor dejanjih.

Oprostite mi tudi vse dobro, ki ga nisem storil in je zato hiša imela kako škodo.

Končno vas prosim, da mi verjamate, da odhajam iz te hiše s težkim srcem, ki je navezano nanjo, mogoče bolj kot v preteklosti.

Samo Gospod pozna dolžnosti hvaležnosti za vse, kar dolgujem vam osebno in vaši

družini, tako da medtem ko se ločujem od vas v pokorščini, nikdar ne bom ostal brez dolžnosti vračanja vseh obveznosti, ki me vežejo na vas. Naj mi Gospod podeli milost, da bom imel veliko takih priložnosti.

Če od sedaj naprej ne bom imel več pravice, da bi se imenoval vašega sina, bom pa vedno vesel, če se bom smel imenovati vaš najponižnejši služabnik.

FRIDERIK OREGLIA

Tri popolnoma enaka pisma so bila naslovljena na don Mihaela Ruo, don Celestina Duranda in na don Janeza Krstnika Lemoyna. Podajamo glavno vsebino.

Gospod me kliče, brez dvoma, v veliko bolj strogo življenje v Jezusovi družbi. To ni lahka odločitev, pač pa sad dolgotrajnih razmišljanj, ki je dozoreval ob nasvetih pobožnih, učenih in globokih poznavalcev duš. Tako je zraslo v meni prepričanje, da je to zame odločna Božja volja. Nikakor ne morem zamolčati, da mi je naš skupni in dragi oče don Bosko dal preprosto privolitev, nikakor pa ni odobraval mojega sklepa. Ni tukaj mesto, da bi razlagal, zakaj so mi drugi dali nasprotno sodbo in zakaj je ta sodba v meni prevladala. Rad bi povedal, da je bil razlog za mojo odločitev prepričanje, da je taka Božja volja. Zato ne gre za nikakršno nezadovoljstvo zaradi izpolnjevanja pravil ali ukazov predstojnika ali neprijetnosti katerekoli vrste. Če je karkoli povzročilo to mojo določitev, zame brez dvoma zelo bolečo in občutljivo, je to odvisno od mojih grehov, ki me delajo nevednega, da bi pripadal tej novi falangi bojevnikov Jezusa Kristusa, ki mi je v svojem usmiljenju, namesto da bi me prepustil samemu sebi, navdihnil misel bolj strogega življenja.

S tem me je rešil tistih nevarnosti, ki jih glede na moje razpoloženje ne bi mogel premagati v družbi, ki je polna ljubeznivosti, da človeka kar sili k tesni povezavi z drugimi. Da bi prehitel vsak dvom in odgovoril na vprašanje o resničnem vzroku mojega odhoda iz oratorija in družbe, se mi je zdelo koristno, da odhod ne bi bil nikomur v pohujšanje in da ne bi bil vaba za posnemanje, utemeljena na napačnih vzrokih. Pa tudi zato, da ne bi kdo mojega odhoda izrabil kot orožje za neupravičen in nepošten boj proti predragemu don Bosku in njegovi družbi.

Ko sem tako izpolnil dolžnost, ki mi prihaja od poznanja človeške zlobe, ki podtalno zalezuje predragega don Boska v njegovih delih in zlasti še v njegovi družbi, končujem s prošnjo Bogu ter vas in po vas vse člane družbe prosim za odpuščanje za kakršnokoli nevsječnost, pomanjkanje spoštovanja in hoteno ali nehoteno žalitev, ki bi jih mogel povzročiti.

Vitez Oreglia je odpotoval v Rim 20. septembra 1869, na dan, ko se je v Trofarellu začel drugi tečaj duhovnih vaj.

Častitljivi je ob odhodu sobrata, ki je naredil velike usluge njegovi pravkar rojeni ustanovi, čutil veliko žalost. Ni šlo za izgubo pomoči, ki bi jo mogel pričati-

kovati od njega, saj je imel navado ponavljati: Božja dela ne potrebujejo človeške pomoči. Vzrok njegovega obžalovanja je treba iskati v njegovem očetovskem srcu in v velikem cenjenju nove Gospodove ustanove. Ko so nekega dne sobratje z velikim občudovanjem govorili o raznih redovih in prikazovali zasluge vsakega posameznega reda, je eden izmed navzočih visoko povzdigoval zasluge in gorečnost enega izmed njih in končal pogovor s trditvijo, da bi z veseljem postal član tega reda, če ne bi že bil salezijanec.

Don Bosko, ki je velikodušno sodeloval pri vseh pohvalah, je, ko je to slišal, s svojo znano mirnostjo vzkliknil:

»Oh, kaj še! Če ne bi bil salezijanec, bi postal salezijanec.«

57.

POGLAVJE

Don Bosko piše predstojnici Zvestih tovarišic in se ji zahvaljuje za darove in dobroto, ki so jo izkazale fantom oratorija; pohvali njeno družbo – Piše don Belmonteju, da bi njegovi starši radi, da bi prišel domov; zaupa mu službo prefekta v Mirabellu; mu da nekaj priporočil – Don Bosko zaupa don Bonettiju devetdnevnicu v Becchih – Redovne zaobljube v Trofarellu; don Boskovo pismo don Dominiku Curtiju; zagotavlja molitve za bolnico; razloži, kako naj Gospoda prosimo za milost – Razglas o odprtju zavoda v Cherascu – Sporočilo staršem gojencev, ki plačujejo mesečnine; neugoden spor v don Boskovo škodo, ki varčuje z jezo – Kako je častitljivi izpolnjeval krepost pravičnosti

KADAR DON BOSKO NI IMEL PASTORALNIH OBVEZNOSTI, je sedel za pisalno mizo. Pismo, ki ga je poslal sestri Evdoksiji, predstojnici zavoda Zvestih Jezusovih tovarišic v Turinu, dokazuje ponižno in globoko hvaležnost do vseh, ki so pomagali njegovim gojencem, in globokega Božjega duha, ki je preveval njegovo dušo.

Velečastita gospa mati!

Gre za očitno zamudo, vendar tudi za dolžnost, ki jo je treba izpolniti. Naj vam povem, da sem prejel 130 frankov, od katerih jih 100 prihaja iz hiše, ki je izročena skrbi vaše uglednosti, in 30 od dveh oseb, ki sta posebno pri srcu pobožni in goreči materi vrhovni predstojnici, za prejete milosti.

Zahvaljujem se vam za vse dobro, ki nam ga izkazujete v teku leta, zlasti še za krpanje perila naših ubogih dečkov. Verjemite mi, mati, da Bog vsa ta dela natančno zapisuje v knjigo večnega življenja. In ta dela, ki imajo obljubo stokratnega plačila, bodo zaslužila vam in vsej vaši srečni družini nebeški blagoslov Božje previdnosti.

Prav tako se vam zahvaljujem za denar, ki ste mi ga poslali in ki bo porabljen za nakup predmetov, ki še manjkajo v cerkvi Marije Pomočnice.

Če boste potem imeli priložnost pisati materi vrhovni predstojnici, ji ne pozabite povedati, da nisem nikdar pozabil priporočiti njo in vse njene hiše Bogu pri sveti maši. Naj bo popolnoma prepričana, da bo Bog uslišal vse prošnje – s to razliko, da nam bo namesto ene milosti dal še kako večjo druge vrste, kakor bo pač v njegovo večjo slavo. Posebno milost pa je Bog podelil vašim družinam s tem, da vas je ohranil v redovni gorečnosti in močno dvignil prizadevanje za rešitev duš. Medtem ko so druge vzgojne ustanove razpustili ali usihajo zaradi pomanjkanja učenk, je vaša hiša po moralnosti, zdravju, znanosti in redu tako visoko, da bi mogla služiti za zgled vsaki drugi vzgojni ustanovi.

Goreče prosim Boga, da bi blagoslovil vas in vso vašo ustanovo, da bi vse raslo v večjo Božjo slavo in v korist duš. Amen.

V globoki hvaležnosti vas pozdravlja najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 21. septembra 1869

Dne 22. septembra je kot dober oče pisal pismo don Dominiku Belmonteju in mu naročil, da naj privoli v prošnjo njegovih staršev, da bi prišel domov. Obenem mu sporoča svojo odločitev, da ga bo postavil za prefekta v Mirabellu.

Predragi don Belmonte!

Nekdo je dejal Gospodu: Gospod, za teboj bom hodil, kamor koli pojdeš, toda dovoli mi, da najprej pokopljem svojega očeta. Jezus mu je dejal: Hodi za menoj in pusti, da mrtvi pokopljejo svoje mrtve (Mt 8,21-22). Ti pa pojdi in oznanjaj Božje kraljestvo (Lk 9,60). Drugi mu je rekel: Gospod, šel bom za teboj, kamor koli pojdeš, toda dovoli mi, da se najprej poslovim od svojih domačih. Jezus mu je dejal: Nihče, ki roko položi na plug itn. (na omenjenem mestu). Zato napiši pismo in moli. Jaz bom storil prav tako. Sedaj preidimo na drugo.

Ti pa dodaj nekaj besed, ki mi bodo pokazale ali bolje potrdile, da si gojil vedno sinovsko vdanost do mene in da sem jo jaz v veliko večji meri gojil do tebe. Vedno sem si prizadeval, da bi te postavil na taka mesta in te tako zaposlil, da bi bilo, po moji sodbi, v skladu s tvojim značajem in v večjo Božjo slavo. V tem smislu sem se namenil, da ti zaupam službo prefekta v Mirabellu. Kakor vidiš, je to ogromen skok: danes navaden podložnik, jutri predstojnik in vodja zavoda z več kot 200 člani. Toda kljub vsemu – ti boš uspel:

- 1. z iskanjem Božje volje v vsem, kar boš delal; delaj dobro vsem, katerim moreš, in nikomur slabega; budnost v vsem;*
- 2. z odvisnostjo od ravnatelja tako, da skušaš slediti njegovim pobudam in mu pomagati v njegovih naporih; veliko stvari presega tvoje sposobnosti, zato jih prepusti ravnatelju;*
- 3. denar naj bo pri ravnatelju, plačila opravlja on ali ti z njegovo privolitvijo;*
- 4. skušaj uskladiti hišno ekonomijo z željami svojih podrejenih; vsi naj dobijo, kar je*

potrebno, toda odločno se zoperstavi zlorabam in razsipavanju.

Tebi v tolažbo bi ti svetoval, da bi poslal svojega brata v Turin. To bi te rešilo mnogih skrbi in mogoče tudi neprijetnosti.

Sicer se pa prepustimo v svete Božje roke. On je z nami in reči moremo: Vse zmorem v njem, ki mi daje moč.

Bog naj blagoslovi tebe in tvoje napore. Pozdravi don Provero in vse naše brate in me imej za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Trofarello, 22. septembra 1869

Istega dne je določil vse potrebno za devetdnevnicu in praznik sv. rožnega venca v Becchih. Zato je pisal generalnemu vikarju. Treba je bilo razvedriti don Bonettija.

Velečastiti gospod monsinjor generalni vikar!

Za devetdnevnicu k prazniku sv. rožnega venca v Becchih, ki se navadno opravlja v Castelnuovu d'Asti, bi moral poslati kot pridigarja duhovnika Janeza Bonettija, rektorja malega semenišča v Mirabellu.

Ker pa ni dal podaljšati svojega dovoljenja za spovedovanje v tej škofiji in ker ga nima sedaj s seboj tukaj v Trofarellu, prosi po meni vašo uglednost, da bi smel tokrat spovedovati vernike, ki bi si to želeli.

Prepričan, da bom prejel zaproseno uslugo, imam čast, da se imam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Trofarello, 22. septembra 1869

Vikar je pripisal prošnji naslednji odlok:

Videl. Rade volje podeljujem zaproseno kot supra (zgoraj) in k temu še sodnost za vse, kar je pridržano v turinski škofiji.

ZAPATA, generalni vikar

Turin, 22. septembra 1869

Dne 23. septembra 1869 je don Bosko vodil lepi obred izpovedi zaobljub. Dva sobrata sta naredila večne zaobljube, sedem pa začasne. Med letošnjimi duhovnimi vajami je bilo torej šest večnih in šestnajst začasnih zaobljub. K tem je treba dodati še don Franciška Dalmazza in don Janeza Garina, ki sta 15. aprila naredila triletne zaobljube.

Trofarello, 23. septembra 1869

Velečastiti gospod kanonik!

Vaše pismo me je dohitelo v Trofarellu, kjer z našimi duhovniki in učitelji opravljamo duhovne vaje. Lepo se vam zahvaljujem za vse vaše zanimanje. Zagotovite gospe Celesti Benedetti, da sem se je vedno spominjal pri sveti maši, in upam, da ji bo Bog v svoji brezmejni dobroti dal popolno ozdravljenje ali vsaj podelil potrebno potrpežljivost, da bo v korist svoje duše prenašala vse težave.

Ona pa naj nikakor ne pozabi, da smo takrat, ko je bila zelo bolna, okrepili naše prošnje Bogu, da bi mogla spet opravljati v družini nujno potrebna dela. Na vsak način pa se je bom še naprej spominjal pri sveti maši ob oltarju Marije Pomočnice. Zahvaljujem se ji za 50 frankov, ki mi jih pošilja in ki jih bom takoj, ko bom prišel v Turin, šel iskat k vitezu San Marzanu.

Bog naj blagoslovi vas in vaše napore. Molite tudi zame, ki se vam globoko zahvaljujem in imam čast, da se imenujem vaši velečastiti uglednosti najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

V nedeljo 26. septembra je Unità Cattolica poročala, da namerava don Bosko v Cherascu odpreti nov zavod.

ZAVOD – KONVIKT V CHERASCU

V mestu Cherasco bo prihodnje šolsko leto za učečo se mladino odprt zavod-konvikt s štirimi osnovnimi in petimi gimnazijskimi razredi. Šola je državno priznana, zato se učeče osebe, šolski red in učni načrt ravna po državnem programu. Vodstvo in uprava sta zaupana duhovniku Janezu Bosku, ki ga bo predstavljal doktor leposlovja duhovnik Francesia, on bo tudi ravnatelj ustanove. Izvrstni uspehi, ki jih dosegajo šole pod don Boskovim vodstvom, so zagotovilo, da tudi v novem zavodu ne bo nič manjkalo, kar lahko služi moralni, zdravstveni in učni vzgoji gojencev. V zavodu sta dve mesečnini: ena 24 in druga 35 lir. Najbližja železniška postaja je Bra, od koder javno prevozno sredstvo popelje popotnike do zavoda. Prošnje za sprejem je treba nasloviti na ravnatelja zavoda ali na šolskega poverjenika v Cherascu.

Mesec september se je bližal koncu. V oratoriju so pričakovali vrnitev fantov, ki so šli na počitnice v smislu naslednje okrožnice.

ORATORIJ SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA, TURIN – VALDOCCO

Septembra 1869

Spoštovani gospod!

Čutim se dolžnega sporočiti vaši uglednosti, da se bo redni šolski pouk začel 18. oktobra 1869 in da od tega dne začnemo šteti mesečnino tistim gojencem, ki bodo prišli za novo šolsko leto.

Kdor je še v zamudi s poravnanjem mesečnine preteklega leta, naj prinese potrdilo o poravnavi dolga in plača mesečnino za tri mesece naprej.

V čast mi je, da vam izrazim svoje globoko spoštovanje in vas pozdravljam.

Najvdanejši služabnik RAVNATELJ

N. B. Čas za pogovor z gojenci je od enih do dveh popoldne vse dni v tednu.

Taki in podobni dokumenti, ki bi jih mogli šteti za nekoristne in nepomembne za naše spomine, so nasprotno zelo pomembni in jih zato nočemo puščati v nemar. Kažejo nam namreč, kaj in kako so ravnali naši predniki, in lahko služijo za vodilo tistim, ki bodo prišli za nami.

V Turinu je medtem šla h koncu zadeva, ki je don Bosku prinesla velike nevšečnosti.

Brata Cezar in Dominik Bongiovanni sta osirotela v zgodnji mladosti. Njuna teta, gosa Dominika Bongiovanni, vdova Musso, se je zanju zavzela, in ker je poznala don Boska, ki ga je zelo cenila, je želela dečka zaupati njemu z namenom, da bi se izučila kake obrti in bi si tako sčasoma mogla sama služiti kruh in živeti kot dobra kristjana.

Ko je imenovana teta umirala, je naredila oporoko, v kateri je imenovala don Boska za dediča vsega njenega imetja z obveznostjo do obeh nečakov, »ki naj se izučita kake obrti, da si bosta mogla sčasoma sama služiti vsakdanji kruh in pošteno živeti kot dobra kristjana«. Dečkoma je priporočala, da naj spoštujeta in ljubita don Boska ter ostaneta v zavodu, dokler bo mogoče ali vsaj do starosti petindvajsetih let. Če pa (tako je pisala naprej) fanta po svoji polnoletnosti nikakor ne bi hotela ostati v zavodu, bo gospod don Bosko tistemu, ki bo odšel, plačal na leto sto (100) lir v dveh obrokih. Ko pa bosta stara 25 let, bo vsakemu izplačal vsoto dva tisoč lir, s čimer se bodo iztekle denarne obveznosti. Gospod don Bosko bo imenovanih dva tisoč lir za vsakega plačal tudi prej ali odložil do tridesetega leta, če se mu bo to zdelo primerno in koristno za oba nečaka.

Don Bosko se je zavzel za obe siroti. Ker je videl, da sta zelo nadarjena in moralno neoporečna, in tudi zato, ker sta ga prosila, ju je napotil k študiju za duhovnika, ker sta kazala potrebno težnjo. Dominik je izrecno prosil don Boska, da bi mogel študirati, in se je odpovedal bodoči poravnavi in izplačilu.

Častiti je obdržal v zavodu oba fanta ves čas gimnazijskega, filozofskega in teološkega študija, ne da bi imel od njiju kakršno koli korist. Ko sta potem odrasla in postala duhovnika, je Cezar ostal vse življenje pri nas, mlajši – Dominik pa se ni mogel podvreči in je odšel. Don Bosko, ki mu je pred duhovniškim posvečenjem priskrbel cerkveno dediščino, mu je dovolil, da je vstopil v škofijski kler.

Ko je Dominik nekaj pred dopolnjenim petindvajsetim letom izstopil, je zahteval 100 lir letne penzije in vsoto dva tisoč lir. Don Bosko ni privolil v prošnjo in je pričakoval, da si bo premislil.

Treba je povedati, da je dediščina, ki jo je prejel don Bosko, obsegala nekaj skromnih hišic, vrednih vsega skupaj kakih pet tisoč lir. Nekaj let pozneje pa so jih prodali za precej dobro ceno državi, ki je na tistem kraju postavila orožarno. Vendar je častitljivi izdal veliko več za vzgojo obeh fantov in se mu je zato zdela zahteva prevelika.

Vsi, ki so poznali zadevo, so obsojali zahteve don Bongiovannija. Tudi mons. Gastaldi je v pismu teologu Golziu, rektorju Cerkevnege konvikta v Turinu, kjer je Dominik nadaljeval študij praktične moralke, ostro ugovarjal proti temu, ker so začeli sodni proces proti tako spoštovani osebi, kot je don Bosko.

Častitljivi je po svojem zastopniku branil, kar se mu je zdelo, da je pravično. To tem bolj, ker je Buzzetti, zastopnik obeh sirot, dobro poznal namene gospe tete Dominike. Častiti je po končani zadevi mirne duše iz srca odpustil človeku, ki mu je povzročil toliko škode in neprijetnosti. Bongiovanni ni bil zadovoljen, da mu je častiti izplačal 2000 lir, temveč je zahteval še 2000 lir kot dediščino po svojem bratu. Don Cezar je umrl svete smrti v oratoriju, kot smo pripovedovali v 23. poglavju tega zvezka. Velikodušni gospod Dupraz, velik don Boskov prijatelj, je posegel vmes in utišal Bongiovannija s 1400 lirami.

»Po tej pravdi,« zatrjuje pod prisego sam Dominik Bongiovanni, »je bil don Bosko z menoj vedno prijazen, da ne rečem ljubezniv, in jaz sem ga vedno zelo spoštoval. Vsako leto sem se udeležil njemu v čast skupnega kosila bivših gojencev in sodeloval pri nakupu darila, ki smo ga ob tej priložnosti imeli navado izročiti slavljenju. Iz tega lahko sklepam, da don Bosko ni ohranil do mene jeze ali hladnosti, česar jaz v svoji slabosti nisem znal storiti.«

Don Albera je znal povedati, da je don Bongiovanni zadnja leta življenja dostikrat izrazil obžalovanje zaradi težav, ki jih je povzročil don Bosku, in je ob spominu na ta dogodek ponavljal: »Kdo ve, če se bom zveličal?«

Toda don Bosko je tudi po smrti dal dokaze svojega odpuščanja temu svojemu bivšemu gojencu, ki je postal župnik pri svetem Alfonzu v Turinu. Ker je začel graditi novo župnijsko cerkev v čast sv. Alfonzu, se je večkrat znašel v velikih denarnih težavah. V takih okoliščinah je šel v Valsalice h grobu častitega Božjega služabnika in tam molil. In vedno je bil uslišan. Sam nam je pripovedoval o svojih stiskah in potem o dobljenih uslišanjih.

Tukaj bi radi poudarili, kako je don Bosko v najvišji meri gojil krepost pravičnosti s pravilnim odnosom do bližnjega, ko je dajal *'unicuique suum, omnibus omnia factus'* (vsakemu svoje, vsem je postal vse), ker sam zase ni ničesar potreboval, saj se je vsemu odpovedal. Nikakor ni mogel biti krivičen človek, saj se je vsega dal drugim.

Kljub svojemu uboštvu in težavam, ki jih je moral prebroditi pri toliko svojih poslih, je častitljivi vedno izplačal delavce in dobavitelje in nikdar ni bilo slišati, da bi kdo zaradi njega trpel škodo. To je potrdilo veliko ljudi, kot npr. brata Buzzetti, podjetnika in delovodji, katerih premoženje se je začelo z delom, ki jima je zaupal don Bosko.

Karel Buzzetti, ki je dolga leta sodeloval z don Boskom, bil graditelj svetišča Marije Pomočnice in je pozneje vodil gradnjo še drugih cerkev v Turinu, je tožil zaradi težav, ki jih je imel pri izplačilih, in se z veseljem spominjal don Boska. Vzkliknil je:

»Ena don Boskova beseda je zame več vredna kot menica! Jaz bi si z njim upal začeti gradnjo desetih cerkev istočasno.«

Ko je don Bosko naročal dela in zaloge, je dostikrat vnaprej opozoril, da ne bo mogel takoj plačati izdatka, kajti živel je od dobroteljnosti in je moral dobiti darove od Božje previdnosti. Toda kakor hitro je mogel, je plačal dolgove, tudi če ga niso terjali, in če ni mogel vsega plačati hkrati, je storil to v več obrokih. Včasih, zlasti če so bili dolgovi zelo veliki, se je ponižal in prosil, če bi mu mogli kaj podariti kot znamenje dobroteljnosti v korist njegovih gojencev. Če mu ni uspelo, je dolg poplačal do zadnjega centa. Če je bilo istočasno več upnikov in ni mogel plačati vsem hkrati, je plačal najprej tistemu, za katerega je vedel, da je v večji stiski, čeprav so imeli drugi isto pravico.

Skratka, vedno je poravnal svoje obveznosti, čeprav se dostikrat v svoje veliko nezadovoljstvo ni mogel otresti vseh dolgov in je zato moral prositi odlog plačila.

Toda mati Božja Marija mu je vedno pomagala. Darovi so prihajali. Prišel je poštar in don Bosko je potem povedal don Rui: Kako čudovita je Božja previdnost. Darovalci so skoraj vedno osebe, ki nas ne poznajo, ki nas niso nikdar videli. Gospod jim pošilja navdihe, da nam priskočijo na pomoč, in glej bankovce iz Francije, Belgije, Avstrije, Nemčije in Rusije. Kako zelo moramo biti hvaležni Božji previdnosti!«

Vse je pričakoval od Nje. Ko je bil brez materialnih sredstev, je bil ves miren in se ni prepuščal špekulacijam. Gospod Bisio mu je nekoč predlagal nakup in prodajo z velikim dobičkom. On pa ga je pokaral, rekoč, da mu bo Božja previdnost drugače pomagala.

Kadar je mogel, je takoj poravnal svoje dolgove v strahu, da ne bi kdo zaradi njega trpel kake škode. Nekoč mu je Jožef Rossi dejal, da je prišla vsota denarja in da je treba plačati za oratorij opravljene nakupe.

»Prav,« mu je odvrnil don Bosko, »pojdi takoj in plačaj tisti dolg, kajti ta denar ni več naš, temveč tistega, ki nam je dostavil blago.«

Včasih je dobil kak dar proti večeru. Rekel je isto:

»Če ne bi bilo neprimerno ob tej uri trkati na vrata upnikov, bi se že nocoj znebil tega denarja.«

»Bil je tako zelo nenavezan na zemeljske stvari,« je potrdil isti Jožef Rossi, »da je bil prav tako zadovoljen, ko ni imel denarja, kakor če ga je imel. Včasih me je vprašal: »Koliko dolga imaš?« Ko sem mu potem odgovoril, da gre za sto tisoč in več lir, mi je odgovarjal: »Plačali bomo. Vse bomo plačali. Vse sem že izračunal in vsem bomo plačali.«

Mi pa smo zelo občudovali njegovo skrb za čim natančnejše izpolnjevanje kreposti pravičnosti. To je nenehno ponavljal tudi v pridigah.

Zaradi te njegove kreposti in zaradi njegove nenehne zavzetosti, da bi plačeval dolgove, so bili vsi dobavitelji in podjetniki pripravljani izpolniti vsako naročilo in opraviti katero koli delo. Nemalo jih je trdilo:

Mi smo veliko bolj gotovi v naši stroki, če delamo z vami in vam dostavljamo blago, kot s katerim koli drugim kupcem, pa naj bo še tako pomemben trgovec. Jožefu Rossiju pa so ponavljali: Oh, če bi vsi tako delali, kakor vi iz oratorija! Potem bi bilo pravo veselje zalagati jih z blagom. Ko gremo v oratorij, se nikdar ne vračamo brez delnega ali celotnega izplačila.

Drugi so trdili: Don Bosko je dober plačnik. Če bi le imeli veliko takih strank, za katere bi lahko bili tako gotovi kakor zanj! Včasih malo zamuja s plačilom, vendar smo gotovi, da nam bo plačal.

Celo Židje so imeli popolno zaupanje v don Boska in so bili prepričani, da jim bo vse točno plačal. Radi so odpirali pri njem tekoče račune in delali z njim pogodbe. Zaupali so v njegovo besedo.

Končno se je dober glas o njegovi pravičnosti tako razširil, da so mnogi upniki prihajali k njemu in skušali na miren način z njegovo pomočjo in po njegovih nasvetih rešiti nasprotovanje in vnesti mir v družine. To veliko zaupanje je dobivalo tudi svoje plačilo. Zdi se, da je Gospod na čudežen način poplačeval tiste, ki so zaupali v njegovega služabnika. Dejstvo je, da so oni sami šтели svojo blaginjo in dober uspeh pri poslih kot plačilo za usluge, ki so jih delali Božjemu služabniku.

Prav tako je Gospod na poseben način blagoslovljal njegove dobrotnike. Od mnogih izmed njih smo slišali:

Kolikor več dam don Bosku, toliko bolj napredujejo moji posli.

58.

POGLAVJE

Don Boskovo pismo škofu v Albi in spomenica, ki naj bi jo poslal Sveti kongregaciji za odprtje hiše v Cherascu – Zadovoljiv odgovor iz Rima – Don Bosko v Becchih za praznik sv. rožnega venca – Mons. Lavigerie pošlje iz Alžira don Bosku dva arabska dečka – Don Bosko v Villastelloneju in Callianu – Piše nekemu fantu, pohvali njegove sklepe in mu svetuje previdnost – Se zahvali neki gospe za velikodušen dar; nasveti, kako naj prenaša zdravo v družini – Zagotovi neki predstojnici, da je po Božji volji, če bo odprla hišo v Villalvernii – Odprtje hiše v Cherascu – Unità Cattolica hvali zavod v Lanzu – Praznični oratorij v eni izmed zakristij cerkve Marije Pomočnice – Don Bosko prejme od obrambnega ministrstva rabljeno obleko in perilo – Katoliško branje: Angelina ali sirota iz Apeninov – Don Bosko popravlja leposlovne spise svojih duhovnikov – V oratoriju se nadaljujejo pripovedi o don Boskovi svetosti – Najboljši dijaki in rokodelci sedijo ob nedeljah z don Boskom pri isti mizi

ČASTITI JE ŽELEL KONČATI FORMALNOSTI za odprtje nove hiše v Cherascu. V ta namen je pisal škofu v Albi, mons. Evgeniju Gallettiju.

Turin – Valdocco, 2. oktobra 1869

Velečastiti monsinjor!

Vaši velespoštovani ekscelenci pošiljam spomenico, da bi jo poslali v Rim na kongregacijo za škofo in redovnike ali na koncilsko kongregacijo. Jaz sem naredil manjši del, vi dodajte večjega, zlasti še to, da je bilo vse storjeno z vašo privolitvijo in da vi v tej ustanovi vidite možnost za večjo Božjo slavo, o čemer sem jaz v svoji neznatnosti trdno prepričan.

Don Francesia bo prišel na izpit za spovedovanje 8. oktobra. Sporočil vam bom o uspehu izpita za nadaljnje poslovanje.

Tosellini je še vedno poln navdušenja. Upajmo, da bo nadaljeval.

*Z globokim spoštovanjem in hvaležnostjo imam čast, da se štejem za vaše velečastite
ekscelence najvdanejšega služabnika.*

DUH. JANEZ BOSKO

Spomenica, o kateri govori don Bosko, se tiče zavoda v Cherascu. Prošnja je bila naslovljena na Sveti sedež, da bi izdal potrebno dovoljenje. Monsinjur jo je pregledal in poslal v Rim s posebnim pismom, v katerem popolnoma soglaša z načrtovano ustanovo.

Spomenica je imela obliko prošnje.⁵⁰

Prošnja⁵¹ je bila ugodno rešena.

Don Bosko se je po tem začetem delu v spremstvu svojih fantov 3. oktobra odpravil v Becche na praznik sv. rožnega venca. V tistih mirnih dneh je rad in pogosto govoril o vesoljnem cerkvenem zboru in kazal živo željo, da bi razglasili versko resnico o papeževi osebni nezmotljivosti zaradi velikih koristi, ki bi jih taka definicija mogla povzročiti. Don Bosko ni opustil nobene priložnosti, da ne bi poučeval svojih duhovnikov, klerikov in fantov, ki so bili z njim. Te dni je govoril o verskih resnicah na splošno. Don Bonetti, ki je bil navzoč, je zapisal njegove misli.

»Kaj je dogma ali verska resnica?« je vprašal don Bosko.

»Dogma ali verska resnica je nadnaravna resnica, ki je izrecno ali molče navzoča v Svetem pismu in je potrjena z definicijo Cerkve, ki je bodisi zbrana na zboru ali razkropljena po celem svetu. Dogmo je treba oznanjati. Verske resnice ali dogme so bile glavna vsebina oznanjevanja svetih očetov, one so povzetek naše vere, zato je nujno, da so verniki z njimi seznanjeni in jih poznajo. Verske resnice so tesno povezane z nrvnostjo. Zato jih je treba na primeren način in točno razlagati, da verniki od tega ne bodo imeli škode, temveč duhovno korist.

Zdi se, da sedaj nekateri malo zanemarjajo razlago verskih resnic. To je treba spet oživiti. Težave pri obdelavi te snovi nas ne smejo strašiti. Za to se je treba dobro pripraviti.

O verskih resnicah je treba pridigati, kajti:

1. Verske resnice so najplemenitejši in najbolj življenjski del vere.
2. Verske resnice so znamenja, po katerih se vernik razlikuje od nevernika.
3. Verske resnice so zametek nadnaravnih kreposti.

⁵⁰ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 732-733.

⁵¹ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 733.

4. Verske resnice so vsebina naše vere, kajti vera je vsebina in razlog stvari, v katere upamo, pa jih ne vidimo, pravi sv. Pavel. Zato jih verniki morajo poznati, da se bodo v veri vadili.
5. Verske resnice kažejo odnos med naravnimi in nadnaravnimi resnicami. Presegajo naravno pamet, niso nikdar v nasprotju z njo. Med verskimi resnicami je tesna povezava, tako da če zanikamo eno, zanikamo tudi vse druge.
6. Verske resnice je treba oznanjati, ker to goji ponižnost, ki je osnova moralnega življenja, je podvrženost človeškega razuma Bogu, ki se razodeva, in Cerкви, ki uči.«

Po vrnitvi v Turin je don Bosko pričakoval prihod dveh arabskih dečkov iz rodu Kabili, ki sta ostala siroti brez staršev v velikem pomanjkanju, ki ga je povzročila suša, v kateri je umrlo tisoče in tisoče staršev. Nadškof mons. Lavigerie jih je zbiral na stotine, kupoval jih je na sejmih za sužnje in poskrbel za njihovo krščansko vzgojo.

Neki ugleden prelat je predlagal don Bosku, da bi ju sprejel pod svoje vodstvo, ker sta se do sedaj upirala vzgoji. Don Bosko je privolil in monsinjor je poslal v Italijo prva dva. Nista bila še krščena. Eden se je imenoval Aly, drugi pa Carubi. Bila sta stara dvanajst let.

Ko sta se 1. oktobra izkrcala v Genovi, so ju odvedli na železniško postajo in ju izročili sprevodniku. Ko sta na postaji v Turinu ostala sama, se nista izgubila. Bila sta oblečena v svojo narodno nošo, z belim v vetru plapolajočim plaščem in z rdečim fesom z modrim cofom na glavi. Neustrašno sta šla naprej in izgovarjala edino besedo, ki sta jo znala – don Bosko. Pokazali so jima pot v oratorij. Don Bosko je pravkar pojedel kosilo, ko so mu v obednici predstavili oba sinova puščave. Ljubeznivo ju je prijel za roko, se jima prisrčno smehljaj, ju pobožal in rekel nekaj besed v francoščini. Pokazal jima je, da ju rade volje sprejema in da hoče biti njun prijatelj. Izročil ju je nekemu asistentu, ki je znal nekaj malega arabsko, ker je bil v Palestini. Ta je poskrbel zanj in ju skušal poučevati.

Dne 8. oktobra je don Bosko odšel v Villastellone, kot ugotavljamo iz pisma, ki ga je don Rua pisal teologu Appendinu.

Velečastiti gospod teolog!

Govoril sem z gospodom don Boskom o naročilu, ki ste mi ga dali včeraj. Naročil mi je, naj ga opravičim, ker ga ni bilo tja. Zaradi nepredvidenih okoliščin se je moral odpovedati velikemu veselju, ki bi ga gotovo doživel. Vendar pa ‚quod differtur non aufertur‘ (kar se preloži, se ne odpravi), zato mi naroča, naj vam sporočim, da bo prišel k vam v petek 8. tega meseca z drugo odpravo. Takrat se bosta lahko pogovorila glede naročila Margherita Assom in o drugih rečeh v večjo Božjo slavo.

Vaš najvdanejši služabnik DUHOVNIK RUA, prefekt

Oktober 1869

Naslednji nedelji se je don Bosko zadrževal v Callianu. Od tam je odgovoril na pismo nekega klerika gojenca.

Predragi Garino!

Z veseljem sem prebral tvoje pismo in sem zadovoljen, da si se trdno odločil, da postaneš dober duhovnik. Jaz bom storil vse, kar je v moji moči, vendar mi moraš tudi ti pomagati.

S čim? Z neizmernim zaupanjem v vsem, kar se tiče koristnega za tvojo dušo.

Rad bi naredil iz tebe lovca duš, vendar pa ti v bojazni, da bi drugi tebe ujeli, svetujem, da postaneš zgled svojim tovarišem v vsem, kar je dobro. V vsakem primeru bo zate velika sreča, če boš mogel med svojimi tovariši narediti kaj dobrega ali preprečiti kaj slabega.

Ljubi me, kakor imam jaz tebe rad v Gospodu, pa tudi moli zame, ki sem tvoj najvdanejši

DUH. JANEZ BOSKO

Calliano, 10. oktober 1869

Ko se je vrnil v Turin, se je zahvalil neki dobrotnici in ji dal naslednje nasvete.

Turin, 11. 9. 1969

Velezaslužna gospa!

Iz roke prizadevne sestre Filomene sem prejel veliko vsoto 1000 frankov, ki jih v svoji ljubezni darujete Mariji Pomočnici z namenom, da bi jih uporabili za najpotrebnejše v njenem novem svetišču. Nisem imel časa, da bi se dalje pogovarjal s tisto redovnico, in zato ji nisem mogel izročiti svoje zahvale za vas.

Medtem ko izpolnjujem svojo dolžnost zahvale, vam zagotavljam, da bom še naprej opravljal posebne pobožnosti pri oltarju Marije Pomočnice, in upam, da bomo izprosili milost, ki si jo tako zelo želite.

Pravite, da do sedaj še niste bili deležni te milosti. Pravite, da gre za težave v družini, vendar ne veste, za kaj pravzaprav gre. Toda naj vam povem nekaj gotovega: še naprej molite in se vdajte v Božje načrte. Težave gredo proti koncu. So stvari, ki se sedaj zdijo trni, ki pa jih bo Gospod spremenil v vrtnice. Kar Bog sedaj hoče od vas, je pogled na križ in »zgodí se tvoja volja«.

Sprejmite nasvet: rane v družini je treba zdraviti in jih ne izrezovati. Spreglejmo to, kar nam povzroča žalost, govorimo z vsemi, svetujemo z vso ljubeznijo in odločnostjo. To so stvari, s katerimi boste ozdravili vse tegobe.

Oprostite mi to moje poučevanje; hočem poučevati Minervo. Prizanesite mi. Jutri (12.) bom daroval sveto mašo in naši fantje bodo opravili sveto obhajilo po vašem svetem namenu. Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino in podeli vsem dolga leta življenja in predragoceni dar vztrajanja v dobrem do konca.

Sprejmite izraze moje odkrite hvaležnosti, s katero imam čast, da se imenujem vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Iz tega meseca imamo še drugo pismo, ki so nam ga poslali iz samostana Obiskanja v Pinerolu in je naslovljeno na predstojnico, ki je ustanavljala hišo v Villalvernii.

Velečastita gospa mati!

Ne ozirajte se na nikogar in vedite, da je Božja volja vse, kar se je storilo za ustanovitev hiše v Villalvernii. To, kar pravijo drugi, sprejmimo s spoštovanjem in nam bo služilo za naše ravnanje v prihodnosti. Po nevihti bo toliko bolj prijeten mir ob zlatih sončnih žarkih. Presajene mladike rastejo hitreje in se množijo. Zato pogum in zaupanje v Božjo previdnost! Bog naj blagoslovi vas, vaše napore in vse vaše hčerke. Molite zame in za moje revne dečke in me imejte za vaše spoštovane uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 27. oktobra 1869

In že je v Cherasco odpotoval ravnatelj don Janez Krstnik Francesia, doktor leposlovja, z njemu dodeljenim osebjem. Zavod je bil odprt. Božji služabnik je v Unità Cattolica dal objaviti članek o zavodu v Lanzu in podal kratek program. Članek se je začel takole.:

Še naprej je odprt delovanju ta zavod, ki ga štejejo za tako koristnega za učenje in нравnost. V veliko veselje nam je sporočiti, da sta učni načrt in pouk v osnovni šoli in gimnaziji prirejena po državnem programu in ju zlasti zaradi prizadevanja učiteljev gojijo tako zavzeto, da so učenci zadnja leta gimnazije na izpitih za maturo v gimnaziji Cavour vsi izdelali in so nekateri bili celo odlikovani.

Za sirotišnico v Valdoccu je don Bosko dal nalogo don Karlu Ghivarellu za izdelavo načrta za prostore.

Prav tako je poskrbel za praznični oratorij v Valdoccu, da bi spet rodil bogate sadove znanja in kreposti. V nekaj letih se nam je število zunanjih fantov zelo skrčilo, bodisi zaradi velikega števila notranjih gojencev, ki so zasedli dvorišča in cerkev sv. Frančiška Saleškega, kakor tudi zaradi mnogih gospodarjev, ki so od vajencev zahtevali, da so prihajali na delo tudi ob dopoldnevih na praznične dni, in končno tudi zato, ker je po odprtju svetišča Marije Pomočnice cerkev sv. Frančiška Saleškega morala služiti za razne stvari. V sirotišnici je bilo namreč premalo prostora in tudi za razne sestanke ni bilo prostora drugje. Samo katekizem v postu je spominjal na nekdanjo veliko udeležbo zunanjih fantov. Po veliki noči je spet upadlo število tistih zunanjih fantov, ki so redno prihajali k bogoslužju v novi cerkvi. Ni bil popoln mrk, pač pa le delen izostanek. Da bi spet oživel nekdanji praznični oratorij, je dal na voljo obširno zakristijo na zahodni

strani in postavil za voditelja oratorija klerika Barberisa. Ko so dečke povabili, so takoj prišli. Vsako nedeljo jih je bilo več in kmalu ni bilo več prostora za nje. Zjutraj in popoldne so bili na vrsti verski razgovori. Odprli so vrata proti prezbiteriju, tako da so lahko bili pri sveti maši in prejeli blagoslov z Najsvetejšim. Odmor so prebili na sicer ozkem, pa zato dolgem dvorišču proti zahodu ob cerkvi Marije Pomočnice.

Častitljivi se je nenehno zanimal za notranje gojence. Ponovno je prosil obrambno ministrstvo za rabljeno obleko in tako fante zaščitil pred mrazom. Dobil je prijazen odgovor.

OBRAMBNO MINISTRSTVO

Št. 5811; Firenze, 16. novembra 1869

Za pomoč ubogim dečkom, nastanjenim v dobrodelni ustanovi, ki jo vodi vaša uglednost, je to ministrstvo odločilo dati iz vojaških skladišč tega mesta osebi, ki jo boste za to določili in bo ob izročitvi predložila potrdilo o prejemu, naslednje odslužene predmete:

200 lanenih odej

100 prevlek za zglavnike

113 prevlek iz konoplje

15 vreč za slamnjače

28 posteljnih rjuh

To vam podpisnik sporoča kot odgovor na vašo vlogo z dne 10. novembra 1868.

Za ministra LERICI

Gospodu don Bosku.

Istočasno je don Bosko skrbel za Katoliško branje. Za mesec november je naročnikom ponudil knjižico, ki jo je napisal 1869 z naslovom Angelina ali sirota izpod Apeninov.

Bralcu je v predgovor pisal naslednje: Zadnjo jesen sem se iz razlogov duhovniškega poslanstva mudil v nekem kraju, kjer so o nekem dekletu pripovedovali nadvse zanimive stvari. Čeprav je umrla že na začetku tega stoletja, je spomin nanjo tako živ, kakor da bi šele pred kratkim odšla od njih. Župnik tistega kraja mi je postregel z mnogimi podrobnostmi in mi med drugim izročil tudi rokopis, katerega izvornik je shranjen v župnijskem arhivu. Iz pogovorov in zlasti še iz rokopisa sem izbral najznamenitejše podatke in jih uredil za naše bralce. Jaz samo poročam in mi bo v veliko tolažbo, če bo kdo imel od tega poročila kako korist ali mi bo vsaj dobrohotno odpustil v rečeh, ki jih nisem mogel povedati po njegovi želji. Bog naj nas vse obdari s svojimi nebeškimi dobrotami in nas ohrani dolga leta v svoji sveti milosti.«

Don Bosko opisuje življenje plemenite in bogate gospodične, ki so ji preprečili, da bi postala redovnica. Iz ljubezni do evangeljskega uboštva je odšla iz očetove palače, zbežala v oddaljeni kraj in bila vse življenje za služkinjo pri neki kmečki družini. Z dogodivščinami tega dekleta bi radi pokazali, kako naj bogataši uporabljajo svoje imetje. Obenem so navedeni razlogi, zakaj je neki luteran umrl spravljen s Cerkvijo.

Poleg pisanja in izdajanja lastnih knjig je don Bosko, rekli bi, besedo za besedo popravljaj spise svojih sinov, ki naj bi šli v tisk.

Don Lemoyne je naročil, da naj napiše življenjepis klerika Mazzarella, in mu je, potem ko ga je pozorno prebral, takole pisal:

Predragi don Lemoyne!

Tvoje delo je dobro. Vendar je treba imeti pred očmi namen in okoliščine. 1. V ta namen je treba popolnoma odstraniti ali vsej zelo omiliti pesniške zalete. Zato vse tisto, kar samo opisuje, opustiti. 2. Pišemo zgodovinsko prozo, zato je treba moralni nauk nekako vplesti v pripoved in ga ne delati za samostojno vsebino. 3. Veliko stvari ne sodi v pripoved, kot npr. pregon jezuitov iz Genove, ker je to politika. 4. Zato poglavje Mornese postane uvod, v katerem se predstavijo kraji, zgodovina, okoliščine po Casalisu. Nato opiši vire, iz katerih si zajemal poročila, ter preidi k pripovedi. 5. Podčrtal sem s svinčnikom nekaj mest, da premišliš o povezavi stvari. Pošiljam ti dva zvezka, druga dva ti bom poslal, kakor hitro ju bom prebral, upam, da bo to kmalu. Ker je to tvoje prvo delo, je pač treba malo potrpežljivosti. To bo kmalu drugače, potem ko boš napisal nekaj zvezkov in boš vložil vso svojo pozornost.

Pogum in zaupaj v Gospoda! Bog naj blagoslovi tebe in tvoje napore.

Imej me za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 3. novembra 1869

Medtem ko se je ukvarjal z vsemi temi posli, se je oratorij napolnil z gojenici, ki so postali priče njegovih čudovitih kreposti. Od teh jih je nekaj zapustilo napisane spomine. Navedli bomo eno poročilo, da bomo videli, kako je Božji služabnik odločno izpolnjeval svoje poslanstvo in iz dneva v dan rasel v duhu svetosti.

Tega leta je za Vse svete kot dijak vstopil v zavod mladi Jožef Bernard Corno. Mati ga je predstavila don Bosku v Becchih. V oratoriju je končal štiri razrede gimnazije in potem začel filozofijo, toda iz zdravstvenih razlogov je moral zapustiti don Boska, s katerim pa je vedno ohranil najboljše stike in sta ga nanj vezala globoka hvaležnost in spoštovanje. Ta nekdanji don Boskov gojenec, potem duhovnik, doktor teologije, apostolski protonotar, tajnik škofijske pisarne

v Turinu, nadškofijski ceremoniar in sedaj hišni prelat njegove svetosti papeža, je v škofijskem procesu o življenju in krepostih svojega vzgojitelja takole predstavil vtise, ki jih je dobil v petih letih svojega bivanja v oratoriju.

»Vsi so bili prepričani, da je bil don Bosko deležen nadnaravnih darov. Večkrat je napovedal smrt fantov. Bral je v srcih svojih dečkov in mi je kateri povedal, da je jasno videl njegovo vest. Včasih se je zgodilo, da je videl od daleč, kar se je godilo v oratoriju. Mnogi fantje, ki so imeli slabo vest, niso dali, da bi jih don Bosko videl, ker so se bali, da bi jim s čela bral njihov pogrešek. Tudi zunaj je bil povsod razširjen glas o njegovi svetosti. Don Bosko je izredno skrbel za svoje fante, sam jih je poučeval ali poskrbel, da so jih poučevali drugi. Ob prazničnih dneh je pridigal o verskih resnicah in si nadvse prizadeval za pobožnost. Vsak večer pred počitkom je imel kratek nagovor. Njegov način vzgoje je bil popolnoma očetovski. Znal je pritegniti fante z lepim obnašanjem, zaradi česar so ga imeli zelo radi. Zelo jim je priporočal pogosto prejetanje svetih zakramentov, kar je za mnoge gojence pomenilo tedensko sveto obhajilo, za nekatere pa celo vsakodnevno. Ob mesečni vaji za srečno smrt in ob večjih slovesnostih je to pomenilo skupno sveto obhajilo za vse. Veliko je spovedoval, in to zelo zavzeto. Skušal je dobiti v pomoč duhovnike, ker je hotel dati spovedancem priložnost za izbiro spovednika po svobodni volji. Bil je obdarjen z izredno previdnostjo, tako da kljub zelo velikemu številu fantov, ki so prišli od vseh strani, se ni zgodil kak večji nered.«

Tako priča. Mi pa želimo dodati še naslednje.

Da bi don Bosko spodbudil fante k še lepšemu vedenju, je obnovil staro navado, da je povabil nekatere gojence ob določenih priložnostih k svoji mizi. Vzrok, zakaj so to navado opustili, je bilo vedno večje število salezijancev in stiska s prostorom v obednici predstojnikov, ki je bila v kletnih prostorih ob kuhinji. Ko so pa to leto namenili za obednico celotno dvorano v pritličju ob stebrišču, kjer je bila nekoč Pinardijeva lopa iz leta 1846, je častitljivi odločil, da naj drug za drugim vsako nedeljo pridejo na kosilo najbolj pridni gojenci iz vsakega razreda in delavnice. To naj bi celemu razredu služilo za spodbudo k lepšemu vedenju. Dobri oče se je veselil ob pogledu na te fante in je želel, da bi ohranili to navado tudi takrat, ko so se pojavili ugovori s strani določenih ‚methodistov‘. Menil je, da je zelo pomembno, da dobijo najboljši fantje priložnost, da se поблиže seznanijo s predstojniki, in je želel, da bi to nagrado izkazali večkrat na leto.

Njihovo mesto pri mizi pa ni bilo blizu don Boska. Ta odlika je bila od vsega začetka pridržana za tiste fante, ki jim je vrhovni predstojnik na veliki četrtek umival noge.

Korist, ki so jo od tega imeli odlikovani gojenci, je bila velika. Vsakokrat so ob koncu kosila šli pozdravit don Boska in on je vsakemu povedal besedico, ki je imela čudovite sadove. Včasih je z besedo, ki se je zdela izgovorjena naključno, nakazal način življenja, ki naj bi ga gojenec začel, spet drugič pa je bila začetek poklica ali je poklic potrdila ali vodila k odločitvi. Včasih je osebno dal vsakemu kos peciva.

O tej nagradi so fantje govorili že nekaj dni prej in so si je nadvse želeli. Dostikrat so računali nanjo, vsi pa so se je dolga leta spominjali in se imeli za srečne, ker so mogli kositi z don Boskom pri isti mizi.

Drugi gojenci, ki niso imeli te sreče, so se skušali na drugačen način približati don Bosku. Ljubki prizori, ki so jih opisali na drugem mestu in ki so od 1850 vedno razveseljevali obednice, kjer je don Bosko jedel, so se nadaljevali tudi to leto 1869. Kakor hitro so salezijanci zapustili obednico, se je trop fantov usul tja, kjer je bil don Bosko. Zasedli so vsak najmanjši prostorček, tako da so morali hitro odstraniti prte z miz. To se je dogajalo zlasti po večerji.

Toda ni minilo veliko časa in gojenci so se morali zadovoljiti, da so don Boska videli samo še na dvorišču. Obiski, ki jih je sprejemal v obednici, in veliko tujih gostov, ki so se zadržali tudi pri mizi, so preprečili in onemogočili tako dokazovanje družinske povezanosti. Toda kako lepi spomini so ostali na vse to!

Povabila najbolj zglednih fantov na kosilo pa so se še nadaljevala vse do konca don Boskovega življenja. Še danes so ohranjena imena mnogih, ki so jih bili deležni.

59.

POGLAVJE

Gojencem oratorija znova ukinejo popust na železnicah gornje Italije – Don Boskovo prizadevanje pri upravi Državnih železnic, da bi spet dobil to ugodnost – Turinski prefekt se je zavzel za don Boskovo prošnjo, a zaman – Nadškof naroči vikarju v Lanzu, da pripravi izpite za poklic salezijanca v zavodu v Lanzu – Don Bosko pošlje vikarju zaželen odgovor za nadškofa – Napove svoj obisk v Lanzu – Nadškof pokaže nejevoljo zaradi nekega salezijanskega klerika (iz njegove škofije), ki je bil ordiniran od škofa v Casaleju – Monsinorjevo pismo don Bosku, v katerem se pritožuje, da je prekršil svete kanone – Don Bosko ponižno razloži svoje razloge – Nadškof mu odgovori, da ne sprejema niti razlogov niti opravičil – Don Bosko prosi za nasvet kanonika Fissoreja – Škof iz Casaleja brani svojo odločitev – Mons. Fissore izjavi, kako zelo ceni don Boska

DON BOSKOVO PRIZADEVANJE, da bi iskal in branil koristi svojih gojencev, je vredno vse pohvale; vedno se je kazal dobrega družinskega očeta; direkcija železnic gornje Italije je na začetku šolskega leta ponovno ukinila popust za vožnjo na železnici za njegove fante; ko se je približal čas, da bi se fantje odpravili na svoje domove in bi drugi prišli od doma v oratorij, je na direktorja železnic znova naslovil prošnjo za popust; prošnja nima datuma.

Velespoštovani gospod generalni direktor!

Da bi vaši spoštovani uglednosti povzročal čim manj neprijetnosti, bom skušal pismeno predložiti, kar bi vam lahko povedal v osebem razgovoru, in vas prosim, da pismo preberete z vašo že znano naklonjenostjo.

Dokler je železnice upravljala država, so naše gojence vedno šteli za revne. Zato so potovali brezplačno in predstojnik vsakega zavoda je imel brezplačno vozovnico s

pravico spremljevalca, ki tudi ni plačal vozovnice. Te ugodnosti so nam podelile tudi Južne in Rimske železnice.

Ko so potem železnice prešle iz državne uprave v upravo Družbe gornje Italije, so naši gojenci imeli 75% popusta pri vožnji.

Naša uprava je skrbela, da bi se preprečile vse zlorabe zlasti pri izhodiščni postaji v Turinu, vendar se je zgodilo, da je nekdo prevaral našega gojenca, ki mu je dal svoj listek, da se je iz Saluzza peljal v Turin. Kot posledica tega dejanja so nam s pismom 20. junija 1867 znižali popust na polovično ceno.

Neki drugi malopridneži so prevarali nekega našega fanta na postaji v Bielli tako, da je spremenil številko listka, in kot posledica tega dejanja, ki je popolnoma neodvisno od ravnateljev zavodov, so s pismom z dne 15. februarja 1869 popolnoma ukinili vse ugodnosti.

Po tem dogodku so ukinili celoten skupinski popust. Zaradi vsega tega naslavljam na vas vročo prošnjo, da bi blagovolili vzeti v pretres naslednja dejstva.

1. Ravnatelji zavodov niso v nobenem primeru odgovorni za to, kar se je zgodilo, da so nam potem ukinili ugodnosti. Nasprotno, opozarjali so in pretili s kaznijo vsem, ki bi ravnali drugače. Na odhodni postaji v Turinu se nikdar ni zgodilo kaj podobnega.

2. Ta hiša živi zgolj od Božje previdnosti. Vedno je bila pripravljena sprejeti uboge dečke, ki so bili otroci železniškega osebja ali so jih direktorji železnic priporočali za sprejem. Prav tako so jo vedno šteli za sirotišnico in jo imata za tako tudi Družbi za Južne in Rimske železnice, ki jo v ta namen tudi podpirata.

3. Železniška družba za gornjo Italijo nima nikakršne koristi, če odpravi dosedanjo ugodnost, kajti v letih, ko je dala 75% popusta, je letni nakup znašal približno 4.000 frankov, ko je bila polovična cena, 2.000 frankov. Letos pa, ko so ukinili popust, je zaslužila komaj 150 frankov, ker zaradi pomanjkanja sredstev gojenci potujejo peš ali z vozom ali kake drugače.

4. Zato prosim, da če že nečete dati 75% popusta, kakor je to običajno za dobrodельne ustanove, dodelite to ugodnost vsaj predstojnikom teh zavodov. Prav tako prosim, da bi gojencem, ki potujejo v večjih skupinah, dodelili popust, kot je to v navadi za vse vzgojne ustanove, če potuje več kot 12 gojencev.

DUH. JANEZ BOSKO

Zavzemal se je na več uradih, vendar brez uspeha. Povsod se ga ljubeznivo in vljudno sprejeli, poslušali njegove razloge, navajali splošne smernice, zaradi katerih je bilo tako odločeno, in obljubljali, da bodo s časom spet podelili že obstoječo ugodnost.

Ko je don Bosko končno videl, da ne more ničesar doseči, se je obrnil na mestnega prefekta grofa Radicatijsa.

Velespoštovani gospod prefekt!

V preteklih časih je bila vaša visoko spoštovana uglednost velik dobrotnik ubogih

dečkov, ki so sprejeti v Oratorij sv. Frančiška Saleškega, in to me navdaja z zaupanjem, da se boste zavzeli v zadevi, ki vam jo na kratko predstavljam.

Dokler so bile železnice v državni upravi, so naši gojenci in predstojniki imeli prosto vožnjo, kakor se to dogaja še sedaj na Južnih in Rimskih železnicah. Ko pa so prešle v upravo Družbe gornje Italije, so nam naklonili popust 75%, kakor je to navada za najbolj potrebne.

Toda pred malo manj kot dvema letoma se je eden izmed naših fantov ob vrnitvi v Turin dal pregovoriti in je svoj listek prepustil nekemu drugemu. Zato so nam s pismom meseca aprila 1867 znižali popust na polovico, dokler ni neki naš fant na postaji Porta Susa spremenil številko na vozovnici in so nam zato odvzeli celotno ugodnost, čeprav naša ustanova ni imela pri tem nikakršne krivde, ker smo se vedno trudili za čim natančnejše izpolnjevanje dogovorjenih predpisov.

Po vsem tem nam niso odvzeli samo posamičnih popustov, temveč tudi popust, ki ga vsem naklanjajo, ko število potnikov kake vzgojne hiše doseže 12.

S tem se dodali še večjo neprijetnost, ko so ukinili te ugodnosti tudi drugim našim ustanovam, ker so pod mojo upravo. Tako je preteklega septembra malo semenišče v Mirabellu, ki upravno ni odvisno od mene, prosilo za običajni popust za 12 gojencev. Odgovorili so, da mora prošnjo podpisati krajevni župan. Ko je bilo z izgubo časa in denarja tudi to opravljeno, je prišel odgovor, da se tej ustanovi ta ugodnost ne podeli zaradi povezave s prosilcem. Sedaj prosim vašo uglednost, da bi posredovala pri Železniški družbi za gornjo Italijo, da bi nam naklonila vsaj popuste, ki so jih deležni vsi vzgojni zavodi.

V potrdilo vašega posredovanja bi jim vi lahko navedli dejstvo, da je naša ustanova vedno sprejemala dečke, ki so ostali brez očeta zaradi nesreč, ki se dogajajo na železnicah, in ki so jih priporočali direktorji železniške uprave. Sedaj je pri nas kakih 20 takih dečkov. Te fante bomo še naprej obdržali v zavodu in tudi v prihodnje ne bomo odklonili nobenega, ki bi nam ga priporočila železniška uprava. Če se boste, gospod prefekt, zavzeli v tem smislu, bomo imeli še dodaten razlog za našo hvaležnost. In ko dajem na voljo vaši uglednosti našo hišo za vaše potrebe, imam čast, da se imenujem vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

(18. oktobra 1869)

Toda niti prijazno prefektovo priporočilo ni imelo uspeha.

PREFEKTURA POKRAJINE TURIN

Odd. 2. Dobrodelne ustanove

Turin, 9. novembra 1869; št. zap. 22053; reg. 1034

Odgovor na prošnjo iz 18. oktobra 1869

Predmet: Prevoz oseb na železnicah gornje Italije

Na vašo prošnjo z dne 18. oktobra sem vroče prosil Direkcijo železnic gornje Italije,

da bi fantom Oratorija sv. Frančiška Saleškega naklonila popust za potovanje na železnici.

Težko mi je, da vam moram sporočiti, da mi ni v ničemer uspelo, kakor boste mogli sami razbrati iz dopisa imenovane Direkcije železnic, ki ga prilagam temu pismu.

Za prefekta MASCARETI

Gospodu ravnatelju Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu v Turinu.

Don Bosko se je vdal in čakal, da se bodo spremenile okoliščine in ljudje. Medtem pa je bil zaposlen s kopico drugih stvari.

Mons. Riccardi di Netro je naložil teologu Albertu, vikarju v Lanzo, da naj podvrže vsakega klerika v salezijanskem zavodu neke vrste izpitu o poklicu. Ravnatelj don Lemoyne je o tem po nasvetu samega vikarja pisal don Bosku. Želel je od njega dobiti navodilo, kako naj se ravna. Don Bosko mu je odgovoril:

Dragi Lemoyne!

Pošiljam ti odgovor o tem, kaj lahko gospod vikar stori. Sicer pa lahko spremeni, kakor mu je drago.

Prihodnji četrtek bomo imeli vajo za srečno smrt. Popoldne bom skušal priti v Lanzo, če meniš, da bodo zbrani že vsi gojenci.

Povej očetu Bodrattu, da bom skušal urediti z njegovim ptičkom. Seveda če mi ne bo zletel iz roke.

Bog naj blagoslovi tebe in vso lanzeško družino. Amen.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Kaj počne Guidazio?

Odgovor na posebnem listu se glasi takole:

Vikar T. Albert bi lahko takole odgovoril:

Duhovniki Pavel Albera, Frančišek Dalmazzo in Peter Racca stanujejo v oratoriju v Turinu, zato jih ne morem vprašati.

Duhovnik Jakob Costamagna ter klerika Jožef Daghero in Modest Davico so na vprašanje vaše velečastite uglednosti, ali so vpisani in ali želijo postati člani Družbe sv. Frančiška Saleškega, odgovorili pozitivno in da so že naredili zaobljube. Vstopili so v to družbo, ker je bila zanje edina možnost, da so opravili svoj študij. Mislili so, da je to pot, ki jim jo je odprla Božja previdnost, da rešijo svoje duše in za delovanje v prid drugim.

Ko sem jih vprašal, ali se hočejo znebiti oblasti vaše ekscelence, so enoglasno odgovorili, da niso nikdar mislili na kaj takega, in če so se do sedaj ukvarjali s šolo, krščanskim naukom, asistenco, so to delali v globokem prepričanju, da je to po vaši volji.

Poleg tega so mi zagotovili, da so ponotranjili člen pravil št. 8,3, ki pravi: Za predstojnika bodo šteli škofa tiste škofije, kjer je hiša, ki ji pripadajo. V 2. členu istega poglavja je rečeno: Za rimskim papežem itn. (lahko navedete cel člen).

Vsi so trdno odločeni pripadati salezijanski družbi, hkrati pa popolnoma vdani vaši ekscelenci. V tem smislu so tudi vedno razumeli zgoraj navedeni člen in tako so jim ga vedno razlagali. Prav tako želijo kolikor mogoče poučevati katekizem, učiti v šoli in pomagati v cerkvi, z edinim namenom, da se kolikor mogoče dela dobro, pod vodstvom in v spoštljivi pokorščini vaši ekscelenci, kakor zahtevajo salezijanska pravila.

To je njihovo splošno prepričanje. Moram pa vam povedati resnico, da je mladina, odkar so prišli salezijanski duhovniki in kleriki v mojo župnijo v Lanzu ...

(Tukaj naj gospod vikar doda, kar ‚in Domino judicaverit‘ – bo menil v Gospodu.)

Ta inkvizicija – na žalost je tako – je nov dokaz težav, ki so jih hoteli delati don Bosku. Nadškof je celo pretel s suspenzom tistim duhovnikom, ki bi bivali v oratoriju, ne da bi bili člani družbe, četudi ni bilo nikogar, ki ne bi že naredil zaobljub, bil novinec ali aspirant.

Diakon Jožef Cagliero iz Castelnova d’Asti je bil vpisan v salezijansko družbo, četudi še ni naredil zaobljub. Vstopil je v oratorij kot gojenec, še preden je dopolnil 14 let. Ker se je bližal čas duhovniških posvetitev, ga je don Bosko poslal k nadškofu Riccardiju s prošnjo, da bi ga posvetil v duhovnika. Monsinor ga je povabil, naj pove, ali hoče pripadati škofijskemu kleru ali salezijanski družbi. Ko je ta povedal svoje razloge, mu je rekel: »Posvetil vas bom v duhovnika, če mi pisno potrdite, da boste zapustili oratorij.« Cagliero je molče poslušal. Nadškof je vzel pero in mu ga potisnil v roko: »Pišite.«

Diakon, ki je bil po naravi osoren, malobeseden, pa odločen, je spustil pero in odgovoril: »Nočem.«

In nadškof: »Potem pa se sprijaznite s tem, da ne boste posvečeni.«

In diakon: »Nič za to, bom pač čakal.«

»Toda kaj,« je povzel nadškof, ko ga je videl tako odločnega, »zakaj hočete ostati pri don Bosku? Kaj je potem končno ta vaša družba? Kdo so njeni člani? Koliko vas sploh je?«

»Ne vem.«

»Tu imate papir. Napišite imena njenih članov.«

»Ekscelenca, ne poznam vseh. Vprašajte don Boska. Jaz ne bom pisal.«

»Potem bom pisal jaz.«

Vzel je pero in čakal, da bi mu Cagliero narekoval. Toda Cagliero se je zaprl v molk. Nadškof pa je silil, napisal je don Boskovo ime, nato pa gledal diakona in čakal.

»Don Bosko ... in potem?«

Cagliari je še naprej molčal. Tedaj je monsinjor pisal naprej in vzkliknil:

»Don Albera ... in kdo je don Bosko? Ta je več kot samo don Bosko.«

Ker je Cagliari še naprej molčal, je vstal in mu rekel: »Če je tako, pojdite.«

Diakon je pozdravil nadškofa in se vrnil v oratorij. Tu je govoril z don Boskom, ki je napisal, on pa prepisal, naslednje pismo:

Velečastita ekscelenca!

Bojazen in spoštovanje do vaše ekscelence sta mi včeraj preprečila, da nisem mogel izraziti, kar mi je narekovalo srce. To toliko bolj, ker je šlo za odločitev, za katero so mi svetovali, da naj prej dobro premislim, preden si bom nadel končnoveljavne dolžnosti.

Ko sem prišel domov in potem ko sem molil, sem sedel za mizo in vam pišem, kar čutim v globini svojega srca in kar bi povedal v trenutku smrti.

Moja odločitev in moj namen je pripadati Družbi sv. Frančiška Saleškega. Prišel sem kot deček, in če ne bi tukaj dobil moralne in materialne podpore, gotovo ne bi mogel opraviti svojega šolanja. Zato čutim veliko navezanost na kraje in osebe, od katerih sem prejel duhovni in telesni kruh in svojo moralno držo. Don Bosko mi je vedno puščal popolno svobodo. Čeprav sem s telesom in dušo vedno pripadal tej družbi, se nisem nikdar končnoveljavno odločil zanjo, kakor nameravam storiti s tem pričujočim pisanjem.

Prosim vas samo, da mi dovolite nekaj besed. Vi ste me večkrat vprašali, ali želim pripadati vaši ekscelenci ali oratoriju. Glede tega vam moram povedati, da je don Bosko pri razlagi pravil te hiše ponavljal, da ga je vedno v vsem vodil nadškof. V pravilih je rečeno, da je pristojni predstojnik družbe krajevni škof. Jaz sam sem v svoji neznanosti poučeval katekizem, poučeval v šoli in pomagal v cerkvah, prepričan, da je vse to vaša stvar, ki jo blagoslovljate in podpirate. Dejansko sem pri zadnjem duhovniškem posvečenju ugotovil, da je bilo od petindvajsetih prejemnikov duhovništva več kot dvajset takih, ki so bili moji gojenci v tej hiši.

Zato prosim vašo ekscelenco, da mi verjame, da je bila vedno in je še sedaj moja želja, da bi se podvrgel vaši volji in bi, kolikor mi je mogoče, delal v korist škofije v smislu pravil salezijanske družbe, ki to zahteva od svojih članov v št. 8 in členih 2 in 3.

Bodite tako dobri in prizanesite temu mojemu pismu; govoril sem z govorico srca. Sicer pa ne bom nehal moliti, kakor sem to delal do sedaj, za vaše dragoceno zdravje, ko čutim veliko čast, da se imam za vaše ekscelence najvdanejšega služabnika.

KLERIK JOŽEF CAGLIERO

Turin, 6. novembra 1869

Te težave in pogoste obljube bogatih in častnih služb so vedno bolj utrjevale trdno in končno odločitev volje odličnega don Boskovega učenca. Tako je 12. novembra 1869 premagal vse dvome in naredil zaobljube po pravilih ponižne in nasprotovane Družbe sv. Frančiška Saleškega.

Novega profesa so po navodilu več članov vrhovnega kapitlja salezijanske družbe v don Boskovi odsotnosti naslednjega dne poslali za člana hišnega sveta v podružno hišo v Mirabellu. Casalski škof mons. Ferrè, ki je 14. novembra podeljeval ‚extra tempus‘ (zunaj časa) svete redove, je dodobra poznal duha salezijanske družbe, saj jo je odobril kot družbo škofijskega prava. Poznal je don Boska in velike težave, ki so mučile Božjega služabnika in njegove sinove, zato je rade volje in brez premišljevanja ubogemu diakonu podelil duhovniško posvečanje.

Novica je kmalu prišla na ušesa nadškofu, ki je don Bosku takole pisal:

NADŠKOFIJSKI PISARNA V TURINU

Velečastiti gospod!

Turin, 26. novembra 1869

Na moje veliko začudenje sem zvedel, da je gospod diakon Jožef Cagliero, član salezijanske družbe, ki je bila ustanovljena v tem mestu in ji vi načelujete, bil 14. tekočega meseca posvečen v duhovnika od monsinjorja casalskega škofa don Petra Marije Ferrèja, in to brez moje vednosti.

Vaša uglednost in diakon Cagliero sta dobro vedela, da bom jaz imel ordinacije v tekočem mesecu. Vaša uglednost ima v smislu odloka z dne 1. marca 1869 pravico, da daje odpustnice za tonzuro, nižje in višje redove, vendar se mora v tem obrniti name kot krajevnega škofa, razen če bi bil jaz odsoten ali ne bi hotel podeljevati redov.

S tem, da ste dali mos. škofu casalskemu posvetiti diakona Cagliera, ne da bi se uresničile omenjene okoliščine, ki bi mogle opravičiti ta postopek, ste prekršili svete kanone in pravice, ki mi kot krajevnemu škofu pripadajo, pravice, ki jih moram zvesto čuvati in braniti.

Zato posvečenje diakona Cagliera imam na osnovi odloka z dne 1. marca 1869 za nedovoljeno.

S pričujočim pisanjem, ki mi je v veliko žalost, opravljam sveto dolžnost svojega nesoglasja, obenem pa opozarjam vas, gospoda don Cagliera in mons. Ferrèja, škofa v Casaleju, ki je posvečenje opravil, da ste v smislu dekreta papeža Klementa VIII. z dne 15. marca 1596 in na osnovi bul Benedikta XIV. z dne 27. februarja 1747 zapadli tam navedenim kaznim, se pravi vaša uglednost izgubi ‚sui officii ac dignitatis et vocis activae et passivae; gospod don Cagliero je kaznovan ‚suspensionis, atque etiam, si in suscepto ordine ministraverit, irregularitatem incurrit; in mons. škof casalski ‚non facile effugit poenas canonicas adversus eos propositas, qui alienum subditum, absque sufficientibus dimissoriis, ordinare praesumunt.

Toliko v vednost vam in po vašem posredovanju gospodu don Caglieru, medtem ko se izražam z vsem spoštovanjem vaše velespoštovane uglednosti

najvdanejšega služabnika.

+ ALEKSANDER, nadškof

Velečastitemu gospodu don Janezu Bosku, predstojniku salezijanske družbe.

Don Bosko je ponižno odgovoril.

Velečastita ekscelenca!

Vaša velečastita ekscelenca si ne more predstavljati, kakšno žalost in neugodje mi je povzročilo vaše pismo v zadevi posvečenja klerika Jožefa Cagliera. Vedno, zlasti pa še po dokončni potrditvi naše uboge družbe, sem priporočal in ponovno zabičeval njenim članom, da bi se vsi potrudili, da bi preprečili vsako najmanjše nesoglasje ali nasprotovanje volji škofov in zlasti še vaše ekscelence. To nam ukazujejo naša pravila. Upam pa, da odkrit prikaz dogodka, če že ne opraviči vsega, kar se je zgodilo, vsaj omogoči dobrohotno oceno.

Verjetno se vaša ekscelenca spominja, da ste pred kratkim zapretili s suspenzom škofijskim duhovnikom, ki bi kot nečlani družbe še naprej delovali v njej. Ubogi reveži, ki so se pripravljali na redove, so v strahu trepetali. To je tudi razlog, zakaj zgoraj imenovani klerik Cagliero v vaši navzočnosti ni mogel niti govoriti niti pisati. Kar se potem tiče duhovniškega posvečenja istega klerika, moram reči, da sem se večkrat tako dopoldne kakor popoldne odpravil k vam, da bi mogel z vami govoriti o tej in tudi o drugih stvareh, ki jih ni mogoče zaupati papirju. Toda enkrat ste bili odsotni, drugič ni bil čas sprejemov ali vam kako drugače ni bilo mogoče, da bi me sprejeli. Tedaj sem se odločil, da pošljem klerika v Mirabello in prosim tamkajšnjega škofa, ki je posvečeval ‚extra tempus‘, da ga posveti, zlasti še, ker vi niste imeli ordinacij tedaj, temveč nekaj tednov pozneje.

To sem imel za pravilno, prepričan, da ne bom storil ničesar proti nadškofovim pravicam, temveč vse v soglasju z odlokom Tridentinskega cerkvenega zbora, ki ga je objavil Benedikt XIV. v De ordinatione regularium z dne 27. februarja 1747. Tam je zapisano: Congregatio Concilii censuit superiores regulares posse suo subdito itidem regulari, qui praeditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, liberam dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Dioecesanum, nempe illius monasterii in cuius familia ab iis, ad quos pertinet regularis, positus sit. Vprašal sem in hotel sem vprašati tudi vašo ekscelenco, ali se ta odlok izvaja v mojem smislu, in so mi odgovorili pritrtilno. Oprt na te razloge, sem menil, da more v soglasju s škofom iz Casaleja pripravnik iti in se dati posvetiti ordinariju, v katerega škofiji je njegovo bivališče. Drugi razlog, zakaj sem se odločil za to rešitev, so bile duhovne vaje. Vi niste šteli za zadostne duhovne vaje, ki jih opravljamo tukaj v Turinu in v Trofarellu, kar so nekateri že izkusili v preteklem septembru. Razlog za to je naša denarna stiska, ki si ne more dovoliti izdatkov za potovanje in drugih, če bi se udeležili škofijskih duhovnih vaj.

Kljub tej moji dobri volji in dvomu, ali mogoče nisem dobro razumel zgoraj navedenega besedila, vas prosim, da bi mi dobrohotno oprostili. Zagotavljam vam, da bom v prihodnje skušal ravnati po vaših navodilih. Z besedami imenovanega papeža vas prosim za Gospodovo usmiljenje in za ljubezen Svetega Duha, ki nas vse družijo pri delu v Gospodovem vinogradu, da bi šli čez tisto, kar vas je mogoče užalilo.

Dobro veste, da že trideset let delam v svoji majhnosti za to škofijo vse, kar morem. Mnogi kleriki, kaplani in župniki škofije so bili gojenci našega zavoda. Nikdar nisem prosil niti plače niti časti. Edino plačilo, ki sem ga vedno iskal in ki ga s ponižnim srcem prosim

tudi vas, je oproščenje in nasvet, ki mi ju vi morete dati za večjo Božjo slavo. Iz zgoraj omenjenih razlogov in zaradi popolne nedolžnosti duhovnika Jožefa Cagliera mu nisem upal sporočiti tistega dela pisma, ki se nanaša nanj. To bom storil, če mi boste sporočili, da je to vaša izrecna zahteva. Vedno pripravljen, da v sveti službi storim, kar morem, mi dovolite, da si vzamem čast in se imenuje vaše ekscelece najvdanejšega služabnika.

*DUH. JANEZ BOSKO
Turin, 28. novembra 1869*

Od tega dne je monsinjor nadškof zaupal vodstvo svoje škofije generalnemu vikarju mons. Zappati in po opravljenem bogoslužju pri San Giovanniju odpotoval v Rim, kjer je bilo že nekaj njegovih podrejenih škofov, s katerimi je stanoval v vatikanski kanoniški hiši. Od tod je pisal don Bosku še drugo pismo.

ZASEBNA NADŠKOFIJSKA PISARNA

Rim, 8. decembra 1869

Velečastiti in velespoštovani gospod!

Upam, da je moje pismo v vaši velečastiti in velespoštovani uglednosti rodilo obžalovanje. To verjamem toliko bolj, ker je bil dogodek prej posledica nevednosti kot hudobnosti. Ker pa ni bila moja dolžnost, da stvari popravim, sem vam pisal tako, da bi vi to popravili na primeren način. Ne gre samo za razočaranje, ki so mi ga povzročili vaša uglednost, don Cagliero in casalski škof, temveč skrb, da se čim prej obrnete na Sveti sedež za potrebno oprostitev od kazni. Sedaj se vračam k vašemu pismu, v katerem brez slepomišljenja odločno zavračam to, kar trdite. Če sem pretil s suspenzom škofijskim duhovnikom, ki so delali v vašem zavodu, sem bil k temu prisiljen, da bi se vedelo, kateri duhovniki so vaši in kateri moji. To, kar ste mi vi pripovedovali, je nekaj popolnoma drugega od tega, kar je pokazalo vedenje Cagliera v škofijski pisarni. Dalje ne vem, zakaj naj bi se morali gojenci bati, saj moje zahteve niso bile obrnjene nanje in niso vedeli, ali zahtevam, da naj bodo podvrženi nadškofu ali ne. Nikdar nisem izrekel niti besedice, da hočem vzeti družbi kakega člana, ki bi hotel postati njen. Ne vem, koliko naj verjamem trditvi, da ste prišli večkrat tako dopoldne kakor popoldne v škofijo, da bi z menoj govorili o posvetitvi klerika Cagliera, ker sem vedno sprejel vsakogar in nisem nikogar zavrnil. V tem primeru bi se mogli ali celo morali obrniti na uradnika, ki je pristojen za take primere in ga vi poznate, saj ste imeli z njim opravka že v preteklosti. Odločitev torej, da ste poslali klerika Cagliera v Mirabello, ni bila nemožnost, da bi govorili z menoj. Ne pravim, da nimate pravice pošiljati klerika Cagliera v Mirabello, vendar z listinami, kot jih zahtevajo sveti kanoni in ne prej, preden bi uredili na škofijskem uradu zaradi prenizke starosti. Poleg tega ste poslali klerika na posvečenje pred posvetitvijo v naši škofiji in tako izigrali škofa, ki ste mu ‚in fraudem legis‘ (s prestopkom zakona) odtegnili klerika, ki je bil še nekaj dni prej njegov podložnik, in to toliko bolj, ker se posvetitev ni zakasnila za več kot en teden. Da je bil poslan in ‚in fraudem legis‘, se vidi iz tega, ker je nekaj

dni pozneje bil spet v Turinu. Iz tega vidite, kako zelo ste se motili v razlagi odloka svete kongregacije, ki ste ga navedli, kjer je jasno povedano, da mora biti redovnik predstavljen škofu škofije hiše, kjer biva, in v hiši, od koder bo šel na posvečenje, ker bi sicer bilo to nekoristno. Če bi vi govorili z menoj ali z uradnikom, ki ureja stvari glede posvečevanja duhovnikov na škofiji, bi vam to jasno povedala in dokazala, da se ta odlok vedno tako razlaga.

Ko sem ukazal Cagliero, naj opravi duhovne vaje, sem bil prepričan, da ni član družbe. V tem prepričanju je bilo pravilno, da sem to zahteval, da ne bi delal razlik ali odobril prednosti, zlasti pa zato, ker duhovne vaje za tiste, ki prejemajo redove, niso isto kot kakršne koli duhovne vaje, ker so pridige čisto drugačne. Tega prepričanja sem bil ne samo zaradi tega, kar mi je povedal Cagliero, temveč tudi zato, ker je prosil za dispenzo zaradi pomanjkanja let; če bi bil član družbe, bi to morali storiti njegovi predstojniki ali dati dovoljenje.

Iz vsega tega je jasno, da gre za spletke, ki si jih ne morem razložiti in ki so mi silno zoprne, in ne bi rad, da bi se ponovile. Sicer vam pa pisma nisem pisal samo zato, da bi izrazil svoje nezadovoljstvo, temveč zato, da poskrbite za odvezo kazni, ki ste si jih zaslužili. Kar se tiče mene, sem pripravljen vse odpustiti, prepričan, da se v prihodnje kaj takega ne bo več dogajalo. V tem smislu vas pozdravljam.

Najvdanejši in najposlušnejši služabnik
+ ALEKSANDER, turinski nadškof

Ko je Božji služabnik prejel to drugo pismo, je prosil za svet kanonika Celestina Fissoreja.

Veleugledni gospod kanonik!

Koliko revščine je na tem svetu in koliko tegobam je podvržen ubogi don Bosko!

V moji odsotnosti je neki klerik iz naše družbe šel v Casale, da bi tam prejel duhovniško posvečenje, ker je tam naša družba potrjena kot škofijska ustanova. Naš nadškof se je verjetno zato, ker mu je nekdo zadevo predstavil kot naperjeno proti njegovi oblasti, močno užalil. Stvar pa je z mojega vidika popolnoma drugačna. Pisal mi je pismo, na katerega sem mu takoj odgovoril, in on mi je spet odpisal.

Sedaj bi vas prosil, da bi prebrali ta pisma in mi sporočili, ali je v tej zadevi kak novejši odlok ‚ad hoc‘ (za ta primer). Dekret Svete koncilske kongregacije redovniki tako pojmujejo, kot sem vprašal, in zato bi morali vsi zapasti tem kaznim.

Benedikt XIV. omenja in graja nekega predstojnika, ki je ‚falsis de causis‘ (iz napačnih razlogov) spremenil bivališče svojega podložnika za posvečenje, potem pa ga je spet poklical na prejšnje mesto, vendar za to ni določil nobene kazni.

Razlogi so zelo tehtni, kakor bi vam to mogel povedati osebno. Vedite, da je posvečenje v tej škofiji bilo dva tedna pozneje.

Vprašali bi se tudi lahko: če predstojnik lahko razpolaga s svojimi podložniki, ali potem ne sme spremeniti bivališča tudi za posvečenje, če je za to zadosten razlog?

Bodite torej tako dobri in premislite zadevo. Nato mi sporočite uro, ko vas bom najmanj motil, da pridem k vam. Ali pa bi vam morda bolj ugajalo priti v oratorij?

Upam, da imate bulo o duhovniškem posvečevanju redovnikov, ki sem jo navajal. Če je nimate, vam jo bom takoj poslal.

Priporočam vso zadevo vašim molitvam in se vam že sedaj zahvaljujem za vso pomoč. Čast mi je, da se imenujem vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 18. decembra 1869

P. S.: Treba je povedati, da je casalski škof visoko izobražena oseba.

Kanonik je don Bosku takoj odgovoril.

Velečastiti gospod don Bosko!

Rade volje bom preučil to vprašanje. Toda za to, da si bom lahko ustvaril zadostno sliko o celotni zadevi, potrebujem Odlok z dne 1. marca 1969, ki ga ne poznam. Prosim, da mi ga pošljete, potem bom v torek od pol devetih do pol enih dopoldne na razpolago v mojem stanovanju. Pozdravljam vas z globokim spoštovanjem. Vaš najvdanejši služabnik

kanonik CELESTIN FISSORE

Turin, 17. decembra 1869

Razlog, zakaj se je vrhovni svet salezijanske družbe odločil, da pošlje diakona Cagliariera v Mirabello, da bi se dal posvetiti v Casaleju, je bil, da se je tako izognil novim nagovarjanjem, da bi odšel iz oratorija.

Vendar stvar ni šla naprej.

Don Janez Cagliero, ki je bil kot duhovni vodja salezijanske družbe uveden v vse tajnosti, je pričal, da je nadškof izrazil svoje nezadovoljstvo tudi casalskemu škofu mons. Ferrèju, ki mu je primerno odgovoril. Nato je dodal:

»Ti nesporazumi z nadškofom so bili znani samo don Bosku, maloštevilnim prizadetim in članom vrhovnega sveta. Potem so se stvari razvijale precej normalno vse do konca leta 1870, ko je nadškof umrl. Don Boska so pustili pri miru. Ne vem, da bi v času vdovstva škofije nastal kak nesporazum s kapitularnim vikarjem.«

Kanonik Fissore, ki je pozneje postal nadškof v Vercelliju, je ob don Boskovi smrti takole pisal don Rui:

»Jaz sem med prvimi prepoznal dokaze izredno močnih duhovniških kreposti, ki jih je umrl dajal vse od takrat, ko je študiral v Cerkvenem konviktu sv. Frančiška Asiškega v Turinu. Bil sem priča njegovega postopnega razvoja v zasebnem in javnem življenju in si upam postaviti se med prve, ki se zavedajo velike praznine, ki jo zapušča tukaj na zemlji; obenem sem prepričan, da je že prejel plačilo od Gospoda.« To je ocena izjemno ugledne osebe, ki je imela vpogled v veliko bolj neprijetne in trnove zadeve, ki so se v naslednjih letih pojavile med škofijsko oblastjo in častitljivim.

60.

POGLAVJE

Don Bosko v Lanzu – Katoliško branje – Don Bosko v Mirabellu; pismo grofici Callori za širjenje jubilejnega spisa; praznik sv. Karla; dobre želje za njeno skorajšnje potovanje v Rim – Don Bosko v Cherascu – Išče sredstva, da bi plačal zemljišče pri oratoriju sv. Alojzija, da bi zidal cerkev ali kapelo; predloži zadolžnico – Odprtje vesoljnega vatikanskega cerkvenega zbora – Himna in pesmi v oratoriju – Spreobrnjenje odpadlega duhovnika – Don Boskov nagovor ob ponovni izvolitvi članov vrhovnega sveta – Zapisnik tega zborovanja – Padec ministra Menabree in prekinitev pogajanj za cerkev Presvetega potnega prta – Umre zadnji fant izmed šestih, ki jim je don Bosko napovedal smrt – Njegova voščila v verzih za božične praznike – Uspeh težke vzgoje – Krst dveh Alžircev – Dar dečkov oratorija svetemu očetu – Galantuomo za leto 1870 in uvodne besede

ZADNJA DVA MESECA LETA 1869 je bil don Bosko zaposlen z opravki, ki smo jih prikazali zgoraj, vendar nista bila nič manj bogata od prejšnjih z dobrimi deli. V četrtek drugega tedna v novembru je, kakor je obljubil, obiskal zavod v Lanzu. Vsak tak obisk je imel uspeh misijanskega potovanja.

V oratoriju so natisnili zadnji zvezek Katoliškega branja za mesec december. To je bila zelo aktualna knjižica z naslovom Jubilej za Vatikanski koncil. Poročilo patra Sekunda Franca. Pisatelj razloži, kaj je jubilej in zlasti še to, od kod ima Cerkev odpustke in s kako pravico jih deli. Korist, ki jo imamo od jubileja tako pravični kakor grešniki. Kako lahko dobimo jubilej. Na koncu sta podana dva programa, in sicer Knjižnice italijanske mladine in Katoliškega branja.

Kot je razvidno iz pisma, ki ga je poslal grofici Callori, je don Bosko drugič obiskal malo semenišče v Mirabellu.

Velezaslužna gospa grofica!

Mons. Manacorda je v pismu don Caglieru poslal tukaj priloženi listek in ta ga je neprevidno odprl, vendar ni ničesar prebral, zato so ostale skrivnosti nedotaknjene. Večkrat ste mi zagotovili, da ste gospa, in to me spodbuja k prošnji. Gospod župnik iz Vignaleja bi za jubilej rad razdelil 2.500 knjižic patra Franca o jubileju. Ko smo govorili o ceni, je prosil, da bi mu pomagali, in nato je začel jokati. Obljubil sem mu, da bom zaupno prosil za pomoč vašo uglednost. Naredimo torej tako. Knjižica stane za naročnike 15 centov. Razdelimo si jih: 5 za don Boska, 5 za župnika in 5 za vas. Vi bi zato bili dolžni veliko vsoto 125 lir, ki bi jih brez obresti plačali do konca leta 1870 upravi Katoliškega branja. Vidite, kako zelo lepo znam računati z denarjem drugih. Odgovorite mi, kakor hočete. V Mirabellu smo slovesno praznovali, bilo je čudovito. Škof se je večkrat do solz raznežil. Naročil sem don Bonettiju, naj vam sporoči, pač zato, da bi se potolažili v Gospodu zaradi sadov vaše dobrodelnosti.

Če mi boste sporočili dan vašega odhoda v Rim, bomo posebej molili, da boste imeli lepo potovanje. Jaz se vas bom s posebnim mementom (molitvenim spominom) spominjal, dokler se ne vrnete ali vsaj do obiska, za katerega upam, da ga bom opravil pri vas v Rimu.

Ne pozabite zadeve z dragim Bimbom. Voditeljica Galleffi, predstojnica oblatk v Torre de' Specchi, ve, da boste prišli. Spoznali boste veliko krepost pod obleko dekle, čeprav pripada eni najboljših družin.

Bog naj nakloni vse najboljše vam in vsej vaši družini. Molite zame, ki se v najgloblji hvaležnosti izrekam vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 27. 11. 1869

Tretji obisk je bil namenjen novemu zavodu v Cherascu.

ORATORIJ SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA

Turin – Valdocco, 8. november 1869

Predragi don Francesca!

Pošiljam ti odgovor, ki bo, upajmo, zadovoljil šolskega nadzornika. Nesi ga gospodu županu in ga pozdravi.

Če ne bo prišlo vmes kaj zelo pomembnega, bom prišel v Cherasco v ponedeljek 22. tega meseca in se ustavil za nekaj dni pri vas. Lahko bi prišel že prej, pa bi bilo samo mimogrede, česar pa nočem.

Priporočam ti, da močno skrbi za svoje zdravje, za zdravje don Provere in vseh drugih.

Če Ottonellu ugaja klavir, želim, da igra, da bo mogel nekoč igrati v nebesih.

Don Francesca, pogum v Gospodu! Bog naj blagoslovi tvojo drago družino. Pozdravi vse. Amen.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu

DUH. JANEZ BOSKO

Medtem pa je iskal darove za nakup zemljišča ob oratoriju sv. Alojzija pri Porta Nuovi. Pisal je advokatu Galvagnu v Fossano per Marene.

Turin, 24. novembra 1869

Veleugledni gospod!

Že drugič nam je vaša spoštovana uglednost v duhu krščanske ljubezni prišla na pomoč, ko smo bili v veliko večjih stiskah, kot ste si mogli predstavljati. Sedaj se ponuja izredno pomembna pobuda, kakor lahko razberete iz priloženega lista. Zato se opogumljam in se zatekam k vaši krščanski ljubezni za tisto pomoč, ki vam jo bo navdihnilo vaše blago srce.

Ne bom veliko pisal. Rečem vam samo, da zato, ker je potreba zelo velika, sprejemem z največjo hvaležnostjo, karkoli boste hoteli darovati v svoji dobroti.

Prosil bom Gospoda Boga, da vam podari zdravje in dolga leta srečnega življenja, in se v globoki hvaležnosti imam za najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Darovi niso izostali. Imamo pri roki potrdilo, ki je bilo izstavljeno grofu in grofici Viancino.

Oratorij sv. Frančiška Saleškega – Turin, Valdocco

Prejel sem 1.200 lir od gospoda grofa Viancina in 3.300 lir od gospe grofice kot velikodušne darove za nakup zemljišča za oratorij sv. Alojzija pri Porta Nuovi in se za darove prisrčno zahvaljujem. Gospod naj povrne velikodušnim darovalcem.

Za don Boska DUH. PAVEL ALBERA

Turin, 29. novembra 1869

Na kupljenem zemljišču naj bi zgradili cerkev. O pomenu te stavbe je don Bosko govoril z več uglednimi gospodi in na praznik Brezmadežne je baron Ricci izročil naslednjo obveznico na kolkovanem listu papirja. To je bil prvi dar za bodočo cerkev sv. Janeza Evangelista, s katero je don Bosko želel počastiti ime Pija IX.

V želji, da bi pomagal pri gradnji nove cerkve v bližini valdeškega svetišča ali vsaj javnega oratorija, ki naj bi ga upravljal velespoštovani don Bosko, podpisani s pričujočo listino prevzemam obveznost plačila enega odstotka od celotne vsote, potrebne za gradnjo cerkve, všteti tudi zemljišče. Izjavljam pa, da bom omejil darovano vsoto na 1.000 lir (piši tisoč lir). Če bi mogoče uporabili za zgradbo več kot 100.000 lir (piši sto tisoč), omejujem svoj prispevek na to vsoto. Vsota bo izplačana v treh obrokih.

Prvo izplačilo bo na začetku del. Preostali dve naslednja leta, vnaprej.

V potrdilo podpisujem to zadolžnico.

baron FELICIANO RICCI DES FERRES

Turin, 8. decembra 1869

Via Bogino 12, 1/2. nadstropje, poslopje Fassati

Istega dne, 8. decembra 1869, so v Rimu v vatikanski baziliki na najslavesnejši način odprli 20. vesoljni cerkveni zbor. Zbralo se je skoraj 700 škofov iz vsega sveta. Samo ruska vlada je katoliškimi škofom prepovedala, da bi se odpravili v Rim. Vsak si lahko predstavlja, kako veličasten vtis je naredil mimo-hod brez števila duhovnikov, vrhovnih predstojnikov redov, prelatov, opatov, škofov, patriarhov, članov svetega kolegija. Na čelu je šel papež s svojim sijajnim dvorom, ki je nastopal v vsem blišču vladarja. Opravili so sveto mašo v stranski križni ladji na desni strani kipa sv. Petra, zapeli Veni Creator, nakar je papež razglasil odprtje zbora in je nadškof iz Ikonija, mons. Passavalle, prebral govor ob odprtju. V cerkvi je bilo kakih petdeset tisoč ljudi.

Don Bosko in njegovi dečki so se veselili. Klerik Albera je spesnil himno na čast Piju IX. in koncilu. Don Cagliero jo je uglasbil in v oratoriju so jo prepevali ob vsaki priložnosti vse naslednje leto in jo ponovili leta 1916, ko je prišel kardinal Cagliero.

V oratoriju so imeli še drug razlog za veselje. Spreobrnil se je neki duhovnik, ki je po želji njegovega škofa več mesecev bival z don Boskom z namenom, da bi uredil svoje življenje.

Unità Cattolica je o tem poročala 12. decembra.

Častivreden preklic. Od velečastitega duhovnika Karla Morandija iz škofije Cremona smo dobili poročilo o častivrednem preklicu, ki ga je opravil 8. decembra v čast Mariji Brezmadežni in vesoljnemu koncilu.

Ugledni Božji služabnik nam istočasno napoveduje skorajšnjo izdajo knjižice pri Katoliškem branju v Turinu z naslovom Vrnitev v sveto barko, tudi v odpravo pohujšanja, ki ga je 15 mesecev dajal s svojim odpadništvom. Žal nam je, da ne moremo v celoti objaviti njegovega preklica, ki je poln pristnih katoliških čustev, ki zelo častijo spreobrnjenca kakor tudi našo sveto vero, ki navdihuje kesanje in daje moč, da priznamo svoje pogrške, in nam nudi sredstva za zadoščevanje.

Tiste dni je don Bosko napovedal konferenco in v starem rokopisu, ki vsebuje zapisnike kapitularnih sej, lahko beremo:

»10. decembra 1869 so se zbrali vsi člani Družbe sv. Frančiška Saleškega, da bi izbrali člane vrhovnega sveta, ker se je vsem iztekel čas njihove službe. Rektor duhovnik Janez Bosko je po molitvi Veni Creator in Oremus začel volitev prefekta, ki je bil to že prej, don Mihael Rua, in duhovnega vodje, ki je bil duhovnik Cagliero. Potem so članom z večnimi zaobljubami razdelili listke za tajni glas ekonomu in trem svetovalcem. Izvoljeni so bili: za ekonoma Angel Savio in za svetovalce Karel Ghivarello in Celestin Durando, ki sta že prej imela to služ-

bo, ter Pavel Albera, ki je prevzel mesto duhovnika don Janeza Francesie, ki je šel za ravnatelja v nov zavod v Cherasco.«

Poleg tega uradnega dokaza imamo še nekaj zasebnih spominov na to zborovanje. Don Bosko je takole govoril:

»Danes popoldne smo se zbrali, da bi izvolili nov vrhovni svet. Po naših pravilih izbranim članom preneha mandat po treh letih. Ker so bili izvoljeni pred tremi leti, je treba volitve ponoviti. Svèt sestavljajo prefekt, duhovni vodja, ekonom in trije svetovalci. Prva dva v smislu pravil izbire vrhovni predstojnik, drugi pa so izvoljeni z večino glasov. Volijo lahko vsi, ki so naredili večne zaobljube, ne morejo pa voliti tisti s samo triletnimi zaobljubami. To jasno določajo pravila in tu ni izjeme. Ostane vprašanje, ali so lahko izvoljeni za člane vrhovnega svéta tisti, ki imajo samo začasne zaobljube. Za zdaj bomo pustili to vprašanje ob strani in bomo storili, kakor smo delali do sedaj. Naj povem, da smejo biti izvoljeni za člane svéta tisti, ki so že bili ali so še člani. Do sedaj so bili v svétu don Rua kot prefekt, don Cagliero kot duhovni vodja, don Savio kot ekonom, svetovalci pa don Ghivarello, don Durando in don Francesia, ki ga moramo sedaj nadomestiti, ker je daleč od tod.

Vprašanje je, ali je treba izvoliti dva ekonoma, ker eden ne more skrbeti za potrebe hiše in hkrati za potrebe družbe. Zato se vprašujemo, ali naj bo ekonom hiše tudi ekonom družbe.« Don Bosko je nadaljeval:

»Ko govorimo o ekonomu družbe, ga ne smemo nikdar zamenjati z ekonomom hiše, ker je lahko ekonom hiše druga oseba kot ekonom družbe. Zato od vrhovnega kapitlja izbrani ekonom družbe ni tudi ekonom hiše. Ekonom hiše je nekak podekonom ali pomočnik, kakor ima prefekt svojega podprefekta. O vsem tem naj razmislijo volivci in tudi drugi, da bodo vedeli, kdo so njihovi predstojniki.«

Po teh besedah so prešteli število sobratov z večnimi zaobljubami; bilo jih je štirinajst. Izvoljeni bi bili tisti, ki bi zbrali večje število glasov. Po molitvi Veni Creator, verziklu, oraciji in drugih predpisanih molitvah je don Bosko začel volitve, kakor zahtevajo pravila. Za prefekta je potrdil don Mihaela Ruo, za duhovnega vodjo pa imenoval duhovnika Janeza Cagliera. Nato so razdelili sobratom z večnimi zaobljubami listke, na katere je vsak tajno zapisal ime ekonoma in treh svetovalcev. Ko so glasovi bili prešteti (don Rua in don Cagliero), so videli, da je za ekonoma bil izvoljen duhovnik Angel Savio, za svetovalce pa duhovnika Karel Ghivarello in Celestin Durando, ki sta že do sedaj opravljala to službo, in duhovnik Pavel Albera, ki je bil izvoljen na izpraznjeno mesto duhovnika Janeza Francesie, ravnatelja novega zavoda v Cherascu.

Enoglasno sta bila izvoljena don Ghivarello in don Durando, medtem ko je za ekonomo dobil precej glasov tudi don Anton Sala, ki je to službo opravljal v oratoriju. Don Jožef Lazzero je prejel en glas manj kot don Albera, ki jih je prejel osem.

Vrhovni predstojnik don Bosko je z jasnim glasom prebral imena izvoljenih in nato takole govoril:

»Tako smo sedaj izvolili naš vrhovni svet, predstojnike naše družbe. To ni stvar, ki smo jo skovali mi med seboj, temveč je v vseh redovnih družbah tak vrhovni svet, ki je različen od drugih in daje razpoznati njihove člane. Tako dominikanci, barnabiti in toliko drugih redov. V teh redovih ima svet celo svojo mizo, kar bomo s časom uvedli tudi pri nas.

Ne morem zakriti dejstva, da je naša pot posejana s trnjem in da bomo morali veliko trpeti od ljudi in iz drugih vzrokov. Mi smo tisti, ki moramo prvi stopiti na to trnovo pot, ker smo na začetku družbe. Toda tolažiti nas mora dejstvo, da nismo sami, saj sta z nami naš Božji Zveličar in presveta Devica Marija. Onadva potujeta z nami in nam kažeta pot.

Izvoljeni morajo misliti, da služba, ki jo imajo, zahteva potrpežljivost in žrtev. Ne morem jim obljubiti nikakršnega plačila razen tistega, ki ga bodo prejeli od Gospoda.

Kar nam je Gospod posebej hotel pokazati, je, da bodo za trnjem prišle vrtnice, in to v izobilju. On nam obljublja veliko pomoč, veliko duhovnega in časnega blagoslova. Zelo bomo napredovali in on nam bo poslal vse, kar potrebujemo v času, če bomo le skušali vse delati v večjo Božjo slavo.

Z zadovoljstvom vam pravim, in to me posebno tolaži, ko vidim, da je družba zelo dobro naravnana in da so vsi zavzeti, da bi čim bolje opravili svoje naloge. Zdi se mi, da je položaj veliko boljši kot preteklo leto. Želim, da bi še pred koncem leta natisnili seznam vseh članov naše družbe. Tako bo na osnovi tega seznama mogel vsakdo vedeti, kdo so člani, ki jo sestavljajo. Ta katalog naj ima vsak pri sebi in naj ne pride v javnost.

Želim tudi, da na dnu kataloga ostane prazen prostor, kamor bomo mogli zapisati imena tistih, ki jih bo v teku tega leta Gospod poklical v večnost. V ta prazni prostor bomo zapisali kreposti, po katerih se je pokojnik posebno odlikoval. Na tak način bodo mogli recimo po osemdesetih letih videti, kdo je bil član družbe, kako je ta napredovala ali nazadovala. Seznam bomo obnavljali vsako leto. Vsaka hiša bo imela poseben katalog, kjer bodo zapisani vsi, ki so v domu.«

Don Bosko tokrat ni več govoril o pomembnosti hiše v Rimu, kot je delal drugikrat. O San Caju ni bilo več smisla govoriti. Dogovarjanja o cerkvi Presve-

tega potnega prta pa zaradi francoskega ministra (ker bi ta verjetno želel tam kakega Savoječana) niso nadaljevali. Vendar bi se lahko pogajanja obnovila, ker je minister Menabrea pokazal naklonjenost za don Boskove predloge. Toda zaradi nasprotovanja v parlamentu je ponudil svoj odstop z vsemi svojimi kolegi in je 14. decembra 1869 oblast odložil.

Dne 15. decembra ga je nasledil zdravnik Lanza z novim sestavom ministrov, ki je, kakor smo že videli, dobro poznal don Boska in ga spoštoval.

Medtem ko je Božji služabnik mislil na to, da bi prosil za podporo, je umrl zadnji fant, katerega smrt je don Bosko napovedal ob koncu leta 1868 in je spadal k hiši. V knjigi mrtvih je don Rua zapisal:

Dne 19. decembra 1869 je v oratoriju umrl Janez Bonelli, sin Luka iz Vica Mondovi. Bil je preprost in boječ. Bil je frančiškan in je po zatrtju redov prišel v oratorij; z veseljem je delal najprej v vratarnici in potem v zakristiji, kjer je pomagal, kolikor je mogel. Značilen je bil njegov umerjen molk, tako da lahko z gotovostjo trdimo, da v času, ko je bil v oratoriju, ni spregovoril nepotrebne besede.

Ta tolažilna smrt je večala, če je bilo to sploh še mogoče, don Boskov vpliv na gojence.

Ob bližajočem se božiču je pošiljal voščila svojim prijateljem in dobrotnikom. Baronu Blanku di Barbania je voščil v verzih:

*Vsak dan sem hotel iti
k baronu, svojemu prijatelju.
Toda do sedaj je bil to samo načrt,
ki se ni nikdar uresničil,
bodisi zaradi lenobe ali bolezni,
kar je končno vseeno.*

*Jem, spim, hodim na sprehod,
živim kot Michelasso.
Da mi pa nihče ne bo rekel,
da zanemarjam barona,
se bom lotil dela
in mu zaželel lepe praznike.*

*Nekoč so, in to ni bilo slabo,
uporabljali množino,
rekli so: vesele praznike, prijatelji,
bodite srečni in zadovoljni.*

*Odkar pa je državna korist
spremenila toliko stvari,
se moramo prilagoditi
tudi načinu izražanja voščil.*

*Toda čemu ta ocena?
Kdo bo spremenil politiko?
Naj teče voda po Padu
in jaz ti bom po svoje čestital.*

*Naj ima moj prijatelj
noge za peruti,
doživi naj Metuzalema
in naj bo svet kot David.*

*Naj bo po moči Samson,
Salamon po modrosti,
s prijatelji pa naj živi zadovoljen
vse do konca dni.*

*Toda kaj naj rečem svojemu kuharju,
ko bom prišel pozno?
Ko je kosilo že končano
in ni nič več preostalo?
Zatekel se bom k Božji previdnosti!
Odpri naj omaro
in si pripravi nov obrok,
ki bo vreden barona.*

*Končno, moj baron,
sem pri kraju s pesmijo.
Bodi dober in mi ustrezi,
pridi k meni na obisk.*

Božič so zelo slovesno praznovali. Tega dne sta bila prerojena s krstno vodo dva alžirska fanta. Ni bilo lahko poučiti in vzgojiti ju v krščanski veri, kar je veljalo tudi za druge, ki so jih 1870 poslali v Turin. Mons. Lavigerie je pisal don Bosku, da sta fanta svojeglava, in ko ju je častiti dobil, je ugotovil, da dejstvo daleč presega napoved. »Ti Arabci so bolj podobni divjim živalim kot človeškim bitjem. S spretnostjo tigra napadejo in grizejo in s kremplji skušajo napasti tiste, ki se jim upirajo. Sicer pa je don Bosko imel to veliko prednost, da se jima pri prvem srečanju ni zdel zoprn. Izrabil je vse možnosti, da je usmeril njuno samoljubje v njuno korist. Najboljši fantje oratorija so imeli nalogo, da so jima stali ob strani s svojo pomočjo in dobroto. Kmalu je zgledno vedenje teh dečkov tako vplivalo na duha Arabcev, da sta rade volje priznala moralno razliko, ki ju je ločila od njihovih tovarišev, in iz ljubezni do svoje domovine sta skušala odpraviti to napako. Preteklo je komaj nekaj mesecev in že se je v teh dveh sinovih puščave pokazala velika sprememba, prav tako pa tudi v njunem mišljenju in čutenju. Namesto divjega izraza je sedaj igral na njihovih licih pristen nasmeh in iz oči, iz katerih se je prej bliskalo od sovraštva, sta sedaj prihajala mir in

zadovoljstvo. Luč krščanstva je s svojo milo svetlobo in toplino proniknila v ti dve uporni bitji, ki se nista nikdar uklonili pred silo, in sta že svobodno klečala pred Jezusom Kristusom in njegovim zakonom.« Tako je to opisal grof Karel Conestabile v svoji knjigi Moralne in religiozne ustanove v Italiji.

Bila sta torej pripravljena za krst. Oblečena v svojo arabsko nošo, s svojo olivno barvo kože, s svojimi kodrastimi lasmi sta vzbujala splošno pozornost v brezštevilni množici, ki je napolnila cerkev Marije Pomočnice. Aly je prejel ime Štefan in Carubi Peter. Za botra sta bila advokat Leon Fontana, poznejši dolgoletni župan v Turinu, in gospa Oriola, njegova mati, ki sta bila Turinčanom dobro znana po njuni dobroti.

Od tistih dni so dečki oratorija kazali veliko ljubezen do namestnika Jezusa Kristusa. Unità Cattolica z dne 28. decembra poroča:

»Darovi njegovi svetosti Piju IX. kot izraz spoštovanja in v pomoč veseljnemu cerkvenemu zboru. – Turin, Valdocco. Don Rua, prefekt Oratorija sv. Frančiška Saleškega, nam pošilja seznam darov, ki so jih zbrali tamkajšnji gojenci ob koncilu: 205,15 lir.«

Leto 1869 se je končalo s prireditvijo v čast namestniku Jezusa Kristusa. V naših spomilih ni omenjeno don Boskovo vezilo gojencem. Menimo pa, da je o tem govoril ob povabilu k molitvi za dober uspeh vaticanskega cerkvenega zbora.

Če nimamo vezila za gojence, pa so nam znane dobre želje in čestitke, ki jih je po Katoliškem branju v Galantuomu za leto 1870 naslovil na svoje bralce.

Že tolikokrat sem povedal, da je svet zelo bolan in da bi potreboval dobrega zdravnika, ki bi mu vrnil zdravje. Bolezni revnih, ki bi za vsako ceno hoteli postati bogati; bolezni bogatih, ki naveličani svojega bogastva zavidajo srečo ubogim in delajo vse mogoče, da bi postali taki; bolezni šolarjev, ki bi radi vedeli več kot njihovi učitelji in se zato izogibajo šole in dajo, da se knjige same učijo; bolezni tudi med učitelji, ki ne vejo več, kako bi krotili mladino, ko je stara več kot 12 let. Bolezni zgoraj, bolezni spodaj, bolezni vsepovsod. Skoraj bi rekel, da se še najbolje živi v bolnišnicah. Zaradi tolikih tegob so se torej svetovni zdravniki morali zbrati, da bi se pogovorili, kako je mogoče ozdraviti svet, ki se že bojuje s smrtjo. In glejte, véliki zdravnik duš, slavni papež Pij IX., ki ga bolezni sveta zelo bolijo, je sklical velik posvet in povabil vse škofo katoliške Cerkve, da bi se zbrali v Rimu in poiskali ustrezna zdravila. Veličasten bo prizor, ko bo nastopilo toliko in toliko pastirjev, združenih v eni edini želji, da bi v Rimu kot nekoč apostoli, zbrani v Jeruzalemu pod vodstvom sv. Petra, prosili očeta luči, da bi ponovno dal novo življenje svetu. Veličastni dnevi so pred nami in našimi sinovi. Star kot sem, bi rad pohitel v novi Jeruzalem in se zahvalil slavnemu papežu za veliko in sveto zamisel, se zahvalil tudi njegovim bratom škofom, ki so se pokorno

odzvali na njegovo povelje. Med njimi so taki, ki so morali potovati cele tri mesece po neprehodnih poteh. Toda kakor Arabec, ki ima vedno oči uprte v Horeb in ga od daleč veselo pozdravlja, tako so oni z mislijo na Rim in v želji, da bi hoteli samo Rim in nič drugega, prenesli težave potovanja po morju in po kopnem, pa vendar veseli, ker so končno le dospeli do cilja svojega potovanja.

Pozabili so na težave in bridkosti že prehojene poti.

Tako so škofje, obteženi z bremenom let, prišli v večno mesto. Naj jih Bog potolaži, jih podpira v njihovem prizadevanju in jih blagoslovi v njihovem hotenju. Rad bi bil petnajst let mlajši, da bi se tudi jaz odpravil v Rim, se združil s pastirji narodov in krščanskega ljudstva in prosil od Boga za dušno in telesno zdravje. Ker ne morem iti telesno, bom tam pričujoč v duhu in bom prosil, milo prosil, da bi se vse zgodilo v večjo Božjo slavo, za zmagoslavje Cerkve in rešenje duš.

Medtem pa se mi, ki živimo v tej velikanski bolnišnici, ki se zaradi človeške ošabnosti imenuje svet, in ko smo padli v tak prepad, da ne moremo več ozdraveti, zahvalimo Bogu za tako velik dar in se razpoložimo, da bomo sprejeli tisto zdravilo, ki nam ga bodo ponudili. Saj cerkveni zbor podpira sam Sveti Duh in zato ne bo moglo priti od njega drugega kot samo sveto, koristno in čudodelno zdravilo. Tako bomo tudi v naših dneh videli čudežna ozdravljenja Cerkve in ploskali njenemu zmagoslavju. Končujem z željo, da bi se vzvišeni škofje v Rimu dobro počutili in se zmagoslavno vrnili v svoje škofije.

Vi pa, moji dragi bralci, prosite Boga za isti cilj in bodimo prepričani, da nas bo uslišal.

61.

POGLAVJE

1870

Natisnjen seznam z imeni salezijancev in njihovih hiš – Don Bosko vloži prošnjo na Kraljevi ekonomat za podporo svojih klerikov – Katoliško branje – Rešitev sužnjev – Salezijanci bodo šli v daljne dežele – Don Boskova vljudnost in neka gospa iz Bergama – Don Bosko brani osebno papeževo nezmotljivost – Prošnje katoliškega sveta, da naj Cerkev razglasi to resnico za versko dogmo – Mons. Dupanloup, škof v Orleansu, skuša prepričati subalpske škofe, da taka definicija ne bi bila primerna; don Bosko je nasprotnega mnenja – Döllinger, krive vere in sekte rohnijo proti splošnemu prepričanju katoliškega ljudstva – Škof iz Malinesa predlaga definicijo te verske resnice – Slovesna prerokba: prihodnost Pariza, Rima in Cerkve; opozorilo in spodbuda za papeža – Don Bosko napiše in da prepisovati to svojo napoved – Dokumenti in razlaga napovedi – Poročilo o verskem in materialnem stanju Družbe za papeža – Don Bosko prosi rektorja semenišča v Turinu, da bi pripustil njegove klerike k izpitu iz filozofije

NA KONFERENCI, ki jo je don Bosko imel 10. decembra 1869, je napovedal natis seznama članov salezijanske družbe. Tako se je tudi zgodilo in iz prvega seznama razberemo, da je leta 1870 družba štela 102 člana, od tega jih je bilo 28 z večnimi zaobljubami, 33 z začasnimi in 41 novincev. O 22 aspirantih ne govori. Imela je štiri vzgojne zavode za fante, v Turinu, Mirabellu, Lanzu in Cherascu.

Don Bosko je vložil na Kraljevi glavni ekonomat prošnjo za podporo svojim klerikom.

Turin, 1870

Veleugledni gospod generalni ekonom!

Kleriki, katerih seznam je priložen, opravljajo dobrodelno službo pri pouku v šoli in nadzoru ubogih dečkov, ki prihajajo v tem mestu v oratorije ali v kraje za zabavo. Do

nedavnega so prejeli posamično ali skupno podporo od Kraljevega ekonomata, s čimer so lahko poravnali stroške vsaj za obleko in druge nujne izdatke.

Ker je ta podpora pred časom prenehala, se prosilec ponižno pa vendar toplo priporoča, da bi vaša spoštovana uglednost spet vzela v pretres njihov položaj in jim naklonila podporo, ki bi se vaši uglednosti zdela primerna.

Prilagam seznam prosilcev, katerim bi lahko posamično naklonili posebno podporo, ali podpisanemu prosilcu za vse skupaj.

V globoki hvaležnosti se izrekam vaše spoštovane uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Prihod prvih dveh arabskih otrok in sporočilo mons. Lavigerija, da bo poslal še druge, se zdi, da je navdihnil Katoliškemu branju naslov za knjižico januar 1870: Nikolaj Olivieri in odkup arabskih deklet: zgodovinski podatki Jakoba Bernardija. To delce slavi eno izmed velikih italijanskih zaslug. Urad za odkup sužnjev, zlasti v Tunisu, je bil ustanovljen v Genovi že pred letom 1400. Poleg tega je bratovščina, ki se je imenovala Bratovščina smrti, imela sedež pri kaniški cerkvi San Donata, katere namen je bil odkup sužnjev. V leta 1679 natisnjeni knjigi je mogoče prebrati, da so odkupili 250.000 sužnjev, ne všteti tiste, ki so jih odkupili zasebniki in petere bolnišnice, ki so jih v ta namen postavili v Alžiru pod pokroviteljstvom konzulov Republike, katerim je nenehna dobrotelost pošiljala denar, zdravila, rjuhe in drugo, kar je potrebno za nego bolnikov.

Tako se je duhovnik Nikolaj Olivieri iz Voltaggia ob zgledu pradedov navdušil za krščansko ljubezen in je 1838 načrtoval ustanovitev dobrodelne ustanove za odkup arabskih deklet. Nenehno je potoval v Afriko, kjer je odkupoval ta dekleta, in po Evropi, kjer je zbiral potrebna sredstva. Trpljenje vsake vrste in svetost njegovega življenja sta bili pretresljivi. Umrli je v Marseillu 25. oktobra 1864, potem ko je v razne ustanove v Italiji, Franciji in Nemčiji namestil 810 arabskih deklet in določeno število dečkov. V veliko zadovoljstvo mu je bilo, kako so ta dekleta rasla v vzvišenih krepostih in kako jih je veliko umrlo zavirljive smrti. Don Blaž Verri, don Daniel Comboni in častitljivi Ludvik da Casoria so bili neustrašni nadaljevalci tega čudovitega dela.

To delce je vzbudilo v naših misel na misijone, kajti don Bosko je vse od začetka ustanovitve oratorija občasno pokazal na možnost misijskih ustanov v Afriki, Ameriki in Aziji. Don Francišek Dalmazzo je večkrat slišal iz njegovih ust, kako bodo salezijanci odšli v daljne dežele.

Prve dni januarja je častiti imel priložnost, da je po zavzemanju don Antona Sale dobil za svoje ustanove dobrotnico. Na vsak korak mu je njegova izbrana

dobrohotnost pridobivala srca. Gospa sama je opisala svoje srečanje z Božjim služabnikom:

Bilo je leta 1870 in jaz sem v spremstvu svojih dveh nečakinj potovala v Rim. Od Milana do Turina je bil v oddelku duhovnik, ki je v svoji dobroti začel govoriti z nami. Iz njegovega govorjenja sem razbrala, da je bil eden izmed don Boskovih duhovnikov. Ko smo prispeli v Turin, mi je ob slovesu dejal: »Jutri ob devetih vas čakam v cerkvi Marije Pomočnice za sveto mašo, nakar vas bom predstavil don Bosku.« Ker nismo nameravale ostati v Turinu niti ne cel dan, me je povabilo skoraj razjezilo, saj sem hotela biti svobodna in si urediti vse potrebno za nadaljnje potovanje. Bolj zato, da bi prepričala svoji dve nečakinji in da ne bi bila nevljudna, smo šle k maši in tako začele dan. Ob dogovorjeni uri smo prišle v cerkev, kjer nas je duhovnik že čakal. Ko nas je zagledal, je takoj odšel v zakristijo in se pripravil za mašo. Po opraviilu je bil spet pri nas in se nam ponudil za vodiča. Reči moram, da bi mi bilo ljubše, če bi odšla, kot pa šla na obisk k neznani osebi, pred katero sem se čutila zmedeno. Vstopile smo v pred-sobo, kjer je čakalo že nekaj uglednih gostov. Vodič nas je pustil same. Obrnila sem se k svojima nečakinjama in dejala: »Kdo ve, kako dolgo bomo morale čakati?« Nisem še končala stavka, že se je pri drugih vratih pojavil naš vodič, nam dal znamenje, naj pridemo, in že smo se znašle pred don Boskom. Častitljiv videz in svetniški vtis je tako prevzel naše duše, da smo padle na kolena. On pa nas je povabil, da smo sedle, in govoril z nami kake četrt ure. Ker nam je njegova ljubeznivost odvzela ves strah, smo se sprostile in z njim svobodno govorile. Razložile smo mu načrt našega potovanja, h kateremu je pripomnil zelo uporabne nasvete. Imela sem zavoj priporočilnih pisem, on pa je hotel dodati še eno, češ da mi bo prišlo prav. Blagoslovil nas je in dejal: »Čez dva tedna bom tudi jaz v Rimu. Kdo ve, ali se ne bomo znova videli.«

Vse prevzete smo odšle, srečne, da se zaradi omalovaževanja nismo odpovedale srečanju in izgubile nepričakovanega daru. Priporočilno pismo sem nekam vtaknila, prepričana, da ga ne bom potrebovala.

Potem ko smo se ustavile v Genovi, Bologni in Firencah, smo po enem tednu potovanja prišle v Rim. Stanovanje nam je priskrbel neki duhovnik, ki je pravkar odpotoval domov. Utrujena od dolgega potovanja ponoči in z mučnim glavobolom sem si želela počitka. Z mestnim prevoznim sredstvom smo se pripeljale na odkazan naslov. Toda ali je bila soba taka, kot bi morala biti? Kaj še! Vanjo se je prišlo skozi predsobo, kjer je stanoval neki gospod, ki je bil nam ženskam nekako za nadzornika. Plačala sem aro in nakazala lastnici neprijetnost predsobe zaradi mojih dveh mladih nečakinj, nato sem dala naložiti prtljago na kočijo in se odpeljala v zavod hčera presvetege Srca. Med potjo sem razmišljala, kam naj se odpravimo sedaj, ko smo brez strehe. Priporočilna pisma, ki sem jih imela, so bila naslovljena na bergamske škofo, ki so bili na cerkvenem zboru, eno na mons. Cennija v Vatikanu, druge pa redovnikom in redovnicam, ki so skrbeli za vse kaj drugega kot za moje stanovanje. Premišljevala sem, kaj naj naredim. Tedaj sem se spomnila don Boskovega priporočilnega pisma. Odložila sem nečakinji in prtljago pri sestrah in ukazala kočijažu, naj me odpelje na

trg v Via Caronari. Naslovljenec je bil eden izmed papeževih koronarjev (služabnikov), pravi plemič in velik don Boskov občudovalec. Kakor hitro je zvedel za mojo stisko, se je takoj obrnil na nekega svojega znanca, ki je začel iskati stanovanje. Bilo je leto vesoljnega cerkvenega zbora in Rim je bil poln tujcev. Po dolgem iskanju tu in tam so nas nastanili na Piazza Barberini v palači Tenerani. Penzion je vodil mlad zakonski par, ki je skrbel zlasti za inozemske družine. V Rimu smo ostale cel mesec pod varstvom angela, ki nas je v Turinu blagoslovil. Naj še povem, da sem bila na dveh avdiencah pri Piju IX., eni zasebni in drugi v skupini nekaj znanih gospa. Usluge, ki nam jih je izkazal tisti gospod, so bile, kot nam je napovedal don Bosko, zelo koristne za obisk raznih znamenitosti.

KLEMENTINA DALM

Tudi don Bosko je sklenil, da bo odpotoval v Rim. Njegovo srce in njegove misli so bili obrnjeni na Vatikanski cerkveni zbor. Osebna nezmotljivost papeža v stvareh vere in nravnosti, kadar govori ex cathedra, je bilo prastaro in splošno prepričanje Cerkve. Krščansko ljudstvo in mnogi škofje so prosili, da bi postalo dogmatsko definirano. Don Bosko je vedno zelo cenil ta papežev posebni dar, se veselil izrazov vere in bil vedno bolj prepričan o nujnosti take opredelitve. Toda odkar je bila 1868 izdana bula za sklic cerkvenega zbora in so škofje in verniki začeli izražati svoje želje, je začel v Cerkvi sami veti sovražen duh. V Franciji so se liberalni katoliški časopisi odločno pridružili anglikancem in janzenistom proti definiciji nezmotljivosti. Nesrečni spisi Janusa, Gratryja, mons. Mareta in Dupanloupa so storili drugo.

Podobno se je dogajalo v Nemčiji. Teolog Johannes Döllinger je v *Allgemeine Zeitung* tudi med cerkvenim zborom in drugod širil vse polno napačnih, krivoverskih in obrekovalnih izjav. Za njim so njegove trditve ponavljali časopisi, letaki, knjižice in brezštevne spomenice, ki so z najneverjetnejšimi izmišljotinami podpihovale ogenj v Nemčiji in Švici. Nevredni katoličani so pretili, da se bodo ločili od Rima.

Isto se je dogajalo v Avstriji, na Madžarskem in na Angleškem. Upori so, namesto da bi pojenjali, vedno bolj naraščali. Politiki so rohnili v zbornicah in na ministrstvih v strahu pred cerkveno avtoriteto v odnosu do države. V Vatikan je prišlo celo nekaj tozadevnih diplomatskih dopisov.

Čeprav se je pred cerkvenim zborom toliko govorilo in pisalo v obrambo papeževe nezmotljivosti, pa papež tega ni vključil v shemo konstitucije *„de Ecclesia“*, se pravi med teme, ki naj bi o njih razpravljali cerkveni očetje.

Toda brezverci in prostožidarji, ki sta jih grizla obup in nemir, ker Cerkev kljub tolikim preganjanjem ni popustila in se je kazala polna življenja, so sklica-

li v Neaplju protikatoliški koncil v imenu svobodnega mišljenja in v smislu boja do zadnjega moža proti papežu in papeštvu, koncil, ki je odmeval od najhujših kletvic. V Bologni je Jozue Carducci dal natisniti himno Satanu. Ves protestantski, pravoslavni in sektaški svet je bil na nogah in poln protikrščanskih strasti.

V prostožidarskih ložah so zaukazali uporabo vseh mogočih sredstev za gojitev odpora med škofi in katoliškimi združenji, kar je deloma tudi uspelo. Don Boska je silno bolelo, ko je videl, da so se nekateri škofje izrazili proti primernosti take definicije. Pred odprtjem koncila je prišel v Piemont orleanski škof mons. Dupanloup, ki verjetno ni bil samo strog nasprotnik primernosti definicije, pač pa v tem pogledu nasprotnik celotnega katoliškega nauka. Obiskal je nekaj škofov in jih pridobil za nasprotovanje. Med njimi so bili mons. Sola, škof v Nici, mons. Losana, škof v Bielli, mons. Moreno, škof v Ivrei, mons. Renaldi, škof v Pinerolu, mons. Gastaldi, škof v Saluzzu in mons. Riccardi di Netro, nadškof v Turinu.

Don Bosko pa je z drugimi škofi, prelati in teologi odločno branil primerenost in videl priložnost, da bi dokončno odpravili zmote galikanizma v Franciji in febronianizma v Nemčiji. Prav tako bi bila definicija nujna za misijone in za primer, če bi se papež znašel v podobnih okoliščinah kot Pij VII.

Mons. Gastaldi, škof v Saluzzu, je dvomil o razlogih Dupanloupa, ki ga je povabil, da bi se postavil proti definiciji. Preden je odpotoval v Rim, je prišel v oratorij, kjer se je o tem dolgo pogovarjal z don Boskom. Tako trdi don Rua.

Zato častiti ni bil popolnoma miren in je molil in dal opravljati molitve za Cerkev.

Tudi v Rimu niso nehali razpravljati o papeževi nezmotljivosti. Don Bosko si je močno oddahnil, ko je zvedel, da je 25. decembra 1869 nadškof iz Malinesa predlagal, da bi papeževo nezmotljivost razglasili za versko resnico. Od tega trenutka je papeževa nezmotljivost postala osrednja tema cerkvenega zbora.

Dne 6. januarja 1870, na praznik Gospodovega razglašanja, je bilo drugo zasedanje cerkvenega zbora, na katerem so koncilski očetje po obredu drug za drugim, in kot prvi papež, izrekli slovesno veroizpoved. Na predvečer tega slovesnega dogodka je don Bosko v sanjah videl, kar bomo tukaj opisali. Sam Božji služabnik je zapisal, kar je videl in slišal.

»Samo Bog zmore vse, pozna vse, vidi vse. Bog nima niti preteklosti niti prihodnosti, njemu so vse stvari navzoče, kot bi bile samo ena. Pred Bogom ni nič skritega in pri njem ni oddaljenosti kraja ali osebe. Samo on v svoji neskončni usmiljenosti in za svojo večjo slavo lahko ljudem razodene prihodnje stvari.

Na predvečer Razglašenja tekočega leta 1870 so izginili vsi materialni predmeti moje sobe in razmišljal sem samo o nadnaravnih rečeh. Šlo je za nekaj kratkih trenutkov, vendar sem veliko videl. Čeprav je bilo vse odeto v čutne podobe, mi je vendarle težko opisati z zunanjimi čutnimi znamenji. Skušal bom podati blede podobo z besedami, ki sledijo. To je Božja beseda, prikrojena za človeka.

»Od juga prihaja vojna, od severa mir.

Zakoni v Franciji ne priznavajo več Stvarnika, toda Stvarnik se bo dal spoznati in jo bo trikrat obiskal z bičem svoje jeze.

Pri prvem prihodu bo pobil njeno ošabnost s porazi, ropanjem in uničenjem pridelkov, živali in ljudi.

Pri drugem bo velika prešuštnica Babilona, ki jo dobri med vzdihni imenujejo javno hišo Evrope, oropana glave in se bo znašla v neredu.

Pariz ... Pariz! Namesto da bi se ozaljšal z Gospodovim imenom, se obdajaš z nemoralnimi hišami. Ti sam jih boš razrušil: tvoj malik Panteon bo upepeljen in uresničilo se bo, da ‚mentita est iniquitas sibi‘ (hudobija je sama sebi lagala). Tvoji sovražniki te bodo spravili v stiske, lakoto, strah in zaničevanje narodov. Toda gorje ti, če ne boš priznal roke, ki te bije! Hočem kaznovati nemoralnost, opustitev in prezir mojih zakonov, pravi Gospod.

Po tretjem prihodu boš padel v roke sovražnikov; tvoji sovražniki bodo od daleč gledali tvoje palače v plamenih, tvoja stanovanja spremenjena v kup ruševin, poškropljenih s krvjo tvojih sinov, ki jih ne bo več.

Toda glej, velik vojskovodja s severa bo nosil prapor, na katerem bo napis: Gospodova roka, ki se ji nihče ne more zoperstavljati. V tistem trenutku mu bo stopil naproti veličasten starček iz Lacija, mahajoč s prižgano plamenico. Tedaj se bo prapor razmahnil, in kar je bilo črno, bo postalo belo kot sneg. Po sredini prapora bo z zlatimi črkami napisano ime tistega, ki vse premore.

Vojak se je s svojimi globoko poklonil starčku in mu stisnil roko.

Slišal se je glas z neba pastirju vseh pastirjev. Si na velikem zborovanju s svojimi prisedniki, toda sovražnik vsega dobrega ne miruje niti trenutek, temveč z vsemi zvijačami spletkari proti tebi. Seje razdor med tvojimi prisedniki, vzbuja sovražnike med mojimi sinovi. Sile sveta bruhajo ogenj in skušajo zadušiti besedo v grlu oznanjevalcev zakona. To se ne bo zgodilo. Škodovali bodo, škodovali bodo samim sebi. Ti pospeši, in če se težave ne bodo razrešile, jih prekini. Če te bo zajel strah, se ne ustavi in nadaljuj, dokler ne bo odsekana glava zmaju zmote. Ta udarec bo zatresel zemljo in pekel, toda svet bo rešen in

vsi dobri se bodo veselili. Zberi zato okoli sebe tudi samo dva prisednika, toda povsod, kamor boš šel, nadaljуй in končaj, delo, ki ti je bilo naloženo. Dnevi hitro tečejo, tvoja leta se bližajo vnaprej določenemu številu, toda velika Kraljica bo vedno tvoja pomoč in kakor v preteklih časih bo tudi v prihodnje ‚magnum et singulare in Ecclesia praesidium‘ (veliko in posebno varstvo Cerkve).

Toda ti, Italija, zemlja vseh blagoslovov, kdo te je potopil v žalost? Ne reci, da so bili to sovražniki. To so bili tvoji prijatelji. Ne slišiš, da tvoji otroci prosijo za kruh vere, pa ga ni, ki bi jim ga lomil? Kaj naj storim? Udaril bom pastirje, razgnal čredo, dokler tisti, ki sedijo na Mojzesovem prestolu, ne bodo poiskali dobre paše in bo čreda vdano poslušala in se nasitila.

Toda nad čredo in nad pastirje se bo stegnila moja roka. Pomanjkanje, kužne bolezni in vojne bodo vzrok, da bodo matere objokovale kri svojih sinov in moč v sovražni zemlji.

In kaj bo iz tebe, o ti moj Rim? Nehvaležni, pomehkuženi, ponosni Rim. Prišel si tako daleč, da ne iščeš drugega niti ne občuduješ v svojem vladarju drugega kot sijaj in pozabljaš, da je tvoja in njegova slava samo na Golgoti. On je sedaj star, upadel, slab, brez vsega. Toda s svojim jasnim glasom spravlja v trepet ves svet.

Rim, štirikrat bom prišel k tebi!

Pri prvem prihodu bom udaril tvojo zemljo in njene prebivalce.

Pri drugem bom prinesel smrt in uničenje vse do tvojih obzidij. Ali še ne odpreš oči?

Ko bom prišel tretjič, bom uničil obrambo in branilce in na povelje Očeta bo zakraljevala strahovlada, groza in uničenje.

Toda moji modreci bežijo in moje zapovedi še vedno kršijo, zato bom prišel še četrtič. Gorje ti, če bo takrat moj zakon zate še vedno prazna beseda. Tako modreci kakor neuki bodo varali. Tvoja kri in kri tvojih sinov bo prala madeže, s katerimi si oskrnil zakon tvojega Boga.

Vojna, kuga, lakota so biči, s katerimi bo kaznovana hudobija ljudi. Kje so, oh, bogataši, vaše veličastnosti, vaše vile, vaše palače? Postale so smeti na trgih in cestah.

In vi duhovniki, zakaj ne pohitite, da bi jokali med oltarjem in vežo in prosili za konec preizkušenj? Zakaj se ne opremite s ščitom vere in ne stopite na strehe, hiše, ulice, trge, tudi na nedostopne kraje in ne ponesete tja semena moje besede? Ali ne veste, da je to strašen dvorezni meč, ki uničuje moje sovražnike in ki uniči Božjo in človeško jezo?

Vse to bo neizogibno prišlo drugo za drugim.

Dogodki si sledijo prepočasi.

Toda vzvišena nebeška Kraljica je tukaj.

Gospodova mogočnost je v njegovih rokah. Kakor meglo odpravlja svoje sovražnike. Starčka spet obleče v vso njegovo nekdanjo slavo.

Dvignil se bo še strašen orkan.

Konec je hudobije, grehov je konec. Preden se bosta iztekli dve polni luni meseca cvetic, se bo prikazala mavrica miru nad zemljo.

Veliki minister bo videl nevesto svojega Kralja slovesno napravljeno.

Po vsem svetu bo zasijalo tako svetlo sonce, kot ga ni bilo vse od zadnje večerje, niti ga ne bo vse do zadnjega dne.«

Don Bosko je dal to prepisati don Juliju Berberisu in prepis vzel s seboj v Rim.

Drugi prepis je kak teden pozneje naredil don Joahim Berto, ki je na rob zapisal naslednjo pripombo: »Don Bosko mi je zaupal napisano prerokbo, ki se je začela s temi besedami: Bog zmore vse, Bog pozna vse itn. Naročil mi je strog molk in da naj nikomur ne povem, kdo je avtor. Med drugimi je obravnavala vojno med Francijo in Prusijo, kakor tudi razmere v Cerkvi in nesrečo, ki čaka Italijo, kakor je pojasnil meni, ki sem ga vprašal po smislu prerokbe. Naročil mi je, naj jo prepisem, da jo bo poslal kakemu prelatu.«

Civiltà Cattolica je v 6. zvezku 23. letnika leta 1872 na straneh 299 do 303 prinesla imenovano prerokbo in povzela dobesedno nekaj odstavkov s pripombo: »Veseli nas, da moremo spomniti na (napoved) pred kratkim časom, ki ni bila še nikdar natisnjena in je javnost ne pozna. Sporočila jo je neznana oseba iz gornje Italije nekemu v Rim 12. februarja 1870. Ne vemo, kdo jo je napisal. Lahko pa povemo, da smo jo imeli v rokah, preden so Nemci bombardirali Pariz in ga zažgali komunisti. Moramo reči, da smo se zelo začudili, da je bil napovedan tudi padec Rima, čeprav se to niti takrat niti kmalu ni zdelo mogoče.«

Na voljo imamo več prepisov te prerokbe. Najbolj zanesljiv je rokopis don Berta. Na naslovni strani je zapisano: Predložena je bila papežu 12. februarja 1870. Ob robu je nekaj opomb častitljivega in na koncu nekaj pojasnil, ki jih je napisal ali narekoval na začetku in potem še enkrat pregledal. Opombe in pojasnila razlagajo napovedane dogodke, ki so se, kakor bomo videli, uresničili kmalu potem, drugi pa sčasoma. Vse naj bi se po don Bosku izpolnilo okoli leta 1874, če se le (to so njegove z lastno roko napisane besede) ne bodo dodatne hudobije zoperstavile Božji volji. Naj povemo, da je častitljivi pozneje, ko so ga vpraševali o izpolnitvi napovedanega, jasno povedal, da se mogoče ne bodo več izpolnile, kajti Gospod v svojim usmiljenju včasih nakaže ljudem, kaj bi se

lahko zgodilo v določenih okoliščinah, in nič več. Zato tam, kjer se ne uresničijo okoliščine, tudi dejanja ne sledijo.⁵²

Don Bosko je sestavil naslednje Stanje salezijanske družbe, ki naj bi ga predložil papežu.

*RELIGIOZNO IN MATERIALNO STANJE DRUŽBE SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA NA
ZAČETKU LETA 1870*

Ta družba na začetku leta 1870 upravlja štiri vzgojne zavode:

- 1. Zavod sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu – Turin,*
- 2. Zavod sv. Karla z imenom Malo semenišče v Mirabellu,*
- 3. Zavod sv. Filipa Nerija z imenom Zavod-konvikt v Lanzu,*
- 4. Zavod-konvikt Madonna del Popolo v Cherascu.*

K temu je treba dodati še Hišo za bolne sobrate v Trofarellu.

ZAVOD SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA

To je glavna ustanova in ima naslednjo zgodovino:

1841 – Na praznik Marije Brezmadežne se je začel krščanski nauk skupini zapuščeni fantov.

1843 – Število gojencev je čudovito naraslo.

1844 – Prav tako na praznik Marije Brezmadežne je bila po dovoljenju njegove ekscelence mons. Alojzija Fransonija blagoslovljena kapelica, namenjena izključno pouku verouka za mladino.

1846 – Začele so se uspešne nedeljske in večerne šole. Ob koncu leta je bilo nekaj najbolj revnih dečkov sprejetih v celotno oskrbo in tako se je začela sirotišnica.

1847 – Ker je število fantov izredno naraslo, je bil na dan Marije Brezmadežne pod pokroviteljstvom cerkvene oblasti odprt oratorij s cerkvijo, šolami in dvoriščem, imenovan Oratorij sv. Alojzija pri Porta Nuovi.

1849 – Podoben oratorij je bil z imenom Angela varuha odprt ob reki Padu.

1851 – Začne se in dovrši gradnja cerkve sv. Frančiška Saleškega.

1852 – Že prej je cerkveni predstojnik podelil razna pooblastila. Tega leta je z odlokom 31. marca potrdil delo oratorijev in postavil duhovnika Janeza Boska za vodjo z vsemi potrebnimi pooblastili.

1853–1857 – V tem petletju se je število fantov tako v oratorijih kakor v sirotišnicah izredno pomnožilo. Uvedena je gimnazija in več fantov si izbere duhovniški poklic.

1858 – Potem ko je nadškof v Turinu večkrat svetoval ustanovitev družbe, je poslal

⁵² Omenjeni rokopis ima še drugo prerokbo (razpolagamo tudi z izvirnikom) z datumom 24. maja – 24. junija 1873 kakor tudi preroško pismo z datumom 24. maja – 24. junija 1873 in nekaj nasvetov, ki jih je don Bosko sporočil papežu Leonu XIII. kot »Začetek najpotrebnejših stvari za Cerkev«. Na koncu tega zvezka navajamo tudi drugo prerokbo na upravičeno željo bralcev, ker je ta, glede na vsebino, tesno povezana s prvo. – Glej 1. dodatek.

duhovnika Boska s priporočilnim pismom v Rim, da bi z nasvetom in navodili slavno vladajočega Pija IX. predložil načrt za redovno skupnost, ki bi zagotovila življenje oratorijev. Sveti oče predloži načrt redovne družbe, v kateri bi bili člani pred Cerkvijo pravi redovniki, pred državo pa svobodni državljani.

1863 – Izdelali so in začeli izpolnjevati konstitucije redovne družbe in jih s priporočilom škofov ponižno predložili svetemu očetu s prošnjo, da bi jih dal v pretres Kongregaciji za škofo in redovnike. Istega leta je bilo prevzeto vodstvo oratorija sv. Jožefa v župniji svetega Petra in Pavla.

1864 – Velezaslužna kongregacija je z odlokom 1. julija izrekla posebno naklonjenost svetega očeta in pohvalila salezijansko družbo ter postavila duhovnika Janeza Boska za dosmrtnega predstojnika, čeprav bo njegov naslednik ostal v službi samo dvanajst let.

1868 – Škof iz Casaleja je odobril Družbo sv. Frančiška Saleškega za družbo škofijskega prava in je predstojniku podelil vse ustrezne pravice.

1869 – S priporočilom 24 škofov in nekaterimi spremembami so bile konstitucije ponovno predložene Kongregaciji za škofo in redovnike. Z odlokom 1. marca je družba končno veljavno potrjena z omejenimi pravicami za izdajo odpustnic za duhovniško posvečenje. Gojencev je v Valdoccu okoli 800, od teh se polovica pripravlja na duhovniško službo, praznični oratorij obiskuje kakih tri tisoč fantov. Hiša, prostor, cerkev z vsemi pritiklinami so last salezijanske družbe, ki jo predstavlja vrhovni predstojnik.

MALO SEMENIŠČE V MIRABELLU

To je zavod-konvikt z osnovno šolo in gimnazijo. Namen zavoda je zbirati dečke in jih usmerjati v duhovniški poklic. Imenuje se Malo škofijsko semenišče, ker so pouk, disciplina in šola podrejeni škofu v Casaleju, v čigar škofij deluje.

Zavod je začel delovati 1863 in ima sedaj približno 200 gojencev. Kot hiša v Turinu je tudi ta last salezijanske družbe.

Casalski škof je z odlokom z dne 13. januarja 1868 potrdil to hišo kot škofijsko kongregacijo in z odlokom z dne 4. aprila istega leta podelil veliko pravic pri upravljanju zavoda.

Je zavod za preizkušnjo tistih, ki imajo salezijanski poklic.

ZAVOD-KONVIKT SV. FILIPA NERIJA

Ta zavod deluje v Lanzu, kraju turinske škofije. Hiša je bila odprta zato, da bi ustregli neštetim prošnjam dečkov, ki niso mogli biti sprejeti v druge hiše. Kakor v Mirabellu je tudi tukaj osnovna šola in gimnazija. Notranjih gojencev je 150, prav toliko pa tudi zunanjih, skupaj 300.

ZAVOD MADONNA DEL POPOLO

Hiša je bila odprta v Cherascu oktobra 1869. Priključena ji je tudi majhna župnija z istim imenom. Do sedaj še ni ustanovljen hišni svet niti ni podpisana pogodba. Uprava in vodstvo sta začasna, dokler ne dobimo potrjila od Svetega sedeža v smislu

prošnje, ki smo jo vložili svetemu očetu septembra 1869. Mesto Cherasco spada v škofijo Alba.

V vsem smo se dogovarjali in ukrepali sporazumno s škofom, ki je prej naš oče kot predstojnik.

Notranjih gojencev je za zdaj 60, zunanjih pa 400.

HIŠA V TROFARELLU

Hiša v Trofarellu v turinski škofiji je namenjena duhovnim vajam, ki jih vsako leto v času počitnic redno opravljajo vsi člani družbe. Namenjena pa je tudi okrevajočim, tistim, ki so slabotnega zdravja ali potrebujejo miru, da morejo študirati in se posvečati težjim nalogam.

ČLANI DRUŽBE SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA

Družbo sestavlja sto štiriindvajset članov, od katerih jih je 60 naredilo obljube. Na preizkušnji ali v noviciatu jih je 42 in postulantov 22.

FINANČNO STANJE

Družba nima nikakršnih rednih dohodkov. Gojenci hiše v Valdoccu živijo zgolj od dobrodelnosti. Druge hiše imajo nizko mesečnino. Veliko jih je zastonj ali napol zastonj. Uprava zavodov in cerkev nista obremenjeni z dolgovi, razen tistih za hiše v gradnji. Tukaj pa so izdatki poravnani s kapitalom, ki ga lahko izterjamo.

MORALNO STANJE

Hvala Bogu, moralno stanje te družbe je zadovoljivo, pravila se izpolnjujejo in pobožnost je na potrebni ravni. Na splošno lahko rečemo, da dve tretjini dijakov želita vstopiti v duhovniški stan.

Imamo več kot petindvajset prošenj za odprtje novih hiš. Toda osebja je dovolj samo za ustanove, ki smo jih odprli do sedaj.

Mogoče bomo prihodnje leto imeli toliko ljudi, da bomo odprli hišo v Alassiu, v škofiji Albenga. Zdi se, da je tam potreba posebno velika. Cerkevne in državne oblasti dobro sodelujejo.

POSEBNE DEJAVNOSTI

Namen salezijanske družbe je, da člani, kolikor je mogoče, pridigajo duhovne vaje, devetdnevnic, tridnevnic in po potrebi nadomeščajo župnike.

Tisk Katoliškega branja. To delo, ki ga je blagoslovil sveti oče, odlično uspeva. Izhaja že osemnajsto leto in vsak mesec se natisne povprečno dvanajst tisoč izvodov po sto osem strani.

Izdajanje Knjižnice italijanskih klasikov, očiščenih za uporabo mladine. Izhaja že drugo leto in število naročnikov raste.

Družba pomaga trem ustanovam ubogih ogroženih deklet, ki prihajajo iz zapora. To so Delavnica sv. Jožefa, ki ima za cilj zbirati med tednom dekleta za delo in ob nedejljah za pobožne vaje, in Zavetišče sv. Pija V., ki združuje praznično zbiranje ogroženih deklet v mestu.

Kakršnokoli pripombo, ki bi jo ugledna Sveta kongregacija za škofe in redovnike želela dati v večjo Božjo slavo, bi člani sprejeli kot dobrohoten dar naši družbi.

POVZETEK

Družba ima 124 članov.

Notranjih gojencev v štirih zavodih je 1210.

Zunanjih gojencev, ki obiskujejo naše šole ali praznične oratorije, je nekako 3.500.

Vseh fantov, ki jih je Božja previdnost izročila salezijanski družbi, je 4710.

Kar je bilo don Bosku posebno pri srcu, je bilo dejstvo, da so njegovi kleriki, ki so bili vpisani v filozofijo, pridno študirali. Prejšnje leto so profesorji pri izpitih izredno strogo izpraševali študente iz oratorija, in ti so se seveda pritoževali. Vendar pa don Bosko ni hotel, da bi se kateri odtegnil polletnim izpitom. Dejansko je bil priročnik za filozofijo, ki so ga uporabljali v semenišču tudi v drugih škofijah, precej nejasen in v njem nekaj napak. Toda treba se je bilo učiti po njem, ker so postavljali vprašanja po tej knjigi.

Don Bosko je kanoniku Vogliottiju, rektorju semenišča in provikarju škofije, pisal takole:

Velespoštovani in velečastiti gospod rektor!

Dan pred odhodom njegove ekscelence našega nadškofa v Rim sem ga prosil za dovoljenje, da bi nekateri naši kleriki, zlasti člani Družbe sv. Frančiška Saleškega, smeli delati izpite skupaj z drugimi slušatelji iz semenišča.

Omenil sem tudi, da gospod generalni vikar v preteklosti ni dovoljeval teh izpitov brez rednih odpustnic njihovega škofa in še kakega drugega pogoja.

Njegova ekscelenca je dobrohotno odgovorila, da bi bilo treba malo razmisliti, če bi šlo za spregled izpitov, ker pa gre za opravljanje le-teh, ne vidi nikakršne težave, da pridejo na izpit ob določenem času, da bi se pa pozneje postavilo pravilo za take izpite.

Če soglašate, bom poslal prihodnjo soboto naših sedem filozofov, ki letos študirajo v naši hiši pod vodstvom teologa Bracca, ki mu pri tem pomagajo še drugi člani naše skupnosti.

Sprejmite izraze moje hvaležnosti.

Najvdanejši služabnik DUH. JANEZ BOSKO

62.

POGLAVJE

Zakaj don Bosko nikdar nič nima – Odhod v Firence – Don Boskovo pismo don Rui, napisano na vlaku – Prepriča dva, ki sta samo civilno poročena, da se predstavita nadškofu v Bologni – Pismo don Rui iz Firenc – V Rimu se nastani pri mons. Manacordi – Obisk kardinalu Quagli in turinskemu nadškofu – Poizve, kako daleč je cerkveni zbor glede papeške nezmotljivosti – Razpoloženje škofov: velika večina je za razglasitev papeževe nezmotljivosti, manjšina je proti – Kongregacija postulatov priporoči papežu, naj sprejme željo večine – Don Bosko brani papeževo nezmotljivost – Don Bosko prepriča mons. Gastaldija, da se postavi na čelo branilcev papeževe nezmotljivosti – Don Boskovo pismo don Rui: prosi za dvoje del mons. Gastaldija; Katoliško branje za papeža in pesmi za dva kardinala – Piemontski škofje nasprotujejo primernosti verske resnice o papeževi nezmotljivosti – Don Boskov pogovor z nekim monsinjorjem o tej zadevi; pogovor s kanonikom Audisijem – Spomin mons. Scalabrinija – Zakaj prihaja papež na zasedanja v nosilnici

KONČNO SE JE DON BOSKO ODLOČIL, da bo šel v Rim in nesel papežu, pastirju vseh pastirjev, nebeški glas. V zadnjem trenutku je ugotovil, da nima potrebne- ga za na pot, tako da so morali iskati po zavodu najnujnejše reči.

Ko so mu dobrotniki darovali obleko, nogavice, žepne robce, srajce in dru- go perilo, je vse pošiljal v skupno garderobo in zahteval, da naj bo na voljo tis- temu, ki to potrebuje, zase pa ni ohranil ničesar. Don Berto je želel, da bi hranil pri sebi v sobi najpotrebnejše, vsaj toliko, da bi se mogel preobleči in mu ne bi bilo treba hoditi v garderobo.

»Oh, nikakor ne! Ali ne veste, Gospod ne bo več pošiljal, če bom te stvari prihranil zase. Ugotovil sem, da če vse oddam, mi Božja previdnost kar naprej pošilja drugo. In tako imamo zadosti jaz in drugi.«

Dne 20. januarja 1870 se je don Bosko brez spremljevalca napotil na železniško postajo. Tam je napisal don Rui listek:

Predragi don Rua!

Pošlji mi v Firence kos papirja doktorja Lissoneja iz Cherasca in zvezke Cerkvene zgodovine, ki jih je Berto že končal.

Berto naj ohrani izvorni rokopis vsega, kar prepiše.

Molite. Bog naj vas vse blagoslovi.

Najvdanejši DUH. JANEZ BOSKO

Medtem ko je vlak drvel proti Bologni, sta na neki postaji vstopila novoporočenca v spremstvu nekega starejšega gospoda in nekaterih drugih. Ko sta zagledala duhovnika, sta se zdrznila, se zmedla in nista vedela kaj storiti, saj se jima je zdelo, da je to slabo znamenje. Končno sta sedla. Z obraza si jima bral, da sta v redu človeka.

Don Bosko je začel pogovor:

»Kar sedite. Naj vas to srečanje prav nič ne moti. Vidim, da sta novoporočenca. Zato vaju duhovnik s svojo navzočnostjo ne sme motiti. On predstavlja zakrament, ki sta ga pravkar prejela. Tudi jaz vama želim vse blagoslove, ki si jih sama želita. Pred nekaj urami sta stala pred duhovnikom in sedaj sta se spet znašla pred njim.«

Ljudje so se presenečeni spogledali, vendar jim ni bilo nerodno, da so se znašli v istem oddelku. Don Bosko je nadaljeval:

»Prepričan sem, da ste bili v cerkvi in tam sklenili zakon. Ali ne?«

Nihče ni odgovoril. Nekdo pa je po tiho šepnil drugemu:

»No, odgovori ti.«

Končno je povzel besedo starček.

»Ali je zares potrebno iti v cerkev? Ali ni zadosti, da gremo k županu?«

»Ali zakon ni zakrament? Ali podeljuje zakramente župan ali Cerkev?«

»Saj res, na to pa nisem pomislil. Zdelo se mi je, da zadostuje civilni obred.«

»Menim, da razumete, da to ni zadosti.«

»Kaj naj potem storimo?«

»Stopite k župniku in on bo vse uredil.«

»Toda v župnika nimamo zaupanja.«

»Potem pa pojdite k škofu ali generalnemu vikarju in stvar bo rešena.«

Novoporočenca sta govorila med seboj. Mogoče bi bilo celo primerno, da bi se vrnila in storila, kakor je rekel don Bosko. Bila sta človeka, s katerima je bilo mogoče govoriti. Nato je ženin dejal don Bosku:

»In če bi po prihodu v Bologno šla k tamkajšnjemu škofu?«

»Tudi lahko. Toda pojdiva takoj, ko prideta v Bologno. Takoj v nadškofijsko palačo in storite, kar vam bodo rekli.«

»Storila bova, kakor nama svetujete,« sta odgovorila novoporočenca.

Domenili so se. Častitljivi je s svojo odkritosrčno besedo in načinom storil dobro vsakemu in ob vsakem času.

Ko je prispel v Firence, je ostal tam nekaj dni. Od tod je poslal pismo v oratorij.

Predragi don Rua!

Nova pošiljka. Berto naj pogleda, kam naj položi listek. Prejel sem poslana pisma. V tem trenutku se odpravljam na pot. Pisal ti bom iz Rima. Molimo in upajmo. Bog naj nas vse blagoslovi in imej me za najvdanejšega.

DUH. JANEZ BOSKO

24. januarja 1870

Železniška družba za južno Italijo je don Bosku in enemu spremljevalcu dodelila brezplačno vozovnico z veljavo od 1. januarja do 31. decembra 1870. Nosila je podpis glavnega direktorja Bona.

Don Bosko je vstopil v vlak in prišel v Rim zvečer 24. januarja. Nastanil se je pri mons. Manacordi v Via della Pedacchia ob vznožju Campidoglia, pri gospe Rozi Mercurelli, izdelovalki rožnih vencev.

Z don Boskovimi lastnimi besedami, ki jih je izgovoril na zborovanju 9. marca, s pismi, ki jih je pisal iz Rima v oratorij, in priseženim pričevanjem uglednih oseb bomo opisali, kaj je delal v Rimu.

»Takoj po prihodu v Rim,« tako pripoveduje on sam, »sem se predstavil kardinalu Quagli in mu podal poročilo o družbi, kakor je to običaj na vsaka tri leta. V poročilu je treba prikazati vzpon ali upad družbe, gmotne pridobitve ali izgube, delovanje, na novo odprte hiše, moralno in izobrazbeno stanje članov. Kardinal je bil nadvse začuden zaradi izrednega napredka in dobre utečenosti družbe. Vzkliknil je: «Oh, če bo ta družba napredovala tako naslednjih 50 let, bo število članov preseгло 2.000.» Jaz sem mu v šali odgovoril: «Oh, eminenca, če boste čez petdeset let spet hoteli tako poročilo, vam bom rade volje predložil število članov.»

,Tedaj ne bo ne mene ne vas,‘ je odvrnil kardinal, ,da bi delala te račune.‘ Nato je z velikim zadovoljstvom pohvalil družbo in pripravil natančno poročilo za svetega očeta.«

Nato je opravil še obvezen obisk pri turinskem nadškofu, ki ga je sprejel sicer vljudno, a hladno. Pogovarjala sta se o poteku zbora. Predlog nadškofa iz

Malinesa, da naj se papeževa nezmotljivost razglasi kot verska resnica, in belgijskih škofov ter še sto drugih prelatov je doživel veliko odobravanje. Večji del koncilskih očetov je bil za razglasitev.

Na cerkvenem zboru sta se izoblikovali dve smeri: večina in tako imenovana manjšina, ki je govorila o neprimernosti opredelitve. Petdeset francoskih škofov jo je podpiralo, petindvajset jih je bilo proti razglasitvi, četudi so jo njihovi duhovniki in verniki zelo želeli in so to tudi javno izražali ter jim povzročali velike nevšečnosti.

Mons. Dupanloup, ki je razširil svoj vpliv proti vzhodu, je razvil neverjetno dejavnost, da bi preprečil definicijo. Bil je v nenehnem pisnem stiku z Döllingerjem in je svoje privrženice v Parizu obveščal o vsem, kar se je dogajalo v Rimu. Mons. Darboy, vodja manjšine, je prosil cesarja Napoleona, da bi posegel proti cerkvenemu zboru v korist njegove stranke.

Nemški in avstrijski škofje so sicer v manjšini opozarjali, kakor je bila njihova dolžnost, v pismih duhovščini in vernikom, da naj se vzdržijo vsakega nemira, ki ga povzročajo krivoverci in nasprotniki, in čakajo z zaupanjem na odločitev, prepričani, da Sveti Duh nikdar ne bo zapustil svoje Cerkve. Izjema sta bila mons. Aynal, škof iz Kalocse, in mons. Strossmayer, škof v Djakovu, ki sta odločno zagovarjala stališče francoske manjšine.

Kardinal Rauscher je poslal svetemu očetu prošnjo proti definiciji, ki so jo podpisali nemški, avstrijski in madžarski škofje. Drugo prošnjo so predložili nekateri francoski škofje, tretjo severnoameriški, četrto orientalski in peto nekaj severnoitalijanskih škofov. Vseh podpisnikov je bilo 136. V prošnji so bile navedene težave in neprimernosti v primeru razglasitve. Kardinal Schwarzenberg je pet prošenj s spremnim pismom poslal Kongregaciji postulatov in ne papežu.

Kongregacija je sprejela prošnje in je 9. februarja, izvzemši Rauscherja, enoglasno odločila, da bo priporočila papežu Piju IX. definicijo dogmatske razglasitve, ki jo je podpisalo več kot štiristo koncilskih očetov. Pri tem sta pokazala izredno prizadevnost v korist razglasitve mons. Manning in Senestrey.

Ista gorečnost je prevevala tudi don Boska. Odločil se je, da bo ostal kolikor mogoče odmaknjen od vsega, da bi se izognil izkazovanju naklonjenosti in spoštovanju svojih prijateljev. Zavračal je povabila na obiske redovnih skupnosti in za pridiganje. Opravičil se je, če je le bilo mogoče, ko so ga vabili, da bi prišel blagoslovit bolnike. Vse to je štel za prave motnje v okoliščinah, ko bi se morale vse moči osrediniti na cerkveni zbor. Tudi skrb za katoliško Cerkev mu je svetovala to zadržanost, ker je skušal na vso moč podpreti zmago verske resnice o papeževi nezmotljivosti, ker je bila to Gospodova volja.

Ko je prišel v Rim, je od mons. Manacorde zvedel, da je njegova svetost papež izrazil nezadovoljstvo, ker se je mons. Gastaldi priključil Dupanloupu, zlasti še glede neprimernosti definicije. Orleanski škof je pokazal škofu iz Saluzza, ki je bil zelo sprejemljiv za vtise, žalostne politične in verske posledice, ki bi nujno sledile taki definiciji. Zato so v Rimu govorili, da mons. Gastaldi pripravlja spomenico, v kateri naj bi zavračal primernost definicije. Ne da bi izgubljal čas, je don Bosko takoj šel k njemu na obisk, da bi ga odvrnil od tega koraka. Dolgo je z njim razpravljal, kako naj ne postavimo ovir Bogu, mu pokazal, da so nekatere bojazni pretirane, da ni več čas, da bi razpravljali in stopali nazaj, ko vendar gre za eno izmed osnovnih resnic, ki ji nasprotujejo in jo preklinjajo vsi hudobni tega sveta, in da je treba posledice definicije prepusti Božjim sklepom.

Monsinjur, ki je bil poln gorečnosti, zelo pobožen in je zelo cenil don Boska, se je dal prepričati in je dejal:

»Od danes naprej bom vso stvar gledal s tega vidika in bom pripravil spomenico v obrambo osebne papeževe nezmotljivosti in o primernosti, da se razglasi za versko resnico.«

»Pripravite o tej stvari,« je dodal don Bosko, »govor, ki ga boste imeli pred zbranimi koncilskimi očeti. Zagotavljam vam, da boste storili papežu nadvse ljubo dejanje in si boste pridobili ugled pred vso Cerkvijo.«

Zaupne osebe so se kmalu zavedele te nepredvidene spremembe mnenja mons. Gastaldija. Zanje je pomenila kot strela z jasnega. Nihče ni zvedel za pogovor, ki ga je imel z don Boskom.

Mons. Gastaldi je osebno obiskal don Boska, pogovor je tekel naprej, Božji služabnik je na monsinjorjevo prošnjo poskrbel za najprimernejša teološka dela, da jih je preštudiral. Lastnoročno mu je označil najpomembnejša besedila. Tako sta vedela povedati kanonik Anfossi in don Janez Turchi.

Toda to mu še ni bilo zadosti. Želel je, da bi v Rimu spoznali dobrega duha njegovega starega prijatelja, zato je pisal don Rui:

Predragi dem Rua!

V Rimu sem prejel pismo, ki si mi ga pisal v Firence. Daj pogum don Sali. Jaz ga bom priporočil Gospodu.

Pošlji v župnišče v Vatikanu 100 izvodov njegove knjige Arški župnik in 100 izvodov njegove druge knjige z naslovom Avtoriteta rimskega papeža.

Govori z don Saviem in mi sporoči, ali je bolje, da tisto malo denarja, ki ga imam za potrebe hiše, prinesem s seboj v Turin ali pa naj ga vložim v papeški sklad za vzdrževanje sirotišnice, ki jo nameravamo odpreti tukaj prihodnjega oktobra.

Za danes ne morem pisati več, kmalu pa bom obširneje poročal. Bog naj nas blagoslovi. Molite. Do sedaj gre vse, kar se tiče hiše, dobro.

Pričakujem knjige o papežu in glasbeno partituro za kardinala Antonellija in kardinala Berardija.

Vale in Domino et vale dic (pozdrav v Gospodu in pozdravi druge).

Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 27 – 1870

P. S.: Mons. Manacorda ti pošilja najprisrčnejše pozdrave.

To je bilo don Boskovo prvo dejanje, s katerim je hotel prispevati, kolikor je bilo odvisno od njega, k temu slovesnemu dogodku. On ni imel niti najmanjšega neposrednega vpliva na cerkveni zbor, vendar je s svojimi številnimi zvezami s koncilskimi očeti in teologi dosti vplival na zmotno mnenje nekaterih. Ves čas svojega bivanja v Rimu je prizadevno delal, da bi spremenil mnenje več članov manjšine, da bi podprli dogmatsko definicijo osebne papeževe nezmotljivosti.

Mons. Janez Anfossi priča: »Slišal sem od mons. Losane, škofa iz Bielle, da don Bosko v tistih dneh ni miroval, temveč si je na vso moč prizadeval za to zmago rimskega papeža.« »Bilo mu je v tolažbo,« je povedal don Rua, »da je veliko škofov, ki so prišli k njemu, prepričal o primernosti takojšnje definicije in jih tako rešil velike negotovosti ter jih odvrnil od nasprotovanja, ki so ga hoteli pokazati. Naj imenujem samo mons. Gallettija, škofa iz Albe, in mons. Gastaldija, škofa iz Saluzza, ki sta od takrat postala goreča zagovornika papeževe osebne nezmotljivosti.« Tudi Frančišek Dalmazzo je dal zapriseženo izjavo in sklenil: »Te stvari sem večkrat slišal iz ust kardinala d'Avanza, s katerim sem v Rimu večkrat govoril.«

Zelo težko pa je bilo prepričati nekatere subalpske škofe, ki so pripadali manjšini.

Nekateri so z nezadovoljstvom gledali na don Boskove ustanove in so ostali trdni v svojih idejah. Sveti oče je še istega leta rekel častitemu:

»Potolažite se. Vaši nasprotniki so tudi moji nasprotniki. To je dokaz, da je vaše delo Božje.«

Tudi mons. Sola, škof iz Nice, ni hotel opustiti svojega prepričanja in je v zboru, ko so predložili shemo o nezmotljivosti, javno nasprotoval in povzročil nadvse mučen vtis. Še več, povzročil je pravo vstajo, ko je v potrditev svojega stališča zatrdil: »Jaz sem teolog, ki je doktoriral na slavni turinski univerzi.«

»Prav to je dokaz proti vam,« je odvrnil kardinal Capalti in s tem nakazal, da je nauk te univerze dvomljiv.

Častitljivi je bil vedno tam in skušal povsod povedati besedo v korist tega tako pomembnega vprašanja. Govoril je sedaj s tem, sedaj z onim prelatom in z najbolj preprostimi in trdnimi razlogi prepričeval neovrgljivo vsebino in primer-

nost definicije. Vprašanje primernosti se mu je zdelo smešno. Kajti od trenutka, ko je papež to vprašanje postavil in ga je zbor odobril, je bilo gotovo primerno. In tisti, ki je moral odločati o primernosti, je bil prav papež.

»Kar se tiče vsebine,« je rekel kakemu škofu, ki je na osnovi študija v tem pogledu imel kak predsodek, »je ne hoteti verovati v nezmotljivost pravo nasprotje z dejstvi. To učijo vaši župniki in duhovniki s prižnice, v semenišču in v šolah; vse ljudstvo veruje, kot da bi bila že od Cerkve razglašena resnica, in mu niti na misel ne pride, da bi bilo mogoče o tem razpravljati.«

Potem je dodal:

»Gospod je dal Cerkvi nezmotljivost. Treba je samo ugotoviti, kje in kdo jo ima. Vsekakor je vsak posamezen škof zmotljiv, zato tudi vsi škofje, zbrani v zbor, ne morejo postati nezmotljivi samo zato, ker so se zbrali. Zakaj so zatorej nezmotljivi in od kod imajo to, da so nezmotljivi? Njihova povezanost s papežem. In nomine meo (v mojem imenu). To pomeni, da je vir nezmotljivosti papež. Od telesa lahko odrežemo nekatere ude in človek še ne bo umrl. Toda če odstranimo glavo, človek umre.«

»Pa je vendar toliko ugovorov,« je nekega dne vzkliknil neki monsinjor. »Več papežev se je zmotilo.«

»To so zmote zgodovinarjev,« je vzkliknil don Bosko in je zavrnil vse ugovore drugega za drugim. Imenoval je razne teologe in prelate, ki bi mogli stvari še bolje pojasniti.

Mons. Audisio, kanonik pri sv. Petru v Vatikanu in nekdanji predsednik Akademije Superga, je bil vodja skupine prelatov, ki so zanikali osebno papeževost nezmotljivost in jo je skušal omejiti. Ko je slišal, da nekateri njegovi prijatelji in med njimi tudi nekateri škofje, celo inozemski prihajajo k don Bosku in ga zapuščajo z drugačnim prepričanjem, se pravi, da sedaj ne samo zagovarjajo nezmotljivost, temveč tudi primernost razglasitve za versko resnico, je bil užaljen in se je nekega dne tudi on odpravil v Pedacchio.

Ker je bil don Bosko zadržan v pogovoru z uglednimi osebami, ga dvakrat ni mogel sprejeti. Šel je še tretjič, odločen, da bo z njim govoril za kakršno koli ceno. Po tem dolgem čakanju ga je don Bosko sprejel.

Pogovor je trajal več kot dve uri. Mons. Audisio je cenil don Boska zaradi njegovega poznanja zgodovine in se ga je bal kot nasprotnika. Začel je pravi resen pogovor. Čez nekaj časa so bile sprejete k pogovoru tudi druge ugledne osebnosti, ki so hotele govoriti z don Boskom o tej tako pomembni zadevi. Audisio ga je pred vsemi temi odločno napadel in govoril o nezmotljivosti in papežu

Honoriju I. Vprašal ga je, ali se ta ni motil v vprašanju monoteletizma, in dvoje pisem, ki jih je pisal patriarhu Sergiju v Konstantinopel, ne kaže omahovanja v obsodbi nove krive vere ali sta vsaj taki, da v njem ni mogoče videti predstavnika učitelja resnice. Nato je vprašal don Boska, ali bi bil v tem primeru sposoben braniti njegovo nezmotljivost.

Don Bosko bi mu lahko očital premalo vere. Na mizi pred seboj je imel knjigo, ki je bila natisnjena v Rimu leta 1865 z naslovom Verska in civilna zgodovina papežev, ki jo je napisal Guglielmo Audisio, kanonik pri svetem Petru v Vatikanu in profesor racionalnega ljudskega prava na univerzi Sapienza (Modrost).

Audisio je v 2. zvez. na straneh 292 in 494 branil Honorija pred obrekovanjem sektašev in dokazal, da ta papež »1. ni bil kriv za molk in prekinitev sodnega postopka in 2. da je bil neoporečen v nauku«. Nato sklepa, da je Honorij »pustil slavo velikega in neustrašnega pastirja, v bogoslužju in cerkvenih stavbah odličnega in radodarnega; njegovo previdnost so obrekovali glede na monotelete, ko je pomiril razkol v Gradežu in Istri.

Don Bosko bi mogel v odgovor predložiti to knjigo, vendar ga ni hotel žaliti s tako odrezavim odgovorom. Umaknil se je in dejal, da si ne upa s svojim majhnim znanjem odgovarjati veleučeni izobrazbi tolikšnega učitelja. Audisio je zavrnil odgovor in hotel jasno izjavo. Navzoči so bili pater Perrone, mons. Galletti in še nekaj drugih škofov. Don Bosko je ponovil, da se ne spodobi, da bi prav on govoril med tolikerimi izobraženimi v zgodovini. Tedaj je Audisio začel naravnost govoriti proti papeževi osebni nezmotljivosti. Govoril je zelo zgovorno: kontroverzna vprašanja je obravnaval s takim obvladovanjem zgodovine, prinašal razloge za in proti, postavljaj sam vprašanja in dajal odgovore, da je bilo pravo čudo.

Častitljivi mu je dal govoriti celo uro, ne da bi mu segel v besedo. Audisio se je razgrel in pokazal, da je v svojih izvajanjih pristranski.

Ko je končal, je don Bosko pohvalil njegovo razgledanost, se opravičil, da ne more odgovoriti na vsa vprašanja, in dodal:

»Ker gre za tako zelo pomembno vprašanje, se ne morem omejiti na svoje razloge in dokaze. Tukaj imam avtoriteto, ki ji tudi vi ne boste mogli ugovarjati. Gre za delo učenega, pobožnega, vestnega pisatelja, in če mi dovolite, bom prebral eno stran, ki dobro osvetljuje vprašanje. Jaz se popolnoma strinjam s tem uglednim pisateljem, ki je odlično pisal in gotovo ni neznan vaši uglednosti.«

»Kaj pravite? In o katerem avtorju govorite? Nikakor ne soglašam z menim nasprotnimi mnenji.«

»Ko boste zvedeli, za koga gre, ne boste mogli več ugovarjati in se boste morali z njim sprijazniti.«

»To nikakor ne drži. Toda poglejmo, kdo je ta pisatelj in kakšni so njegovi argumenti.«

Don Bosko je s prijetno počasnostjo vzel v roke knjigo, zakril ovitek z naslovom in dejal: »Tukaj so v nekaj besedah podani neovrgljivi dokazi za papežev nezmotljivost in pisatelj je avtoriteta, kot si je večje ne moremo misliti.« In je začel brati.

Verjetno je častitljivi prebral tudi odstavek, ki se nanaša na sv. Leona Velikega.

»Nimamo nobenih podatkov iz njegovega zasebnega življenja, vendar se je v svojih govorih in pismih točno opisal. Ponižnost moža, vzvišenost pokolenja in dostojanstvo stanu, ki so mu zaupali skrb za ovce in pastirje Božje črede, njegovo dostojanstvo namestnika Jezusa Kristusa, to so opredelitve njegovega duha in oblika njegovega vladanja. Zato Božja ustava Cerkve, po kateri verniki poslušajo duhovnike, duhovniki škofe in škofje Petra, ki živi in vlada v svojih naslednikih, in Peter Kristusa, Kristus, ki med vsemi izbere Petra, moli zanj, da ne bi nikdar popustila njegova vera, «ut non deficiat fides tua». Zato ga je postavil za potrjevalca, se pravi opredeljevalca same vere apostolov, svojih bratov, «confirma fratres tuos (potrdi svoje brate). Zato da nad škofi, ki jih je postavil Sveti Duh, da vodijo posamezne dele Cerkve, vlada Peter vsemu telesu, se pravi ljudstvu in pastirjem, in po njem daje trdnost temeljev vsej Cerkvi, ki je Peter, se pravi skala, ki je pekel ne bo nikdar premagal, «portae inferi non praevalent» (peklenska vrata je ne bodo premagala). To je dokaz, ki ga je Leon zgovorno nakazal na obletnico svojega posvečenja in prevzel nase dolžnost nadzora, svojim poslušalcem pa naložil obveznost poslušanja, ki jo je treba izkazovati Petru in njegovim naslednikom ter s tem Kristusu. Zato (tako dokazuje) obstaja Božja ustanova in Peter v moči skale ni zapustil krmila Cerkve. In takoj zatem: Zato tedaj, ko ukazujemo ali storimo kaj dobrega ali kaj izprosimo od Boga s svojimi molitvami, je to zasluga in krepost njega, katerega oblast živi in odseva avtoriteto, «cuius in sede sua vivit potestas et excellit auctoritas». Peter je s tisto izpovedjo dosegel tolikšno dostojanstvo, da je, oprt na Božje navdihnjenje, dobil oblast nad negotovostjo človeških mnenj in dosegel trdnost nepremagljive skale. Peter vsak dan v vesoljni Cerkvi ponavlja besede: Ti si Kristus, sin živega Boga. In vsak jezik, ki izpoveduje Gospoda, posluša ta glas. Ta vera zmaguje nad hudičem in lomi vse verige. Ta vera premaguje svet, odpira nebo in peklenska vrata je ne bodo premagala. Nato se obrne k poslušalcem: Zaradi tega, o predragi, obhajamo danes to slovesnost, ker vi v moji ponižni osebi častite njega, v katerem se ohranja skrb vseh pastirjev in skrb za vse črede in čigar dostojanstvo ne prihaja iz nevednosti naslednika, cuius etiam dignitas in indigno haerede non deficit – serm. II. et III. (katerega dostojanstvo ni okrnjeno niti v nevednem dediču). V smislu teh izjav je potekalo celotno vladanje sv. Leona v neštetih odnosih do škofov, koncilov in cesarjev.«

Monsinjur je najprej pozorno poslušal, toda kar nenadoma je skušal don Bosku knjigo iztrgati iz rok. Zavedel se je, da je padel v dobro nastavljeno zanko. Don Bosko je nadaljeval: »Poglejte to stran in to poglavje ... in preverite, ali sem pravilno bral.« Tedaj mu je izročil Versko in civilno zgodovino papežev, ki jo je napisal prav on, mons. Audisio.

»Dovolj, dovolj! Pustimo to reč,« je vzkliknil monsinjur. »Dajmo, pustimo to zadevo.«

»Zakaj neki? Ali to ni mogoče ugleden pisatelj?«

»Dobro ste mi jo zagodli. Vi uporabljate argumente, ki jim ni mogoče ugovarjati. Vendar vam moram povedati, da ne zastopam več idej, ki sem jih izpovedal v tej knjigi. O nezmotljivosti sem sedaj drugačnega mnenja.«

»To ni pomembno,« je odgovoril don Bosko, »toda tukajšnji razlogi držijo in so jasno izraženi.«

»Toda kako je mogoče,« je nadaljeval mons. Audisio, »da more don Bosko sredi toliko opravil najti prav te strani?«

»Vedno imam v rokah vaše knjige in jih štejem za priročnike. Toda kakor vidite, vi v svojih spisih izražate čisto drugačno mnenje, kot ste ga pravkar izrekli.«

»Ena stvar je pisati za široko javnost,« je odgovoril Audisio, »drugo pa so zasebna mnenja.«

Tako se je končal tisti razgovor, vendar ne brez slabo prikrite nejevolje mons. Audisia in veselje drugih.

Tiste dni je prišel k don Bosku tudi mons. Scalabrini. Dejal je, da je prišel k častitemu zato, da bi mu dal prebrati neki spis o papeževi nezmotljivosti. Don Bosko je spis prebral, ga pohvalil in monsinjorju svetoval, naj ga da v tisk. Njega se je tudi spomnil, ko je šlo za imenovanje škofov, in ga je predložil za sedež v Piacenzi.

Taka zborovanja v Pedacchii so se končala na praznik očiščevanja presvete Device Marije. Vsi koncilski očetje so se odpravili v vatikansko baziliko in tam bili pri blagoslovu sveč in pontifikalni maši. Tudi don Bosko se je udeležil slovesnega bogoslužja.

Tedaj se je pojavil papež na nosilnici. Medtem ko je bil Božji služabnik ves prevzet od tega prizora, je slišal nekega angleškega protestanta, kako je govoril:

»Sramota! En dokaz več, da katoličani molijo papeža. To je pravo malikovanje!«

Častitljivi se je obrnil k njemu in mu nadvse ljubeznivo in vljudno odgovoril:

»Oprostite. Če papeža ne bi nesli tako, ga niti jaz niti vi ne bi mogla videti v toliki množici.«

Anglež se je ob prijazni besedi častitljivega pomiril, malo pomislil in dejal:

»Imate prav. To je dober razlog.«

63.

POGLAVJE

Don Bosko bedi nad gojenci svojih domov – Piše don Rui, kaj je dobrega in kaj je slabega v oratoriju; pripoveduje, kako je bil ob strani velikega toskanskega kneza v zadnjih trenutkih življenja; prepove vsako slavje ob svoji vrnitvi v Turin; prejme knjige za svetega očeta; daje navodila za praznik sv. Frančiška Saleškega; doda seznam nevarnih fantov – Vizitka župnika Dvanajsterih apostolov v Rimu – Prva avdienca, ki jo papež nakloni don Bosku; poklonitev novčiča sv. Petra; dar celotne zbirke Katoliškega branja in prvih zvezkov Mladinske knjižnice; papež meni, da so don Boskovi nasprotniki tisti, ki sedaj nasprotujejo njemu, in priporoči, da naj začne pisati priročnik o cerkveni zgodovini – Spominska plošča na ta dogodek v Morneseju – Don Boskovo pismo don Rui; obisk pri papežu; tolažilne novice; dobljene pravice; pripravlja denar za nakup hiše v Rimu – Druga avdienca: papež pove don Bosku, da so na cerkvenem zboru govorili o salezijanski družbi; nove pravice; nasveti za gojence; Pij IX. ponudi don Bosku cerkev San Giovanni della Pigna – Don Boskovo pismo don Bonettiju; ljubezniv sprejem pri papežu Piju IX. in duhovni darovi; žalost zaradi smrti očeta don Provere; naj razveselijo gojence; ga povabi v Turin; grofica Callori leži bolna v Rimu – Pismo don Francesii – Don Bosko se v službi papežu še naprej zanima za cerkveni zbor – Obišče cerkev in poslopja pri San Giovanniju della Pigna – Tretja avdienca: don Bosko sprejme cerkev, ki mu jo je ponudil papež; papež Honorij I.; don Bosko razloži papežu del sanj, ki se nanašajo nanj; papež povabi don Boska, naj se nastani v Rimu – Don Bosko piše don Rui o sprejemu pri papežu; prosi za večni mir neke umrle dobrotnice; da nova navodila za praznik sv. Frančiška Saleškega – Nesoglasja med sinovi Cerkve – Evropske države po Božji previdnosti ne motijo cerkvenega zbora

DON BOSKO SE JE NA VSO MOČ TRUDIL za dobro vesoljne Cerkve, vendar pa tudi na svoje gojence ni pozabil. Čeprav je bil daleč, je dobro vedel, kako se obnašajo, in je zato dajal navodila predstojniku določene hiše, če se je tam dogajalo kaj neprimernega. Dokaz za to je pismo, ki ga je napisal prve dni februarja. En del je bil namenjen fantom iz oratorija in don Rua je del pisma, ki se je nanašal na oratorij, prebral vsej skupnosti. Opustil pa je dodane pripombe.

Predragi don Rua!

Čeprav tukaj v Rimu ne skrbim samo za naše in naših fantov stvari, mi vendar misli hitijo k zakladu, ki ga imam v Jezusu Kristusu, k mojim dragim sinovom v oratoriju. Večkrat na dan jih obiščem. Enkrat vidim don Cagliera, kako obdan od fantov spoveduje; druge, ki prejmejo sveto obhajilo; tretje, kako vneto molijo; spet druge, kako mislijo na don Boska; in nekatere, kako se zabavajo. Prav tako vidim lepo število fantov, kako čez dan obiskujejo Najsvetejše, in to je zame največje veselje.

Toda na mojo velikansko žalost sem videl tudi stvari, ki bi vsakogar do kosti pretresle, če bi to lahko napisal na papir. Naj samo povem, da sem med mnogimi, ki sem jih videl, opazil nekatere, ki so bili podobni svinjam in so nosili na čelih zapisano ‚quorum deus venter est‘ (katerih bog je trebuh). Drugi so nosili napis ‚jumentis insipientibus comparatus est‘ (podoben je neumni živini). Vsak se je obnašal tako, kakor je napovedoval napis.

Posebno so me zanimali fantje, ki so na svojem jeziku nosili kakor vcepljeno dišečo vrtnico ali blestečo belo lilijo, in teh je bilo zelo veliko. Toda groza! Med toliko osrečujočimi prizori sem nekega dne opazil mnoge dijake in rokodelce, ki so imeli v ustih strašno kačo, ki je izločala smrdljivo slino in smrtonosni strup. Začel sem kričati nanje, toda oni me niso poslušali, temveč so zbežali. Ali jih naj imenujem? Naj za zdaj pošljem don Rui njihova imena in videli bomo, ali bo to dovolj. Ti so imeli na čelih zapisano: Corruptum bonos mores colloquia mala (slabi pogovori uničujejo lepe navade).

Toda pustimo ob strani te žalostne reči in govorimo o čem drugem. Pretekli petek sem bil povabljen na obisk velikemu toskanskemu knezu Leopoldu. Bil je na koncu življenja, vendar me je prepoznal. Rekel mi je: »Iz vsega srca odpuščam svojim sovražnikom in kličem nanje Božje usmiljenje.« Ostal sem pri njem od 10h do 12.30, ko je v navzočnosti svoje soproge, kneza iz Parme, neapelskega kralja in mnogih drugih osebnosti, ki so molili in jokali, izdihnil zadnji dih. Bil je star 73 let. Vse časti, vsi prijatelji, vsa veličina tega sveta mu niso mogli podaljšati življenja niti za en sam trenutek. S seboj je nesel na drugi svet samo tisto malo dobrega ali slabega, kar je storil na tem svetu, kot pravi sv. Pavel.

Dragi fantje, spominjajmo se, da bomo ob uri smrti zbrali, kar smo posejali v teku življenja.

In sedaj še nekaj drugega.

Kdaj bo don Bosko spet med vami? Če bo Bogu po volji, bom odpotoval od tod 21. tega meseca in bom zvečer 25. januarja med vami in spet ves vaš. Vendar vas prosim,

da mi ne pripravite nikakršnega sprejema. Zame je največje veselje, ko vas vidim vse zdrave in da se lepo vedete. Poskrbel bom, da vas bom razveselil. V nedeljo po mojem prihodu bomo slovesno praznovali praznik sv. Frančiška Saleškega. Pripravite mi torej najlepši praznik, ki si ga morem želeči, to je lepo sveto obhajilo. Če tako obhajate praznike, vse drugo ni pomembno. Bog naj vas blagoslovi in vam podeli dolga leta srečnega življenja in dragoceni dar vztrajanja v dobrem.

V Jezusu Kristusu najvdanejši

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Prejel sem v dobrem stanju knjige za svetega očeta. Upam, da mu jih bom mogel čim prej izročiti. Pogovori se z don Durandom in stori, kakor se ti bo zdelo najbolj primerno. Izroči mu tukaj priloženo pismo. V mojem imenu pojdi k markizu Margoneju in ga prosi, če bi hotel prevzeti čast priorja slovesnega praznika. Nato mi sporoči. M... M... P... B... M... in nekaj drugih imajo ‚venenum aspidis super linguas eorum‘ (kačji strup na svojih jezikih).

Prejel sem tudi Bertov zvezek s seznamom članov družbe. Vse v redu. Veliko stvari je v našo korist dobro utečenih. Še naprej molite. ‚Vale et valedic‘.

Kdo ve, ali dela pisem ne bom mogel dobiti že v ponedeljek?

Sporočilo na vizitki z dne 23. maja 1875 nam podaja odstavek iz tega pisma:

P. Anton Bonelli, župnik pri svetih Dvanajstih apostolih in generalni prokurator manjših bratov konventualcev, pozdravlja don Boska, ki ga je spoznal ob smrti velikega toskanskega kneza Leopolda II., ko ga je don Bosko obiskal.

Veliki knez je umrl ponoči iz 28. na 29. januar.

Don Bosko v tistih dneh še ni videl papeža. O prvih dveh obiskih, ki ju je opravil kmalu po svojem prihodu, pa je poročal sobratom, ki so bili zbrani v Turinu na konferenci.

»Ujeti v tistih dneh avdienco pri papežu je bilo zelo težko, ker sta bili še dve tretjini škofov, ki niso bili pri svetem očetu. Sveti oče pa je bral, gotovo z veliko težavo, moje poročilo o stanju naše družbe in mu je zelo ugajalo. Mene pa je, ne da bi za to prosil, povabil, da bi 8. februarja prišel k njemu. Moja avdienca je bila določena za 9.30, vendar sem prišel na vrsto ob 9.45.

Najprej sem papežu izročil bankovec za 1.000 frankov Petrovega novčiča. Papež ga je sprejel in vzkliknil:

‚Oh, ta je pa lepa, da vi, ki imate vedno prazno mošnjo, prinašate denar meni, ki imam tudi vedno prazno skrinjo. Vam je ime Janez in meni je prav tako ime Giovanni-Janez. Oba sva torej Janeza. Kako lepo bi bilo, če bi se imenovala Frančišek in bi bila zares oba frančiškana.‘

S seboj sem prinesel tudi zbirko oziroma vse zvezke Katoliškega branja in vse zvezke Knjižnice italijanske mladine. Izročil sem mu jih z besedami: ‚Glejte, sveti oče, to so napori vaših sinov iz Družbe sv. Frančiška Saleškega.‘

„Kakšne knjige so to?“ je vprašal papež.

„To je, sem nadaljeval, „Katoliško branje, ki izhaja že sedemnajst let in katerega namen je širjenje dobrega tiska in preprečevanje slabih knjig.“

„Oh, hvala Bogu, ki vam je navdihnil to tako sveto delo.“ Nato si je ogledal knjige, ki so bile tako čudovito vezane, da je bila prava paša za oči. Vzel je v roke več zvezkov Katoliškega branja in z zadovoljstvom prebral nekaj odstavkov. Zdelo se je, da se jih ne more nagledati. Nato je vzel v roke še nekaj zvezkov Knjižnice, in ko je videl, da v njih ni določenih nemoralnosti, je bil zelo vesel. Dejal je: „Prav, tako se vidi, da niste družba samo po imenu, temveč to potrjujete tudi z dejanji.“ Prelistal je Božansko komedijo, jo pohvalil in hotel vedeti, kdo je razlagalec. Rekel sem mu, da je to duhovnik, ki je bil pred tremi leti z menoj v Rimu, se pravi don Francesca. On se je prepričal tako, da je poiskal njegovo ime. Nato se je obrnil k meni in dejal: „Vem, da ste imeli preteklo leto nasprotnike in sovražnike in ste jih premagali. Občudujem vas in hvalim. Kajti tisti, ki so bili lansko leto vaši nasprotniki, se sedaj odločno upirajo papežu. Iz tega vidim, da je vaše delo sveto, njihovo pa hudičevo.“

Nato je prekinil pogovor o družbi in prešel na drugega, ki ga ne bom omenjal. Navedel mi je nekaj glavnih zgodovinskih ugovorov proti papeževi nezmotljivosti. Vprašal me je za moje mnenje in jaz sem mu odgovoril, kakor sem vedel in znal. Od enega ugovora je prešel na drugega, in ko je slišal moje kratke odgovore, je izjavil: „Vi imate veliko dela, kajne?“

„Hvala Bogu, dela mi ne manjka,“ sem odgovoril.

„Ali vam bi bilo mogoče, da bi začeli pisati priročnik Cerkvene zgodovine, v katerem bi pisali v duhu, kakor ste odgovorili na prej postavljene ugovore, ki so pravi črvi, ki razjedajo zgodovino? Vedite, da to ni ukaz, ki ga niti ne morem niti nočem dajati. Toda če kak moj nasvet kaj velja, vam to posebej priporočam.“

„Če vaša svetost to želi, sem mu odgovoril, bom skušal s pomočjo članov naše družbe prirediti in uskladiti nekaj stvari, ki jih imamo v rokah, preden jih bomo poslali v tisk, in kolikor nam bo mogoče, zadostiti vaši želji in nasvetu.“

Nato je govoril še o salezijanski družbi. Ker pa mi je imel še marsikaj povedati, me je povabil še v eno avdienco istega večera. Pokleknil sem, prosil za blagoslov, ga prejel in odšel. On je hotel imeti ves tisti dan na mizi vse zvezke Katoliškega branja in izvode Knjižnice italijanske mladine. Kazal jih je vsem, ki so prišli na obisk, ter tu in tam prebral kak odstavek, pohvalil namen, priporočal branje in nadvse hvalil začetnike tega tako plemenitega dela.

Ko je potem zbirki skušal spraviti na svoje mesto, je poklical hišnega strežnika in mu rekel: „Vzemiva te knjige in jih odnesiva na police. Pa vse lepo v

redu.' Hišnik jih je začel zbirati. Ker pa jih je bilo veliko, jih je vzel dobršen del sam papež, jih naložil v svoj talar in jih z nemajhno težavo odnesel po stopnicah. Ko je hišnik hotel, da bi njemu prepustil to delo (ker ni nikdar videl papeža, da bi storil kaj podobnega), je odločno dejal: 'V svoji hiši ukazujem jaz,' in jih je drugo za drugo zelo pazljivo postavil na polico. Ko je sestopil, si jih je še in še ogledoval, se spet povzpел na pručko in jih popravljал, tako da jih je bilo mogoče dobro videti. Tako zelo je bil zadovoljen. To mi je pripovedoval sam hišnik.«

Proti večeru se je don Bosko vrnil v Vatikan. O tej drugi avdienci je takole poročal:

»Pij IX. mi je veliko govoril o naši družbi. Povedal mi je, da je na zboru škofov eden izmed njih dolgo govoril o današnji potrebi po redovni družbi, ki bi bila vezana pred Cerkvijo, pred državo pa bi bili svobodni državljani. Vsi so odobraval in navdušeno zaploskali. Nato je nastopil neki drug škof (iz Parme) in povedal: «V veliko veselje mi je, da vam lahko sporočim, da taka družba že obstaja; to je zelo uspešna salezijanska družba.» Tedaj jih je nekaj zaploskalo in takoj so naročili nekemu drugemu škofu (iz Mondovija), da naj pripravi natančno in podrobnejše poročilo.

Prosil sem papeža za nekaj duhovnih darov za nas, za vse fante in za posebno zaslužne dobrotnike naših hiš. Naklonil mi jih je z največjim veseljem. Zato bodo fantje vsakokrat, ko bodo prejeli sveto obhajilo, dobili tudi popolni odpustek. Prav tako dobrotniki hiše. Duhovniki ga bodo prejeli vsakokrat, ko bodo darovali sveto mašo. Predstojniku družbe je podelil pravico izdajanja dovoljenja za branje prepovedanih knjig svojim podložnim, dajanja papeškega blagoslova bolnikom ter blagoslavljanja rožnih vencev in svetinjic. Pravico podeljevati papeški blagoslov bolnikom ter blagoslavlјati rožne vence in svetinjice podeljujem vsem duhovnikom. Dovoljenje za branje prepovedanih knjig si pridržujem in ga bom podeljeval glede na okoliščine in potrebe.

Prosil sem ga za kak spomin za vse moje fante. On pa je dejal:

„Naj skušajo izpolnjevati vse, kar jim priporočajo njihovi škofje v svojih okrožnicah.“

„Pa kak poseben spomin, ki bi jim ga jaz mogel zapustiti v imenu vaše svetosti.“

„Povejte svojim sinovom,“ je dejal, „da naj vztrajajo v načelih, ki so se jih naučili, in naj bodo gotovi, da izpolnjujejo Božjo voljo.“

„Zahvaljujem se vam, sveti oče,“ sem mu dejal. „S tem, ko ste mi rekli, da naj vztrajamo, nimate nič, kar bi nam morali očitati. Storili bomo vse, kar se da, da bomo delali v večjo Božjo slavo.“

„Če hočete, da bo vaša družba napredovala in vedno bolj cvetela, bodite zelo previdni pri sprejemanju novih članov in zelo velikodušni pri dovoljenjih za izstop. Tako vas bo manj, vsi navdušeni za dobro in ne veliko število nezadovoljnežev.“

Nato je prekinil ta pogovor in dejal: „S tisto hišo tukaj v Rimu nismo uspeli. Letos pa hočem, da zares postavite drugo. Jaz bom poskrbel zanjo. Ste videli cerkev San Giovanni della Pigna?“

„Ne, svetost,“ sem odgovoril.

„Pojdite in poglejte in nato pridite in mi povejte, ali vam ugaja.“

Ko se je častitljivi vrnil iz avdiencie, je dovršen del noči uporabil za pisanje pisem. Ker je dosegel odpustek za vse prebivalce Morneseja, je poslal drago novico o tem don Pestarinu. Spomin na ta pomembni dogodek je ovekovečen na plošči, ki je vzdana na tamkajšnji župnijski cerkvi in nosi naslednji napis:

D. O. M. – Ko – je nesmrtni papež – Pij deveti – privolil – v prošnje – odličnega turinskega duhovnika – don Janeza Boska – in z brevom dne 8. februarja 1870 – naklonil – župljanom Morneseja – živim – vsakdanji popolni odpustek – ob prejemu svetega obhajila – so duhovniki in verniki – enoglasno sklenili – postaviti ta spomin.

Don Bosko je pisal v Turin.

Predragi don Rua!

Do sedaj še nisem prejel partiture. Če se ne boste podvizali, je ne bom mogel izročiti. Pošlji mi čim prej krstno ime gospoda Dupraza.

Danes sem bil pri svetem očetu. Lepšega sprejema mi ne bi mogel pripraviti. Ne morem ti vsega pisati, vendar sporoči vsem članom družbe, da imamo zares tehtne razloge, da se veselimo v Gospodu. Nadaljujte molitve. Ko se vrnem, bom o vsem pri-povedoval.

Vsekakor pa sporoči fantom hiše, da bodo odslej lahko vsakokrat, ko bodo šli k svete-mu obhajilu, prejeli popolni odpustek.

Zate pa dovoljenje, da lahko bereš in hraniš pri sebi prepovedane knjige, blagoslav-ljaš rožne vence in križe in daješ papeški blagoslov bolnikom.

Od denarja, ki ga imam pri sebi, bom vzel 100 frankov kot aro za novo hišo tukaj v Rimu. Drugo bom prinesel s seboj.

Dragi don Rua, pogum! Skrbi za svoje zdravje. V predvidenem času bom pri tebi, da bova skupaj nosila križe in težave.

Mons. Manacorda pošilja tebi in vsem našim dečkom pristrčne pozdrave.

Bog naj vas vse blagoslovi in naj vsem podeli milost vztrajanja v dobrem do konca. Molite zame, ki sem vedno vaš najvdanejši v Jezusu Kristusu

DUH. JANEZ BOSKO.

Rim, 8. februarja 1870

P. S.: Lepo mi pozdravi mojega prijatelja Goffija, ki se mu priporočam za vzdrževanje reda v hiši. Pojdi in povej gospe Giusiani in njeni sestri gospe Gilardi in družini, gospodični Bonvicino in Fassatijevim, da sem prosil zanje papeža za poseben blagoslov.

Ravnatelju malega semenišča v Mirabellu je pisal:

Predragi don Bonetti!

Pravkar sem prišel iz avdiencie pri svetem očetu, ki me je sprejel s tako dobrohotnostjo, da tega ne morem opisati. Veliko je govoril o naših zadevah in o Mirabellu. Sedaj ste prav vi Mirabellčani prvi, ki prejimate njegov apostolski blagoslov. Sicer vam imam povedati veliko zelo pomembnih stvari, začel pa bom z naslednjo.

Sveti oče z današnjim dnem podeljuje vsem fantom, predstojnikom in dobrotnikom zavoda sv. Karla, všteti družino Provera, popolni odpustek vsakokrat, ko bodo prejeli sveto obhajilo, in to za vse življenje. Gre za različico od tega, kar je podelil 1867 sedanjim gojencem in dobrotnikom. Drugo bom povedal, ko bom prišel k vam in bomo naredili veliko slovesnost. To pa bo, kakor upam, na začetku štiridesetdnevnega posta.

Z globoko žalostjo sem zvedel za smrt našega predragega očeta Provere. Bog nam ga je vzel prav v trenutku, ko smo najmanj pričakovali. Naj se zgodi njegova sveta volja. Skušaj potolažiti družinske člane, obišči mater in ji povej, da molim zanjo in za pokojnika.

Priporočam ti, da skrbiš, da bodo tvoji fantje veseli, da bodo zaklicali živio don Bosku, V ta namen jim pripravi dobro kosilo. Povej jim, da si želim, da bi bili vsi zdravi, krepki, veseli, da se zaprejo vrata v bolniške sobe in na široko odprejo vrata v obednico. Želim, da na praznik sv. Frančiška Saleškega prideš z don Cerrutijem, da se bomo pogovorili o naših stvareh.

Grofica Callori je včeraj zbolela. Upam, da ni kaj hudega. Molite tudi zanjo.

Bog naj vas vse blagoslovi. Molite zame, ki vas spremljam z očetovsko ljubeznijo.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 9. februarja 1870

P. S.: Če se ne bo zgodilo kaj posebnega, bom odpotoval iz Rima zvečer 21. tega meseca.

Tretje pismo je dobri oče pisal ravnatelju zavoda v Cherascu.

Predragi don Francesia!

Včeraj sem bil pri svetem očetu. Tudi ti si imel svoj delež. Nadvse prisrčno me je sprejel. Z velikim veseljem je sprejel zbirko Katoliškega branja in Knjižnice italijanske mladine.

Prebral je nekaj Dantejevih spevov in se spomnil dobrega don Francesia – tako je dobessedno dejal – ki je pripravil opombe in o katerem je že slišal marsikaj lepega. Zadržal se je pri pogovoru o Mirabellu in župniji Cherasco, pri notranjih in zunanjih

gojencih. Naročil mi je, naj vam povem, da vas ima zelo rad, vas blagoslavlja in vam, notranjim in zunanjim gojencem, ki so sedaj v zavodu, živijo v župniji ali hodijo v šolo, podeljuje popolni odpustek vsakokrat, ko boste prejeli sveto obhajilo, in to za celo življenje.

Podaril mi je prekrasno zlato medaljo, ki jo bom, upam, pokazal tebi in vsem tvojim fantom drugi postni teden, ko, upam, Deo dante (če Bog da), da vas bom obiskal. Tebi pa 10 dajem dovoljenje, da bereš in hraniš pri sebi katero koli prepovedano knjigo; 20 dajem pravico, da blagoslavljaš svetinjice in križe; 30 da daješ bolnikom papeški blagoslov s popolnim odpustkom.

Je še cela vrsta nadvse pomembnih stvari, ki se tičejo naše družbe, o katerih pa ne morem pisati.

Na praznik sv. Frančiška Saleškega pridi ti in tisti duhovniki, ki ne bodo imeli neposrednih obveznosti. Tako se bomo lahko o vsem pogovorili.

Povej don Proveri, da sem veliko molil in priporočal v molitev njegovega pokojnega očeta. Čeprav zelo žalosten zaradi njegovega odhoda, sem se veselil ob misli, da je že v nebeški slavi, od koder nas varuje in kjer nas pričakuje. To je kakor dim časa, ki mora preiti, da bomo mogli priti za njim, upam, v slavo blaženih.

Želim, da bi bili tvoji fantje veseli teh novic, da bi lahko iz srca vzklikali »Naj živi don Bosko«. Pripravi jim kaj posebnega pri mizi, da se jim bodo razvezali jeziki.

Pozdravljajo te mons. Manacorda, grof Calderari, hiša Vitelleschi, mati Galleffi, Villarios, Roza Mercurelli in veliko drugih. Odšel bom 21. tega meseca.

Bog naj vas vse blagoslovi, vam podeli trdno zdravje in dolga leta srečnega življenja s predragocenim darom vztrajanja v dobrem. Pozdravi zlasti vse člane družbe. Reci jim, naj veliko molijo, da bomo mogli končati stvari, ki jih imam v rokah.

Molite potem vsi zame, ki sem vaš najvdanejši prijatelj v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 9. 2. 1870

P. S.: Pozdravi Camparinija in Alojzija Cerrata.

Na tem mestu bi radi poudarili veselo ljubeznivost našega očeta don Boska in njegovo nenehno prizadevanje, da bi čim bolj koristil. V teh pismih so podarki in izrazi, ki v nas, ki jih beremo, množijo ljubezen do don Boska. Kako velik vpliv so morali imeti šele na tiste, katerim so bili namenjeni.

Prav tako bi radi poudarili, kako je don Bosko v pripovedi o prvi avdijenci pri papežu povedal, da je Pij IX. govoril o drugem, česar ni treba praviti, in kako se je papež še drugič hotel z njim pogovarjati, ker mu je moral povedati še veliko stvari. O tem ni nič povedal. Bile so nadvse pomembne stvari, ki so se tikale cerkvenega zbora. Gotovo mu je Kristusov namestnik na zemlji zaupal stvar, za katero ne vemo. Vsekakor je bila ena izmed nalog prepričati nekatere člane manjšine o potrebnosti dogmatske definicije papeške nezmotljivosti. V ta

namen je bil na raznih sestankih koncilskih teles in potem poročal papežu, kar se mu je zdelo pomembno ali potrebno. Tako je neutrudno delal za stvar, kateri je posvetil vse svoje življenje: za slavo papeštva in Cerkve. Papež je bil nadvse zadovoljen.

Tako je znova oživel upanje, da bi v Rimu odprli salezijansko hišo. Častiti je o papeževem predlogu, da bi prevzel cerkev San Giovanni della Pigna, govoril s kardinalom Quaglio, ki je podprl to misel. V spremstvu enega izmed nadzornikov vatikanske lastnine je šel pogledat predlagane stavbe. Našel je sicer majhno, a prelepo cerkev s peterimi marmornatimi oltarji in lepimi novimi orglami. Ob cerkvi je bila hiša, ki si jo je tudi ogledal. Zdelo se mu je, da bi v njej lahko udobno živelo petnajst oseb. Drugo poslopje, sicer malo oddaljeno, pa veliko večje, ki je tudi spadalo k cerkvi, bi dano v najem lahko dajalo šest tisoč frankov najemnine na leto.

Po tem ogledu se je 12. februarja vrnil k svetemu očetu in mu dejal: »Svetost, videl sem hišo in cerkev.«

»Prav,« je odgovoril papež, »če želite, sta vaši.«

»Zahvaljujem se vaši svetosti in sprejemam.«

Nato se je papež odprl don Bosku in mu zaupal tajne namene in odločitve v zvezi s cerkvenim zborom. Don Bosko mu je smehljaje se segel v besedo:

»Sveti oče! So to skrivnosti?«

»Jaz nisem dolžan ohranjati tajnost,« mu je papež prav tako smehljaje se odgovoril.

Nato se je zresnil in nadaljeval: »Vidim, da nekateri ne samo zanikajo primernost definicije, temveč celo nezmotljivost samo.

»Ti imajo,« je menil don Bosko, »za svojega bojnega konja Honorija I.«

»In vi?« ga je vprašal papež, ki ga je rad poslušal, »kaj vi pravite na to?«

»Jaz mislim in pravim, kar so mislili in govorili najbolj upoštevanja vredni avtorji, ki zagovarjajo Honorija I. z močnimi razlogi in tako rešujejo nezmotljivost. V dveh pismih patriarhu Sergiju ni ničesar definiral kot poglavar Cerkve. V teh dveh pismih se ni motil niti kot zasebni učitelj, ker je naravni pomen, vzet v povezavi s celoto, popolnoma katoliški. Sv. Maksim priča o njegovi svetosti in pravovernosti, sv. Janez Damaščan, ki se bori proti privržencem monoteizma, nikdar ne imenuje papeža Honorija. Ta papež si je pomišljal nastopiti proti novi krivi veri, ker verjetno ni v celoti poznal njene hudobije. Neki resen avtor ga imenuje cunctator (obotavljivec) in pravi, da če je grešil, je grešil zaradi premajhne prizadevnosti in ničesar drugega. Jaz pa menim, da če se je že obotavljal, je storil to iz previdnosti, in ker se je mogoče obotavljati in odlagati, ne da bi grešili, mislim, da papež Honorij I. ni zagrešil niti odpustljivega greha.«

»Tako je prav, prav tako je!« je odgovoril Pij IX. Po kratkem premoru, ko je nekako vztrajno zrl v Božjega služabnika, je dejal: »Imate mogoče kaj, kar bi mi radi zaupali glede Cerkve v sedanjih razmerah?«

Častiti je menil, da je prišel čas, ko naj govori o sanjah, ki jih je imel 5. januarja, o katerih je napisal kratek povzetek. Ponižno je odgovoril:

»Svetost! Če bi Gospod hotel razodeti kaj o sedanjosti ali prihodnosti Cerkve, se zdi, da bi moral to storiti najprej svojemu namestniku na zemlji in ne preprostemu in ubogemu duhovniku. Vsekakor pa imam tukaj pisanje, naslovljeno na vašo svetost. Tisti, ki mi ga je naročil, se ne laže.«

Na tem poročilu so bili navedeni samo odstavki, ki se tičejo papeža in koncila, naslovljeni Glas iz neba, namenjen pastirju pastirjev. Mi to že poznamo. To je bil jasen, absoluten ukaz, da naj se težave ne rešujejo, temveč prekinejo, da se premagajo stiske, da se nadaljuje začeto delo in se hitro konča. Marijina pomoč je zagotovljena. Gospod hoče dogmatsko definicijo papeške nezmotljivosti.

Papež je bral in bral tisto pisanje, malo razmišljal, postavil nekaj vprašanj in zdi se nam, da je tisti trenutek sklenil, da ne bo več odlašal.

Nato je vprašal don Boska:

»Ali ne bi mogli pustiti Turin in priti sem k meni v Rim? Bi vaša družba s tem kaj izgubila?«

»To bi bil njen konec.«

Papež ni vztrajal, vendar je bila njegova izrecna želja, da bi ga imel pri sebi v Rimu, ga imel ob svoji strani in ga povzdignil med kneze Cerkve.

»Toda don Bosko ima preveč rad svoje fante, da bi jih mogel zapustiti,« so bile njegove odločne besede. Prav je imel don Rua, ko je don Boska takole opredelil: »To je človek, v katerem je Bog do najvišje stopnje uresničil duhovno očetovstvo.«

Tisti dan je častiti pisal don Rui in mu še enkrat navedel že podeljene duhovne darove.

Predragi don Rua!

Gotovo si že prejel moje pismo. Naj ti sedaj povem, da sem bil v avdienci pri svetem očetu, ki me je sprejel z nepopisno dobrotljivostjo. Poslušal je, govoril, se smejal, pohvalil je zbirko Katoliškega branja in Knjižnice in nas spodbujal, da bi nadaljevali. Cela vrsta stvari je, ki jih ni mogoče zaupati papirju. Rečem ti samo, da imamo veliko razlogov za zadovoljstvo.

Sporoči vsem našim fantom, da vsi, ki spadajo k hiši oratorija, lahko v prihodnje dobijo popolni odpustek vsakokrat, ko gredo k svetemu obhajilu.

Zase imaš dovoljenje, da lahko bereš in hraniš pri sebi katerokoli prepovedano knjigo, smeš dajati papežev blagoslov v smrtni uri ter blagoslavljeni svetinje in rožne vence.

Glede denarja nimam več časa. Sem že vse razporedil za konsolidiran dolg. Zato reci don Saviu, naj vse pripravi. Prinesel bom nekaj tisoč frankov.

Zelo me je skrbelo za dobro Hiacinto Bertinetti. Molil sem in bom še molil za njen večni počitek. Kar se tiče hiše oziroma družine v Chieriju, je bolje, da pustimo, kakor je. Ko bom prišel v Turin, bomo videli, kaj naj storimo.

Naročil sem, da bi pripravili praznik sv. Frančiška Saleškega v nedeljo quinquagesima. Sedaj pa bo bolje, da ga prenesemo na prvo postno nedeljo, ker ravnatelj v tistem času ne morejo brez težave oditi iz svojih domov. Še vedno velja ‚si Dominus dederit‘ (če bo Gospod dal), da bom odpotoval iz Rima 21. tega meseca. Nekaj dni bom v Firencah in potem sem v Turinu.

Zadeve naše družbe dobro napredujejo. Še naprej molite.

Reci Baraleju, da veselega človeka podpirajo nebesa. Bog naj nas vse blagoslovi in ohrani na poti v nebesa. Amen.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 12. 2. 1870

P. S.: Reci don Bonettiju, da naj začne pripravljati material za stavbo. Bog nam bo pomagal.

Razpored praznika sv. Frančiška Saleškega pošljite: njegovi ekscelenci grofu Sclopisu, kraljevemu senatorju – na njegov dom, Piazza d'Erbe; don Tomatisu – na njegov dom, ob skladišču v Porta Nuovi; gospodični Falletti – na njen dom; gospodu Giacobi-niju – na dom, pri Mestnih mlinih; gospodu Gridi, lastniku – prav tako na dom; vitezu Lintauu – na dom, Piazza d'Italia; gospe Angeli Chirio.

Medtem je Pij IX., prepričan, da ga Gospod ne bo zapustil, miren in poln čudovitega zaupanja nadaljeval svojo veliko nalogo. Celó sami odpadi so bili povod in spodbuda za novo gotovost. Trdovratnost kaldejskega patriarha Auduja, upor Armencev v Carigradu, nepokorščina in pobeg armenskih menihov antonijancev v Rimu, ki jih je spodbujal kak francoski škof, vrnitev mnogih prelatov opozicije v svoje škofije brez dovoljenja, nesrečne agitacije v Švici proti nezmotljivosti s strani Herzoga, ki se je dal pozneje božjeropno posvetiti za škofa starih katoličanov, so bili dogodki, ki jih je don Bosko napovedal z besedami:

»Sovražnik vsega dobrega bo sejal neslogo med tvojimi prisledniki, zbudil bo sovražnike med mojimi sinovi.«

Toda povedano je bilo tudi: »Velika Kraljica bo vedno tvoja pomoč.« In to je tiste dni tudi bila. Cerkevni zbor je bil obdan od mogočnih sovražnikov, toda presveta Devica Marija je na nepričakovan način preprečila, da bi ga kdo izmed njih motil.

Francija, ki je tako rekoč držala v roki cerkveni zbor, bi mogla z odpoklicem svojih vojakov vsiliti konec zborovanja ali postaviti neupravičene zahteve

in dala občutiti težo svoje moči. Toda prav v času cerkvenega zbora je bil predsednik Napoleonove vlade Emilij Ollivier, ki je o rimskem vprašanju menil, da je treba v Rimu držati močno posadko in preprečiti, da bi se zgodilo karkoli, kar bi motilo popolno svobodo koncila.

Bavarska, ki je hotela nasprotovati, je skušala s pomočjo Anglije združiti vse politične sile v skupno akcijo in je v ta namen že pridobila vodjo angleške politike ministra Gladstona. Toda diplomatski agent Anglije, Odon Russel, je zunanjemu ministru lordu Clarendonu to odsvetoval. Ko Gladstone ni dobil podpore v ministrstvu, se je Bavarska razočarana umaknila.

Predstavniki pruske vlade v Rimu Arnim je bil neutrujen v podžiganju strasti proti cerkvenemu zboru. Toda princ Bismarck, čeprav malo naklonjen velikemu katoliškemu zborovanju, je v tistih trenutkih iz razlogov gole človeške politike preveč razgretemu diplomatu ukazal molk.

Sektaški politiki Avstrije, Španije in Portugalske si niso upali storiti odločnega koraka brez velikih sil. Italijo pa je zadrževala daleč od Rima francoska garnizija, dokler nemško-francoska vojna ni povzročila odpoklica.

Kdo ne vidi v vseh teh dogodkih roke Božje previdnosti?

64.

POGLAVJE

Don Boskova navzočnost v Rimu ni mogla ostati ljudstvu neznana – Sveti oče je pri javnem sprejemu pokazal, kako ceni don Boska – Kako zelo so v Rimu cenili don Boska – Hladen sprejem pri gospodih, ki so hoteli, da bi potrdil njihovo upanje, da Rima ne bodo zavzele italijanske čete – Ne poslušajo njegovih nasvetov glede cerkvenega premoženja: posledice takega obnašanja – Pismo nekemu gojencu čevljarju – Ponovna štiri pisma ravnateljem zavodov: prepoveduje, da bi ga ob vrnitvi slovesno sprejeli – Bratovščina častilcev Marije Pomočnice postane nadbratovščina – Določijo dan praznika sv. Frančiška Saleškega; predstojniki zavodov so povabljeni v Turin; don Boskova vrnitev; odredba casalskega škofa glede dveh klerikov; don Bosko in fantje; obiskal bo zavode; molil je za očeta don Provere; poslovilni obisk; leta sv. Petra; skupni katekizem – Don Bosko razodene papežu nekaj prihodnjih stvari – Odhod iz Rima – Na papeževo željo pošlje spis o prihodnosti Francije, Italije in Cerkve

ČASTITLJIVI SE JE ODPRAVIL V RIM, odločen, da bo živel skrito življenje in se bo ukvarjal edino le s cerkvenim zborom in zadevami družbe. Toda mnogi stiki s prelati so odkrili njegovo navzočnost v Rimu, prijatelji in občudovalci in potrebe njegovih ustanov pa so ga prisilili, da je ravnal drugače.

Don Mihael Picati, dekan in župnik turinske nadškofije, je dne 16. februarja 1870 pisal nekemu svojemu prijatelju iz Rima:

Včeraj 15. januarja 1870 ob štirih popoldne je don Bosko, moj velik prijatelj, pripravil meni in mojim dragim veliko veselje. Povedel nas je v Vatikan z namenom, da bi nam izprosil osebni sprejem pri papežu, preden bi odšel iz svoje zasebne pisarne. Ko se je pogovarjal s tistimi mnogimi osebnostmi, ki so čakale v predsobi, je neki monsinjor napovedal, da prihaja papež in da naj vsi pokleknejo. Pij IX. je stopil iz

svoje sobe oblečen v rdeč talar s pasom, v bel roket, v spremstvu dveh prelatov, od katerih je eden imel v roki rdeč klobuk, drugi pa je naznanjal imena obiskovalcev, ki bodo sprejeti v avdienco. Pij IX. se je sprehodil po sobani in vsakemu povedal prijazno besedo, dal poljubiti prstan in vpraševal, kaj želijo. Ko je opravil obhod, se je ustavil sredi sobe in v latinskem jeziku glasno blagoslovil pričujoče in vse naše drage in osebe, ki so se nam priporočile. Pri don Bosku se je dalj časa ustavil. Pred vsemi je pokazal, kako zelo mu je drag.

Zdi se skoraj nemogoče. Toda ker sem videl na svoje oči in slišal na lastna ušesa, vem, kako v celem Rimu zelo spoštujejo don Boska, začenši od papeža, kardinalov, prelatov, senatorjev, princev in meščanov vseh stanov prav do zadnjega ubogega meščana. Poznajo ga ne samo v mestu, temveč tudi v okolici. Predvčerajšnjim je moral nenadoma oditi v 15 milj oddaljeni kraj zunaj Rima k nekemu bolniku. Kakor hitro ljudje zvejo za njegovo navzočnost, že ga oblegajo od vseh strani. Brevir moli skoraj vsak dan ob 11. uri zvečer. Če ga hočeš dobiti in z njim spregovoriti nekaj besed, ga moraš dobiti jutraj, ko vstaja, kakor se je to večkrat zgodilo meni.

Kljub vsemu pa ga Rimljani niso tako slovesno sprejeli kot drugič. Nič več ni zagotavljal varnosti Rima. Nasprotno, s previdnimi besedami je dal vedeti za možnost, da bodo papeško mesto zasedle piemontske čete.

Toda mnogi prelati, zlasti še člani rimskega plemstva, niso mogli dopustiti česa podobnega in so upali na veto različnih držav. Nekateri so bili celo prepričani o neposrednem posegu iz nebes. Prepričljivo so trdili, da revolucija ne bo prizadela večnega mesta. Tudi če bi bila sama po sebi mogoča, se ne bi zgodila in vse bi se v nekaj mesecih spet pomirilo. Zato so z nezadovoljstvom poslušali ta novi način don Boskovega izražanja.

Kakor smo že povedali, jim je 1867 zagotovil, da ne bo nikakršne politične spremembe v Rimu. Toda to je veljalo za tisto leto. Rimljani pa so si njegove besede razlagali na splošno. Zaslepljeni niso hoteli izgubiti svoje spodbudne gotovosti.

Zato so začeli gledati na častitega z nezaupanjem in on, ki se je bal, da bi ga vzeli za preroka slabih vesti, na vztrajna vprašanja o prihodnosti Rima ni hotel odgovarjati drugače kot s toda, če, upajmo na boljše čase. Toda oni, ki so pričakovali, da bo potrdil njihovo hudo zmoto, so tudi take odgovore razlagali, kakor so si sami želeli. Dobili so se celo nekateri, ki so začeli dvomiti o don Boskovem preroškem daru. On pa, ki je za trenutek dal videti resnico, se je čutil primoranega, da se je zaprl v najstrožjo zadržanost. Zdelo se mu je nekoristno in celo nevarno govoriti ljudem, ki ga ne bi hoteli poslušati, hkrati pa tudi ni hotel škoditi svojim tako pomembnim osebnim poslom.

Kljub temu pa je iz gole ljubezni svetoval bodisi naravnost ali po posredniških zlasti predstojnikom redovnih družb in samostanov, da bi, kolikor je mo-

goče, spravili na varno premožnin in nepremičnin. Toda njegovi nasveti so navadno naleteli na brezbržnost in nevero.

Enega samega je zmoel prepričati: vrhovnega predstojnika kartuzijancev. Ta se je odločil, da bo izročil don Bosku cerkev Santa Maria degli Angioli pri Dioklecijanovih termah in veličasten samostan, saj je predvideval zaplembo cerkvenega premoženja s strani države. Toda generalni prokurator reda je imel vse tiste strahove za neosnovane in se je temu zoperstavil, rekoč, da imajo vsi redovi v Rimu svojo predstavniško hišo in da zato morajo ohraniti ta samostan. Tudi drugi so bili istega mnenja in tako je predlog padel v vodo. Zgodilo se je potem to, kar se je moralo zgoditi, da je tudi ta spomenik doletela usoda drugih.

Tudi mnogi drugi neverneži so morali priznati pravilnost don Boskovega predvidevanja. Ker pa niso poskrbeli za nobeno stvar, so zaplenili cerkveno posest in ogromne vsote denarja.

Don Bosko je prav tako točno predvideval vse dogodke tekočega leta in je zato, kakor bomo videli, prepovedal vsako slovesnost ob svoji vrnitvi v Turin.

In sedaj še druga pisma, ki jih je v svoji očetovski skrbi pisal iz Rima. Eno je naslovljeno na mladega Berarda Mussa, čevljarja, ki je postal pozneje salezijanski pomočnik in vodja delavnice v zavodu Almagro v Buenos Airesu.

Predragi moj Musso!

Prejel sem troje pismo in razumem, kaj mi hočeš povedati. Bodi miren. Jaz bom poskrbel zate. Ti pa se trudi, da boš zgleden v izpolnjevanju svojih dolžnosti, zlasti še v preprečevanju grdih pogovorov med tovariši. Bog bo storil drugo.

Pozdravi svojega mojstra in svoje tovariše. Kmalu bom spet med vami. Molite zame, ki sem iz srca tvoj najvdanejši v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

17. februarja 1870

Verjetno je bilo to pismo poslano z drugimi don Rui.

Rim, 14. februarja 1870

Predragi don Rua!

Razdeli pisma, ki so v tej ovojnici. Naša Bratovščina Marije Pomočnice je povzdignjena v nadbratovščino. Odprtje majhne hiše s prelepo majhno cerkvijo je že sklenjeno za prihodnjo jesen. Upam, da bom prihodnji teden že v Turinu. Toda namesto da bi pustil stvari urejene napol, je boljše počakati še nekaj dni. V vsakem primeru pa se odločimo, da bomo praznik sv. Frančiška Saleškega obhajali prvo nedeljo v postu. Sporočil vam bom točen čas prihoda. Ponavljam pa, da ne želim, da bi pripravljali kakršne koli slovesnosti za moj sprejem.

Ker moram govoriti o pomembnih stvareh s predstojnikoma Lanza in Cherasca, naj se ta dva z drugimi, ki lahko pridejo na praznik, tega gotovo udeležita.

Iz Mirabella pa naj prideta don Bonetti in don Cerruti. Upam, da bo prišel tudi don Pestarino. Naj don Cagliero, če tega še ni storil, pošlje materi Galleffi po en izvod svojih partitur, zlasti še himno za koncil št. 20. Če je mogoče, naj pošljejo tudi 30 izvodov Preskrbljenega mladeniča, vezanega v usnje. Če ni mogoče takoj, potrpljenje!

Don Savio naj proda, kakor se mu zdi primerno, dediščino Bertinetti.

Pričakoval sem pismo don Duranda. Tisoč blagoslovov vsem. Včeraj sem bil v avdijenci pri sv. očetu, ki nam je že odločil posebno hišo, vendar se mu zdi premajhna in bi nam rad dal kaj večjega.

Pisal bom don Caglieru. Stvari dobro napredujejo. Še naprej molite. Imej me za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Pozdravi don Racca.

Predragi don Bonetti!

Prejel sem tvoje pismo in izpolnil naročila.

Zapiši v dnevnik 375 frankov od mons. Manacorde za fanta Sgamma in 20 frankov za istega od markize Villarios. Skupaj 395 frankov. Za Ferrèja so mi izročili fr ...

Glede Turca škof ne nasprotuje. Vendar ga želi prej videti in bi rad, da bi šel za eno leto v semenišče v Casale, preden bi mu podelil redove. O tem bo pisal kanonik Masnini. Isto velja za Gosia.

Lepo pozdravi vse Proverove in vse moje drage fante. Upam, da vas bom vse obiskal prvi postni teden. Iz Rima bom odpotoval 22. zvečer, dva dni se bom zadržal v Firencah in v petek zjutraj bom v Turinu. Menim, da je najbolje, če prenesemo praznik sv. Frančiška Saleškega na prvo postno nedeljo. Tako bomo mogli bolje obhajati pust z našimi fanti.

Ko boš prihodnjic prišel v Rim, boš imel na voljo lepo stanovanje s prelepo cerkvijo. Drugo osebno, vendar ohrani stvari zase in bodi dobre volje.

Bog naj blagoslovi tebe in tvoje napore. Ostajam ti najvdanejši v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 17. 2. 1870

P. S.: Tisoč pozdravov predragemu don Bonettiju in tovarišem. Manacorda.

Predragi don Lemoyne!

Koliko stvari bi ti rad povedal! Naj začnem s sporočilom, da sveti oče pošilja poseben blagoslov vsem našim gojencev v Lanza in jim podeljuje za vse življenje popolni odpustek vsakokrat, ko bodo prejeli sveto obhajilo. Ta dar sem prejel 8. februarja 1870. Zate in za vse duhovnike isti odpustek vsakokrat, ko darujete sveto mašo.

Sporočam ti, da ti podeljujem pravico blagoslavljanja križe, podeljevati papeški bla-

goslov v smrtni uri, brati in hraniti pri sebi prepovedane knjige. In potem še hišico, ko boš prišel v Rim, pa prelepo cerkvico, kjer boš lahko daroval sveto mašo, in še toliko drugih reči, ki jih boš zvedel na prvo nedeljo v postu, ko bomo obhajali praznik sv. Frančiška Saleškega.

Povej svojim fantom, da sem prebral njihova pisma, ki so mi jih pisali za novo leto. Zahvali se jim za njihova voščila in povej jim, da so bile njihove molitve uslišane v polni meri. Zato si lahko predstavljaš, kako veselo se bomo imeli in kak praznik bomo pripravili drugi teden v postu, ko se bomo ob mojem obisku pri vas za vse zahvalili Gospodu.

Ferrè in drugi so mi pisali zaupne stvari, o katerih se bomo osebno pogovorili.

Še veliko drugih stvari za duhovnike in člane družbe; pa o vsem tem z živo besedo. Za zdaj: veselje in molk.

Pred koncem prihodnjega tedna bom, upam, v Turinu. Bog naj blagoslovi tebe, tvoje sinove, zlasti še duhovnike, učitelje in vse druge, ki imajo kako odgovornost. Moli tudi zame in me imej za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Rim, 17. februarja 1870

P. S.: Ko bom prišel v Lanzo, vas prosim, da mi ne prirejajte nikakršnega sprejema. Praznik v cerkvi in ne drugje! Pozdravi Janeza.

Dne 21. februarja popoldne se je don Bosko šel poslovit od svetega očeta in se mu zahvalit za vse darove, ki mu jih je izkazal. Želel si je, da bi smel biti prihodnjič spet sprejet in mu smel poljubiti sveto nogo, zlasti še ob njegovem papeškem jubileju leta 1871, ko bo prekoračil leta vladanja sv. Petra v Rimu.

Papež se je zadržal z njim v dolgem pogovoru in mu govoril o cerkvenem zboru. Don Bosko si je zelo želel, da bi Cerkev uvedla skupen kratki katekizem, ki bi nadomestil vse druge in ki bi na preprost in jasen način vseboval osnove krščanskega verovanja za ves svet. Tiste čase je skoraj vsaka škofija imela svoj katekizem, in to zelo različen glede na sosednje škofije. Res je, da so po vseh učili iste svete resnice, toda z različnim besedilom, različno razporeditvijo in različnimi metodami; v času, ko se je začelo preseljevanje prebivalstva in spreminjanje bivališča družin. To je bila velika ovira za verski pouk preprostega in neizobraženega ljudstva.

Zato je bilo nujno potrebno, da bi verniki, zlasti še otroci, povsod našli svoj katekizem, ki bi zato moral biti skupen, obvezen, sestavljen in ukazan od Apostolskega sedeža.

Papeževa zaupljivost je dala prav don Bosku. Povedal mu je, da večina škofov odločno zagovarja ta načrt, da pa je sicer nekaj takih, ki iz utemeljenih ra-

zlogov temu nasprotujejo.⁵³ Zato je upati na srečen izid razprav.

Proti koncu te avdiencie se je zdelo, da je častitljivi zaskrbljen. Nosil je s seboj prerokbo s 5. januarja za papeža, kjer so napovedane nesreče za Francijo in Italijo in končna zmaga papeštva. Vendar ni imel poguma, da bi prišel s stvarjo na dan in izročil rokopis. Ker pa je šlo za korist Cerkve, se je premagal in dejal papežu:

»Želite mogoče, sveti oče, da vam nekaj povem?«

»Govorite!«

»Ali zares želite, da vam ničesar ne prikrijem?«

»Ukazujem vam.«

Sedaj je don Bosko začel govoriti o bodoči vojni med Francijo in Prusijo, ki jo že vsi imajo za neizogibno; o tem, kako bo Napoleon zapustil Rim, o koncu Napoleonovega cesarstva in o hudih nesrečah, ki bodo doletele Francijo, zlasti pa Pariz.

Ko je častitljivi prišel do te točke, je bil vznemirjen in presunjen, tako da ni vedel, ali naj nadaljuje ali ne. Pij IX. ga je rešil iz zagate z besedami:

»Zadosti, zadosti! Sicer nocoj ne bom mogel spati.«

Spremenila sta pogovor in po eni uri in pol avdiencie je don Bosko odšel.

Naslednjega dne je Pij IX. v želji, da bi slišal nadaljevanje pripovedi, dal poklicati don Boska. Toda ta je že odpotoval v Firence.

Preroško don Boskovo poročilo pa je v teku leta le prišlo v roke papežu. To razberemo tudi iz pisma, ki so ga našli med zapuščino Pija IX., ki ga je don Bosko lastnoročno napisal nekemu kardinalu, verjetno njegovi eminenci kardinalu Biliu. Pismo ni podpisano. Mogoče se je častitljivi pozabil podpisati ali pa je storil to namenoma. Toda njegova eminenca Bilio je kakor mi dobro poznal don Boskovo pisavo.

Prevzvišena eminenca!

Pričujoče pisanje prihaja od osebe, ki je že v preteklosti pokazala, da ima nadnaravna razsvetljenja. Imel sem ga s seboj letos, ko sem bil pozimi v Rimu.

Nekaj stvari sem že ustno povedal svetemu očetu, vendar si mu pisanja nisem upal izročiti. Sedaj pa, ko mi vi v svoji dobroti pravite, naj govorim jasno, ustvarjalno in dokončno, sem se opogumil in vam ga pošiljam. Je še nekaj drugih stvari, ki jih ne moremo napisati, pač pa jih lahko povemo v tajnosti zasebnega pogovora, kakor zahteva snov, o kateri govorimo. Če je kaj nejasnega, se bom potrudil, da pojasnim. Vi

⁵³ Po dolgih razgovorih v skupinah in po javni razpravi 49. generalne kongregacije je bilo 535 škofov za uvedbo enotnega katekizma in samo 56 proti. Če koncila ne bi takoj zatem prekinili, bi na osnovi prejšnjih odločitev sprejeli enoten katekizem, ker je bilo treba izvesti samo zadnje glasovanje.

spis lahko uporabite, vendar vas prosim, da nikakor ne izdate mojega imena zaradi posledic, ki si jih lahko mislite.

Če bi imel kako zaupno osebo, ki bi me povezala s pruskim kraljem, bi mu lahko sporočil več stvari, ki bi mu verjetno ugajale.

Prosim vas, da nam podelite svoj blagoslov.

29. oktobra 1870

Imamo avtentičen prepis tega pisma v fotografski kopiji.

V dopolnilo tega predvidevanja je don Bosko, kakor priča don Joahim Berto, izjavil: »Prišla bo revolucija. Od vere bodo odpadali učeni in neizobraženi. Prusija se bo spreobrnila. Velika zmaga za Cerkev, veliko zmagoslavje za papeža.« Tudi mi smo ga slišali, kako je veliko let pozneje odločno izrazil to prepričanje.

Toliko zaradi popolne natančnosti teh spominov.

65.

POGLAVJE

Don Bosko v Turinu – V oratoriju sta med don Boskovo odsotnostjo umrla dva prijatelja – Napovedi – Praznik sv. Frančiška Saleškega – Smrt župnika v Castelnuovu – Pij IX. predloži cerkvenemu zboru shemo papeške nezmotljivosti – Don Bosko ima splošno konferenco; pripoveduje o dveh avdiencah pri papežu in o ponudbi cerkve in hiše San Giovanni della Pigna; upa, da bo koncil obravnaval odpustnice za predstojnike redov; škofje, ki prosijo salezijance za svoje škofije; nove gradnje v zavodih; iskanje poklicev za salezijansko družbo; ugodno ozračje za salezijansko družbo; zvestoba pravilom – Don Boskov odgovor na vprašanje, kaj bi se zgodilo ob njegovi smrti – Gre v Mirabello – Odlok Pija IX., ki za večno potrjuje odpustke Združenja čistilcev Marije Pomočnice – Don Bosko v Lanzu in Cherascu – Pobožni vzdihljaji k Mariji Pomočnici; s plesa v grob; angel varuh – Don Boskova konferenca salezijancem v oratoriju – Daje poročilo o svojih obiskih hišam; govori o godrnjanju in pogostem uhajanju iz oratorija; omeni spoštovanje, ki ga moramo imeti do fantov; dolžnost pravičnosti pri kaznovanju gojencev – Smrt dveh drugih dragih prijateljev

DON BOSKO JE ZAPUSTIL RIM 22. februarja 1870, se za dva dni ustavil v Firencah in v petek 25. prišel v Turin, kjer mu, kakor je želel, niso pripravili slovesnega sprejema.

Prva novica, ki jo je slišal, je bilo poročilo o dveh dobrih prijateljih oratorija. V don Ruovem nekrologu beremo:

Feliks Valsania iz Pralorma je umrl 14. februarja, star 41 let. Bil je preprost in vesel človek. Zvesto in zavzeto je izpolnjeval naloge, ki so mu jih dajali. Nekega večera je poln zdravja legel v posteljo in drugo jutro so ga tam našli mrtvega, ne da bi mu mogli dati kako pomoč. Prejšnji dan je prejel svete zakramente. Verjetno je umrl zato, ker si ni odpel perila in obleke.

Bernard Mellica iz Grugliasca, star 24 let, je umrl 20. februarja. Bil je fant odličnih navad. Njegove odlike so bile pobožnost, pokorščina, ljubezen do dela in potrpežljivost. Znal je prenašati svojo dolgo težko bolezen, ne da bi izrekel eno samo tožbo. Vse do smrti ni opustil pobožnih vaj in je delal, kolikor je mogel. Pogosto je prejemal svete zakramente, bil je član raznih pobožnih združenj. Ni ga bilo treba v ničemer opozarjati.

V soboto, na pustno nedeljo in naslednja dva dni je don Bosko dolge ure spovedoval svoje gojence, ki so bili zadovoljni, da so mu mogli spet odpreti svoje srce. Vedno ga je navdajal isti duh. Nekemu Anzelmu Vecchiu je, medtem ko se je spovedoval, dejal: »Bodi zelo priden, kajti v teku leta te bo zadelo nekaj zelo težkega.« Fant ga je vprašal, kaj bi moglo to biti, on pa mu je odgovoril, da mu tega ne more povedati. Nekaj mesecev pozneje mu je umrl oče, ki je bil vedno čil in zdrav.

Dne 6. marca 1870, na prvo postno nedeljo, so obhajali praznik sv. Frančiška Saleškega. Don Boska pa je zadela velika žalost: v starosti 64 let je umrl teolog Anton Cinzano, ki mu je don Bosko bil velik dolžnik. Celih 38 let je zgledno vodil župnijo v Castelnuovu.

Zadnja leta ni govoril o drugem kot o svoji pripravi na smrt. Natančno je uredil vse svoje zadeve, se dogovoril, da bi zapustil župnijo in prišel bivat v oratorij, »da bi se pripravil na zadnje trenutke življenja pod plaščem Marije Pomоčnice, od koder bi odšel v večnost«. To je ponavljal tudi še zadnje dni pred svojo smrtjo.

Po tej bolečini je don Boska prevzela velika radost.

Koncil je želel, da bi govorili tudi o papeževi nezmotljivosti in 7. marca je bil razdeljen koncilskim očetom dodatek k shemi glede Cerkve, ki je izražal, da se rimski papež ne more motiti, ko opredeljuje predmet vere ali moralnosti. To je bil ključni korak. Papež je 23. aprila, potem ko je prejel peticijo 150 koncilskih očetov, dovolil celo, da lahko ta dodatek predstavijo generalni kongregaciji. Generalna razprava je trajala na 14 kongregacijah, od 14. maja do 3. junija, in ta specifična razprava je bila predmet 18 plenarnih zasedanj, od 6. junija do 4. julija. Manjšemu številu prelatov je bila dovoljena kar največja razumna mera svobode, da so lahko izrazili svoja stališča in vse svoje zadržke in dvome. Številni škofje so se vpisali, da bi prišli do besede. Tisti, ki so bili v manjšini, so poskusili narediti vse, kar je bilo mogoče, da bi preprečili dogmatsko opredelitev. Poskušali so na dolgo zavlačevati razprave, da bi s tem dosegli, da bi se koncil zavlekel vse do jeseni. Njihovi govorci so ponavljali do onemoglosti ene in iste pomisleke, ki so že bili izraženi, podpisovali so razne proteste proti večini, zahtevali so

prekinitev koncila zaradi poletne vročine. Vendar je večina vztrajala in resnica je zasijala v vsej svoji luči in veličastno izzvenela na ustih cerkvenih očetov.

Med drugimi so dobro govorili v prid nezmotljivosti škofje iz Mondovija in iz Casaleja. Dvakrat je govoril tudi mons. Gastaldi s tolikšno zgovornostjo in močjo argumentov, da se je zdel kot eden najboljših zagovornikov zanikovane papeške prerogative, in tako učinkovito sodeloval pri uspešni opredelitvi le-te.

Vsi so bili navdušeni ob poslušanju njegovega energičnega sklepnega govora in njegove sklepe je pospremil trikratni aplavz koncilskih očetov. Tudi don Bosko je pripomogel k temu triumfu, kot smo že omenili in kot je ponovil Frančišku Dalmazzu sam prevzvišeni kardinal d'Avanzo. Med svojim bivanjem v Rimu je častitljivi tako uresničil največje delo za Cerkev in za papeža.

Medtem ko so se začeli omenjeni dogodki, je 7. marca zvečer, v ponedeljek, imel splošno konferenco za salezijance, pri kateri so bili navzoči vsi ravnatelji in don Pestarino iz Morneseja. Začel pa je tako:

»Letos pravzaprav ni bilo posebnega razloga, da bi šel v Rim. Toda zaradi nekaterih pomembnih opravkov in toplih povabil uglednih oseb sem menil, da je tako potovanje primerno. Potrudil sem se, da sem čas, ki sem ga uporabil za to potovanje, čim bolj izrabil. Tako sem v očeh tistih, ki so menili, da sem prišel na zabavo, delal kakor tisti ptiči, ki se spreletavajo sem in tja, in ko zagledajo kako žuželko, jo ujamejo.«

Po tem uvodu je opisal svoj obisk pri kardinalu Quagli in dve prvi avdienci pri svetem očetu, o katerih smo že poročali. Pripovedoval je o noviču sv. Petra, o Katoliškem branju, ki ga je poklonil papežu, o duhovnih darovih, ki jih je prejel, in o svojih spominih na fante. Povedal je tudi, da so na cerkvenem zboru govorili o salezijanski družbi in jo pohvalili. Vendar o vsem drugem ni ničesar povedal, čeprav je veliko vedel, saj mu je povedal sam papež Pij IX. Prav tako ni nič omenil svojih naporov za zgladitev razlik med nasprotniki papeževe nezmotljivosti. Pač pa je govoril o sprejeti ponudbi za salezijanski zavod v Rimu pri San Giovanniju della Pigna. Govoril je o lepi cerkvi,⁵⁴ o bližnji hiši, o koristi in prednosti, če bi imeli bivališče v mestu papežev, in nato o stvareh, ki jih podajamo v naslednjem povzetku.

»Tako bomo letos, v mesecu avgustu ali oktobru, če ne bo nič oviralo našega prizadevanja, poslali nekatere v Rim, poleg drugega zavoda, ki ga bomo odprli ob morju, se pravi v Allassiu med Oneglio in Albengo. Tako sva se domenila s papežem.

⁵⁴ To cerkev s stanovanjsko hišo je dal na voljo salezijanski družbi njegova svetost Pij X. leta 1905. Takoj so jo uporabili za rezidenco generalnega prokuratorja.

Ker sem že lansko leto naredil nabirko za zavod v Rimu, sem to vsoto pustil tam in dodal še nekaj, tako da bomo s 100 franki na mesec mogli obleči tiste, ki bodo v tekočem letu šli v Rim.

Nameraval sem papeža prositi še za odpustnice in menim, da bi mi ustregel. Ker pa bodo o tem govorili na koncilu in so naklonjeni tej zadevi, nisem vztrajal, ker bo tako ali tako cerkveni zbor odločal o tej stvari. Če pa bo treba narediti kako prošnjo, jo bomo vložili po koncilu papežu, ki lahko iz lastne oblasti odloči tisto, kar je v večjo Božjo slavo.

Zatem sem govoril z več škofi, ki so slišali o naši družbi na koncilu. Prišli so in me za božjo voljo prosili, da bi v njihovi škofiji odprl kako hišo. Toda jaz nisem ničesar obljubil, ne zaradi pomanjkanja materialnih sredstev, temveč zaradi pomanjkanja osebja.

Iz Rima sem prinesel tudi nekaj denarja, ki ga bomo uporabili za gradnje, ki jih nameravamo začeti: stebrišče tukaj pri cerkvi, nemajhno poslopje v Lanzu, pa nekaj dodatnega v Mirabellu in novo cerkev pri Porta Nuovi. Kakor vidite, imamo vedno veličastne in na prvi pogled neuresničljive načrte. Toda jaz, dokler vidim, da nam Gospod pomaga, grem neustrašno naprej. Če bi potem videl, da hoče on odtegniti svojo roko, bi se umaknil tudi jaz, da se ne bi osmešil.«

Proti koncu je govoril o čudovitem razvoju družbe, o ustanovah, ki se množijo, o gojencih, ki jih je vedno več, o velikodušnih darovih dobrotnikov, o veličastnih upih za prihodnost, o dobrem imenu, ki ga ima oratorij, o naklonjenosti rimskega papeža, o občudovanju, ki ga ima veliko oseb do salezijanskih ustanov. Nato je sklenil:

»Mi pa prizadevno pojdimo na delo za dobro. Vsak naj se potrudi, da bo iskal sodelavce in jih z besedami, deli in zgledom povabi, da bi vstopili v družbo. Kajti jaz lahko se še tako trudim, kličem in iščem, če mi vi ne pomagate, sem kakor bobnar, ki udarja na boben, vojaki pa ne gredo za njim.

Ravnatelji naj pogledajo, ali je v njihovi hiši kdo, ki bi bil dober za našo družbo, in ali bi moral narediti kake izpite. Naj mi sporočijo, da bomo ukrenili zanje vse potrebno. Treba pa je, da se vsak do skrajnosti potrudi za kar največjo korist za duše fantov, ki so zaupani naši skrbi.

Mi bomo pustili ob strani vse pohvale, laskanje in občudovanje drugih ljudi in gledali na stvari z jasnim in preudarnim pogledom ter se zahvaljevali Gospodu, da nas je podpiral. Storiti pa moramo vse, da bomo natančno izpolnjevali pravila družbe in jih upoštevali, kakor zaslužijo.«

V tej konferenci se je prvič govorilo o odprtju zavoda v Alassiu.

Način, kako je častitljivi ocenjeval samega sebe in svoje delovanje, je bil vedno poln ponižnosti in zaupanja v Boga. Nekaj prej je don Berto v zasebnem

pogovoru z njim omenil morebitno smrt Božjega služabnika in posledice, ki bi jih le-ta mogla imeti, zato je omenil neki splošen načrt. Častitljivi mu je mirno odgovoril:

»Če bi don Bosko umrl, bi ljudje rekli: Oh, revček! Tudi on je umrl. In vsega bi bilo konec. Tisti, ki bi se veselil in bi pokal od veselja, bi bil hudič, ki bi rekel: Končno je izginil tudi tisti, ki mi je pripravljajal toliko sitnosti in je uničeval moje prizadevanje.«

Te besede je lahko povedal, ker je govoril o vsem, kar je delal, ne kakor da bi storil iz lastne moči, temveč z Marijino pomočjo, kot je to tisoč in tisočkrat ponavljal. Tista, ki je premagovala peklenškega sovražnika, je bila mogočna Nebeška kraljica.

Neke sobote je don Lasagna čakal do 11.30 zvečer, da je don Bosko končal spovedovanje, nakar ga je pospremil k večerji. Ko je sedel ob njegovi strani, mu je pripovedoval, da bodo stvari tako dolgo, dokler bo on živel, lepo napredovale zaradi njegove pomoči in svéta. Bal se je pa, kaj se bo zgodilo s salezijansko družbo, ko bo on umrl. Izrazil je bojazen, da bo razpadla zaradi pomanjkanja povezave med člani, prisiljeni bodo vrniti se na svoje domove.

»Ti,« mu je odgovoril, »se opiraš preveč na človeške dejavnike, ko je treba računati predvsem na nadnaravno pomoč. Pomisli na eno od obojega: ali don Bosko lahko stori kaj ali pa don Bosko ne more storiti ničesar. Če more kaj storiti, si lahko prepričan, da vam bo po smrti pomagal. Če pa nič ne zmore, oh, potem je še bolje, Bog bo storil vse.«

Po zadnji konferenci se je don Bosko odpravil v Mirabello. Ko se je vrnil v Turin, je dobil odlok Pija IX., s katerim so bili potrjeni za vse večne čase odpustki, ki jih je papež Združenju častilcev Marije Pomočnice naklonil prejšnje leto.

PAPEŽ PIJ IX.⁵⁵

V VEČEN SPOMIN ODLOČENEGA

Predstavljene so nam bile mile prošnje, da bi za večno potrdili odpustke, ki smo jih z apostolskimi pisanji, podobnimi temu pismu, z dne 16. marca 1869 naklonili za deset let Združenju z naslovom blažene Device Marije Pomočnice, ustanovljenemu, kakor so nam rekli, pri cerkvi istega naslova v Turinu. Dodali naj bi še nekaj duhovnih darov. V blagohotni zavzetosti, da bi pomnožili z zakladi Cerkve pobožnost vernikov in sodelovali pri rešenju duš, in v želji, da bi ugodili tem prošnjam, podeljujemo s tem pisanjem imenovanemu Združenju možnost dobivanja imenovanih odpustkov, če le točno opravijo dobra dela, ki smo jih postavili v prvem odloku. Prav tako dobrohotno

⁵⁵ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 836-837.

podeljujemo v Gospodu vsem in posameznim vernikom obeh spolov, ki bodo vstopili v zgoraj imenovano bratovščino, prvi dan njihovega vstopa, če so zares spokorno prejeli presveti zakrament Evharistije, popolni odpustek in odpuščanje vseh njihovih grehov, kar lahko naklonijo tudi vernim dušam v vicah, ki so z Bogom združene odšle iz tega življenja. Temu ne more nasprotovati nobena odredba in velja za vse večne čase.

Dano pri Svetem Petru, pod Ribičevim prstanom, dne 11. marca 1870 v štiriindvajsetem letu našega papeževanja.

Za kardinala Paraccianija Clarellija

F. PROFILI, namestnik

Drugi postni teden, se pravi po 14. marcu, je don Bosko odpotoval v Lanzo in po 20. v Cherasco. V presledkih med enim in drugim obiskom je po večernih molitvah govoril fantom v oratoriju. Prvikrat jim je poročal o nasvetih Pija IX. Drugič jim je govoril, da naj bi goreče uporabljali vzdihljaj Marija Pomoč kristjanov, prosi za nas, in jih spomnil, da dobijo za vsak vzdihljaj 300 dni odpustka in enkrat na mesec popolni odpustek, če ga izrekajo vsak dan. Pripovedoval jim je, ne da bi povedal ime, kako je prvorojenec grofa Callorija želel, da bi se udeležil plesa na dvoru. Povabili so ga in je šel. Bil je prvič. Ko se je vrnil domov, ga je napadla pljučnica in čez nekaj dni je bil mrtev. Nato je sklenil: »Tako kakor bliski minejo radosti tega sveta.«

Priporočil je, kakor je to pogosto delal, misel na angela varuha, ki jih, tako je trdil, spremlja povsod, bedi ponoči pri njihovi postelji, sedi ob njih v šolski klopi, jih nadzoruje na odmoru, jih tolaži. Priporočal jim je, da bi se v skušnjavah zatekali k njemu. Živo je opisal stotine angelov varuhov njihovih tovarišev, kako jih opazujejo. Govoril jim je o spoštovanju, ki jim ga moramo izkazovati s tem, da se v vseh okoliščinah skromno vedemo.

Tudi pri spovedi je pogosto dajal za pokoro kako molitev k angelu varuhu. V ta namen je v Preskrbljenega mladeniča vključil pobožno vajo njemu v čast in on sam je, kakor smo že pokazali, gojil nežno pobožnost do svojega angela varuha.

Dne 27. marca 1870 je zbral za konferenco salezijance, aspirante, klerike in laike in jim takole govoril:

»Adam, ki ga je Bog ustvaril nedolžnega, je srečno živel v zemeljskem rajju. Sveti Avguštin pravi, da je ta sreča morala trajati le malo časa, kajti hudič, ki mu je zavidal njegovo srečo, je prišel, ga skušal, storil, da je padel v nepokorščino in z njim pahnil v nesrečo ves človeški rod. To lahko prenesemo tudi na nas.

Naša salezijanska družba se je začela in začela se je, kar se tiče članov, dobro. Toda če dobro pogledamo, vidimo, da tudi sedaj na začetkih hudič začenja svoje zlo delo in nas skuša prevarati enkrat z zavistjo, drugič z nezadovoljstvom.

Mi pa, ki poznamo njegovo hudobijo, ne smemo stati nedelavni in samo opazovati, kaj počne, ne da bi sami kaj storili in se bojevali proti temu.

Že nekaj časa opazujem neprimernosti, ki jih je treba odstraniti. Vem, da se začenjata oblikovati dve nasprotni si skupini, kar je treba v družbi za vsako ceno odpraviti.

Bil sem v Lanzu, Mirabellu in Cherascu in sem med temi svojimi obiski razen z ravnateljmi govoril tudi s tem ali onim sobratom, da bi videl, ali imajo kake opazke glede družbe. Kakor da bi se dogovorili, so vsi enoglasno menili, da člani glavne hiše v Turinu ne kažejo tistega navdušenja, ki bi ga morali in ki obstaja v manjših hišah. Videl sem, da so celo učitelji asistenti v šoli, v učilnicah, v spalnicah in na odmorih; tako se po končani šoli, namesto da bi šli malo na oddih, pomešajo med fante, jih razveseljujejo in asistirajo. Videl sem, da so obremenjeni z delom. Sočustvoval sem z njimi in jim skušal poslati pomoč, toda oni so mi zadovoljni ponavljali, da naj jim ne pošiljam nikogar, ker jim je ljubše, če delajo veliko, ker jih je malo, kakor da bi jih bilo več in se ne bi razumeli med seboj. Tega sem bil zelo vesel in sem se zahvalil Gospodu. Ko sem jih vprašal, ali imajo mogoče kaj drugega, kar bi bilo treba odpraviti, je neki duhovitež dejal, da je videl nekoč nekoga, ki je prišel k njim po opravih in je božal nekega fanta, kar po njegovem mnenju ni prav v družbi, kot je naša.

Je bilo kaj slabega?' sem ga vprašal.

,'Ne,' je odgovoril, 'toda jaz ne morem prenašati takih reči.'

Nič nisem odgovoril. Vendar menim, da je to ena izmed stvari, ki jih je treba popraviti. Potem so dejali, da je nekaj pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba odpraviti zlasti v Turinu. Zato sedaj malo razmislimo o samih sebi in pogledjmo, ali je kaj, kar bi bilo treba odpraviti, in to tudi odpravimo.

Včasih vidim, da povem primer, kako se kateri tukaj pri mizi bodisi pri kosilu bodisi pri večerji obnaša, medtem ko si nalaga v krožnik: spakuje se in kaže, da ni zadovoljen s tem, kar so postavili predenj. Recimo, da gre za jabolka, on pa toži, da so drobna in da jih je malo in da so črviva. Drugi tožijo zaradi vina, zaradi mineštre, zaradi prikuhe. Vse to povzroča veliko škodo v družbi, ker seje nezadovoljstvo. Naj se vsak malo zamisli, kam bi prišli v kuhinji, če bi morali upoštevati vse te različne nezadovoljneže. Predstojniki se trudijo, da bi imeli vsi zadosti jesti in piti, kakor tudi vsega druga, kar potrebujemo v skupnem življenju. Pa bo kdo rekel: 'Toda če mi ta stvar škodi, ali naj jo potem jem?'

Jaz pa odgovarjam, da živim že petdeset let v skupnosti – nekoč v semenišču, potem v cerkvenem konviktu in sedaj v oratoriju – in nisem nikdar naletel na kaj, kar bi mi škodovalo. Kar pa sem ugotovil za zelo koristno, je, da če je kaka jed manj vabljava, vzamemo več in pojemo več česa drugega.

Vse to pripovedujem predvsem zdravim, ki ne potrebujejo posebnosti. Če je kdo bolan, potem vsa ta navodila zanj ne veljajo in lahko ali pusti ali vzame manj ali pa si da prinesiti kaj drugega.

Poleg tega sem slišal od sobratov iz drugih domov, da v oratoriju hodijo preveč ven, in to brez prave potrebe.

Toda preidimo k prevelikemu ljubkovanju nekaterih fantov.

V tej stvari prav nič ne popuščam in zelo želim, da naj se nihče ne dotika drugega, želim, da se nihče ne spušča v zaupnosti s fanti, pa naj bo to kdorkoli. Kajti pred nekaj dnevi je bil nekdo v veliki nevarnosti, da bi pokvaril nekega fanta, naredil neizmerno škodo sebi in spravil na slab glas vso našo hišo. Zato od sedaj naprej odločno prepovedujem, da bi pod kakršno koli pretvezo puščali v svojo sobo kakega fanta. Vem, da včasih pokličemo koga in mu rečemo: ‚Pridi in mi pometi sobo, uredi mi posteljo, prinesi mi vode, prinesi mi knjige, ki sem jih pustil v učilnici.‘ Tega nočem. Prav tako nočem, da bi fante vodili v spalnice ali kateri koli prostor za spanje. Prav tako nočem, da bi puščali fante v svojo celico.

Drugo, kar moram povedati, se tiče obveznosti, ki prihajajo iz pravičnosti, in druge, ki prihajajo iz krščanske ljubezni. Obveznosti pravičnosti se tičejo dolžnosti, ki je bila vsakemu zaupana kot učitelju, asistentu v delavnici, vodji spalnice, kjer ima vsak popolno oblast, da uveljavi predpise – seveda z dovoljenimi sredstvi. Zato nikdar nikakršnega pretepanja, nikdar nikogar pošiljati ven, ne kaznovati s čim, kar presega moči. Vem, da nekatere premaga jeza in pretepajo in pri tem ne mislijo na to, da so tudi med fanti taki, ki imajo vročo kri in se zato uprejo, potem pa je treba storiti nemogoče, da si spet pridobijo izgubljeno avtoriteto.

Da pojasnim zadevo s konkretnim primerom, povem, da mora učitelj v šoli poučevati zaradi dolžnosti pravičnosti. Zavedati se mora, da je treba uveljavljati tudi ljubezen in biti zelo potrpežljiv. Vendar ne sme misliti, da se njegova oblast učitelja razteza tudi zunaj šole. Zunaj šole so za učitelja vsi gojenci zavoda enaki, najsi pripadajo kateri koli skupnosti. V tem primeru mora opravljati svojo dolžnost iz ljubezni. To vam pravim zato, ker večkrat vidim, da ena dolžnost nasprotuje drugi, na primer učitelja z asistentom, iz česar se porajajo zavisti, nobeden pa ne opravlja svoje dolžnosti, kot bi bilo želeli. Zgodi se, da kak fant naredi pogrešek pod nadzorom enega in drugi počaka, da pride pod njegovo oblast, in se maščuje. To ne gre. Zgodi se, da na dvorišču med igro kak fant užali svojega predstojnika. Sedaj ta nima pravice, da bi ga kaznoval v šoli, temveč po bratovsko, po očetovsko, kot prijatelj. Prav tako ne more nobeden od svojih podrejenih fantov zahtevati, da ne bi hodili s tem ali onim svojim tovarišem, če ga pri tem ne vodi ljubezen, temveč njegove muhe.

Sicer pa pogumno delajmo, ker Gospod bogato plačuje naše napore in jih bo v prihodnje še bolj bogato nagrajeval, če jih bomo opravljali v izključni želji, da bi mu ugajali.«

Tiste dni je don Bosko stal ob bolniški postelji dveh dragih težko bolnih sinov, ki sta umrla v oratoriju prve dni aprila. V nekrologu beremo:

»Don Avgust Croserio iz Condova je umrl 1. aprila 1870, star 26 let. Podatki o njegovem življenju se dobijo v nagrobnem govoru profesorja don Frančiška Cerrutija. Na predvečer njegove smrti ga je don Bosko v sanjah videl, kako je dajal z roko blagoslov. Bil je prelepega videza in na ramah je nosil veličasten pluvial, posejan z biseri,

okrašen z zlatom in s svetlikajočimi se zvezdami. ‚Kako ti kaj gre?‘ se je don Bosko sam zase vpraševal. ‚Croserio tukaj? Ali ni bolan? Oh, sem že razumel. To je znamenje, da se pripravlja na odhod v večnost.‘ Drugi dan je umrl.

Janez Baltera iz Masserana je umrl 12. aprila 1870, star 15 let. Bil je živahen in vesel fant, rad se je učil in je imel lepe uspehe. Z veseljem in takoj je ubogal, če so mu kaj ukazali. Včasih ga je bolela glava, kar pa je potrpežljivo prenašal. Niti ni tožil zaradi nekaterih tovarišev, ki so ga zaradi glavobola zaničevali in prezirali. Čeprav je bil še zelo mlad, je imel rad pobožne vaje in je pogosto prejemal svete zakramente. Tako predstojniki kakor tovariši ga zelo pogrešajo.«

66.

POGLAVJE

Don Bosko ne sprejme darila Pustnega odbora – Načrt za novo poslopje ob starem zavodu v Lanzu – Začetni dogovori za ustanovitev zavodasirotišnice za uboge dečke v Alassiju – Prošnja občinske uprave in don Boska Demaniu za nakup nekega samostana z zasebno pogodbo – Intendant odgovori, da bodo samostan prodajali na javni dražbi – Razlogi, zakaj se je don Bosko spet odpravil v Mirabello – Grofici Callori sporoča, da bo prišel v Casale in v malo semenišče – Nakup vrta za oratorijem – Don Boskovo pismo županu v Cherascu za priznanje gimnazije in o neustreznosti poslopja – Don Bosko predloži občinski upravi načrt trga pred cerkvijo Marije Pomočnice – Okrožnica sodelavcem, v kateri jim sporoči duhovne darove, ki jih je blagovolil določiti papež – Don Boskovo pismo, v katerem predstojnici Zvestih Jezusovih tovarišic sporoča zgoraj omenjene darove

ČASTITI JE V PRVI KONFERENCI salezijancem na praznik sv. Frančiška Saleškega napovedal, da namerava postaviti nove stavbe v oratoriju v Valdoccu, v oratoriju sv. Alojzija v Porta Nuovi, v Lanzu in Mirabellu. Denar za to bi bilo treba iti iskat, pa brez vsake skrbi in z globoko krepostjo. »Tistega leta,« piše profesor don Janez Turchi, »sta proti koncu meseca marca prišla dva gospoda in prinesla 500 lir, ki jih je Pustni odbor podaril oratoriju. Don Bosko se jima je zahvalil za tako plemenito misel, vendar denarja ni hotel sprejeti. Rekel je, da se niti najmanj noče okoristiti s sadovi gledališč, plesov, razvratnih prireditev in nečednih pustnih dogajanj.«

Medtem ko je pričakoval denar od javne dobroteljske, se je lotil dela, o katerem bomo na kratko poročali v tem poglavju in ki nam bo jasno pokazalo, kako zelo je Božji služabnik skrbel za večjo Božjo slavo.

Njegova prva zamisel je bila veličastna stavba s širokimi stebrišči in obširnim dvoriščem v Lanzu, ki naj bi se raztezala kakih 70 m od starega zavoda do trga pred župniščem. Vikar Friderik Albert, ki je dal ta predlog, je odstopil zemljišče in don Bosko mu je pisal:

Turin, 1. aprila 1870

Predragi gospod vikar!

Pojdimo naprej! Toda preden bomo začeli graditi, poskrbite za naslednje:

- 1. Pravni prepis zemljišča na moje ime, da bom mogel takoj urediti lastninsko pravico naše družbe.*
 - 2. Stavba naj bi imela dve nadstropji: drugo bo, če bo treba, prilagojeno potrebam, ki se bodo pokazale postopoma.*
 - 3. Za loterijo skušajte zbrati številen odbor. Skrbno izberite organizatorje in organizatorke.*
 - 4. Okrožnica je v redu. Misel ‚hoteti sodelovati‘ razvijte malo bolj natančno. Ali ne bi bilo mogoče pustiti don Boska ob strani? Pomislite malo.*
 - 5. Načrt in pogoji loterije.*
- Začnite zbirati material in na delo. Amen.*

Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Ta načrt so iz različnih vzrokov odložili in loterije ni bilo.

Stavba je dobila tri nadstropja s pripadajočim zemljiščem. Izdatek 200.000 lir je padel na don Boskova ramena. Vsakih štirinajst dni skozi cela tri leta ni nikdar manjkala plača delavcem, ki jih je bilo več kot trideset. Ker se je v bližini veliko gradilo, je don Bosko znatno zvišal dnino, da bi obdržal delavce. Reči je treba, da je vikar Albert vso dejavnost na vse načine krepko podpiral. Stavba je bila končana brez dolga. Pri tem so morali veliko minirati, da so zravnali zemljo, in vodo so morali v veliki meri dovažati iz doline.

Druga stavba je bila namenjena novemu zavodu z ravnateljstvom ter ljudski šoli in gimnaziji v Alassiu. Škof iz Albenge in kanonik Frančišek Della Valle, dekan v Alassiu, sta že dolgo tega povabila Božjega služabnika v pomoč tamkajšnjemu prebivalstvu.

V ta namen je dekan že 1869 zaprosil občinsko upravo za izvedbo svojega načrta in občinski odbor je zamisel potrdil. Don Bosko je poslal predlog pogodbe, ki ga je občinski svet sprejel 2. decembra 1869, nato pa 30. marca 1870 še potrdil Šolski svet pokrajine Genova.

O tej pogodbi bomo še govorili na drugem mestu. V pojasnilo naj tukaj samo povemo, da je občinska uprava dovolila don Bosku uporabo stavbe, imenovane Collegio, za šolske razrede ter palačo Durante s pripadajočim dvoriščem in vrtom za konvikt-zavetišče.

Častitljivi je zvedel, da je v kraju star samostan, last Demania. Poizvedel je vse potrebno in izjavil, da ga je pripravljen kupiti. V tej stavbi je hotel pripraviti obrtne šole za uboge dečke.

Pozneje je spremenil načrt in je zanjje odprl zavetišče v Marassiu blizu Genove. Vendar je najprej poskrbel za prvo. Pisal je dekanu, ki je govoril z občinskim svetom. Vsi so privolili in občinski svet je poslal zapisnik svoje seje finančnemu uradu v Genovo.

V letu Gospodovem 1870, dne 9. aprila, v Alassiu v posvetovalni dvorani

Občinski odbor v Alassiu pravilno zbran v podpisanih gospodih;

poučen, da velečastiti duhovnik Janez Bosko namerava kupiti poslopje, ki mu pravijo Seminario, kjer bi namestil vzgajališče za uboge dečke kot v Turinu, priporoča odgovorni oblasti to njegovo delo, kjerkoli in kadarkoli bi bilo potrebno. Imajo ga za zelo koristnega ne le za naše mesto, temveč za celotno ligursko riviero, ki nima ustanov za uboge in zapuščene dečke. Za naše mesto je to toliko bolj pomembno, ker potrebuje osrednje šolsko središče za šoloobvezne otroke, kar bi moglo biti že omenjeno semenišče, nekoč samostan Naše gospe Angelske, lastnina manjših reformiranih. Tam bi lahko namestili javne šole z ustrezno pogodbo med našo občino in imenovanim duhovnikom Boskom v smislu odloka Provincialnega sveta za šolstvo z dne 30. marca 1870.

Izjavo so prebrali, jo odobrili in podpisali

F. BIANCARDI, predsednik

ALOJZIJ PREVE, upravnik

G. B. MORTEO, upravnik

PAVEL TORRE, upravnik

G. B. ARMATO, tajnik

Nekaj dni pozneje je don Bosko na isti finančni urad poslal iz Turina še drugo utemeljeno prošnjo za odkup samostana.

Velespoštovani gospod!

V živi želji, da bi pomagal ubogim in zapuščenim dečkom, je podpisani na svojo veliko žalost pogosto prisiljen zavračati prošnje ubogih fantov, ki so v največji moralni in družbeni nevarnosti; in to edino zaradi pomanjkanja zadostnega prostora.

Ko sedaj ugotavljam, da veliko prošenj za sprejem v zavetišče v Turinu prihaja iz ligurske riviere, bi podpisani rad razmislil, ali ne bi bilo primerno odpreti takega zavoda v kraju, kjer je potreba največja. V poštev bi prišel Alassio, ki je sredi riviere med Genovo in Nico. Pravi kraj za to bi bila stavba in cerkev, ki ji pravijo Seminario, nekoč samostan Naše ljube gospe Angelske, last manjših reformiranih. Civilne in cerkvene oblasti bi soglašale, in ker občina potrebuje prostor za šole, bi jih bilo mogoče urediti

tukaj z majhnimi izdatki, potem ko bi končali že začete gradnje. Na tak način bi mogli oskrbeti stotine zapuščenih dečkov in zadovoljiti šolskim potrebam kraja.

Imenovano poslopje služi sedaj za stanovanje usmiljenim sestram, ki plačujejo na leto 300 lir najemnine in imajo tam šolo in vzgojni zavod, kar bi občinska uprava brez težave lahko preselila drugam. Del posesti so pravkar prodali Železniški družbi, ki bo zaradi tehničnih potreb železnice podrla velik del obrambnega zidu. Podpisani prosi, da bi mu poslopje in pripadajoče zemljišče prepustili s približno naslednjimi pogoji:

1. Zaradi postavljenega cilja prodaja poslopja in pripadajočega zemljišča po najbolj ugodnih pogojih.

2. Vse bi lahko opravili z zasebnimi pogodbami, da bi olajšali postopek.

3. Poleg plačila ponujene cene duhovnik Janez Bosko prevzema tudi obveznost, da plača vse davke in odpre cerkev za javno bogoslužje.

V tem smislu se podpisani priporoča za usluge vaše uglednosti, kar se tiče nasvetov, ki jih lahko daste za vso zadevo in pomagata premagati težave, ki bi se lahko pojavile.

V globokem spoštovanju se izražam za vaše uglednosti ponižnega prosilca.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 17. aprila 1870

Intendant je 22. aprila odgovoril in je kakor že prej občinska uprava omenil, da je mogoče v smislu zakona s 15. avgusta 1867 poslopje prodati samo na javni dražbi, Pokrajinski odbor pa mora predhodno odobriti ocenjeno vrednost. Treba je počakati na javno dražbo.

Častiti se je odločil, da se bo 4. maja zadrževal v Mirabellu. Ker je število gojencev vedno bolj rastlo, je bilo treba graditi, da bi podvojili zavodske prostore. Vendar se dela še niso začela, ker je zaradi poletne vročine zbolelo veliko fantov in so jih morali poslati na zdravljenje na domači zrak. Zato je hotel oditi na sam kraj in si ustvariti sodbo o položaju, to še toliko bolj, ker so nekateri sobratje sanjali, da bi prenesli zavod v Borgo san Martino.

V teh okoliščinah je don Bosko pisal grofici Callori pismo, v katerem ji je jasno predstavil družinsko nesrečo. Kaj je častiti takoj po nesreči ustno povedal grofici, ni znano. Pri roki pa imamo tole pismo.

Velezaslužna gospa grofica!

Vaše pismo je šlo po poti blizu onega, ki sem ga poslal gospe Alojziji, vaši hčerki.

Naj velja. „Si Dominus dederit“, bom v torek ob 12.30 odpotoval iz Porta Suse in prispepel nekako ob petih popoldne v Casale. Naslednjega dne bom za trenutek odšel v Mirabello in nato v Turin. Da bom videl vašo uglednost in prosil odpuščanja zaradi dobrote, ki jo odlagam, po drugi strani pa mi gre na smeh v smislu, da vi želite h glavnici dodati še obresti. Naj bo kakor koli, darujmo vse v večjo Božjo slavo.

Ker vam moram govoriti o tisoč stvareh, vas prosim, da mi, če bi imeli tiste dni v hiši

goste, sporočite, da bom prihod odložil za kak dan.

Pogum, gospa grofica, bodite zelo pogumni v Gospodu. ‚Nascimur in lacrymis, lacrymosos ducimus annos; terminat in lacrymis ultima nostra dies‘ (rodimo se v solzah, v solzah potekajo naša leta, v solzah se končuje naš zadnji dan), potem pa ‚semper cum Domino erimus‘ (bomo vedno z Gospodom). Tako vsaj upamo. V vsakem primeru pa po nevihti zasije sonce.

Bog naj vam, gospa grofica, vašemu gospodu možu grafu in vsej družini podeli sveto vdanost v Božjo voljo in dolga leta srečnega življenja. Molite zame, ki se izrekam poln hvaležnosti za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 28. aprila 1870

Medtem pa je pred svojim odhodom s pogodbo, sklenjeno pred notarjem 2. maja 1870, kupil od gospoda Modesta Rue obdelano zemljišče ali vrt v Valdoccu, s površino 0,45.59 hektarja. Janez Rua mu je prodal še 1,97 ara, vsega skupaj 0,4756 hektarja za 5.808,45 lir. To je bil zvečine tako imenovani vrt oratorija, ki je sedaj izginil in bil obdan z zidom.

Obenem je predložil občinski upravi načrt trga, ki naj bi ga uredili pred cerkvijo Marije Pomočnice na zemljišču, ki je bilo njegova last.

Poleg teh velikih izdatkov in drugih, o katerih bomo še govorili, je častiti predvideval še druge, prav tako velike, za zavod v Cherascu. Dogodki so potem pokazali utemeljenost njegovega predvidevanja. Iz dolgega dopisovanja z županom izberimo naslednje pismo.

Veleugledni gospod župan!

Podvizal sem se in vam pošiljam listino, ki jo zahteva šolski inšpektor. Ne vem, zakaj ne dopuščajo obrazcev, ki jih vsi in povsod uporabljajo, in plač, kot jih predpisuje zakon za gimnazije 3. kategorije. V vsakem primeru postavite številke, ki jih predpisuje Casatijev zakon.

Prejel sem vaše zadnje cenjeno pismo in sem prepričan, da občina ni vzrok zakasnitve za priznanje šole, kakor je tudi res, da za zavlačevanje nisem kriv jaz. Vi veste, gospod župan, kako sem se hitro prilagodil zahtevam načrta za zavod, ki obtežujejo mene, in to zato, da bi odstranil težave, zaradi katerih se je stvar zavlačevala. Jaz bom pomagal dosti bolj, kot to zahteva občina.

Kar se tiče gradbišča, ki mi ga omenjate v primeru večjega števila gojencev, bi to bilo sicer zelo koristno za večjo udobnost, hkrati pa bi prineslo drugo veliko težavo zaradi ločitve stavb, kar bi pomenilo podvojitev osebja in priprave hrane. Menim, da bi bilo veliko bolje, če bi uresničili načrt, ki ste ga vi večkrat predložili: da bi podaljšali dolgo sobano na jugovzhodu zavoda in k temu še, kar bi bilo potrebno. Rad bi, da bi mi občinska uprava v Cherascu sporočila svojo odločitev. Tukaj imamo veliko dečkov, ki bi jih poslal ob svojem času tja in za katere moram iskati nov prostor. Če ne bomo mogli dobiti stavbe v sedanjem zavodu, bomo morali iskati drugo rešitev.

Uredili smo že toliko težav in upam, da bomo s pomočjo občine uredili tudi vprašanje stavbe in priznanja.

Imejte me za vašega vdanega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 27. maja 1870

Med temi materialnimi posli ni pozabljal na svoje dobrotnike, ki jim je meseca aprila poslal okrožnico v spomin na svoje potovanje v Rim. S peresom je na vsak izvod napisal imena posameznih dobrotnikov in spremenil samo tisto, kar se je nanašalo na njihov položaj.

Tukaj navajamo pismo, ki smo ga dobili v zapuščini teologa Appendinija.

Turin, 29. aprila 1870

Na moje veliko veselje imam čast, da sporočam vaši velezaslužni uglednosti, da je njegova svetost papež Pij IX. v avdienci, ki mi jo je blagovolil nakloniti 8. februarja 1870 v znamenje posebne očetovske dobrohotnosti za vse dobrotnike naših fantov in cerkve, posvečene Mariji Pomočnici, naklonil velečastitemu T. Jan. Krstniku Appendiniju naslednje duhovne darove:

- 1. Apostolski blagoslov s popolnim odpustom v trenutku smrti.*
- 2. Popolni odpustek vsakokrat, ko boste darovali sveto mašo in molili po namenu svetega očeta.*
- 3. Vse te odpustke je mogoče darovati v pomoč vernim dušam v vicah.*

Medtem ko se veselim, da vam morem to sporočiti, vam želim obilo nebeškega blagoslova in se izrekam za vaše dobrodelne uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Lastnoročno pisano pismo z isto vsebino je don Bosko poslal velečastiti materi Evdoziji, predstojnici Družbe zvestih tovarišic Jezusovih.

Obenem ji je poslal več obrazcev v spomin na omenjene duhovne darove, na katerih je bilo treba dodati samo imena tistih, ki jim je častiti sporočil.

Velezaslužna gospa mati!

Želel sem vam osebno prinesiti potrdila o duhovnih darovih, ki jih je sveti oče naklonil vam, vašim hčerkam in vaši ustanovi. Da pa ne bi še naprej zamujali darovi, ki so vam bili naklonjeni, vam pošiljam potrdila, na katera je treba dodati samo še imena, tako da jih bo vsak imel pri sebi in jih mogel ohraniti v spominu.

Prosim vas, da pošljete eno potrdilo tudi vaši materi predstojnici in vsem tistim sestram, ki so kakorkoli, tudi v najmanjši meri prispevale za cerkev Marije Pomočnice in za našo hišo.

Naj vas z nebes blagoslovi Božja dobrota in se razširi na vso vašo ustanovo. Molite tudi zame in za naše dečke in me imejte za vašega v hvaležnosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO.

Turin, 12. aprila 1870

67.

POGLAVJE

Kvestura priporoči, don Bosko pa sprejme dečke – Don Bosko prosi kvesturo za brezplačen prevoz za gojence oratorija; prošnja notranjemu ministru; minister zahteva od don Boska pravilnik oratorija in razloge za prošnjo; don Boskov odgovor; minister ne ugodí prošnji; don Bosko se obrne na turinskega prefekta – Gojenci Kraljevega generalnega zavetišča v Turinu so dodeljeni don Bosku; pogodba; ugodnosti, ki so jih prejeli nekateri dečki zaradi nežne starosti in pomanjkanja izobrazbe – Šolski svet povabi oratorijsko tiskarno, da bi se udeležila Pedagoškega kongresa v Neaplju in poslala seznam natisnjenih del – Šolski inšpektor priporoči don Bosku nekega dečka – Dvoje don Boskovih pisem dvema mladima klerikoma – Nekaj napotkov in vzklikov na hrbtni strani podobíc Marije Pomočnice

DON BOSKO JE IMEL V MESECU APRILU v obdelavi še drugo pomembno zadevo. Kvestura mu je pogosto priporočala revne in zapuščene fante ali tiste, ki so bili v nevarnosti, da bi postali taki, v škodo nravnosti in družbe. Častiti je rad ustregel takim prošnjam in jih zastonj ali napol zastonj sprejemal v zavetišče. Tako je na primer aprila 1870 kvestura pisala don Bosku:

KVESTURA TURINSKEGA OKOLIŠA

št. 3396; Turin, 11. aprila 1870

Ko se vam, gospod direktor, iz srca zahvaljujem za ljubeznivost, da ste sprejeli fanta (Leopolda Germagnana), o katerem sem vam pisal v sporočilu z dne 3. aprila, ki so nam ga iz Acquija v spremstvu poslali sem, vas sedaj prosim, da pridete ponj.

Zelo mi je žal, da fant ni oskrbljen z obleko in perilom, kakor je povedano v sporočilu, temveč ima samo 10 lir, dar, ki mu ga je dala neka dobra oseba in ki jih tukaj prilagam, kajti imenovana prefektura v Acquiju mu je mogla priskrbeti samo to, kar ima na sebi.

Za načelnika P. Bocco

Kvestura je izdajala potrdila za brezplačno vožnjo tistim fantom, ki so se iz kakršnegakoli razloga morali vračati domov. Prav tedaj pa je prišel odlok ministrstva, ki je prepovedoval take usluge. Častiti je pisal notranjemu ministru Janezu Lanzi.

Ekscelenca!

Dovolite mi, da se s spoštovanjem predstavim vaši ekscelenci s prošnjo za revne dečke, zbrane v zavetišču, imenovanem po sv. Frančišku Saleškem.

Dokler so bile železnice gornje Italije v državni upravi, je bila naša ustanova deležna raznih velikih uslug tako za svoje učitelje, asistente in ravnatelje kot tudi za dečke. Tudi potem ko so železnice prešle v zasebne roke, je bil zavod po kvesturi deležen popustov, ko je kak gojenec moral domov. Te ugodnosti so uživali bodisi zato, ker je v zavodu približno 800 ubogih dečkov, zvečine sirot brez očeta ali matere ali obeh, bodisi zato, ker so nekateri popolnoma brez vsega in zapuščeni od vseh in smo jih sprejeli v zavod na podlagi priporočil ministrstev, prefektur in drugih državnih oblasti. Sedaj pa nam je kvestura na našo prošnjo za obrazec odgovorila, da zaradi najnovejših odredb ministrstva teh tiskovin ne morejo več podeljevati.

Sedaj se opogumljam in spoštljivo prosim vašo uglednost, da bi dobrohotno razmislili o zavetišču revnih fantov in dali navodila, da ne bi bili prikrajšani za ugodnosti, ki so jih prej že imeli in ki so jim nujno potrebne, sicer ne bomo mogli več sprejemati fantov iz oddaljenih provinc, kjer pa je potreba največja.

V zaupanju, da bo moja prošnja uslišana, se vam v imenu dečkov prisrčno zahvaljujem in prosim nebo, da bi vam poslalo vse dobro. Čast mi je, da se morem izreči vaše ekscelence najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Ministrstvo je prosilo za poročilo turinskega kvestorja in ta je pisal ravnateljstvu oratorija.

KVESTURA OKOLICE TURINA

št. 3746 – Od. 3.; Turin, 22. aprila 1870

Po naročilu notranjega ministrstva se podpisani obrača na to ravnateljstvo s prošnjo, da bi v čim krajšem času poslalo pravilnik s pogoji za pripuščanje gojencev v ta oratorij. Obenem naj bodo navedeni glavni razlogi, zaradi katerih je kak gojenec izključen iz zavoda in se mora zato predstaviti temu našemu uradu za potovanje domov. V tem smislu se vam podpisani lepo zahvaljuje.

Načelnik BIGNAMI

Ker don Bosko ni bil v Turinu, je kvestura naslednjega dne ponovno poslala prošnjo.

KVESTURA OKOLICE TURINA

Vaše cenjeno ravnateljstvo je naprošeno, da bi, če je mogoče, prinašalcu tega pisma dali odgovor na včerajšnji dopis te kvesture pod št. 3746, ker moramo odgovoriti predstojniku oddelka.

Za kvestorja GRUDRA

Don Bosko je odgovoril:

Veledenjeni gospod!

Na vaš cenjeni dopis pod številko 3746, ki sem ga pravkar prejel, vam odgovarjam takoj, da vam pošljem na posebnem listu namen tega zavoda in pogoje za sprejem, ki jih povzemam iz pravilnika, ki je tukaj v veljavi. Če želite celoten pravilnik, vam ga bom poslal, kakor hitro ga bomo mogli prepisati. Zelo mi je žal za zamudo z odgovorom, toda bil sem odsoten. Vendar izrabljam priložnost 1. za zahvalo za dobrohotnost, ki jo vaša uglednost kaže do te naše ustanove, in 2. da bi sprejeli izraze mojega globokega spoštovanja, medtem ko imam čast, da se izpovedujem vaše uglednosti najponižnejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Na posebni prilogi z glavo Oratorij sv. Frančiška Saleškega je pisalo:

NAMEN ZAVODA

Med fanti, ki obiskujejo te oratorije v mestu, je veliko takih, ki živijo v okoliščinah, da bi bila vsa moralna sredstva brez koristi, če se jim ne bi dajala materialna pomoč.

Med že starejšimi fanti se dobijo taki, ki nimajo staršev ali nihče ne skrbi zanje, ker tega noče ali ne more. So brez izobrazbe in brez poklica. Prav taki pa so izpostavljeni največji duhovnim in telesnim nevarnostim, niti ni mogoče preprečiti nesrečnega konca, če jim dobrohotna roka ne pomaga, jih sprejme, napoti k delu, jih navadi na redno življenje, na moralni in verski red. Namen hiše, priključene k Oratoriju sv. Frančiška Saleškega, je sprejemati fante take vrste. Ker pa ne moremo sprejeti vseh, smo določili pravila, po katerih, pač glede na resnost vsakega posameznega primera, izberemo tiste, ki so v največji stiski.

1. POGlavJE: O SPREJEMU

Kdor hoče biti sprejet v ta dom, mora izpolniti naslednje pogoje:

- 1. Star mora biti vsaj 12 let in ne več kot 18. Izkušnja je pokazala, da mladina pred 12. letom starosti ni sposobna narediti kaj velikega, pa tudi ne kaj zelo slabega. Po osemnajstem letu pa se je zelo težko iznebiti pridobljenih navad in se prilagoditi novemu redu v življenju.*
- 2. Biti mora sirota brez očeta in matere, popolnoma zapuščen in popolnoma reven. Če ima brate in sestre, strice in tete ali druge sorodnike, ki lahko skrbijo zanj, ne sodi v našo hišo.*

3. *Ne sme imeti nobene odvratne in nalezljive bolezni, kot so garje, kraste in podobno.*
 4. *Prednost za sprejem imajo dečki, ki obiskujejo oratorije v Turinu, ker je nadvse pomembno, da preden sprejmemo dečke v zavod, poznamo njihovo nprav.*
 5. *Ob vstopu v zavod mora vsak predložiti potrdilo svojega župnika s podatki o starosti in položaju družine, potrdilo o cepljenju proti kozam, da nima odvratne in nalezljive bolezni, je brez telesnih hib, ki bi ga onesposabljuje za delo. Zdravniško spričevalo lahko nadomesti pregled hišnega zdravnika.*
 6. *Če prosilec poseduje imetje, ga prinese s seboj, da se uporabi za njegovo vzdrževanje, kajti ni dopustno, da bi kdo izkoriščal javno dobrodelnost, če ni v hudi stiski.*
- Vsak fant, ki vstopi v zavod, mora svoje tovariše imeti za brate in se podvreči predstojnikom v vsem, kar se tiče njihove službe.*

SPREJEM FANTOV DIJAKOV

Med fanti, ki so bili sprejeti v zavod ali so jih priporočili za sprejem, je veliko takih, ki so od narave prejeli dar za šolanje ali za kako umetnostno dejavnost, pa bi zaradi pomanjkanja materialnih sredstev njihov talent ostal nerazvit. Oratorij skuša pomagati tudi tem, bodisi da lahko sami kaj prispevajo ali pa nimajo čisto nič in jih je treba v vsem vzdrževati.

Odlok ministrstva so poslali po turinskem prefektu v oratorij.

PREFEKTURA TURINSKE POKRAJINE

Odd. 3. - Pododd. I.; št. zap. 1778; Turin, 20. junija 1870

Notranje ministrstvo mi je z odlokom 14. tekočega meseca odd. 2, pododd. 2, št. 14702 - 17 dalo nalogo, da vaši uglednosti v zvezi z vašo prošnjo za brezplačne vožnje dečkov, ki zapuščajo vaš zavod, sporočim naslednje:

Duhovnik Janez Bosko je naslovil na to ministrstvo prošnjo, da bi ukinili veljavnost odredbe krajevne kvesture za brezplačno potovanje fantov, ki zapuščajo Oratorij sv. Frančiška Saleškega.

Ker gre za dobrodelno ustanovo, ministrstvo ne more preklicati načel, ki so bila izdana za brezplačna potovanja, za katere je potrebna uresničitev razloga javne varnosti. Zato se podpisani mora držati naredb imenovane kvesture.

Ko boste duhovniku Bosku sporočili to odredbo, mu zagotovite, da se vlada zanima za od njega vodeno ustanovo in mu zagotavlja, da mu bo priskočila na pomoč v mejah pravilnika za državno blagajno.

Za ministra F. CAVALLINI

To vam sporočam v smislu odredbe. Prefekt RADICATI

Častiti je potrdil prejem odgovora ministrstva in se je obrnil na prefekta Radicatija.

Veleugledni gospod prefekt!

Prejel sem dopis, v katerem mi vaša uglednost v imenu notranjega ministrstva sporoča, da nam ne bo več dajalo dovoljenja za brezplačen prevoz ubogih fantov, ki odhajajo iz našega zavoda. Ker vi, gospod prefekt, poznate zares težek položaj te ustanove, bi vas prosil, da bi ministrstvu za notranje zadeve predstavili žalostni položaj teh fantov.

Med več kot 800 dečki jih je vsaj sto, ki jih je priporočila vlada in jih vzdržujemo popolnoma zastonj. Če bi sedaj moral še plačevati izdatke za njihovo pot domov, bi se znašel v izredno težkem položaju. Ker od železnic ni pričakovati nobene olajšave, nam je to ministrstvo vsako leto dajalo podporo, ki pa je pred nekaj leti tudi bila ukinjena. Tako se mi dogaja, da moram, potem ko sem nekaj let zastonj imel v hiši kakega fanta, na koncu plačati še njegov odhod domov. Pred dnevi sem moral poslati domov dva fanta – enega iz Ancone in drugega iz Tortorigija na Siciliji – in plačati vsoto, ki je za razmere, v katerih smo, zares velikanska. Pomislite še potem na 10.000 lir davka, ki ga moramo plačati za mlinarjenje.

Iz tega vidite, gospod prefekt, da sem se znašel v položaju, ko moram kljub najboljši volji zmanjšati število oskrbovancev, medtem ko me nenehne in zares žalostne okoliščine toliko fantov silijo, da bi pomnožil njihovo število.

Prepuščam vse te stvari vaši uvidevnosti. Ti ubogi dečki ne bodo ostali dolžni in bodo vsak dan prosili iz nebes na vas Božji blagoslov.

V hvaležnosti se izrekam vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Brez dvoma je grof Radicati, velik don Boskov prijatelj, upošteval njegovo prošnjo, medtem pa je Božji služabnik rade volje sprejel dva fanta, ki ju je prav on priporočil.

Prav tako je brez nadaljnega sprejel med svoje gojence šestnajst fantov po dogovoru s Kraljevim generalnim zavetiščem za dobrodelnost v Turinu.

Dogovor med visoko spoštovanim gospodom don Boskom, ustanoviteljem in ravnateljem Oratorija sv. Frančiška Saleškega, in vodstvom Kraljevega generalnega zavetišča dobrodelnosti, ki ga predstavljajo podpisani.

1. ČLEN

Gospod don Bosko prevzema skrb za 16 fantov vodstva Kraljevega generalnega zavetišča dobrodelnosti in bo skrbel za njihovo ustrezno vzgojo.

2. ČLEN

Vodstvo Kraljeve dobrodelne sirotišnice izplača gospodu don Bosku vsak mesec za vsakega fanta 80 centov na dan do osemnajstega leta starosti. Po preteku te starosti prenehajo dnevnic in gospod don Bosko prevzema nalogo, da bo sam poskrbel za prihodnost teh fantov bodisi pri sebi bodisi drugje, kakor bo po svoji presoji odločil.

3. ČLEN

Sirotišnica da vsakemu fantu dnevnic, dva kompleta obleke in perila, žimnico, odejo in dve rjuhi. Don Bosko pa bo poskrbel za njihovo hrano in obleko, z eno besedo za vse, kar je potrebno za njihovo vzdrževanje, snago ter za moralno, versko in obrtno vzgojo.

4. ČLEN

Vodstvo Kraljevega zavetišča ima pravico v vsakem trenutku preveriti, kako napreduje vzgoja fantov, ki jih je zaupala don Bosku, in kako ravnajo z njimi, v mejah, ki pripadajo očetu, ki ima svojega sina v vzgojnem zavodu in ohranja vse očetovske pravice.

5. ČLEN

Gospod don Bosko bo na koncu vsakega leta poslal vodstvu Kraljevega zavetišča poročilo o verskem, moralnem, higienskem in obrtnem stanju vsaka fanta, in če bodo starši fanta vzeli iz zavoda, da bi umrl, bil izključen, pobegnil iz zavetišča ali bi se izboljšalo finančno stanje katerega izmed njih, bo gospod don Bosko sporočil vodstvu Kraljevega zavetišča in ne bo dobival več dnevnega plačila.

6. ČLEN

Dogovor stopi v veljavo 1. maja 1870.

Turin, 30. aprila 1870

Za rektorja don Janeza Boska

duhovnik MIHAEL RUA, FRANČIŠEK MALINES

GIANANTONIO PANARINO

V želji, da bi tudi novi gojenci bili deležni koristnega pouka, ki ga do tedaj niso dobivali, je Božji služabnik pisal vodji Kraljeve sirotišnice:

Imam čast sporočiti vam, da z veseljem sprejemam v ta dobrodelni zavod fanta Bielija, ki sta mi ga priporočila gospod Pavarino in vitez Capello.

Ta hiša je vedno odprta za dečke, ki bi mi jih vi priporočili ali poslali.

Toda pojavila se je težava, da že sprejeti dečki zaradi popolnega pomanjkanja vsakega znanja ne morejo biti v celoti deležni vzgoje. Pri nas ne bi mogli biti deležni ustreznega šolanja, ker morajo biti naši najmlajši gojenci stari 12 let.

Mnenja sem, da bi jih poslal v katerega izmed naših zavodov v Lanzo ali v Cherasco, vendar bi tam bilo treba plačati na mesec 6 frankov več.

V želji, da bi pomagal fantom, prilagam spisec imen, za katere bi bilo treba v naslednjih treh letih plačevati 30 frankov mesečnine. Gre za šest dečkov. Po tem času bi se ti fantje spet vrnili v naš zavod, kjer bi se izučili kake navadne ali umetne obrti.

Upam, da bo vaša uglednost dobrohotno pretresla moj predlog. Želim veliko nebeškega blagoslova na vašo velezaslužno upravo in na vas in imam čast, da se imenujem vaše uglednosti najvdanejši služabnik.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 31. avgusta 1870

Predsednik Kraljeve sirotišnice gospod Castelli, senator kraljestva, je privolil v povišanje mesečnine za 6 lir za dve leti za omenjene dečke. Bil je to zelo dobro naložen denar, ker je vseh šestero izredno dobro uspelo in je eden izmed njih postal odličen duhovnik.

Don Bosku je izkazala priznanje tudi Šolska uprava, ki je ravnateljstvu salezijanske tiskarne poslala častivredno povabilo.

PREFEKTURA TURINSKE POKRAJINE, ŠOLSKI SVET

Turin, 1. maja 1870

Med razlogi, ki so to našo pokrajino povzdignili na najvišjo raven v kulturi in napredku zlasti nižjih slojev, je tudi veliko število vzgojnih ustanov, ki se odlikujejo po didaktičnih in občečloveških postopkih in so jih objavili podjetni pobudniki teh ustanov. In prav med temi zavzema vaša uglednost pomembno mesto.

Ker bi podpisani rad na prihodnji didaktični razstavi, ki jo bodo priredili ob pedagoškem kongresu meseca septembra v Neaplju, predstavil statistiko ustanov te vrste, ki so bile uresničene v zadnjih desetih letih v tej naši pokrajini, nisem mogel iti mimo vas, katerega ime je med tistimi, ki delajo čast najplemenitejši moderni obrti.

Pismu je priložen seznam takih zaslužnih osebnosti in vas pa prosim, da navedete svoje podatke, ki se nanašajo na razstavo.

Če bo vaša uglednost mogla poslati iskane podatke pred koncem tekočega meseca, mi boste naredili veliko uslugo.

Najvdanejši

šolski nadzornik V. GARELLI

Ne vemo, kaj je storil don Bosko. Toda šolski nadzornik, ki mu je bil pozneje vedno odkrit in velik prijatelj, mu je nekaj pozneje pisal naslednje pismo.

PISARNA ŠOLSKEGA NADZORNIKA TURINSKE POKRAJINE

Turin, 6. maja 1870

Veleugledni gospod!

Gospa Fortunata Coccorda, ravnateljica otroškega vrtca v Buriascu, je v skrajni potrebi, da bi ji kdo pomagal pri vzgoji njenega sina Jožefa, ki mu je umrl oče.

Gotovo je, da nihče ne more delati čudežev dobrodelnosti, kot to dela vaša uglednost. Prav zato sem jo z vsem zaupanjem napotil k vam.

Vedno na razpolago najvdanejši služabnik

V. GARELLI, šolski nadzornik

V vseh teh različnih primerih je don Boska vodila vedno le večja slava Božja in zveličanje duš. To mu je lajšalo tudi denarne in materialne skrbi, ki ga niso

prav nič ovirale pri opravljanju svete službe. Iz njegovega srca je tekel studenec žive vode, ki je vodil v večno življenje.

Duhovniku Cezarju Thornassetu iz Aoste, nekdanjemu gojencu oratorija, ki ga je prosil za nasvet, kako naj bi se vedel v duhovniškem stanu, je pisal:

Predragi!

Poskusi s tem:

Pobožna priprava in zahvala za sveto mašo – Vsako jutro dobro opravljeno premišljevanje – Čez dan obisk Najsvetejšega – Duhovno branje – Zate bom molil pri Mariji Pomočnici in dobrem Jezusu. ‚Fratres, sobrii estote‘ (bratje, bodite trezni).

DUH. JANEZ BOSKO

Nekemu kleriku semeniščniku, ki so ga mučili dvomi, je pisal:

Predragi!

Nočem pustiti tvojega pisma brez odgovora. Molil bom zate, dobro opravljaj premišljevanje, pogosto prejemaj sveto obhajilo in to te bo rešilo vsake nevarnosti.

Prihodnje počitnice pridi za nekaj dni v oratorij in se bova o vsem pogovorila.

Skušaj povsod pridobivati naročnike Katoliškega branja in boš prejel blagoslov svetega očeta in s tem tudi Božji blagoslov.

Bog naj blagoslovi tebe in tvoje napore. Moli tudi zame, ki ti ostajam najvdanejši v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 16. aprila 1870

Tudi na hrbtni strani podobic Marije Pomočnice je pisal nasvete, vzdihljaje, blagoslove in dodajal še svoj podpis. Navajamo nekaj primerov iz raznih obdobij:

Jožefu Zanettiju iz Verone ob njegovi kleriški preobleki: – O Marija, podeli svoj sveti blagoslov svojemu sinu in ga vedno vodi po poti, ki vodi v nebo.

Dragi moj Quaranta: – Beži pred brezdeljem, imej rad krepost in delo. Pokorščina je ključ do vseh drugih kreposti. Bog naj te blagoslovi.

Gospodu Mihaelu d'Agliano: – Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino. Marija naj vas vodi po poti, ki vodi v nebesa.

Gospodu Jožefu Grisiju Rodali: – Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino in vam povrne vašo dobrodelnost. Marija Pomočnica naj vam bo vsem vodnica v nebesa.

Gospodični Karolini Denina, Via Garibaldi 28, Il. nadstr., Turin: – O Marija, prosi za nas in nas reši nevarnosti duše in telesa.

Nekemu dečku: – Marija naj ti podeli sveti blagoslov.

Grofici Antoniji Cays di Giletta: – Imej jo rada kot hčerka. Ona bo zate in za vse tvoje pomoč v življenju, okrepitev v smrti in radost v nebesih. – 7. maja 1870.

68.

POGLAVJE

Nebeška mati Marija ščiti tiskarno: preprečena velika nevarnost – Katoliško branje: Devet Mariji Pomočnici posvečenih dni – Papeški breve, ki Združenje častilcev Marije Pomočnice povzdigne v nadbratovščino; don Boskovo pismo ravnatelju zavoda v Lanzu: prosi molitveno pomoč za dober iztek zadeve San Giovanni della Pigna v Rimu; se odpravlja v Mornese; da nekaj nasvetov – Še drugo pismo grofici Callori; hvali Mornese; se zahvaljuje; priporoča nekega njenega sorodnika; če bo šel v Mirabello, ji bo sporočil; sporoči o zadevi San Giovanni della Pigna; vabi na praznik Marije Pomočnice in obljublja molitve – Priprave v oratoriju na veliki praznik – Trije novi zvonovi – Don Cagliari povabi mestne godbenike na vajo himne Saepe dum Christi – Majhna loterija slike, ki predstavlja italijanske škofe: don Bosko povabi gospodične, ki so mu pomagale pri razpečevanju srečk, k maši, ki jo bo daroval po njihovem namenu – Unità Cattolica opisuje praznik 24. maja v Valdoccu – Don Bosko blagoslovi nekega gojenca in ga ozdravi vročine – Zborovanje raznih vodij praznika z namenom, da bi prihodnje leto odpravili nekatere pomanjkljivosti

PRESVETA DEVICA MARIJA, ki jo je don Bosko tako goreče častil, je bila varuhinja, ki je oratorij rešila vrste nesreč. Rešila je njegove sinove mnogih nesreč in vsi so ob raznih priložnostih priznavali njen čudežni poseg.

Primer. Kotel parne lokomotive, ki je poganjala stroje v tiskarni, bi lahko že večkrat razneslo, kar bi razdejalo spalnice fantov, nameščene v zgornjem nadstropju.

Stroj je imel jamstvo samo za štiri atmosfere, toda manometer je določena jutra kazal osem atmosfer. Strojniku se je tresla roka, ko je odpiral zaklopke, ker se je bal, da jih bo razneslo. Čudil se je, da se kaj takega še ni pripetilo.

Tiskarji pa so v čast Mariji brez skrbi nadaljevali svoje delo za širjenje dobrega tiska. Meseca februarja je izšla knjižica z naslovom Katoliško branje: Glas križa ali zgodovinski, dogmatski in moralni podatki o križu našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki jih je napisal P. Karel Filippo iz Poirina, kapucinski duhovnik. Na naslovni strani je bilo zapisano: Verbum Crucis (beseda križa; 1 Kor 1). Dobri frater je polemiziral tudi s protestanti, ki preklinjajo križ, njegove relikvije, njegovo češčenje, postavljanje na javne prostore, ob ceste, na zvonike cerkva, jih uničujejo, kjerkoli se pojavijo. Opisuje tudi čudeže, ki so se zgodili na praprošnji sv. križa, njegovo čudovito prikazovanje na nebu vpričo ljudskih množic.

Za mesec marec in april so naročniki dobili Emilij Defaix ali vzor delavcev. Resnična zgodba z nasveti resničnega prijatelja, namenjena mladim izpod peresa opata Richaudeauja in v prevodu duhovnika Petra Bazzettija. Mladi Emilij je rasel čist, vztrajal je v dobrem in se po zaslugi njegove globokoverne krščanske matere izognil telesnim in duševnim nevarnostim. Umrl je kot svetnik v starosti 23 let po osemnajstih mesecih bolezni. Vdan v Božjo voljo kljub hudim bolečinam, vesel, da je mogel izpolnjevati Božjo voljo, z nenehno željo po nebesih, potolažen z nekajkratnimi nadnaravnimi videnji, je spodbudil k boljšemu življenju vse, ki so ga poznali.

Nasveti, ki jih je pisatelj dajal mladim, so polni modrosti in učinkoviti in imajo namen opozarjati na zalezovanje sveta, jim pomagati premagovati ozir na ljudi, jih navezovati na katoliško Cerkev in spodbujati k pogostemu prejemanju svetih zakramentov.

Za mesec maj je don Bosko pripravil zvezek z naslovom Devet Mariji Pomočnici posvečenih dni izpod peresa duhovnika Janeza Boska.

Častiti je v predgovoru bralcu takole pisal:

Poleg knjig, ki obravnavajo Marijino češčenje in njena čudovita dela z naslovom Pomoč kristjanov, so mnogi želeli tudi knjigo o devetdnevnici, ki bi razložila namen te pobožnosti, dala navodila, kako naj jo opravljamo, in poučila, kako naj obhajamo njej posvečeni praznik. Da bi ustregel tem željam, sem napisal devet razmišljanj v obliki devetdnevnice, ki bi služila za praznik Marije Pomočnice kristjanov vsem, ki bi to leto želeli posvetiti devet dni tej veliki dobrotnici človeškega rodu.

Ker je namen Združenja častilcev Marije Pomočnice zagotoviti svojim članom posebno Marijino varstvo v času smrti v moči pobožnosti do Jezusa v najsvetejšem zakramentu in brezmadežne matere, smo zbrali tiste misli, ki najbolj osvetlijo prav vidike, ki temu namenu najbolj koristijo.

Kar se tiče primerov, ki sem jih podal za osvetlitev vsakega premišljevanja, sem zamolčal njihova resnična imena, da bi jih obvaroval pred vprašanji neumestnih radovednežev. Vendar navajamo vire, od koder smo podatke črpali, da si lahko vsak sam ustvari sliko o dogodkih.

Na koncu je podan še pravilnik tega pobožnega združenja, ki ga je papež Pij IX. povzdignil v nadbratovščino z brevom z dne 5. aprila 1870.

Marija Pomočnica, ki se v teh časih kaže na toliko načinov velikodušno dobrotnico človeškega rodu, naj pomaga meni, pomaga pa naj tudi tebi, krščanski bralec, da bomo mogli živeti in umreti v Gospodovi milosti in bomo vsi nekoč vredni vso večnost prepevati njegovo slavo. Tako bodi.

Breve svetega očeta se glasi takole:

PAPEŽ PIJ IX.⁵⁶

ZA VEČEN SPOMIN STVARI

Po zgledu rimskih papežev, naših predhodnikov, smo tudi mi pripravljene glede na potrebe in primernost obogatiti s posebnimi darovi združenja vernikov, ki so namenjena pospeševanju krščanske pobožnosti in ljubezni. Zato smo, potem ko nam je dragi sin Janez Bosko, duhovnik iz Turina, izrazil ponižna in topla priporočila, da bi blagovolili zlasti družbenikom, ki živijo zunaj Turina, podeliti naslov nadbratovščine in druge duhovne darove pobožnemu Združenju častilcev Marije Pomočnice, ki je bilo kanonično ustanovljeno v Turinu v cerkvi istega imena. Združenje je s časom tako naraslo, da se je razširilo tudi v najoddaljenejša kraja. Mi želimo ugoditi prošnjam in željam imenovanega sina.

Zato odvezujemo in imamo za odvezane vse in posebno bralce tega pisma od vseh obsodb izobčenja ali interdikta in od katere koli druge cerkvene kazni ali izobčenja, ki bi si jo kdo zaslužil. S tem pisanjem ustanavljamo za vedno po naši apostolski oblasti imenovano Združenje častilcev Marije Pomočnice, ki je, kakor nam sporočajo, kanonično ustanovljeno v čast Mariji Brezmadežni v imenovani cerkvi v Turinu, in ji podeljujemo vse odlike, predpravice in pravice, kot je to naša navada. Poleg tega z isto našo oblastjo s pričujočim pisanjem podeljujemo sedanjim in bodočim rektorjem in sobratom tako ustanovljene nadbratovščine v smislu že objavljene konstitucije Klementa VIII., našega predhodnika častiljivega spomina, da svobodno in dovoljeno priključujejo še druga združenja z istim naslovom in pripadnostjo združenju, ustanovljenem v mestu Turinu, in jim podeljujejo vse odpustke, odpuščanje grehov in oprostitev pokor, ki jih je ta apostolski sedež naklonil nadbratovščini. Prav tako naznanjamo, da bo ta naš odlok stalen, veljaven in učinkovit sedaj in vedno z vsemi svojimi učinki, da bo koristil vsem ter da se bodo tega držali vsi ordinarijski in delegirani sodniki kakor tudi avditorji apostolske palače. Nikdar naj bi se ne zgodilo, da bi kdo vede ali nevede storil kaj, kar bi temu odloku nasprotovalo.

To velja kljub vsem apostolskim konstitucijam in odredbam, pravilom in navadam imenovanega združenja, tudi pod prisego proti vsemu, kar bi moglo biti v nasprotju. Dano v Rimu, pri Svetem Petru, pod Ribičevim prstanom, dne 5. aprila 1870 v štiriindvajsetem letu našega papeževanja.

Za kardinala Paraccianija Clarellija F. PROFILI, namestnik

⁵⁶ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 865-866.

Dogovarjanje za odprtje toliko zaželene hiše v Rimu bi se moralo končati prav tiste dni in častitljivi, ki mu je bila stvar zelo pri srcu, je pisal v Lanzo in verjetno tudi v druge zavode.

Predragi gospod don Lamoyne!

Prihodnji petek bodo v Rimu obravnavali zadevo naše morebitne hiše San Giovanni della Pigna. Za ta dan svetujem post vsem, ki to zmorejo. Duhovniki naj pri sveti maši molijo posebno v ta namen in drugi naj po tem namenu prejmejo sveto obhajilo. Bog naj uredi tako, kakor bo njemu v večjo čast in slavo.

Menim, da don Pestarino pričakuje don Bodratta prihodnjo nedeljo. Ko bo šel skozi Turin, naj ne pozabi, da mu imam nekaj izročiti. Jaz bom šel v ponedeljek.

Razmišljam, kako bi ves zavod iz Lanza prišel na izlet za praznik Marije Pomočnice. O tem bomo še govorili, da vidimo, kaj je mogoče storiti.

Zavzemi se z vsem srcem za tiste, ki bi želeli vstopiti v družbo, in daj vsem, ki so sposobni, da napravijo izpite tako v osnovnošolskih razredih kakor tudi v gimnaziji.

Če je Scaravelli prost, ga pošlji za nekaj dni v Turin, da bo napisal naslove za člane častilcev Marije Pomočnice.

Bog naj blagoslovi tebe in vse tvoje. Lep pozdrav in živio vsem!

Najvdanejši v Jezusu Kristusu

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Mazzarellov življenjepis je v tisku.

Don Boska so torej pričakovali v Morneseju.

Don Jožef Pestarino, nečak don Dominika Pestarina, je bil na veliko soboto, ki se je tistega leta obhajala 16. aprila, posvečen v duhovnika. Ker pa je stric želel, da bi prvo mašo daroval v Morneseju 8. maja, na tretjo nedeljo po veliki noči za praznik varstva sv. Jožefa, se je nečak ustavil v Acquiju pri kanoniku Olivieri-ju, ki je bil takrat dekan v katedrali. V Mornese bi se odpravil v soboto pred tretjo nedeljo po veliki noči, kjer bi slovesno pel novo mašo v zavodski kapelici. Za to priložnost je notar Anton Traverso dal natisniti in je sam prebral lepo pesem.

Praznovanje je trajalo tri dni. Don Bosko je prišel drugi dan zjutraj, 9. maja, v spremstvu don Jakoba Costamagne. Ta nam je povedal, da se je za kosilo zbralo kakih dvajset župnikov in drugih duhovnikov. Ko so postregli tudi s prečudovito lepim in različnim sadjem, je eden izmed navzočih vzkliknil, ali bomo tudi v nebesih postreženi s čim podobnim. Sedaj je don Bosko začel govoriti o nebesih in povedal, da bodo čuti poveličanega telesa prejeli visoko nagrado v skladu z njihovim novim položajem. Na slovesnem kosilu, ki jim ga bo on sam priredil, bo on sam postregel z nebeškimi slaščicami. Navajal je Sveto pismo in govoril o tako globokih in obenem tako prijetnih resnicah, da so duhovniki pozabili na

jedi, ki so jih postavili prednje. Vsi iz sebe so presunjeni poslušali, kakor če bi jim govoril Gospodov angel.

O tem njegovem obisku v Morneseju in o pogajanjih v Rimu nam poroča v nekem drugem pismu, iz katerega veje vse spoštovanje in hvaležnost do grofice Callori, ki ji je pismo namenjeno. V skoraj sinovski zaupnosti ji je pisal:

Velezaslužna gospa grofica!

Vaše pismo me je dohitelo v Morneseju, ki je zemeljski raj škofije Acqui. Poln je dobrote in ljubezni in jaz se ji zahvaljujem. Imel sem prijetno potovanje. Odmor od vsakdajnih skrbi, malo počitka, dobra postrežba pri mizi so mi zelo pomagali; telesu seveda. Zahvaljujem se vam za vso dobroto, ki mi jo izkazujete. Potrudil se bom, da bo vaše delo obrodilo stoteren sad pred Bogom in ljudmi. Z začetkom julija bom začel Cerkveno zgodovino, se pravi, jo bodo začeli tiskati, ker je rokopis že končan.

Prilagam listek za dobrega viteza Giacoso. To je prvič, da priporočam kakega sorodnika. Obljubil sem mu to kot nagrado in sem se potrudil, ker si zasluži. Preprosto priporočilo in nič drugega.

Bodite tako dobri in se v mojem imenu zahvalite temu dobremu gospodu.

Te dni se bom oglasil pri neki znani osebi; in kdo ve, ali se ne bo odločila za kako velikodušno dejanje. V tem je gospa Callori edinstvena. Če bom mogel priti v Mirabello, vas bom obvestil in se za gotovo ustavil v vaši hiši.

Predvčerajšnjim so razpravljali o cerkvi San Giovanni della Pigna v Rimu. Odločili so se za nas. Verjetno bom moral v Rim. Danes sem pisal, ali lahko opravijo brez mene ali vsaj malo preložijo.

V torek me še ne bo v Turinu. Bom pa vse druge dni do 24., ki je posvečen Mariji Pomočnici. Nas boste mogoče obiskali? To bo praznik prvega razreda. Danes začenjamo devetdnevnic. Vsak dan bomo pri oltarju Marije Pomočnice darovali sveto mašo po vašem namenu. Vsekakor nam je pri srcu trajno in popolno zdravje gospodične Viktorije.

Bog naj blagoslovi vas, gospoda grofa in vso vašo družino. Molite zame, ki se v hvaležnosti izrekam za najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 15. maja 1870

Devetdnevnic Mariji Pomočnici je spravila na noge ves oratorij. Natisnili so 800 izvodov povabila z razporedom devetdnevnic in praznika. Na njem je bilo tudi tole sporočilo: »Kdor bi se želel vpisati v Združenje častilcev Marije Pomočnice, naj stopi v zakristijo, kjer čaka posebej pooblaščen oseba. Dar, ki bi ga člani želeli dati, je namenjen za plačilo orgel, ki so že narejene in jih nameščajo v cerkvi Združenja.«

Medtem ko so pripravljali prigrizek, razporejali mize in klopi ter urejali razsvetlavo, so godbeniki in pevci vadili petje in glasbo. Don Cagliero je v nede-

ljo 22. maja sklical pevce in godbenike iz mesta h generalni vaji za mašo, večer-
nice in za njegovo novo himno Saepe dum Cristi. V ta namen je poslal dobrot-
nikom in prijateljem tiskano vabilo.

Častiti je s pomočjo hčera nekaterih uglednih družin pripravil majhno lote-
rijo, katere dobiček je bila 1,20 m visoka in 0,95 m široka slika, ki je predstavlja-
la živeče predstavnike italijanskega episkopata. Srečke so stale 50 centov. Kdor
jih je kupil deset, je dobil za nagrado fotokopijo imenovane slike v velikosti 25
x 21 cm. Srečk je bilo več kot 1000. Sliko so izpostavili v oratoriju. Ko so razpro-
dali srečke, je Unità Cattolica objavila izžrebano srečko.

Don Bosko je poln hvaležnosti do svojih mladih sotrudnic dal natisniti 400
izvodov naslednje okrožnice, ki jo je želel razširiti:

Velezaslužna gospodična!

*V znamenje moje hvaležnosti do velezaslužnih gospodičen, ki so izpeljale malo lote-
rijo v korist cerkve Marije Pomočnice, sem se namenil darovati sveto mašo po njih-
ovem namenu dne 23. tekočega meseca ob devetih dopoldne. Če morete biti navzoče,
vas spoštljivo vabim.*

*Po sveti maši ste vabljeni, če vam je drago, da stopite v zakristijo, kjer vam bodo
poklonili majhno podobo Marije Pomočnice.*

*Bog naj vas blagoslovi in vam podeli veliko let srečnega življenja, medtem ko mi je v
veliko čast, da vas smem pozdraviti in se imeti za*

najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Kako lepa je hvaležnost svetnikov!

Prišel je tudi prelepi 24. maj, ki ga je Unità Cattolica v torek 31. maja takole
opisala:

*S pravim zadovoljstvom smo bili navzoči pri slovesnosti na čast Marije Pomočnice v
njenem svetišču v Valdoccu. To je bilo pravo pravcato versko zmagoslavje: brezštev-
na množica meščanov in ljudi s podeželja. Od štirih zjutraj do enih popoldne sta dva
duhovnika neprenehoma delila sveto evharistijo. Glasba je bila nadvse lepa, najlepša
je bila himna, ki jo je don Cagliari uglasbil v ‚Saepe dum Cristi‘ kot spomin na Mariji-
no zmago nad Turki pri Lepantu. Glas o tem se je razširil in mnoge trgovine so zaprle
vrata, da so mogli uslužbenci iti poslušat. Bilo je ob šestih zvečer in čez deset tisoč
ljudi je bilo v nabito polni cerkvi, izredno veliko število pa jih je stalo zunaj. Glasbila,
basi, tenorji, skupno petje, posamezni zbori, soprani, alti so se tako prelivali med
seboj, da se je čutila prava bojna vihra, z druge strani pa se je vse zlivalo v Marijino
zmagoslavje v bitki pri Lepantu, kot je dobesedno povedano v praznični himni. Vse
nam je izredno ugajalo, zlasti še kvartet altov, ki je pel Virgines castae puerique puri*

(neomadeževane device in čisti dečki) itn. Trajalo je štirideset minut, pa se je zdelo kot en sam kratek trenutek. Od mnogih strani je bilo slišati zahteve, da je treba to ponoviti. Prav tako je bil čudovit Tantum ergo, ki so ga peli basi in tenorji in 300 sopranov na kupoli. Praznovanje se je končalo s čudovitim bengaličnim ognjem prav tako v obliki bitke, ki so jo izvedli na dvorišču. Pokrovitelja tega praznika sta bila grof in grofica Giriodi di Monasterolo.

Slovesen je bil tudi praznik vnebohoda dne 26. maja. Tega jutra smo bili priče ponovne učinkovitosti don Boskovega blagoslova.

Mladi Peter Marchino, ki je v oratoriju hodil v drugi razred gimnazije, je meseca maja močno zbolel. Napadla ga je visoka vročina, tako da je v nedeljo pred vnebohodom komaj zdržal v cerkvi. Legel je v posteljo in zdravnik mu je predpisal kinin. Bolezen je za trenutek popustila, potem pa znova še huje izbruhnila. Ko je deček videl, da na dan vnebohoda ni bilo nič bolje, je, ne da bi komu kaj povedal, vstal, se oblekel in iz bolniške sobe odšel v zakristijo, kjer se je don Bosko pripravljajl za maševanje. Marchino se mu je približal in mu rekel: »Oh, don Bosko, imam hudo vročino, blagoslovite me.« Don Bosko ga je ljubeznivo pogledal in dejal: »Sedaj grem maševat in po maši ti bom dal blagoslov, za katerega prosiš.« Marchino je vzel mašno knjigo, da bi ministriral. Don Bosko je odložil amikt in dejal: »Ne, blagoslov, dragi moj Marchino, ti bom dal pred mašo. Poklekni.« Marchino je pokleknil, don Bosko ga je blagoslovil in fant je čutil, kakor da bi mu odstranili veliko težo s prsi. Šel je ministrirat in ni imel več vročine. Tako nam je povedal sam obdarovanec, ki je postal duhovnik.

Po končanih slovesnostih v čast Mariji Pomočnici je don Rua, kot je bila navada že prejšnja leta, zbral vse tiste, ki so imeli kako nalogo pri pripravi praznikov. Vsak je povedal pomanjkljivosti, ki jih je opazil, in svetoval izboljšave za prihodnje leto. O vsem so naredili zapisnik, ki naj bi ga prebrali nekaj dni pred 24. majem naslednjega leta 1871. Taka zborovanja so sklicevali po vsaki večji prireditvi, ki je spremenila navaden tok življenja oratorija, in so vse zapisovali v Zapisnik izkušenj, ki je postal skrivnostno sredstvo uspešnosti v zavodu.

69.

POGLAVJE

Krščansko ljudstvo prosi koncilske očete, da bi sv. Jožefa razglasili za glavnega zavetnika Cerkve – Katoliško branje: Zgodovina češčenja sv. Jožefa – Don Bosko gre v Alassio: dogovor z občinsko upravo – Dejanje ponižnosti v pismu nadškofu v Urbinu – Pismo ravnatelju v Mirabellu: če ne moremo doseči odlično, se zadovoljimo s povprečnim, ponižajmo se in molimo; pričakuje zvezke Cerkvene zgodovine; štirideset prošenj za ustanovitev zavodov – Še eno pismo grofici Callori: Cerkveno zgodovino bodo kmalu začeli tiskati – Zavod v Mirabellu nameravajo prenesti v Borgo san Martino; razlogi za to premestitev – Še eno pismo don Bonettiju: sporoča mu, da so sklenili pogodbo z markizom Scarampijem za nakup njegove palače v Borgu San Martino; kronologija Cerkvene zgodovine; ker se don Rua malo slabo počuti, ga pošlje v Mirabello; prosi tamkajšnje fante, da opravijo zanj sveto obhajilo in se izogibajo grdih pogovorov – Prireditev v oratoriju za plačilo dolga za orgle – Don Boskovo povabilo razpečevalcem vstopnic za akademijo, da prinesejo zbrani denar – Don Bosko in načrt cerkve sv. Janeza Evangelista v Porta Nuovi; njegovo zahvalno pismo nekemu velikodušnemu darovalcu – Don Boskovi sinovi za Petrov novčič – Praznik sv. Janeza Krstnika: prvo srečanje bivših gojencev – Don Bosko napove, da klerik, ki je v smrtni nevarnosti, ne bo umrl

DON BOSKO JE ZELO ČASTIL SV. JOŽEFA in je neizmerno zaupal v njegovo priporočilo. Veliko prelatov, vsi vrhovni predstojniki redov in 140.000 podpisov vernikov je prosilo koncilske očete, da bi Vatikanski cerkveni zbor razglasil sv. Jožefa, moža presvete Device Marije, za glavnega zavetnika vesoljne Cerkve. Božji služabnik, ki se je pridružil temu verskemu gibanju, je naročil patru Gobiu, da bi napisal knjižico v čast temu svetemu očaku. Zvezek je izšel pri Katoliškem

branju v mesecu juniju z naslovom Zgodovina češčenja svetega Jožefa, moža Device Marije, ki jo je napisal p. Inocenc Gobio, barnabit.

Pisatelj skuša dobiti iz evangelijev biografske podatke. Zatem obravnava češčenje tega svetega očaka v prvih sedmih stoletjih Cerkve in od 8. do 19. stoletja ter o njegovem napredovanju leta 1870. Sklepa pa z govorom o slavi ženi na presvete Device Marije.

Častiti je zadnje dni maja v družbi don Rue šel v Alassio, kjer so ga čakali, da bi podpisali dogovor za zavod-konvikt in tamkajšnje šole. Misel na zavetišče so opustili, čeprav je don Bosko hotel tam nastaniti nekaj mizarjev, čevljarjev in krojačev za potrebe zavoda. Potovanje je bilo zelo naporno, ker je vlak vozil samo do Savone, od koder je bilo treba do Alassia pot nadaljevati s kočijo. Don Bosko se ni oziral na te težave, želel je le, da bi zadovoljil škofa mons. Rafaela Bialeja, ki je že več mesecev prosil, da bi prišli salezijanci v njegovo škofijo. Dobri župnik v Alassiu ga je čakal z odprtimi rokami in prav tako tudi drugi duhovniki, med temi kanonik Frančišek Ampugnani, ki se je ponudil, da bo šel don Bosku v vsem na roko v zadevi novega zavoda. Don Bosko in don Rua sta bila gosta prodekana. Della Valleja.

Občinski možje so se sešli in med občinsko upravo in don Boskom je bila sklenjena pogodba, katere točen prepis hranimo.

*DOGOVOR MED OBČINSKO UPRAVO IN VELEČASTITIM DON JANEZOM BOSKOM ZA
ODPRTJE ZAVODA-KONVIKTA V ALASSIU*

V Gospodovem letu 1870, dne 1. junija, so v sejni dvorani navzoči 1. P. Lazzaro Brea, župan in predsednik, 2. grof G. Batta Morteo, 3. Frančišek Biancardi in velečastiti don Janez Bosko.

Po sklicanju občinskega sveta v zgornji zasedbi je predsednik razložil razlog zbora, katerega namen je potrditi načrt odprtja zavoda-konvikta v mestu Alassiu. Načrt je predložil velečastiti gospod duhovnik Janez Bosko in potrdil ta zbor na zasedanju 2. decembra 1869 ter ga potrdil Šolski svet pokrajine Genova z odlokom 30. marca 1870. Predsednik vabi člane, da bi izrekli svoje mnenje.

Občinski svet je:

po podanem povabilu pregledal predlog in tozadevno odločbo, potem ko je vprašal za mnenje imenovanega don Boska glede dodatkov in odstranitve v korist občine in potrebne pojasnitve;

ter ugotovil, da je vse v skladu z občinskim pravilnikom 93, št. 4;

je enoglasno potrdil dogovor z don Boskom, kakor sledi:

1. člen: Duhovnik Janez Bosko se zavezuje, da bodo on ali njegovi dediči odprli zavod-konvikt v tem mestu Alassiu, ki bo dajal gimnazijsko in osnovnošolsko izobrazbo tako dečkom iz mesta kakor tudi drugim otrokom, ki bodo to želeli.

2. člen: Duhovnik Bosko bo poskrbel za pet državno izprašanih učiteljev za osnovno šolo kakor tudi za zadostno število učiteljev za gimnazijo.

Poleg tega bo poskrbel za tehnični pouk in pouk francoskega in italijanskega jezika, zemljepisa, aritmetike s programom za gimnazijo v mejah in okoliščinah, predvidenih za tehniške šole, ne da bi duhovnik Bosko zato moral dodati še druge učitelje poleg tistih, ki so že odgovorni za pouk v gimnaziji.

3. člen: Pouk v osnovni šoli in gimnaziji bo potekal po predpisih in programih državnih šol in po odlokih ministrstva za šolstvo.

4. člen: Vse izdatke za šolsko opremo bo prevzel duhovnik Janez Bosko. Občinska uprava pa ga kot lastnica obvezuje v smislu člena 1604 civilnega italijanskega zakonika za:

10 izvedbo vseh popravil, potrebnih za uporabo in vzdrževanje poslopja in pripadajočih prostorov;

20 skrb za ohranjanje pohištva, nad katerim si je prihranil lastninsko pravico;

5. člen: Občinska uprava se obvezuje, da bo plačala duhovniku Janezu Bosku letno 9.000 lir za učno osebje v osnovni šoli in gimnaziji, vse do obeh razredov retorike inkluzive, ki ostaneta na njegov račun. Poleg tega pripada njemu tudi minervalni⁵⁷ dodatek, o katerem bo govor spodaj.

6. člen: Občinska uprava se obvezuje za plačilo daru dva tisoč lir na leto za pet let za opremo in vzdrževanje konvikta.

7. člen: Ta pogodba velja pet let in se šteje za obnovljeno, če nobena stran ne odpove dogovora.

Če bi iz katerega koli vzroka pogodba nehala veljati pred iztekom petih let, občinska uprava ne bo dolžna plačevati nobenih stroškov niti se zavezovati za plačilo v prihodnjih letih.

8. člen: Če bi v Alassiu odprli pokrajinski zavod, se duhovnik don Bosko obvezuje, da bo občinsko gimnazijo uskladi tako v gimnaziji kakor v liceju z zakonskimi predpisi, po predhodnem dogovoru s Pokrajinskim šolskim uradom.

9. člen: Občinska uprava izroča v uporabo duhovniku Bosku stavbo sedanjega zavoda za šolo in palačo Durante z dvoriščem in vrtom za konvikt.

Če bi to poslopje končno veljavno spremenili v konvikt in šole, bi občinska uprava prepustila tudi tamkajšnji vrt, ki ga sedaj upravlja Janez Schivo.

10. člen: Za gimnazijske razrede velja minervalna dajatev, ki jo bo duhovnik Bosko nastavil za oba razreda retorike, ki za retoriko ne sme preseči trideset in za gramatiko štiriindvajset lir.

Učenci iz Alassia bodo imeli popust največ za dve retoriki dvajset lir in za gramatični razred šestnajst lir. Revni učenci, ki jih bo za take spoznala občinska uprava, bodo oproščeni te dajatve.

⁵⁷ Honorar učiteljem (op. prevajalca).

Občinska uprava bo poskrbela za pobiranje prispevkov po svojem uslužbencu.

Konviktovci in vsi učenci osnovnih šol so izvzeti od minervalne dajatve.

11. člen: Vsi zunanji gojenci lahko tako kot konviktovci obiskujejo vse šolske prireditve, vendar se morajo v vsem podrediti disciplini in urnikom posameznih razredov.

12. Kar se tiče verske in moralne vzgoje, se občinska uprava zanaša na modrost duhovnika Boska in gospoda župnika območja, v katerem je zavod.

13. člen: Vodstvo in uprava zavoda-konvikta sta popolnoma prepuščena duhovniku Bosku, vendar v smislu predpisov šolske zakonodaje.

Z velikim veseljem bo sprejel vsak nasvet in opomin župana in občinskih svetovalcev v korist učnega, moralnega in zdravstvenega napredka učencev. O vseh teh stvareh se bodo pogovorili z duhovnikom Boskom ali s tistim, ki predstavlja zavod-konvikt v Alssiu.

14. člen: Šole se bodo odprle na začetku šolskega leta 1870/1871.

O vsem tem je bil napisan ta zapisnik, ki so ga najprej prebrali in potem podpisali

DUH. JANEZ BOSKO

B. J. BREA, predsednik

G. B. MORTEO, prisednik

G. B. ARMATO, tajnik

Preverjeno: Potrjeno.

Genova, 20. junija 1870

Prefekt, predsednik Šolskega sveta E. MAYR

Vneseno v zapisnik v Alssiu 1. julija 1870 pod reg. št. 7, list 67, št. 458, s kolekom sto enainpetdeset lir in 80 centov.

MORANDO, prejemnik

Prepis točen, za uradni postopek

občinski tajnik B. G. ARMATO

Po podpisu pogodbe je don Bosko odpotoval v Albengo, kjer je obiskal škofa, ki ga je zelo lepo in hvaležno sprejel.

Ko se je vrnil v Turin, je ponovno dokazal svojo globoko ponižnost, ko je odgovarjal na sodbe in opombe profesorja cerkvene zgodovine v semenišču v Urbinu, ki jih je po svojem nadškofu dal vedeti o njegovi Cerkvni zgodovini.

3. junija 1870

Velečastita ekscelenca!

Ne vem, ali sem odgovoril na pismo, ki mi je bilo pred meseci zelo vljudno napisano. Ker sem ga spet našel, pa brez znamenja, da bi bilo nanj odgovorjeno, odgovarjam sedaj in tako opravljam svojo dolžnost.

Vi, velečastita ekscelenca, ste mi pisali in priložili listek z nekaterimi opombami glede moje male Cerkvne zgodovine, ki je pravkar izšla.

Opombe so mi v veliko veselje in jih bom pri prihodnji izdaji upošteval.

Če bi isti profesor ali kdo drug v mojih spisih našel kako napako, ki bi jo bilo treba popraviti, ali kakršnokoli pomanjkljivost, ki bi jo dopolnili, bi štel za veliko uslugo, če bi mi to sporočili.

Ne vem, ali bo vaša ekscelenca prišla v naše mesto, toda če bi se to zgodilo, bi mi bilo v veliko čast, če bi obiskali naš skromni dom, ki ga lahko štejete za svojega.

Ko vas prosim, da bi se v mojem imenu zahvalili imenovanemu profesorju, vas prav tako prosim za vaš sveti blagoslov in se v hvaležnosti imam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Drugo zelo ljubeznivo pismo je napisal ravnatelju v Mirabellu. Odobral je njegovo odprto in zavzeto prizadevanje za vzgojo gojencev in prosil, da bi mu poslal diplomo don Cerrutija, ki ga je v srcu že postavil za ravnatelja v Alassiu.

Predragi don Bonetti!

Popolnoma se strinjam s teboj. Odlično je to, kar bi želeli doseči, vendar se moramo na žalost sredi toliko slabega zadovoljiti s povprečnim.

Časi so pač taki. Kljub vsemu pa nas morajo do sedaj uresničeni uspehi spodbujati. Ponižajmo se pred Bogom in priznajmo, da smo vse prejeli od njega. Molimo, zlasti med sveto mašo, pri povzdigovanju hostije, priporočaj sebe, svoje napore, vse svoje sinove. Ob svojem času bomo ukrenili tako, da bomo lahko povečali število poklicev. Za sedaj pa: delo, vera, molitev.

Gospa Rua ti bo govorila o upravnici pralnice. Kmalu se bomo spet videli.

Pošlji mi zvezek Cerkvene zgodovine.

Naj mi don Cerruti pošlje svojo diplomu, kakor hitro bo mogoče. Reci mu, naj bo zelo vesel in naj bo priden. Pozdravi Julija in vse druge prijatelje.

Bog naj vas vse blagoslovi. Moli zame, ki sem tvoj najvdanejši v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 6. junija

P. S.: Danes imamo štirideset prošenj s sprejemljivimi pogoji za odprtje hiš, zavodov, semenišč. Kako obilna žetev!

Kazalo je, da bodo prenesli Malo semenišče iz Mirabella v Borgo San Martino. Don Bosko je na mil način sporočil grofici Callori.

Velezaslužna gospa grofica!

Dolgujem vam odgovor na tri pisma. Prejel sem 1.000 frankov, ki ste jih v svoji dobroti namenili Cerkveni zgodovini, ki čaka samo na potrdilo nezmotljivosti in bo šla v tisk. Prav tako sem prejel poslani denar za loterijo, za srečke, ki sem vam jih poslal poleg zaprošenih. Bog naj plača vse in vsem. Amen.

Mogoče vas bo presenetila novica, ki vam jo sporočam: mirabellsko semenišče bomo preselili v Borgo San Martino, v palačo markiza Scarampi.

Razlogi pa so naslednji: obširen prostor za razvedrilo, vrt pred kuhinjo, bližina železniške postaje, možnost za nakup prostranega zemljišča. V Mirabellu pa leden hlad v naselju, stavba brez prostora za odmore, zato je tam nezdravo in daleč od železniške postaje.

Če bi hoteli urediti poslopje in postaviti zlasti kapelo, bi stalo sto dvajset tisoč frankov. V novem zavodu bi stalo 114.000 frankov. Pri tem je še 15 oralov zemlje, kjer bi lahko posekali drevje za manj kot 20.000 frankov. Ker smo Mirabello začeli pod vašim pokroviteljstvom, ne bi rad storil ničesar brez vaše privolitve.

Naj vam povem, da vam tega pisma ne pišem zato, da bi poslali denar. Zahvaljujem se vam za vse, kar ste storili do sedaj; za zdaj vas nimam več namena nadlegovati, zlasti še, ker sem bil do sedaj tolikokrat v najrazličnejših okoliščinah deležen vaše dobrodelnosti.

Naj Gospod blagoslovi gospo grofico in z njo vso njeno družino in naj vsem podeli za-res stalno zdravje, dolga leta srečnega življenja in dragoceni dar vztrajanja v dobrem. Priporočam svojo dušo dobroti vaših molitev in se imam za vaše uglednosti najvda-nejšega služabnika. DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 16. junija 1870

Prav tako je zaželeno novico sporočil tudi don Bonettiju.

Predragi don Bonetti!

Pogodil sem se in dokončno sklenil pogodbo za 114.000 lir. Vrt, gozd, sadovnjak ob stavbi in skromna oprema so sedaj naši. Pogodba se mora uresničiti pred koncem meseca avgusta. Notarski spis je veljal 25.000 frankov. Sedaj moramo začeti iskati denar. Govori z Vincencijem Provero, ali ima mogoče on kaj privarčevanega. Če bi ti mogel spraviti skupaj deset tisoč frankov, bom drugo priskrbel jaz.

Pozabil sem ti poročati o Cerkveni zgodovini. Stvari, ki si jih napisal v pripombah, so v redu, toda glede kronologije je treba vedeti, ali jo priznava tudi kak pomemben strokovnjak ali je bolje, da se držimo Baronia, ki ga v Italiji vsi prevzemajo. Govori o tem z don Cerrutijem in mi potem sporoči. Don Rua je malo bolehen. Verjetno ti ga bom poslal v ponedeljek, da ga pozdraviš.

Svojim sinovom pa tole povej: Don Bosko vas ima iz vsega srca rad v Gospodu. Na dan sv. Janeza se vas bo posebej spomnil pri sveti maši. Ker ta dan ne more biti med vami, vam obljublja lep praznik ob prvi priložnosti, ko bo prišel na obisk. Prosim jih za ljubeznivost: naj darujejo sveto obhajilo po mojem namenu, da si bom mogel rešiti dušo. Druga milost, ki jo prosim iz ljubezni do Gospoda, pa je, da bi zlasti preprečevali slabe pogovore in bežali pred njimi. Bog naj vas vse blagoslovi in vas ohrani na poti v nebesa. Amen. Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 16. junija 1870

Medtem ko se je don Bosko obvezoval za tako izredne izdatke, se je bližal čas plačila prelepih orgel v cerkvi Marije Pomočnice bratom Lingiardi v Pavii. V ta namena si je častiti zamislil veličastno glasbeno akademijo s popolnim orkestrom. Skupina plemenitih fantov, ki so jim priskočili na pomoč nekateri pomembni trgovci v Turinu, si je naložila, da bo prodajala vstopnice na dvorišču oratorija. Cena vstopnic je bila določena na dva franka. Natisnili so naslednje vabilo:

*Turin, junija 1870
Velecenjeni gospod!*

Filharmoniki Oratorija sv. Frančiška Saleškega, v sodelovanju z izbrano skupino dirigentov in pevcev iz mesta Turina, bodo v želji, da bi sodelovali pri izplačilu stroškov za orgle, ki jih nameščamo v cerkvi, posvečeni Mariji Pomočnici, 17. maja od 19. do 21. ure, pripravili dobrodelno predstavo z naslednjim programom:

- 1. Pozdrav gledalcem-poslušalcem z izvedbo koralnega in koncertnega programa.*
- 2. Noč in dan maestra De-Vecchija. V fantastični sceni z novo vrsto inštrumentov prikazuje spanje, v katerem sodelujeta sova in slavček. Sledijo razni prizori, med njimi odhod lokomotive, odhod in prihod ladje, ki so med vajami vzbudili veliko pozornost.*
- 3. Bitka pri Lepantu. Glasbena hipotipoza na osnovi himne na čast Mariji Pomočnici, ki jo je za veliki orkester uglasbil duhovnik Cagliero. Izvedi so jo že preteklega 24. maja v veliko zadovoljstvo vseh poslušalcev in jo na željo mnogih ponavljajo.*

Prepričan sem, da bo vaša uglednost sprejela spoštljivo ponudbo in nam pomagala razpečati toliko vstopnic, kolikor vam je mogoče in vam ne bo v preveliko nadlego.

Odbor plemenitih in velezaslužnih gospodičev je prevzel nalogo razpečavanja vstopnic in vodstva glasbenega večera.

Bog naj vam nakloni vse dobro in me imejte za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Akademija je sijajno uspela in prišlo je izredno veliko obiskovalcev. Na prireditve so povabili tudi turinskega župana grofa Masino di Valperga.

Da bi si ustvaril točno sliko prihodkov od akademije, je don Bosko nekaj dni pozneje mnogim razpečevalcem vstopnic razposlal naslednje vljudno povabilo:

Velezaslužni gospod!

Zvečer 17. maja je bilo zaupano razpečavanje vstopnic več gospodom, ne da bi zabeležili točno število listkov niti koliko je bilo unovčeno niti koliko vstopnic je bilo vrnjenih. Sedaj ko seštevamo dohodek od omenjene akademije, vas prosimo, da bi podali podpisanemu obračun storjenega.

*V vsakem primeru vas prosim, da sprejmete izraze mojega globokega spoštovanja, in vam želim obilo nebeškega blagoslova. Najvdanejši služabnik DUH. JANEZ BOSKO
P. S.: Izročeni vstopnic je bilo... po 2 franka vsaka.*

Če je bilo le mogoče, don Bosko ni nikdar puščal na pol narejenih reči. Zamenjal ni niti najmanjših darov, ker so združeni mogli zadostiti mnogim vsakdanjim potrebam. Videli smo, koliko stvari je imel v rokah, koliko denarja je potreboval, pa vendar mu je njegova gorečnost narekovala, da je prav tiste dni začel priprave za gradnjo velike cerkve, ki bi obsegala prostor prvotne cerkve sv. Alojzija v Porta Nuovi, zakristije in malo hišico vratarja tamkajšnjega oratorija.

Tisti del južnega predmestja Turina je bil poln delavnic in več kot tri kilometre naokrog ni bilo cerkve, kjer bi verniki lahko opravljali svoje verske obveznosti. S to cerkvijo je skušal zadostiti njihovim duhovnim potrebam. Vendar to ni bil edini cilj. Hotel je postaviti obrambni zid proti protestantski propagandi, ker so prav tam, kakor nam je že znano, uporabljali vsa sredstva, da bi prevarali katoličane in pritegnili v valdeško svetišče odrasle vernike, otroke pa v krivoverske šole. Don Bosko se je odločil, da bo novo cerkev postavil v čast sv. Janeza Evangelista, ki ga je posebno častil in govoril o njem v pridigah in konferencah, zlasti še o čistosti duše, ki jo je imel Jezusov najljubši učenec, ‚ki ga je Jezus ljubil‘. Kolikokrat je opisal videnje, v katerem so zmagoslavno korakali tisti, ki so šli za Jagnjetom, to je deviški.

Hotel je tudi postaviti spomenik angelskemu Piju IX., katerega krstno ime je prav Janez Evangelist.

Zato ga je to leto nenehno spremljala ta misel. Imamo naslednje pismo, vendar ne poznamo njegovega naslovnika.

Predragi gospod baron!

Prejel sem 300 frankov, ki ste jih v svoji dobroti poslali za postavitev cerkve blizu protestantskega svetišča.

Iz vsega srca se vam zahvaljujem in prosim Boga, da bi vam povrnil stotero, kakor je obljubljeno v svetem evangeliju, z duhovnimi darovi in časnim blagostanjem, s trdnim zdravjem za vas in vso vašo družino.

Bog naj blagoslovi vas in vaša dela in me imejte za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 23. junija 1870

Obenem je tudi nenehno mislil na papeža in vatikanski cerkveni zbor, o njem navdušeno govoril gojencem in vabil svoje duhovnike k zbiranju podpisov za akcijo, ki jo je naslovil Za izropanega papeža izropani italijanski duhovniki ter objavil v Unità Cattolica. V številki z dne 21. junija 1870 beremo:

V počastitev najvišjega pastirja Cerkve duhovnik Janez Bosko s svojimi duhovniki v Oratoriju sv. Frančiška Saleskega v Turinu prosi za dar dveh maš po 24 lir. Duhovnik

Janez Bonetti s svojimi duhovniki iz malega škofijskega semenišča v Mirabellu prosi za dar dveh maš po 8 lir. Duhovnik Janez Lemoine s svojimi duhovniki iz zavoda sv. Filipa Nerija iz Lanza nad Turinom prosi za dar dveh maš po 8 lir. Duhovnik Janez Francesia s svojimi duhovniki iz zavoda Madonna del Popolo v Cherascu prosi za dar dveh maš po 8 lir.

V izdaji z dne 2. junija je bilo med darovi za Petrov novič zapisano:

Turin. Nekaj ubogih dečkov iz Oratorija sv. Frančiška Saleškega daruje 6 lir.

Med izpolnjevanjem vrste dobrih del se je približal praznik sv. Janeza Krstnika. Že več let je bil večer 23. junija dan zmagoslavja hvaležnosti, ki so ga ponovili tudi 24. zvečer, da so tako ustregli želji mnogih dobrotnikov. Tako so delali vse do don Boskove smrti.

Don Griva je 1898, pisal o tem:

»Kdo je bil bolj kot don Bosko ljubljen in poveličevan od svojih sinov? Kdo izmed nas se ne spominja tega praznika sv. Janeza Krstnika, ko smo obhajali njegov god? Ves čas njegovega življenja so njegovi sinovi na tisoč načinov in v tisoč jeziki prepevali slavospev svojemu očetu. Ljubezen in spoštovanje pa se z leti nista zmanjšala, temveč je vsako leto prineslo novo veselje, novo slavo, nove izraze občudovanja od njegovih sinov iz prvih let, nato s strani njegovih prijateljev v Turinu, potem s strani najuglednejših osebnosti mesta, ki so na tak ali drugačen način sodelovali z njim, končno še s strani ljudstva in plemstva, ki so na ta dan v velikem številu prihajali v oratorij, da bi z don Boskovimi sinovi počastili velikega moža in njegova velika dejanja.«

Leta 1870 je neka novost naredila praznovanje še slovesnejše, kajti tega leta so prvič sodelovali bivši gojenci. Nekaj delavcev izmed prvih, ki jih je vzgajal don Bosko, se je odločilo, da bodo proslavili z nekaj darovi in s svojo navzočnostjo god duhovnika, ki jih je z očetovsko dobrohotnostjo sprejel v njihovi mladosti in jih vodil po poti kreposti. Kakor je bilo pričakovati, je plemeniti načrt dobro uspel. Kakor hitro se je zvedelo o pobudi, so od vseh strani prišle privolitve, soglasja in odobravanja in veliko jih je prosilo, med njimi je bilo tudi nemalo duhovnikov, da bi se pridružili začetni skupini in postali številno združenje s svojim vodstvom.

Duha, ki je vedno preveval to skupino, je profesor Maranzana ob slovesnosti leta 1893 takole opisal:

»Naravni zakon, ki vlada v vseh številnih družinah, je, da starejši otroci puščajo mlajšim bratom in sestram prostor pri starših in si skušajo drugje najti

možnost za življenje. Toda tisti, ki so na tak način prisiljeni, da živijo daleč od domače hiše, čutijo, da jim nekaj manjka in da so bili nekoč bolj srečni. Njihova misel se pogosto vrača med stene tiste srečne hiše, kjer so se prvič zavedeli svoje biti, kjer so prvič občutili radost, da so ljubljani, kjer so slišali prve osrečujoče resnice. Dolžnost jih drži daleč od njihovih dragih, toda srce teži za iskanim ciljem, in kakor hitro dolžnosti dopustijo, kakor hitro se ponudi prva priložnost, že premagajo vse ovire in gredo ter objamejo svoje drage. To je usoda in taka je tudi usoda bivših gojencev oratorija, ki so razkropljeni po svetu, pa vendar vedno združeni v isti ljubezni. Željno obračajo svoje poglede na to zatočišče ljubezni in miru, se spominjajo svojih nekdanjih tovarišev, dragih predstojnikov, nosijo v svojih dušah globoko zarisano podobo tistega angela v človeški podobi, ki mu pravimo naš oče don Bosko.«

Don Bosko, pravi kanonik Berrone, je svoje bivše gojence, ki so vsako leto prihajali, da bi se mu poklonili in mu izkazali svojo hvaležnost ob njegovem godu, z veselim srcem sprejemal in jih vabil, da so prihajali v vedno večjem številu kljub velikim stroškom, ki jih je imel s tem, da je vsem dajal kosilo. Ob tej priložnosti jih je vedno spodbujal, naj v družbi, v kateri živijo, ohranjajo duha oratorija. Mnogi so prišli k njemu tudi po nasvete.

Tako je praznik sv. Janeza Krstnika prinašal velike koristi nekdanjim in sedanjim gojencem in prav zato je don Bosko dopuščal, da so vse to izrazili na najbolj slovesen način. Don Giacomelli pripoveduje: »Ko sem mu povedal, da se ob njegovem godu dogajajo prevelike slovesnosti, mi je odgovoril: Kaj še! Ta mladostna praznovanja mi zelo ugajajo, ker so jim v veliko korist, vzbujajo v njih ljubezen in spoštovanje do predstojnikov.«

Po tem prazniku se je zgodilo nekaj zelo pomembnega.

Klerik Alojzij Pesce je v Cherascu zelo zbolel. Visoka vročina je povzročila, da je imel blodnje, in zdravniki so mu predpisali 24-kratno puščanje krvi in 32 pijavk. Predvideli so njegovo skorajšnjo smrt. Opolnoči so mu podelili sveto popotnico, in ker ni bilo don Francesie, so poklicali kaplana iz bolnišnice. Don Bosku so brzojavili: Zdravniški posvet. Klerik Pesce na drugi svet. Častiti je takoj odgovoril: Ne bojte se. Ni še prišla njegova ura. V resnici je kmalu popolnoma ozdravel. Umrl je leta 1910.

70.

POGLAVJE

Don Bosko je pripravljen sprejeti dva dečka, ki sta postala siroti po strašnem požaru, ki je v Carigradu uničil več mestnih četrti – Misijonar don Daniel Comboni prosi don Boska za nekaj duhovnikov salezijancev za svoje zavode v Egiptu in za misijone med črnci – Vesoljni cerkveni zbor izglasuje in papež definira resnico o papeževi nezmotljivosti – Bes sektaških vlad – Napoleon napove vojno pruskemu kralju – Kitajski škofje v oratoriju – Don Boskovo pismo don Pestarinu – Don Bosko pri sv. Ignaciju – Cerkevni konvikt preselijo od sv. Frančiška Asiškega v Consolato – Grofica Callori izrazi svoje pomisleke glede preselitve zavoda iz Mirabella v Borgo San Martino – Don Bosko ji odgovori: opravili bomo devetdnevnicco za ozdravljenje bolnika; zaupanje v Boga; upoštevali bomo vaše pomisleke glede preselitve, vendar je to izredno pomembna zadeva zaradi prednosti, ki jih omogoča; molimo; pobude za cerkev sv. Janeza Evangelista – Don Bosko obvešča ravnatelja v Mirabellu, kdaj se bo podpisala pogodba za Borgo San Martino – Don Bosko odgovarja grofici Callori; zahvaljuje se ji za molitve, ki jih je zanj opravila v svetišču v Oropi; želi ji zdravja, da bo mogla opraviti dobro, ki ji pripada; naznanja ji, da se bo v kratkem podpisala pogodba za Borgo San Martino – Drugo pismo grofici Callori: spodbuja jo, naj zadovoljno živi; napove ji dolgo življenje; sporoča ji, da je podpisana pogodba za Borgo San Martino – Uresničena napoved – Don Bosko piše šolskemu nadzorniku in prosi, da bi smel odpreti zavod v Alassiu; pošilja mu seznam učiteljev – Don Bosko pošlje tajniku Kongregacije za škofo in redovnike prošnjo za dovoljenje, da odpre zavod v Alassiju – Ugoden odgovor – Prošnja finančnemu ministru, da bi mu odpustili davek za mletje, kateri pa ni ustrezno.

BOŽJA PREVIDNOST JE od časa do časa z novimi razsvetljenji dala spoznavati daljna neizmerna področja don Boskovega poslanstva. Povedali smo že, kako

je bilo njegovo ime leta 1858 poznano v Carigradu. Njegov pogled se je ustavil na sinovih, ki naj bi v prihodnosti delovali v turškem cesarstvu. Hud požar je v Carigradu uničil več mestnih četrti in Unità Cattolica je odprla dobrodelno pobudo ‚Turinčani za pogorelce v Carigradu‘. V prvem seznamu dobrotnikov beremo: »Velezaslužni don Janez Bosko je daroval dve prosti mesti v svojem zavodu za vse življenje dvema carigrajskima dečkoma ne glede na versko pripadnost« (24. julija 1870).

Nov plamen krščanske ljubezni, ki je bila Bogu posebno po volji. Pretekla so leta in salezijanci so odprli zavetišča v Carigradu, Smirni, Nazaretu, Beth Gemalu, Betlehemu, Cremisanu, Jafi in Jeruzalemu. Glas nekega misijonarja ga je že drugič vabil v Afriko.

Predragi in velečastiti moj don Janez!

Dobro poznam globine vašega srca in vaše svete namene, zato brez zadržkov izražam svojo prošnjo, ki zahteva čimprejšnji odgovor.

Bi bili pripravljene med člani vaše družbe najti dva ali tri mlade duhovnike s štirimi ali petimi izkušenimi obrtniki in katehisti, ki bi mi jih dali na voljo, da bi jih popeljal v Kairo v Egiptu v moj moški zavod, kjer sta že pripravljene lepa hiša in ustrezna cerkev? Pripadali bi mojemu zavodu, stali pod mojo jurisdikcijo. Jaz bi poskrbel vse potrebno za potovanje, prehrano, obleko, priučenje jezika in vse drugo. Pri vsem bi jim dal veliko samostojnost, da bi s časom, ko bi se pomnožilo njihovo število v Kairu in bi se primerno usposobili, mogli misliti na odprtje misijona v osrednji Afriki, ki bi bil popolnoma pod vodstvom don Boskove ustanove v Turinu. Razumete? Rad bi, da bi se vaša sveta ustanova z delom sredstev, ki jih imam na voljo, počasi naselila v osrednji Afriki. Ker pa bi jim povzročal težave kak velik red, ki ima jurisdikcijo v Egiptu, bi bilo potrebno, da bi od začetka na videz spadali k moji ustanovi, ki se je že udomačila v Egiptu in ki ji bo v kratkem v osrednji Afriki zaupana velika misijonska pokrajina.

Če bi vi mogli do prihodnjega septembra dati na voljo dva ali tri duhovnike ali tudi več s prav toliko laiki, mi, prosim, takoj odgovorite, da se bom mogel dogovoriti s škofom v Veroni (ki je pravi angel Afrike) in končno stvari urediti še v Rimu. Na vse drugo bom mislil jaz. Vi samo pripravite omenjene ljudi, po katere bom prišel v Turin in jih popeljal v Egipt, kjer je sveta družina kot begunka živela sedem let v zemlji faraonov. Pričakujem vaš odgovor, ki bo, kakor sem prepričan, pritrdilen, da bomo s škofom iz Verone pripravili vse potrebne listine in v Božjem imenu začeli tako zamišljeno delo. Moje tri ustanove v Egiptu odlično delujejo. Na delu je 55 članov. Veliko duš smo že rešili iz teme poganstva in pripeljali h Kristusovi luči.

V Jezusovem in Marijinem srcu se prepuščam Božjim načrtom in imam čast, da se imenujem vaš najponižnejši in najvdanejši prijatelj.

DON DANIELE COMBONI

Rim, 3. julija 1870

P. S.: Upam, da ste prejeli moj Postulatum (prošnjo) koncilskim očetom ‚pro Nigris Africae Centralis‘ (za črnce osrednje Afrike).

Don Comboni je že bil v oratoriju in je navduševal fante s svojimi opisi. Don Bosko mu je dal sporočiti, da za zdaj nima na voljo duhovnikov, ki bi mu jih poslal, da pa je pripravljen z najugodnejšimi pogoji sprejeti tiste afriške dečke, ki bi mu jih priporočil.

Tako je storil tudi z mons. Lavigeriejem. Potem so se korak za korakom uresničevale Marijine obljube in salezijanci so odpirali zavetišča, zavode, internate in šole v Aleksandriji v Egiptu, Tunisu, Rtu dobrega upanja, Kongu in Mozambiku. Toda predlog iz julija 1870 ni bil drugega kot samo lepo upanje.

Medtem pa se je don Bosku izpolnila njegova velika želja.

Dne 18. julija 1870 je zasedala 4. sekcija vesoljnega cerkvenega Vatikanskega zbora. Zasedanju je predsedoval papež. Navzočih je bilo 535 škofov, 533 jih je glasovalo za dogmatsko definicijo papeževe nezmotljivosti, samo dva, Američan in Italijan, sta glasovala proti. Zatem je Pij IX. potrdil in podpisal koncilski odlok. Po razglasitvi izida je v veliki dvorani zavladovalo velikansko veselje in vsi so zaploskali. Kmalu so za izid izvedeli verniki, zbrani v baziliki. Tudi ti so prav tako izrazili svoje veselje in navdušenje. Koncilski očetje in zbrano ljudstvo so skupaj zapeli slovesni Te Deum.

Tako je vzvišeni zbor po približno 100 razpravah na splošnih sejah lahko mirno nadaljeval razpravo o nadvse pomembnih vprašanjih, kot so bila konstitucija o veri, konstitucija o Cerkvi s posebnim poglavjem o nezmotljivosti papeža. Koncil se ni zbral zaman. Sedaj se je delo lahko nadaljevalo v pričakovanju boljših časov.

Pri tem so se uresničevale še druge don Boskove besede – tako se nam vsaj dozdeva: »Oblasti sveta bodo bruhalo ogenj in bi rade v grlu zadušile besede branilcem zakona, toda to se ne bo zgodilo. Storili bodo veliko hudega, hudega samim sebi.« Takoj po razglasitvi verske resnice o papeževi nezmotljivosti je Avstrija odpovedala konkordat s Svetim sedežem, Bavarska je podpirala Döllingerja pri uvedbi razkola starih katoličanov, Italija je ukazala oblastem, naj nadzorujejo škofe in župnike, ter postavila visoke kazni za prestopke, ki bi ob razglasitvi verske resnice o papeževi nezmotljivosti mogli škoditi državnim predpisom, Francija je umaknila svojo posadko iz Civitavecchie, Prusija je dovolila Viktorju Emanuelu, da je zavzel Rim.

Ti dogodki so na videz dajali prav predvidevanju tistih, ki so menili, da razglasitev dogme ni bila primerna, in so med svojimi razlogi navajali nasprotovanje

evropskih držav. Toda to ni bil zadosten razlog, da ne bi povedali resnice. Bog je na začetku novih časov, ki so s svobodo mišljenja zavajali tudi duhovnike, hotel to definicijo. Po drugi strani pa so dogodki, ki so sledili, pokazali, da bi v kakršnihkoli okoliščinah zagrizena vojna proti Božji ustanovi Cerkvi divjala še naprej.

Treba je omeniti previdnosten dogodek. Dne 18. julija 1870 je bila razglašena definicija papeževe nezmotljivosti, en dan pozneje, to je 19. julija, pa je Napoleon III. napovedal vojno pruskemu kralju. Vse do tega trenutka je Božja roka zadrževala strašno neurje, a ko se je dopolnila njena odločba, je dopustila, da se je razbesnelo.

Vsi škofje, tudi tisti iz nasprotne stranke in tisti, ki so že odpotovali iz Rima, so izrekli svoj credo (verujem) papeževi besedi in se vrnili na svoje sedeže. Nekateri izmed njih so prišli tudi v oratorij.

Naš don Frančišek Dalmaszo je dodal: »Med drugimi sem videl dva kitajska škofa, ki sta prišla na koncil in sta odpotovala iz Rima, da bi videla don Boska, ker sta slišala o njegovi svetosti in slavi. Hotela sta mu prikazati velikansko potrebo po misijonarjih v tistih krajih.

Eden je bil mons. Alojzij Moccagatta iz Castellazza d'Alessandria, frančiškan, naslovni škof in apostolski vikar na Kitajskem. Deloval je že trideset let kot misijonar in je z junaškim pogumom prenašal uboštvo, ponižanje, prezir, razočaranje, nenehne pretnje, divje preganjanje in bi se čutil srečnega, če bi mogel pretrpeti mučeništvo in druge ovire, ki jih vedno postavi hudič oznanjevalcem katoliške vere. Z njim je bil mons. Eligio Cosi, njegov pomočnik ter poznejši škof in apostolski vikar, tudi on frančiškan observantnih manjših bratov.

Bila je že skoraj splošna navada, da so velečastiti nadškofje in škofje ne samo iz Piemonta temveč tudi iz oddaljenih dežel po obisku ad limina apostolorum pri papežu v Rimu prihajali tudi v Turin, kjer so govorili z don Boskom in z njim razpravljali o najboljšem načinu, kako bi se spoprijeli s hudobijo časa. Mnogi izmed njih so tudi pokleknili pred don Boskom in ga prosili za blagoslov.

On je meseca julija pisal don Pestarinu.

Turin, 10. 7. 1870

Predragi gospod don Pestarino!

V dneh 20., 21. in 22. tega meseca bomo obhajali v cerkvi Marije Pomočnice štirideseturno pobožnost, in če bi vi mogli takrat priti v Turin, bi mi storili veliko uslugo, ker bi imela čas za razpravljanje o naših zadevah.

Prosil bi vas tudi, če vam je mogoče, da bi stopili h gospodu rektorju v Casalegio in bi ga povabili, da bi vam delal družbo. On bi v cerkvi opravil tista opravila, ki so v skladu z njegovo starostjo, in če ne drugo, bi maševal pri oltarju Marije Pomočnice.

Naši dečki bi prejeli obhajilo po njegovem svetem namenu. Prišli bi lahko že 18. in bi z nami preživeli cel teden, v soboto pa bi že spet bili doma v svoji župniji. Tako bi imel priložnost, da bi mu povedal nekaj stvari, ki jih ni pametno pisati.

Tako vaju pričakujem oba. Srečno potovanje in Bog naj vaju blagoslovi.

Najvdanejši DUH. JANEZ BOSKO

Po teh dneh in po toliko svetih čustvih, ki jih je doživel to leto, in dogodkih, ki jih je predvideval in so se zgodili v prihodnjih mesecih, je don Bosko odšel k svetišču sv. Ignacija na duhovne vaje. Vodil jih je teolog Feliks Golzio, njegov spovednik, ki je bil rektor Cerkvenega konvikta pri sv. Frančišku Asiškem in se je moral preseliti z vsem konviktom v samostan k svetišču Consolata, od koder so odšli frančiškani. Sedaj je bilo treba oskrbeti cerkveno službo v cerkvi sv. Frančiška Asiškega in leta 1871 se je v en del starega samostana, kjer je bil konvikt z nekaterimi Marijinimi oblati, ki so po zatrtju živeli na zasebnih stanovanjih, preselil mons. Gastaldi.

Ko se je častitljivi vrnil od Ignacija, se je meseca julija posvetil svojim zavodom. Grofica Callori, ki je prispevala več tisoč lir za stavbo zavoda v Mirabellu, je izrekla don Bosku svoje pomisleke za preselitev tega zavoda v Borgo San Martino.

Don Bosko ji je odgovoril:

Velezaslužna gospa grofica!

Turin, 13. julija 1870

Razložil bom drugo za drugim, da ne bo zmešnjave.

*1. Zelo mi je hudo, da je z zdravjem gospoda don Karla Salaria, o katerem ste mi tolikokrat spodbudno govorili, tako slabo. Zatorej se polni zaupanja postavimo pod varstvo Marije Pomočnice. Prihodnji ponedeljek bomo začeli opravljati devetdnevni-
co z ustreznimi molitvami: vsak dan sveta maša, rožni venec, obhajila in molitve. Vi pa boste opravili tri očenaše, zdravamarije in slavaočetu s tremi pozdravljeni Kraljica in potem z vero, tako vero, ki prestavlja gore na planjave in planjave na gore. Če bo Bog v svojem neizmernem usmiljenju podelil milost, bomo dali na njegov račun narediti novo piščal v orglah.*

2. Veseli me, da se dobra gospodična Viktorija počuti malo bolje. Jaz se je vsak dan spominjam pri sveti maši in upam, da Bog tokrat ne bo zaprl svojih ušes. Toliko glasov od vseh strani kliče za vas in za gospodično Viktorijo k Bogu:

Oh! Poglej z nebes na svoje sinove,

ki si jih odrešil s predragoceno krvjo!

Saj še nikdar ni brez uslišanja

prišel k tebi glas tvojih vzdihujočih otrok.

3. V Mirabello sem poslal prošnjo za dečka Franchija. Videli bomo, kako se bodo pogodili, vendar pa menim, da so pogoji naslednji: v Mirabellu uredite, potem pridite v Turin in plačate 200 frankov enkrat. Vse drugo po dogovoru.

4. Zaradi vaših pomislekov o Mirabellu še nismo podpisali pogodbe za Borgo San

Martino. Vsekakor je vredno pomisleka. Prostor je premajhen. Če bi gradili naprej, bo stalo veliko več kot sto tisoč frankov, pa daleč od železniške postaje in brez pedi zemljišča.

Na zemljišču bi za 114 tisoč frankov mogli zgraditi poslopje, 25.000 frankov pa bi dobili od prodaje lesa. Lahko bi prodali zemljišče za deset tisoč frankov in bi nam še ostalo osem oralov zemlje.

Za zdaj začnimo opravljati devetdnevnicu k Mariji Pomočnici, potem bo don Bonetti prišel v Turin in bomo videli, kaj naj storimo v večjo Božjo slavo. Zmolite po tem namenu eno zdravamarijo.

5. Ponavljam vam, da vas tukaj ne bom prosil za sodelovanje. Upam, da bomo zmogli sami s pomočjo neke prodaje. Vaša velika pomoč je prihranjena za cerkev ob protestantskem svetišču. Dela so se že začela. Letos bomo naredili malo. Toda 1871 in 1872 mi boste pomagali, kolikor boste zmogli in kakor vas bo Bog navdihoval.

6. Cerkevna zgodovina je v Rimu v rokah mons. Gastaldija, ki dodaja, kar se tiče papeževe nezmotljivosti, vendar mi je ne bo poslal pred drugim prihodnjim koncilskim zasedanjem.

Obiskala nas je huda vročina, vendar nismo imeli bolnikov. Sedaj je deževalo in isto so mi pripovedovali, da se je zgodilo v Vignaleju in Montemagnu.

Za zdaj naj bo zadosti. Več v pogovoru. Bog naj vas blagoslovi z blagoslovom, ki vam bo vrnil trdno zdravje in dolga leta srečnega življenja in na koncu še nebesa. Isto želim gospodični Viktoriji in vsej družini, kakor tudi don Saleriu. Amen.

Molite zame, ki sem vam v Jezusu Kristusu najvdanejši služabnik, malo pokoren sin.

DUH. JANEZ BOSKO

Naš dragi oče je vedno zelo nežen, pozoren in predvidevajoč!

Nekaj dni pozneje je pisal don Bonettiju:

Turin, 24. 7. 1870

Predragi don Bonetti!

Podpis pogodbe za hiše v Borgu San Martino naj bi opravili v soboto 30. tega meseca. Zatorej mi pripravi deset tisoč frankov ali tudi več, če moreš, in jih prinesi meni v četrtek ali petek. Če boš mogel, se boš ustavil po notarskem podpisu, če pa zaradi sobote ne boš mogel ostati, ti bom dal oditi. Vsekakor pa za zdaj še nikakršnih objav, dokler ni vse končano.

Pogum! Bodi dobre volje. Pozdravi don Cerrutija in naše sinove, nad katere naj pade obilen dež nebeške milosti. Amen.

Najvdanejši

DUH. JANEZ BOSKO

Grofica Callori mu je odgovorila po svojem obisku v Oropi in don Bosko je skušal z drugim, nadvse nežnim pismom dvigniti njenega pobitega duha.

Velezaslužna gospa grofica!

Najlepša hvala, gospa grofica, da ste se pri nogah naše ljube Gospe v Oropi spomnili name in na naše ustanove. Upam, da bo vaše molitve uslišala naša vzvišena nebeška kraljica. Fiat!

V zadevi, ki jo omenjate, grem počasi korak za korakom, z največjo previdnostjo. Če bom videl, da bo tako bolje, ne bom o tem govoril niti z osebo, ki se je to tiče.

Gospa grofica, ko ste bili za kratek čas v Turinu, sem opazil v vas mešanico predanosti, krhkega zdravja, misli in želje po nebesih. Jaz želim, da ostanete še dolgo na svetu v korist vaše družine in – glejte mojo sebičnost, da bi mi pomagali ustvariti veliko ustanov, s katerimi bi pridobili veliko duš za Gospoda. Med prošnjami za odprtje novih hiš je ena iz Alžira, druga iz velikega Kaira, tretja iz Kalifornije. Verjetno bomo zadnji dali prednost pred drugimi.

Vi se nam, prosim, pridružite z enim očenašem, zdravamarijo in slavaočetu v čast najsvetejšemu Zakramentu in eno pozdravljenakraljica v čast Marijinemu rojstvu.

Uredil bom, da bodo prejeli šest svetih obhajil in se bo darovala ena sveta maša vse dotlej, dokler ne bomo od Gospoda izprosili milosti vašega popolnega ozdravljenja.

V soboto se bo odločilo o podpisu pogodbe za Borgo San Martino. V hiši se veliko moli. Bog naj odloči, da bomo izbrali tisto, kar je v njegovo večjo čast.

Prosim vas, da bi gospodu grofu in vsej družini izročili moje ponižne pozdrave. Bog naj vas vse blagoslovi in molite za mojo ubogo dušo, medtem ko imam čast, da se v hvaležnosti izrekam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 27. julija 1870

Grofica mu je ponovno pisala in sporočila, da se je tiste dni čutila zelo pobito, bolešno in polno melanholičnih misli. Don Bosko je pohitel, da jo je tolažil in s posebno obljubo skušal rešiti njeno dušo vseh nadlog.

Velezaslužna gospa grofica!

Bodite mirni. Don Cagliero nima nobene skladbe, ki bi bila primerna za vaš pogreb.

Pred toliko leti ste mi pisali in mi potem ustno povedali iste stvari. Jaz pa sem vam pravil, da mati Božja Marija želi, da bi ji pomagali, da bi njej na čast zgradili cerkev Marije Pomočnice. Cerkev stoji, vi ste bili na njeni posvetitvi. Sedaj vam pravim: Bog hoče, da sedaj pomagata zgraditi cerkev, šole, zavetišče v Porta Nuovi ali bolje rečeno na Viale del Re. Cerkev bomo zgradili. Videli boste, kako bo rasla, kako bo dograjena in posvečena, in sprehajali se boste okoli nje, ko bo vse končano. Ste razumeli?

Zato storite vse, da boste veselo živeli pred Gospodovim obličjem.

Še marsikaj bi vam rad povedal, a o tem se bomo pogovorili v Vignaleju.

V soboto smo končno podpisali pogodbo za Borgo San Martino, z mnogimi spremembami v našo korist. Kar je prevladalo v vseh pomislekih, je bilo dejstvo, da je don Bonetti povedal, da ima od 180 gojencev 65 bolnikov in 115 je polnih strahu, da bodo

zboleli tudi oni. Storili smo vse, da bi najprej poskrbeli za večjo Božjo slavo. Prihodnji oktober, si Deus dederit, bomo že tam.

Gospod Bog, poln dobrote in usmiljenja, naj podeli vam in vaši družini trdno zdravje in milost vztrajanja v dobrem. Amen.

Molite za mojo ubogo dušo in me v Gospodu imejte za najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 3. avgusta 1870

Dobra grofica se je zelo potolažila s tem pismom in z napovedjo, v katero je položila vse svoje zaupanje. Dejansko je umrla stara 85 let, štirideset let po don Boskovi napovedi in devetindvajset let po posvetitvi cerkve sv. Janeza Evangelista, to je 1911.

Po podpisani pogodbi za Borgo San Martino je don Bosko določil prve učitelje za zavod v Alassiu. Šolskemu nadzorniku v Genovi je takole pisal:

Velespoštovani gospod šolski inšpektor!

V želji, da bi pospeševal gojitev znanja v osnovnih šolah in gimnaziji, je podpisani podpisal pogodbo z občinsko upravo v Alassiu za ustanovitev zavoda-konvikta v tem mestu.

Pokrajinska uprava in šolski svet sta izrazila svojo privolitev. Sedaj prosim vašo spoštovano uglednost za dovoljenje, da bi odprli konvikt in dobili potrdilo učnega osebja. Pouk in učni načrt sta v skladu z učnim načrtom in zakoni, kot jih predpisuje zakon, s tistimi spremembami, ki bi jih mogoče šolska oblast želela sporočiti. Konvikt bo upravljan v smislu pravilnika, ki ga prilagamo.

Letos bomo imeli samo prvi gimnazijski razred in v tem smislu naslavljamo tudi našo prošnjo. Če bodo učenci tudi za druge razrede, bomo to takoj sporočili vaši spoštovani uglednosti z imeni učiteljev, ki bi jih v tem primeru imenovali. Za zdaj bi predlagali naslednje osebje.

Za osnovnošolske razrede

V osnovni šoli bi učili dosedanji občinski učitelji. Če bodo spremembe, vam bomo takoj sporočili.

Za gimnazijo

1. razred gimnazije: kanonik Airaldi, ki je bil že profesor latinske slovnice, dokler je bila še gimnazija v Alassiu, potem je nadaljeval pouk istega predmeta na tehniški šoli.

Ravnatelj: duhovnik Frančišek Cerruti, doktor literature.

Ekonom: duhovnik Frančišek Bodrato, učitelj za višje razrede.

Če potrebujete listine, vam jih bomo takoj poslali. Prav tako vsa pojasnila.

Ponižni poročevalec

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 26. julija 1870

Da bi dopolnili vse obveznosti za odprtje novega zavoda, je don Bosko 4. julija 1870 pisal tudi papežu, da bi dobil potrebno dovoljenje. Pismo ni prišlo na naslov.

Moral je ponovno pisati. Tokrat je pisal v Rim mons. Stanislavu Svegliatiju, tajniku Kongregacije za škofe in redovnike.

Turin, 29. 8. 1870

Velespoštovana ekscelenca!

Ne morem vam sporočiti najnovejših novic, ker pisma pregledujejo in so nosilci v nevarnosti, da jih kaznujejo. Markiz Vitelleschi, ki je bil tako prijazen, da je prevzel to pisanje, je z vsem seznanjen in vam bo lahko o vsem poročal.

Naj povem, da je Turin izredno mirno mesto. Če se boste odpravili na potovanje, se, prosim, ustavite pri nas; zdravje teh naših hribov vam bo v veliko poživitev. Naša glasba, naši odmori in naši fantje vam bodo v veliko olajšanje. Kdo ve, ali nam ne bi naredili te usluge?

Prilagam vam prošnjo za odprtje nove hiše s priporočilom krajevnega ordinarija. Sem v Alassiu in se vam priporočam.

Danes imamo štirideset prošenj občinskih uprav, ki bi rade imele šole pod našim vodstvom. Ali ni to uresničevanje nekdanjih zamisli?

Da bi vam Gospod Bog, bogat z dobroto in usmiljenjem, podelil trdno zdravje in dolga leta srečnega življenja, vam želi globoko hvaležni najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO.

Prošnja se je glasila prav tako kakor ona za odprtje zavoda v Cherascu.⁵⁸

Tajnik svete Kongregacije za škofe in redovnike je takole odgovoril:

Velečastiti gospod don Bosko!

Gospod markiz Vitelleschi mi je izročil pošiljko, ki ste mi jo namenili s prošnjo svete-mu očetu za odprtje hiše-zavoda v škofiji Albenga. Njegova svetost papež, kateremu smo o stvari poročali, je ustanovo odobril in blagoslovil in mi naročil, naj vam to sporočim. Kakor vidite, sem to nalogo izpolnil s pričujočim dopisom.

Gospod naj nakloni obilo blagoslova novi hiši kakor tudi vsem drugim domovom vaše ustanove. Tako boste vedno bolj koristni Cerkvi in civilni družbi.

Iz srca se vam zahvaljujem za ljubeznivo povabilo, da bi prišel med počitnicami za nekaj časa v vaše prelepe hribe in doline. Gotovo bi to mojemu slabotnemu zdravju zelo koristilo, toda zaradi svojih obveznosti ne morem za dalj časa oditi iz Rima. Iz znanih razlogov moram biti letos še posebno navzoč v Rimu tudi med počitnicami. Vsekakor se vam iz srca zahvaljujem za vaše povabilo in si pridržujem pravico, da to pokažem ob vašem prihodu v Rim.

⁵⁸ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 898.

Sprejmite še enkrat zagotovila mojega visokega spoštovanja.

*Vaš najvdanejši služabnik STANISLAV SVEGLIATI, tajnik
Rim, 8. septembra 1870*

Drugo prošnjo je naslovil Kvintinu Selli na finančno ministrstvo, da bi zmanjšali nekatere pretežke dajatve. Dobrotniki so don Bosku izročali darove, on pa je od tega moral plačevati visoke davke.

Ekscelenca!

Stiska, v kateri so dečki v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega, me sili, da se obračam na vašo dobrohotnost. Gojencev vseh ustanov je 1200. Zmanjšanje dobrotelnosti, zvišanje davkov, vedno večje število zapuščenih otrok, ki z vseh strani Italije prosijo za sprejem, me silijo k prošnji za odpravo ali vsaj zmanjšanje davka na mletje, ki je že prekoračil dvanajst tisoč frankov.

To je prošnja, ki jo prosilec izreka v imenu teh revežev in upa, da bodo vzeli v dobrohoten pretres ta izredni primer.

V hvaležnosti se izrekam za vaše ekscelence ponižnega prosilca.

*DUH. JANEZ BOSKO
Turin, 15. avgusta 1870*

Odgovor je prinesel turinski izterjevalec davkov 17. septembra.

»Finančno ministrstvo se je odločilo zavrniti prošnjo. Naj še tako obžalujemo težek ekonomski položaj oratorija, izvršna oblast nima možnosti, da bi spreminjala odloke zakonodajne oblasti, ki je izdala zakon. In ker ministrstvo nima tozadevnih denarnih možnosti, ne more ugoditi prošnji.«

»Naj bo,« je dejal don Bosko v takih trenutkih, »mi smo storili našo dolžnost, drugi so spoznali naše potrebe. In samo to je vedno prav.«

71.

POGLAVJE

Sirotišnica sv. Vincencija Pavelskega v Piacenzi – Odločitev vodstvene komisije, da bo zaprla ustanovo in poslala gojence k don Bosku – Okrožnica markiza Landija razlaga dobrotnikom te ustanove razloge za to odločitev – Dogovor z don Boskom – Piacentinijske sirote v Turinu – Preizkušnja orgel v cerkvi Marije Pomočnice – Francosko-pruska vojna: Napoleon ujetnik – Viktor Emanuel piše papežu pismo, da bi ta dovolil vstop italijanske vojske v Rim – Don Bosko napove neki gospe, da nobeden njenih sinov ne bo kot vojak sodeloval v vojnih operacijah – Don Boskovi pismi dvema dobrotnicama za prostitev dveh klerikov vojaške službe – Don Bosko v Lanzu za prvi tečaj duhovnih vaj za salezijance – Don Bosko prosi papeža za podeljevanje odpustnic tudi za fante, ki so vstopili v oratorij po štirinajstem letu starosti – Dovoljenje za sedem pripravnikov na redove – Don Boskovo pismo salezijancu, ki je omahoval v svojem poklicu – Spravljen duhovnik – Ponovna prošnja za znižano voznino na železnicah – Samostan v Alassiu na javni dražbi – Kanonik Ampugnani gre na licitacijo, da bi kupil samostan za don Boska – Stvari glede nakupa – Odprtje novega zavoda – Kanonik Martini

VIDELI SMO, KAKO JE DON BOSKO očetovsko sprejel dečke Splošne kraljevske sirotišnice v Turinu. Sedaj bomo slišali, kako so se zatekli k njemu voditelji sirotišnice v Piacenzi.

Vodstvo te ustanove je ponudilo svoje gojence don Bosku, in ko jih je sprejel, so to sporočili v okrožnici svojim dobrotnikom.

Velespoštovani gospod!

Vodstveni odbor sirotišnice, ki je nastala ob izbruhu kolere leta 1855 pod pokroviteljstvom Družbe sv. Vincencija Pavelskega, čuti dolžnost, da obvesti velezaslužne

dobrotnike tega ubogega in skromnega zavoda krščanske ljubezni, da se bo združil z zelo znano in čudovito ustanovo velecenjenega in velespoštovanega don Janeza Boska v Turinu, znano pod naslovom Oratorij sv. Frančiška Saleškega.

Veliko pomanjkanje, v katerem je že več let naša sirotišnica, pomanjkanje, ki ga nismo znali odpraviti, nas je prisililo, da smo se zatekli k neizčrpnim krščanski ljubezni imenovanega duhovnika, ki je za odplačilo in denarni dar, ki so ga zbrali z nemajhnimi žrtvami odbora in dobrotnikov, pripravljen vzdrževati in vzgajati v svojem zavodu do osemnajstega leta deset sirot, ki so izročene naši skrbi.

Ko nas žalosti, da moramo zapreti zavetišče, ki je bilo celih petnajst let predmet tolikega upanja, naporov, pa tudi zadovoljstva, nam je v veliko tolažbo dejstvo, da izročamo naše sirote ustanovi, v kateri jim bo zagotovljena najboljša vzgoja.

Vodstveni odbor se ob tej priložnosti zahvaljuje vsem dobrotnikom našega zavetišča in jih prosi, da bi še celo to leto kot v preteklosti vplačevali zneske, nujno potrebne za plačevanje vseh računov in stroškov preselitve naših dečkov v Turin.

Odbor upa, da bodo dobrotniki še v prihodnje podpirali Družbo sv. Vincencija Pavelskega, kot so jo velikodušno podpirali pri vzdrževanju naše sirotišnice, ker ne bodo mogli nikdar pozabiti, da se je rodila, rasla in uspevala vedno v senci Družbe sv. Vincencija Pavelskega.

Za Odbor – predsednik
markiz ALFONZ LANDI
Piacenza, 18. junija 1870

Mesec pozneje so naredili pogodbo z velikodušnimi pogoji Odbora.

Pogodba med velečastitim gospodom don Boskom, ustanoviteljem in voditeljem Oratorija sv. Frančiška Saleškega, in častivrednim vodstvenim odborom Sirotišnice sv. Vincenca v Piacenzi.

1. člen. Vodstveni odbor Sirotišnice sv. Vincencija v Piacenzi bo na dan odhoda njenih sirot v Turin izplačala v roke velečastitega don Janeza Boska ali njegovega zastopnika pet tisoč lir in izročila osebno opremo (spodaj je podan seznam predmetov) kot nepreklicen dar imenovanemu.

2. člen. Velečastiti don Janez Bosko se obvezuje, da bo vzgajal in vzdrževal v svoji hiši do izpolnjenega osemnajstega leta deset dečkov sirot brez vsake pravice, da bi od vodstvenega odbora sirotišnice v Piacenzi zahteval kakršnokoli povračilo. Če bi kateri izmed desetih fantov pred osemnajstim letom zapustil zavod zaradi slabega vedenja ali ker bi ga vzeli k sebi sorodniki ali po svoji volji, gospod don Bosko ne bo imel nikakršne dolžnosti za kako povračilo.

3. člen. Markiz Alfonz Landi bo ostal odgovoren pri velečastitem don Janezu Bosku za izročene dečke, vse dokler ne bo končana njihova vzgoja, in se bo vedno obrnil nanj, ko bo želel dobiti poročila o njihovem telesnem počutju, obnašanju in vzgoji.

4. člen. Izdatki za potovanje sirot iz Piacenze v Turin, kakor tudi prevoz njihove osebne opreme na novo prebivališče gredo na račun vodstvenega odbora Sirotišnice v Pi-

acenzi. Velečastiti gospod Janez Bosko pa bo v drugi polovici meseca avgusta poslal v Piacenzo svojega predstavnika duhovnika, kateremu bodo izročeni dečki in njihova osebna oprema. Izdatke za njegovo potovanje bo poravnal odbor, ki je drugo polovico avgusta določil za zaprtje sirotišnice.

DUH. JANEZ BOSKO

MARKIZ ALFONZ LANDI

Piacenza, 17. avgusta 1970

Pogodbi je dodan seznam imen in priimkov, starosti, obrti in osebne opreme vsakega izmed fantov. Šest jih je bilo čevljarjev in štirje mizarji.

Fantje so prišli v oratorij na dan preizkušnje orgel v cerkvi Marije Pomočnice. Dne 24. avgusta 1870 je častiti razposlal 2.500 vabil dobrotnikom in drugim uglednim osebam. Unità Cattolica pa je 27. avgusta prinesla naslednje sporočilo.

Preizkušnja orgel v cerkvi Marije Pomočnice v Turinu. – Z največjim veseljem vam sporočamo, da so končane orgle v cerkvi, posvečeni Mariji Pomočnici ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Turinčanom je dobro znano, kako se je pri gradnji in dograditvi te cerkve pokazala Božja previdnost. Nove orgle so izdelek uglednih bratov Lingiardi iz Pavie, zaslužnih za cerkveno umetnost tako po kakovosti izdelkov kakor tudi zaradi globokega verskega prepričanja, ki jih preveva. To so že njihove druge orgle v Turinu, narejene po novem sistemu, imenovanem orkestrske orgle, kakršne smo mogli že občudovati v cerkvi Svetih mučencev. Preizkušnjo novih orgel, ki jih izvedenci štejejo za ene izmed najboljših v Italiji, bo izvedel slavni maestro Petrali iz Creme 30. in 31. tekočega meseca. Ne moremo si kaj, da ne bi čestitali velezaslužnemu duhovniku Janezu Bosku kakor tudi bratoma Lingiardi in se veselili tega novega spomenika sakralne umetnosti in veličastnega napredka krščanske umetnosti v Italiji. Verniki, ki se bodo gotovo v velikem številu udeležili kolavdiranja, bodo iz vsega srca izrazili svoje navdušenje zaradi tako pomembnega porasta katoliškega bogočastja v našem mestu. Razpored kolavdiranja pa je naslednji: – Torek 30. avgusta ob desetih dopoldne: prva preizkušnja, maša z gregorijanskim petjem in orgelskimi intervali. Popoldne ob treh: petje z igranjem na orgle; priložnostni nagovor, blagoslov z Najsvetejšim, glasbene izvedbe. – Sreda 31. avgusta ob desetih dopoldne: kot prejšnji dan. Popoldne ob šestih: petje, igranje, blagoslov.

Isti časopis je 15. septembra 1870 poročal o dogodku.

V torek 30. avgusta je bila v cerkvi naše gospe Marije Pomočnice slovesna preizkušnja novih orgel, ki sta jih zgradila brata Lingiardi iz Pavie. Kljub letnim počitnicam, zaradi katerih je večina Turinčanov na deželi, je zbrani zbor izobražencev užival ob čudovitih harmonijah novih orgel, na katere je mojstrsko igral ugledni vitez Petrali, maestro organist v katedrali v Cremi. Bilo bi nesmiselno izrekati priznanje graditeljema in maestru organistu, ki jih dobro poznajo vsi ljubitelji cerkvene umetnosti v

Italiji. Kar se tiče mehničnega dela novih orgel, je treba reči, da je izjemno natančen in preprost in da gladko reagira na gibe rok in nog igralca. Stari pnevmatični sistem so nadomestili z novim, ki je iznajdba bratov Lingiardi. Novost je v tem, da privaja zrak iz mehov zelo enakomerno in obilno brez najmanjših nihanj ali nezadostnega zraka. Graditelj je dodal še drugi meh, ki dosega učinek nekdanjega odmeva, zmanjšuje zamotanost mehanizma, varčuje s prostorom, dosega največje potankosti od pianissimo do forte in daje čudovito izraznost glasov. Občudovanja vredna je moč skupnega izraza, v katerem se glasovi ne mešajo med seboj, temveč ostajajo jasni in izraziti. Do popolnosti posnema igranje godbe ali godal. Težko je razumeti, kako je mogoče doseči posnemanje loka, ne da bi pri tem zatemnil izrazitost tonov. Prav tako je čudovito posnemanje človeških glasov, ki so tako naravni, da se zdi, da razlikuješ posamezne besede. Bilo bi predolgo, če bi hoteli drugo za drugo obdelati vse znamenitosti novih orkestrskih orgel Lingiardijev. Naj samo povemo, da so njihovi izdelki odlika vsake cerkve, ki jih ima. Kolavdator Petrali je bil na višini. V njegovi glasbi ni nič teatralnega in profanega. Vsak trenutek je poln navdihov, vedno zna družiti vzvišeno z ljudskim, tako da razumu poslušalca dodaja vedno nove pobude v harmoniji, premaguje vse tehnične težave in dosega čudovite učinke. Slovesnost je trajala dva dni in lahko smo se prepričali, da če so don Boskove ustanove spomeniki krščanske ljubezni v naši deželi, se v lombardskih mestih hranijo izročila krščanske umetnosti.

Medtem ko so po oratoriju doneli slovesni glasovi novih orgel in gregorijanskega petja in se je godba mešala z radostnimi vzkliki dečkov, ki so pričakovali nagrade pred odhodom na počitnice, je v Franciji vojna vihra dosegla svoj višek. Boji so se začeli 2. avgusta blizu Saarbrücka. V tej nepomembni bitki so zmagali Francozi. Od tod naprej pa so se druga za drugo vrstile zmage Prusov. Ti so 4. zavzeli Vissemburg, 6. Wörth in Jorbach in pognali sovražnika nazaj do Moselle. Tu so naleteli na čete maršala Bazaina in ga 14. avgusta premagali pri Colombeyu, 16. pri Gravelotteju, pri Rezonvillu in ga prisilili, da se je s svojimi 170.000 vojaki umaknil k nezavzetni trdnjavi Metz. Tukaj so Prusi pustili zadostno število vojakov za obleganje mesta, drugi pa so korakali proti Parizu. Po prvih porazih se je umaknil maršal Mac-Mahon. Nato so vojsko preuredili in s cesarjem Napoleonom na čelu korakali proti Metz, da bi se združili s četami Bazaina in obkolili Nemce. Toda ko so prišli do Moselle, niso bili samo presenečeni, temveč tudi obkroženi. Dva dni, 31. avgusta in 1. septembra, so se zagrizeno bojevali in Francoze je doletel strahovit poraz. Dne 21. septembra so Prusi zasedli vse višine in namestili 800 topov. Grozili so s popolnim uničenjem francoske vojske, ki je bila v dolini. Francozom z njihovim cesarjev vred ni preostalo drugega, kot da se vdajo. V tej bitki je sodelovalo 84 tisoč Francozov in 220 tisoč Prusov. Po porazu pri Sedanu so cesarja Napoleona zaprli v grad Wilhelmshöhe v Assia Gassel, mu vzeli cesarsko krono in ga ponižanega poslali

v izgnanstvo. Besede o Franciji so se glasile: Bog jo bo trikrat obiskal z bičem svoje jeze. Najprej bo potolkel njeno ošabnost s porazi, ropanjem in smrtjo med živalmi in ljudmi. Potem bo izgubila poglavarja in bo vržena v nered. O tretjem obisku bomo govorili na drugem mestu.

Vojske, ki so preplavile Francijo, so šteje 800.000 mož.

Konec avgusta se je italijanska vlada, ki jo je izbruh francosko-pruske vojne spodbujal k priključitvi Rima, diplomatsko izrekla proti temu zaradi negotovosti izida vojne nekdanje zaveznice. Minister Lanza ni odobral nasilnih sredstev. Toda ko je izvedela za uničujoče poraze Francije in za ujetništvo Napoleona, se je odločila za priključitev Rima.

Na meji papeške države je italijanska vlada zbrala veliko vojsko in najprej so skušali pripraviti k uporim Rimljane. Dne 8. septembra je grof Ponza di San Martino izročil papežu dolgo pismo kralja Viktorja, ki mu je sporočal o neizogibni potrebi, da bi za varnost Italije in Svetega sedeža s četami, ki stojijo na mejah, vkorakal v papeževo državo in zavzel tiste postojanke, ki so nujno potrebne za varnost njegove svetosti in za vzdrževanja reda. Pij IX. je 10. septembra izročil grofu svoj odgovor, da ne dovoljuje vkorakanja. Svojo stvar izroča v roke Božje previdnosti.

Tiste dni je don Bosko dal znova dokaz svojega poznanja prihodnosti. Grofica Felicita Cravosio Anfossi iz Caramagne je pisala don Rui:

»Leta 1870, ko se je vlada pripravljala, da bi zavzela Rim, sem imela v vojski tri sinove. Bala sem se, da bi enega ali drugega poslali na boj proti svetemu očetu.

Takoj sem se odpravila k don Bosku in mu zaupala svojo težavo. Bil je v skupini dečkov na dvorišču oratorija. Vprašala sem ga, kaj naj storim, da bi preprečila to nesrečo. Don Bosko se je malo zamislil, potem pa je s svojim značilnim nasmehom dejal: »Moliti morate. Vendar se nič ne bojte. Nobeden izmed vaših sinov se ne bo udeležil vojne proti papežu ali vstopil v Rim.«

Oddelki, v katerih sta bila moja sinova Vincenc in Cezar, niso dobili povelja za pohod. Malo pozneje pa smo zvedeli iz časopisov, da je polk, v katerem je bil moj najmlajši sin Teofil, poročnik, prišel do Frosinona in dobil ukaz, da mora korakati proti Rimu. Medtem ko sem v strahu vsa trepetala, je isti večer vstopil v hišo moj poročnik, ki je brez kakršnega koli neprijetnega razloga in ne da bi za to prosil, bil odpuščen za nekaj mesecev. Toda to, kar je vzbudilo začudenje vseh, je bilo dejstvo, da so ga takoj, ko je bil zavzet Rim, spet vpoklicali v isti polk. Besede Božjega služabnika so imele preroški značaj.«

Tudi don Bosko je bil zaradi vojne malo v skrbeh. Nekaj njegovih klerikov so vpoklicali k vojakom. Grofici Callori je pisal naslednje pismo:

Velezaslužna gospa grofica!

Pred tremi leti ste se ponudili, da bi oprostili od vojaške službe nekega klerika, ki pa je potem raje šel k vojakom. Sedaj imamo spet klerika, ki prosi za to uslugo, pa ne vem, ali se lahko zavzamete kakor pred leti?

Nepredvideni vpoklic letnika 1848 na nabor zadeva tudi naša dva klerika, ki sta oba izobražena in sta poučevala dva razreda s številnimi učenci. Nobeden ni mislil na to in v normalnih časih bi imeli čas za prošnjo za odložitev ali izvzetje. Sedaj pa mi ni mogoče nič storiti in bosta morala iti k vojakom. Pri svoji četi naj bi bila že 20. tekočega meseca.

Vedite, da jaz zelo dobro razumem, kaj bi vi radi storili, pa včasih ne morete. Zato vas v tem primeru prosim za namestnika, da bi storili, kar se pač dá brez velike nevšečnosti.

Prišel bi k vam na pogovor, pa moram pridigati dva tečaja duhovnih vaj: enega ta teden in drugega prihodnji.

Oprostite temu ubogemu prosilcu, kajti stiska je zunaj zakonitosti.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino in me imejte v globokem spoštovanju za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 12. septembra 1870

P. S.: Prosim vas, da se v mojem imenu zahvalite gospe Mariji Alojziji za pismo, ki mi ga je poslala. Upam, da bom lahko prišel v Vignale 27. tega meseca.

Ker dobrodelna gospa grofica ni mogla ustreči njegovi prošnji, se je z isto prošnjo obrnil na markizo Fassati.

Velezaslužna gospa markiza!

Javne nadloge padajo tudi na zasebnike in tako je vpoklic letnika 1848 zadel tudi nekega našega klerika, ki naj bi prejel svete redove. Drugi, ki je bil za zdaj zavržen, bo moral na nabor prihodnje leto in je ponovno v velikem strahu, da bo vpoklican. Prvi, to je Alojzij Bussi iz Giaroleja, ima že poziv v četo in bi moral biti 20. tega meseca na svojem mestu. Opraviti mora še pregled, in ker je bolj slabotnega telesa, se bo mogoče izognil, vendar mu je sedaj vojaški stan zelo blizu.

V tem izrednem primeru bi vas prosil, da bi od vsote, ki ste jo vi in gospod markiz namenila za mater Božjo Marijo v Cuneju, odvzeli 3.200 lir za odkup tega krepostnega klerika, ki se trese in joče ob misli, da bo moral k vojakom in v vojašnico.

Pred leti mi je grofica Callori ponudila potrebno vsoto za odkup nekega klerika. Tudi tokrat sem ji pisal, vendar mi je odgovorila, da sedaj ne more narediti kaj podobnega. Nerodno mi je, da vam pišem o tej stvari, ker vem, da storite za nas vse, kar morete, ne da bi vas morali za to prositi. Toda stiska nas postavlja zunaj zakona. Če mi lahko napišete vsaj eno vrstico, kaj naj storim, bo to zame velika usluga.

Mi vsako jutro in vsak večer opravljamo posebne molitve pri oltarju Marije Pomočnice za gospoda brata v Rimu in za sorodnike v Franciji.

Bog naj nas reši sedanjih stisk in podeli vse dobro vam in vaši družini, medtem ko se imam za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 15. septembra 1870

Tega klerika so oprostili vojaške službe.

Ker se je število članov salezijanske družbe zelo povečalo, je postal prostor v Trofarellu pretesen. Da ne bi bil prisiljen pridigati treh tečajev duhovnih vaj, se je don Bosko odločil, da bi se salezijanci zbrali v zavodu v Lanzu. Njim se je iz Morneseja pridružil še don Dominik Pestarino.

Duhovne vaje so se začele 12. septembra in se končale 17. Don Rua je pridigal premišljevanja, inštrukcije pa don Bosko.

V odmorih med pridigami je bilo spovedovanje. Don Bosko pa je medtem pisal in odgovarjal na razne naslove.

Najprej je naslovil na svetega očeta prošnjo, da bi mogel podeliti odpustnice za fante, ki so vstopili v oratorij po štirinajstem letu starosti.⁵⁹

Malo pozneje je prejel papeški odlok, ki mu je podeljeval odpustnice za sedem prejemnikov svetih redov, ki so vstopili v oratorij po štirinajstem letu starosti in ki bi jih izbral po svoji presoji.

V teh dneh je don Bosko tudi pisal nekemu kleriku z večnimi zaobljubami, ki je omahoval v poklicu.

Predragi G...

Nemiren in nesrečen boš vse dotlej, dokler se ne boš vdal pokorščini, ki si jo obljubil svojim predstojnikom. Do sedaj te je hudič peklensko mučil in te silil, da si delal prav nasprotno. Iz pisma, ki si mi ga poslal, in iz najinih pogovorov ne morem razbrati nobenega vzroka, da bi te odvezali od zaobljub. Če bi razlogi bili, boš moral pisati Svetemu sedežu, ker je to njegova pravica. Toda ‚coram Domino‘ (pred Gospodom) bi ti svetoval ‚abneget semetipsum‘ (odpoved samemu sebi) in te spodbudil, da ‚vir obediens loquetur victoriam‘ (poslušen človek bo govoril o zmagi).

Verjemi moji izkušnji. Hudič bi rad prevaral tebe in mene. Pri tebi je deloma uspel. Pri meni je popolnoma propadel. Zaupaj mi, kakor sem jaz vedno zaupal tebi, ne z besedami, temveč z dejanji, z učinkovito voljo, ponižno pokorščino, neizmerno in takojšnjo. To so stvari, ki ti bodo pripravile duhovno in časno srečo in ki bodo meni prinesle veliko zadovoljstvo.

⁵⁹ Latinsko besedilo; gl. MB IX, str. 910.

Bog naj te blagoslovi in ti podeli dragoceni dar vztrajnosti v dobrem. Moli zame, ki ti ostajam v očetovski ljubezni najvdanejši v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 13. 9. 1870

Te vrstice so dosegle svoj namen. Koliko takih pisem je pisal tudi drugim! Ohranjati poklice, ki so bili zaradi toliko težav v nevarnosti, je bil del njegovih naporov.

Kapitularnemu vikarju v Pinerolu je sporočil, da je neki duhovnik iz tiste škofije, ki so mu ga zaupali, da bi ga spet spravil na pravo pot, odločno spremenil svoje vedenje in se zgledno obnašal na duhovnih vajah v Lanzu. Vikar mu je odgovoril:

13. septembra 1870

Velečastiti gospod don Bosko!

Pismo, ki ste mi ga poslali danes zjutraj, me je močno potolažilo, ker me v njem spodbujate, da bi pripustil k opravljanju svete maše duhovnika don B. R., ki ga štejete za zadosti preizkušenega v tem pogledu.

S tem pisanjem spet vzpostavljam v duhovniško službo duhovnika B. R. in mu dovoljujem, da sme darovati sveto mašo v vaši hiši ali tam, kamor ga boste vi poslali. Da bi preprečil vsako nestalnost omenjenega duhovnika, omejujem to dovoljenje samo na ta ali druge kraje, kamor ga boste, kakor sem že povedal, poslali. Podeljujem vam vso oblast, da ukrepate, kakor se vam bo zdelo najbolj primerno. Če pa bi imenovani R... odšel iz vaše hiše brez mojega izrecnega dovoljenja ali brez vaše privolitve, potem odločam, da je ‚ipso facto‘ (z istim dejanjem) znova suspendiran.

Zdi se mi potrebno, da ukrepam tako zato, da odvrnem R... od omahljivosti. Kmalu bom prišel v Turin, in ko bom opravil svoje zadeve, se bom pogovoril z vami, da vidim, kaj naj storim in kako naj ravnam.

Izrabljam to priložnost, da vam izrazim svoje ponižno spoštovanje in hvaležnost in se priporočim vašim molitvam, medtem ko se izražam za vaše spoštovane uglednosti najponižnejšega in najvdanejšega služabnika.

BENEDIKT BERNARDI, generalni kapitularni vikar

S tistega dne, 13. septembra 1870, nam je ohranjeno tudi pismo, ki ga je don Bosko poslal na direkcijo železnic. Zdi se čudno, da don Bosko sredi toliko političnih dogajanj, v času, ki se zdi najmanj primeren, ponovno začenja zadevo, ki je že tolikokrat propadla.

Veleugledni gospod!

Turin, 13. septembra 1870

Vašo spoštovano uglednost prosim, da bi dobrohotno prebrali zadevo, ki se nanaša na Železniško upravo gornje Italije in na uboge dečke Oratorija sv. Frančiška Saleškega. Ko je vaša velezaslužna družba prevzela upravo železnic gornje Italije, je nadaljevala

podporo našim ubogim dečkom s tem, da je znižala ceno vozovnic za četrtno in nam tudi pisno zagotovila.

Kljub vsemu prizadevanju, da bi preprečili vsako zlorabo pri uporabi vozovnic, nismo mogli onemogočiti, da ne bi neki naš gojenec na postaji v Saluzzu prepustil svoje vozovnice s popustom za vrnitev v oratorij nekemu drugemu. Zaradi tega so nam z dopisom dne 20. junija 1867 popust znižali na polovično ceno.

Podoben primer se je zgodil na postaji v Bielli, kjer so vozovnico za tri osebe brez odobritve oblasti uporabili za štiri in spremenili število uporabnikov. Kot posledica tega dejanja je prišlo pismo z dne 15. februarja 1869, v katerem so nam sporočili, da so ukinili ves popust. Mi smo grajali početje teh gojencev in nismo mogli storiti drugega, kot da smo jih izključili iz zavoda in se podredili tej odredbi v škodo mnogih dečkov, ki si ne morejo plačati vozovnice in zato hodijo peš po javnih cestah, izpostavljeni velikim nevarnostim nesreč.

Zato sedaj prosim vašo spoštovano uglednost, da bi rekli spoštovanemu gospodu Amillauu kakšno besedo v korist teh ubogih dečkov. Bodite prepričani, da storjeni prekrški niso krivda naše uprave, ki zavrača in odločno kaznuje vsako zlorabo. Rekli bi radi, da ta naša ustanova zelo koristi železnicam tako s prevozom tovora kakor oseb, saj je samo za praznik Marije Pomočnice pripotovalo v Turin preko tri tisoč potnikov. Poleg tega naš zavod vedno sprejema dečke uslužbencev železnic, ki so postali sirote zaradi smrti njihovih staršev in jih je priporočila uprava železnic.

Glede na vse te razloge prosim vašo uglednost in v vaši osebi direktorja Amillaua, da bi ukinili kazen, ki smo jo prestali, in velikodušno spet uvedli za naše dečke znižano voznino.

Mi pa si bomo na vso moč prizadevali, da bomo preprečili kakršen koli nered in zlorabo.

Poln zaupanja v vašo dobroto prosim Boga, da bi blagoslovil vas, gospod komendantor, in podelil vaši upravi in vsem uslužbencem vse dobro.

Najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Če ne bi povzročil preveč neprijetnosti, bi bil pripravljen osebno gospodu Amilliauu in celotnemu odboru podati vsa potrebna pojasnila, ki bi jih želeli.

Tiste dni se je v Alassiu pojavil javni razglas za licitacijo nekdanjega samostana manjših observantnih: enonadstropna stavba s salonom, sobami, šolskimi prostori, pritiklinami, cerkvijo, vrtom zunaj mestnega obzidja. Vse to je bilo nekoč last škofijskega semenišča v Albengi. Na jugu je posest mejila na trg Preve Luigi in sadovnjak dedičev Gardella, na vzhodu na ulico Navone Luigi ter na zahodu in severu na cesto.

Kakor hitro je don Bosko to zvedel, se je spomnil ponudbe kanonika Ampugnanija in ga prosil, da bi se predstavil na licitaciji namesto nekoga tretjega, ki bi ob pravem času izdal svoje ime.

Kanonik mu je odgovoril:

Naj živita Jezus in Marija!

Spoštovanja vredni gospod in prijatelj!

Danes sem prejel vaše cenjeno pismo z dne 30. avgusta in čutim dolžnost, da vam kar najhitreje odgovorim. Ko sem ob svoji vrnitvi zvedel za bližnjo licitacijo samostana, imenovanega semenišče, in sem obenem slišal o brezbožnem načrtu nekega objestneža, ki je rekel, da bo cerkev spremenil v gledališče, sem se takoj odločil, da ga bom kupil za kakršnokoli ceno. Kako naj bi dopustil, da bi Božji hram spremenili v kraj žalitve Boga? Ne, nikakor ne, Bog ne bo dopustil, da bi ta samostan, ki ga je ustanovil blaženi Kapistran in ga je posvetilo življenje toliko redovnikov, postal kraj nesramnosti in preklinjanja.

Zato vam sporočam svojo odločitev: dne 12. septembra se bom udeležil licitacije in kupil samostan za tiste namene, ki jih boste vi določili.

Menim, da bi bilo dobro, če bi vi tiste dni bili v Alassiu, da bi se o vsem pogovorili in odstranili morebitne tekmece. Tako menita gospod župan in gospod dekan, ki vas željno pričakujeta.

Medtem se priporočam v vaše molitve. Nikar me ne pozabite, dragi prijatelj, in prosite presveto Devico Marijo samo eno stvar, da bi rešil svojo dušo. Samo to vas prosim. Poln spoštovanja vaš najvdanejši služabnik in sobrat v Jezusu Kristusu.

kanonik FRANČIŠEK AMPUGNANI

Alassio, 2. septembra 1870

Ker don Bosko ni mogel osebno iti v Alassio, je poslal tja don Angela Savia kot svojega zastopnika. Kanonik, ki se je vrnil iz Amerike, je bil zgleden cerkveni mož in obenem uspešen poslovnež. Ko so v mestu zvedeli, da se don Bosko poteguje za licitacijo, so se umaknili. Med temi je bil tudi neki Jožef Morchio, ki je nameraval iz samostana narediti skladišče olja.

Dne 12. septembra 1870 se je ob zavzetosti gospodov podpretorja v Alassiu advokata Petra Plaisanta, davkarja Viktorja Morcenda, Antona Ampugnanija, sina umrlega Filippa, in Alojzija Penna, sina umrlega Salvatorja, izvajala javna dražba. Nastopila sta samo dva kupca: kanonik in don Savio v svojem imenu. Kanonik je podal svojo ponudbo, don Savio pa je malo dvignil ceno. Tako se je zgodilo dva ali trikrat. Ko pa je don Savio videl, da cena preveč narašča, je odnehal.

Tako je samostan za skupno ceno 25.000 lir pripadel kanoniku Ampugnaniju. O kaki tretji osebi niso govorili in zato je don Bosko ostal zunaj celotne zadeve.

Ko so prebivalci Alassia videli, da jim je splahnelo upanje na lasten vzgojni zavod, je bilo njihovo ogorčenje veliko. Medtem pa je don Bosko, ki še nič ni vedel o izidu licitacije in prepričan o resničnosti kanonikovih obljub, pisal don Saviu.

Lanzo, 13. septembra 1870

Dragi gospod Savio!

Pošiljam ti listino za zastopstvo, kakor si prosil. Reci kanoniku Ampugnaniju, da dobro razumem lepoto njegovega dejanja. In medtem ko mu bo Bog za vse to bogato poplačal, jaz nenehno molim zanj, in dokler bo na zemlji salezijanska družba, bo imel vedno ljudi, ki bodo zanj molili pri Bogu. Vedi pa, da želim, da bi bilo to dejanje javno objavljeno, da bo njegov zgled navduševal druge, da bodo tudi hvalili Boga pred ljudmi. Skupaj pa bomo naredili načrte s ciljem, da bi ugotovili, kaj je v večjo korist duš.

Smo v Lanzu na duhovnih vajah, vseh nas je 80. Drugi tečaj bo manj številen. Jasno, da to ne more biti v Trofarellu.

Opravljali smo molitve za kanonika dekana in upamo, da mu bo Bog kmalu vrnil zdravje. Pripravili bomo pravilnik. So že kake prošnje za sprejem?

Zahvali se v mojem imenu gospodu agentu Demaniu in ga povabi, da naj nas kdaj obiše v Turinu.

Vale in Domino et valedic (pozdrav v Gospodu in pozdravi druge).

Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Pretekkel je že en teden od nakupa samostana, v mestu so mnogi godrnjali in don Savio je prosil kanonika za pojasnila.

Velecenjeni gospod don Savio!

Ker prosite za nujen pismen odgovor, vam odgovarjam. Zaradi nepričakovane zavrnitve, da bi mi pustili vsaj ped zemlje, tudi če bi sam plačal celoten nakup, in globoko užaljen zaradi govoric, češ da sem hotel po zvijači odvzeti gospodu don Bosku to stavbo, zavračam vse te očitke in vam sporočam, da sem pripravljen samostan prodati za nakupno ceno. Za zdaj ne želim nobene javnosti. Imam čast, da se imenujem vaše uglednosti najvdanejši služabnik.

Kanonik FRANČIŠEK AMPUGNANI

Iz svoje hiše, 19. septembra 1870

Don Savio ni izgubljal časa. Takoj si je v ta namen izposodil 20.000 lir.

Podpisani tako v svojem imenu kakor v imenu don Janeza Boska, sina pokojnega Frančiška, čigar generalni zastopnik sem, potrjujem, da sem prejel od gospoda Jožefa Morchia, sina še živečega Frančiška, kot ljubeznivo posojilo vsoto dvajset tisoč lir v bankovcih Narodne banke. To vsoto bom v desetih dneh brez obresti vrnil posojevalcu.

S tem denarjem bom kupil semenišče v Albengi pri Alassiu na osnovi pogodbe, ki sem jo sklenil včeraj v navzočnosti notarja Fignonija.

DUH. ANGEL SAVIO

Alassio, 20. septembra, 1870

Meščani so z velikim zadovoljstvom videli, kako so začeli takoj opremljati samostan za sprejem gojencev za začetek šole prvega oktobra in za prihod prvih salezijancev. Od takrat je Občinski kolegij najlepši okras tega mesta.

Gospod je pripravljaj don Bosku tudi drugega velikega prijatelja v osebi kanonika Martinija, ki je s svojim velikim premoženjem postal eden najbolj velikodušnih dobrotnikov pri vzdrževanju misijonov v Ameriki.

72.

POGLAVJE

Sklep prvega tečaja duhovnih vaj v Lanzu – Don Boskovo zaupanje v molitve, ki jih namenja Jezusu v najsvetejšem zakramentu – Čudovit dogodek v Sorianu v Kalabriji – Drugi tečaj duhovnih vaj v Lanzu – Don Bosko piše gospodu Duprazu o viharju, ki se bliža, in o sinjini neba, ki bo sledila – Kako je don Bosko prišel do te novice – Opomini salezijancem, kako naj ravnajo z gojenci; ne sporočati staršem razloga, zakaj njihovega sina na moremo več imeti v zavodu – Zavzetje Rima – Don Bosko piše grofu Viancinu o nakupu hiše Coriasso – Sporoči grofici Callori, da bo čez dva dni prišel v Vignale – Papež na pobudo don Boska ne zapusti Rima; ta mu pošlje posebnega poslanca – Častiti piše pismo don Rui – Tega leta opustijo dolgi izlet v Becche, kamor gre samo nekaj fantov za obrede v kapelici – Don Bosko v Bricherasiu – Prostor, kjer hoče don Bosko zgraditi cerkev sv. Janeza Evangelista in zavetišče – Poziv h gradnji: nadškof jo priporoča vernikom – Smrt mons. Riccardija

V LANZU JE 16. SEPTEMBRA 1870 osem sobratov naredilo triletne in trije člani večne zaobljube. Med njimi je bil tudi don Jožef Fagnano. Priča teh zaobljub je bil tudi duhovnik Jožef Lazzero, ki je naredil zaobljube 16. januarja 1870. Naslednjega dne so zapeli slovesni Te Deum, pred katerim so obnovili zaobljube.

Don Bosko je nekaj prej, nekega sobotnega večera, potem ko je dolgo spovedoval fante in nato povečerjal, v svoji predsobi govoril nekaterim izmed naših, med njimi don Joahimu Bertu:

»Če bi se te dni vsi Rimljani zedinili in bi vsak dan opravili obisk Jezusu v najsvetejšem zakramentu, bi Rim ostal papežu.«

Častitljivi je točno vedel, kaj se bo zgodilo. Toda Božji mož ni opustil nobenega sredstva, ki bi moglo naravnost dokazati uspeh molitve, ki jo naslavljamo na Jezusa v zakramentu.

Sedaj je na povelje kralja Viktorja Emanuela začelo pet divizij prodirati na papeško ozemlje, ki ga je branilo 8.000 papeških vojakov. Istočasno je general Nino Bixio prodiral pod Civitavecchio, ki jo je branila mornarica. Polkovnik Serra, poveljnik trdnjave, se sploh ni upiral. To je bilo 15. septembra 1870.

Na ta dan se je v Sorianu zgodil velik čudež, o katerem je don Bosko ohranil poročilo, ki ga je podal velečastiti pater Vincenc Jandel, vrhovni predstojnik reda pridigarjev in velik občudovalec našega očeta. Objavljeno je bilo v Buona Settimana (dobri teden), ljudski verski list v Turinu, v prvi številki 1871 na strani 16.

List, ki ga hranimo, nosi na robu pripis častitega: O čudovitem dogodku v Sorianu. Glasi pa se takole:

V smislu Božjih besed, s katerimi nas Sveti Duh opozarja, da moramo oznanjati Božja dela, ker mu je to v čast (Tob 12), je bila naša želja že preteklega septembra, da bi vam sporočili o čudovitem dogodku, s katerim je Bog še enkrat hotel osvetliti naše slavno svetišče v čast našemu svetemu očaku v Sorianu v Kalabriji. Toda ker ob takih dogodkih ni pametno verjeti prvim poročilom, ki jih širijo ljudski glasovi, ki se pogosto motijo in napačno razlagajo dejstva, smo počakali vse do sedaj, ko je pastir tamkajšnje škofije na našo prošnjo dal dogodek redno preiskati in nam je po našem očetu provincialu v Kalabriji sam sporočil dognanja, in mi to objavljamo.

Vam vsem je dobro znano svetišče v Sorianu, posvečeno očetu svetemu Dominiku, katerega starodavna podoba je tako zaradi svojega izvora kakor zaradi mnogih uslišanj, ki se neprenehoma dogajajo, češčena po vsej tisti pokrajini in še daleč prek njenih mej. Dne 15. septembra, ki je v našem koledarju svet dan, posvečen spominu te podobe in se prav tu obhaja še s posebnimi slovesnostmi, so po opravljenih pobožnostih priredili še procesijo s kipom v naravni velikosti, izrezanim iz lesa. Tega leta so ta kip izpostavili javnemu češčenju na levi strani oltarja. Po končanih bogoslužnih opravilih je kakih trideset ljudi malo pred poldnem opravljalo svoje pobožnosti. Nenadoma se je sveti kip, kakor da bi oživel, začel premikati naprej in nazaj, dvigal in spuščal desno roko, nagrbančil čelo in vse te gibe spremljal s pogledi, zdaj s strogimi in pretečimi na okoli stoječe, zdaj z žalostnimi, zdaj milimi na blaženo Devico presvetega rožnega venca, kot bi jo hotel častiti, kakor to delajo sveti angeli, kot nam poročajo sveti spisi.

Kaj so čutili in kaj so storili ob tem dogajanju ljudje, ki so tam molili, si je težko predstavljati in misliti: pollaščala sta se jih strah in začudenje, bili so preplašeni in sprva niso mogli verjeti svojim očem. Ko pa so iz medsebojnega pogovora ugotovili, da ne gre za privide, temveč je vse resnično, so se v cerkvi oglasili klici: »Sveti Dominik, sveti Dominik! Čudež, čudež!« in nič drugega.

Novica o tem čudežnem dogodku se je kot blisk razširila med ljudi. V trenutku so vsi zapustili svoja domača opravila in se zbrali v svetišču ter so tisoči in tisoči mogli videti, kako se je sveta podoba premikala. Trajalo je nekako uro in pol. Medtem pa so navzoči goreče molili, se od veselja jokali, vzklikali svetniku in se vsemu čudili.

In čeprav bi tako veliko število očividcev, ki so enodušno pričali o dogodku, moglo odstraniti vsako senco dvoma, prevare, goljufije, so vendar želeli ustreči previdnemu dvomu zaradi duha nevernosti tistih, ki jih to ne bi moglo prepričati, in zaradi večje gotovosti in razvidnosti čudežnega dogodka, zato da bi odstranili vsak dvom glede uvedbe preiskave.

Tako je po izpolnjenem čudežu, o katerem smo sprva dobili samo zasebna poročila, sedaj to potrdil tudi velečastiti župnik v Soranu, ki je po naročilu njegove ekselence monsinjorja škofa v Miletu podal avtentično poročilo. S prisego ga je potrdilo in podpisalo trideset očividcev, ki so jih med najbolj poštenimi in zanesljivimi izbrali v kraju, čeprav je bilo še brez števila drugih, ki so prav tako videli čudežen dogodek.

Don Bosko se je 19. septembra odpravil v Lanzo, kjer se je začel drugi tečaj duhovnih vaj. Iz Rima ni bilo več pisem in brzojav ni več deloval za zasebnike. Toda don Boskove misli so bile pri videnju, ki ga je imel 5. januarja. Dne 20. septembra je pisal gospodu Janezu Krstniku Duprazu.

Turin, 20. septembra 1870

Predragi gospod!

V prilogi vam pošiljam pismo za g. G... Prosim vas, da izpolnite naslov, ki ga sam ne morem povzeti iz pisma.

Dragi gospod, pogum in zaupanje! Zapomnite si: nevihta, vihra, vrtinec, orkan zakrijejo naše nebo, a trajajo le kratek čas. Potem bo zasijalo sonce, kot ga še niso videli vse do Pija IX. pri sv. Petru.

Spoštljive pozdrave vam in vaši soprogi. Bog naj vas vse blagoslovi in molite zame, ki sem vaš vedno najvdanejši

DUH. JANEZ BOSKO.

Bil je dan zavzetja Rima. Prve novice o tem dogodku so prispele v Piemont 21. septembra in Unità Cattolica je 22. septembra poročala: »Vojaka Nino Bixio in Rafael Cadorna sta vstopila v večno mesto ob 10. uri dopoldne dne 20. septembra 1870.«

Don Bosku so novico sporočili v Lanzu, ko je v obednici po kosilu pil kavo. Sprejel jo je mirno kot človek, ki je vedel, kaj se dogaja in da se je to moralo zgoditi. Ni rekel niti besedice, tako da so se njegovi ledeno mrzli drži vsi čudili.

Istega dne je pisal tudi plemenitemu gospodu grofu Frančišku di Viancino. Odločil se je – o tem smo že poročali – da bi na Via del Re v Turinu, v bližini val-

deškega svetišča postavil novo katoliško cerkev ter tako zaustavil protestantsko propagando in zadostil duhovnim potrebam katoličanov, živečim v okolici. V tem pismu častitljivi to novo cerkev najprej imenuje cerkev svetega Alojzija, ker bi zrasla na kraju tega oratorija. V drugih tozadevnih listinah jo je imenoval cerkev v Porta Nuovi, ker naj bi stala v tako imenovani mestni četrti. V tem pismu pa jasno pove svojo misel, da želi zgraditi veliko cerkev v čast sv. Janezu Evangelistu.

ZAVOD-KONVIKT SV. FILIP NERI V LANZU

20. 9. 1870

Predragi gospod grof!

Sedaj ko se je finančni problem med Prusijo in Francijo končal, moram nastopiti jaz po bitki, ki je bila veliko hujša kot pri Sedanu. Gospod Coriasso, lastnik majhne hiše, ki loči oratorij od cerkve Marije Pomočnice, se je končno odločil, da jo proda. Neka dobrodelna oseba mi je priskočila na pomoč in sem tako mogel pripraviti petnajst tisoč frankov, ki jih zahteva. Naložil sem jih v ‚Banca di Sconto‘. Da bi pa končno uredili pravdo s protestantom Morglio, ga prisilili, da bi zaradi javne koristi odstopil kos zemljišča za cerkev sv. Alojzija, smo morali podati izjavo Državnemu svetu, da smo sposobni plačati tisti kos zemlje, kar smo potrdili s petnajst tisoč franki, ki smo jih naložili v imenovani banki. To pa pomeni, da jih ‚hic et nunc‘ (tukaj in sedaj) ne moremo uporabiti.

V tem trenutku sem se spomnil vaših besed o denarju, ki ga imate vložene v ‚Banca di Sconto‘ z namenom, da bi ga uporabili za zaželeno cerkev sv. Alojzija oziroma sv. Janeza.

Bi torej bili pripravljeni prispevati 5 tisoč frankov, da bi zbrali denar za Coriassovo hišo? Ko bo zgoraj omenjeni denar sproščen, ga bom uporabil za gradnjo cerkve.

Če se vam bo predlog zdel sprejemljiv, boste velezaslužni pred materjo Božjo Marijo in pri njenem posinovljencu sv. Janezu Evangelistu, ki sta oba dobra plačnika.

Jaz sem v Lanzu na duhovnih vajah in bom v soboto v Turinu. Tukaj nisem pozabil moliti za vas in za gospo grofico Alojzijo. Obema želim zdravja in milosti. Priporočam se v vajine molitve in se v hvaležnosti imenujem vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Medtem so se nadaljevale duhovne vaje. Dne 23. septembra 1870 je sedem sobratov naredilo triletno zaobljube, duhovnik Jakob Costamagna in klerik Dominik Tomatis pa večne. Svèt je sprejel tudi aspirante, ki so želeli biti sprejeti v družbo. Don Rua je naredil seznam vseh, ki so se udeležili duhovnih vaj. To je postala navada za vsa leta in za vse tečaje duhovnih vaj.

Dne 24. septembra so končali duhovne vaje. Med zelo pomembnimi navodili so tudi tista, kako naj ravnamo s fanti.

Nasveti, ki jih je don Bosko dal salezijancem ob koncu duhovnih vaj v Lanza, kako naj ravnajo z gojenci.

1. Nikdar jim ne pišite preveč ljubeznivih pisem.

2. Nikdar jih ne držite za roke.

3. Nikdar jih ne objemajte in poljublajte.

4. Nikdar se iz kakršnega koli razloga ne zadržujte dolgo sami z njimi v svoji sobi.

5. Nikdar preveč izrazitih pogledov.

Mladina je zelo nevarno hudičevo orožje proti Bogu posvečenim osebam.

Ravnatelj iz Lanza je zasebno vprašal don Boska, kako naj ravna pri sporočilu staršem kakega slabega fanta, zakaj je bil izključen iz zavoda. Odgovoril je:

»Nikdar ne pišite o fantovi krivdi.« Scripta manent« (zapisano ostaja).

»In kaj potem?«

Vzel je kos papirja in zapisal:

»Pridite takoj obiskat svojega sina. Ne more več ostati v zavodu. Osebnost boste zvedeli za razloge. – Lemojne.«

Dne 25. septembra 1870 je v cerkvi v oratoriju sprejel zaobljube nekega sobrata in je pisal grofici Callori:

Velespoštovana in velezaslužna gospa!

Prihodnji torek zvečer se bom pripeljal iz Casaleja z omnibusom in se bom, če Bog tako hoče, v Vignaleju ustavil do srede zvečer. Ustno vse novice.

Bog naj blagoslovi vas in vašo družino in me imejte v hvaležnosti za najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 25. septembra 1870

Pod vtisom najnovejših dogodkov je več članov papeškega dvora v Rimu papežu svetovalo, da bi zapustil mesto in iskal drugje varno zatočišče. Pij IX. se je obotavljal, vendar je iz previdnosti dal naročilo za pripravo odhoda.

Prelati so silili. Papež je dal vprašati don Boska, ga prosil za nasvet in obljubil, da ga bo poslušal. Nato je ponavljal tistim, ki so silili vanj:

»Počakajmo na don Boskov odgovor.«

Častiti je, potem ko je dolgo molil, poslal po zaupni roki odgovor:

»Stražnik, Izraelov angel, naj ostane na svojem mestu in naj čuva Božjo skalo in sveto skrinjo.«

Papež je sporočilo prebral in preklical vse naredbe za odhod iz Rima, čeprav so mu še naprej prišepetavali nasprotno odločitve. Tako nam je večkrat pripovedoval don Janez Cagliero, ki je dobro poznal zadevo, ker je on prepisal pismo, ki so ga poslali papežu.

Kako veliko uslugo je don Bosko storil Cerkvi na splošno in posebno še Italiji s tem nasvetom!

Verjetno je naslednje pismo v zvezi z zgoraj omenjenim dogodkom.

Predragi don Rua!

V Turin bom prispel z vlakom ob 18.30. Če moreš, pridi na postajo, da se bova med potjo pogovorila. Medtem pa 10 povej don Dalmazzu, da naj opozori patra Franca, da če ima kaj za Rim, lahko to izroči našemu odposlancu. 20 Jožef Rossi naj gre na železniško upravo in kupi povratni listek, da bi šel v Rim namesto po dolgi po krajši poti. Potem naj vpraša, ali ne bi mogel namesto povratne vozovnice dobiti dva za enkratno vožnjo, ki bi ju potrebovala Palmieri in Poligari. To smo storili že z drugimi. Če drugega ni mogoče doseči, pa je prvo že v navadi med potniki. 30 Odhod bi bil v petek zvečer. 40 Če moreš, pojdi ti sam v škofijsko pisarno in poročaj o stvari generalnemu vikarju in nadškofu, kakor je zapisano v poslanici. 50 Pošlji Pesceju kovček v Casale.

Najvdanejši v Jezusu Kristusu DUH. JANEZ BOSKO

Casale, 27. 9. 1870

Po vrnitvi v Turin je odpotoval v Becche, kamor je pospremil nekaj pevcev za praznik sv. rožnega venca. V Becche je že poslal don Pavla Albero, da je pridigal devetdnevnic. Vendar to leto ni vzel s seboj godbe na pihala niti vseh pevcev. Zaupno je povedal don Alberi:

»Kako naj se veselimo in praznujemo, ko pa je oče vseh vernikov zaprt v Vatikanu?«

Dne 2. oktobra 1870 je iz Bricherasia pisal don Rui.

Dragi don Rua!

V petek pošlji k vlaku ob 15.45 koga, ki bo prevzel mojo prtljago, da bom lahko nemoteno opravil nekaj obiskov v Turinu. Pošlji program za Lanzo gospodu Cesanu, notarju in tajniku v Bricherasiu, katerega sin je sprejet za višjo mesečnino. Če ni nič narobe, sem mu določil številko 161.

Skušaj, „si fieri potest“ (če je mogoče), dobiti prostega duhovnika, ki bi prihodnjo nedeljo maševal grofu Viancinu. O tem se bomo še pomenili. Če ne bi bilo mogoče, bi maševal v cerkvi Marije Pomočnice.

Bog naj nas vse blagoslovi. Imej me za najvdanejšega v Jezusu Kristusu.

DUH. JANEZ BOSKO

Bricherasio, 2. 10. 1870

Dne 7. septembra se je vrnil v Turin in se je odločno posvetil gradnji cerkve sv. Janeza.

Med Padom in svetiščem protestantov ob Korzu kralja Viktorja Emanuela se je raztezalo podolgovato štirikotno, skoraj pravilno zemljišče. Tretjina tega zemljišča na vzhodu je bila last že omenjenega valdežana Henrika Morglie, industrialca, kamnoseka. V jugovzhodnem kotu je stala palača grofice Clavesane ob Cesti Pija V., na zahodni strani je bila posest grofice Clavesane in Via Madama Cristina, na zahodu pa spet Korzo Viktorja Emanuela. Zemljišče je bilo razkosano med razne lastnike, od katerih bi don Bosko ped za pedjo odkupil zemljo in plačal vse tamkajšnje stavbe, od katerih je bilo nekaj neuporabnih in bi jih bilo treba porušiti. Od nekega izmed teh lastnikov je don Bosko imel v najemu kos zemlje, ki je še ostajal od nekdanjega Oratorija sv. Alojzija.

Častiti se je odločil, da bo sezidal cerkev vzdolž posesti Morglia. Ker pa je bila meja proti zahodu v krivi črti s Korzom Viktorja Emanuela, ni bilo mogoče iti po načrtu. Zato je bilo treba kupiti 328 m² zemljišča in zravnati mejo.

Treba se je bilo torej pogovoriti s posameznimi lastniki. Pogovori so bili že v teku. Dne 30. marca 1870 je don Bosko od bratov in sester Franco in mačehe Terezije Torre, vdove po Francu, kupil osrednji del hiše za 14.000 lir. Sedaj se je dogovarjal z drugimi. Tako je s pogodbo 15. novembra 1870 kupil od gospoda Jakoba Viglianija za 10.000 lir dvorišče, hišo in še nekaj zemlje, ki je na zahodu mejila z Via Madama Cristina in Korzom del Re. Tukaj bi postavili zavetišče. Zatem so kupili še drugo. Dne 20. januarja 1871 so mu oče in sinovi Turvano za 7.897 lir odstopili kos zemlje, 13. januarja je za ceno 5.781 lir gospa Felicita Valenti Binelli prodala majhen košček zemljišča. Končno mu je 6. oktobra 1875 gospod Anton Boasso prodal zadnji košček proti jugu ob Cesti Pija V., vsega 2.144 m² za 1.400 lir. S tem je pridobil prostor za zakristijo.

Vsota, ki jo je moral plačati za vse nakupe skupaj s pasom Morglia, je znašala vsaj 70.000 lir.

Don Bosko se ni dal vreči iz tira. Ugledni arhitekt grof Arborio Mella je sprejel ponudbo za izdelavo načrta. Brata Buzzetti sta bila izvajalca in podjetnika, grof Della Veneria se je z velikodušno zavzetostjo ponudil, da bo zastopal Božjega služabnika pri lastnikih, občinski upravi in vladi.

Toda na koliko težav je naletel pri izvedbi načrta! Da bi dokazali njegovo junaško vztrajnost, bi bilo zadosti, če bi našteli, kaj vse je moral premagati in prestati.

Že na začetku 1870 se je obrnil na javno dobrodelnost, da bi mu priskočila na pomoč pri tem novem delu. Samo stavba cerkve in zavetišča bi stala več kot 400.000 lir. Nadškof je odobril to don Boskovo pobudo in tako je don Bosko lahko dodal k njegovi okrožnici svoje priporočilo.

Naj navedemo listine.

*CERKEV SVETEGA JANEZA EVANGELISTA Z ZAVETIŠČEM IN ŠOLAMI ZA REVNE
DEČKE NA VIA DEL RE*

V mestu Turinu se od vojaškega vadbišča do Pada razteza zelo obljudeno področje brez šol za otroke in cerkve za bogoslužje.

Prav na tem področju so protestanti, kakor vsi vejo, postavili svoj tako imenovani tempelj s sirotišnico, šolami in otroškim vrtcem. Zaradi obžalovanja vrednega razloga, da ni v bližini nobene katoliške cerkve in ne šol, so bili družinski očetje in matere prisiljeni poslati svoje sinove in hčere v protestantske šole z lepo pretvezo, da stiska ne pozna zakonov.

Na tem prostoru je stal Oratorij sv. Alojzija s šolami in zabaviščem za otroke, toda zaradi podaljška Ceste Pija V. so presekali zemljišče na dvoje in tako oratorij onespobili za delovanje.

Da bi zadostili veliki potrebi prebivalstva, smo s pomočjo dobrodelnih oseb kupili zemljišče, ki se razteza med Cesto Pija V. in Via Madama Cristina nasproti Viale del Re. Naš namen je postaviti cerkev, ki bi služila tudi odraslim, zavetišče, šole in dvorišče, kjer bi se otroci lahko igrali ob prazničnih dneh. Tako bi jih obvarovali nemoralnosti in jih s izučitvijo kake obrti usposobili za življenje.

S pomočjo Božje previdnosti smo začeli dela. Ograjeni zid je že postavljen, in medtem ko neki ugleden arhitekt pripravlja načrte za cerkev in šolo, zbiramo potreben gradbeni material.

Težki časi, v katerih živimo, in pomanjkanje, ki ga je povsod čutiti, so velika ovira za uresničitev tako velikega načrta, za katerega nimamo še niti solda. Prepričani smo, da bo javna dobrodelnost katoličanov, ki v takih primerih nikdar ni odpovedala, tudi sedaj priskočila na pomoč. Primer je preveč resen, da bi dvomili o njegovi uresničitvi. Gre za to, kakor se lahko vsak prepriča, da obvarujemo veliko število otrok in verjetno tudi odraslih s celimi družinami pred zmotami proti sveti veri. Kaj lahko bi se skoraj neopazno oddaljili od svete katoliške Cerkve ter od njenega poglavarja in pastirja in bi, ne da bi se tega zavedali, postali krivoverci. Vsi, ki ljubijo Boga, sveto katoliško Cerkev in zveličanje svojih bližnjih, so vabljeni, da o vsem tem premislijo in potem ukrepajo.

Upamo, da bomo dela končali v dveh letih. V teh letih prosimo vse dobre ljudi, da bi z darovi pomagali, kakor jih bo Bog navdihoval, pri tako izrednih izdatkih. Darovi se lahko pošljejo ali v denarju ali v kakršnikoli drugi obliki, ki bi koristila stavbi ali bila okras cerkve ali stavbe ob cerkvi. Gre za rešitev duš in tisti, ki bo pomagal, upravičeno upa, da bo nekoč od Odrešenika slišal tolažljive besede: »Rešil si dušo svojega bližnjega in s tem vnaprej zagotovil rešitev svoje duše.« Papež Pij IX. hvali to delo in blagoslavlja vse, ki bodo sodelovali. Njegova prevzvišenost naš nadškof vas ne samo navdušuje, temveč s tistimi materialnimi sredstvi, ki so mu na voljo, pomaga pri delu. Obračamo se na vse vernike, zlasti pa še na tiste, ki prebivajo v bližini kraja, kjer naj bi stala bodoča cerkev.

Cerkev bo posvečena sv. Janezu Evangelistu in glavna slika bi predstavljala Odrešenika, kako s križa zaupa svojo mater apostolu Janezu, kot nam o tem poroča sveti evangelij.

Darove sprejemata podpisani in gospod don Traversa, župnik pri sv. Maksimu, h katerega župniji spada kraj, ki smo ga izbrali za novo cerkev.

Bog naj napolni z nebeškimi darovi vse velikodušne dobrotnike in jim podari dolgo življenje z bogatim plačilom na zemlji in še z večjim v blaženi večnosti. Tako bodi.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 12. oktobra 1870

PRIPOROČILO NJEGOVE PREVZVIŠENE EKSCLENCE MONSINJORJA RICCARDIJA ALEKSANDRA, TURINSKEGA NADŠKOFA V KORIST ZGORAJ OMENJENE PROŠNJE

Z velikim zadovoljstvom smo videli in odobravamo zgoraj opisani načrt našega gorečega duhovnika don Janeza Boska, tako zaslužnega za Cerkev in civilno družbo z mnogimi njegovimi ustanovami javne dobrodelnosti. V veliko tolažbo nam je, da se je to zveličavno delo začelo, in zelo si želimo, da bi bilo čim prej končano. Toda za to je nujno potrebna velika pomoč v darovih. Naj bo tako. Prepričani smo, da bodo verniki našega mesta in zlasti še tisti, ki živijo v bližini, kjer se cerkev gradi ob Viale del Re, zavedajoč se njenega izrednega pomena, skušali s svojimi darovi pomagati, kolikor jim je le mogoče, za uresničitev tega velikega načrta. Zato tistim, ki bodo začetemu delu pomagali k dokončanju, podeljemo svoj pastoralni, očetovski blagoslov.

Po naročilu in v imenu njegove ekscelece monsinjorja nadškofa

JOŽEF ZAPPATA, generalni vikar

Iz Turina, 13. oktobra 1870

Nadškof mons. Aleksander Oktavijan Riccardi, grof di Netro, je 16. oktobra 1870 odšel v boljše življenje. Zelo se je trudil za dobro svoje nadškofije. Tudi v oratoriju so opravili slovesno zadošnico. Na njegovem grobu so postavili prelep spomenik, ki ga predstavlja klečečega na kolenih v molitvi. Delo znamenitega kiparja Della Vedova. Nagrobni napis se glasi:

– Aleksander Oktavijan Riccardi di Netro, XXV let škof v Savoni, III leta in VII mesecev nadškof v Turinu. Odlikoval se je po svoji dobroti, previdnosti, ljubezni ter občudovanja vredni in zgledni gorečnosti. Ljubili so ga v življenju in žalovali za njim, kakor ljubimo in žalujemo za očetom.

73.

POGLAVJE

V Borgo San Martino odprejo zavod – Don Frančišek Cerruti gre za ravnatelja v Alassio – Poplačana pokorščina – Don Boskovi nasveti salezijancem, kako naj se v sveti pastoralni službi obnašajo do zunanjih ljudi in brez škode za zavod – Don Bosko napove nekemu profesorju, da zato, ker boleha na grlu, ne bo mogel biti učitelj, bo v zameno za to pisatelj – Prosvetno ministrstvo omeji pouk verouka v občinskih šolah na tiste učence, za katere želijo njihovi starši – Učinki verskega pouka, ki ga podaja don Bosko z besedo in zgledom – Rokodelci, ki se uveljavljajo v družbi – Katekizem v prazničnih oratorijih – Katoliško branje: Cerkevna zgodovina – Don Bosko določa učno in vodstveno osebje v zavodih – Slovo od dragega gojenca, ki gre v semenišče – Zaupanje bivših gojencev do don Boska – V oratorij pridejo Jeruzalemčani in še več Alžircev – Smrt dobrega pomočnika in enega klerika v oratoriju – Življenjepis Jožefa Ville, soustanovitelja konference, ki je priključena sv. Vincenciju Pavelskemu – Oblaganje Pariza

DON BOSKO JE DAL OBJAVITI PROGRAME posameznih zavodov. Bili so enaki tako za notranje kakor zunanje gojence. Iz Mirabella so prenesli v Borgo San Martino vso opremo. Dečki so bili navdušeni, ker so blizu železniške postaje dobili prekrasno palačo, obširna dvorišča, prijetne gozdičke in senčna sprehajališča. Tudi mons. Ferrè, ki je privolil v nov zavod in obljubil novi ustanovi svojo zaščito in na katerega so se starši lahko obračali za sprejem svojih sinov, je bil zelo zadovoljen, ko je prvič obiskal zavod, in ga je še naprej imel za svoje malo semenišče.

Don Frančišek Cerruti je kot ravnatelj šel v Alassio odpret novo hišo. Bil je tako slaboten, da se je zdelo, da bo med potjo izdihnil. »Pojdi,« mu je don Bosko dejal, potem ko je slišal njegove upravičene tožbe. Don Cerruti je šel. Prve ure

se mu je zdelo, da bo omedlel. Toda potem ko se je iz Savone peljal z vlakom in od tam z razmajanim kolesljem osem ur do Alassia, se je čutil popolnoma okrepljenega. Nekoč mu je don Bosko rekel:

»Ko boš nekega dne razlagal <vir obediens loguetur victoriam> (pokorni bo govoril o zmagi), ti ne bo treba iti iskat zgledov v knjige.«

Dal mu je razne nasvete, ki jih je don Cerruti povzel takole: »Zelo mu je bilo pri srcu, da so salezijanci pomagali župniku, kjer je stala hiša, in želel, da bi vse potekalo tako kakor oratoriju v Turinu. Spominjam se, da mi je rekel naslednje: ‚Bodi na razpolago, kolikor moreš, vendar tako, da pri tem ne bo trpel zavod.‘ Drugič sem ga vprašal, kako naj ravnam glede maš, zlasti takih, ki so jih želeli naročati letoviščarji in gosposke družine. Odgovoril je: ‚Sprejmi predvsem tisto, kjer je manjši mašni dar: najprej župnijo, potem bratovščine in druge cerkve, kamor prihaja veliko ljudi, in končno, če ti je mogoče, zasebne hiše in letoviščarje.‘ Hotel je, da bi bili njegovi sinovi na voljo za katekizemski pouk, za pridiganje in za spovedovanje, vendar vedno podrejeni koristi zavoda.«

Klerik Janez Garino je moral priti za don Cerrutijem v zavod v Alassio, kjer naj bi opravljal službo kateheta. Bil je v oratoriju, žrtev bolečin v grlu, ki so ga že dalj časa mučile. »Nekega dne,« tako je pripovedoval, preden je odpotoval v Alassio, »sem se sprehajal z don Boskom in sem mu potožil, da odslej ne bom mogel več poučevati. On mi je odgovoril: ‚Ko ne boš več zmogel pouka, boš pisal.‘ Jaz nisem pripisoval posebnega pomena tem zadnjim besedam. Toda uresničile so se. Ko sem se malo pozdravil, sem spet začel poučevati, vendar sem moral kmalu nehati. Začel sem pisati in sem izdal nekaj knjig. Zdi se mi, da je don Bosko z besedo ‚boš pisal‘ hotel to napovedati.«

Medtem ko se je don Bosko trudil, da bi ustanavljal krščanske šole, je vlada iz šol odpravila verouk. Minister Correnti je 1870 ukazal šolskim svetom in občinskim upravam, da naj imajo verouk v šoli samo tisti učenci, katerih starši bi to izrecno zahtevali. Skoraj v vseh občinah so starši vztrajali pri tem. V mnogih krajih so tožili, da so nekatere občine ukinile verouk, in zahtevali poseg ministrstva. Saj je vendar nemogoče vzgajati mladino brez deseterih Božjih zapovedi in brez strahu božjega, ki so edina zavora za človeške strasti.

Don Bosko se je trudil, da bi s sredstvi, ki jih je imel na voljo, se pravi s katekizmom v šoli in ob nedeljah, zajezil val brezboštva. Z verskim poukom je v oratoriju cvetela pobožnost, ki je vsestransko koristna. K pobožnosti niso nikogar silili, temveč so jo gojili kot vsakdanjo hrano s skupno molitvijo, s sveto mašo, s pogosto spovedjo in obhajilom ter s kratkimi nagovori, preden so se gojenci odpravili spat. Don Bosko je bil v tem posebno spreten. »Slišal sem ga,« je leta

pozneje pisal mons. Reggio, škof v Ventimigli, »v njegovi hiši v Turinu in občudoval fante, ki so, rekel bi, kar kradli besede iz njegovih ust. Prijetno pa obenem globoko je znal vliti modrost, ki jo je opredeljeval kot umetnost, kako prav obvladujemo lastno voljo. Njegova spretnost se je v polni meri kazala najprej pri vzgoji in potem pri pisateljevanju, kjer je bil pravi mojster. Kajti kolikor bolj je bil preprost in skromen, toliko bolj je bil spreten v pedagogiki in razpravi, da ga je lahko vsak razumel.« Nato konča: »Don Bosko je bil svetnik.«

Don Bosko je poskrbel za kratko in pogosto branje dobrih knjig čez dan. Najprej po maši malo premišljevanja, pri kosilu in večerji deset ali petnajst minut branja, potem pet ali šest minut branja, preden so gojenci zapustili učilnico, pa spet pet ali deset minut branja v spalnici, medtem ko so legali spat. Za to je znal izbrati najbolj primerne knjige. ‚Gutta cavat lapidem‘ (kapljica dolbe kamen) ... Tako dobre misli, ki tri, štiri in petkrat padejo v dušo gojenca v šestih letih zavodovega življenja, pač morajo nujno pustiti sledi za dobro mišljenje in krepostno delovanje za vse življenje.

Z verskim poukom je don Bosko postajal gospodar src, kajti s smehljajem na ustih in dobroto v srcu je znal vcepljati spoštovanje, ljubezen in ponižnost do vseh.

V njem so gojenci videli vzor kreposti, ki so se jih učili pri katekizmu. Don Boskova pripravljenost, da je vsakemu, velikim kakor majhnim, vsak trenutek želel pomagati, ga je vsem priljubila, pa naj so bile stvari pomembne ali neznatne, ker je tako kakor naš gospod Jezus Kristus prišel služiti in ne da bi mu služili. To potrjuje na stotine dogodkov. Tukaj bomo navedli primer, ki nam ga je pripovedoval eden izmed naših starejših sobratov.

»Nekega jutra sem se v zakristiji cerkve Marije Pomočnice oblekel za mašo. Čakal sem na ministranta, pa ni bilo nikogar. Bilo je že malo pozno. Don Bosko, ki je odmaševal in se na bližnjem klečalniku zahvaljeval, je vstal, se mi približal in dejal:

‚Kaj čakaš?‘

‚Na ministranta.‘

‚Pojdiva. Ti bom jaz ministriral.‘ Branil sem se, vendar ga nisem mogel odvrniti. Vzel je v roke misal. Tedaj sem pristopil, šla sva k oltarju sv. Petra in ostal je do darovanja, ko ga je nadomestil neki klerik.«

Njegov zgled in njegova vzgojna metoda sta bila vzrok, da so bili gojenci zelo navezani na predstojnike. Kdorkoli izmed njih se je pojavil na dvorišču, takoj so ga obdali mali prijatelji. Mnogih izmed njih ni bilo sram, da so predstojnikom priznavali svoje pogoške in jim včasih celo zaupali skrivnosti svoje vesti, ko so se med odmorom sprehajali pod stebriščem.

D. T. pripoveduje, da se je kot dijak tretje gimnazije sprehajal s skupino sošolcev z don Cagliero in mu rekel: »Jutri je nedelja in danes se zaradi godbenih vaj in vaj za ceremonije nisem mogel spovedati.«

»Prav,« mu je odgovoril don Cagliero, »spovej se tukaj.«

In medtem ko so se še naprej sprehajali in so se tovariši med seboj glasno šalili, je on don Cagliero zaupal svoje težave in prosil za nasvet. Tovariši se niso prav nič čudili, saj so bili navajeni na take in podobne zaupljivosti.

Vendar pa družinskost ni prav nič škodila spoštovanju, kajti katekizem zapoveduje: Obedite praepositis vestris (pokoravajte se svojim predstojnikom).

Tudi rokodelci, ki so jih vzgajali in so z njimi ravnali tako kakor z dijaki, so s svojim obnašanjem dokazovali učinkovitost verskih načel, ki so se jih naučili. Njihovi značilnosti sta bili vdanost in poštenje. Veliko fantov je s svojim vedenjem, potem ko so zapustili zavod, delalo veliko čast oratoriju. Zato je bilo dejstvo, da so bili don Boskovi gojenci, najboljše priporočilo, da so jih sprejemali v tovarne, delavnice in druge službe. Lastniki delavnic so prihajali k don Bosku in ga prosili za delovno silo.

Vodstvo državnih železnic jih je rado sprejemalo med svoje uslužbence. Veliko mizarjev je zaradi svoje zanesljivosti in spretnosti v obrti zaslužilo takoj od začetka po pet lir na dan, pozneje pa še več. Ostali so zelo povezani s predstojniki oratorija. Neki bivši gojenec, ki je bil nameščen v knjigovodstvu, je našel bankovec za 250 lir. Takoj ga prinesel svojemu predpostavljenemu, ki ga je vprašal:

»Kje si se učil?«

»Pri don Bosku.«

Naslednji dan so mu mesečno plačo 60 lir dvignili na 120 lir.

Iz blagajne neke vojašnice je izginila precejšna vsota denarja. Razne okoliščine so nakazovale, da bi bil krivec neki naš nekdanji kovač, ki je služil vojaški rok. Bil je moralno tako neoporečen, da polkovnik in drugi častniki niso prav nič dvomili o njegovi nedolžnosti, vendar niso imeli dokazov, da bi ovrgli sum. Iz ljubezni in spoštovanja do njega so cel mesec delali stroge preiskave, da so končno našli resničnega krivca in ga obsodili.

Še en dogodek.

Neki fant s herkulskimi mišicami je bil dodeljen k topničarjem. Ko so na vadbišču bili postrojeni v vrsto, ga je general poklical po imenu in ga vprašal:

»Si bil ti vzgojen pri don Bosku?«

»Da, gospod general.«

»Hočeš biti moj pribočnik?«

»Rade volje.«

Tri mesece pozneje je general šel v pokoj in fanta so povišali v desetnika. Vedno je bil zvest v svojih verskih vajah. Sedemnajst let je bil podnarednik in nazadnje postavljen za poveljnika neke mejne trdnjave. Od tam je pisal:

»Blagoslovljena don Boskova hiša, kjer sem se naučil pokoravanja. Koliko mojih sovojakov je bilo zaradi nepodrejanja vojaški disciplini pa tudi moralnim zakonom obsojenih na ječo, v kazenske čete, na dosmrtno ječo in celo na smrt. Jaz, poučen v krščanskem nauku, nisem bil nikdar kaznovan, vedno sem točno vedel, kaj je moja dolžnost, in sem znal vse prenašati, potrpeti in trpeti v miru. Tako sem prišel na položaj, na katerem sem, in se zahvaljujem don Bosku, da me je naučil pokorščine.«

Iz istih razlogov kakor ta dobri vojak je srečno zastavilo svoje življenje veliko drugih revnih dečkov. Postalni so tovarnarji in obrtniki, ugledni trgovci in dobro plačani uradniki in udobno živijo s svojimi družinami. Sveti božji strah ima veljavo tudi v posvetnih stvareh.

In kaj naj rečemo o katekizmu, ki so ga don Boskovi sodelavci poučevali v prazničnih oratorijih toliko let med tisoči in tisoči preprostega ljudstva? Iz pripovedi enega izmed njih je mogoče sklepati na tisoče in tisoče drugih sinov preprostega ljudstva, ki prej niso ničesar vedeli o veri in so potem postali odlični kristjani in ponos človeške družbe. To je pripoved enega, ki se je vrnil v hlev:

Bil sem izgubljena ovca.

Ker sem rastel v družini, kjer so tudi do najpreprostejših izrazov vere gojili če že ne pravo sovražnost pa vsaj mrzlo brezbriznost, sem odraščal v popolnem neznanju tudi najosnovnejših naukov evangelija Jezusa Kristusa. Čeprav nisem bil nikdar sovražno razpoložen do naše svete vere, sem imel verske navade za dolgočasne in nesmiselne in sem jih zavračal, kakor zavračamo stvari, ki jih ne poznamo, ali kakor gimnazijci bežijo pred latinščino in grščino. Na zelo nedoločen način sem nekako čutil, kaj bi moglo biti božanstvo, kaj bi mogla biti vera, kaj bi mogle biti krščanske dolžnosti. Toda vsi ti pomisleki so v mojem mladem in nežnem duhu postali žrtev vsakdanjih malenkosti in dogodkov našega življenja.

Nekega dne me je – ne vem kako – neki tovariš pripeljal v salezijanski oratorij. Rečeno mi je bilo, da se tam veliko zabavajo, da delijo slaščice, da je sicer treba prestajati pobožne vaje, toda zatem pride prireditve v gledališču, ki je vedno zelo zanimiva. V pričakovanju te male obljubljenе dežele sem z veseljem priteknel in sem bil poln vesellega pričakovanja.

Vse nedelje sem zahajal v oratorij in ostajal tam od jutra do večera. Veselil sem se s svojimi malimi prijatelji, igrali smo se vse mogoče igre, med katerimi so mi najbolj ugajale telovadne vaje, pri katerih so bili ljubeznivi in dobrohotni tovariši dobri kleriki, ki so od časa do časa pozabili na strogost svoje črne halje in se z nami vozili na vrtiljaku ali se igrali zastavo. Pa tudi pobožnih vaj sem se udeleževal, seveda z manj

pripravljenosti in sodelovanja. Po maši je bila pridiga, ki je bila zelo preprosta pa tehtna, tako da me je zanimala. Popoldne smo imeli krščanski nauk. Mene so dodelili v najnižji razred, kjer so poučevali zares najbolj osnovne stvari iz katekizma.

Leto za letom sem napredoval in prišel končno do prvega razreda in nato še med odrasle. Medtem se je v meni samodejno oblikovala verska zavest. Še naprej sem se zabaval, vendar sem tudi razmišljal. Začel sem premišljevali o naukih, ki sem jih prejemal pri verouku. Pobožne vaje mi niso bile več v nadlego, temveč sem jim pozorno sledil in se zanje celo navduševal. Nisem se dal več raztresati, temveč sem premišljeval in se predajal ponižni in zavzeti molitvi. Začel sem rasti v duhovnem življenju.

Okolje me je prijelo, me sprejelo vase in me osvojilo. Pristna dobrota salezijancev me je prevzemala in čutil sem njihovo zanimanje zame, njihovo ljubeznivost in vljudnost. Njihove besede o ljubezni in veri so me obvladovale, kakor žuželke privlači luč. Ko sem bil z njimi, se mi je zdelo, da diham čistejši zrak in da postajam boljši. Težave vsakdanjega življenja so izginjale, kakor bi jih odnesel čarobni veter, čutil sem se srečnega med njimi, kakor da bi bil v veliki družini, v kateri sem se čutil ljubljenega, upoštevanega in v kateri sem našel oporo.

Ko sem stopil v krog odraslih, ki je kakor senat oratorija, je pouk postajal veliko resnejši in globlji, veliko bolj vsestranski. Poslušal sem pozorno, skušal sem razumeti in si ga prilastiti: vera v najvišjo Resnico, ki se je razodevala v Kristusu, se je začela polasčati mojega duha. Kolikor bolj sem razmišljal, toliko bolj je rasla moja vera in dozorevala. Čutil sem se napolnjenega z radostjo, ki jo daje verska zavest.

Več let sem hodil v oratorij, menim da pet ali šest let. Potem me je življenje iztrgalo iz mojih prijetnih nedeljskih navad. Vendar jih nisem pozabil. Toda bolj kot v glavi mi je v srcu ostal spomin na tiste lepe dni moje mladosti, ko sem čudovito preprosto in z veliko močjo zgleda prejemal nauk, kako naj bom dober in pošten in kako naj ljubim Boga in bližnjega.

D. B.

Za mlade in za preprosto ljudstvo je bil drugi vir verske izobrazbe Katoliško branje.

Zvezek za mesec julij je prinesel Življenjepiš mladega Jožefa Mazzarella, ki ga je napisal duhovnik Janez Krstnik Lemoyne, ravnatelj zavoda sv. Filipa Nerija v Lanzu nad Turinom. Kakor smo že povedali, je častiti pozorno prebral rokopis in predlagal nekaj sprememb. Gre za fanta, ki je po raznih življenjskih dogodivščinah stopil v duhovniški stan in sveto umrl.

Zvezek za avgust in september nosi naslov Virginia Anselmi ali zgled krščanskih vdov, izpod peresa patra Alfonza M. Pagnoneja, barnabita. To sveto ženo predstavlja pisatelj kot zgled dekletom, zakonskim ženam, družinskim materam in staršem, ki obiskujejo svoje otroke v vzgojnih zavodih.

Za oktober je izšla Zgodovina vesoljnega Vatikanskega zbora do četrtega zasedanja. V dodatku je knjižica prinašala pesem v heksa- in pentametnih Jo-

žefa Rossija o velikem koncilu, s priredbo v tercinski rimi kanonika Bernardina Quattrinija.

Za november in december je don Bosko podaril svojim bralcem novo izdajo svoje Zgodovine Cerkve. Knjiga obsega 464 strani. V predgovoru je pred vsem drugim naslednja obrazložitev: »To delce je bilo že večkrat natisnjeno. Toda v zadnje izdaje so se brez vednosti in proti volji pisatelja vrinile nekatere netočnosti in celo zmota. Zato jih nisem priznaval za svoje. To novo izdajo pa vam nudim kot novo predelavo.« Don Bosko je poleg pogleda na položaj vere in nekaterih poučitev iz cerkvene zgodovine dodal še poročilo o Vatikanskem cerkvenem zboru, zlasti še o odloku o papeževi nezmotljivosti.

Medtem ko je urejal Katoliško branje in Knjižnico italijanske mladine, je določal osebe za oratorij, štiri zavode in praznične oratorije, skrbel za preobleko novincev za salezijansko družbo, sprejemal nove aspirante in se poslavljajal od tistih, ki so se odločili, da bodo prestopili k škofijski duhovščini, ter jim dajal koristne nasvete. Eden izmed teh, klerik Alojzij Spandre iz Caselleja, danes škof in knez v Astiju, je zapisal besede častitljivega.

»Vedno nosim vtisnjene v spomin besede, ki mi jih je don Bosko rekel na dan, ko sem zapustil oratorij in se odločil za škofijsko semenišče. Potem ko sem se pri njem spovedal, mi je dejal: ‚Bi mi lahko ministriral pri maši? Mogoče je to zadnja.‘ ‚Preveč časti,‘ sem mu odgovoril, ‚vendar mislim, da ne bo zadnja.‘ In zares ni bila zadnja, kajti kot semeniščnik in duhovnik sem mu še dostikrat ministriral.

Ko je po sveti maši slekel mašna oblačila, mi je rekel: ‚Poklekni, da ti podelim še blagoslov.‘ Potem ko me je blagoslovil, mi je položil roko na glavo in mi dejal: ‚Alojzij, zapomni si, če boš z Božjo pomočjo postal duhovnik, ‚quaere lucrum animarum et non quaestum pecuniarum‘ (išči korist duš in ne denarja). Te besede, ki jih je spremljal njegov prodorni pogled, so mi šle tako globoko do srca, da jih nisem nikdar več pozabil. Postale so moj življenjski program in odkritje vzvišenega in odrešujočega ideala. Program in ideal tega Božjega moža, za katerega vse drugo ni nič pomenilo, ker je mislil vedno samo na zveličanje duš. Da mihi animas, caetera tolle.

Kakšno spoštovanje, kakšno hvaležnost, kakšno ljubezen čutim v svojem srcu do častitega don Boska!«

Podobna čustva so navdajala večino klerikov, ki so vstopali v škofijsko semenišče. Mnogi so pred prejemanjem svetih redov prihajali v oratorij, da bi odkrili vest svojemu nekdanjemu duhovnemu vodniku in prosili za nasvet. To nam je povedal mons. Muriana, bivši gojenec oratorija in župnik pri sv. Tereziji v Turinu, ki je prišel z desetimi semeniščniki, da bi se spovedali pri don Bosku.

Oratorij je bil poln gojencev in tem so se pridružili še drugi iz Azije in Afrike. Dne 5. oktobra 1870 sta po priporočilu jeruzalemskega patriarha vstopila

Smain Siam Joseph di Mustafà, 30-letni rokodelec, in Smain Janez Marija, sin Jožefa in Rufisce, dijak, star 12 let. Oba sta bila Jeruzalemčana. Nista se sicer dolgo zadržala, vendar zadosti, da sta v svojem mestu širila don Boskovo slavo in njegovo ime.

Dne 31. oktobra so vstopili štirje novi Alžirci iz rodu Kabili, ki so ostali sirote v času velike lakote. Pošiljal jih je mons. Lavigerie, nadškof v Alžiru, in jih priporočil don Vincencu Persogliu, rektorju San Torpeteja v Genovi. Vsi štirje so bili že krščeni, trije od njih pa so prejeli tudi zakrament birme. Njihova imena so Anton Allel, Avgust Seid, Adel Kader Cierre di Pierre in Agapit Siamma.

Njihovi predhodniki so jih slovesno sprejeli. Dva sta študirala, ker sta se želela vrniti domov in oznanjati evangelij svojim bratom.

Dva smrtna primera sta navedla don Ruo, da je zapisal v mrtvaško knjigo:

Karel Delloro iz Intre je umrl 23. oktobra 1870, star 61 let. Bil je resen in samotarski človek. Odlikoval se je po veliki ljubezni do molitve in svetih zakramentov, po točnem opravljanju pobožnih vaj in natančnem izrabljanju- časa. Včasih ponoči ni mogel spati. Takrat je vstal, opravljal molitve ali bral kako nabožno knjigo. Njegova vdanost v Božjo voljo v času bolezni je vse navdajala z občudovanjem. Večkrat je prejel zakramente za umirajoče, ki si jih je zelo želel.

Janez Bertola iz Castellamonteja je umrl 27. novembra 1870, star 19 let. Bil je odličen klerik. Njegova prizadevnost pri študiju mu je omogočila, da je v nekaj letih naredil celo gimnazijo, in njegovo zgledno življenje mu je pomagalo, da je postal član raznih združenj v oratoriju. Ker se je med svojimi tovariši posebno odlikoval v lepem vedenju, je bil sprejet med aspirante salezijanske družbe. V času bolezni je v želji, da bi se popolnoma posvetil Bogu, pred don Boskom naredil zasebne zaobljube. Ob smrti je izročil Bogu svojo dušo toliko lepšo, kolikor bolj je bilo njegovo telo izdelano od bolezni.

V Turinu je v cvetu svojega življenja umrl Jožef Villa, eden najstarejših bivših gojencev, ki je stalno obiskoval praznični oratorij. Don Rua nam je zapustil naslednji dragi spomin.

Jožef Villa je bil rojen 10. decembra 1836 v Ponderanu pri Bielli. Vse od otroških let je kazal resno in urejeno nprav. V osnovno šolo je hodil v domačem kraju, kjer ga je učitelj pogosto dal za zgled njegovim tovarišem.

Nesrečne okoliščine so malega Jožefa oropale družine, tako da ni imel potrebnih sredstev za šolanje. Ker so mu hoteli zagotoviti dobro prihodnost, so ga dali izučiti za čevljarja. Učil se je v Bielli in je tukaj zavzeto opravljal svoj poklic vse do leta 1855. Že od takrat je po slovesu poznal hišo Oratorija sv. Frančiška Saleškega, saj je prišel v stik z mnogimi fanti, ki so se tukaj sveto vzgajili v delu in pobožnosti. V želji, da bi bil

tudi on deležen tega daru, vsaj kot zunanji gojenec, je prosil svojega očeta, da bi smel iti v Turin. Oče mu je dovolil šele po dolgem moledovanju, ker se je bal, da bi sinu slaba družina v kratkem času odnesla sadove dolgoletne dobre vzgoje. Preden mu je dal oditi, mu je s toplimi besedami nakazal način življenja, ki naj bi se ga držal v svetu, ko bi bil daleč od njega. Priporočil mu je obhajanje prazničnih dni in beg pred slabimi tovariši in nato sklenil svoje nauke: »Poslušaj, dragi sinko, v teh dneh gre veliko fantov na daljni Krim, kjer bodo kot vojaki izpostavili svoje življenje. Ti, tako mlad, greš tudi v svoj Krim, v mesto Turin, in boš zmagoslavno končal, če se boš držal mojih nasvetov: bodi pameten in moder in dober v srcu. Tako boš zmagoval na tem svetu in si boš pripravil srečno večnost. Če pa boš pozabil na moje nasvete, se dal voditi pokvarjenemu načinu življenja velikega mesta, se bodo začele zate nesreče za nesrečo brez konca.« Te besede so se tako globoko vtisnile v srce dobremu Jožefu, da jih je imel vedno za vodnice. Niti pretnje niti prilizovanje ga ni moglo spraviti s poti, ki mu jo je začrtal oče. Ko je prišel v Turin, je takoj navezal stik z Oratorijem sv. Frančiška Saleškega in zlasti še z njegovim vodjem. Kmalu se je tako zelo navezal na to hišo, da je postala njegovo veselje. Celih šestnajst let jel vse praznike in še preostali čas, kot mu je dovoljevalo delo, prebil v oratoriju. Bil je eden izmed soustanoviteljev konference sv. Vincencija Pavelskega leta 1856 in od takrat se je ves posvetil temu združenju.

Njegovo življenje je polno nadvse spodbudnih dogodkov, vendar jih ne bomo naštevali, ker živijo osebe, ki so bile pri tem soudeležene, in ne bi želele biti omenjene in predstavljene javnosti.

Povedal bom samo nekaj nadrobnosti iz njegove zadnje bolezni. Zrel za nebesa, ni znal govoriti o drugem kot o odhodu s tega sveta, o ljubezni do Boga, o sreči v nebesih, o minljivosti tega življenja in podobnem, kar vse je kazalo, da je bilo njegovo srce polno Boga in nebeške blaženosti. Dne 26. oktobra 1870 ga je napadla vročina, ki jo je spremljala velika utrujenost. Ležal je v postelji, vendar vedno veselega in vedrega obraza in jasnega duha. Obiskovalcem je ponavljal: »Oh, moja bolezen bo kratka. Ali ozdravim ali pa me bo Gospod vzel k sebi.«

Pokoren zdravnikovim ukazom, je ugotovil, da zdravila nič ne pomagajo in da ni upanja na ozdravljenje.

Zato je obrnil vse svoje misli na svojo dušo. Poklical je k sebi zaupanja vredno osebo in jo poslal v Oratorij sv. Frančiška Saleškega s prošnjo, da bi zanj molili vsi dečki in zlasti še njihov ravnatelj, katerega je prosil, da bi prišel k njemu in ga spovedal. To se je zgodilo 29. oktobra. Od tega dne je skušal urediti vse svoje zadeve, kakor če bi moral odpotovati v daljno deželo. Bolezen se je slabšala, on pa se je popolnoma izročil Božji volji in ni izrazil nobene besede tožbe ali nepotrpežljivosti. Umrl je smrti pravičnega.

Uresničevale so se tudi napovedi, ki jih je don Bosko izrekel meseca januarja. Kakor hitro je prišla v Pariz novica o porazu pri Sedanu, so vodje republi-kanske stranke nahujskali ljudstvo proti Napoleonovi vladi, razglasili republiko

in 4. septembra sestavili vlado narodne obrambe. Vladarica cesarica Evgenija je ob prvih republikanskih vstajah zapustila Pariz in se s svojim edinim sinom za-tekla v Anglijo, kjer se je nastanila v skromni rezidenci v Chislehurstu. Sem je za njo prišel Napoleon, ki ga je cesar Viljem po sedmih mesecih ujetništva izpustil na svobodo. Nova vlada se je z vso prizadevnostjo vrgla v nadaljevanje vojne. V Parizu je zbrala 300.000 vojakov, dala postaviti trdnjave, in da bi sovražniku onemogočila skrivanje topov, ukazala podreti vse počitniške hiše, hotele in gostilne v predmestjih, kjer so bile te nemoralne hiše zunaj mestnega obzidja. Komunarji so požigali v vseh delih mesta. Tako so se uresničile don Boskove besede: »Pariz, Pariz. Namesto da bi se oborožil z Božjim imenom, si se obdal z javnimi hišami. Te boš ti sam uničil.«

Prusi so po dveh dneh počitka po Sedanu z 250.000 vojaki in 904 topovi začeli oblegati Pariz. Med obleganjem je padlo v roke Prusov, ki so napredovali z 200.000 vojaki, veliko mest, med njimi po dolgem in krvavem obleganju 20. septembra Strasbourg in 29. oktobra trdnjava Metz s 170.000 vojaki, 607 topovi in 300.000 puškami.

74.

POGLAVJE

Povzdignjena lobanja, izpahnjeno rebro in otekle don Boskove noge – Papež nakloni salezijanskim zavodom za deset let dovoljenje, da za božič opravijo duhovniki tri svete maše in delijo obhajilo – Don Bosko piše grofici Callori, da bodo na praznih Marijinega brezmadežnega spočetja v cerkvi opravili posebno pobožnost po njenem namenu; dve knjigi v tisku; darilo svetemu očetu; upa, da se bo trnje spremenilo v vrtnice – Po smrti grofa Cibraria se don Bosko obrne na senatorja Castellija, prvega tajnika Velikega reda sv. Mavricija, da bi dosegel odlikovanje sv. Mavricija za tri dobrotnike oratorija – Prošnja prosvetnemu ministru za podporo – Obrambni minister podari don Boskovim gojencem odeje – Unità Cattolica priporoča svojim bralcem gradnjo cerkve in zavetišča sv. Janeza Evangelista – Potrdilo hvaležnosti za nekega velikodušnega darovalca – Neizterljiv dolg izterjajo, potem ko so don Bosku naredili obljubo – Osepnice (koze) v oratoriju; noben gojenec ne umre; občinska uprava kara zdravniško osebje; don Bosko ga brani – Odnos z genovskimi gospodi – Povabilo markize Julije Centurione – Prva prošnja don Bosku, da bi sprejel zavod, ki ga občina gradi v Varazzah – Smrt, ki jo je don Bosko napovedal – Galantuomo svojim prijateljem

ZARES IZREDEN DOGODEK v teh letih, to je od 1869 do 1870, je bilo povečanje don Boskove glave. Prej ga je stalno mučil glavobol. Lobanja je bila na sprednji strani malo vdolbena, kakor skoraj pri vseh ljudeh. Toda počasi se je napolnila kakor testo, ki se kvasi, in postala izbočena in okrogla. Toda to ni bilo zaradi oteklosti, temveč se je cela kost lobanje dvignila, kakor da možgani ne bi imeli zadosti prostora za veličino in širino misli. Preden se je to zgodilo, ga je glava pet ali šest mesecev nenehno bolela. Toda odtelej teh bolečin ni več čutil.

Ko so ga zdravniki ob neki bolezni avgusta 1884 temeljito preiskali, so ugotovili, da eno rebro na levi strani ni na svojem mestu. Don Bosko je pred veliko

časa čutil močno bolečino, ki jo je pripisoval srcu. Njegovo srce je bilo veliko kakor srce kakega kralja in je zahtevalo več prostora.

Toda Bog mu ni nehal, kakor to dela s svojimi svetniki, pošiljati nevšečnosti. Nenehno je trpel bolečino, ki so mu jo povzročale otekle noge, a jo je potrpežljivo prenašal in zaradi tega ni nikdar tožil.

Kljub temu pa ni prav nič zmanjšal svoje dejavnosti. Meseca novembra 1870 je poskrbel, da bi čim slovesneje praznovali božič.

Preblaženi oče!

Duhovnik Janez Bosko, glavni predstojnik Družbe sv. Frančiška Saleškega, kleče pred vašimi nogami ponižno prosi vašo blaženost, da bi v svoji veliki ljubezni blagovolili podeliti dovoljenje, da bi na božično noč smeli v vseh moških oratorijih tega mesta poleg polnočnice opraviti še dve sveti maši, pri katerih bi verniki lahko prejeli vsakokrat sveto obhajilo. Ti darovi so bili podeljeni tudi zavodom v Lanzu, Borgu San Martino in Cherascu, ki spadajo v to družbo. Ker se bliža čas, ko bi se ta dovoljenja iztekla, ponižno prosim vašo blaženost, da bi jih obnovili in razširili tudi na zavod v Alassiu, ki je bil odprt pred kratkim.

V avdienci

28. novembra 1870

Presveti oče je na osnovi razlogov popustil presoji ordinarija z vsemi pooblastili, kot jih zahteva stvar, potrebnimi in primernimi, vendar v smislu vseh predpisov. Dovoljenje velja za deset let, ne glede na karkoli nasprotnega.

F. KARDINAL MONACO

Za praznik Brezmadežne je izrazil svojo hvaležnost grofici Callori.

Turin, 6. decembra 1870

Velezaslužna gospa grofica!

Pomoč v časnih stvareh, ki ste nam jo izkazali v naših potrebah, vam daje brez dvoma pravico do duhovnih dogajanj v cerkvi Marije Pomočnice. Zato bomo v četrtek na praznik Marije Brezmadežne pri Marijinem oltarju od sedmih do devetih opravili posebno bogoslužje s sveto mašo, rožnim vencem in drugimi molitvami ter z obhajilom naših dečkov za vas in vso vašo družino. Vse to bomo opravili po vašem namenu, ker želimo izraziti našo hvaležnost za vse dobro, ki ste nam ga storili.

Prejel sem del Preskrbljenega katoličana, ki ga popravlja in izboljšuje učiteljica. Odlično! Še naprej tako do konca!

Slavna Cerkvena zgodovina je postala debela knjiga. Gre proti koncu. Zunaj bo pred božičem.

Upam, da vam je mons. Manacorda pisal, da se je odločil za pot v Rim. Nesel je lep dar svetemu očetu, tako da nam tega ni treba več omenjati pri Unità Cattolica.

Če se bo trnje spremenilo v vrtnice, lahko upam, da si bom spletel zares prekrasno krono. Prosim vas, da molite zame, ki zares potrebujem vaših molitev. Bog naj blagoslovi vas in vašo družino. Molite tudi za nas, ki se imamo za vaše ekscele nce najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Don Bosko se je znal vedno pošaliti, ko je hotel koga razvedriti. Znal je uporabljati izraze domačnosti, zlasti s svojimi največjimi dobrotniki.

Za svoje fante je moral materialno poskrbeti, kljub temu da je moral imeti skrb, kakor smo videli, za toliko različnih stvari. Nekaj gospodov ga je velikodušno podprlo, za kar jim je hotel dati vidno znamenje svoje hvaležnosti. Obrnil se je na mavricijski red z namenom, da bi izprosil nekaj odlikovanj.

Grof Cibrario je umrl in na mesto prvega tajnika njegovega veličanstva je bil od velikega sveta mavricijskega reda imenovan véliki oficial kraljevine, senator vitez advokat Michelangelo, za prvega oficiala vélikega sveta mavricijskega reda pa podkancler reda italijanske krone vitez Cova, advokat Alojzij, ki je že štiri leta imel ta položaj in je bil velik don Boskov prijatelj.

Častiti je pisal senatorju Castelliju.

Turin, 6. decembra 1870

Ekscelenca!

V preteklih časih sem se v trenutkih največje stiske obračal na dobrodelnost mavricijskega reda, ki je bil vedno trdna opora ubogih in zapuščenih dečkov, ki jih je 800 zbranih v hiši, imenovani po sv. Frančišku Saleškem.

Ko je Božja previdnost iztrgala iz kroga mojih dobrotnikov človeka, ki je od vsega začetka poznal mojo ustanovo, je določila za to mesto vašo ekscelenco in jaz upam, da bodo naši ubogi dečki v vas našli novega zaščitnika in dobrohotnega varuha.

S tem prepričanjem se obračam na vas s ponižno prošnjo, ki naj bi jo dobrohotno razmislili. Gre za dobrodelnost velezaslužnih gospodov Jožefa Zucchija in Jožefa Besia, katerima naj bi naklonili mavricijsko odlikovanje. To bi bilo zelo učinkovito sredstvo, da bi se rešili iz težkega položaja, v katerem smo trenutno, in obenem neizbrisno znamenje moje hvaležnosti in hvaležnosti ubogih dečkov, ki ne bodo opustili nobenega dneva, da ne bi iz neba klicali Božjega blagoslova na vašo uglednost.

V zaupanju na vašo znano dobroto si štejem v čast, da se morem imenovati vaše ekscele nce najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Ekscelenca!

Gospod Jožef Besio, sin pokojnega Alojzija iz Mondovi Brea, se zdi, da ima pravico do priznanja javne dobrodelnosti, saj upravlja dve tovarni kuhinjske opreme in tako

daje kruh več kot 200 družinam. Za izboljšave pri izdelavi kuhinjske opreme je prejel pet odlikovanj na peterih različnih razstavah. Odlikovan je bil na razstavi industrijskih proizvodov v Turinu leta 1858 v Castellu del Valentino, na razstavi industrijskih vzorcev državne industrije v Turinu leta 1868, na razstavi poljedelskih izdelkov 1869 v Astiju in nazadnje na razstavah leta 1870 v Alessandrii in Cuneu.

Večkrat je priskočil tudi na pomoč vladi v raznih stiskah. Tako je 1856 s svojim vplivom pomiril delavske množice zaradi podražitve življenja in potem preprečil delavski upor ob uvedbi davka na mlinarjenje. Tako so tedaj vsi mlinarji (ne samo občinski, temveč tudi vsi okoliški) zaprli svoje mline. Podprefekt v Mondoviju je tedaj prisil g. Besia, da bi v imenu vlade odprl javnosti svoj mlin, ki ga je pred kratkim kupil od države. Čeprav je gospod Besio že začel podirati imenovani mlin, ker ga je po zgledu Angloameričanov hotel posodobiti, je ustregel vladi, odprl javno službo na svoji posesti in tako omogočil, da žepi porabnikov niso bili preveč prizadeti. Na tak način in z osebnim vplivom, ki ga je imel med delavci, je preprečil vstajo, ki so jo že vsi imeli za neizogibno. In če je to dejanje ustrezalo vladi in bilo po mnenju dobronamernih narejeno v pravi smeri, je gospod Besio svojo posest izpostavil velikemu tveganju, tako da je sam podprefekt poslal stražo 30 bersaljerjev, da so čuvali njegove stavbe. Ne bom govoril o njegovi dobroti, kajti rečemo lahko, da od njega ni šel nihče praznih rok, če se je zatekel k njemu zaradi bolezni, nesreč ali podobnega.

Sodeloval je pri izgradnji ceste ob reki Ellero od doline Valle do Borgasta, kar je odpravilo veliko nevšečnosti ter popotnikom in voznikom omogočilo lažji prehod.

Končno je, ko je zvedel, da je naša ustanova v veliki stiski zaradi neporavnanih računov in nakupa vsakdanjega kruha, v svoji dobroti in pravi krščanski ljubezni podaril krepko vsoto 5.000 frankov.

Zaradi vseh teh dejanj in prepričan, da bo še v prihodnje tako širokosrčno uporabljal svoje imetje, vas prosim, spoštovana ekscelence, da bi zastavili svojo učinkovito besedo pri našem vzvišenem vladarju, da bi ta blagovolil nakloniti gospodu Jožefu Besiu odlikovanje svetega Mavricija in Lazarja.

Vaše ekscelence ponižni prosilec

DUH. JANEZ BOSKO

Ekscelence!

Med tistimi, ki bi jih smeli šteti za najzaslužnejše za javno dobrodelnost, je družina gospoda Jožefa Zucchija, bankirja v mestu Turinu.

Gospa Alojzija Zucchi, soproga tega gospoda in slavna slikarka, se nenehno ukvarja s slikanjem in svoja dela poklanja javnim ustanovam, kakor je mogoče razbrati iz priloženih potrdil.

Njen soprog je v svetem tekmovanju s svojo ženo podaril več dragocenih slik tudi cerkvi Marije Pomočnice v Valdoccu, ki bogatijo nabožni inventar.

Gospod Zucchi velikodušno obdarja v tem mestu in zunaj njega mnoge potrebne, med njimi tudi podpisane. Nedolgo tega pa je, ker naši ubogi dečki, ki jih je nekako

800, nimajo zadosti perila in obleke, v tem mrzlem času podaril v ta namen 4.000 lir. Ta vsota bi bila v vsakem času zelo dobrodošla, je pa še posebno dragocena sedaj, ko zaradi splošnega pomanjkanja tudi dobrodelnost ne more prav zaživeti.

Zaradi naštetih darov in z namenom, da bi spodbudili tega velikega dobrotnika k nadaljnjemu podpiranju dobrodelnih ustanov, podpisani naslavlja na vašo uglednost ponižno prošnjo, da bi ga odlikovali z medaljo mavricijskega reda.

V globoki hvaležnosti se imam za vaše ekscelence ponižnega prosilca.

DUH. JANEZ BOSKO

Drugo pismo je naslovil na prosvetnega ministra Cezarja Correntija.

Ekscelenca!

Skrb, ki jo kažete za izobrazbo najnižjega sloja naše družbe, ki mu je tako zelo potrebna, me opogumlja, da se obračam na vas.

V naši ustanovi imamo kaki 500 dečkov, ki pripadajo prav temu najnižjemu sloju naše družbe in se posvečajo klasičnemu šolanju. Prav tako pa imamo drugih 500 zunanjih in notranjih gojencev, ki obiskujejo ljudsko šolo in so ob praznikih in delavnikih celo do poznega večera pri nas.

Brez dvoma vam je znano, koliko zahtevam je izpostavljena naša ustanova za plačevanje profesorjev in učiteljev, za vzdrževanje šolskih prostorov, za nakup knjig, zvezkov in šolskih potrebščin, ki si jih mnogi učenci zaradi uboštva sami ne morejo oskrbeti in jim jih moramo zato dajati zastonj. Vaša ekscelenca tudi ve, da nimamo nikakršnih dohodkov in da je javna dobrodelnost naša edina podpora. Čeprav smo v preteklosti mogli obvladati tudi velike izdatke, smo sedaj v izrednih težavah in bomo morali omejiti našo dobrodelno dejavnost, če nam kaka dobrotna roka ne bo prišla na pomoč. V takih okoliščinah se z zaupanjem obračam na vašo ekscelenco s prošnjo, da bi nam pomagali, kolikor menite, da je prav. Pri tem vam zagotavljam svojo globoko hvaležnost pa tudi hvaležnost uprave naše hiše in velikega števila fantov, ki, če bi izkusili vašo dobrodelnost, gotovo ne bodo pozabili prositi za vas nebeškega blagoslova. Sprejmite izraze mojega globokega spoštovanja. Imam čast, da se imenujem vaše ekscelence najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 11. decembra 1870

Na drugo prošnjo, ki jo je naslovil na obrambnega ministra, generala Govoneja, je Božji služabnik prejel naslednji odgovor:

PREFEKTURA TURINSKE POKRAJINE

Turin, 15. decembra 1870

Veseli me, da vam morem sporočiti, da je obrambni minister na prošnjo, izrečeno v nanj naslovljenem pismu, pri Ravnateljstvu skladišča za upravne zadeve tega mesta

odločil, da naj bo osebi, ki jo boste pooblastili, na voljo 200 volnenih vojaških odej, da se bodo mogli gojenci vaše ustanove braniti pred mrazom.

Prefekt RADICATI

Zima je ustavila začetna dela pri cerkvi sv. Janeza, vendar je Unità Cattolica 14. decembra 1870 priporočila javnosti to cerkveno gradnjo.

POZIV DOBRODELNOSTI TURINČANOV

Na področju našega mesta, ki se razteza od vojaškega vadbišča do reke Pad, stoji, kot je to vsem znano, svetišče protestantov z zavetiščem, šolo in otroškim vrtcem. Zaradi oddaljenosti katoliške cerkve in šol mnogi starši pošiljajo svoje otroke v te krivoverške šole. Velika nevarnost, v kateri so ti otroci, in žalost, ki jo pri tem občutijo dobri katoličani, je globoko pretresla pobožnega duhovnika Janeza Boska, ki se je zavzel, da bi odpravil hudobijo, ki se vedno bolj širi. Ob podpori dobrodelnih oseb je na omejenem prostoru kupil obsežno zemljišče z namenom, da bi tam postavil cerkev, ki bi služila odraslim; stavbo, v kateri bi bila šola in zavetišče, in dvorišče za otroke. Dela so se že začela. Postavili so obrambni zid in sedaj pričakujemo, da bodo velikodušni Turinčani omogočili nadaljevanje svetega dela s svojimi darovi. Prepričani smo, da se bodo naši someščani tudi tokrat navdušeno odzvali pozivu in pokazali zavzetost za vero svojih staršev in za krščansko vzgojo mladine. Dobro nam je znano, da živimo v težkih časih, vemo pa tudi, da krščanska dobrodelnost ne pozna nepremagljivih ovir. Turinčani, če vam je kdo kdaj priporočal kako bogoljubno dejanje, je to gotovo eno izmed tistih. Preteklost in sedanost nam kažeta velike nesreče, ki doletijo mesta, kjer sta izginili vera in moralnost.

Dajmo, odvrnimo od nas, kolikor je v naših močeh, nevarnost, ki nam grozi. Darove, bodisi v denarju ali v gradbenem materialu, lahko izročate duhovniku don Bosku kakor tudi velečastitemu don Traversi, župniku pri sv. Maksiminu. Bog naj da, da bodo naše besede seme sadov večnega zveličanja pa tudi časne blaginje naše mladine.

Darovi niso izostali. Imamo don Boskovo pismo grofu Frančišku di Viancino.

ORATORIJ SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA V TURINU – VALDOCCO

V Gospodovem letu 1870 sem dne 29. decembra sprejel od gospoda grofa Frančiška Viancina lepo vsoto 1.000 frankov, ki jih je v svoji dobrodelnosti poleg darov za naše uboge dečke in za gradnjo cerkve Marije Pomočnice vnaprej daroval za novo cerkev, zavetišča in šole, ki so načrtovani na prostoru med Viale del Re, Via Madama Cristina in Via San Pio V. v našem mestu.

Za to delo in druga dela krščanske ljubezni se ponižno zahvaljujem velikodušnemu darovalcu in prosim Boga, da bi njemu in njegovi soprogi obilno poplačal z dolgimi leti življenja v zdravju in sreči in da bi bila nazadnje deležna sreče blaženih v nebesih. Amen.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 29. decembra 1870

Neko drugo še veliko večjo ponudbo je dobil don Bosko v čisto posebnih okoliščinah. Neki gospod mu je dejal: »Rad bi storil kaj za vaše ustanove, pa sedaj ne morem. Neko posojilo, katerega sem upal dobiti nazaj, je postalo neizterljivo. Ni več nikakršnega upanja. Pravkar sem to izvedel.«

»Tisti, ki vam jo je sporočil, se lahko moti,« je pripomnil don Bosko.

»To ni mogoče. Moj zastopnik je izredno spreten človek. On mi sporoča, da na to ne moremo več računati.«

»In če bi le prišli do te vsote. Kaj bi storili?«

»Častna beseda! Polovico tega, kar bi dobil nazaj, bi podaril vam. Toda zame je stvar izgubljena. To je nemogoče.«

»Kdo ve?« je sklenil don Bosko. »To, kar obljubljate, je za moje dečke. Grem k njim in bomo molili.«

Ta gospod je pisal svojemu dolžniku in čez nekaj dni je prejel od svojega zastopnika pet tisoč lir, za katere je rekel, da jih je izterjal na nepredvidljiv način. Zatem je dobil še drugih pet tisoč in nazadnje celo svoje imetje. Človek je bil mož beseda, zahvalil se je don Bosku za opravljene molitve in zahvalo pospremil z deset tisoč lirami.

Ko je don Feliks Reviglio slišal to zgodbo od nekaterih salezijancev, jo je kot zanimivo novico povedal vitezu Mihaelu d'Aglianu. Vitez je smehljaje se poslušal pripoved in nato dodal:

»Jaz vem še nekaj več: vem, da je bil upnik moj sin Karel.«

In don Reviglio nam je zapustil podpisano poročilo.

Toda don Boska je na koncu tega leta doletela velika nesreča. V Turinu so razsajale osepnice (koze). V oratoriju so ukrenili vse, da bi preprečili okuženje. Gojenci so morali predložiti izkaze o cepljenju proti kozam ali o prestanih osepnicah. Hišo so dobro očistili in razkužili. Toda na začetku novembra se je med fanti pojavila bolezen in v kratkem jih je petdeset zbolelo. Bolnike so preselili v eno samo veliko spalnico in jih ločili od drugih gojencev. S tem bi jih osamili in bi lažje skrbeli zanje. Trepotali so od strahu in molili. In plašč matere Božje Marije se je razgrnil nad njeno blaženo hišo in nihče ni umrl.

Ko je prišla občinska higienska komisija, don Bosku ni imela kaj očitati. Karala pa je obnašanje zdravnikov, ki niso bili zadosti prisebni. Tedaj je častiti prejel od turinskega župana naslednje pismo:

MESTO TURIN, XII URAD – JAVNA HIGIENA

Št. 3325 zapisnik; Predmet: Prijava okuženja s kozami

Turin, 10. decembra 1870

Gospod prefekt turinske pokrajine je po naročilu notranjega ministrstva z odlokom 8. decembra povabil podpisanega župana, da naj izreče doktorjema Mussu in Griba-

udiju ukor vlade zaradi ravnanja ob širjenju osepnic v zavodu, ki ga vodi vaša velečastita uglednost. Omenjena zdravnika nista ukrepala v smislu 34. člena pravilnika o izpolnjevanju zakona z dne 14. junija in 20. novembra 1859 o cepljenju in v smislu člena 82 pravilnika z dne 8. junija 1865 o javnem zdravstvu.

Ker ta dogodek pomeni težek prekršek zdravnikov, ki jim je zaupano zdravljenje bolnikov kužnih bolezni, zlasti še v primeru, ko gre za ustanove, kjer živi skupaj več ljudi, je zgoraj omenjena oblast podpisanemu naložila, da bi nadomestil imenovana zdravnika z drugimi, ki nudijo boljše zagotovilo zdravljenja in večjo pripravljenost za izpolnjevanje predpisov v korist javne higiene.

Podpisani vam izraža najgloblje spoštovanje.

Župan F. RIGNON

Don Bosko se je plemenito zavzel za oba zdravnika iz hvaležnosti za vse dobro, ki sta ga storila zavodu, kakor tudi zaradi spoštovanja resnice. Obenem pa je tudi prosil podporo in zaščito za svoj zavod.

Velespoštovani gospod župan!

V odgovor in v zahvalo za vaše pismo, ki mi ga je vaša uglednost blagovolila poslati v zadevi gospodov doktorjev Gribuadija in viteza Mussa, vas prosim, da bi mi dovolili nekaj pojasnil z namenom, da bi mogoče omilil vtis, ki sta ga ta dva zaslužna zdravnika naredila ob epidemiji koz v tem našem zavodu.

Stvari so se dogajale tako, kakor sledi:

1. Zdravnik vitez Musso sploh ni bil udeležen pri vsej zadevi. Že veliko let izkazuje v duhu dobrotelčnosti svoje usluge tem ubogim dečkom, toda v tem primeru sploh nismo zaprosili za njegovo sodelovanje. Menim, da on sploh ne ve, da smo imeli pri nas osepnice. Zato menim, da ga navedeni odloki in zakonski zdravstveni ukrepi sploh ne zadevajo.

2. V njegovi odsotnosti in v naglici smo prosili doktorja Gribaudija, ki je ob drugem obisku, ko se je prepričal o okuženju s kozami, takoj naročil duhovniku Lazzeru, upravniku bolniške sobe, naj o vsem obvesti viteza Martorellija. Zaradi velike zaposlenosti tega velezaslužnega gospoda sploh nismo vedeli, kje bi ga bilo mogoče dobiti in kdaj je sprejemal stranke. Šele ko smo ga dva dni zaman iskali, smo končno prišli z njim v stik. Doktor Gribaudi je brez kakršne koli krivde, čeprav je on nadaljeval zdravljenje bolnikov.

3. Za pojasnilo cele zadeve in v pomirjenje vaše uglednosti menim, da je prav, če povem, da osepnice niso bile tako nevarne, kakor bi se moglo na prvi pogled zdeti. Ob ponovnih obiskih bolnikov zdravnika nista našla več kot en sam primer pravih koz, vse drugo pa so bili osepnični katarji ali norice ali bolj ali manj resni prehladi, tako da so nekateri taki bolniki celo lahko mirno opravljali svoje vsakdanje dolžnosti.

Po povedanem vas, gospod župan, prosim, da dobrotelčnost teh dveh gospodov, zdravnikov Grubaudija in Mussa, ki že toliko let skrbita za ta zavod, ne bi trpela nikakršne

škode v njuni zdravniški stroki, kar bi bilo tudi v škodo osemsto fantov, ki vsi živijo samo od Božje previdnosti. Ni lahko najti drugih zdravnikov, ki bi z enako prizadevnostjo, velikodušnostjo in vztrajnostjo hoteli dati na razpolago svoje znanje v tako velikem zavodu, ki jima ne more plačati niti solda za njune usluge.

Ob tej priložnosti priporočam samega sebe in svoje ubožčke vaši dobrotljivosti in vas spoštljivo prosim, da bi ukrenili tako, da higienski pregledi ne bi bili v škodo našega zavoda. Tudi pred leti, ob epidemiji kolere, je prišla higienska inšpekcija in še isti dan, ko so me o vsem obvestili, so objavili novico v časopisih, tako da so potem morali vse skupaj preklicati v prav nasprotnem smislu. Tudi sedaj, v primeru cepljenja proti kozam, se je zgodilo nekaj podobnega. Nikogar ne bi rad obtoževal zaradi takega objavljanja, vendar bi se rad priporočil vaši dobroti, da se kaj takega ne bi ponavljalo. Tako bi preprečili nemir pri tistih, ki imajo svoje otroke v zavodu.

Ko potem dajem pod vašo očetovsko zaščito to ustanovo, ki bo ostala kakor v preteklosti vedno odprta za vsakega revčeka, ki mi ga boste priporočili, vam zagotavljam, da bom vedno rade volje sprejel vsak nasvet ali opomin v javno in zasebno korist dečkov tega mesta ali katerega koli drugega kraja, ki bi ga revščina ali kaka druga nesreča privedla med nas.

Bog naj vas blagoslovi in vam nakloni dolga leta srečnega življenja. Imejte me v globoki hvaležnosti vaši uglednosti za najponižnejšega in najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 23. decembra 1870

Župan je takole odgovoril:

MESTO TURIN

Turin, 3. januarja 1871

Gospodu duhovniku don Janezu Bosku, rektorju Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu.

V odgovor na dopis vaše velečastite uglednosti si podpisani župan šteje v čast sporočiti vam, da moramo po pozornem preverjanju vedenja doktorja Gribaudija ob izbruhu koz v vašem zavodu ugotoviti, da se omenjeni ni držal Zakona o javnem zdravstvu člen 82 in člena 34 pravilnika za cepljenje, ki predpisuje, da v primeru koz ali noric zdravnik takoj obvesti župana in uradnika, odgovornega za cepljenje.

Ugotovilo se je, da so pustili bolezen razsajati celih 15 dni in dopustili, da se je razširila tudi v mesto, ne da bi podpisanega obvestili, da bi lahko preprečil širjenje bolezni.

Kar se tiče gospoda viteza doktorja Mussa, je vaša odličnost 23. decembra preteklega meseca imenovala njegovo ime in kraljevi uslužbenec za cepljenje vitez doktor Martorelli, ki smo ga o tem izrecno vprašali, je povedal, kakšno vlogo je imenovani doktor igral v teh nesrečnih dogodkih. Sam doktor Gribaudi se je potožil, da je vsa teža obtožb padla nanj, četudi je doktor Musso starejši od njega.

Podpisani bo v poročilu gospodu prefektu povedal, da se opombe na račun gospoda viteza doktorja Mussa opirajo na nesporazume, nikakor pa ne more dopustiti, da bi se na občinsko osebje zvrčala krivda objave v časopisih, kar se je dogajalo ob epidemiji kolere in sedanjih koz.

Da bi preprečili, da se omenjene stvari ne bi širile med ljudmi in, kakor vi pravite, vzbujale razburjenje med osebami, ki so povezane z gojenci zavoda, bi bilo dobro, če bi pravočasno storili korake, da se takšni dogodki ne bi pripetili in se fantom ne bi bilo treba zatekati v mesto in tako širiti nezaželenih novic, ki jih vi obžalujete. Pisec teh vrst vam izraža čustva globokega spoštovanja.

Župan F. RIGNON

Temu zadnjemu pismu so odgovorili z razlogi, ki jih navajamo in ki jih je, kakor se zdi, nakazal doktor Gribaudo.

1. Ni res, da bi poteklo petnajst dni, preden smo o dogodkih sporočili občinski upravi. Pretekla sta samo dva dneva in še to samo zato, ker sem bil jaz odsoten in si brez mene niso upali ukrepati.

2. Komaj sta potekla dva dneva, je prišel v zavod po naročilu doktorja Zandija, ki je bil prepričan, da ga je poslal načelnik Občinskega cepitvenega urada, vitez Martorelli, in to brez vsakega drugega razloga, kot da je bil v dobrem odnosu do doktorjev Rizzettija in Carenzija.

3. Če sta potem potekla še dva dneva, je to edino zaradi nezmožnosti, da bi našli viteza Martorellija, ki ga je vodja bolniške sobe petkrat osebno iskal.

Iz tega se vidi, da je imel doktor Gribaudo najboljšo voljo, da bi se ravnal po zahtevah pravilnika, ko je menil, da je načelnik urada doktor Martorelli.

Koze so verjetno v zavod prinesli iz mesta, iz bolnišnice San Giovanni, kjer je bil eden izmed fantov malo prej resno bolan. Tega pa ne moremo pripisovati nemarnosti doktorja Gribauidija, temveč nepredvidljivi okoliščini; kajti če doktor Gribaudo ne bi bil pomirjen z obljubo načelnika urada za cepljenje, bi vsekakor obvestil viteza Rizzettija, kakor je to storil ob prvem primeru svoje zasebne prakse.

Don Bosko je v Liguriji nameraval odpreti še druge hiše.

V Genovi se je seznanil z družinami markizov Cattaneo, Spinola, Doria, Pallavicini, Negrotto, Durazzo in drugimi. Prav tako je sklenil poznanstvo z mnogimi meščanskimi družinami in mnogimi člani klera. Bil je prepričan, da bi mu v potrebi vsi pomagali.

Ko je o vsem tem razmišljal, je 28. decembra 1870 iz Varazz prejel naslednje pismo.

Velečastiti in velespoštovani gospod don Bosko!

Velečastita moja gospa markiza Julija Centurione, rojena markiza Dario Sforza, je nadvse zadovoljna, da se je naročila na vedno zanimivo Katoliško branje. Naroča,

da naj predstavim vaši zelo spoštovani uglednosti spoštljive pozdrave in željo tisoč nebeških blagoslovov ob novem letu, in vas prosi:

1. Zelo jo bo veselilo, če ji boste na naslov *Via Lomellina 16, Genova* pošiljali po dva izvoda *Katoliškega branja* in dodali še en izvod *Cerkvene zgodovine*; enega je že prejela in je tako odlično napisana.

2. Če bi se pozimi vse do meseca aprila vaša uglednost zaradi kakih opravkov napotila v *Genovo*, bi vas zgoraj imenovana gospa povabila na že omenjeno stanovanje in bi se čutila srečna, če bi mogla dati sobo in izkazati gostoljubje tako ugledni in zaslužni osebi. Če pa bi vaša uglednost želela prebiti kak dan počitnic na deželi, potem bi šli lahko z vlakom do *Cogoleta*, od koder (če bi bila vnaprej obveščena) bi vas z vozom pripeljali v letovišče *Invrea*, last uglednih zakoncev *Lovrenca* in *Julije*, ki prihajata sem meseca maja ali junija in ostajata tam vse do tega meseca in še naprej.

Podoben obisk vaše spoštovane uglednosti bi bil imenovani gospe v veliko veselje in bi ga štela za izredno uslugo. Upam pa, da bi bili tudi vi zadovoljni, tako s prijetnim krajem kakor tudi zaradi starodavne cerkve, ki izhaja iz leta 1100, ter številnega pobožnega ljudstva, ki jo obiskuje zlasti ob prazničnih dneh.

V vaše še večje zadovoljstvo vam sporočam, da je spoštovani gospod *Lovrenc*, soproog velespoštovane gospe *Julije*, sin pokojne gospe *Violantine del Carretto* iz *Balestrina*, sestre pokojnega spoštovanega gospoda markiza *Dominika*.

V želji itn.

DON JAKOB GRILLO

Letovišče *Invrea* je bilo malo oddaljeno od *Varazz* in župnik glavne cerkve in kolegija *San Ambrogio* iz tega mesta je tudi pisal Božjemu služabniku.

Varazze, 30. decembra 1870

Velečastiti gospod!

Ker vem, kako zelo se vaša uglednost, posebno v teh težkih časih trudi za občo blaginjo, zlasti za mlade, se obračam na vašo znano dobroto v prijetnem upanju, da boste mogli ustreči mojim željam.

Naša občina je dala zgraditi poslopje z namenom, da bi tu ustanovila zavod-konvikt in v šolskem letu 1871/1872 odprla klasično gimnazijo in tehniško šolo. Stoji na najbolj prijetnem kraju našega mesta, ima prostora za šestdeset konviktovcev in vse druge udobnosti. Bi vaša uglednost bila pripravljena prevzeti vodstvo in poskrbeti za vse drugo? Bodite tako prijazni in mi pisno odgovorite in navedite vse pogoje, da jih bom predstavil gospodu županu. Poleg tega pa mi lahko v posebnem pismu zaupate vaše posebne želje in poglede.

Lahko vam zagotovim, da se boste, če boste ustregli mojim željam, čutili zadovoljnega, ker so tukaj ljudje zelo dobri.

V vsakem primeru pričakujem vaš odgovor, da se bom vedel ravnati. Ob novem letu vam želim obilo nebeškega blagoslova. Imam čast, da se smem v globokem spošto-

vanju imenovati vaše velečastite uglednosti najponižnejšega in najvdanejšega služabnika.

VITEZ PAVEL BONORA, kanonik, dekan in župnik

Dekan je v soglasju z županom prosil somaske in skolope, da bi prevzeli vodstvo zavoda in pouk, vendar so zaradi pomanjkanja osebja oboji ponudbo odbili.

S predlogom zavoda v Varazzah se je končalo leto 1870. Na Castelu San Angelo je plapolala sabaudska zastava, medtem ko so Prusi oblegali Pariz in aostski knez Amadej je stopal v kraljevino Španijo, katere krono je prejel 4. decembra 1870.

Medtem je Marija Pomočnica še naprej z milostmi nagrajevala don Boskovo neomajno zaupanje v Božjo previdnost.

O že običajnih don Boskovih napovedih na začetku novega leta nimamo nobenega dokumenta, ki bi govoril o smrti v prihodnjem letu. Edino duhovnik Matej Torazza nam je zapustil obširno poročilo.

Leta 1870 je živel v oratoriju mož zrelih let, odličen govornik, ki je živel kot familijant in je opravljal zelo zaupno službo. Bil je bolehen, vendar ni ležal. Tedaj je don Bosko v navzočnosti Mateja Torazze, dijaka petega razreda, napovedal, da bo pred prihodnjo vajo za srečno smrt nekdo umrl. To je naredilo na mladega Torazzo močan vtis, ker je nekaj dni po tem pogovoru zbolel za angino in je menil, da bo to on. Tudi v bolniški sobi so asistenti ugibali in mladi Jožef Beauvoir, ki je bil trenutno tam, je sicer po tiho, vendar tako, da ga je Torazza slišal, povedal svoje mnenje. Ta se je kmalu popravil, medtem ko je familijant legel v posteljo in kmalu nato umrl – pred določenim dnevom za vajo za srečno smrt tistega meseca.

S tem pričevanjem končujemo pripoved tega, kar smo mogli zbrati za leto 1870.

Na našo veliko žalost nimamo nikakršnih podatkov o tem, kaj je don Bosko povedal ob sklepu leta 1870 in na začetku leta 1871. To bomo nadomestili s predgovorom Galantuoma za leto 1871.

GALANTUOMO SVOJIM PRIJATELJEM

Dober dan, moji spoštovani prijatelji. Že devetnajstič prihajam med vas. Letos sem se nameraval – in verjetno ste pričakovali tudi vi – pred vami čisto posebno slovesno napraviti in se okrasiti s cvetjem, kot tega nisem storil nikdar v preteklosti. To bi storil zaradi velikanskega dobrega, ki ga bo prinesel na svet Vesoljni cerkveni zbor z definicijo o nezmotljivosti svetega očeta papeža. Toda bil sem prisiljen, da sem s tele-sa strgal obleko, si dal rasti dolgo brado, se oblekel v črno in si pristrigel kitico zaradi

preteklih dogodkov, ki so toliko naših prijateljev pogreznili v žalost, da se tudi Galantuomo ne more več smejati; veliko jih je padlo kot žrtve pod regljanjem strojnic. Če se spominjate, sem vam neštetokrat zabičeval, da bi opustili grehe, preklinjanje, nespoštovanje Gospodovega dne in si tako prihranili vse te nesreče.

Nekaterim se je zdelo, da govorim o čudnih stvareh, in zato sem govoril vetru. Živeli so še naprej, kakor če Boga ne bi bilo ali se sploh ne bi zanimal za nas. No, sedaj pa z lastnimi očmi vidimo pogubne posledice. Naj bo kar koli, vojna je strašen Božji bič. Srečni narodi, ki jo znajo držati daleč od sebe. Prihranijo si veliko solz, kajti opustošenje, ki ga prinaša vojna, je strašno: žrtve, kri, žalost v družinah, izguba vsega najdražjega, uničena trgovina, propad, pomanjkanje, glad, opustošenje vseh vrst. Vse te nesreče bi bilo mogoče preprečiti, če bi poslušali nasvet Galantuoma. Poslušajte. Še ne dolgo tega je bil človek čudnega značaja in čisto svojih sposobnosti. Imel je zelo občutljiv nos in je čutil vonj po smodniku že od daleč. Bil je silno boječ, trepetal je ob vsakem poku puške in oblil ga je smrtni pot. Zdelo se mu je, kot da bi okoli njegovih ušes žvižgala krogla, ki mu je s petnajstimi leti odnesla kitico. Ko je slišal, da sta se neki kralj in neki cesar hotela med seboj vojskovati, se je hotel vmešati in ju pomiriti, ali pa naj bi se odločila za take vrste vojno, ki ne bi prinesla veliko razdejanja. Oblekel se je v svoja najboljša oblačila, odišavil si je repek ali kitico, ki mu je zelo zrasla, se postavil med oba bojeviteža in ju z Demostenovo oziroma Ciceronovo zgovornostjo skušal odvrniti ob bojevanja. Toda vsi njegovi naporji niso prav nič zalegli. Zardel je in s povzdignjenim glasom zaklical: »Če se že na vsak način hočeta vojskovati, prihranita nesrečo in žalost vsaj vašima narodoma. Izročita meni vse vaše strašne bombe, svinčenke in krogle. Priskrbita si čim večjo množico buč in bučnic in te naj bodo krogle za vaše puške, strojnice in topove; kupita tisoče in tisoče vreč krompirja in repe in ti naj postanejo krogle vaših brzostrelnih pušk chassepots.⁶⁰ Če boste tako storili, se le znesite drug nad drugim in videli boste, da vas bo z zanimanjem gledal ves svet, nabrali si boste veliko slave, prislужili celemu stoletju ogromno napredka in se kot velezaslužni možje zapisali v zgodovino z vašo vojno buč in krompirja, pa brez prelivanja krvi.«

K temu načrtu, ki verjetno še nikomur ni prišel na misel, odkar svet stoji, bi morali vsi ploskati, ga ovenčati z medaljami in ga v zmagoslavnem pohodu voditi skozi odličnike vsega sveta. Toda stvar se je obrnila čisto drugače. Oba kralja sta divje skočila pokonci. Ta moj nasvet sta vzela za žalitev in prepričana, da se ta Galantuomo hoče norčevati iz njiju, sta skočila vanj, ga zasula z žaljivimi besedami, ga obrcala in pretepla, mu divje strgala repek-kitico in jo vrgla daleč stran. Pretili so mu s smrtjo, če ga bodo še kdaj videli hoditi po njihovi deželi. Revež se je ves pretepen, uničen, s povešeno glavo in brez repka vrnil v svoj kraj, se zaprl v svojo sobo in premišljeval o velikih nesrečah, ki bodo prizadele človeštvo. Medtem je izbruhnila vojna in padlo je na tisoče žrtev, krik bolečine se je začel dvigati od vseh strani in oba bojevnika sta se

⁶⁰ Francoske puške; opomba prevajalca.

trkala na prsi in se jokala. Toda bilo je prepozno. In to vse zato, ker nista poslušala Galantuoma.

Če me Gospod še ne bo tako kmalu poslal na pogovor s črvi na Božji njivi, upam, da vas bom prišel obiskat še večkrat, kajti zelo sem ponosen na vas, dragi moji spoštovani prijatelji, ker iz izkušnje vem, da me imate radi. Storil bom, kar je v moji moči, da vas bom zadovoljil tako, da vam bom pripovedoval stvari, ki vam bodo vseč in hkrati koristne. Letos vam bom ponudil v branje Zgodovino groba in svetišča sv. Petra, prava čudeža v krščanskem svetu. Prav tako vam bom podal opis koncilske dvorane, zgodovino zvonikov in zvonov, nekaj prijetnih zgodbic in zanimivosti ter končno navodilo, kako si ohranimo zdrave zobe.

Preden vam bom rekel svoj zbogom, vam bom v spomin zapustil koristne besede, ki jih je neki dober oče dal svojemu sinu: »Če hočeš srečno živeti, zavarovan od Boga, spoštovan in ljubljen od ljudi, si moraš to zaslužiti tako, da boš dober z vsemi, da boš ljubil svoje sovražnike, da boš potrpežljiv in velikodušen s svojimi nasprotniki, da boš jokal z jokajočimi, nikomur ne zavidal njegove sreče in delal dobro vsem in nikomur hudega.«

In ta dobri oče je še povedal, da ko so mu nevšečnosti do obupa grenile življenje, ni našel boljšega protisredstva, ki bi mu moglo utolažiti srce, kot vdanost v Božjo voljo in potrpežljivost, ki vodi k zmagi, krščanski ljubezni in krotkosti.

Jaz govorim z vami, o moji dobri prijatelji, s srcem na dlani. Če bi sledil ljubezni, ki jo čutim do vas, ne bi nikdar več odšel od vas.

Živite torej vsi zadovoljni, naj vam nebo nakloni dolga leta srečnega življenja, in če bomo jaz in vi živeli kot dobri kristjani, se bomo nekoč skupaj znašli v blaženi domovini, ki ji ne bo ne konca ne kraja.

75.

POGLAVJE

Don Bosko v kantonu Ticino – Švicarski radikalizem – Pomanjkanje duhovnikov – Ticinski študenti z univerze v Turinu pripovedujejo don Bosku o verskih stiskah svoje domovine – Majhen zbor duhovnikov in laikov v svetišču Madonna del Sasso – Don Bosko jim svetuje, naj prosijo za pomoč duhovnike škofijske kurije v Turinu – Apostolska gorečnost kapucina p. Alojzija Arnaboldija, čuvaja svetišča Madonna del Sasso – Turinska kurija odgovarja, da nima na voljo duhovnikov – Don Bosko skuša pomagati, a ga zato kritizirajo – Pisma don Angela Modinija, ki pričajo o dobrem, ki ga je don Bosko napravil v kantonu Ticino – Don Bosko se opraviči pri don Modiniju, ker ni mogel iti v Intragno, kakor je obljubil – Gre pa don Cagliero; njegovo zahvalno pismo za izkazane ljubeznivosti – Novi upi, da bi dobili don Boska v Švico, so se razblinili; še eno pismo don Cagliera – Ticinski fantje v valdoškem zavetišču in v prazničnem oratoriju

TA ZVEZEK BOMO KONČALI z opisom enega izmed mnogih apostolskih del častitljivega, ki so kljub svoji pomembnosti ostala skoraj neznana, bodisi zato, ker so potekala počasi in tako niso nosila blišča drugih, bolj bliskovitih, bodisi zato, ker je previdnost terjala, da so jih izvajali na tiho, da ne bi dali nikomur priložnosti za vmešavanje.

Delo, ki ga bomo opisali, se je tikalo ohranjanja vere v neki švicarski dolini, kjer bi se brez zavzemanja skoraj gotovo utrnila. Stvar se je vlekla dolga leta in mi bomo poročali, kolikor nam to viri dopuščajo.

Od 1855 do 1872 je bilo obdobje švicarskega radikalizma nad prebivalstvom, zlasti kar se tiče vere. Predvsem velja to za kanton Ticino. V dolini Onsernone Locarnese je postalo življenje za župnike skoraj nemogoče. Ker so veliko duhovnikov pregnali, drugi pa so pomrli in ker ni bilo novih poklicev, je

bilo pomanjkanje duhovnikov iz dneva v dan večje. Don Bosko se je kljub toliko zaposlitvam od vsega začetka te krize zavzel za številne župnije, ki so ostale brez pastirjev. Nekateri ticinski študenti, ki so študirali na univerzi v Turinu in so se hodili k njemu spovedovat, so mu opisali žalostni položaj in versko pomanjkanje v njihovi domovini.

Nekateri duhovniki in dobri laiki so pogosto zahajali k pomembnemu svetišču Madonna del Sasso nad Locarnom in iskali način, kako bi rešili te težave. Na zelo previden način jih je zbiral redovnik kapucinskega reda p. Alojzij Arnaboldi, rektor svetišča. Don Bosko mu je svetoval, da bi odpravili pomanjkanje ticinskega klera z duhovniki iz Italije. Le-ti bi lahko prevzeli župnije, ki niso imele duhovnika. Bil je prepričan, da bi novi delavci, ki se ne bi vtikali v politične zadeve kantona, manj dražili vlado. To je bil, kakor bomo videli, dober nasvet.

Rektor Madonne del Sasso je bil pravi apostol, kar je mogoče videti iz pisma don Angela Modinija, župnika v Losoneju, generalnemu kapitularnemu vikarju v Comu mons. Oktaviju Calcaterra. Kdor bere to pismo, si takoj ustvari podobo o gorečnosti patra Arnaboldija in o duhovnih potrebah nekaterih področij v Ticinu.

Velečastiti in velespoštovani monsinjor!

Velečastiti gospod p. Alojzij Arnaboldi že več kot osem mesecev ob prazničnih dneh stalno hodi v častito župnijo v Auressiu in od časa do časa v Loco in si z apostolsko gorečnostjo, ki ga navdaja, prizadeva za poživitev verskega življenja tamkajšnjih vernikov. Ker mu je s pametnim nastopom uspelo pridobiti ugled, spoštovanje in, rekel bi, celo zaupanje ljudi, ki v dolini Onsernone odločajo o stvareh, je smel v postnem času večkrat na teden pridigati v Locu, kjer je prejel tolažbo od številnih poslušalcev, ki so prihiteli tudi iz okoliških krajev.

Trdno je prepričan, da bo Bog, bogat v usmiljenju, obilno blagoslovil njegove apostolske napore in da se bo veliko duš spet vrnilo na pravo pot.

On bi od vaše spoštovane uglednosti rad zvedel, kako naj ravna s spovedanci, ki bodo v tednih pred veliko nočjo verjetno prišli z naslednjimi vprašanji in želeli odvezo, ker so:

- 1. sodelovali pri zaplembi cerkvenega premoženja v korist občine;*
- 2. kupili cerkveno lastnino, nabožne predmete itn., ki so jih prodajali na javni dražbi;*
- 3. sodelovali pri sežiganju spovednic;*
- 4. podirali kapelice križevega pota na javni cesti;*
- 5. sodelovali pri uničenju nekaterih javnih oratorijev.*

Ker je velečastiti gospod p. Alojzij Arnaboldi s svojo spretnostjo in s pomočjo nekaterih dobrotnikov zbral toliko denarja, da bi lahko obnovil župnijsko cerkev v Auressiu, vprašuje in prosi:

- 1. za dovoljenje, da bi ob prazničnih dneh smel prevažati gradbeni material za obnovo župnijske cerkve v Auressiu;*

2. da bi smel podreti dobršen del stene in streho in da bi med obnavljanjem smel prenesti najsvetejši Zakrament v oratorij Madonna della Mercede, ki je last častitljive župnije v Auressiu, in tam opravljati cerkvena opravila;

3. da bi smel pod mojim nadzorom blagosloviti cerkev, kakor hitro bo obnovljena.

Vedno v najglobljem spoštovanju se ponižno klanjam in izražam svojo vdanost v veselju, da se smem imenovati vaše spoštovane uglednosti najvdanejšega služabnika.

DON ANGEL MODINI, dekan

Losone, 9. marca 1869

P. Arnaboldi je poslušal don Boskov nasvet in dobil privolitev škofijske pisarne v Comu, da je prosil generalnega vikarja v Turinu za kakega duhovnika. Toda tudi v tej nadškofiji je zmanjkalo duhovnikov in so mu odgovorili, da ne morejo ustreči njegovi prošnji.

Tedaj se je častiti odločil, da bo sam skušal poskrbeti za najnujnejše. P. Arnaboldi je don Bosku nakazal najpotrebnejše župnije in Božji služabnik je imel zadovoljstvo, da je poskrbel za več duhovnikov, ne iz vrst salezijancev, ker jih ni imel, temveč izmed svojih znancev, ki niso bili tesno povezani s Piemontom, in tudi z nekaj dobrimi redovniki, ki so bili pregnani iz svojih samostanov zaradi zakona o ukinitvi.

Po don Boskovem naročilu je vodil dopisovanje don Pavel Albera in od nje ga imamo ta poročila.

Božji služabnik je med znanimi duhovniki izbiral tiste, ki so se odlikovali po neoporečnem življenju, ki so bili goreči in zadosti izobraženi. Ti so se z njegovim pismom predstavili v Comu, kjer naj bi jih sprejeli in jim izročili cerkveno službo.

Toda to zavzeto delovanje za duše ni ugajalo vsem. Nekega dne ga je srečal mons. Zappata in ga vprašal, zakaj pošilja italijanske duhovnike v Švico.

Monsinjur je vztrajal pri svojem in je iz vsega naredil skoraj pravni primer. Častiti je menil:

»Jaz ne pošiljam nikogar, jaz samo svetujem. Samo škofijska kurija lahko izdaja odpustne in potrdilne listine tistim, ki prosijo zanje. Tudi nekateri drugi so mi izražali podobne misli. Razpravljali smo o tem, toda ugotoviti sem moral: ne razumemo se «et ubi non est auditus, nec effundas sermonem» (in kjer ni volje za poslušanje, ne zapravljaj besed).

Monsinjur, ki je bil človek tankočutne vesti in je zelo cenil don Boska, je naslednjega dne prišel v oratorij in prosil Božjega služabnika za odpuščanje. Ta mu je odgovoril:

»Jaz bi vas moral prositi oproščenja. Toda glejte, pred vrati je stala kriva vera in moral je kdo kaj storiti v obrambo.«

Monsinjur je odobril vse, kar je storil don Bosko, on pa je s popolno privolitvijo cerkvenih predstojnikov izpolnil svoje poslanstvo. Zelo nam je žal, da dopisovanje s p. Arnaboldijem ni prišlo v naše roke. To izgubo je na neki način popravil don Angel Modini, župnik v Moghegnu (Val Maggia) v kantonu Ticino, z dvema pismoma, enim z dne 22. januarja 1900 in drugim z dne 26. novembra 1902 in z več drugimi listinami, ki jih hranimo v arhivu.

V prvem pismu piše don Mondini naslednje:

»Nimam priložnosti, da bi obširno pisal o apostolski dejavnosti, ki jo je don Bosko opravljal v kantonu Ticino in zlasti še v dolini Onsernone. Kolikor mi je znano, don Bosko ni bil nikdar v kantonu Ticino, niti pred radikalno strahovlado niti po njej, in zato naš tisk ne govori o njem. Res je, da don Bosko ni nikdar prišel k nam, vendar je goreče želel, da bi prišel ustanovit kakega izmed svojih zavodov ali oratorijev in bi tako delal za vero, ki je bila med našim ljudstvom resno ogrožena. Rečem celo lahko, da je dvakrat točno določil dan, ko naj bi prišel. Prvič mi je to sporočil neki gojenec iz oratorija, češ da bo svoj prihod v naš kanton povezal s kakim pridiganjem. Sporočil sem mu seznam praznikov, ki jih v Intragni posebno slovesno obhajamo. Takrat, 1865, sem bil župnik v tem kraju. Izbral bi si lahko dan po svoji želji.

Izbral si je slovesnost sv. Gotarda, škofa iz Hildesheima, glavnega zavetnika tamkajšnje župnije (4. maj). Toda medtem ko so vsi nestrpno pričakovali njegov obisk, mi je v pismu z dne 25. aprila v svojo veliko žalost sporočil, da ne more držati dane besede in izpolniti zaželenega obiska zaradi velikih bolečin v želodcu, ki mu onemogočajo, da bi pridigal, in ker je prefekt oratorija don Alasonatti težko bolan in so ga zdravniki že odpisali.

Vendar je don Bosko obljubil, da bo poslal namestnika.

Predragi gospod župnik!

Človek načrtuje, Bog pa odloča in v vsem naj se izpolni njegova sveta volja. Že nekaj tednov me mučijo hude bolečine v želodcu in mi onemogočajo, da bi pridigal. A sem vseeno upal, da bom mogel priti za slovesnost sv. Gotarda. Toda Gospod me je obiskal še na drugačen način. Don Alasonatti, prefekt oratorija, je težko zbolel in zdravniki ne upajo v njegovo ozdravljenje. To so razlogi, zaradi katerih ne morem zapustiti Turina. Zato mi ni mogoče opraviti zaželenega obiska pri sorodnikih in prijateljih, ki jih zelo cenim in imam rad, čeprav jih še nisem videl. Če sicer ni druge težave kakor pomanjkanje pridigarja, me, prosim, obvestite in bom poslal namestnika.

Dragi gospod župnik, pomagajte mi s svojimi molitvami in z molitvami vaših prijateljev. Bog naj vam pomaga, da boste rešili veliko duš. Če vam morem biti v kaki stvari na uslugo, sem vam vedno in se imam za vaše drage uglednosti najvdanejšega v Gospodu.

DUH. JANEZ BOSKO

Turin, 25. aprila 1865.

P. S.: Pred nekaj dnevi sem sprejel tri fante, ki prihajajo iz tamkajšnjih krajev.

Don Boska je nadomestil don Janez Cagliero in se zadržal tam še nekaj dni po slovesnosti, da je uredil vstop nekaterih fantov v oratorij v Turinu. Ko se je vrnil v Turin, je o vsem poročal don Bosku in nato pisal don Modiniju.

ORATORIJ SV. FRANIŠKA SALEŠKEGA

Turin, 23. maja 1865

Predragi moj gospod župnik!

Ne mine dan, da se ne bi spominjal prelepega izleta v vaše kraje; ne samo zaradi lepote krajev, temveč zlasti zaradi ljubeznivosti, ki sem je bil deležen in ki je daleč presegala moje zasluge. Že večkrat sem imel priložnost govoriti z duhovniki turinske škofije in sem vedno hvalil edinost, dobroto in prisrčno gostoljubnost ticinske duhovščine. Naj vam bo v čast in pohvalo in želim si, da bi vas mogel še kdaj pozdraviti in srčno objeti.

Don Bosko je bil nadvse zadovoljen in se je do podrobnosti zanimal za moje kratko potovanje. Dejal je, da upa, da ga bo tudi on kdaj opravil. Da, govoril sem mu celo o govoru za praznik Marijinega imena v septembru. Naročil mi je, naj vam pišem, da ga z veseljem sprejema, ker bi rad izrabil to priložnost za srečanje s ticinskimi duhovniki. Vendar prosi, da mu ne bi zamerili, če zaradi nepredvidenih opravkov mogoče ne bi mogel priti in bi se spet ponovila zgodba ob prazniku sv. Gotarda. Upajmo, da bo tokrat uspelo.

Vaša spoštovana uglednost mi bo o tem sporočila.

Navdušujte izprašane fante, da bodo študirali.

Recite malemu Juliju, naj študira, ker ga pričakujem v Turinu. Da bo priden, mu pošiljam lepo podobico angela varuha, da bo posnemal malega dečka, ki ga angel vodi za roko. Vam pa namenjam ne samo podobice, temveč samega Jezusa v najsvetejšem zakramentu, kateremu me, prosim, zelo priporočite. Jaz bom storil isto za vas. Ko se boste srečali s sosednjimi župniki, jih lepo pozdravite, župniku iz Pedemonteja gospodu Marchiniju izročite pozdrave kanonika Berghena. Pisal sem v Locarno p. Arnaboldiju in mu naročil pozdrave za druge.

Vaši uglednosti pošiljam dva izvoda naše latinske komedije z nekaj dialogi. Ob prvi priložnosti pošljite svojemu stricu vikarju priloženi izvod dialoga in mu izročite tisoč pozdravov.

Vaš najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ CAGLIERO

Don Cagliero je v pismu z dne 31. julija 1865 potrdil, da bo don Bosko šel v Intragno za praznik Marijinega imena tega leta. Toda proti koncu avgusta je sporočil, da zaradi neodložljivih obveznosti častiti tudi tokrat ne more držati dane obljube.

Turin, 28. avgusta 1865

Velačastiti in zelo spoštovani gospod!

Česar sem se vedno bal, se je zgodilo. Na žalost. Pogoj, s katerim je don Bosko sprejel govor za praznik Marijinega presvetega imena, se ni izpolnil. Pameten zelo težek razlog onemogoča don Bosku in meni, da bi mogla občutiti vašo nadvse ljubeznivo družino. Naš prefekt don Alasonatti je v zadnjih vzdihljajih. Prejel je že sveto popotnico in vsak trenutek se bojimo, da mu bodo morali podeliti poslednje olje. V takih primerih je vedno velika neprevidnost, če zapustimo bolnika. Pomislite, da je eden izmed naših duhovnikov že odšel po svoje večno plačilo, drugi se je razumsko izgubil, tretjega pa so zdravniki odpisali, ker si je prerezal nogo. Gospod nas je to leto hudo preizkušal. Don Bosku je zelo hudo in bi si silno želel obiskati vaše kraje, vendar še ni izgubil upanja, da bo prišel kdaj drugič.

Naročil mi je, da naj vam povem, da se ob vsaki priložnosti ali potrebi obrnite na nas kot na resnične prijatelje. Kar se tiče fantov, o katerih smo se domenili, mi, prosim, pišite in pridite vi sami, da jih boste spremljali. Tukaj boste kakor doma, obenem pa nam boste naredili veliko veselje. Isto povejte patru Alojziju Arnaboldiju glede fantov, ki jih je on priporočil.

Vaše uglednosti najvdanejši služabnik

DUH. JANEZ CAGLIERO

V nadaljevanju don Modini piše takole:

»Tako se je don Bosko že drugič znašel v položaju, da ni mogel priti v Intragno, vendar s tem ni izgubil upanja, da bi prišel ob ponovni priložnosti. Mnogi posli, ki mu niso dovoljevali, da bi uresničil nameravani obisk, pa ga niso ovirali, da ne bi na vse načine, ki so mu bili na voljo, skrbel za dobro našega ljudstva. Kadarkoli sem se znašel v potrebi, da sem se obrnil nanj za sprejem dečkov v Oratorij sv. Frančiška Saleškega v Turinu, mi je vedno ustregel v takih okoliščinah in s takimi olajšavami, ki so mu bile na voljo.«

V drugem pismu nam je isti odlični duhovnik omenil mnoge fante iz Ticina, ki jih je don Bosko vzgojil v svojih zavodih. Ponovil je, kako jih je častiti sprejel za nizko mesečnino in včasih celo zastonj. Jaz sem mu jih nemalo priporočil iz Intragne, Golina, Losoneja, Brionaja, Ronca di Valle Onsernoneja. Skoraj vsi fantje, ki jih je don Bosko sprejel in vzgojil v svojih zavodih, so v življenju lepo uspeli. Nekateri so postali duhovniki, kot na primer velečastiti gospod don Peter Pedrotta iz Golina, ki je bil župnik v Gerra Gambarognu, velečastiti gospod don Jakob Cavalli iz Intragne in drugi. Prvo področje, na katerem je don Bosko storil Ticincem veliko dobrega, je bilo, da je sprejel v praznične oratorije fante, ki so šli v Turin izučiti se kake obrti, zlasti dimnikarske. Spominjam se, kako so nekateri moji župljani ob slavnostnem govoru na čast sv. Gotardu bili veseli don

Janeza Cagliera, ker so v njem prepoznali duhovnika, ki je deloval v oratoriju, ki so ga oni obiskovali in ki ga je vodil don Bosko.«

Toda največje dobro, ki ga je don Bosko izkazal kantonu Ticino, so bili, kakor smo že povedali, dobri duhovniki, ki jih je on poslal v župnije, ki so ostale brez duhovne oskrbe.

O tem piše don Modini:

»Don Boskovo delovanje je bilo najbolj uspešno in koristno v Valle Onsernone (Locarno) v kantonu Ticino, tam, kjer je bila potreba največja. V prihodnjem pismu, ki vam ga bom čim prej poslal, bom pokazal, v kako težkem moralnem in verskem položaju se je znašla ta uboga dolina in kako silno so se prostozidarji trudili, da bi tam zatrli vero.«

Don Modini nam ni poslal pravega opisa, temveč nekaj že objavljenih zapiskov in nekaj zelo zanimivih dokumentov.

76.

POGLAVJE

Še o don Bosku in kantonu Ticino – Žalostno versko stanje v dolini Onsernone – Seznam nekaterih duhovnikov, ki jih je don Bosko poslal v Švico – Zaupanje škofije v Comu glede don Boskovih odločitev – Dve pismi, ki kažeta gorečnost duhovnikov, ki jih je izbral don Bosko – Potreba po veliki preudarnosti pri takih raziskovanjih – Kako so ocenjevali don Boskove besede – Don Bosko upa, da se bo v kantonu Ticino vse uredilo – Kanton Ticino se otrese jarma radikalcev – Don Bosko da pisati don Modiniju, kako zelo mu je pri srcu duhovno prerojenje; njegovo veliko upanje – Zmaga katoličanov in kronanje Device Marije v Sassu – Zborovanje švicarske družbe Pius Verein v Locarnu – Papež izvzame kanton Ticino iz jurisdikcije Coma in dobi svojega škofa – Novi boji radikalcev – Don Bosko piše don Modiniju, ga spodbuja in budi upanje – Veliko zmagoslavje katoličanov – Salezijanski zavodi v kantonu Ticino

LETA 1900 JE DON ANGELO MODINI PISAL: »Če bi mogel predvideti, da bom nekoč poklican, da bi podal dokaze za katoliško delovanje, ki ga je ta apostol Božje previdnosti opravljal v našem času, bi gotovo zapisal vse, kar se nanaša na to. Vendar tega nisem predvideval. Če bi mi to prošnjo predložili pred šestnajstimi leti, ko sem zapuščal Losone, kjer sem bil tudi namestnik v Onsernoneju, bi ob spominu na dogodke, ki sem jih doživel v teh sedemnajstih letih v Losoneju, bi mogel napisati bolj točno in bolj sestaviti poročilo.«

Da bi si leta 1902 mogli ustvariti približno sliko tistih žalostnih časov, pomanjkanja duhovnikov in kot posledico tega veliko dobrega, ki ga je storil don Bosko, nam je don Modini poslal prepis prošnje svetemu očetu Piju IX. za dovoljenje za binacije v nekaterih župnijah vikariata.

Preblaženi oče!

Živa želja, da bi kakorkoli poskrbeli za dobro toliko duš, me navaja, o preblaženi oče, da vam opišem zares žalostno stanje verskega življenja v Onsernoneju, eni najbolj alpskih in revnih dolin kantona Ticino, ki jo sestavlja devet naselij, dolga je trideset km in šteje približno pet tisoč duš.

Zlasti po hudih dogodkih, ki od leta 1855 mučijo kanton Ticino, po protikatoliških zakonih, ki jih je izdala takratna zakonodajna oblast, je naša dolina postala kotišče najbolj nesramne demagogije in javna uprava je prešla v roke maloštevilnih družin, ki so zapisane prostozidarstvu. Te so izvajale in še izvajajo hudo despotsko nasilje nad katoliškimi vestmi tukajšnjega prebivalstva, ki pa je kljub temu nasilju v veliki meri ostalo zvesto svojim verskim načelom. Najhujše razdejanje in hudodelstva so bila storjena v imenovanem letu 1855. V Locu, najpomembnejšem kraju doline, so javno sežgali spovednice, podrli kapelice križevega pota, razdejali javno cerkev, se polastili cerkvene lastnine in nabožnih ustanov. Podobno se je dogajalo še v treh drugih krajih doline. Kakor da to ne bi bilo zadosti, so v sodelovanju dveh tujih duhovnikov, ki so ju poklicali nalašč za to, skušali pridobiti ljudi za odpadništvo. Usmljenemu Bogu je bilo po volji, da takšni načrti niso uspeli in da je onsernonski radikalizem, ki ga je včasih javno, drugič pa tajno podpiralo kantonsko vodstvo ter nasveti in dela tujih sektašev, med temi nekaj prostozidarskih veličin, ki so prihajali sem kot v kraj, kjer bodo gotovo dobrohotno sprejeti, naletel glede trdnosti vere ljudstva na nepremagljivo oviro. Tako sta morala oba tuja duhovnika-vsiljenca zapustiti dolino, ki ni ustrezala njenemu upanju in načrtom. Nujna posledica vsega tega dogajanja in teh žalostnih protiverskih izbruhov je bil slab glas, ki se je razširil o tej dolini, tako da duhovniki ob smrti župnikov niso hoteli priti na njihova mesta, kar so pospeševali še zelo skromni dohodki, ki jih občine namenjajo duhovnikom, in pomanjkanje Božjih služabnikov. Za zdaj samo trije duhovniki storijo, kar morejo, da bi lahko zadostili duhovnim potrebam cele doline. Na sodelovanje drugih dveh, od katerih je eden nesposoben za delo zaradi visoke starosti, drugi pa že dolgo boleha za božjastjo, ni mogoče računati. Delo teh duhovnikov je oteženo zlasti v zimskem času zaradi obilnega snega, ki ostaja navadno po pet in še več mesecev, in zaradi velike oddaljenosti treh ali več milj od njihovega bivališča.

Ker je bil vsak poskus, da bi izpraznjene župnije zasedli novi duhovniki, zaman, podpisani po nasvetu uglednih oseb naproša vašo blaženost, da bi duhovnikom, ki bi jih vi imeli za vredne, dali dovoljenje, da bi ob prazničnih dneh darovali dve sveti maši: eno v svoji župniji, drugo pa v eni izmed župnij, ki nima duhovnika. Tako bil vsi prebivalci doline mogli biti pri sveti maši, poslušati razlago svetega evangelija in prejeti svete zakramente. Tako dovoljenje naj bi dobil tudi velečastiti gospod p. Alojzij Arnaboldi, apostolski misijonar, ki si je z neutrudno potrpežljivostjo in zares apostolsko gorečnostjo, odpovedmi in žrtvami pridobil neizmerno zaupanje tukajšnjega prebivalstva.

V upanju na uslišanje prošnje vam poljublja sveto nogo ...

Losone, 20. februarja 1873

Don Bosko je, tako piše don Modini, na mojo prošnjo in v popolnem soglasju z njegovo ekscelenco škofom v Comu večkrat poskrbel za dobre duhovnike, ki so zadovoljevali duhovne potrebe doline Onsernone.

Na posebnem listu prilagam seznam duhovnikov, ki se jih še spominjam.⁶¹

Seznam duhovnikov, ki jih je don Bosko poslal v kanton Ticino

Don Bartolomej Pavesio; Don Chiantore; Don Karel Morandi; Don Vincenzo Marchetti; Don Picchiottini di Rocca di Corio; Don Mihael Gaia; Don Kalist Bava, nekdanji premonstratenec; Don Jožef Delponte, dekan v Colombanu; Don Emanuel Sibilla; Don Alojzij Mondini; Don Edvard Bernardi; Don Vincenc Colletti; Don Marij Rossi; Don Janez Anton Barbisio; Don Karel Tornotti; Don Vincenc Minella; Don Frančišek Fiocchi; Don Janez Ambrož Podestà; Don Alojzij Marija Rossi.

Tem duhovnikom je don Bosko navadno izročil priporočilno pismo za škofijski urad v Comu ali don Angela Modinija. Ohranilo se nam je samo eno.

Turin, 25. julija 1867

Predragi gospod!

Gospod don Marchetti se predstavlja vaši uglednosti z namenom, da naredite z njim poskus v župniji, ki mu jo nameravate zaupati. Veliko je že deloval v pastoralni službi, in to z lepimi uspehi. Upam, da bo naredil veliko dobrega. Bog naj blagoslovi vas in vaše napore. Imejte me za vaše uglednosti najvdanejšega služabnika.

DUH. JANEZ BOSKO

P. S.: Ko boste namestili don Marchettija, vam bom poslal dva druga duhovnika velike gorečnosti in dobre volje.

Škofijska pisarna v Comu je malo prej dobila sporočilo o bližnjem prihodu dveh duhovnikov in generalni vikar je pisal don Modiniju.

Če imate spodbudna poročila o nravnem in verskem vedenju ter o sposobnostih in idejah obeh duhovnikov, o katerih mi poročate v včerajšnjem pismu (o čemer sploh ne dvomim, ker ju je priporočila tako ugledna oseba, kot je teolog don Bosko), in če imata vse potrebne listine od svojega škofijskega ordinarija, vam svetujem, da nadaljujte prizadevanje že vpeljanih postopkov, da bi pospešili v te kraje приход duhovnikov, ki bi mogli vsaj deloma zadovoljiti potrebo po evangelijskih delavcih. Prosim vas, da mi, ko bo čas, sporočite uspehe takega prizadevanja.

C. OKT. CALCATERRA V. G. C.

Como, 4. junija 1867

Don Modini nam je poslal dve listini, ki prikazujeta srečno don Boskovo izbiro duhovnikov ali misijonarjev za kanton Ticino.

⁶¹ Pismo z dne 26. novembra 1902.

Prva listina je pismo don Viljema Buettija, dekana v Locarnu, don Avguštinu Anziniju, rektorju v Soldunu. Dne 23. februarja 1900 mu piše:

Duhovnik Edvard Bernardi, župnik v Magadinu, ki je umrl leta 1892 v starosti približno 70 let, mi je pripovedoval naslednji dogodek iz svojega življenja. Leta 1866 ali 1867 je italijanska vlada v Turinu zaprla samostan frančiškanskih redovnikov. Duhovnik Bernardi, ki je bil član tega samostana, ni vedel, kam bi šel, in je zato obiskal don Boska, da bi ga vprašal za nasvet. Don Bosko je malo pomislil, potem pa dejal: »Bi hoteli iti v kanton Ticino v Švici?«

Dobri redovnik, ki ni imel pojma o Ticinu, je odvrnil: »Popolnoma se prepuščam vaši odločitvi.«

»Prav,« je dejal don Bosko, »takoj bom pisal v Locarno gospodu dekanu Rossiju, s katerim me veže posebno prijateljstvo. On bo poskrbel, da vas bodo poslali za župnika v kak kraj pri Locarnu, kjer boste storili veliko dobrega.

Duhovnik Bernardi, ves zadovoljen ob takih besedah, je odpotoval v Locarno, kjer ga je dekan Rossi svetega spomina, ki je že prejel don Boskovo priporočilo, veselo sprejel in ga malo pozneje povedel v Madagino:

»Tukaj ostanite,« mu je dejal, »dokler vam bo Gospod naklonil življenje.«

Redovnik je ubogal don Boska in besede »storili boste veliko dobrega« so se v polni meri uresničile, župnija Magadino, predana vsem grdobijam, je postala pravi vrt kreposti. Goreči župnik je obnovil cerkev in vpeljal pobožna združenja, kot Združenje krščanskih mater, Marijino družbo, Družbo sv. Alojzija, Brate presvetega Zakramenta itn. Prej prazna cerkev se je napolnila z verniki. To sem jaz sam videl, ker sem tam ob raznih priložnostih pridigal. Svete obrede so opravljali na najbolj slovesen način in ljudje so v velikem številu prejeli svete zakramente. Umrl je v sedanjem župnišču. Vsi so žalovali za njim, saj so ga imeli za svetnika.

Kar sem povedal, sem pripravljen potrditi tudi s prisego.

Druga listina je pismo Božjemu služabniku.

Piazzogna, 22. leta 1869

Predragi in ugledni moj don Bosko!

Upam, da ste že prejeli moje pisanje skupaj s pismom don Edvarda. Danes sem obiskal prelepo svetišče Madonna del Sasso. Dobri redovniki so me sprejeli z vsemi mogočimi izrazi vljudnosti, me vpraševali o našem dragem don Bosku in mi naročili svoje pozdrave za vas in za don Cagliera.

P. Alojzij Arnaboldi mi je povedal, da vam je pisal, da bi mu poslali enega duhovnika za Onsernone. Želi si dobrega duhovnika, če ne že zelo učenega, pa zato bolj previdega. Obenem vas prosi, da bi ga čim prej poiskali.

Za vzdrževanje bi bilo treba 600 frankov, zadosti drv, surovega masla itn. Želel bi duhovnika, ki išče koristi duš in ne svojo, kajti v teh revnih krajih bi se zelo motil, kdor

bi iskal svojo srečo. Jaz sem vedno bolj zadovoljen. V nedeljo smo obhajali praznik župnijskega zavetnika sv. Antona Opata. Prišlo je pet duhovnikov in slovesnost je še povečal gospod vikar. Občinski možje so želeli, da bi jaz imel slavnostni govor o slavnem zavetniku njihovega kraja. Prihodnji ponedeljek bom šel v župnijo Gerra, kjer bom imel govore ob 40-dnevni pobožnosti, in za zadnje dni pusta so me povabili v župnijo sv. Abundija. Don Edvarda in mene v teh krajih zelo cenijo in to naklonjenost in to spoštovanje dolgujeva našemu dragemu don Bosku.

Če bo vaša uglednost našla trenutek časa, da bi me potolažila s kako dobro besedo, bi mi bilo zelo ustrezno. Sprejel bi jo kot poživljajočo roso na moje nenehne župnijske skrbi. Priporočam se v vaše molitve in vam zagotavljam, da sem v trenutku, ko sem klečal pred našo drago Devico Marijo na gori Sasso, molil za velikega pobudnika češčenja Marije Pomočnice. Kajti k tej dobri materi se vedno zatekam v svojih potrebah kakor tudi v potrebah mojih vernikov, zlasti sedaj, ko začnjam svoje pastoralno delo. Lepo vas pozdravljam, kakor tudi naš dobri don Edvard. V globokem spoštovanju imam čast, da se izrekam za vaše uglednosti

najvdanejšega in uslužnega služabnika.

VINCENC D. MINELLA

Duhovne potrebe tega ubogega kantona so bile zelo velike in treba je bilo veliko previdnosti pri izbiri duhovnikov. Generalni kapitularni vikar v Comu je 22. novembra 1869 takole pisal dekanu don Modiniju:

Če bi duhovnik, o katerem mi poroča vaša uglednost v pismu 20. tekočega meseca, po informacijah, ki smo jih prejeli, in zlasti še iz poročila njegovega ordinarija vzbujal upanje na dober uspeh, sprejemam vaš predlog. Prav tako bi bil zelo zadovoljen, če bi mogli najti še druge, kajti potrebe našega vikariata so zelo velike. Obenem pa vam moram tudi povedati, da je dobrih duhovnikov, od katerih je mogoče pričakovati dobro pastoralno delo, zelo malo, zlasti še med brezposelnimi duhovniki in takimi, ki so pripravljene zapustiti svojo škofijo. Zato je treba biti v tem tako izrednem izbiranju zelo preudaren in nadvse previden. Zlasti se moramo natančno poučiti pri zanesljivih osebah. Ne zdi se mi pametno, da se Arnaboldi odpravlja v Turin zaradi naloge, ki ste mi jo omenili. Raje bi videl, da bi ob tej veliki stiski za osebje on sam hotel iti za nekaj časa v katero izmed imenovanih praznih župnij in delovati, kakor je to storil že v drugih primerih.

OKT. CALCATERRA V. G. C.

Toda neko drugo pismo, ki ga je don Albera po don Boskovem naročilu pisal don Modiniju, priča o nenehnem prizadevanju častitega in o visokem ugledu, ki so ga bila deležna njegova poročila.

Turin – Valdocco, 15. februarja 1870

Velečastiti gospod!

Zelo me veseli, da sta dva goreča duhovnika pripravljena priti v tiste kraje in deliti z vašo velečastito uglednostjo težave in napore. Poleg gospoda don Chiantora, ki sem vam ga že priporočal, bi prišel tudi gospod don Bartolomej Pavesio, tudi on nadvse goreč. Priporočam vam ga v don Boskovem imenu, ki je prepričan, da se bodo mogli tisti dobri kristjani, h katerim bosta prišla, zahvaliti Bogu, da jim je poslal tako dobre pastirje. Upa, da se bo vse dobro izteklo za napredek duš in za večjo Božjo slavo.

Vaše uglednosti najvdanejši služabnik

za don Boska DUH. PAVEL ALBERA

Zadnji odstavek tega pisma je moral opogumiti don Modinija, da bi imel zaupanje v Božjo previdnost. Nastale so spremembe, kajti v raznih krajih kantona se je pojavil odpor in leta 1875 je večina ticinskega ljudstva s svojimi glasovi zavrgla liberalizem.

Leta 1876 je Veliki svet kantona Ticino spremenil ustavo pod vodstvom konservativne stranke, ki je bila stranka vere in reda. Tedaj je del liberalcev predstavil Federalnemu svetu ostro in nepravilno zavrnitev, tako da so Veliki svet Ticina povabili, naj prekliče ustavo. Za tak poseg v notranje zadeve kakega kantona pa ni bilo nikakršne podlage. Veliki svet se je 28. julija 1876 na svojem zborovanju enoglasno izrekel za načrt zakona o tajnih volitvah po občinah. To pa je pomenilo popoln poraz liberalcev, kajti prejšnji sistem javnih volitev je nudil priložnost za podkupovanje, nepravilnosti in nasilje. Po teh volitvah Državni svet kantona Ticino, sestavljen iz liberalcev, ni hotel odstopiti, čeprav je ljudstvo ponovno zavrglo njegovo protikatoliško politiko. Polastili so se benediktinske cerkve v Bellinzoni in je dovolil kolovodjem občine v Luganu, da kakorkoli zatrejo – čeprav jim to ni uspelo – odličen časopis *Il Credente Cattolico* (katoliški vernik).

Liberalci so besneli proti konservativcem. Dne 15. oktobra, zadnji dan občinskega praznika, ki se je končal s tekmovanjem lokostrelcev, je kakih petdeset ali šestdeset moških priteklo v vežo vladne palače in začelo kričati: »Dol z Velikim svetom!« Sredi hudega nereda je Državni svet, ki je že pričakoval prevratnike, sklenil, da bo privolil v njihove zahteve in odstavil Veliki svet, ki ga je izvolilo ljudstvo, in sklical ljudske volilne odbore, ki naj ga nadomestijo. Konservativci so se zbrali v vseh krajih kantona v obrambo proti mogočemu napadu liberalcev, čeprav je doba njihove strahovlade že minila.

Državni svet je razdelil orožje in strelivo svojim partizanom in z obljubami visokih nagrad sestavil oddelke strelcev, ki so bili žejni ropa in strahovlade v

deželi. Ničesar niso opustili proti duhovščini, niti groženj niti dejanj niti groze-
čih časopisnih člankov niti dinamita.

Kazalo je, da bo izbruhnila državljanska vojna, prišlo je že do prvih spopa-
dov in bilo je nekaj mrtvih. Tedaj je neki federalni komisar zahteval razorožitev
strank. Konservativci so zaupali zagotovitom komisarja in izročili orožje, libe-
ralci pa so alarmirali nekatere svoje vodje.

Končno so po silnem nasprotovanju federalne zbornice proti radikalom
odobrili sprejeto odločitev v smislu federalne izvršne oblasti in 21. januarja
1877 so volivci kantona Ticino volili Veliki svet.

Iz konservativne stranke je bilo izvoljenih 70 predstavnikov, iz liberalne pa
samo 40. Stari člani Državnega sveta so morali prepustiti svoje sedeže štirim
sposobnim konservativcem.

Upali so, da bo s temi volitvami konec 30-letnega nasilja v Ticinu. Pismo, ki
ga je don Bosko 24. januarja 1877 dal napisati don Bertu, jasno izraža njegovo
prizadevanje za zmago katoliške vere v teh krajih.

Velecenjeni gospod!

*Nadvse mi je draga dana priložnost, da v imenu gospoda don Boska, mojega pred-
stojnika, vaši spoštovani uglednosti zagotovim, da je daroval mašo po vašem svetem
namenu in da se z vsemi sredstvi trudi za zmago katoliške stvari v kantonu Ticinu in
v ta namen vse vabi k molitvi za to zadevo.*

*Takoj ko je zvedel za žalostne novice, je naročil posebne molitve k njej, ki jo v Turinu
častimo z naslovom Marija Pomočnica.*

*Ko smo torej za naše strani storili, kar smo mogli, upamo, da bo prej ali slej v kanto-
nu Ticino zmagala katoliška vera in da bo zmagala tudi po celem svetu. Zatorej za
zdaj molimo, delajmo in položimo vse zaupanje v Boga in mogočno varstvo Marije
Pomočnice.*

*Končno vas prosim, da bi poleg pozdravov gospoda don Boska sprejeli tudi moje iz-
raze spoštovanja, medtem ko vam želim veliko blagoslova od Gospoda in imam čast,
da se imenujem vaše uglednosti ponižni služabnik.*

DUH. JOAHIM BERTO

Rim, 24. januarja 1877

Velečastitemu gospodu don Angelu Modiniju – Losone

Don Boskove želje, molitve in goreče prizadevanje je moralo biti poplačano. V
kantonu Ticino je izbruhnilo še več uporov, toda nova vlada je vztrajala pri vzpo-
stavitvi resnične svobode. Tako so leta 1880 sredi neizmerne navdušenja v slo-
vesni opravi in veličastni procesiji po rokah mons. Pavla Ballerinja, aleksandrij-
skega patriarha, na glavnem trgu v Locarnu kronali kip Marije Madonne del Sasso.

Dne 6. marca 1881 je bilo prebivalstvo poklicano na volitev predstavnikov v Veliki kantonski svet. Konservativna katoliška stranka je dobila 86, radikalci pa le 16 glasov.

Leta 1882 so v Locarnu pripravili letno zborovanje katoliškega združenja Pius Verein, katerega člani so prišli iz vse Švice. Zboru je načeloval, pontificiral in zgovorno pridigal v treh državnih jezikih mons. Evgenij Lachat, škof iz Basla. Zborovanje se je končalo z romanjem k svetišču Madonna del Sasso, pri katerem so sodelovali tudi visoki uradniki in predstavniki.

Ti so tri leta razpravljali v Visokem federalnem svetu v Bernu, da bi dobili škofa. Po doseženem soglasju je papež Leon XIII. kanton Ticino izločil iz jurisdikcije nadškofa v Milanu in škofa v Comu in prestavil mons. Evgenija Lachata iz Basla v novo škofijo, ki jo je zmagoslavno prevzel v posest leta 1885 z naslovom apostolskega administratorja in s stalno rezidenco v stari škofijski palači v Bilerni.

Katoliška vlada se je, da bi končala svoje delo, odločila očistiti celotno zakonodajo žalostne dediščine radikalcev in pripravljala osnutek zakona, ki bi duhovščini in Cerkvi zagotovil popolno svobodo v izpolnjevanju svete službe in v upravljanju cerkvenega premoženja. Visoki zbor je že odobril tak zakon. Tedaj pa so radikalci in prostozidarji s silnim besom začeli zakon zavračati in so kričali, da so državo zaslužnili duhovniki. Na začetku jim je uspelo, da so prevarali nemalo državljanov, ki so s svojimi podpisi želeli referendum. V manj kot enem mesecu so zbrali več kot 9.000 podpisov, kar je pomenilo skoraj polovico volilnih upravičencev, in liberalci so si zasanjali najlepše predstave, ne le da bi odpravili ta zakon, temveč tudi, da bi si spet pridobili izgubljeno oblast. Sklicali so velikanske zборе v glavnih krajih kantona, glavno mesto Bellinzono naj bi napadle oborožene bande, določili so ljudi, ki naj bi sestavljali začasno vlado, ter pripravili demonstracije in škandalozne maškarade, v katerih so nastopali duhovniki, fratri, redovnice, škofje in papež. Stvari so se tako zaostriale, da je samo Bog mogel rešiti kanton Ticino pred popolnim propadom. Vlada je bila več dni v veliki stiski in negotovosti.

V teh težkih okoliščinah je don Angel Modini pisal don Bosku in ta mu je odgovoril po don Rui.

Turin, 22. marca 1886

Velečastiti gospod dekan!

Prejel sem vaše spoštovano pismo z dne 18. tekočega meseca s priloženimi darovi, za kar se iz srca zahvaljujem, in vas prosim, da bi moja zahvalo izrekli vsem ljubeznivim darovalcem. Eno mašo smo že opravili, druge pa bomo po nakazanem namenu, in

to čim prej. Zagotavljam vam, da molimo, molimo zelo veliko, da bi se vse dobro izteklo za Cerkev v Ticinu. Naše sirote so v ta namen darovale že veliko svetih obhajil. Upajmo, da je Marija Pomočnica blagoslovila včerajšnje volitve. Nikar se ne čudite, da pekel napenja vse sile, da bi zmagal, in bo to počel tudi še, potem ko bo izgubil. Njegov namen je uničiti uspehe, ki bi jih Cerkev mogla pridobiti z zmago. Zato pogum, pogum in vedno naprej! Pripoved o Herkulu in Anteju je vedno aktualna za nas katoličane. Antej je dobil vso svojo prvotno moč s tem, da se je dotaknil svoje matere zemlje. Cerkev pa, ali bolje rečeno njeni sinovi, dobijo nekdanjo moč in so nepremagljivi, če zaupajo v podporo Marije Pomočnice kristjanov. Naj bo tudi tokrat Marija tista, ki bo premagala skupnega sovražnika.

Sprejmite izraze mojega globokega spoštovanja, molite za nas in za vse salezijance in me imejte vedno za vašega v Gospodu najponižnejšega in najvdanejšega služabnika.

Za duh. Janeza Boska

DUH. MIHAEL RUA

Dne 21. marca je bilo ticinsko ljudstvo poklicano, da se izreče, ali sprejema zakone ali ne. Katoliška konservativna stranka se je prebudila; zaslutila je pomen volitev in pomembnost zakona. Vladi in Velikemu svetu je oddala 1.331 glasov večine.

Brez dvoma je don Boskova molitev vplivala na izid volitev, ki brez Božje pomoči skoraj gotovo ne bi bile zmagovite, saj so bili nasprotniki preveč dobro pripravljene in so razpolagali z velikimi sredstvi tako znotraj kakor zunaj kantona Ticino.

In ta molitev Božjega služabnika ni prenehala niti po njegovi smrti.

Umrlemu mons. Lachatu, ki je šel k Očetu septembra 1887, je sledil mons. Vincenc Molo, naslovni škof v Gallipoliju. Ta je 1889 odprl zavod v Mendrisiu in ga izročil salezijancem. Leta 1894 pa jih je povabil, da bi vodili papeški zavod sv. Karla Boromejskega v Asconi. Prvega so prenesli v škofijsko palačo v Balerni in drugega v Maroggio. Tako se je začelo prebujati v kantonu Ticino lepo število poklicev.

Vedno je lepa, spodbudna in resnična beseda psalmista: Klicali so v svojih stiskah h Gospodu in on jih je rešil iz vseh tegob (Ps 107).

DODATEK

1. DODATEK

LASTNOROČNI ZAPISKI BOŽJEGA SLUŽABNIKA JANEZA BOSKA Z INŠTRUKCIJAMI ZA SALEZIJANCE NA DUHOVNIH VAJAH 1969 IN V POZNEJŠIH LETIH.

(glej 56. poglavje, str. 493)

I.

Iz lastnoročno pisanega zvezka

DUHOVNE VAJE V TROFARELLU 1869

UVOD - PONEDELJEK ZVEČER - ZGODOVINSKI PREGLED

Oratorij leta 1841 v cerkvi sv. Frančiška Asiškega – Prvi gojenec 8. decembra – Dogodivščine – Porast števila fantov – Pobožne vaje

Preselitev v Zavetišče – Prva kapela 8. decembra 1844 – Razne dogodivščine – Sveti Martin pri Mestnih mlinih, dogodek (*****) Nagrobna cerkev pri svetem Petru V vezeh – Don Tesio – Nenadna kap – Hiša Moretta – Travnik – Vikar Cavour – Računovodstvo – April 1846 – Začetki v Valdoccu – Nujnost redovne družbe – Norost – Konference – Zapuščenost – Kritični trenutki – Jasna predstava redovne družbe – Njen namen – Zavetišče za revne rokodelčke – Dogodki – Nekaj študentov – Njihov namen – Nova cerkev – Nova stavba – Razne preizkušnje

Mons. Fransoni – Njegovi obiski – Družba sv. Alojzija – Odpustki – Nadškofovi nasveti – 1852 – Prvo združenje leta 1854 – Don Alasonatti – Misel Pija IX. leta 1858 – Poseben namen družbe – Dečki ob prazničnih dneh – Zavetišče – Študenti – Dobro branje – Katoliško branje – Pridiganje – Težave – Prvi odlok iz Rima 1864 – Dogodki in težave – Velik Gospodov blagoslov – Odlok 1. marca 1869 – Sedanje stanje Družbe

TOREK DOPOLDNE

PREDNOSTI ŽIVLENJA V DRUBI

/_ Kristjan: njegova ustvaritev, vzgoja, poučitev, sredstva odrešenja v katoliški veri.

Vstop v svet je poln nevarnosti – večja varnost v redu – Primer potovanja v veliki ladji ali čolnu, v kočiji ali peš, bivanje v trdnjavi ali na prostem.

Znamenja poklica: nagnjenje – možnosti boljšega življenja kot v svetu – Biti sprejet v skupnost – Manete in vocatione (ostanite v poklicu) itn./⁶²

Primera s trgovcem, ki dela z upanjem na dobiček. V družbi: homo vivit purius – cadit rarius – surgit velocius – incedit cautius – irroratur frequentius – quiescit securius – moritur confidentius – purgatur citius – remuneratur copiosius.

Vivit purius, ker ga ne motijo skušnjave sveta (hočeš ali nočeš, v svetu moraš misliti na svetne reči). Čistost namena, da delamo predvsem tisto, kar Bogu bolj ugaja, kar si zagotovimo s pokorščino. V svetu delamo dobro, če hočemo in kadar hočemo. Redovnik nikdar ne dela, kar hoče, zaradi pokorščine. Lastna volja uničuje dobra dela: Quare jejunavimus et non aspexisti? Humiliavimus animas nostras et nescisti? Kajti ,ecce in die jejunii vestri invenitur voluntas vestra' (Iz 58,3). Razni zgledi.

Cadit rarius. Kolikor bolj je kdo oddaljen od nevarnosti, toliko bolj je gotov, da ne bo padel. Svet je poln nevarnosti. Quidquid in mundo est, concupiscentia carnis est (poželenje mesa), concupiscentia oculorum (bogastvo), superbia vitae (prazna slava). Sv. Anton je videl svet preprežen z zankami. Kdor živi v družbi, živi zunaj teh nevarnosti in se loči od vsega s tremi zaobljubami, zato bo le težko padel. Poleg tega ima mnogovrstno pomoč, ki je v svetu ni.

Surgit velocius. Pravila, opomini, branje, premišljevanja. Zgledi. Vae soli quia, cum ceciderit, non habet sublevantem se. Če pa v družbi ,unus ceciderit, ab altero fulcietur (Prd 4,10). Juvatur a sociis ad resurgendum (sv. Tomaž).

Incedit cautius. – Hodi z večjo gotovostjo in previdnostjo. – Samota – Pravila – Kakor trdnjava mu služijo Božji zakoni, kot predstraže so nekateri predpisi, to so pravila. – Urbis fortitudinis Sion, ponetur in ea murus et antemurale (Iz 26,1). – V kongregaciji si zavarovan – Mesečno obvestilo – Veliki, mogočni in bogati tega sveta nimajo opominjalcev, temveč samo prilizovalce itn.

Irroratur frequentius. – /Svet je nenamakan prostor, družba je zemlja pod vodo./ Pogosta je rosa Božje milosti, za Boga je vse zapustil, samo za Boga dela. – Zakramenti, ki jih prejema po naročilu pravil; predstojniki, ki imajo stanovsko dolžnost opominjati in voditi. – Človek v svetu bi si to želel, vendar nima sredstev, ki jih ima v obilici redovnik.

TOREK POPOLDNE

Quiescit securius. – V svetu nas ne more nič zadovoljiti. Vanitas vanitatum itn. – Teodozij je v celici nekega samotarja vprašal: »Oče, ali veste, kdo sem jaz? Jaz sem cesar Teodozij. Oh, srečni vi, ki živite tukaj na zemlji zadovoljno življenje, daleč od svetnih tegob. Jaz sem velik gospod na zemlji, sem cesar. Toda zame ni dneva, ko bi mirno jedel.« – Potem ,cum fortis fuerit armatus, secura sunt omnia'. Družba je trdnjava, v kateri je mogoče mirno počivati. Jezus Kristus, predstojniki, pravila, sobratje so varuhi naših duš itn.

Ugovor: 1. V redu živijo nezadovoljneži. Ker ne izpolnjujejo pravil.

2. Veliko tegob tudi v redovnem življenju. Toda to so vsakdanji križi, ki nam pripravljajo nebeško slavo.

Consulta Deus gratiam religionis occultavit, nam si ejus felicitas cognosceretur, omnes, relicto saeculo, ad eam concurrerent (sv. Lovrenc Justiniani).

⁶² Rokopis ima na robu veliko pripisov, od katerih se nekateri zdijo poznejši. To zaznamujemo z /_.

Moritur confidentius. – Smrt človeka, ki živi v svetu: zdravniki, notar, sorodniki, vsi govorijo samo o svetnih stvareh, težko o duhovnih.

Redovnik je med svojimi brati, ki mu pomagajo, zanj molijo, ga spodbujajo. Na zemlji je že vse urejeno. Pripravljen je za nebesa. Omnis, qui reliquerit itn. (Mt 19,29). Promisit Deus vitam aeternam ista relinquentibus. Tu reliquisti omnia ista: quid prohibet de hujusmodi promissione esse securum? (sv. Kris. de Prov.) Eden izmed bratov sv. Bernarda je umirajoč v samostanu prepeval, kajti ‚beati mortui qui in Domino moriuntur‘.

Purgatur citius. – Sv. Tomaž trdi, da so tistemu, ki vstopi v red, odpuščeni vsi grehi – kakor pri krstu – in nadaljuje: Unde legitur in vitis Patrum quod eadem gratiam consequuntur religionem intrantes, quam consequuntur baptizati. – Potem spodbude, molitve, obhajila, rožni venci, maše itn.– Ali nič ali malo vic. – Est facilis via de cella in coelum (sv. Bernard).

Remuneratur copiosius. – Bog poplača kozarec vode, ki ga damo iz ljubezni do njega. Kaj bo dobil tisti, ki je zapustil vse, ali bolje, je oddal iz ljubezni do njega? Kakšno plačilo bodo imela v nebesih dejanja redovnega življenja: zatajevanje, pritrgovanje, pokorščina? Potem pa še zasluženje, ki si ga človek pridobi z dobrimi dejanji, ki jih bodo opravili zanj. Fulgebunt justi itn.

Posvetnjak pa bo dejal: Erravimus itn.

Sv. Alfonz pravi, da je bilo v 17. stoletju izmed 60 svetnikov razglašeni samo 6 svetnih ljudi, drugi so bili redovniki.

/Zemeljske koristi:

1. Tiste, ki jih je imel Jezus Kristus, ki ob rojstvu, v življenju, ob smrti ni imel, kamor bi glavo položil itn. Vendar nam je obljubil, da nam nič ne bo manjkalo itn.: Respicite volatilia coeli.

2. Nič nam ne manjka, ko smo zdravi, ko smo bolni, ko umiramo. Zgled ...

3. Koliko ljudi v svetu trpi pomanjkanje. Mi imamo hrano, obleko, stanovanje itn./

SREDA DOPOLDNE – ZAobljUBE IN POKORŠČINA

Mnenje svetega očeta papeža o naši družbi. – Zaobljube: njihova korist, njihovo večje zasluženje. Primer človeka, ki daruje samo sadeže in ne drevesa. Sv. Anzelm. Primer človeka, ki daruje obresti in glavnico. Sv. Bonaventura. Pokorščina. Kako naj jo razumemo v naših pravilih. V tem je redovništvo. Tota religionis perfectio in voluntatis nostrae subtractione consistit, sv. Bonaventura.

Rodi – ohranja vse druge kreposti: Obedientia virtus est quae caeteras virtutes in mentem ingerit et custodit, sv. Gregor, Moralia, I,35.

Pomaga premagati vse ovire, vse grdobje: Vir obediens loquetur victoriam, Prg 21,28.

Mortificatione voluntatum marcescunt vitia universa, sv. Kasijan. – Zgled J. K. Factus est itn. – Primer sv. Hieronima: redovnik, ki je 8 let dvakrat na dan nosil velik kamen tri milje daleč.

Pokorščina je več vredna kot vsako drugo delo: Majoris est meriti injuncta refectio, jejunio propria deliberatione suscepto. Sv. Hieronim. Razlog: kakor na ladji, na kateri gremo naprej brez vsakršnega napora. Tako sv. Alojzij Gonzaga.

SREDA POPOLDNE – POKORŠČINA PREDSTOJNIKOM

/_Obedientia nos certos reddit Dei voluntatem adimplere._/

Pokorščina predstojnikom nam zagotavlja, da se pokoravamo Bogu. – Qui vos audit, me

audit; qui vos spernit, me spernit, Lk 10,16. – K temu sv. Bernard: Obedientia, quae majoribus praebetur, Deo praebetur. Ipse enim dixit itn. Odgovor 80-letnega meniha, ki so ga obsodili, da je moral stati dve uri itn.

Nikar ne skrbimo, če stvar ne uspe popolnoma. – Mapa – Predstojniki in ne podložniki bodo morali dajati obračun o tem Bogu: Obedite praepositis vestris et subjacete eis: ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri: ut cum gaudio hoc faciant et non gementes, Heb 13,17. /_Quaproter unusquisque proprio superiori obediatur... eique pareat integre, promte, hilari animo et demisse._/

Zato naj bo vsak pokoren integre /_v vsem, v vseh pravilih, kajti ,qui dissipat sepem, mordebit eum coluber'_(Prd 10,8), v vseh poveljih, tudi v majhnih stvareh, kajti ,qui spernit modica' itn.

Prompte, sive sponte, non coacte, kakor pravi sv. Pavel, ne iz bojazni pred kaznijo ali zaradi upanja na plačilo, temveč iz ljubezni do Boga Očeta, ki si zasluži, da ga ljubimo in mu služimo.

Ut cum gaudio hoc faciant, non gementes (sv. Pavel). Predstojniki vzdihujejo, ko se iščejo službe, kadar jih zavračajo ali opravljajo nejevoljno in slabo itn.

Hilari animo et demisse. – Hilarem datorem diligit Deus. Zato: 1. Sprejmimo kot od Jezusa samega vsako naročilo. – 2. Ne družimo se z malomarnimi. – 3. Sprejemajmo opomine rade volje brez izgovorov. – 4. Izogibajmo se izjem. – Poglavlje o preprogah sv. Frančiška Asiškega.

ČETRTEK DOPOLDNE – ZAobljUBA UBOŠTVA

Nec plus habeas quam cum clericus esse cepisti (Hieronim Nepocijanu)

Posesti zunaj družbe. – Uprava popolnoma zaupana predstojniku. To je naša zaobljuba: vita quoqueversu communi ad victum et vestimentum paupertatem consequi curabimus, nec quidpiam pro nobis retinentes. – Nauk J. K. pretnja bogatašem: Lažje gre debela nit skozi uho igle, kakor da bi se bogataš zveličal (Mt 19,24). Qui non renuntiat omnibus quae possidet, non potest meus esse discipulus (Lk 14,33). – Nisi quis reliquerit itn. – Si vis perfectus esse, vade, vende quae habes, et da pauperibus (Mt 19,21). – Ignominia sacerdotis est propriis studere divitiis (Hieronim Nepocijanu). – Obljublja veliko plačilo ubogim: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum coelorum (Mt 5,3). Ne govori za prihodnji čas kakor za druge blaženosti, temveč je. – Vos qui secuti estis me, sedebitis itn. (Mt 19,28). – Odrešenikov zgled: Paupertas non inveniebatur in caelis, in terris abundabat et nesciebat homo pretium ejus. Hanc itaque Dei Filius concupiscens descendit, ut eam eligat sibi, at nobis faciat pretiosam. Sv. Bernard v O. N. – Odrešenik se je rodil, živel, stanoval, se oblačil in umrl kot revež.

Apostoli: Nihil habentes et omnia possidentes. – Omnia ... arbitror ut stercora, ut Christum lucrificiam (Flp 3,8).

Mora biti:

1. – Posedovati tisto, kar je posedoval J. K. – Propter vos egenus factus est, cum esset dives, ut illius inopia vos divites essetis (2 Kor 8,9). – Qui volunt divites fieri, incidunt in laqueum diaboli (1 Tim 6,9). – Natus in paupera domo et in tugurio rusticano, qui vix milio et cibario pane rugientem saturare ventrem poteram, nunc similam et mella fastidio, Hieronim Nepocijanu.

Habentes autem alimenta et quibus tegamur, his contenti simus (1 Tim 6,8). Gorje redov-

nim hišam, ki začnejo živeti kot bogataši. – Zgled sv. Avgušтина: sv. Hieronim itn.

2. – Resnično uboštvo in ne samo v besedah. – Gloriantur de nomine paupertatis, et socios paupertatis fugiunt (sv. Bernard). – Spremljevalci uboštva so pomanjkanje, delo, težave itn.

3. – V sobi, v obleki, pri mizi, pri knjigah, na potovanjih itn. Pauperes esse volunt eo tamen pacto ut nihil eis desit, sv. Bernard, De adv. Dom.

4. – Zgled sv. Tomaža iz Villanove. – Gledam sveti križ. Misli umirajočega, ki je postal ubog za J. K.

ČETRTEK POPOLDNE – SORODNIKI

Bog je rekel Abrahamu: Egrederere de terra tua, et de cognatione tua, et de domo patris tui, et veni in terram quam monstrabo tibi (1 Mz 12,1).

Melchisedech... sine patre, sine matre, et sine genealogia (Heb 7,3). Božji služabniki morajo oditi iz domovine in od sorodnikov, če hočejo delati dobro.

Nemo propheta in patria sua (Lk 4,24).

Jezusov nauk: – Si quis venit ad me, et non odit patrem suum et matrem etc. non potest meus esse discipulus (Lk 14,26).

Veni enim separare hominem adversus patrem suum, et filiam adversus matrem suam (Mt 10,35), kajti inimici hominis, domestici eius (10,36). – Zato: frequenter amici carnales aversantur profectui spirituali; propinqui enim carnis in hoc negotio amici non sunt sed inimici, sv. Tomaž. Ko je Mojzes umiral, je rekel približno isto: Qui dixit patri suo et matri suae: Nescio vos, et fratribus suis: Ignoro vos... hi custudierunt eloquium tuum, et pactum tuum servaverunt, 5 Mz 33,9.

Veliko plačilo. – Omnis qui reliquerit etc. – Pomagati ubogim staršem: Si haeres, sed mater filiorum, idest gregis sui, ecclesia, quae illos genuit, nutrivit et pavit (sv. Hieronim). Obsecro itaque te, et repetens iterumque monebo, ne officium clericatus antiquae militiae putes, idest ne lucra saeculi in Christi quaeras militia (sv. Hier. Nepocijanu). – Težave: – imeti sredstva, živeti, če so starši še živi, so v stiski. – Nedavni primeri: don Boggero. – Vendite quae possidetis et date pauperibus. – In drugje: ‚quod superest, date pauperibus‘ in ne sorodnikom

Ne se vmešavati v posle, v korist sorodnikov in drugih svetnih ljudi: Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus, 2 Tim 2,4. – Izguba cerkvenega duha na počitnicah, ob slovesnostih, pridiganju. – Sv. Anton je sežgal kup pisem. – Pomanjkanje, ki je bilo bogato poplačano: stokratno v tem življenju in večna slava v drugem. Zgled Odrešenika.

PETEK DOPOLDNE – ČISTOST

Čistost je potrebna vsem, zlasti še tistim, ki se posvečajo vzgoji mladine. – Velika čednost. – Postavlja ljudi na stopnjo angelov. Erunt sicut angeli Dei. – Poznali so jo že v stari zavezi. Daniel, Suzana. Čudež dogodka Ecce Virgo concipiet. Odrešenik jo zelo ceni. Mati devica, krušni oče devičnik, najljubši učenec devičnik – Razni dogodki. – Matrem Virginem Virgini commendavit, sv. Hieronim. – Dejstvo v Skrivnem razodetju – Castaque Virginitas decoratur conjuge Christo, sv. Gregor Nazianski.

Negativna sredstva za ohranjevanje te kreposti. – Beg pred priložnostmi. Zaprite oči: pe-pigi foedus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine (Job 31,1). – Oculus meus depraedatus est animam meam (Žal 3,51) – Ušesa: Zaprite vrata: izogibajmo se pogovora

s svetnimi ljudmi, z osebami drugega spola. Tamquam a facie colubri. – /_Hospitiolum tuum aut raro aut numquam mulieris pedes terant. Omnes puellas et virgines Christi aut aequaliter ignora aut aequaliter dilige. Nec sub eodem tecto mansites. Nec in praeterita castitate confidas, Hier. Nepocijanu – Si propter officium clericatus, aut vidua visitatur, aut virgo numquam solus domum introducas etc. prav tam_/_.

Z bolj ljubkimi dečki: velika pozornost pri polaganju rok. Nikdar posebnih prijateljstev. – Kdor se je dal Bogu, naj beži pred svetom, qui familiaritatem non vult vitare suspectam, cito habitur in ruinam. – Izogibaj se iger, poedin. Veliko spoštovanje do samega sebe. Apprehende fugam si vis referre victoriam. – Nikdar se ne zanašaj na dobro preteklo življenje.

Strašni zgledi Davida in Salomona. Habemus thesaurum in vasis fictilibus, 2 Kor 4,7.

PETEK ZVEČER – POZITIVNA SREDSTVA

1. Navadne molite, premišljevanje, obisk Najsvetejšega, dobro opravljen brevir in goreče darovana sveta maša. – Pobožni vzdihljaji, svetinjice, križi itn. – Posebna pobožnost do Device Marije- – Sileat misericordia tua, Virgo Beata, si quis est, qui te invocata in necessitatibus meminere defuisse, sv. Bernard, Sermo 4, De assumptione – Širjenje pobožnosti do Marije med fanti, zgledi, knjižice itn. – Njeni prazniki, devetdnevne, sobote, opravljanje hvalnic.

2. Beg pred brezdeljem. /_Vult et non vult piger. – Desideria occidunt pigrum, Prg 13,4 in 21-25. In desiderii est omnis otiosus, Hier. Ad Rusticum_/_.- Omnem malitiam docet otiositas. – K temu je sv. Hieronim dodal: Facito aliquid operis, ut te diabolus semper occupatum inveniat, Ad Rusticum. Numquam de manu et oculis recedat liber, prav tam. – Divinas Scripturas saepius lege, immo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, Nopocijanu. Razna opravila. – V. sv. Hieronim, Ad Rusticum, stran 260,1-2.

3. Pogosta spoved. – Spovej se nerodnih reči, tudi samo dvomov. – Nec ipse te doceas et absque doctore ingrediarius viam, quam nunquam ingressus es, Ad Rusticum. – Potreba po vodniku. – Pogosto obhajilo: hrana močnih, hrana življenja. Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum, Jn 6,59. Duhovno obhajilo. Priporočati drugim.

4. Bedeti v malih stvareh: si vis magnus esse, a minimo incipe, sv. Avguštin. – Principiis obsta itn. – Drža osebe, urejenost v obleki, hoji, sedenju, počivanju itn. Sklep.

SKLEP

Messis... multa... Rogate Dominum... ut mittat operarios in vineam suam, Lk 10,2. – Izpolnujmo v veri, kar priporočamo drugim. Točno izpolnjevanje pravil, zlasti še zaobljub. Naj bodo trije varuhi kreposti proti sovražnikom naše duše.

S trdnim upanjem. Qui confidit in illo, non minorabitur, Prd 32,28 – Veliko plačilo, ki nas čaka v življenju, smrti, večnosti. Če je Bog z nami, vse premremo. Omnia possum in eo, qui me confortat, Flp 4,13.

Ljubezen do Boga: samo on je vreden, da ga ljubimo in mu služimo. – Pravi plačnik vsega, tudi najmanjše stvari, ki smo jo storili zanj.

Ljubezen do predstojnikov, do sobratov, do dečkov, ki prosijo duhovnega kruha. Parvuli petierunt panem etc., Žal 4,4. – Aperuit (infernus) os suum absque ullo termino; et descendent fortes eius, et populus eius ad eum, Iz 5,14.

Tolažba v trenutku smrti. Sprejem, ki ga pripravljajo duše v nebesih, ki smo jih rešili. – Pogum.

*DRUGI UVOD*⁶³

Pomen odobritve naše družbe, ker nam to zagotavlja, da izpolnjujemo Božjo voljo. – Zagotavlja duhovno in časno stanje članov. – Služba je ista.

Toda potreben je poklic. Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis, 2 Pt 1,10, kajti brez poklica ,non sine magnis difficultatibus poterit suae salutis consulere, pravi Abert.

Se ne bi mogel zveličati v svetu? – Da, vendar zelo težko. – Če se pokvari glavno kolo ure, je vse narobe (Granata). – Bene currit sed extra viam, sv. Avg. – Vae qui contradicit factori suo, Iz 45,9. – Zgled nekega fanta v Collegiu Romano, v Lanciziu in Liguori.

Kako naj se prepričamo? Ko spoznamo:

Nagnjenje.

Spoznanje, da se tako izognemo nevarnosti.

Posebna znamenja. – Branje kot sv. Avguštin – Pridiga kot pri sv. Antonu – Smrt kakor pri sv. Frančišku Borgii.

Tegobe, nesreče, slabosti – požrešnost sorodnikov in prijateljev. – Ko kak fant pade s konja, kakor pripoveduje p. Piatti, se norčujejo iz njega in ga zapusti svet.

Poklic v našo družbo je lažji, ker ne zahteva drugega kot življenje dobrega kristjana za laike in dobre cerkvene osebe za duhovnike.

VAROVATI SVOJ POKLIC

Sv. Alfonz priporoča tri sredstva: molk, molitev, zbranost. Molk do vseh, svet tega ne razume: Animalis homo non percipit ea quae sunt spiritus Dei, 1 Kor 2,14, celo do sorodnikov. Evangeljski dogodki

Scriba ait illi: Magister, sequar te, quocumque ieris. Dicit ei Jesus: Vulpes foveas etc., Mt 8,19 in 20.

Drugi učenec mu je rekel: »Gospod, dovôli mi, da prej grem in pokopljem svojega očeta.« Jezus mu je rekel: »Hôdi za menoj in pústi, da mrtvi pokopljejo svoje mrtve!« Mt 8,21 in 22. »Ti pa pojdi in oznanjaj Božje kraljestvo!« Lk 9,60. – On mu je rekel: »Hodil bom za teboj, Gospod, a dovôli mi, da se prej poslovim od svojih domačih.« Rekel mu je: »Nihče, kdor položi roko na plug in se ozira nazaj, ni primeren za Božje kraljestvo« Lk 9,61 in 62.

DRUGI UVOD

Dober trgovec vsako leto določi čas, ko bo naredil obračun o vsem, kar ima. Mi moramo storiti isto v zadevah naše duše. Ta obračun moramo opraviti dobro, ker:

1. je prav, da, potem ko smo se eno leto posvetili svetnim opravkom, nekaj dni namenimo duhovnim;
2. Bog podeljuje med duhovnimi vajami izredne milosti; Mojzes je videl Boga; deset Božjih zapovedi; ognjeni steber, oblak, voda, mana itn. Odrešenik apostolom: Venite seorsum in desertum locum etc., Mr 6,31; gora Tabor; Oljska gora, od koder je odšel v nebesa; dvorana zadnje večerje;
3. vsi moramo opraviti ta pregled; grešniki, mlačneži, pravični: pretehtati naš poklic, ugotavljati svoje dolžnosti itn.

⁶³ Naslednji osnutek, Drugi uvod in Varovati svoj poklic je verjetno razvil v drugem tečaju duhovnih vaj 1869. Drugi uvod pa verjetno 1870.

4. Bog velike milosti previdno deli: transibat beneficiendo.

Samo enkrat je poslal Svetega Duha v dvorano zadnje večerje. Lahko se zgodi, da so to zadnje duhovne vaje. Veliko primerov. – Giachetti.⁶⁴ – Koliko ljudi na svetu nima priložnosti. – Potrudimo se, da bomo točno izpolnjevali vse, kar je predpisano za te dni. – Molitev: pobožnost do Marije – do sv. Frančiška Saleškega. – Preverimo naše stvari v odnosu do Boga, sveta in do nas samih.

Srečni naši tovariši Mellica in don Croserio. Srečni mi, če ju bomo posnemali.⁶⁵

II.

Na posebnem majhnem listu.

UVOD V DUHOVNE VAJE

Vojaki imajo pri vajah čisto posebne namene. Tako tudi mi. Bodimo kakor vrtnarji, ki vedno najdejo kak opreavek pri svojih rastlinah. – Drevo, ki tri leta ni obrodilo sadu.

Katere sadove uboštva, čistosti in pokorščine?

Prepričanje, da nam je to potrebno. Molitev. Izpolnjevanje urnika.

III.

Zvezek štirih listov kot rokopis št. 1

OBVESTILO

Amicus fidelis medicamentum vitae: si... videris sensatum evigila ad eum, et gradus ostiorum illius exerat pes tuus, Sir 6,16 in 36.

Tega prijatelja, ta zaklad imamo v predstojniku, v katerega moramo imeti po naših pravih neomejeno zaupanje v vsem, tudi v vesti.

1. To ni kaj novega, temveč lastno vsem ustanovam. Primer: Pitagora. – Odrešenik, ki je rekel svojim učencem: Habete fiduciam, Mt 14,27. – Stari cerkveni očetje jo imenujejo prvo črko abecede popolnosti, Cass. lib. 4.

Dominikanci, frančiškani, jezuiti; sv. Ignacij: Re in Domino considerata, visum est nobis in Divinae Majestatis conspectu, mirum in modum conferre, ut superioribus subditi omnino perspecti sint (Konstit. 4. pogl).

2. Koristno duši, da se poboljša. Qui abscondit scelera sua, non dirigitur, Prg 28,13. – Quod ignorat, medicina non sanat, sv. Hieronim. Predstojnik je zdravnik, ki uporablja ustrezna zdravila, zato je potrebno zaupanje. Hudič se boji te odprtosti in si želi skrivnosti – tako ostajamo sami: Vae soli, quia cum ceciderit non habet sublevantem se, Prd 4,10. – Zgled velikega sv. Makarija, ki je srečal hudiča itn. Si denudaveris absconsa illius, non persequeris post eum, Sir 27,19 (slovensko: Sir 27,17). – Zato pravi Kasijan: Tandiu suggestiones ejus (diaboli) noxiae dominantur in nobis, quamdiu celantur in corde.

3. Koristno zdravju. – Spoznavamo in popravljamo napake in nevšečnosti. – Lahko mu zaupamo stvari, ki presegajo naše moči.

⁶⁴ Klerik Giachetti je 17. julija 1869 odšel domov in se ni več vrnil. Doma je umrl.

⁶⁵ Bernard Mellica in don Avgust Croserio sta sveto umrla prve mesece 1870. Glej stran 831 in 841 MB.

4. Koristno predstojnikom, ker lahko uporabijo podložnika v vsem, česar je sposoben; zadostiti njegovim težnjam, zaupati mu naloge, unicuique secundum propriam virtutem.

5. Za korist naše družbe. Zlasti za nas, ki imamo malo kontemplativnega življenja. – Poučevati, pridigati, katehizirati, asistirati, učiti v ječah, bolnišnicah, vzgojnih zavodih. – Zadovoljnost tistega, ki odkrije svojo notranjost in potem uboga. – Bog mu bo pomagal in ,super aspidem et basiliscum ambulabit itn., Ps 90,13.

Kako ga je treba opraviti:

1. Kakor bolnik odkrije svoje bolezni zdravniku. Primer desetih gobavcev: Jesus praeceptor, miserere nostri. Et factum est, dum irent, mundati sunt (Lk 17,13 in 14). /_Zgodba, ki jo je pripovedoval sv. Serapion svojim menihom o hlebcu_/.

2. Hudičeve prevare: saj so samo majhne stvari. Že vem, kaj mi bo povedal predstojnik. Vznemirjen bo, izgubljal bo čas itn.

SPOVED

Družba predpisuje tedensko spoved. Razlika med obvestilom in spovedjo. – Spoved je zakrament, ki ga je ustanovil Jezus Kristus. – Quorum remisieritis etc. – Veniebant ad pedes apostolorum itn. – Izbira spovednika – Stalni spovednik – Primer zdravnika.

Izpraševanje: dolžnosti, pokorščina, čistost, uboštvo. – Ali smo upoštevali nasvete iz prejšnje spovedi. – Priporočila in izvajanja.

KRŠČANSKA VZGOJA

Praktična ljubezen vodi k pravi vzgoji in lepemu vedenju. – Charitas benigna est etc. Treba jo je izpolnjevati in učiti:

1. Pri mizi. – Ne iskati prvih mest, ne sesti, ne začeti jesti pred gospodarjem. – Ne uporabljati prtiča za brisanje ust, nosu, oči, potu. – Žlico kot pero – vilice kot nožek – ne jemati mineštre ali prikuhe z rokami – ne srkati s krožnika ali skodelice – zmernost v pijači – ne govoriti o žalostnih stvareh ali takih, ki bi budile odpor – ne karati oseb, ki nam strežejo. Charitas Christi urget nos, 2 Kor 5,14.

Ne zametavati nobene hrane, ne drobiti kruha brez potrebe – ne se prijemati za glavo in lase – ne lizati prstov – dajati prednost, da si drugi postrežejo pred nami.

2. Na odmoru – Prepusti besedo predstojniku ali hišnemu gospodarju – Ne segaj v besedo tistemu, ki govori. – Govori o vseh le dobro, če ne, pa molči. – Charitas... non cogitat malum, 1 Kor 13,5.

Ne si čistiti nosu, oči, ušes, nohtov – ne si ogledovati izločkov iz nosu v žepnem robcu – Ogibati se karanja, kritike, govorjenja o drugih ali o postrežbi pri mizi – Ne se praskati – Nikdar napadalnih smešnic – Kdor govori, naj govori o prijetnih rečeh, lepih primerih; navadno pa skušajmo samo poslušati. – Biti potrpežljiv – Tolažiti žalostne – Če kdo godrnja ali grdo govori, ostati strogo tiho, spremeniti pogovor ali se umakniti

3. Na splošno: Vedno pozdravljajmo starejše osebe – Ponuditi jim stol, da sedejo – Nikdar mazati, kvariti tlak, mize, tole, zidove, črnilnike, pisalne mize, ki so last drugih – V tuji hiši v navzočnosti predstojnika odkriti glavo – /_Uglednim osebam nikdar reči samo da ali ne, temveč vedno da, gospod; ne, gospod_/ – Govoriti vsem – Nikdar storiti ali povedati kaj žalega svojemu vrstniku, zlasti v pogovoru

Za vsako uslugo, za vsako izkazano dobroto zahvala – Ne pozabiti prejetih darov in biti hvaležen dobrotnikom – Sami to izpolnjujmo in navajajmo druge k temu – Hvaležnost Bogu in ljudem

IV.

*Še en letak na štirih straneh**MOLITEV*

Hudič si močno prizadeva, da bi nas odvrnil od molitve. – Zato se moramo boriti proti njemu – Vedno moramo moliti, da se bomo branili njegovih spletk

Potreba: Sine intermissione orate (1 Tes 5,17). – Petite et accipietis (Jn 16,24). – Qui petit accipit... et pulsanti aperietur (Mt 7,8). – Cerkevni očetje imenujejo molitev zlato verigo, po kateri gremo v nebesa. Jakobova lestvica. Sv. Avguštin jo imenuje kruh duše, ključ nebes, toploto telesa. Sv. Tomaž iz Villanove: vojakovo orožje v bitki.

Ustna molitev – Molitve naše družbe – Jutranje in večerne molitve – Rožni venec – Angel Gospodov – Pred jedjo in po njej – Maša in brevir, kdor ju je dolžan opravljati – Obisk Najsvetejšega – Blagoslov med tednom in ob prazničnih dneh – Pred obhajilom in po njem Premišljevanje. Ali dolgo ali kratko, vendar vedno. S knjigo, če je mogoče. Naj bo za nas kakor ogledalo, pravi sv. Nil, da spoznamo naše napake, pomanjkljivosti in kreposti. Vendar ga nikdar ne opustimo. Človek, ki ne moli, je zapisan pogubljenju (sv. Terezija). In meditatione mea exardescet ignis (Ps 38,4). – Premišljevanje je duši kakor toplota telesu. Ustna molitev brez miselne je kakor telo brez duše. – Gospodova tožba: Populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe est a me (Mr 7,6).

Pobožni vzdihljaji. Povzemajo v kratkem ustno in miselno molitev. Sv. Bonaventura jih imenuje vzdih, ker kakor vzdih izhajajo iz srca in gredo k Bogu. To so goreči izstrelki, ki pošiljajo Bogu čustva srca in uničujejo sovražnike duše, skušnjave, slabe navade itn. Sv. Kasijan priporoča: Deus, in adiutorium meum etc.

Vsi, ki so se zapisali božji službi, so stalno gojili miselno in besedno molitev in pobožne vzdihljaje.

ZATAJEVANJE

Naše telo duši dušo. Corpus enim, quod corrumpitur, aggravat animam (Mdr 9,15). – Primera konja ali vola, ki se grdo vede. – Treba ga je krotiti z zatajevanjem.

Adamov padec je povzročil in povzročča nered v človeku. Haec est enim poena inobedienti homini in semetipso, ut ei vicissim non obediat neque a semetipso, sv. Avguštin. Zato ‚homo cum in honore esset‘ etc. (Ps 48,13). – Da ukrotimo tega sovražnika, pravi: Qui vult venire post me abneget semetipsum... et sequatur (Mt 16,24). Doklej? ‚Usque ad mortem‘, s pretnjo ‚qui non vult pati cum Christo, non potest gaudere cum Christo‘.

Zgledi. Sv. Janez Krstnik v puščavi. Odrešenik poti krvavi pot. Pravi: Nisi poenitentiam etc. Apostoli: Ibant etc. Sv. Pavel je delal, da je zaslužil hrano zase in za svoje. Castigo corpus meum. Odseka glavo. – Sv. Peter je križan. – Sv. Gregor Čudodelec, sv. Pavel na gori. – Sv. Anton iz Tebaide. – Sv. Ambrož – In mi? – Zatajevanje čutov. – Oči pri gledanju, branju, sobi, postelji, pri motnjah, obleki, knjigah in drugih posamičnih stvareh.

Zadovoljiti se s hrano. – Vino, kruh, prikuhe, sadje, kava; znati potrpeti in spodbujati k potrpljenju. Ne jesti mimo urnika, nikakršnih zalog v sobi, nikakršnih pijač. Znati potrpeti, prenašati druge, odpuščati iz srca, točnost, zvestoba v izpolnjevanju dolžnosti.

Učitelji, asistenti s svojimi podložniki, ne polagati rok na drugega, nikogar voditi v spalnico, nikakršnih posebnih prijateljstev.

Post ob petkih. – Kako je treba to storiti. – Prenašati vročino, mraz, nevšečnosti zaradi

zdravja, pomanjkanje kake stvari. Potovanja brez potrebe.

S temi majhnimi zatajevanji si bomo pridobili gorečnost v molitvi, se bomo branili pasti telesa, krepost bo zmagovala. Družba bo postala zemeljski raj.

BRATSKO OPOMINJANJE

Praktična plat zatajevanja, osnova krščanske ljubezni je bratsko opominjanje: *Quem enim diligit Dominus, corripit; et quasi pater in filio complacet sibi* (Prg 3,12). – Bratsko opominjanje je velika dobrot.

Melior est manifesta correptio quam amor absconditus (Prg 27,5). Predstojnik ni sodnik, temveč oče, ki opozarja. Primer sv. Frančiška Borgie. Tisti, ki nas opominja, nam pove, da imamo narobe oblečeno suknjo.

Mi ne vidimo naših napak. *Nemo iudex in propria causa*, pravijo filozofi. – Plutarh pravi, da bi morali plačevati sovražniku, da bi nas opozarjal, kajti prijatelji se nam samo hlinijo. – Predstojnik nam odkrito pove napake, kot prijatelj, na samem, ne da bi nas kaznoval, temveč samo v naše dobro, zato *Melius est a sapiente corripere, quam stultorum adulatione decipi* (Prd 7,6).

Prva napaka: ošabnost. – *Veritas odium parit* (sv. Avguštin). – *Qui odit increpationes, insipiens est*, Prg 12,1. Je podoben hudiču: *Qui odit correptionem, vestigium est peccatoris* (Prd 21,7).

Primer človeka, ki se razburi. – Kdo ga bo še opominjal? – Ponižnost. – Ne izgovarjajmo se, temveč priznajmo svoje slabosti. Npr. Jitro Mojzesu. – Sv. Ambrož Teodoziju.

Kako naj opravimo mesečno obvestilo. – Nikdar ga ne opuščajmo, ne užalimo se. – Kakor tisti, ki celi rano ali skuša izvleči trn itn.⁶⁶

2. DODATEK

(glej 61. poglavje, str. 550)

24. MAJ–24. JUNIJ 1973

Bila je temna noč. Ljudje niso mogli razlikovati, po kateri poti naj hodijo, da bi se vrnilo domov. Tedaj se je na nebu pojavila svetla luč kakor opoldne, ki je razsvetlila korake popotnikom. Pojavila se je velikanska množica moških, žensk, starcev, otrok, menihov, redovnic in duhovnikov s papežem na čelu, ki so prihajali iz Vatikana in se vključevali v procesijo.

Tedaj se je ulila močna ploha. Ko se je tista luč delno utrnila, se je zdelo, da se je vnel boj med nočno temino in dnevno svetlobo. Prišli so na majhen trg, pokrit z mrtvimi trupli in mnogimi ranjenci, od katerih jih je veliko prosilo pomoč.

Vrste v procesiji so se precej razredčile. Potem ko so hodili po poti, enaki dvesto vzhodom sonca, so se zavedeli, da niso več v Rimu. Strah se je polotil duhov in vsi so se zbrali okoli papeža, da bi ga branili in mu stregli v njegovih potrebah.

Tedaj so zagledali dva angela, ki sta nosila prapor in ga izročila papežu z besedami: Sprej-

⁶⁶ Vsi rokopisi, ki smo jih točno prepisali v tem Dodatku A, so zelo izrabljeni in kažejo, da jih je don Bosko velikokrat uporabljal. Zato lahko po njih tudi danes koristno razmišljamo.

mi prapor Nje, ki se bojuje in razbija najbolj mogočne vojske zemlje. Tvoji sovražniki so izginili, tvoji sinovi s solzami v očeh in z vzdihom na ustih prosijo za tvojo vrnitev.

Ko so natančneje pogledali prapor, so videli, da je bilo na eni strani napisano Regina sine labe concepta (Kraljica brez madeža spočeta) in na drugi strani Auxilium christianorum.

Papež je vesel vzel prapor. Toda ko je pogledal okoli sebe in ugotovil, da je ostalo le malo ljudi, je postal žalosten.

Angela sta takoj dejala: »Pojdi takoj in potolaži svoje sinove. Piši vsem bratom po celem svetu, da je potrebna preobrazba navad ljudi. Tega ni mogoče doseči drugače, kot da ljudstvom lomimo kruh Božje besede. Katehizirajte otroke, pridigajte ločitev od stvari tega sveta. ‚Prišel je čas,‘ sta rekla angela, ‚ko bodo ubogi evangelizatorji ljudstev. Levite bodo iskali med motikami, lopatami in kladivi, da se bodo izpolnile Davidove besede: Bog je povzdignil reveža z zemlje in ga posadil med kneze svojega ljudstva.‘

Ko je papež to slišal, se je dvignil in vrste procesije so se začele izpolnjevati. Ko je potem stopil v sveto mesto, je planil v jok zaradi strašnega stanja, v katerem so bili prebivalci. Mnogih ni bilo več. Ko se je vrnil k svetemu Petru, je zapel Te Deum in zbor angelov je odgovoril Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis.

Ko so končali spev, se je temota odmaknila in zasijalo je bleščeče sonce.

Mesta, dežele, pokrajine so izgubile veliko prebivalcev. Zemlja je bila razdejana kot po orkanu, ki je s strašnim nalivom in točo vse zmlal pod seboj. Ljudje so se srečevali in vzklikali: Est Deus in Israel (še je Bog v Izraelu).

Od začetka izgnanstva do petja Te Deum je sonce vzšlo dvestokrat. Čas, v katerem se je vse to zgodilo, je čas štiristo sončnih vzhodov.

KAZALO

1. POGLAVJE 7
1868; Don Bosko piše zgodovino nekega Marijinega svetišča v škofiji Acqui – Pismo varuha tega svetišča don Bosku – Don Bosko prepušča lektoriranje svojih spisov za tisk don Janezu Bonettiju – Don Bonetti, učen in spreten pisatelj; vsi njegovi spisi so prežeti s pobožnostjo; njegova prizadevnost, da bi zapisal vsako don Boskovo besedo; znamenje njegovega spoštovanja do Dominika Savia in Mihca Magoneja – Cvetke, ki jih je don Bosko dal don Bonettiju, in nasveti za vodstvo hiše v Mirabellu – Sveti sklepi – Število članov Družbe sv. Frančiška Saleškega ob koncu leta 1867
2. POGLAVJE 13
Človeku prirojeno teženje za poznanjem prihodnosti – Napovedi pobožnih duš – Don Boskov nagovor fantom zadnji dan v letu; sanje: napovedi za leto 1868 – Smrt dveh fantov; stanje vesti v oratoriju; vezilo: kuga, lakota, vojna – Pričevanja o točnem poročilu sanj in napovedana smrt – Napoved še drugih smrti tega leta – Razlog za napoved teh sanj
3. POGLAVEJE 22
Don Bosko zaradi snega ne more zapustiti oratorija – Družinski pogovori: smernice za klerike za pridiganje – Katoliško branje – Pisma dvema duhovnikoma iz Lucchese: Don Bosko priporoča Katoliško branje in cerkev Marije Pomočnice; obljubi molitve nekemu novemu župniku – Pismo vitezu Oregli; da mu naročila za razne osebe v Rimu – V Turinu je draginja, sneg in mraz; predvidevanje tegob: mati Božja Marija poskrbi za cerkev in za hišo – Ponovno pismo predsednici Tor de'Specchi za oltar, ki naj bi ga postavili v cerkvi Marije Pomočnice – Ravnatelju zavoda v Lanzu: zahvali naj se gojencem za voščila; priporoča medsebojno ljubezen in pogoste obiske presvetemu Zakramentu; nasveti za ravnatelja
4. POGLAVJE 29
Don Bonettijeva posebna prošnja don Bosku – Don Bosko pošlje vsakemu prebivalcu v Mirabellu Marijino poslanico – Pismo nekega

klerika, v katerem se don Bosku zahvaljuje za vezilo – Grofici Callori piše, da je bil malo bolan; sporoča ji, da je v zavodu v Valsaliceju obiskal njenega sina; opravičuje se zaradi počasnosti napredovanja njene knjige; prekine prizadevanje za ustanovitev liceja; izredno visoka cena kruha; nujnost, da gojence obvaruje mraza; upa, da jo bo videl v Caselleju – Iz vojaškega skladišča so poslali v oratorij odeje – Don Boskova krščanska ljubezen

5. POGLAVJE

40

Zaupanje vernikov v don Boskove molitve in blagoslov – Don Boskovo pismo vitezu Oregli: prejel je darove dobrotnikov iz Rima; smrt več turinskih dobrotnikov; sneg in silen mraz v Piemontu; zahvala predstojnici iz Tor de' Specchi za velikodušen dar za oltar; različna naročila – Vitezovo pismo don Bosku: hude bolezni v Rimu; knez Salviati in kardinal Consolini se zanimata za zadevo Vigna Pia; smrt kardinalovega brata; Marijine svetinjice razdelijo med bolnike – Don Bosko govori o načinu, kako bi se moral vesti salezijanski ravnatelj v zavodu, ki bi ga odprli v Rimu – Don Francesca sporoči vitezu novice iz oratorija in don Boskove napovedi; klerik Mazzarello na smrtni postelji; splošna spoved; smrt klerika Mazzarella prva napovedana smrt v sanjah; čudne nadrobnosti – Don Bosko sporoča vitezu: prejel sem predloge za Vigna Pio in jih bom preštudiral; svetinjice Marije Pomočnice, ki jih kujejo; predlog domačega učitelja za neko plemenito družino; kako bi v Collegio Romano uvedli Preskrbljenega mladeniča in Zgodovino Italije; verjetna vrnitev nekega princa; prošnja za blagoslov svetega očeta; poročila iz oratorija: smrt don Frassinettija, priorja Sante Sabine v Genovi – Pater Oreglia piše don Francesii: opombe k določenim pripovedim; zadeva Margotti; poročilo o dobrem, ki ga opravlja brat Friderik; Rim se utrjuje – Don Bosko vitezu: umrl je klerik Mazzarello; slika Marije Pomočnice za neki molitvenik; novice iz Turina; okrožnica s programom Katoliškega branja; don Bosko vabi viteza na praznik sv. Frančiška Saleškega – Okrožnica – Še eno pismo vitezu: veliki dolgovi v oratoriju; zahvaljuje se rimskim dobrotnikom in obljublja molitve zanje; znaten dar nekega gospoda, ki ga je Marija ozdravila; opat Soleri prosi za odlikovanje; mraz v Turinu trikratno povečuje umrljivost; v hiši ni nobenega bolnika – Vitez pošlje don Francesii novice iz Rima – Don Bosko piše ravnatelju iz Lanza, ki je v Genovi; pošlje mu zavoj, ki naj ga izroči nadškofu Charvazu z namenom, da bi mu napisal priporočilno pismo; pismo nekemu kanoniku s prošnjo, da bi se zavzel za širjenje Katoliškega branja; seznam del v cerkvi Marije Pomočnice za tiste, ki bi mogli prevzeti stroške – Katoliško branje: Severin ali dogodivščine nekega alpskega dečka – L'Unità Cattolica naznani knjigo – Don Boskove besede v zvezi s tem zvezkom

6. POGLAVJE

52

Don Bosko prosi škofe za priporočilna pisma za odobritev salezijanske družbe – Tako prošnjo izroči škofu iz Casaleja in priloži kratko zgodovino Družbe sv. Frančiška Saleškega – Odlok škofa iz Casaleja, ki odobri salezijansko družbo kot družbo škofijskega prava – Praznik sv. Frančiška Saleškega in splošna konferenca: vsak ravnatelj poroča o svojem zavodu; don Bosko odobri delo don Pestarina v Morneseju; zadovoljen je z Mirabellom in uči, kako je treba ravnati s porednimi fanti; za Lanzo daje nasvete, kako bi uvedli družbe Marije Brezmadežne; o oratoriju pove le malo, zdi se, da gre do stvari lepo naprej, in pove nekaj o svojih sodelavcih; predstojnikom priporoča duha odpovedi in izpolnjevanje pravil; naznani, da v Novari in v Rimu dve hiši pričakujeta salezijance in da je škof v Casaleju odobril salezijansko družbo kot družbo škofijskega prava; spominja na hodnik vrtnic in trnja; navdušuje člane salezijanske družbe, da bi vsak pridobil novega sobrata

7. POGLAVJE

58

Don Bonetti piše vitezu, da bi mu priskrbel en odpustek in eno relikvijo sv. Stanislava; don Boska pričakujejo v Mirabellu – Pismo don Francesie vitezu; don Bosko je šel v Milan; njegove molitve ozdravijo neko bolnico; še drugi čudeži; gledališče za zunanje v oratoriju; dela v novi cerkvi – Don Bosko piše vitezu: daje mu naročila, mu sporoča, da je salezijansko družbo potrdil škof v Casaleju; veličastne milosti matere Božje Marije; cena Marijinih svetinjic; pismo za Vigna Pio – Don Bosko gre v Mirabello: napove dan, ko bo eden izmed učiteljev ozdravel od bolezni v grlu – Don Bosko je v Casaleju, da se škofu zahvali za njegovo odobritev salezijanske družbe – Dogodki na vlaku – Prošnja obrambnemu ministru za pomoč; obisk zavoda v Lanzo – Kardinal Corsi piše don Bosku, da je pripravljen napisati mu priporočilno pismo; svetuje mu, naj prosi vse piemontske škofe in škofa v Fermu, ki ima velik vpliv v Rimu – Pomembna listina o ustanovitvi Družbe sv. Jožefa – Vpliv don Boskovega vzgojnega sistema

8. POGLAVJE

66

Turinski nadškof je odločen, da ne bo pripuščal v redove klerikov iz oratorija, če ne bodo vsaj eno leto bivali v semenišču – Mons. Gastaldi in mons. Galletti ga prepričujeta, da bi popustil – Za izstop iz oratorija skušajo pripraviti tiste, ki naj bi bili posvečeni za duhovnike – Sveti redovi in nadškofovi očitki – Ni res, da don Boskovi kleriki ne študirajo – V Rimu so končali utrdbe; zaupajo v don Boskove molitve – Smrt klerika Petiva – Godba v oratoriju – Don Francesca piše vitezu, da Petiva ni drugi iz sanj, temveč je don Bosko rekel, da je to fant, ki

ne bo več opravil vaje za srečno smrt – Don Bosko pripravi očiščeno izdajo latinskih pisateljev – Don Bosko piše vitezu o nekaterih plačanih dolgovih; govori o sprejetih in odposlanih pismih; poroča mu o njegovi plemeniti družini; veliko neplačanih računov

9. POGLAVJE

72

Odgovori škofov na don Boskove prošnje – Priporočilo generalnega vikarja iz Acquija in škofa iz Astija v njegovem pismu – Odgovora nadškofa kardinala iz Ancone in turinskega nadškofa – Zaupno pismo mons. Riccardija kardinalu Quagli o priporočilnem pismu, ki ga je izročil don Bosku – Njegove opombe o pravilniku salezijanske družbe, ki jih je poslal kardinalu – Don Bosko prosi nadškofa za dovoljenje, da bi smel poslati enega duhovnika maševat v neki zavod sester

10. POGLAVJE

79

Katoliško branje: Čudovite milosti matere Božje Marije, ki jo imenujemo Marija Pomočnica – Predgovor h knjigi – Pismo don Francesie vitezu: Knjižica Severino ima velik uspeh; dela v cerkvi; milosti presvete matere Božje Marije; svetinjice; priprave na veliko slovesnost; posledice don Boskovega obiska v Morneseju – Imenovanje kardinalov: mons. Evstazij Gonella – Don Bosko piše vitezu, naj se predstavi kardinalu Gonelli in drugim kardinalom in jim izrazi spoštovanje salezijanske družbe; želi izvedeti novice o svojih prijateljih v Rimu; spominja na tretjo stoletnico rojstva sv. Alojzija – Pismo mons. Ricciju s čestitkami za čast, na katero ga je povzdignil papež – Don Francesca piše vitezu: novice iz oratorija, don Bosko, ki so ga izključili od razdelitve dobrodelnosti, prejme precejšnjo vsoto iz Milana; veliko darov vernikov v tistih dneh; dela v cerkvi dobro napredujejo; don Boska pokličejo k postelji mnogih bolnikov – Nenadna smrt Spirita Rossija, ki jo je napovedal don Bosko – Vendar ni drugi iz sanj – Don Francesca poroča vitezu o tej smrti – Markiza Villarios piše o tem don Francesii – Pater Oreglia svetuje don Francesii, da bi sprejeli Vigna Pio kljub temu, da je skromna in težka ustanova; boji se oktobra kakor lansko leto; pričakuje pismo od don Boska; teolog Margotti gre v Rim

11. POGLAVJE

89

Potrpljenje z nasprotniki – Nadškof v oratoriju – Mons. Galletti in mons. Gastaldi iščeta način, kako bi dosegli potrdilo družbe – Duhovne usluge, ki jih je škof iz Casaleja izkazal don Bosku in predstojnikom zavoda v Mirabellu: dovoljenje klerikom za študij in izpite – Don Boskovo pismo vitezu: poslal mu bo prošnjo za odpustke, naslovljeno na sv. očeta; pričakuje poročilo o obljubljenem daru za oltar; cerkev bodo posvetili

meseca junija; vabi mons. Vitelleschija, da pride takrat v Turin; vitezova navzočnost v oratoriju je nujno potrebna; sporoča mu imena diakonov, ki bodo prejeli duhovniško posvečenje – Pripis don Francesie o smrti fanta Crocija – Ni še drugi iz sanj – Don Boskovo pismo vitezmu: pošilja tolažilne besede raznim osebam; kakor hitro prejme dovoljenje za odpustke, takoj napiše Odlok; pripravljajo čudovite slovesnosti za posvetitev cerkve – Zahvala neki grofici iz Milana za dar – Don Bosko odpravi velikonočne počitnice za gojence in skrajša jesenske počitnice na en mesec – Pismo don Francesie vitezmu: pisal je grofu Vimercatiju o njegovem obisku pri sv. očetu; eleganten govor, ki predstavlja kardinalu Gonelli oratorij; bolezen neke dobrotnice; markiz Villarios obišče oratorij; velikonočna spoved obrtnikov in čudoviti učinki don Boskove pridige o Za pobožnost pripravljenem katoličanu – Odgovor grofa Vimercatija don Francesii: obisk pri papežu mu je bil v veliko uteho; čuti bližajočo se smrt; zaupa don Boskovim molitvam – Don Boskovo pismo vitezmu: poskrbite, da bodo odpustki podeljeni za vedno in da bodo odloki lastnoročno podpisani od papeža; opravi mašo za dve velezaslužni dobrotnici; naročila za Firenze; visoke cene hrane ga močno skrbijo; ogromni izdatki za cerkev, toda Marija še naprej deli milosti – Čudovito ozdravljenje; dober iztek neke pravde; prepričanje vernikov, da mati Božja Marija nobene don Boskove prošnje ne pusti neuslišane

12. POGLAVJE

97

Don Bosko razmišlja o načrtu za licej za študente filozofije – Načrt za to novo ustanovo sprejema neka dobrotnica, ki je pripravljena v ta namen podariti svojo hišo v Turinu – Don Boskovo pismo grofici Callori; kmalu ji bo poslal izvod Preskrbljenega katoličana; tiskajo življenjepis sv. Pavle; se ji zahvaljuje za dar; spremeni načrt za licej; misli na stavbo ob oratoriju; njegova največja tolažba je zaupanje škofa iz Casaleja; na belo nedeljo bodo gojenci darovali obhajilo po njenem namenu – Kardinal Gonella se zahvaljuje don Bosku za izražene čestitke – Don Bosko obišče Lanzo, težke noči – Sanje: fantje z različnim uspehom preskakujejo hudournik in divje živali na nekem travniku – Priprave na poroko princa Umberta v Turinu – Don Francesca poroča o tem vitezmu; dela v cerkvi napredujejo – Poroka princa prestolonaslednika, izpostavitve svetega prta, mestno praznovanje – Spovedna molčečnost – Neka dama z dvora portugalske kraljice obišče don Boska, ki ji pokloni lepo sliko; tudi kraljica si želi takega daru – Pismo imenovane dame don Bosku, v katerem mu priporoča neko bolno portugalsko gospo – Don Boskov večerni govor: kako naj obhajamo mesec maj; fantje naj si med seboj pripovedujejo čudovita Marijina dela; obhajila in cvetke – Don Boskovo pismo kneginji Callori; pošlje ji Preskrbljenega katoličana in dve podobici; vsak dan bodo štirje fantje darovali zanjo sveto obhajilo

13. POGlavJE 106
Don Bosko še naprej prosi škofe za priporočilna pisma za svojo družbo – Don Bosko dvakrat piše škofu v Ivrei, vendar ne dobi odgovora – Prejme priporočilna pisma od škofov v Parmi, Novari, Reggio Emilii, Mondoviu, Alessandrii, od nadškofa v Lucci z zahvalo za don Boskova poročila o fantih iz Lucce, ki so bili v oratoriju; od kardinala nadškofa v Fermu in od kapitularnega vikarja v Susi; od škofov v Guastalli in Albengi – Don Bosko predloži prepis odloka mons. Fransonija, ki ga je postavil za duhovnega voditelja prazničnih oratorijev v Turinu
14. POGlavJE 110
Don Bosko napove fantom, da jim mora razodeti nekaj resnega – Prvi del govora: pravi, da je sanjal stvari, ki jih za nobeno ceno ne bo povedal; prikazen strašne pošasti in skrivnosten glas, ki ga prisili, da govori; prosi fante, da ne bi pripovedovali zunaj oratorija, kar jim bo povedal; uvodne sanje: njegova smrt, Božja sodba, nebesa – Nove sanje: velika vinska trta na oratorijskem dvorišču: samo listje, gnili grozdi, brez listja, z odličnimi grozdi; to je troje stanj fantov pred Bogom; zdi se mu, da sliši glas zvona, in se zbudi – Drugi del govora: ponovno zaspi, vidi, kako na dvorišču požene še druga vinska trta, bujno rastoča, z velikimi grozdi, debelimi zreliimi jagodami, vendar z ogabnim okusom; vsaka jagoda nosi ime kakega fanta in njegov greh; nastopi neka oseba s palicami in ukaže, da odstranijo tiste mladike in grozde; strašen naliv zalije trto; čudna toča; beg pred don Boskom in njegovo prebujenje
15. POGlavJE 119
Tretji don Boskov nagovor – Nove sanje: pot pogube, hudičeve zanke, obisk pekla, fantje, ki so padli v pekel; vstop v večno ječo; neizmerno velika podzemeljska jama z ognjem, ki muči čute; hlepenje duše, strahote, sovraštvo, obupni kriki, črvi očitanja, dvorana Božjih sodb, pretnje pravice odpirajo pot k obžalovanju in usmiljenju; don Boska povedejo k zadnjemu prostoru ob vratih; vodnik ga prisili, da se dotakne zidu, in on se zaradi silne vročine zbudi – Don Bosko obljudi fantom, da bo stvari razložil in moralno osvetlil teme, ki jih je nakazal v sanjah – Nekaj opomb
16. POGlavJE 133
Kardinal Hieronim d'Andrea kljub papeževi prepovedi odide iz Rima in iz svoje škofije v Sabini in gre v Neapelj – Italijanske oblasti ga slovesno sprejmejo – Obrambna pisma svojim škofljanom, kardinalu Mariju Mattei, vsem kardinalom in škofom in z velikimi slavospevi italijanski vladi – Udeleži se slovesnosti na kraljevskem dvoru in pri prefektu Gualteriu – Papeževa potrpežljivost – Kardinalova pisma

proti Unità Cattolici, ki mu je očitala neprimerne izraze o papežu in nekaterih prelatih – Kardinal ponovno odpove pokorščino papežu in mu zato odvzamejo sabinsko škofijo in opatstvo v Subiacu – Njegovo geslo: Od slabo poučenega papeža k bolje poučenemu papežu – Don Boskova žalost zaradi tega pohujšanja – Don Bonetti povabi dva časnikarja, da bi zavrnila neutemeljene obtožbe tega gesla – On sam piše kardinalu dvojne pisem s prošnjo papežu za odpustčanje in ga potolaži – Zadnji papežev opomin kardinalu, ki gre v Rim in se pokori – Don Bonetti mu pošlje pismo, kjer ga časti in spodbuja – Nenadna smrt kardinala d'Andrea

17. POGLAVJE

142

Poročila iz Rima: besede Pija IX. orožništvu in francoskim vojakom ob izročitvi zastav: zaupanje v Marijo – Dela pri gradnji Marijinega svetišča v Valdoccu – Notranjščina cerkve – Podobe Marije Pomočnice in sv. Jožefa – Nobene nesreče delavcev pri gradnji cerkve – Nenehne milosti Božje matere Marije za tiste, ki so sodelovali pri gradnji njene cerkve – Začudenje tistih, ki niso zaupali don Bosku v tej zadevi – Besede teologa Margottija – Božjo pomoč si je treba zaslužiti – Don Bosko poučuje fante, kako naj opravljajo devetdnevnicu v čast Mariji Pomočnici – Blagoslov zvonov, njihovi napisi, namestitev v zvonika – Železna ograja pred cerkvijo – Trg Marije Pomočnice in spomenik – Nakup zemljišča – Don Boskov odgovor rektorju semenišča: razloži, zakaj ni plačal določenega prispevka, ki ga bo kmalu poravnal; zahvala za neko darilo; prošnja, naj tudi klerike iz oratorija ima za svoje; ga prosi, da bi mu zaupno povedal, če bi bile kake pripombe na njegov račun ali glede oratorija – Papež podeli popolni odpustek vsem, ki bodo obiskali svetišče na dan posvetitve ali en dan v osmini; odpustek sedmih let ob prazniku zavetnika ali en dan v devetdnevnicu

18. POGLAVJE

152

Smrt drugega fanta, kot je bila napovedana v sanjah – Don Bosko napiše slavnostni govor za sv. Filipa Nerija – Odpotuje v Albo, kjer naj bi govoril pred Društvom duhovnikov – Kakor vedno tudi tokrat nima trenutka časa za neposredno pripravo – Improvizira nov govor – Napisan slavnostni govor – Odpotuje v Barolo – Pij IX. daje za sedem let pravico privilegiranega oltarja v cerkvi Marije Pomočnice – Preskrbljeni katoličan: pohvala Unità Cattolice

19. POGLAVJE

162

Pobožne osebe bodisi iz narejenih zaobljub bodisi zaradi prejetih milosti bodisi iz pobožnosti priskrbijo vse potrebne bogoslužne predmete – Velike zaloge voska: sveče markiza Ugucconija in sveča Pija IX. – Denarni prispevki: pismo grofa Callorija – Dobrotniki pošiljajo

don Bosku velike zaloge hrane za fante, goste in odličnike, ki so jih povabili na praznike – Napisi prof. Vallaurija v cerkvi – Priprave v hiši: sveti obredi, pevske in godbene vaje, zastave za dvorišče, razsvetlitev, prodajalne mize, gostilnica – Don Bosko piše povabila mnogim gospodom, med drugimi knezu iz Aoste – Podobice in svetinjice Marije Pomočnice – Gospodje iz najvišje turinske družbe sprejmejo povabilo k pobiranju prispevkov pri cerkvenih vratih – Neprijeten ton v občem soglasju: škof iz Pinerola sporoča don Bosku, da mu ne more izdati priporočilnega pisma za njegovo družbo; v posebnem pismu razloži kardinalu Quagli razloge svojega neodobravanja – Priporočilno pismo škofa iz Saluzza in nadškofa iz Pise

20. POGLAVJE

172

Začetki slovesnosti – V oratorij pridejo gojenci zavoda v Lanzu – Naslednji dan, na trojiško nedeljo, generalka za petje antifone Sancta Maria – Članek o posvetitvi cerkve v Unità Cattolica – Prihod gojencev iz zavoda v Mirabellu: generalka za izvedbo slovesne maše, ki jo je uglasbil skladatelj De Vecchi – Nadškof izpostavi v cerkvi sv. Frančiška Saleškega relikvije svetih mučencev; vihar; nočna molitev pred relikvijami – Posvetitev cerkve – Napoved – Don Bosko prvič mašuje v novi cerkvi – Ponižen odgovor Božjega služabnika na pohvale, ki jih prejema od vseh strani – Velikanska množica vernikov pri svetih obredih; večernice in izvedba antifone Sancta Maria – Don Boskova ganjenost – Zgovoren nagovor škofa iz Casaleja: pridigo konča s priporočilom don Boska nebeški materi Mariji – Tantum ergo don Cagliera – Osvetlitev kupole – Zvečer don Bosko na dvorišču nagovori fante iz treh zavodov – Unità Cattolica opiše vtise prvega dne osmine – Množice obdajajo don Boska – Trenutna ozdravljenja – Nepopisno navdušenje

21. POGLAVJE

180

Drugi dan osmine – Obljuba večne dnevne svete maše in molitve za dobrotnike – Skupno obhajilo in nagovor škofa iz Mondovija vsako jutro – Škof iz Casaleja vodi škofovsko mašo – Neki oče izpolni obljubo za ozdravitev edinega sina – Ozdravljenje težke očesne bolezni – Don Bosko odloči, da naj po kosilu gojenci gredo na sprehod ali imajo kako drugo razvedrilo – Večernice vodi škof iz Mondovija, pridiga pa škof iz Casaleja, ki prosi mater Božjo Marijo bogatih milosti za don Boska – Tretji dan osmine – Nenehno obleganje zakristije: vsi hočejo pripovedovati o milostih, ki so jih prejeli od Marije Pomočnice – Izredno ozdravljenje – Akademija v čast presveti Devici Mariji: zmagoslavna koračnica, Devecchijev spev; pesem, ki jo je deklamiral duhovnik Jožef Elice iz Loana; razdelitev nagrad fantom za lepo obnašanje; nekaj veselih spevov – Škof iz Mondovija vodi večernice, pridiga pa mons. Balma

22. POGLAVJE

187

Četrty dan osmine – Mons. Balma opravi slovesno škofovsko mašo – Dar nekega berača – Srebrno srce za prejeto milost – Še drugo ozdravljenje – Mons. Rota sporoča don Bosku, da ne more priti na slovesnosti, ker je v Guastallo prišel krivoverec Gavazzi z namenom, da bi pridigal – Škof iz Saluzza opravi slovesne škofovske večernice, pridiga pa škof iz Mondovija – Peti dan osmine – V oratorij pridejo očetje družin iz Morneseja, ki pripovedujejo o milostih, ki jim jih je izprosila Marija Pomočnica – Mons. Gastaldi daruje škofovsko mašo – Gledališka predstava za gojence – Škof iz Mondovija opravi škofovsko mašo, pridiga pa mons. Gastaldi – Vtisi neke ugledne gospe – Don Bosko deli spominske medalje; imena dobrotnikov, ki so jih prejeli; zahvala kardinala Antonuccija – Šesti dan osmine – Slovesno mašo opravi mons. Galletti in v polni cerkvi stopi na prižnico škof iz Mondovija – Vzroki izredne udeležbe – Nekaj poročil o prejetih milostih – Pri večernicah sodeluje mons. Galletti, pridiga pa mons. Gastaldi – Telovadni nastop na dvorišču

23. POGLAVJE

197

Sedmi dan osmine – Mons. Gastaldi daruje mašo s skupnim obhajilom in ima nagovor – Škofovska maša škofa iz Mondovija – Poročilo o neki milosti – Predstava latinske igre v gledališču ob navzočnosti mnogih uglednih gledalcev – Gojenci priredijo na dvorišču rokohitrsko zabavo – Škof iz Mondovija vodi večernice – Mons. Galletti pridiga – Zadnji dan osmine – Škof iz Albe opravi slovesno škofovsko mašo – Veseloigra in smešnice zabavajo gojence v gledališču – Mons. vodi škofovske večernice in mons. Ghilardi pove zadnji nagovor – Slovesen Te Deum – Zadušnica za umrle dobrotnike cerkve; mons. Galletti ima mašo s skupnim obhajilom, pridiga o dušah v vicah in da blagoslov z Najsvetejšim – Članek v Unità Cattolici o teh slovesnostih – Odhod gojencev iz Lanza in Mirabella v njihove zavode – Dragocena smrt don Jožefa Bongiovannija, voditelja ministrantov in Družbe presvetega Zakramenta – Don Bosko pripisuje Božji materi Mariji in ne sebi vse dobro, ki ga opravlja, in češčenje, ki ga izkazujejo njegovemu duhovništvu – Pet don Boskovih pisem markizi Fassati

24. POGLAVJE

206

Mons. Rota, škof iz Guastalle, obišče oratorij – Praznik sv. Janeza in don Boskove besede fantom – Katoliško branje – Pismo nadškofa iz Modene mons. Roti, da bi zvedel, kaj menijo piemontski prelati o priporočilnem pismu za don Boskovo družbo – Milost Marije Pomočnice, ki je redovnicam nekega samostana spet vrnila prejšnjo gorečnost – Vzroki duhovne hladnosti – Težka ločitev neke gospe od dobrin tega sveta v smrtni uri – Dva otroka, ki so ju izprosili od

Boga, umreta zaradi lakomnosti in neizpoljenih obljub – Praznik sv. Alojzija in godovanje mons. Petra Rote – Slovesnost sv. Petra in govor škofa iz Guastalle; slavospev don Boskovim ustanovam – Sklic vesoljnega vatikanskega zbora – Princ Sanguzko naroči, da se napiše pismo don Bosku, ki ga je spoznal v Rimu – Smrt grofa Vimercatija – Mons. Rota zapusti Turin – Don Boskovo pismo don Bonettiju, ki naj odpravi neko nevšečnost in sporoči nekaj opomb k Saccardijevemu življenjepisu – Škof iz Casaleja in škof iz Guastalle v Mirabellu na prazniku sv. Alojzija

25. POGlavJE

217

Vitez Oreglia v don Boskovem imenu kupi nov tiskarski stroj – Katoliško branje – Don Bosko slovesno razglasi štirideseterno pobožnost v cerkvi Marije Pomočnice – Don Boskov odgovor vitezu Zaveriu Collegno di Provana, ki ga je povabil v Cumiano, da bi vodil leposlovnji izpit njegovih otrok – Večerni govori predstojnikov fantom oratorija v don Boskovi odsotnosti – Naznanilo lepega daru za milost na priprošnjo Marije Pomočnice – Novice v Rimu o osmini v Valdoccu in v Turinu o rimskih slovesnostih – Povabilo za štirideseterno pobožnost: pridiga mons. Galletti – Škof iz Casaleja se zahvali don Bosku za popolno zbirko Katoliškega branja in za druge knjige – Don Bosko sprejme dva fanta, ki so ju priporočile železnice – Noče praznih mest v oratoriju – Don Bosko gre v Cumiano – Nenehni obiski nove cerkve – Prošnje in uslišanja – Don Bosko gre v Fenestrelle, kjer blagoslovi župnika, ki ga je ugriznil pes – V kapeli v Puyu pridiga na čast sv. Ani – Obišče Usseaux in se sreča z mladim Jožefom Ronchailom, ki se odloči, da bo postal salezijanec – Don Bosko vrne obisk dvema fantovima sestrama in prepriča starega očeta, ki je iz vnuka hotel narediti trgovca – Mons. Ricci in pater Guglielmotti v oratoriju – Don Boskovo pismo mons. Ricciju; zahvaljuje se mu za obisk; ga prosi za odpuščanje, če ni bilo vse v najlepšem redu; prosi papeško odlikovanje za nekega dobrotnika – Težka bolezen don Rue; don Boskove vesele napovedi; po podeljenem blagoslovu ozdravi – Stara don Boskova napoved o don Ruovem življenju

26. POGlavJE

226

Don Bosko gre k sv. Ignaciju – Don Bosko svetuje nekemu fantu, ki je želel postati salezijanec, naj gre k jezuitom – Don Boskov blagoslov bolnikom; njegova ponižnost se kaže na različne načine; teolog Bertagna prepozna v don Bosku dar ozdravljenja – Nabirka pri sv. Ignaciju za oratorij sv. Alojzija – Don Boskova navada, da ni hotel obenem dokončati kake stavbe, da je lahko tako ponovno dobrotnike prosil za pomoč – Don Boskova okrožnica, v kateri prosi dobrotnike

za pomoč pri nakupu cerkvene opreme – Uresničitev nekega njegovega predvidevanja – Pismo predstojnici v Tor de' Specchi, ki ga prosi za nasvet pri sprejemu neke postulantke – Don Bosko obišče težko bolnega grofa Della Margherita – Predvideva učinek svojega blagoslova – Razodene skrite reči – Napovedana smrt dveh fantov – Častitljivi pomaga pri dobri vzgoji otrok neke plemenite družine; njegova ljubezen do teh dečkov – Meteor

27. POGLAVJE

234

Devetdnevnica v čast Marijinemu rojstvu – Nekaj don Boskovih nagovorov; nekega fanta odpustijo iz zavoda; prilika ali sanje; gospa, ki ponudi don Bosku knjigo, v kateri so zapisana imena tistih, ki dobro opravljajo devetdnevnico; cvetka – Umirajoča ženska se spove zamolčanega greha; odkritosrčnost pri spovedi; pomiriti se ob spovednikovi besedi – Še druga bolnica, ki jo don Bosko spodbudi za prejem zakramentov; potem ko ji je dal svetinjico Marije Pomočnice; zaupanje v Marijo, če nosimo njeno svetinjico; cvetka – Sklep šolskega leta; slovesna razdelitev nagrad; himna zahvale Bogu; jesenske počitnice – Don Bosko piše don Proveri in določi molitve za nekatere bolnice; nikdar mu ne manjka težav – Poročila iz Firenc o temeljitem izboljšanju zdravstvenega stanja nekega bolnika – Ozdravljenje nekega božjastnega – Nadškof hoče, da tisti, ki naj bi bili posvečeni v duhovnike, opravijo duhovne vaje v semenišču ali pri lazaristih, vendar zaradi zavzemanja mons. Gastaldija ne vztraja pri svojem – Prvi tečaj duhovnih vaj v Trofarellu – Don Boskovo pismo vitezu, v katerem ga vabi na drugi tečaj duhovnih vaj – Pismo markizi Frassati – Sledi don Boskovih pridig – Nadškof deli redove; njegove besede don Costamagni

28. POGLAVJE

245

Don Bosko v Villastellonu: zamudi vlak in gre peš ter med potjo dela korekture – Se odpravi v Saluzzo, kjer je mati mons. Gastaldija zelo bolna – Obišče nekega duhovnika, ki ga ne more prepričati, da bi zaupal v Marijo – Smrt tretjega fanta iz sanj – Drugi tečaj duhovnih vaj v Trofarellu – Papežev odgovor na don Boskovo poročilo o slovesnostih na čast Mariji Pomočnici ob posvetitvi njene cerkve – Postopek pri prosvetni oblasti, da bi profesor, ki je izprašan samo za pouk v nižjih razredih, mogel poučevati v zavodu v Lanzu tudi v višjih razredih, in za priznanje te gimnazije – Don Boskovo pismo turinskemu županu zaradi težav, ki niso dovoljevale, da bi postavili v oratoriju mejni zid – Don Bosko gre v Parma – Don Bosko piše grofu Viancinu, ki ga je povabil v Bricherasio; obljubi, pa ne more določiti dneva obiska – Katoliško branje

29. POGLAVJE

256

Don Bosko obnovi pri Svetem sedežu prošnjo za odobritev salezijanske družbe – Da natisniti v latinskem jeziku kratek prikaz nastanka in razvoja družbe s prikazom sedanjega stanja; doda nekaj opazk o trinajstih Animadversiones – Monsinjur v papeževem imenu prosi mons. Tortoneja zaupnih poročil o don Boskovi ustanovi, o njegovih klerikih in njihovem študiju – Slabo poročilo mons. Tortoneja – Don Boskov ne goji zamere do svojih obrekovalcev – Don Bosko vpraša za svet, kako bi mogel doseči odpustnice – Odgovor patra Oreglie in kardinala Patrizija – Mons. Svegliati predstavi papežu svoje mnenje o don Boskovi prošnji – Zadevo obravnava celotna kongregacija – Konzultor meni, da je treba na don Boskovo prošnjo odgovoriti negativno – Kongregacija sprejme njegovo mnenje – Mons. Sveglati sporoči don Bosku to odločitev – Nekaj težav, ki so ovirale odobritev salezijanske družbe – Mnogim drugim težavam, ki so že več mesecev mučile don Boska, se je pridružila še nova.

30. POGLAVJE

268

Podpora ministrstva za javna dela oratoriju – Velikodušni dar neke starke, ki je bila po priprošnji Marije Pomočnice rešena požara – Don Bosko obljubi posebne molitve neki milanski grofici za njenega težko bolnega sina – Don Bosko gre v Becche za praznik rožnega venca – Don Bosko piše vitezu in mu priporoči novo knjižno zbirko Knjižnica italijanske mladine; poroča o prazniku in fantih, ki so z njim – Novo pismo ravnatelju v Lanzu: prosi ga za seznam gojencev iz genovske škofije, daje pomembne napotke, priporoča širjenje Katoliškega branja – Don Bosko piše prefektu v Mirabellu; opomini predstojnika zavoda; kleriška preobleka; pogoji za sprejem v zavod nekega priporočenega fanta; hoče, da se za vsako ceno napolni zavod – Članek v Unità Cattolica o zavodu v Mirabellu – Don Bosko se vrne v oratorij; prva beseda je prošnja k Mariji, da obvaruje fante pred grehom – Z besedo in zgledom je vzor angelske čednosti – Nekaj pričevanj – Poročilo o delovanju šole v Oratoriju sv. Alojzija – Don Boskovo pismo don Bonettiju: upa, da bo šolski nadzornik priznal zavod v Mirabellu kot malo semenišče; naj pove škofu, da bo potrdil njegovo trditev – Don Boskovo pismo grofici Callori; stavba, namenjena za licej, bo dobila streho še to leto; dobre novice o njenem sinu – V oratoriju začnejo peči kruh – Don Bosko piše nekemu duhovniku v Lucci: zahvaljuje se mu za dar in ga vabi v Turin; pošilja mu svetinjice za razne osebe – Don Almerik Guerra podari don Bosku svojo knjigo devetdnevnic na čast presveti Devici Mariji – Vrnitev fantov s počitnic – Smrt fanta Venerata Castellija – Obrambno ministrstvo mu podari predmete, ki jih več ne uporabljajo – Hude poplave v severni Italiji: don Bosko se ponudi, da sprejme dva dečka iz oškodovanih družin

31. POGLAVJE

279

Odprtje šol v oratoriju – Nadzor nad knjigami, ki jih berejo gojenci – Don Boskovi nagovori; sanje: pogrebci in krsta; luna, ki naznanja smrt nekega fanta čez dva meseca in pol – Zakaj se ne uresniči neka napoved – Molitev za pokojne: obisk pokopališča – Lenoba in brezdelje; dobri naj se ne plašijo zaradi zasmehovanja hudobnih; zasmehovalce je treba prijaviti don Bosku – Vztrajnost pri učenju – Bodimo enaki do vseh tovarišev – Napoleon in resnična navzočnost Jezusa Kristusa v evharistiji – Beseda o obredu duhovniškega posvečenja, o cerkvenih dostojanstvenikih in nekaterih cerkvenih obredih – Kako se mora obnašati klerik: ljubosumno čuvati lepo krepot; dober zgled gojencem – Strah božji in ošabnost – Don Bosko naznani vajo za srečno smrt in skorajšnja smrt nekega fanta – Pozornost na predpise svete maše pri ministriranju; izpolnjevanje nekaterih kreposti – Katoliško branje: Spomin na slovesnosti v čast Mariji Pomočnici – Don Bosko prosi nekega plemenitega gospoda, da bi mu iz francoščine prevedel knjižico – Listek za drug prevod iz italijanščine – Dar nekemu profesorju za njegov god – Pismo grofici Callori za izpolnjeno naročilo; o novicah o nekem fantu, s povabilom na praznik sv. Karla v Mirabello – Nenehne don Boskove usluge dobrotnikom – Don Boskova domačnost z nekaterimi ministri kraljevske hiše

32. POGLAVJE

293

Don Boskov načrt, da bi mogel izposlovati od italijanske vlade cerkev svetega potnega prta v Rimu in z njo povezana stanovanja – Don Boskovi nameni – Njegova politika – Zgodovinski podatki o cerkvi svetega potnega prta – Don Boskova vztrajnost za potrditev njegove Družbe – Priporočilno pismo mons. Gallettija – Škofje, ki so poslali priporočilna pisma – Don Bosko prosi škofo cerkvene province v Turinu, da bi mu pomagali pri potrditvi Družbe – Škof iz Ivree ne odgovori – Mons. Riccardi nasprotuje prošnji

33. POGLAVJE

299

Don Bosko dá v ločenih zvezkih natisniti izbor latinskih klasikov – Grški in latinski slovarji, iz katerih odstranijo neprimerne rečenice in grde besede – Izdajanje del svetih očetov, med prvimi nekaj del sv. Hieronima – Nov slovar italijanskega jezika – Nevarnosti za učence v italijanskih neočiščenih klasikih – Don Bosko skuša odpraviti te nevarnosti z malo Knjižnico za mladino – Don Boskovi sodelavci pri tem njegovem delu – L'Unità Cattolica poroča o vsej zadevi – Don Bosko izda načrt Knjižnice – Kako je ta program sprejel neki plemeniti prijatelj – Predstojnica v Tor de' Specchi širi knjige, ki so natisnjene v oratoriju – Druge plemenite gospe skušajo sodelovati pri širjenju – Veliko naročnikov: velika prodaja spremenjenih knjig – Predgovor za Galantuomo

34. POGLAVJE

305

Minister Menabrea povabi don Boska v Firenze – Don Bosko piše načelniku Oddelka zunanjega ministrstva vitezu Cantonu, naj Menabrei izroči zaupno pismo – Don Bosko gre v Lanzo in naznani, da bo med šolskim letom eden izmed gojencev poklican v večnost – Don Boskovi nagovori gojencem oratorija: neznanje in ošabnost, napuh in nečistost; Marijina svetinjica in pobožni vzdihljaji; pripoved lepih zgledov tovarišem; gojenci, ki se izogibajo don Boska; spraviti v red stvari svoje duše; ugotoviti svoj poklic; kričati ‚tatovi‘ – Ker don Bosko osebno ne more voščiti praznikov, stori to nekemu dobrotniku s pismom – Don Boskova pisma škofu v Mondoviju zaradi salezijanske družbe – Don Bosko sporoči vitezu Cantonu čas prihoda v Firenze – Težka bolezen in napovedano ozdravljenje nečaka grofa Caysa – Uresničitev ene izmed don Boskovih napovedi – Don Bosko pošilja svoja voščila predstojnici v Tor de' Specchi; njegova tolažilna napoved neki materi – Ljubezniv dar oratoriju kneza iz Aoste – Gojenci se princu toplo zahvalijo

35. POGLAVJE

315

Božični prazniki 1868 – Don Bosko piše grofici Callori, da jo bo pred svojim odhodom v Rim obiskal v Casaleju – V Casaleju ozdravi gluho deklico – Ozdravitev grofa Solara della Margherita – Don Boskova pridiga v cerkvi Marije Pomočnice – Cerkev Brezmadežne v Genovi – Don Boskove čestitke in zahvala predstojnici Zvestih tovarišic – Pismo nadškofu s popravljenimi izdajo knjižice o stoletnici – Don Boskov govor sobratom: ne delajmo stvari, ki se ne spodobijo kleriku; opravljati svoje dolžnosti; prositi dovoljenje za nakup knjig; pred fanti ne govoriti slabo o družbah – Don Boskovo pismo mons. Ricciju: obljuba molitve za papeža in bodoči cerkveni zbor – Smrt bankirja senatorja Cotta – Don Boskovo pismo ravnatelju v Mirabellu; vezilo za predstojnike in fante; spodbujanje naročnin za knjižnico italijanskih klasikov – Vezilo zavodu v Lanzu: od 7. januarja do 7. marca naj opravljajo posebne molitve; teme pridig – Don Boskov nagovor fantom oratorija: vezilo, priporoča posebne molitve v dveh mesecih; napoved, da bo leta 1869 šest poklicanih v večnost; predvideva, da bodo prihodnje leto v oratoriju stvari lepo napredovale; priporoča, da bi molili za sorodnike in umrle

36. POGLAVJE

327

Don Bosko napove tri biče – Tri podobe, ki se častitljivemu predstavljajo v sanjah – Nekaj njegovih besed – Prvi bič: kuga – Drugi bič: vojna – Tretji bič: lakota – Ti trije biči niso veljali samo za Italijo – Pogled v Alžir – Don Bosko in mons. Lavigerie

37. POGLAVJE

333

1869; Osebe salezijanske družbe – Božja previdnost pomaga oratoriju – Eden izmed razlogov za priljubljenost don Boska pri dobrotnikih – Don Boskovo pismo nekemu kleriku – Katoliško branje: Katoliška Cerkev in njena hierarhija – Kraljev dar don Bosku in ponovno pohabilo v Firence – Izredno spreobrnjenje v cerkvi Marije Pomočnice – Don Bosko se odpravi na pot v Firence in Rim – Njegovo slovo od gojencev – Vsakdanji rožni venec obvezen za celo Družbo – Don Boskov odhod v Firence – Pismo mons. L. Gastaldija kardinalu prefektu Kongregacije za škofe in redovnike v prid don Bosku – Don Boska pričakujejo v Firencah – Pater Verda in njegova želja, da bi Firence dobile salezijanski dom

38. POGLAVJE

339

V oratorij prispejo novice o don Boskovem prihodu v Firence – Gost pri nadškofu – Njegovi prvi obiski – Pri ministru Menabrei – Pri vitezu Cantonu – Načrti za cerkev presvetega potnega prta v Rimu – Pri raznih ministrih; pogovarja se o škofijah brez škofa in se zavzema za klerike, ki bi jim hoteli vzeti pravico oprostitve služenja vojaškega roka – Še druge novice za oratorij – Čudodelne svetinjice Marije Pomočnice – En dan pri Uguccionijevih – Zadnji obiski – Don Boskovo pismo don Rui; dobre novice; dolg, ki ga je treba plačati; upa, da bo dosegel zmanjšanje davka na mletje, za natis neke knjige, za Knjižnico italijanske mladine; za prepovedane knjige prepušča sodbo nadškofu; priporoča molitve za velikodušno družino Uguccioni; odloči, da naj se v njegovi odsotnosti vsako nedeljo salezijancem prebere eno poglavje Opozorila cerkvenim osebam – Podpora Kraljevskega ekonomata in Narodne banke oratoriju – Minister javnih del izda don Bosku brezplačen listek za potovanje z vlakom po južnem delu države – Don Bosko odpotuje v Rim – Pisma iz Firenc, ki izražajo željo, da bi kmalu zopet videli Božjega služabnika

39. POGLAVJE

348

Zavzeto pričakovanje plemenitih rimskih družin – Don Boskov prihod – Sprejem na železniški postaji – Don Bosko mašuje pri sv. Bernardu – Obišče kardinala vikarja in se nastani pri založniku Mariettiju – Težave, da bi živel svetu odmaknjeno življenje – Novo delo za potrditev družbe in odpustnice – Sveta kongregacija vpraša za svet mons. Margottija; ta pošlje kongregaciji in mons. Riccardiju poročilo o oratoriju – Don Boskovo zaupanje v Božjo mater Marijo – Njegovi gojenci v Turinu molijo zanj – Don Bosko blagoslovi zelo bolnega nečaka kardinala Berardija in deček ozdravi – Ugovori proti zaobljubi uboštva, kakor ga pojmujejo pravila salezijanske družbe – Kardinal Antonelli, ki sta ga don Boskova molitev in blagoslov Marije Pomočnice rešila protina, gre k papežu in mu priporoči don Boskovo zadevo

40. POGLAVJE

356

Generalni prokurator lazaristov pomaga don Bosku s svojimi nasveti – Don Bosko daje kardinalu Quagli in drugim kardinalom pojasnila o salezijanski družbi in konstitucijah – V oratorij pridejo novice o don Bosku: maševal je v Tor de' Specchi in Al Gesù; šel je v Frascati, v Mondragone in Camaldoli; maševal je v kapelici grofice Millingen – Papež sprejel don Boska v avdienco – Don Bosko in piemontski nabiralci Petrovega novčiča – Zakaj je papež rade volje razpravljal z don Boskom – Čuden dogodek med Pijem IX. in neprimernim obiskovalcem, ki ga je don Bosko privedel v avdienco – Ljubezniv sprejem don Boska pri Piju IX. – Razpravljata o težavah zaradi opomb in odpustnic; papež privoli v don Boskov predlog – Več pomembnih papeževih dovoljenj in privolitev v razgovor o cerkvi Presvetega potnega prta – Pisno podeli odpustke in blagoslov don Boskovim gojencem, ki so zbirali Petrov novčič in mu pisali – Don Bosko sporoči don Rui o dobljenih odpustkih; podpora grofa Cibraria; primernost, da bi preložili praznik sv. Frančiška Saleškega; več naročil in izjava, da stvari dobro napredujejo, vendar je še veliko težkih vprašanj, ki jih je treba rešiti – Pij IX. nagovarja razne prelate, da bi ugodili don Bosku – Don Bosko gre na obisk h glavnemu nasprotniku in ga najde bolnega; ozdravi ga in ga takoj pošlje k papežu, da premaga nasprotovanje – Mons. Manacorda uradno priča o čudovitih ozdravljenjih, ki jih je don Bosko storil v Rimu – Pričevanje don Rue

41. POGLAVJE

371

Pustne počitnice – Troje don Boskovih pisem don Rui: 1) brez dovoljenja naj se nič ne da v tisk; 2) veliko uslužnosti do neke dobrotnice; počitnice so prekinile prizadevanje; Bog nam bo pomagal v denarnih stiskah; 3) težave v prizadevanju za potrditev Družbe; zagotovi ozdravljenje nekega bolnega klerika – Obisk groba sv. Petra – Odgovor nekemu gospodu, ki se je užalil, da ozdravljenja, ki ga je dobil na priprošnjo Marije Pomočnice, niso pripisali njegovemu zdravniku – Ne najde na praznični dan spovednikov v spovednici; zavrne nesmiseln odgovor predstojnika; napove, da bodo Italijani zavzeli Rim, in nakaže dolgo življenje Pija IX. – Don Bosko mašuje pri sv. Rufini – Papež mu nakloni še drugo avdienco in pošlje ponj kočijo; mu ponudi hišo San Caju v Rimu za študentat svetih ved; obljubi mu tudi odpustke za člane bratovščine Marije Pomočnice; mu podeli častne naslove za nekatere duhovnike – Pust v Turinu in gianduiev semenj; dečki iz oratorija se udeležijo dobrodelne prireditve; karneval v Valdoccu – Prva dva pokojnika, ki ju je napovedal don Bosko – Grofica Camburzano ploska na gianduievem sejmu – Don Francesca poroča predstojnici v Tor de' Specchi o karnevalu

42. POGLAVJE

380

Sveta kongregacija za škofo in redovnike povzame zasedanja – Don Bosko je utrujen in si želi malo samote – Salezijansko družbo potrdijo – Don Bosko opravi poslovilni obisk pri papežu, ki ga spodbuja, da bi si prizadeval za potrditev pravil. Častitljivi mu zagotovi, da bo njegovo obdobje vladanja Cerkve daljše kot sv. Petra – Emilijan Manacorda sporoči vitezu Oregli potrditev salezijanske družbe in predlog San Caja – Prizadevanje za nakup hiše – Kardinal Antonelli ponudi denar za plačilo pogodbe – Don Boskova pisma in prošnje, da bi zbral denar, potreben za nakup te posesti – Neki odvetnik, ki je od matere Božje Marije prejel milost ozdravljenja svojega na smrt bolnega sina, se zaveže, da bo opravil vse pravne posle v tej zadevi – Še drugi darovi za zaželeni nakup – Nekaj pisem vitezu; don Bosko obišče družino Marini, mašuje v palači Barberini; mons. Manacordo imenujejo za hišnega prelata; don Bosko gre v Frascati k Vitelleschijevim; sto tisoč svetinjc Marije Pomočnice; don Boskov obisk neki plemeniti bolnici – Pismo markize Villarios don Rui – Don Boskovo pismo don Rui: naj se pripravi lepa slovesnost za sv. Frančiška Saleškega; odlikovanje za opata Solarija; salezijanska družba in San Cajo; obiskal bo Mirabello; papežev blagoslov teologu Borelu – Don Rua razpošlje to pismo v zavode

43. POGLAVJE

387

Knez in kneginja Di Sora – Odnosi teh gospodov do don Boska – Njuni napisani spomini o don Boskovem obisku v vili Ludovisi leta 1867 – Dvoje don Boskovih pisem tema dobrotnikoma iz istega leta – Don Bosko v Rimu leta 1869: pisma in obiski; prosi kneza, da bi mu pomagal kupiti San Cajo

44. POGLAVJE

392

Katoliško branje – Zadnja don Boskova maša v Rimu; odhod iz Rima in prihod v Firenze – V Turinu – Zmagoslaven sprejem v Turinu – Naklonjenost teologa Borela do don Boska – Don Bosko predloži turinskemu nadškofu odlok o potrditvi in pismo mons. Svegliatija – Vsebina dveh dokumentov – Don Boskova napoved neki bolnici – Slovesno praznovanje sv. Frančiška Saleškega – Akademija v čast don Bosku in njegove besede zahvale – Don Boskova konferenca salezijancem o uspehu njegovega potovanja v Rim; papeževi opomini salezijancem – Cvetke za devetdnevnicu sv. Jožefu – Vitez opiše predstojnici Tor de'Specchi veselje gojencev ob don Boskovi vrnitvi – Njeno zahvalno pismo don Bosku za obisk v Rimu

45. POGLAVJE

402

Don Boskov govor fantom: pripoveduje, kaj je delal v Rimu; učinkovitost njihovih molitev; spoštovanje, ki ga ima papež do njih;

kupi hišo v Rimu; papežev blagoslov; križi obdarjeni z odpustki in drugi odpustki – Svet sprejme nove člane – Prve odpustnice – Don Boskova konferenca salezijancem: točno izpolnjevanje pravilnika; to je v Družbi znamenje enotnosti duha, telesa, hotenja, pokorščine; ne uničiti nikdar te enotnosti; vsakdanji obisk Najsvetejšega

46. POGlavJE

408

Don Boska pričakujejo v Milanu; njegovi domači pogovori; neuresničene milosti zaradi nezvestobe obljudi Mariji; vzrok: navezanost na denar – Markiza Radicati in don Boskova napitnica na diplomatskem kosilu – Don Bosko v Mirabellu: sanja, kako dolgo bo še živel vsak gojenec – Duhovne vaje zunanjih gojencev v oratoriju kot priprava na veliko noč – Dva pozlačena bakrena kipa angelov postavijo na zvonika nove cerkve – Pogodba za nove orgle: veličastnost inštrumenta – Don Bosko piše mons. Ricciju za breve o odpustkih, podeljenih bratovščini Marije Pomočnice – Breve – Uspešna priprošnja Dominika Savia pri Bogu

47. POGlavJE

416

Katoliško branje – Don Bosko obišče zavod v Lanzu – Gojencem sporoči nekaj novic o papežu; dvoje don Boskovih pisem županu v Lanzu za razširitev zavoda – Občinska uprava ne sprejme njegovih predlogov – Don Bosko poveča stavbo na svoje stroške – Sanje: fantje, ki se spovedujejo, in hudičeve zanke – Album s podpisi vseh salezijancev in gojencev don Boskovih zavodov za papeža, ki naj bi mu ga izročili ob petdesetletnici njegovega duhovniškega posvečenja – Don Boskova konferenca salezijancem: zaobljube; ne govorimo zunanjim o čem, kar se dogaja pri nas; zatajevanje; treba je izvoliti člane sveta; potrudimo se, da bomo častivredni ustanovitelji Družbe – Angleški duhovnik v oratoriju, ki nese papežu čudovito medaljo svojih sonarodnjakov – Slovesnosti v čast papežu ob njegovi zlati maši – Don Boskovo pismo neki gospe

48. POGlavJE

425

Kanonična ustanovitev Združenja častilcev Marije Pomočnice – Pravila – Odlok – Katoliško branje: Združenje častilcev Marije Pomočnice ustanovljeno kanonično v njej posvečeni cerkvi v Turinu – Število članov – Don Bosko se odpravi v Mornese: med potjo zapre usta nekemu obrekovalcu; don Boskovi načrti s hčerami Marije Brezmadežne; kdo je bila Marija Mazzarello – Don Boskovo pismo don Rui; prenese na poznejši čas udeležbo na nekem kosilu; odloči obisk v trgovini na Corsu del Re; ukor duhovniku v domači hiši; slika sv. Petra; poiščejo naj njegovo Zgodovino Cerkve, ki je pripravljena za natis; opomini, ki jih je treba ponavljati obrtnikom

49. POGlavJE 439
Don Bosko se vrne v Turin – Dogovor o mašah zadušnicah z neko dobrotnico – Nova izdaja Cerkvene zgodovine – Množice obiskujejo don Boska – Pismo staršem, ki zavlačujejo plačilo mesečnine, s pretnjo, da bo poslal sinove domov – Razlogi in učinki tega pisma; don Boskova dobroteljskost do pridnih fantov – Neprijetno srečanje don Albera z nadškofom – Don Boskovo pismo o njegovih klerikih v semenišču
50. POGlavJE 445
Don Bosko, don Bonetti in valdežani – Dva don Bonettijeva odgovora na ugovore protestantskega ministra – Don Boskovo pismo, v katerem prosi pomoč za nakup zemljišča blizu Oratorija sv. Alojzija v Porta Nuovi – Pretresljive okoliščine smrti nekega fanta in Božje usmiljenje – Neučinkovito priporočilo – Zakon onemogoči klerikom oprostitev od vojaške službe – Don Boskova obljuba, da nobeden njegovih klerikov ne bo šel k vojakom – Pismo nekega klerika don Bosku – Don Bosko prosi in dobi nasvet od viteza Cantona, da bi dobil od italijanske vlade cerkev presvetega Potnega prta – Don Boskova prošnja ministru Menabrei – Vitez Canton sporoči don Bosku, da je na vidiku neki drug duhovnik, ki bi prevzel službo pri cerkvi presvetega Potnega prta
51. POGlavJE 456
Ljudstvo vedno bolj ugotavlja v don Bosku dar ozdravljanja – Devetdnevnic Mariji Pomočnici: trenutno ozdravljenje slepe deklice – Vigilija praznika: umirajoči general dobi na čudežen način zdravje – Poročila o prazniku: obljubljeno in izpolnjeno ozdravljenje – Neverni zdravnik se spreobrne in ozdravi – Don Bosko se odpravi v Lanzo na praznik sv. Filipa Nerija: čudoviti dogodki – Don Boskovo pismo kanoniku Almeriku Guerri za njegovo knjigo Katoliško branje
52. POGlavJE 464
Generalni kraljevi prokurator v Turinu zahteva, da naj don Bosko prosi za kraljevi eksekvatur za papeški odlok z dne 1. marca 1869 – Don Bosko privoli, da bo naredil prošnjo – Državni svet prošnjo zavrne – Vzroki zavrnitve – Mirna poravnava vprašanja – Listine
53. POGlavJE 470
Don Bosko v Bricherasiu – Pismo iz Firenc, ki mu poroča o cerkvi presvetega Potnega prta – Slovesnosti v oratorijih sv. Alojzija in sv. Janeza Krstnika – Pismo Pija IX. o vdanostnem pismu 11. aprila – Dediščina povzroča don Bosku težave – Zahteve nekaterih sorodnikov za Bertinettijevo dediščino; pismo turinskega prefekta don Bosku in njegov odgovor – Don Bosko piše neki gospe v Genovi, da bi dobil

pomoč za nakup zemljišča ob oratoriju sv. Alojzija – Prevzem zavoda v Cherascu – Don Boskova uvidevnosti do dveh salezijancev, da bi spremenila hišo – Dvoje don Boskovih pisem o novem zavodu – Don Bosko se odpravi k sv. Ignaciju; običajen opomin fantom oratorija, ki hočejo k reki Dori – Zadnji pomemben don Boskov pogovor z grofom Cibrarijem

54. POGLAVJE

479

Prizadevanje v Rimu za nakup hiše in zemljišča pri San Caju – Bojazen in nasprotovanje redovnic barberink – Don Boskovo pismo njihovemu kardinalu protektorju – Neprijetne posledice za sestre – Kraljevi ekonomat podeli don Bosku podporo – Don Boskovo zahvalno pismo nekemu dobrotniku – Don Bosko kupi v Valdoccu hišo Demaria – Katoliško branje: Splošni cerkveni zbori in katoliška Cerkev – Prošnja svetemu očetu, da bi dobil odpustnice za klerike, ki so vstopili v oratorij po izpolnjenem štirinajstem letu starosti – Inkardinacija nekega frančiškana v salezijansko družbo

55. POGLAVJE

487

Don Boskova okrožnica salezijancem: zaupanje v predstojnika; praktične posledice tega člana pravilnika – Don Bosko se odpravi v Montemagno; ustavijo ga v Astiju; obišče tamkajšnji praznični oratorij; spoveduje bivše gojence; v Montemagno pride z zamudo; markiz Fassati prizna, da ima don Bosko prav, tudi ko se zmoti, kajti tudi če se moti, zadene pravo – Smrt dveh fantov v oratoriju – V Lanzu se točno izpolni don Boskova napoved – Katoliško branje – Sklep šolskega leta v oratoriju in razdelitev nagrad

56. POGLAVJE

493

Prvi tečaj duhovnih vaj v Trofarellu – Don Boskove inštrukcije – Razni povzetki: pokorščina – Uboštvo – Zaobljuba uboštva – Sorodniki – Slavospev čistosti: pozitivna in negativna sredstva, da jo ohranimo – Don Boskovi večerni nagovori v Trofarellu – Napove, da mons. Comboni pripravlja salezijancem hišo v Egiptu – Izpoved zaobljub – Zadnji sklepni nagovor na duhovnih vajah – Don Boskova ljubeznivost do fantov, ki ne mislijo postati salezijanci – Vitez Friderik Oreglia vstopi v Jezusovo družbo; njegovo poslovilno pismo don Bosku in raznim sobratom – Drugi tečaj duhovnih vaj – »Če še ne bi bil salezijanec, bi to postal«

57. POGLAVJE

512

Don Bosko piše predstojnici Zvestih tovarišic in se ji zahvaljuje za darove in dobroto, ki so jo izkazale fantom oratorija; pohvali njeno družbo – Piše don Belmonteju, da bi njegovi starši radi, da bi prišel domov; zaupa mu službo prefekta v Mirabellu; mu da nekaj priporočil

– Don Bosko zaupa don Bonettiju devetdnevnicu v Becchih – Redovne zaobljube v Trofarellu; don Boskovo pismo don Dominiku Curtiju; zagotavlja molitve za bolnico; razloži, kako naj Gospoda prosimo za milost – Razglas o odprtju zavoda v Cherascu – Sporočilo staršem gojencev, ki plačujejo mesečnine; neugoden spor v don Boskovo škodo, ki varčuje z jezo – Kako je častitljivi izpolnjeval krepost pravičnosti

58. POGLAVJE

520

Don Boskovo pismo škofu v Albi in spomenica, ki naj bi jo poslal Sveti kongregaciji za odprtje hiše v Cherascu – Zadovoljiv odgovor iz Rima – Don Bosko v Becchih za praznik sv. rožnega venca – Mons. Lavigerie pošlje iz Alžira don Bosku dva arabska dečka – Don Bosko v Villastelloneju in Callianu – Piše nekemu fantu, pohvali njegove sklepe in mu svetuje previdnost – Se zahvali neki gospe za velikodušen dar; nasveti, kako naj prenaša zdravo v družini – Zagotovi neki predstojnici, da je po Božji volji, če bo odprla hišo v Villalvernii – Odprtje hiše v Cherascu – Unità Cattolica hvali zavod v Lanzu – Praznični oratorij v eni izmed zakristij cerkve Marije Pomočnice – Don Bosko prejme od obrambnega ministrstva rabljeno obleko in perilo – Katoliško branje: Angelina ali sirota iz Apeninov – Don Bosko popravlja leposlovne spise svojih duhovnikov – V oratoriju se nadaljujejo pripovedi o don Boskovi svetosti – Najboljši dijaki in rokodelci sedijo ob nedeljah z don Boskom pri isti mizi

59. POGLAVJE

529

Gojencem oratorija znova ukinejo popust na železnicah gornje Italije – Don Boskovo prizadevanje pri upravi Državnih železnic, da bi spet dobil to ugodnost – Turinski prefekt se je zavzel za don Boskovo prošnjo, a zaman – Nadškof naroči vikarju v Lanzu, da pripravi izpite za poklic salezijanca v zavodu v Lanzu – Don Bosko pošlje vikarju zaželen odgovor za nadškofa – Napove svoj obisk v Lanzu – Nadškof pokaže nejevoljo zaradi nekega salezijanskega klerika (iz njegove škofije), ki je bil ordiniran od škofa v Casaleju – Monsinorjevo pismo don Bosku, v katerem se pritožuje, da je prekršil svete kanone – Don Bosko ponižno razloži svoje razloge – Nadškof mu odgovori, da ne sprejema niti razlogov niti opravičil – Don Bosko prosi za nasvet kanonika Fissoreja – Škof iz Casaleja brani svojo odločitev – Mons. Fissore izjavi, kako zelo ceni don Boska

60. POGLAVJE

540

Don Bosko v Lanzu – Katoliško branje – Don Bosko v Mirabellu; pismo profici Callori za širjenje jubilejnega spisa; praznik sv. Karla; dobre želje za njeno skorajšnje potovanje v Rim – Don Bosko v Cherascu – Išče sredstva, da bi plačal zemljišče pri oratoriju sv. Alojzija, da

bi zidal cerkev ali kapelo; predloži zadolžnico – Odprtje vesoljnega vatikanskega cerkvenega zbora – Himna in pesmi v oratoriju – Spreobrnjenje odpadlega duhovnika – Don Boskov nagovor ob ponovni izvolitvi članov vrhovnega sveta – Zapisnik tega zborovanja – Padec ministra Menabree in prekinitev pogajanj za cerkev Presvetega potnega prta – Umre zadnji fant izmed šestih, ki jim je don Bosko napovedal smrt – Njegova voščila v verzih za božične praznike – Uspeh težke vzgoje – Krst dveh Alžircev – Dar dečkov oratorija svetemu očetu – Galantuomo za leto 1870 in uvodne besede

61. POGlavJE

550

1870; Natisnjen seznam z imeni salezijancev in njihovih hiš – Don Bosko vloži prošnjo na Kraljevi ekonomat za podporo svojih klerikov – Katoliško branje – Rešitev sužnjev – Salezijanci bodo šli v daljne dežele – Don Boskova vljudnost in neka gospa iz Bergama – Don Bosko brani osebno papeževo nezmotljivost – Prošnje katoliškega sveta, da naj Cerkev razglasi to resnico za versko dogmo – Mons. Dupanloup, škof v Orleansu, skuša prepričati subalpske škofo, da taka definicija ne bi bila primerna; don Bosko je nasprotnega mnenja – Döllinger, krive vere in sekte rohnijo proti splošnemu prepričanju katoliškega ljudstva – Škof iz Malinesa predlaga definicijo te verske resnice – Slovesna prerokba: prihodnost Pariza, Rima in Cerkve; opozorilo in spodbuda za papeža – Don Bosko napiše in da prepisovati to svojo napoved – Dokumenti in razlaga napovedi – Poročilo o verskem in materialnem stanju Družbe za papeža – Don Bosko prosi rektorja semenišča v Turinu, da bi pripustil njegove klerike k izpitu iz filozofije

62. POGlavJE

562

Zakaj don Bosko nikdar nič nima – Odhod v Firence – Don Boskovo pismo don Rui, napisano na vlaku – Prepriča dva, ki sta samo civilno poročena, da se predstavita nadškofu v Bologni – Pismo don Rui iz Firenc – V Rimu se nastani pri mons. Manacordi – Obisk kardinalu Quagli in turinskemu nadškofu – Poizve, kako daleč je cerkveni zbor glede papeške nezmotljivosti – Razpoloženje škofov: velika večina je za razglasitev papeževe nezmotljivosti, manjšina je proti – Kongregacija postulatov priporoči papežu, naj sprejme željo večine – Don Bosko brani papeževo nezmotljivost – Don Bosko prepriča mons. Gastaldija, da se postavi na čelo branilcev papeževe nezmotljivosti – Don Boskovo pismo don Rui: prosi za dvoje del mons. Gastaldija; Katoliško branje za papeža in pesmi za dva kardinala – Piemontski škofoje nasprotujejo primernosti verske resnice o papeževi nezmotljivosti – Don Boskov pogovor z nekim monsinjorjem o tej zadevi; pogovor s kanonikom Audisijem – Spomin mons. Scalabrinija – Zakaj prihaja papež na zasedanja v nosilnici

63. POGLAVJE

572

Don Bosko bedi nad gojenci svojih domov – Piše don Rui, kaj je dobrega in kaj je slabega v oratoriju; pripoveduje, kako je bil ob strani velikega toskanskega kneza v zadnjih trenutkih življenja; prepove vsako slavje ob svoji vrnitvi v Turin; prejme knjige za svetega očeta; daje navodila za praznik sv. Frančiška Saleškega; doda seznam nevarnih fantov – Vizitka župnika Dvanajsterih apostolov v Rimu – Prva avdienza, ki jo papež nakloni don Bosku; poklonitev novčiča sv. Petra; dar celotne zbirke Katoliškega branja in prvih zvezkov Mladinske knjižnice; papež meni, da so don Boskovi nasprotniki tisti, ki sedaj nasprotujejo njemu, in priporoči, da naj začne pisati priročnik o cerkveni zgodovini – Spominska plošča na ta dogodek v Morneseju – Don Boskovo pismo don Rui; obisk pri papežu; tolažilne novice; dobljene pravice; pripravlja denar za nakup hiše v Rimu – Druga avdienza: papež pove don Bosku, da so na cerkvenem zboru govorili o salezijanski družbi; nove pravice; nasveti za gojence; Pij IX. ponudi don Bosku cerkev San Giovanni della Pigna – Don Boskovo pismo don Bonettiju; ljubezniv sprejem pri papežu Piju IX. in duhovni darovi; žalost zaradi smrti očeta don Provere; naj razveselijo gojence; ga povabi v Turin; grofica Callori leži bolna v Rimu – Pismo don Francesii – Don Bosko se v službi papežu še naprej zanima za cerkveni zbor – Obišče cerkev in poslopja pri San Giovanni della Pigna – Tretja avdienza: don Bosko sprejme cerkev, ki mu jo je ponudil papež; papež Honorij I.; don Bosko razloži papežu del sanj, ki se nanašajo nanj; papež povabi don Boska, naj se nastani v Rimu – Don Bosko piše don Rui o sprejemu pri papežu; prosi za večni mir neke umrle dobrotnice; da nova navodila za praznik sv. Frančiška Saleškega – Nesoglasja med sinovi Cerkve – Evropske države po Božji previdnosti ne motijo cerkvenega zbora

64. POGLAVJE

584

Don Boskova navzočnost v Rimu ni mogla ostati ljudstvu neznana – Sveti oče je pri javnem sprejemu pokazal, kako ceni don Boska – Kako zelo so v Rimu cenili don Boska – Hladen sprejem pri gospodih, ki so hoteli, da bi potrdil njihovo upanje, da Rima ne bodo zavzele italijanske čete – Ne poslušajo njegovih nasvetov glede cerkvenega premoženja: posledice takega obnašanja – Pismo nekemu gojencu čevljarju – Ponovna štiri pisma ravnateljem zavodov: prepoveduje, da bi ga ob vrnitvi slovesno sprejeli – Bratovščina častilcev Marije Pomočnice postane nadbratovščina – Določijo dan praznika sv. Frančiška Saleškega; predstojniki zavodov so povabljeni v Turin; don Boskova vrnitev; odredba casalskega škofa glede dveh klerikov; don Bosko in fantje; obiskal bo zavode; molil je za očeta don Provere;

poslovilni obisk; leta sv. Petra; skupni katekizem – Don Bosko razodene papežu nekaj prihodnjih stvari – Odhod iz Rima – Na papeževo željo pošlje spis o prihodnosti Francije, Italije in Cerkve

65. POGLAVJE

591

Don Bosko v Turinu – V oratoriju sta med don Boskovo odsotnostjo umrla dva prijatelja – Napovedi – Praznik sv. Frančiška Saleškega – Smrt župnika v Castelnovu – Pij IX. predloži cerkvenemu zboru shemo papeške nezmotljivosti – Don Bosko ima splošno konferenco; pripoveduje o dveh avdiencah pri papežu in o ponudbi cerkve in hiše San Giovanni della Pigna; upa, da bo koncil obravnaval odpustnice za predstojnike redov; škofje, ki prosijo salezijance za svoje škofije; nove gradnje v zavodih; iskanje poklicev za salezijansko družbo; ugodno ozračje za salezijansko družbo; zvestoba pravilom – Don Boskov odgovor na vprašanje, kaj bi se zgodilo ob njegovi smrti – Gre v Mirabello – Odlok Pija IX., ki za večno potrjuje odpustke Združenja čistilcev Marije Pomočnice – Don Bosko v Lanzu in Cherascu – Pobožni vzdihljaji k Mariji Pomočnici; s plesa v grob; angel varuh – Don Boskova konferenca salezijancem v oratoriju – Daje poročilo o svojih obiskih hišam; govori o godrnjanju in pogostem uhajanju iz oratorija; omeni spoštovanje, ki ga moramo imeti do fantov; dolžnost pravičnosti pri kaznovanju gojencev – Smrt dveh drugih dragih prijateljev

66. POGLAVJE

600

Don Bosko ne sprejme darila Pustnega odbora – Načrt za novo poslopje ob starem zavodu v Lanzu – Začetni dogovori za ustanovitev zavoda-sirotišnice za uboge dečke v Alassiju – Prošnja občinske uprave in don Boska Demaniu za nakup nekega samostana z zasebno pogodbo – Intendant odgovori, da bodo samostan prodajali na javni dražbi – Razlogi, zakaj se je don Bosko spet odpravil v Mirabello – Grofici Callori sporoča, da bo prišel v Casale in v malo semenišče – Nakup vrta za oratorijem – Don Boskovo pismo županu v Cherascu za priznanje gimnazije in o neustreznosti poslopja – Don Bosko predloži občinski upravi načrt trga pred cerkvijo Marije Pomočnice – Okrožnica sodelavcem, v kateri jim sporoči duhovne darove, ki jih je blagovolil določiti papež – Don Boskovo pismo, v katerem predstojnici Zvestih Jezusovih tovarišič sporoča zgoraj omenjene darove

67. POGLAVJE

606

Kvestura priporoči, don Bosko pa sprejme dečke – Don Bosko prosi kvesturo za brezplačen prevoz za gojence oratorija; prošnja notranjemu ministru; minister zahteva od don Boska pravilnik oratorija in razloge za prošnjo; don Boskov odgovor; minister ne ugodi prošnji; don Bosko se obrne na turinskega prefekta – Gojenci

Kraljevega generalnega zavetišča v Turinu so dodeljeni don Bosku; pogodba; ugodnosti, ki so jih prejeli nekateri dečki zaradi nežne starosti in pomanjkanja izobrazbe – Šolski svet povabi oratorijsko tiskarno, da bi se udeležila Pedagoškega kongresa v Neaplju in poslala seznam natisnjenih del – Šolski inšpektor priporoči don Bosku nekega dečka – Dvoje don Boskovih pisem dvema mladima klerikom – Nekaj napotkov in vzklikov na hrbtni strani podobice Marije Pomočnice

68. POGLAVJE

614

Nebeška mati Marija ščiti tiskarno: preprečena velika nevarnost – Katoliško branje: Devet Mariji Pomočnici posvečenih dni – Papeški breve, ki Združenje častilcev Marije Pomočnice povzdigne v nadbratovščino; don Boskovo pismo ravnatelju zavoda v Lanzu: prosi molitveno pomoč za dober iztek zadeve San Giovanni della Pigna v Rimu; se odpravlja v Mornese; da nekaj nasvetov – Še drugo pismo grofici Callori; hvali Mornese; se zahvaljuje; priporoča nekega njenega sorodnika; če bo šel v Mirabello, ji bo sporočil; sporoči o zadevi San Giovanni della Pigna; vabi na praznik Marije Pomočnice in obljublja molitve – Priprave v oratoriju na veliki praznik – Trije novi zvonovi – Don Cagliero povabi mestne godbenike na vajo himne Saepe dum Christi – Majhna loterija slike, ki predstavlja italijanske škofo: don Bosko povabi gospodične, ki so mu pomagale pri razpečevanju srečk, k maši, ki jo bo daroval po njihovem namenu – Unità Cattolica opisuje praznik 24. maja v Valdoccu – Don Bosko blagoslovi nekega gojenca in ga ozdravi vročine – Zborovanje raznih vodij praznika z namenom, da bi prihodnje leto odpravili nekatere pomanjkljivosti

69. POGLAVJE

621

Krščansko ljudstvo prosi koncilske očete, da bi sv. Jožefa razglasili za glavnega zavetnika Cerkve – Katoliško branje: Zgodovina češčenja sv. Jožefa – Don Bosko gre v Alassio: dogovor z občinsko upravo – Dejanje ponižnosti v pismu nadškofu v Urbinu – Pismo ravnatelju v Mirabellu: če ne moremo doseči odlično, se zadovoljimo s povprečnim, ponižajmo se in molimo; pričakuje zvezke Cerkvene zgodovine; štirideset prošelj za ustanovitev zavodov – Še eno pismo grofici Callori: Cerkveno zgodovino bodo kmalu začeli tiskati – Zavod v Mirabellu nameravajo prenesti v Borgo san Martino; razlogi za to premestitev – Še eno pismo don Bonettiju: sporoča mu, da so sklenili pogodbo z markizom Scarampijem za nakup njegove palače v Borgu San Martino; kronologija Cerkvene zgodovine; ker se don Rua malo slabo počuti, ga pošlje v Mirabello; prosi tamkajšnje fante, da opravijo zanj sveto obhajilo in se izogibajo grdih pogovorov – Prireditev v oratoriju za plačilo dolga za orgle – Don Boskovo

povabilo razpečevalcem vstopnic za akademijo, da prinesejo zbrani denar – Don Bosko in načrt cerkve sv. Janeza Evangelista v Porta Nuovi; njegovo zahvalno pismo nekemu velikodušnemu darovalcu – Don Boskovi sinovi za Petrov novčič – Praznik sv. Janeza Krstnika: prvo srečanje bivših gojencev – Don Bosko napove, da klerik, ki je v smrtni nevarnosti, ne bo umrl

70. POGLAVJE

631

Don Bosko je pripravljen sprejeti dva dečka, ki sta postala siroti po strašnem požaru, ki je v Carigradu uničil več mestnih četrti – Misijonar don Daniel Comboni prosi don Boska za nekaj duhovnikov salezijancev za svoje zavode v Egiptu in za misijone med črnci – Vesoljni cerkveni zbor izglasuje in papež definira resnico o papeževi nezmotljivosti – Bes sektaških vlad – Napoleon napove vojno pruskemu kralju – Kitajski škofje v oratoriju – Don Boskovo pismo don Pestarinu – Don Bosko pri sv. Ignaciju – Cerkevni konvikt preselijo od sv. Frančiška Asiškega v Consolato – Grofica Callori izrazi svoje pomisleke glede preselitve zavoda iz Mirabella v Borgo San Martino – Don Bosko ji odgovori: opravili bomo devetdnevnicu za ozdravljenje bolnika; zaupanje v Boga; upoštevali bomo vaše pomisleke glede preselitve, vendar je to izredno pomembna zadeva zaradi prednosti, ki jih omogoča; molimo; pobude za cerkev sv. Janeza Evangelista – Don Bosko obvešča ravnatelja v Mirabellu, kdaj se bo podpisala pogodba za Borgo San Martino – Don Bosko odgovarja grofici Callori; zahvaljuje se ji za molitve, ki jih je zanj opravila v svetišču v Oropi; želi ji zdravja, da bo mogla opraviti dobro, ki ji pripada; naznanja ji, da se bo v kratkem podpisala pogodba za Borgo San Martino – Drugo pismo grofici Callori: spodbuja jo, naj zadovoljno živi; napove ji dolgo življenje; sporoča ji, da je podpisana pogodba za Borgo San Martino – Uresničena napoved – Don Bosko piše šolskemu nadzorniku in prosi, da bi smel odpreti zavod v Alassiu; pošilja mu seznam učiteljev – Don Bosko pošlje tajniku Kongregacije za škofo in redovnike prošnjo za dovoljenje, da odpre zavod v Alassiju – Ugoden odgovor – Prošnja finančnemu ministru, da bi mu odpustili davek za mletje, kateri pa ni ustrezno.

71. POGLAVJE

641

Sirotišnica sv. Vincencija Pavelskega v Piacenzi – Odločitev vodstvene komisije, da bo zaprla ustanovo in poslala gojence k don Bosku – Okrožnica markiza Landija razlaga dobrotnikom te ustanove razloge za to odločitev – Dogovor z don Boskom – Piacentinijske sirote v Turinu – Preizkušnja orgel v cerkvi Marije Pomočnice – Francosko-pruska vojna: Napoleon ujetnik – Viktor Emanuel piše papežu pismo, da bi ta dovolil vstop italijanske vojske v Rim – Don Bosko napove neki gospe, da nobeden njenih sinov ne bo kot vojak sodeloval v vojnih operacijah

– *Don Boskovi pismi dvema dobrotnicama za oprostitev dveh klerikov vojaške službe* – *Don Bosko v Lanzu za prvi tečaj duhovnih vaj za salezijance* – *Don Bosko prosi papeža za podeljevanje odpustnic tudi za fante, ki so vstopili v oratorij po štirinajstem letu starosti* – *Dovoljenje za sedem pripravnikov na redove* – *Don Boskovo pismo salezijancu, ki je omahoval v svojem poklicu* – *Spravljen duhovnik* – *Ponovna prošnja za znižano voznino na železnicah* – *Samostan v Alassiu na javni dražbi* – *Kanonik Ampugnani gre na licitacijo, da bi kupil samostan za don Boska* – *Stvari glede nakupa* – *Odprtje novega zavoda* – *Kanonik Martini*

72. POGLAVJE

653

Sklep prvega tečaja duhovnih vaj v Lanzu – *Don Boskovo zaupanje v molitve, ki jih namenja Jezusu v najsvetejšem zakramentu* – *Čudovit dogodek v Sorianu v Kalabriji* – *Drugi tečaj duhovnih vaj v Lanzu* – *Don Bosko piše gospodu Duprazu o viharju, ki se bliža, in o sinjini neba, ki bo sledila* – *Kako je don Bosko prišel do te novice* – *Opomini salezijancem, kako naj ravnajo z gojenci; ne sporočati staršem razloga, zakaj njihovega sina na moremo več imeti v zavodu* – *Zavzetje Rima* – *Don Bosko piše grofu Viancinu o nakupu hiše Coriasso* – *Sporoči grofici Callori, da bo čez dva dni prišel v Vignale* – *Papež na pobudo don Boska ne zapusti Rima; ta mu pošlje posebnega poslanca* – *Častiti piše pismo don Rui* – *Tega leta opustijo dolgi izlet v Becche, kamor gre samo nekaj fantov za obrede v kapelici* – *Don Bosko v Bricherasiu* – *Prostor, kjer hoče don Bosko zgraditi cerkev sv. Janeza Evangelista in zavetišče* – *Poziv h gradnji: nadškof jo priporoča vernikom* – *Smrt mons. Riccardija*

73. POGLAVJE

662

V Borgo San Martino odprejo zavod – *Don Frančišek Cerruti gre za ravnatelja v Alassio* – *Poplačana pokorščina* – *Don Boskovi nasveti salezijancem, kako naj se v sveti pastoralni službi obnašajo do zunanjih ljudi in brez škode za zavod* – *Don Bosko napove nekemu profesorju, da zato, ker boleha na grlu, ne bo mogel biti učitelj, bo v zameno za to pisatelj* – *Prosvetno ministrstvo omeji pouk verouka v občinskih šolah na tiste učence, za katere želijo njihovi starši* – *Učinki verskega pouka, ki ga podaja don Bosko z besedo in zgledom* – *Rokodelci, ki se uveljavljajo v družbi* – *Katekizem v prazničnih oratorijih* – *Katoliško branje: Cerkvena zgodovina* – *Don Bosko določa učno in vodstveno osebje v zavodih* – *Slovo od dragega gojenca, ki gre v semenišče* – *Zaupanje bivših gojencev do don Boska* – *V oratorij pridejo Jeruzalemčani in še več Alžircev* – *Smrt dobrega pomočnika in enega klerika v oratoriju* – *Življenjepis Jožefa Ville, soustanovitelja konference, ki je priključena sv. Vincenciju Pavelskemu* – *Obleganje Pariza*

74. POGLAVJE

672

Povzdignjena lobanja, izpahnjeno rebro in otekle don Boskove noge – Papež nakloni salezijanskim zavodom za deset let dovoljenje, da za božič opravijo duhovniki tri svete maše in delijo obhajilo – Don Bosko piše grofici Callori, da bodo na praznih Marijinega brezmadežnega spočetja v cerkvi opravili posebno pobožnost po njenem namenu; dve knjigi v tisku; darilo svetemu očetu; upa, da se bo trnje spremenilo v vrtnice – Po smrti grofa Cibraria se don Bosko obrne na senatorja Castellija, prvega tajnika Velikega reda sv. Mavricija, da bi dosegel odlikovanje sv. Mavricija za tri dobrotnike oratorija – Prošnja prosvetnemu ministru za podporo – Obrambni minister podari don Boskovim gojencem odeje – Unità Cattolica priporoča svojim bralcem gradnjo cerkve in zavetišča sv. Janeza Evangelista – Potrdilo hvaležnosti za nekega velikodušnega darovalca – Neizterljiv dolg izterjajo, potem ko so don Bosku naredili obljubo – Osepnice (koze) v oratoriju; noben gojenec ne umre; občinska uprava kara zdravniško osebje; don Bosko ga brani – Odnos z genovskimi gospodi – Povabilo markize Julije Centurione – Prva prošnja don Bosku, da bi sprejel zavod, ki ga občina gradi v Varazzah – Smrt, ki jo je don Bosko napovedal – Galantuomo svojim prijateljem

75. POGLAVJE

686

Don Bosko v kantonu Ticino – Švicarski radikalizem – Pomanjkanje duhovnikov – Ticinski študenti z univerze v Turinu pripovedujejo don Bosku o verskih stiskah svoje domovine – Majhen zbor duhovnikov in laikov v svetišču Madonna del Sasso – Don Bosko jim svetuje, naj prosijo za pomoč duhovnike škofijske kurije v Turinu – Apostolska gorečnost kapucina p. Alojzija Arnaboldija, čuvaja svetišča Madonna del Sasso – Turinska kurija odgovarja, da nima na voljo duhovnikov – Don Bosko skuša pomagati, a ga zato kritizirajo – Pisma don Angela Modinija, ki pričajo o dobrem, ki ga je don Bosko napravil v kantonu Ticino – Don Bosko se opraviči pri don Modiniju, ker ni mogel iti v Intragno, kakor je obljubil – Gre pa don Cagliero; njegovo zahvalno pismo za izkazane ljubeznivosti – Novi upi, da bi dobili don Boska v Švico, so se razblinili; še eno pismo don Cagliera – Ticinski fantje v valdoškem zavetišču in v prazničnem oratoriju

76. POGLAVJE

693

Še o don Bosku in kantonu Ticino – Žalostno versko stanje v dolini Onsernone – Seznam nekaterih duhovnikov, ki jih je don Bosko poslal v Švico – Zaupanje škofije v Comu glede don Boskovih odločitev – Dve pismi, ki kažeta gorečnost duhovnikov, ki jih je izbral don Bosko – Potreba po veliki preudarnosti pri takih raziskovanjih – Kako so ocenjevali don Boskove besede – Don Bosko upa, da se bo v kantonu

Ticino vse uredilo – Kanton Ticino se otrese jarma radikalcev – Don Bosko da pisati don Modiniju, kako zelo mu je pri srcu duhovno prerojenje; njegovo veliko upanje – Zmaga katoličanov in kronanje Device Marije v Sassu – Zborovanje švicarske družbe Pius Verein v Locarnu – Papež izvzame kanton Ticino iz jurisdikcije Coma in dobi svojega škofa – Novi boji radikalcev – Don Bosko piše don Modiniju, ga spodbuja in budi upanje – Veliko zmagoslavje katoličanov – Salezijanski zavodi v kantonu Ticino

DODATEK

702

KAZALO

714

salve